ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΣ

Παραδοτέο 6: Επικαιροποιημένη Κωδικοποίηση για τη Νομοθεσία της Ισότητας των Φύλων από τον Ιούλιο 2013

Δράσεις του Κανονιστικού Πλαισίου των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ Βαθμού

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

DIADIKASIA BUSINESS CONSULTING

MICHAILOPOULOS & ASSOCIATES Law Firm

Δεκέμβριος 2018

1. Εισαγωγή 4

2. Χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κωδικοποίησης για τη νομοθεσία της Ισότητας των Φύλων 5

3. Μεθοδολογία και νομοθετικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε για την επικαιροποίηση της υφιστάμενης κωδικοποίησης για την Ισότητα των Φύλων 5

4. Επικαιροποιημένη Κωδικοποίηση για τη Νομοθεσία της Ισότητας των Φύλων 8

4.1. Διεθνές Δίκαιο 8

4.1.1. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών 8

4.1.2. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας 34

4.1.3. Συμβούλιο της Ευρώπης 52

4.2. Ευρωπαϊκό Δίκαιο 83

4.2.1. Πρωτογενές Δίκαιο 83

4.2.2. Παράγωγο Δίκαιο 85

4.2.2.1. Κανονισμοί 86

4.2.2.2. Οδηγίες 98

4.2.2.3. Άλλες κανονιστικές πράξεις 190

4.2.2.4. Προπαρασκευαστικές πράξεις 193

4.3. Δημόσιο Δίκαιο – Διοικητικό Δίκαιο 208

4.3.1. Σύνταγμα της Ελλάδος 208

4.3.2. Αρχές καλής νομοθέτησης 209

4.3.3. Μηχανισμοί για την ισότητα των φύλων 210

4.3.3.1. Κοινοβούλιο 210

4.3.3.2. Κυβέρνηση 211

4.3.3.3. Δημόσια Διοίκηση 212

4.3.3.4. Περιφερειακή διοίκηση 225

4.3.3.5. Τοπική αυτοδιοίκηση 227

4.3.3.6. Ανεξάρτητοι φορείς 227

4.3.3.7. Εποπτευόμενοι φορείς - Έρευνα και τεκμηρίωση 228

4.3.3.8. Φορείς παρακολούθησης για την καταπολέμηση των διακρίσεων 234

4.3.4. Γυναίκες στην εξουσία και στα κέντρα λήψης αποφάσεων 238

4.3.4.1. Γυναίκες και πολιτικά αξιώματα 238

4.3.4.2. Γυναίκες στα κέντρα λήψης αποφάσεων στο δημόσιο τομέα 240

4.3.5. Διευκολύνσεις υπαλλήλων του δημοσίου τομέα με οικογενειακές υποχρεώσεις 245

4.3.6. Ένοπλες δυνάμεις 248

4.3.6.1. Υποχρέωση στράτευσης 248

4.3.6.2. Προσόντα κατάταξης στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας 250

4.3.6.3. Διευκολύνσεις υπαλλήλων των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας με οικογενειακές υποχρεώσεις 253

4.4. Φορολογική Νομοθεσία 257

4.5. Αστικό Δίκαιο 261

4.5.1. Γάμος - συμβίωση και οικογένεια 261

4.5.1.1. Σύναψη γάμου – συμφώνου συμβίωσης 261

4.5.1.2. Σχέσεις μεταξύ των συζύγων 264

4.5.1.3. Σχέσεις γονέων και τέκνων 266

4.5.2. Υιοθεσία 269

4.5.3. Οικογενειακός προγραμματισμός 273

4.5.4. Κληρονομικό δίκαιο 274

4.5.5. Προστασία προσωπικής – οικογενειακής ζωής 274

4.6. Εμπορικό Δίκαιο 277

4.7. Ποινικό Δίκαιο 279

4.7.1. Εγκλήματα με έμφυλη διάσταση 279

4.7.2. Εμπορία ανθρώπων 284

4.7.3. Εγκλήματα με θύματα/θύτες γυναίκες 310

4.7.4. Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας 312

4.7.5. Εγκλήματα σε σχέση με το γάμο και την οικογένεια 312

4.7.6. Προστασία θυμάτων 319

4.7.7. Γυναίκες κρατούμενες 322

4.7.8. Σεξουαλική παρενόχληση 324

4.8. Κώδικας ελληνικής ιθαγένειας – μεταναστευτική πολιτική 325

4.8.1. Ιθαγένεια 325

4.8.1.1. Ειδικές περιπτώσεις κτήσης ιθαγένειας 325

4.8.1.2. Άδειες διαμονής για θύματα εμπορίας 326

4.8.2. Μεταναστευτική Πολιτική 329

4.9. Νομοθεσία για την Ελληνίδα Αγρότισσα 332

4.9.1. Γυναικείοι αγροτικοί συνεταιρισμοί 332

4.9.2. Ασφαλιστικά ζητήματα 332

4.9.3. Διοικητικές δομές 333

4.10. Κοινωνική ασφάλιση 343

4.10.1. Ίση μεταχείριση στην κοινωνική ασφάλιση 343

4.10.2. Ασφάλιση 349

4.10.2.1. Υπαγωγή στην ασφάλιση 349

4.10.2.2. Πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης 351

4.10.3. Συντάξεις 353

4.10.3.1. Όρια ηλικίας συνταξιοδότησης....353
4.10.3.2. Θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης....361
4.10.3.3. Συντάξεις επιζώντων....365
4.10.3.4. Συντάξεις διαζευγμένων....377
4.10.3.5. Επικουρικές συντάξεις....379
4.10.4. Προστασία μητρότητας....380
4.10.5. Προστασία πολύτεκνης Οικογένειας....388
4.10.6. Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής....393
4.11. Εργασία....405
4.11.1. Ίση μεταχείριση στην απασχόληση....405
4.11.2. Ισότητα αμοιβής....423
4.11.3. Λύση της σχέσης εργασίας....425
4.11.4. Πρόσβαση στην απασχόληση και στην επαγγελματική εκπαίδευση....426
4.11.5. Προώθηση της απασχόλησης των γυναικών....427
4.11.6. Ασφάλεια και υγεία στην εργασία....428
4.11.7. Σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας....435
5. Παράρτημα Νομοθετικές Πράξεις....436

1. Εισαγωγή

Η ένωση «DIADIKASIA BUSINESS CONSULTING ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε. - ΜΙΧΑΗΛΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», σύμφωνα με την από 11 Ιουλίου 2018 υπογραφείσα σύμβαση, έχει αναλάβει και υλοποιεί για λογαριασμό της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εσωτερικών το έργο «Δράσεις του Κανονιστικού Πλαισίου των ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού». Το έργο αφορά:

1 Διαμόρφωση ενιαίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2 Κωδικοποίηση νομοθεσίας εσόδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης

3 Κωδικοποίηση νομοθεσίας Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης

4 Διαμόρφωση προσοντολογίου – κλαδολογίου του προσωπικού των ΟΤΑ Α΄ Βαθμού.

5 Κωδικοποίηση Νομοθεσίας περί αστικής και δημοτικής κατάστασης

6 ***Επικαιροποίηση της Κωδικοποίησης της Νομοθεσίας για την Ισότητα των Φύλων***

Ο Σύμβουλος στο πλαίσιο του παρόντος έργου έχει συμβατική υποχρέωση να υλοποιήσει μια σειρά παραδοτέων. Το παρόν παραδοτέο με τίτλο Π6: «Επικαιροποιημένη Κωδικοποίηση για τη Νομοθεσία της Ισότητας των Φύλων από τον Ιούλιο 2013» συμβάλλει στην επικαιροποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας, δηλαδή το σύνολο των νομοθετικών ρυθμίσεων που αφορούν τόσο άμεσα, όσο και έμμεσα το θεσμικό πλαίσιο της Ισότητας των Φύλων στην Ελλάδα και έχουν ως πηγή τους τόσο το ελληνικό δίκαιο, όσο και το ευρωπαϊκό δίκαιο ή διεθνείς συμβάσεις, τις οποίες έχει υπογράψει η Ελλάδα και έχει ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο.

Στο πλαίσιο του παρόντος παραδοτέου, η επικαιροποίηση της νομοθεσίας θα συμβάλει στον εντοπισμό των ρυθμιστικών κενών, αντιφάσεων, συγχύσεων ή μη λειτουργικών διατάξεων με κριτήριο τη νομική αρτιότητα και τη συμβατότητα με το ισχύον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο, προκειμένου να βελτιωθεί η υφιστάμενη κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Ισότητα των Φύλων.

Ο Σύμβουλος με το παρόν παραδοτέο συγκέντρωσε την υφιστάμενη νομοθεσία και κατέγραψε / ταξινόμησε τα νομοθετήματα για την Ισότητα των Φύλων, τα οποία περιλαμβάνονται στη σχετική νομοθεσία, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τη δομή της υφιστάμενης κωδικοποίησης της Ισότητας των Φύλων.

2. Χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κωδικοποίησης για τη νομοθεσία της Ισότητας των Φύλων

Στην υφιστάμενη κωδικοποίηση των ισχυουσών διατάξεων που αφορούν την ισότητα των φύλων παρατίθενται οι διατάξεις, όπως ισχύουν (επικαιροποιημένες έως και τα τέλη Νοεμβρίου 2018). Οι διατάξεις παρατίθενται ανά τομέα δικαίου με περαιτέρω θεματική ταξινόμηση που τις καθιστά ευκολότερα προσβάσιμες.

Επιπλέον, περιλαμβάνει διατάξεις διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου, συνταγματικές διατάξεις, Νόμους, Προεδρικά Διατάγματα, κανονιστικές πράξεις (Υπουργικές Αποφάσεις και Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις) ακόμη και εγκυκλίους, όπου ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν άμεσα ή έμμεσα την ισότητα των φύλων στους ακόλουθους τομείς: Ευρωπαϊκό Δίκαιο, Δημόσιο Δίκαιο – Διοικητικό Δίκαιο, Φορολογική νομοθεσία, Αστικό Δίκαιο, Εμπορικό Δίκαιο, Ποινικό Δίκαιο, Κώδικα ελληνικής ιθαγένειας – μεταναστευτική πολιτική, αγροτική νομοθεσία, κοινωνική ασφάλιση, εργασία.

Η υφιστάμενη κωδικοποίηση αποτελεί μια συλλογή - διοικητική κωδικοποίηση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που άπτονται θεμάτων της ισότητας των φύλων. Η εκπόνηση της συλλογής πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη την ισχύουσα νομοθεσία για την ισότητα των φύλων. Ειδικότερα, συγκεντρώθηκαν οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις σε ισχύ που αφορούν άμεσα ή έμμεσα την ισότητα των φύλων (ανά τομέα πολιτικής, τομέα δικαίου, αρμοδιότητες υπουργείων, θεματικά κριτήρια και κατηγορίες ωφελουμένων).

Η σύνθεση και ταξινόμηση της νομοθετικής ύλης πραγματοποιήθηκε ανά τομέα δικαίου, αλλά και ανά θεματική ενότητα.

3. Μεθοδολογία και νομοθετικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε για την επικαιροποίηση της υφιστάμενης κωδικοποίησης για την Ισότητα των Φύλων

Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης της κωδικοποίησης της νομοθετικής ύλης της ισότητας των φύλων πραγματοποιήθηκε η προσθήκη των νέων νομοθετικών πράξεων που ψηφίστηκαν από το 2013 έως και σήμερα.

Επισημαίνεται ότι η προσθήκη έγινε επί του σχεδίου διοικητικής κωδικοποίησης που είχε εκπονηθεί από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου και εμφαίνονται με τη μέθοδο «παρακολούθησης αλλαγών».

Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνονται όλα τα κρίσιμα στοιχεία των νομοθετικών πράξεων που ψηφίστηκαν από το 2013 έως και σήμερα.

ΝΟΜΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΕΚ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΑΡΘΡΑ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΟ ΦΕΚ / (ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ)
ν.4555/2018	Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις.	2018.07.19, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 133	14, 51	8962, 8975 **(231 & 232)**
ν.4531/2018	Ι) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, ΙΙ) Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών και ΙΙΙ) Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις.	2018.04.05, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 62	1 έως 81	7487-7612 / **(48)**
ν.4478/2017	Ι) Κύρωση και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη Σύμβαση της Βαρσοβίας της 16ης Μαΐου 2005 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ενσωμάτωση της Α-Π2003/577/ ΔΕΥ, της Α-Π 2005/212/ΔΕΥ, της Α-Π 2006/783/ΔΕΥ, όπως τροποποιήθηκε με την Α-Π 2009/299/ΔΕΥ, και της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ, ΙΙ) Προϋποθέσεις τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα ή ανάδοχη οικογένεια από και προς κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 56 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2201/2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό(ΕΚ) 1347/2000, ΙΙΙ) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας, IV) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας	2017.06.23, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 91	54 έως 71	148 έως 156 / **(90)**

ΝΟΜΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΦΕΚ	ΚΡΙΣΙΜΑ ΑΡΘΡΑ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΟ ΦΕΚ / (ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ)
	και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις.			
ν. 4387/2016	Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος – Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις	2016.05.12, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 85	16	2195 / **(336)**
ν.4360/2016	Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία: της Οδηγίας 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, της απόφασης – πλαίσιο 2009/315/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009 «Σχετικά με τη διοργάνωση και το περιεχόμενο της ανταλλαγής πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο μεταξύ των κρατών−μελών» και της απόφασης 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 «Σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της απόφασης – πλαισίου 2009/315/ΔΕΥ.	2016.01.29, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 9	άρθρα 1 έως 34 πλέον παραρτημάτων	215 έως 246 **(115)**
ν.4356/2015	Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις.	2015.12.24, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 181	1 έως 13	9559 έως 9560 **/ (254 - 257, 260)**
ν. 4255/2014	Εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις.	2014.04.11, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 89	3	1504 / **(231)**
ν. 4216/2013	Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.	2013.12.10, Τεύχος Α, αρ. φύλλου 266	1 έως 47	4617 έως 4649 / **(283 - 303)**
ν. 4198/2013	Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων αυτής και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ-215 Α/11-10-13	2013.10.11, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 215	1 έως 4	3679 έως 3682 / **(278 - 283)**
ν.4172/2013	Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.	2013.07.23, Τεύχος Α', αρ. φύλλου 167	67 παρ. 4	2484 έως 2485 / **(250 & 251)**

Τέλος, οι άνωθεν νομοθετικές πράξεις, υπό τη μορφή και όπως δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως είναι ενταγμένες στο Παράρτημα του παρόντος Παραδοτέου.

4. Επικαιροποιημένη Κωδικοποίηση για τη Νομοθεσία της Ισότητας των Φύλων

4.1. Διεθνές Δίκαιο

4.1.1. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948)

Άρθρο 2

Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμιά απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμιά διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξουσία ή που βρίσκεται υπό οποιανδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

περιορισμό κυριαρχίας.

Άρθρο 16

1. Από τη στιγμή που θα φτάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανένα περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να ιδρύουν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και κατά τη διάλυση του.

2. Γάμος δεν μπορεί να συναφθεί παρά μόνο με ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλονύμφων.

3. Η οικογένεια είναι το φυσικό και βασικό στοιχείο της κοινωνίας και έχει το δικαίωμα της προστασίας από την κοινωνία και το κράτος.

Άρθρο 23

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμα του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας και να προστατεύεται από την ανεργία.

2. Όλοι, χωρίς καμιά διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

3. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σ' αυτόν και την οικογένειά του συνθήκες ζωής άξιες στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.

4. Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σε συνδικάτα για την προάσπιση των συμφερόντων του.

Άρθρο 25

1. Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένεια του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη, όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμη το δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξάρτητων από τη θέλησή του.

2. Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

Διεθνής Σύμβαση για τα Πολιτικά Δικαιώματα της Γυναίκας (Νέα Υόρκη, 1.4.1953) όπως κυρώθηκε με το ν.δ. 2620 της 17/28 Σεπτεμβρίου 1953 «περί κυρώσεως της Συμβάσεως περί Πολιτικών Δικαιωμάτων της Γυναικός υπογραφείσης εν Νέα Υόρκη τη 1 Απριλίου 1953» (ΦΕΚ Α' 269)

Έχοντες υπόψη τας διατάξεις του άρθρου 35 του Συντάγματος και την από 4 Σεπτεμβρίου 1953 σύμφωνον γνώμην της κατά την παράγραφον 2 του αυτού άρθρου 35 Ειδικής Επιτροπής εκ Βουλευτών, προτάσει του Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου, απεφασίσαμεν και διατάσσομεν :

Άρθρον μόνον

Κυρούται και έχει πλήρη και νόμιμον ισχύν, η εν Νέα Υόρκη υπογραφείσα την 1ην Απριλίου 1953 Σύμβασις περί Πολιτικών Δικαιωμάτων της Γυναικός. Η ισχύς δια την Ελλάδα της εν λόγω πράξεως ής τα κείμενα έπονται εν γαλλικώ πρωτοτύπω και εν μεταφράσει εις την ελληνικήν, άρχεται, συμφώνως προς το 6ον άρθρον αυτής, την 90ην ημέραν μετά την ημερομηνίαν της καταθέσεως του έκτου οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως.

ΣΥΜΒΑΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη:

Προτιθέμενα να θέσωσιν εις εφαρμογήν την εις τον Χάρτην των Ηνωμένων Εθνών περιλαμβανομένην αρχήν της ισότητος δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών,

Αναγνωρίζοντα ότι έκαστος κέκτηται το δικαίωμα να λαμβάνη μέρος εις την διακυβέρνησιν της χώρας του απ’ ευθείας ή μέσω αντιπροσώπων ελευθέρως εκλεγομένων, ως και το δικαίωμα του καταλαμβάνειν, επ’ ίσοις όροις δημόσια λειτουργήματα εις την χώραν αυτού, εν τη επιθυμία των δε όπως εξισώσωσι το καθεστώς των ανδρών και το των γυναικών ως προς την απόλαυσιν και την άσκησιν πολιτικών δικαιωμάτων, συμφώνως προς τας διατάξεις του Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών και την Παγκόσμιον Δήλωσιν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Αποφασίσαντα όπως, επί τω τέλει τούτω, συνάψωσι Σύμβασιν, συνωμολόγησαν τας κάτωθι διατάξεις:

Άρθρον 1

Αι γυναίκες θα δικαιούνται να εκλέγουν εις απάσας τας εκλογάς επί ίσοις όροις με τους άνδρας, άνευ ουδεμιάς διακρίσεως.

Άρθρον 2

Αι γυναίκες θα δικαιούνται να εκλέγωνται εις άπαντα τα δημόσια εκλεγόμενα σώματα, τα καθοριζόμενα υπό του εθνικού δικαίου, επί ίσοις όροις με τους άνδρας, άνευ ουδεμιάς διακρίσεως.

Άρθρον 3

Αι γυναίκες θα δικαιούνται να διορίζονται εις δημοσίας θέσεις και να ασκώσιν άπαντα τα δημόσια λειτουργήματα, τα καθοριζόμενα υπό του εθνικού δικαίου, επί ίσοις όροις με τους άνδρας, άνευ ουδεμιάς διακρίσεως.

Άρθρον 4

1. Η Σύμβασις αύτη θα είναι ανοικτή προς υπογραφήν εις οιονδήποτε μέλος των Ηνωμένων Εθνών ή οιονδήποτε έτερον Κράτος, προς το οποίον απηυθύνθη σχετική πρόσκλησις της Γενικής Συνελεύσεως.
2. Η Σύμβασις αύτη θέλει κυρωθή και τα όργανα της κυρώσεως θέλουν κατατεθή παρά τω Γενικώ Γραμματεί των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρον 5

1. Η Σύμβασις αύτη θα είναι ανοικτή προς προσχώρησιν εις άπαντα τα Κράτη, τα αναφερόμενα εις το εδάφιον 1 του άρθρου 4.
2. Η προσχώρησις θα συντελήται δια καταθέσεως του οργάνου προσχωρήσεως παρά τω Γενικώ Γραμματεί των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρον 6

1. Η Σύμβασις αύτη θέλει τεθή εν ισχύι την 90ην ημέραν μετά την ημερομηνίαν της καταθέσεως του έκτου οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως.
2. Δι' έκαστον Κράτος, κυρούν ή προσχωρούν εις την Σύμβασιν μετά την κατάθεσιν του έκτου οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως, η Σύμβασις θέλει τεθή εν ισχύει την 90ην ημέραν από της καταθέσεως υπό του Κράτους τούτου του οργάνου κυρώσεως ή προσχωρήσεως αυτού.

Άρθρον 7

Εάν κατά την στιγμήν της υπογραφής, της κυρώσεως ή της προσχωρήσεως Κράτος τι διατυπώση επιφύλαξιν σχετικήν προς οιονδήποτε εκ των άρθρων της Συμβάσεως ταύτης, ο Γενικός Γραμματεύς θέλει ανακοινώση το κείμενον της επιφυλάξεως εις άπαντα τα Κράτη τα οποία τυγχάνουν, ή δύνανται να καταστούν, συμβαλλόμενα μέρη εις την Σύμβασιν. Οιονδήποτε Κράτος, έχον αντιρρήσεις ως προς την επιφύλαξιν δύναται εντός διαστήματος 90 ημερών από της ημερομηνίας της εν λόγω ανακοινώσεως (ή κατά την ημέραν καθ' ην θα καταστή συμβαλλόμενον μέρος εις την Σύμβασιν), να γνωστοποιήση εις τον Γενικόν Γραμματέα ότι δεν αποδέχεται αυτήν. Εν τοιαύτη περιπτώσει, η Σύμβασις δεν θέλει ισχύση μεταξύ του Κράτους τούτου και του Κράτους του διατυπούντος την επιφύλαξιν.

Άρθρον 8

1. Οιονδήποτε Κράτος δύναται να καταγγείλη την Σύμβασιν δι' εγγράφου ανακοινώσεως εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία θα επιφέρη αποτέλεσμα εν έτος μετά την ημερομηνίαν της υπό του Γενικού Γραμματέως λήψεως της ανακοινώσεως.
2. Η Σύμβασις αύτη θα παύση ισχύουσα από της ημερομηνίας καθ' ην θα καταστή αποτελεσματική καταγγελία τις μειούσα τον αριθμόν των συμβαλλομένων μερών εις ολιγώτερα των 6.

Άρθρον 9

Οιαδήποτε διαφορά, ήτις ήθελε γεννηθή μεταξύ δύο ή περισσότερων συμβαλλομένων Κρατών αναφορικώς προς την ερμηνείαν ή την εφαρμογήν της εν λόγω Συμβάσεως και ήτις δεν ήθελε κανονισθή δια διαπραγματεύσεων, θα παραπέμπηται, αιτήσει παντός ενδιαφερομένου εις την διαφοράν μέρους, εις το Διεθνές Δικαστήριον, ίνα τούτο αποφανθή επ' αυτής, εκτός εάν επέλθη συμφωνία επί άλλου τρόπου διακανονισμού.

Άρθρον 10

Ο Γενικός Γραμματεύς των Ηνωμένων Εθνών θα ανακοινοί εις άπαντα τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών και τα αναφερόμενα εις το εδάφιον 1 του άρθρου 4 της παρούσης Συμβάσεως Κράτη μη μέλη, τα κάτωθι:

α) Τας υπογραφάς, και τα όργανα κυρώσεως, τα κατατιθέμενα παρ' αυτώ συμφώνως προς το άρθρον 4.

β) Τα όργανα προσχωρήσεως, τα κατατιθέμενα παρ' αυτώ συμφώνως προς το άρθρον 5.

γ) Την ημερομηνίαν καθ' ην η Σύμβασις αύτης τίθεται εν ισχύει, συμφώνως προς το άρθρον 6.

δ) Τας γνωστοποιήσεις και ανακοινώσεις, τας ληφθείσας υπ' αυτού συμφώνως προς το άρθρον 7.

ε) Τας ανακοινώσεις καταγγελίας, τας ληφθείσας υπ' αυτού συμφώνως προς το εδάφιον 1 του άρθρου 9.

στ) Την εκπνοήν της Συμβάσεως, συμφώνως προς το εδάφιον 2 του άρθρου 9.

Άρθρον 11

1. Η Σύμβασις αύτη, ης τα κείμενα εις την Κινεζικήν, Αγγλικήν, Γαλλικήν, Ρωσσικήν και Ισπανικήν τυγχάνουν εξ ίσου αυθεντικά, θέλει κατατεθή εις τα αρχεία των Ηνωμένων Εθνών.
2. Ο Γενικός Γραμματεύς των Ηνωμένων Εθνών θέλει διαβιβάση κεκυρωμένον αντίγραφον αυτής εις άπαντα τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών και εις τα Κράτη μη μέλη, τα αναφερόμενα εις το εδάφιον 1 του άρθρου 4.

Εις πίστωσιν των ανωτέρω οι υπογεγραμμένοι δεόντως εξουσιοδοτημένοι υπό των οικείων αυτών Κυβερνήσεων υπέγραψαν την παρούσαν Σύμβασιν, ήτις ηνοίχθη προς υπογραφήν εν Νέα Υόρκη τη 31 Μαρτίου 1953.

Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, (Νέα Υόρκη, 16.12.1966 (άρθρα 2.1, 26) (Ν. 2462/1997, ΦΕΚ Α/25/1997)

Άρθρο 3

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διασφαλίσουν το δικαίωμα ισότητας ανδρών και γυναικών στην απόλαυση όλων των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων που αναφέρονται στο παρόν Σύμφωνο.

Άρθρο 19

1. Κανείς δεν πρέπει να υπόκειται σε διακριτική μεταχείριση και να παρενοχλείται για τις απόψεις του.

Άρθρο 23

1. Η οικογένεια είναι φυσικό και θεμελιώδες στοιχείο της κοινωνίας, τα μέλη της δεν απολαύουν την προστασία της κοινωνίας και του Κράτους.

2. Αναγνωρίζεται το δικαίωμα ανδρών και γυναικών σε ηλικία γάμου να παντρεύονται και να δημιουργούν οικογένεια.

3. Κανένας γάμος δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς την ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλοντικών συζύγων.

4. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη στο παρόν Σύμφωνο λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της ισότητας των δικαιωμάτων και των ευθυνών των συζύγων σε σχέση με το

γάμο, κατά τον έγγαμο βίο και κατά τη λύση του γάμου. Σε περίπτωση λύσης του γάμου, λαμβάνονται μέτρα για την εξασφάλιση της απαραίτητης προστασίας των παιδιών.

Άρθρο 24

1. Κάθε παιδί, χωρίς διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας ή γέννησης, έχει δικαίωμα, έναντι της οικογένειάς του, της κοινωνίας και του Κράτους στα μέτρα προστασίας που απαιτεί η θέση του ως ανηλίκου.

2. Κάθε παιδί πρέπει να εγγράφεται αμέσως μετά τη γέννησή του στο Ληξιαρχείο και να αποκτά όνομα.

3. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να αποκτά ιθαγένεια.

Άρθρο 26

Όλα τα πρόσωπα είναι ίσα ενώπιον του νόμου και έχουν δικαίωμα, χωρίς καμία διάκριση, σε ίση προστασία του νόμου. Ως προς αυτό το ζήτημα, ο νόμος πρέπει να απαγορεύει κάθε διάκριση και να εγγυάται σε όλα τα πρόσωπα ίση και αποτελεσματική προστασία έναντι κάθε διάκρισης, ιδίως λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης.

Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα, 1966, (άρθρα 2, 7) (Ν.1532/1985, ΦΕΚ Α/25/1985)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Άρθρο 2

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν να εγγυηθούν ότι τα δικαιώματα που περιέχονται σ' αυτό θα ασκούνται χωρίς οποιαδήποτε διάκριση φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκεύματος, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας, γεννήσεως ή κάθε άλλης.

Άρθρο 3

Τα συμβαλλόμενα Κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν το δικαίωμα της ισότητας άνδρα και γυναίκας σε όλα τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα που αναφέρονται στο Σύμφωνο αυτό.

Άρθρο 7

Τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε προσώπου να απολαμβάνει δίκαιους και ευνοϊκούς όρους εργασίας οι οποίοι εξασφαλίζουν ειδικότερα:

α) Αμοιβή που παρέχει σε όλους τους εργαζομένους, σαν ελάχιστο όριο:

Ι) Ένα μισθό δίκαιο και αμοιβή ίση με την αξία της εργασίας χωρίς καμιά διάκριση. Ειδικότερα οι γυναίκες πρέπει να έχουν την εγγύηση ότι οι προσφερόμενοι σε αυτές όροι εργασίας δεν είναι κατώτεροι από εκείνους που απολαμβάνουν οι άνδρες και να λαμβάνουν την ίδια όπως και αυτοί αμοιβή για την ίδια εργασία.

ΙΙ) Διαβίωση αξιοπρεπή για τους ίδιους και για τις οικογένειές τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Συμφώνου αυτού.

β) Ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας.

γ) Την ίδια δυνατότητα για όλους για την προαγωγή στην εργασία τους στην ανώτερη κατηγορία που τους προσήκει αφού ληφθεί υπόψη στην περίπτωση αυτή μόνο ο χρόνος εργασίας και η ικανότητα.

δ) Την ανάπαυση, άνεση, λογικό περιορισμό της διάρκειας της εργασίας στις περιοδικές άδειες με αποδοχές καθώς και την καταβολή των ημερών αργίας.

Άρθρο 10

Τα συμβαλλόμενα με το Σύμφωνο αυτό Κράτη αναγνωρίζουν ότι:

1. Η μεγαλύτερη κατά το δυνατό προστασία και βοήθεια πρέπει να παρασχεθεί στην οικογένεια, η οποία αποτελεί το φυσικό και βασικό στοιχείο της κοινωνίας, ειδικότερα για τη δημιουργία της και για όσο χρονικό διάστημα ευθύνεται αυτή για τη συντήρηση και μόρφωση των εξαρτημένων παιδιών της.

Στο γάμο πρέπει να συμφωνούν ελεύθερα οι μέλλοντες σύζυγοι.

2. Ειδική προστασία πρέπει να παρέχεται στις μητέρες για εύλογο χρονικό διάστημα πριν και μετά τη γέννηση παιδιών. Οι εργαζόμενες μητέρες πρέπει να λαμβάνουν κατά το ίδιο διάστημα άδεια με αποδοχές ή άδεια με ανάλογες παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως.

Ειδικά μέτρα προστασίας και αρωγής πρέπει να λαμβάνονται για όλα τα παιδιά και τους εφήβους, ανεξάρτητα από τη σχέση συγγένειας ή άλλες καταστάσεις. Τα παιδιά και οι έφηβοι πρέπει να προστατεύονται από την οικονομική και κοινωνική εκμετάλλευση. Πρέπει να τιμωρείται με νόμο η χρησιμοποίησή τους σε εργασίες ζημιογόνες για την ηθική τους υπόσταση και την υγεία τους ή επικίνδυνες για τη ζωή τους ή επιβλαβείς για την κανονική ανάπτυξή τους. Τα Κράτη πρέπει ακόμη να καθορίσουν και τα όρια ηλικίας κάτω από τα οποία η έμμισθη χρησιμοποίηση παιδικών εργατικών χεριών απαγορεύεται και τιμωρείται από το νόμο.

Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW, 1979, (Ν.1342/1983)

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας Συμβάσεως ο όρος "διακρίσεις κατά των γυναικών" αφορά κάθε διαχωρισμό, εξαίρεση ή περιορισμό που βασίζεται στο φύλο και που έχει σαν αποτέλεσμα ή σκοπό να διακυβεύσει ή να καταστρέψει τη με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση από τις γυναίκες, ανεξαρτήτως της οικογενειακής τους κατάστασης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και αστικό τομέα ή σε κάθε άλλο τομέα.

Άρθρο 2.

Τα Κράτη μέλη καταδικάζουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών σε όλες τις μορφές της, συμφωνούν να συνεχίσουν με όλα τα κατάλληλα μέσα και χωρίς καθυστέρηση μια πολιτική που θα τείνει να εξαλείψει τις διακρίσεις κατά των γυναικών και προς το σκοπό αυτόν, αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

α. να εγγράψουν στο εθνικό τους Σύνταγμα ή σε κάθε άλλη προσήκουσα νομοθετική διάταξη την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών, εάν αυτό δεν έχει γίνει ακόμα, και να εξασφαλίσουν με τη νομοθεσία ή με άλλα κατάλληλα μέσα την πραγματική εφαρμογή της εν λόγω αρχής,

β. να υιοθετήσουν νομοθετικά μέτρα και άλλα συνδυασμένα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και κυρώσεων εν ανάγκη, τα οποία θα απαγορεύουν κάθε διάκριση κατά των γυναικών,

γ. να εγκαθιδρύουν δικαστική προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών σε βάση ισότητας με τους άνδρες και να εγγυηθούν, μέσω των αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων και άλλων δημοσίων οργανισμών, την πραγματική προστασία των γυναικών εναντίον κάθε πράξεως διακρίσεως,

δ. να απέχουν από κάθε πράξη ή άσκηση διακρίσεως κατά των γυναικών και να ενεργούν κατά τρόπο ώστε οι δημόσιες αρχές και οι δημόσιοι οργανισμοί να συμμορφωθούν στην υποχρέωση αυτή,

ε. να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών που ασκούνται από ένα πρόσωπο, μια οργάνωση ή μια οποιαδήποτε επιχείρηση,

στ. να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν κάθε νόμο, κανονιστική διάταξη, έθιμο ή συνήθεια που αποτελεί διάκριση κατά των γυναικών,

ζ. να καταργήσουν όλες τις ποινικές διατάξεις που αποτελούν διάκριση κατά των γυναικών.

Άρθρο 3

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν σε όλους τους τομείς, ιδίως στον πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό τομέα, όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να εξασφαλίσουν την πλήρη ανάπτυξη και την πρόοδο των γυναικών, ώστε να τους εξασφαλίσουν την άσκηση και την απόλαυση των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε βάση ισότητας με τους άνδρες.

Άρθρο 4

1. Η εκ μέρους των Κρατών μελών υιοθέτηση ειδικών προσκαίρων μέτρων που αποσκοπούν στην επίσπευση της εγκαθιδρύσεως μιας πραγματικής ισότητας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών δεν θεωρείται σαν πράξη διακρίσεως όπως καθορίζεται στην παρούσα Σύμβαση, αλλά δεν πρέπει με κανένα τρόπο να έχει σαν συνέπεια τη διατήρηση κανόνων άνισων ή ξεχωριστών. Τα μέτρα αυτά πρέπει να καταργηθούν μόλις επιτευχθούν οι αντικειμενικοί σκοποί στο θέμα της ισότητας ευκαιριών και μεταχειρίσεως.

2. Η εκ μέρους των Κρατών μελών υιοθέτηση ειδικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση, που αποσκοπούν στην προστασία της μητρότητας, δεν θεωρείται σαν μία πράξη διακρίσεως.

Άρθρο 5

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε :

α. να τροποποιήσουν τα σχέδια και τα πρότυπα κοινωνικοπολιτιστικής συμπεριφοράς του άνδρα και της γυναίκας με σκοπό να φθάσουν στην εξάλειψη των προκαταλήψεων και των εθιμικών ή κάθε άλλου τύπου συνηθειών που βασίζονται στην ιδέα της κατωτερότητας ή της ανωτερότητας του ενός ή του άλλου φύλου ή στην ιδέα ενός στερεότυπου ρόλου των ανδρών και των γυναικών,

β. να ενεργήσουν κατά τρόπο ώστε η οικογενειακή αγωγή να συμβάλλει στην καλή κατανόηση ότι η μητρότητα είναι κοινωνική λειτουργία και στην αναγνώριση της κοινής ευθύνης του άνδρα και της γυναίκας στη φροντίδα για την ανατροφή των παιδιών και για την εξασφάλιση της αναπτύξεώς τους, εξυπακουομένου ότι το συμφέρον των παιδιών είναι ο πρωταρχικός ρόλος σε όλες τις περιπτώσεις.

Άρθρο 6

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων και νομοθετικών διατάξεων, για να καταστείλουν, σε όλες τις μορφές τους, το εμπόριο των γυναικών και την εκμετάλλευση της πορνείας των γυναικών.

Άρθρο 7

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στην πολιτική και δημόσια ζωή της χώρας και, ιδιαίτερα, εξασφαλίζουν σ' αυτές, υπό ίσους όρους με τους άνδρες το δικαίωμα :

α. να ψηφίζουν σε όλες τις εκλογές και όλα τα δημόσια δημοψηφίσματα και να είναι εκλέξιμες σε όλους τους οργανισμούς που εκλέγονται δημόσια,

β. να λαμβάνουν μέρος στην κατάστρωση της πολιτικής του Κράτους και στην εκτέλεσή της, να καταλαμβάνουν δημόσιες θέσεις και να ασκούν όλα τα δημόσια καθήκοντα σε όλες τις βαθμίδες της Κυβερνήσεως,

γ. να συμμετέχουν στις μη κυβερνητικές οργανώσεις και ενώσεις που ασχολούνται με τη δημόσια και πολιτική ζωή της χώρας.

Άρθρο 8

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι γυναίκες να έχουν, υπό ίσους όρους με τους άνδρες και χωρίς καμία διάκριση, τη δυνατότητα να εκπροσωπούν τη χώρα τους σε διεθνή κλίμακα και να συμμετέχουν στις εργασίες των διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 9

1. Τα Κράτη μέλη παρέχουν στις γυναίκες δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την απόκτηση, την αλλαγή και τη διατήρηση της υπηκοότητας. Εγγυώνται ιδιαίτερα ότι ούτε ο γάμος με έναν αλλοδαπό ούτε η αλλαγή της υπηκοότητας του συζύγου κατά το γάμο δεν αλλάζει αυτόματα την υπηκοότητα της γυναίκας ούτε την καθιστά άπατρι ούτε την υποχρεώνει να πάρει την υπηκοότητα του συζύγου της.

2. Τα Κράτη μέλη παρέχουν στην γυναίκα δικαιώματα ίσα με εκείνα του άνδρα όσον αφορά την υπηκοότητα των παιδιών τους.

Άρθρο 10

Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών ώστε να τους εξασφαλίσουν δικαιώματα ίσα με εκείνα των ανδρών όσον αφορά την εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, για να εξασφαλίσουν, σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας :

α. τους ίδιους όρους επαγγελματικού προσανατολισμού, παρακολουθήσεως σπουδών και αποκτήσεως διπλωμάτων στα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των κατηγοριών, στις αγροτικές ζώνες όπως στις αστικές ζώνες. Η ισότητα αυτή θα πρέπει να εξασφαλιστεί στην προσχολική, γενική, τεχνική, επαγγελματική και ανώτερη τεχνική εκπαίδευση, καθώς και σε κάθε άλλο μέσο επαγγελματικής εκπαίδευσης,

β. το δικαίωμα να παρακολουθούν τα ίδια προγράμματα, να έχουν ένα εκπαιδευτικό προσωπικό με προσόντα της ίδιας τάξεως, σχολικούς χώρους και εξοπλισμό της ίδιας ποιότητας,

γ. την εξάλειψη κάθε στερεότυπης αντιλήψεως των ρόλων του άνδρα και της γυναίκας σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές της εκπαιδεύσεως ενθαρρύνοντας τη μικτή εκπαίδευση και άλλους τύπους εκπαιδεύσεως που θα βοηθήσουν στην πραγματοποίηση

του σκοπού αυτού και, ιδιαίτερα, αναθεωρώντας τα σχολικά βιβλία και τα σχολικά προγράμματα και προσαρμόζοντας τις παιδαγωγικές μεθόδους,

δ. τις ίδιες δυνατότητες όσον αφορά τη χορήγηση υποτροφιών και άλλων επιχορηγήσεων για τις σπουδές,

ε. τις ίδιες δυνατότητες παρακολουθήσεως των προγραμμάτων διαρκούς εκπαιδεύσεως, συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων στοιχειώδους εκπαιδεύσεως για ενηλίκους και λειτουργικής στοιχειώδους εκπαιδεύσεως, προς το σκοπό κυρίως να ελαττώσουν το ενωρίτερο κάθε απόσταση εκπαιδεύσεως που υπάρχει μεταξύ των ανδρών και των γυναικών,

στ. τη μείωση των ποσοστών εγκαταλείψεως των σπουδών από τις γυναίκες και την οργάνωση προγραμμάτων για τα κορίτσια και τις γυναίκες που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο,

ζ. τις ίδιες δυνατότητες να συμμετέχουν ενεργά στα σπορ και τη σωματική αγωγή, η. τη δυνατότητα να λαμβάνουν ειδικές πληροφορίες μορφωτικής φύσεως που τείνουν να εξασφαλίσουν την υγεία και την ευτυχία των οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων σ' αυτές και της πληροφορήσεως και συμβουλών σχετικών με τον οικογενειακό προγραμματισμό.

Άρθρο 11

1. Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τη διάκριση κατά των γυναικών στον τομέα της απασχολήσεως ώστε να εξασφαλιστούν σε βάση ισότητας του άνδρα και της γυναίκας τα ίδια δικαιώματα, και ιδιαίτερα :

α. το δικαίωμα εργασίας σαν αναφαίρετο δικαίωμα όλων των ανθρωπίνων όντων,

β. το δικαίωμα σε ίσες δυνατότητες απασχολήσεως, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των ίδιων κριτηρίων επιλογής στο θέμα της απασχολήσεως,

γ. το δικαίωμα ελεύθερης εκλογής του επαγγέλματος ή της εργασίας, το δικαίωμα προαγωγής, σταθερότητας της εργασίας και το δικαίωμα όλων των παροχών και όρων εργασίας, το δικαίωμα επαγγελματικής εκπαιδεύσεως και μετεκπαιδεύσεως, συμπεριλαμβανομένης της μαθητείας, της επαγγελματικής τελειοποιήσεως και της διαρκούς εκπαιδεύσεως,

δ. το δικαίωμα ίσης αμοιβής, συμπεριλαμβανομένης και της ίσης παροχής, με ίση αμοιβή για εργασία ίσης αξίας και ίση μεταχείριση ως προς την εκτίμηση της ποιότητας της εργασίας,

ε. το δικαίωμα κοινωνικής ασφαλίσεως, κυρίως το δικαίωμα παροχών συντάξεως, ανεργίας, ασθενείας, αναπηρίας και γήρατος ή για κάθε άλλη αιτία απώλειας της ικανότητας προς εργασία, καθώς και το δικαίωμα πληρωμένων αδειών,

στ. το δικαίωμα για την προστασία της υγείας και την ασφάλεια των συνθηκών εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της διασφαλίσεως της λειτουργίας της αναπαραγωγή,

2. Για να προλάβουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών λόγω του γάμου τους ή της μητρότητας και για να εξασφαλίσουν το πραγματικό τους δικαίωμα προς εργασία, τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λάβουν κατάλληλα μέτρα που σκοπό έχουν :

α. ν' απαγορεύουν, επί ποινή κυρώσεων, την απόλυση για λόγους εγκυμοσύνης και τη διάκριση στις απολύσεις που βασίζονται στην οικογενειακή κατάσταση,

β. να καθιερώσουν την παροχή πληρωμένων αδειών εγκυμοσύνης ή αδειών εγκυμοσύνης που δίδουν δικαίωμα σε παρόμοιες κοινωνικές παροχές, με την εγγύηση της διατηρήσεως

της προηγουμένης εργασίας, των δικαιωμάτων αρχαιότητας και των κοινωνικών προνομίων,

γ. να ενθαρρύνουν την παροχή των αναγκαίων κοινωνικών υπηρεσιών υποστηρίξεως για να επιτρέψουν στους γονείς να συνδυάσουν τις οικογενειακές υποχρεώσεις με τις επαγγελματικές ευθύνες και τη συμμετοχή στη δημόσια ζωή ευνοώντας ιδιαίτερα την εγκατάσταση και την ανάπτυξη δικτύου παιδικών σταθμών,

δ. να εξασφαλίσουν ειδική προστασία στις εγκύους των οποίων η εργασία αποδεικνύεται ότι είναι βλαβερή.

3. Οι νόμοι που σκοπεύουν την προστασία των γυναικών στους τομείς που αναφέρονται στο παρόν άρθρο θα επανεξετάζονται περιοδικά σε συνάρτηση με τις επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις και θα αναθεωρούνται, θα καταργούνται ή θα επεκτείνονται ανάλογα με τις ανάγκες.

Άρθρο 12

1. Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξαλείψουν τις διακρίσεις κατά των γυναικών στον τομέα της υγειονομικής περιθάλψεως, ώστε να εξασφαλίσουν σ' αυτές, σε βάση ισότητας άνδρα και γυναίκας, τα μέσα ώστε να δικαιούνται ιατρικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων κι εκείνων που αφορούν τον οικογενειακό προγραμματισμό.

2. Παρά τις διατάξεις της ανωτέρω παραγράφου 1, τα Κράτη μέλη θα παρέχουν στις γυναίκες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, κατά τον τοκετό και μετά τον τοκετό, κατάλληλες υπηρεσίες και εν ανάγκη δωρεάν, καθώς και κατάλληλη διατροφή κατά την εγκυμοσύνη και το θηλασμό.

Άρθρο 13

Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών και σε άλλους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, αποσκοπώντας στο να διασφαλίσουν τα ίδια δικαιώματα, με βάση την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών, ειδικότερα :

α. το δικαίωμα να λαμβάνουν οικογενειακά επιδόματα,

β. το δικαίωμα να συνάπτουν τραπεζικά δάνεια και να εγγράφουν υποθήκες καθώς και το δικαίωμά τους όσον αφορά τις λοιπές μορφές οικονομικής πιστώσεως,

γ. το δικαίωμα να συμμετέχουν σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες, στα σπόρ και σε όλες τις εκφάνσεις της πολιτιστικής ζωής.

Άρθρο 14

1. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν υπόψη τα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες των αγροτικών περιοχών και το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν στην οικονομική επιβίωση των οικογενειών τους κυρίως με την εργασία τους στους μη εγχρήματους τομείς της οικονομίας, θα λάβουν σε όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως που αφορούν τις γυναίκες των αγροτικών περιοχών.

2. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών στις αγροτικές περιοχές αποσκοπώντας στο να διασφαλίσουν με βάση την αρχή της ισότητας ανδρών και γυναικών, την συμμετοχή τους στην αγροτική ανάπτυξη και την απόληψη οφέλους απ' αυτήν και ειδικότερα θα εξασφαλίσουν στις γυναίκες αυτές το δικαίωμα :

α. να συμμετέχουν στην εκπόνηση και εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε όλα τα επίπεδα,

β. να τύχουν της παροχής των μέσων που αφορούν την προστασία της υγείας και δή επαρκούς πληροφορήσεως, συμβουλών και υπηρεσιών στον οικογενειακό προγραμματισμό,

γ. να απολαμβάνουν τα άμεσα οφελήματα που προκύπτουν από τα προγράμματα κοινωνικής ασφαλίσεως,

δ. να λαμβάνουν κάθε μορφή εκπαιδεύσεως και μορφώσεως, επισήμου και ανεπισήμου, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης που αφορά τη λειτουργική στοιχειώδη παιδεία, καθώς, μεταξύ άλλων, και το όφελος που προκύπτει από τις υπηρεσίες που παρέχονται προς το κοινωνικό σύνολο με εκλαϊκευμένη μορφή, με σκοπό να αυξήσουν την τεχνική τους επάρκεια,

5ε. να οργανώνουν ομάδες αλληλοβοηθείας και συνεταιρισμούς με σκοπό να επιτύχουν ίσες ευκαιρίες στον οικονομικό τομέα τόσο στην έμμισθη όσο και την ανεξάρτητη απασχόληση,

ζ. να συμμετέχουν σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες,

η. να λαμβάνουν αγροτικές πιστώσεις και δάνεια, να τους παρέχονται διευκολύνσεις στον τομέα του μάρκετινγκ καθώς και η κατάλληλη τεχνολογία, να τυγχάνουν δε ίσης μεταχειρίσεως κατά τις αγροτικές μεταρρυθμίσεις και τα σχέδια αναδασμού της γης,

θ. να απολαμβάνουν κατάλληλες συνθήκες διαβιώσεως, ειδικότερα όσον αφορά τη στέγαση, την υγεία, την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και ύδατος, τις μεταφορές και συγκοινωνίες.

Άρθρο 15

1. Τα Κράτη μέλη θα αναγνωρίζουν στις γυναίκες ισότητα με τους άνδρες ενώπιον του νόμου.

2. Τα Κράτη μέλη θα απονέμουν στις γυναίκες, σε ζητήματα Προσωπικής φύσεως, ικανότητα προς δικαιοπραξία παρόμοια με εκείνη των ανδρών και ίσες ευκαιρίες για την άσκηση της ικανότητας αυτής. Ειδικότερα, θα παρέχουν στις γυναίκες ίσα δικαιώματα κατά τη σύναψη συμβάσεως και τη διαχείριση περιουσίας και θα τις μεταχειρίζονται ισότιμα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ενώπιον των δικαστηρίων.

3. Τα Κράτη μέλη συμφωνούν ότι όλες οι συμβάσεις και όλα τα λοιπά ιδιωτικά όργανα κάθε είδους

που έχουν νομική ισχύ και που σκοπούν τον περιορισμό της δικαιοπρακτικής ικανότητας των γυναικών θα θεωρούνται άκυρα.

4. Τα Κράτη μέλη θα αναγνωρίζουν στις γυναίκες τα αυτά δικαιώματα με τους άνδρες, σε σχέση με

το νόμο που αναφέρεται στο δικαίωμα κινήσεως των προσώπων και στην ελευθερία εκλογής του τόπου της κατοικίας των.

Άρθρο 16

1. Τα Κράτη μέλη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών σε όλα τα ζητήματα που αφορούν τον γάμο και τις οικογενειακές σχέσεις και ειδικότερα θα διασφαλίζουν, με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών :

α. το ίδιο δικαίωμα προς σύναψη γάμου,

β. το ίδιο δικαίωμα να επιλέγουν ελεύθερα σύζυγο και να συνάπτουν γάμο μόνο με την ελεύθερη και πλήρη συναίνεσή τους,

γ. τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τόσο κατά τη διάρκεια του γάμου όσο και κατά τη λύση αυτού,

δ. τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντά των ως γονέων, ανεξάρτητα από τη συζυγική τους κατάσταση, σε θέματα που αφορούν τα παιδιά τους. Σε όλες τις περιπτώσεις θα προέχουν τα συμφέροντα των παιδιών τους,

ε. τα ίδια δικαιώματα να αποφασίζουν ελεύθερα και υπεύθυνα για τον αριθμό και τα χρονικά διαστήματα που θα φέρουν στον κόσμο τα παιδιά τους και το δικαίωμά τους για πληροφόρηση, μόρφωση και λήψη των μέσων που θα τις καταστήσουν ικανές να ασκήσουν αυτά τα δικαιώματα,

ζ. τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα τα σχετικά με το δικαίωμα κηδεμονίας, επιτροπείας και υιοθεσίας ανηλίκων ή με παρόμοιους θεσμούς όταν οι αρχές αυτές υπάρχουν στην εθνική νομοθεσία. Σε όλες τις περιπτώσεις θα πρυτανεύουν τα συμφέροντα των παιδιών,

η. τα ίδια προσωπικά δικαιώματα που προσιδιάζουν σε συζύγους συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος εκλογής οικογενειακού ονόματος και επαγγέλματος και στους δύο συζύγους,

θ. τα ίδια δικαιώματα αναφορικά με την κυριότητα, κτήση, διοίκηση, διαχείριση, επικαρπία και διάθεση περιουσίας που περιήλθε είτε χάριν δωρεάς είτε εξ επαχθούς αιτίας (αντί τιμήματος).

2. Η μνηστεία και ο γάμος ανηλίκου δεν θα έχουν νομική ισχύ, θα ληφθεί δε κάθε αναγκαία ενέργεια, συμπεριλαμβανομένης της νομοθετικής, για τον καθορισμό ελαχίστου ορίου ηλικίας προς σύναψη γάμου καθώς και για την υποχρεωτική καταχώριση των γάμων σε επίσημα μητρώα καταχωρίσεων.

Άρθρο 17

1. Με σκοπό να διαπιστωθεί η γενομένη πρόοδος κατά την εφαρμογή της παρούσας Συμβάσεως, θα συσταθεί Επιτροπή για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (εφεξής αποκαλουμένη "η Επιτροπή") η οποία αποτελείται, κατά το χρόνο θέσεως σε ισχύ της Συμβάσεως, από δεκαοκτώ και μετά την επικύρωση ή την προσχώρηση στην Σύμβαση και του τριακοστού πέμπτου Κράτους μέλους, από είκοσι τρείς εμπειρογνώμονες, μεγάλου ηθικού κύρους και ικανότητας στον τομέα τον καλυπτόμενο από την Σύμβαση. Οι εμπειρογνώμονες θα εκλέγονται από τα Κράτη μέλη μεταξύ των υπηκόων τους και θα παρέχουν τις υπηρεσίες τους κάτω από την προσωπική τους ιδιότητα, λαμβανομένων υπόψη, της δικαίας κατανομής από την άποψη της γεωγραφικής θέσεως, της αντιπροσωπεύσεως διαφόρων μορφών πολιτισμού καθώς και των κυριότερων νομικών συστημάτων.

Άρθρο 18

1. Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υποβάλλουν στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για εξέταση από την Επιτροπή, έκθεση για τα νομοθετικά, δικαστικά, διοικητικά και άλλα μέτρα που έχουν υιοθετηθεί για τη θέση σε εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως ως και έκθεση για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί για το σκοπό αυτό :

α. εντός ενός έτους από τη θέση σε ισχύ της Συμβάσεως για το ενδιαφερόμενο Κράτος, και

β. μετέπειτα, τουλάχιστον κάθε τέσσερα χρόνια και περισσότερα οσάκις το ζητήσει η Επιτροπή.

2. Οι εκθέσεις θα επισημαίνουν τους παράγοντες και τις δυσχέρειες που επηρεάζουν το βαθμό εκπληρώσεως των υποχρεώσεων υπό τους όρους της παρούσας Συμβάσεως.

Άρθρο 21

1. Η Επιτροπή θα υποβάλει ετήσιες εκθέσεις, μέσω του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, προς το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τις δραστηριότητές της και θα δύναται να προβαίνει σε υποδείξεις και γενικές εισηγήσεις βασιζόμενες στην εξέταση των εκθέσεων και πληροφοριών, που λαμβάνονται από τα Κράτη μέλη. Αυτές οι υποδείξεις και γενικές εισηγήσεις θα περιλαμβάνονται στην έκθεση της Επιτροπής με τις παρατηρήσεις, εάν υπάρχουν, των Κρατών μελών.

2. Ο Γενικός Γραμματεύς θα διαβιβάζει τις εκθέσεις της Επιτροπής, στην Επιτροπή για τη Θέση των Γυναικών, για πληροφόρησή της.

Άρθρο 22

Οι ειδικευμένες οργανώσεις δικαιούνται να εκπροσωπούνται με αντιπρόσωπο κατά την εξέταση της εφαρμογής εκείνων των διατάξεων της παρούσας Συμβάσεως που εμπίπτουν στη σφαίρα των δραστηριοτήτων τους. Η Επιτροπή θα δύναται να προσκαλεί τις ειδικευμένες οργανώσεις να υποβάλλουν τις εκθέσεις τους για την εφαρμογή της Συμβάσεως σε τομείς που εμπίπτουν στη σφαίρα των δραστηριοτήτων τους.

Άρθρο 23

Η παρούσα Σύμβαση δεν θα επηρεάζει τις διατάξεις εκείνες που συντελούν περισσότερο στην επίτευξη της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και που είναι δυνατό να περιέχονται :

α. Στη νομοθεσία ενός Κράτος μέλους, ή

β. Σε άλλη διεθνή σύμβαση, συνθήκη ή συμφωνία που να ισχύει για το Κράτος αυτό.

Άρθρο 24

Τα Κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υιοθετήσουν όλα τα κατάλληλα μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την επίτευξη της πλήρους πραγματώσεως των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η παρούσα Σύμβαση.

Προαιρετικό Πρωτόκολλο CEDAW (2000, Ν.2952/2001)

Προοίμιο

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ ότι με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών διακηρύσσεται και πάλι η πίστη στα θεμελιώδη ατομικά δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και την αξία της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ισότητα των δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ επίσης ότι στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διακηρύσσεται ότι όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι ως προς την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα και ότι κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς το φύλο. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι τα Διεθνή Σύμφωνα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τα λοιπά διεθνή έγγραφα περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων απαγορεύουν τη διάκριση εξαιτίας του φύλου. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ τη Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης έναντι των γυναικών ("η Σύμβαση"), με την οποία τα Κράτη - Μέρη καταδικάζουν τη διάκριση έναντι των γυναικών σε όλες τις μορφές της και συμφωνούν να ακολουθήσουν με όλα τα κατάλληλα μέσα και χωρίς καθυστέρηση μία πολιτική που τείνει στην εξάλειψη της διάκρισης έναντι των γυναικών. ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι είναι αποφασισμένα να εξασφαλίσουν την πλήρη άσκηση από τις γυναίκες, σε συνθήκες

ισότητας, όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, και να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη παραβιάσεων αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών.

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

Άρθρο 1

Κάθε Κράτος - Μέρος στο παρόν Πρωτόκολλο ("το Κράτος - Μέρος") αναγνωρίζει την αρμοδιότητα της Επιτροπής για την εξάλειψη των διακρίσεων έναντι των γυναικών ("η Επιτροπή") όσον αφορά τη λήψη και την εξέταση αιτήσεων που υποβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 2.

Άρθρο 2

Αιτήσεις μπορούν να υποβάλλονται από άτομα ή ομάδες ατόμων ή στο όνομα ατόμων ή ομάδων ατόμων που υπόκεινται στη δικαιοδοσία Κράτους - Μέρους, που διατείνονται ότι είναι θύματα παραβίασης από αυτό το Κράτος - Μέρος κάποιου από τα δικαιώματα που αναφέρονται στη Σύμβαση. Αίτηση μπορεί να υποβληθεί στο όνομα ατόμων ή ομάδων ατόμων μόνο με τη συγκατάθεσή τους, εκτός αν ο συντάξας την αίτηση μπορεί να αποδείξει ότι ενεργεί για λογαριασμό τους χωρίς ειδική συγκατάθεση.

Άρθρο 3

Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται εγγράφως και δεν μπορούν να είναι ανώνυμες. Αίτηση που αφορά Κράτος Μέρος στη Σύμβαση που δεν είναι Μέρος στο παρόν Πρωτόκολλο θεωρείται από την Επιτροπή απαράδεκτη.

Άρθρο 4

1. Η Επιτροπή δεν επιλαμβάνεται καμιάς αίτησης ειμή μετά τη διαπίστωση από την Επιτροπή της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων, εκτός αν η διάρκεια της διαδικασίας προσφυγής υπερβαίνει τον εύλογο χρόνο ή δεν πιθανολογείται ότι το μέσο αυτό επιτρέπει επανόρθωση προς όφελος του προσφεύγοντος.

2. Η Επιτροπή θεωρεί ως απαράδεκτη κάθε αίτηση που:

α) Είναι ουσιαστικά όμοια προς αίτηση προηγουμένως εξετασθείσα από την Επιτροπή ή ήδη υποβληθείσα σε άλλη διαδικασία διεθνούς έρευνας ή ρύθμισης.

β) Είναι ασυμβίβαστη προς τις διατάξεις της Σύμβασης.

γ) Είναι προδήλως αβάσιμη ή ανεπαρκώς αιτιολογημένη.

δ) Αποτελεί κατάχρηση του δικαιώματος της προσφυγής.

ε) Αναφέρεται σε γεγονότα προγενέστερα της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου έναντι του ενδιαφερόμενου Κράτους - Μέρους, εκτός αν τα γεγονότα αυτά εξακολουθούν να υφίστανται και μετά την ημερομηνία αυτήν.

Άρθρο 5

1. Μετά τη λήψη αίτησης, και πριν την έκδοση απόφασης επί της ουσίας, η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή να υποβάλει, με τη διαδικασία του κατεπείγοντος, στο ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος αίτημα περί λήψης των συντηρητικών μέτρων που απαιτούνται για να αποφευχθεί η πρόκληση ανεπανόρθωτης ζημίας στα θύματα της εικαζόμενης παραβίασης.

2. Η Επιτροπή δεν εκδίδει προδικαστική απόφαση επί του παραδεκτού ή της ουσίας της αίτησης εκ μόνου του γεγονότος ότι ασκεί την αρμοδιότητα που της παρέχει η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 6

1. Η Επιτροπή γνωστοποιεί εμπιστευτικά στο ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος κάθε αίτηση που της υποβάλλεται δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου, εκτός αν την κρίνει αυτεπάγγελτα απαράδεκτη χωρίς να το αναφέρει στο ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος και υπό τον όρο ότι ο ενδιαφερόμενος ή οι ενδιαφερόμενοι συναινούν στη γνωστοποίηση των στοιχείων τους στο Κράτος - Μέρος.

2. Το ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος υποβάλλει εγγράφως στην Επιτροπή, εντός προθεσμίας έξι μηνών, διασαφήσεις ή δηλώσεις που παρέχουν εξηγήσεις επί της υπόθεσης που αποτελεί αντικείμενο της αίτησης, αναφέροντας, περιπτώσεως δοθείσης, τα διορθωτικά μέτρα που έλαβε.

Άρθρο 7

1. Κατά την εξέταση των αιτήσεων που λαμβάνει δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της όλα τα στοιχεία που της διαβιβάζονται από τα άτομα ή ομάδες ατόμων ή για λογαριασμό τους και από το ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος, συμφωνείται δε ότι οι πληροφορίες αυτές πρέπει να κοινοποιούνται στα ενδιαφερόμενα Μέρη.

2. Η Επιτροπή εξετάζει κεκλεισμένων των θυρών τις αιτήσεις που της απευθύνονται δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Μετά την εξέταση αίτησης, η Επιτροπή διαβιβάζει τις σχετικές διαπιστώσεις της, που συνοδεύονται ενδεχομένως από τις συστάσεις της, στα ενδιαφερόμενα Μέρη.

4. Το Κράτος - Μέρος εξετάζει δεόντως τις διαπιστώσεις και τις τυχόν συστάσεις της Επιτροπής, στην οποία απαντά εγγράφως, εντός προθεσμίας έξι μηνών, ενημερώνοντάς την ειδικότερα για κάθε ενέργεια στην οποία προέβη υπό το πρίσμα των διαπιστώσεων και συστάσεών της.

5. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει το Κρότος - Μέρος να της υποβάλει περαιτέρω στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που έλαβε σε συνέχεια των διαπιστώσεων και τυχόν συστάσεών της και, εάν η Επιτροπή το κρίνει πρόσφορο, στις μεταγενέστερες εκθέσεις που το Κράτος - Μέρος πρέπει να της υποβάλλει, σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης.

Άρθρο 8

1. Εάν η Επιτροπή πληροφορηθεί, βάσει αξιόπιστων στοιχείων, ότι Κράτος - Μέρος παραβιάζει κατάφωρα ή συστηματικά τα δικαιώματα που αναφέρονται στη Σύμβαση, καλεί το Κράτος αυτό να συνεξετάσει τα εν λόγω στοιχεία και να υποβάλει τις σχετικές παρατηρήσεις του.

2. Η Επιτροπή, στηριζόμενη στις τυχόν παρατηρήσεις του ενδιαφερόμενου Κράτους - Μέρους, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο αξιόπιστο στοιχείο διαθέτει, μπορεί να αναθέσει σε ένα ή περισσότερα μέλη της να διενεργήσουν έρευνα και να της υποβάλουν χωρίς καθυστέρηση τα σχετικά πορίσματα. Η έρευνα αυτή μπορεί, όταν συντρέχουν λόγοι και με τη συναίνεση του Κράτους Μέρους, να περιλαμβάνει επισκέψεις στην επικράτεια του Κράτους αυτού.

3. Μετά την εξέταση των αποτελεσμάτων της έρευνας, η Επιτροπή διαβιβάζει τα πορίσματα στο ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος, συνοδευόμενα, περιπτώσεως δοθείσης, από παρατηρήσεις και συστάσεις.

4. Αφού ενημερωθεί σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας και τις παρατηρήσεις και συστάσεις της Επιτροπής, το Κράτος - Μέρος υποβάλει τις παρατηρήσεις του στην Επιτροπή εντός προθεσμίας έξι μηνών .

5. Η έρευνα είναι εμπιστευτική και η συνεργασία του Κράτους - Μέρους θα απαιτείται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

Άρθρο 9

1. Η Επιτροπή μπορεί να καλέσει το ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος να συμπεριλάβει στην έκθεση, που πρέπει να υποβάλει σύμφωνα με το άρθρο 18 της Σύμβασης διευκρινίσεις όσον αφορά τα μέτρα που έλαβε σε συνέχεια της έρευνας που διενεργήθηκε δυνάμει του άρθρο 8 του παρόντος Πρωτοκόλλου.

2. Μετά τη λήξη της εξαμήνου προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 8, η Επιτροπή μπορεί, εάν συντρέχει λόγος, να καλέσει το ενδιαφερόμενο Κράτος - Μέρος να την ενημερώσει σχετικά με τα μέτρα που έλαβε σε συνέχεια τέτοιου είδους έρευνας.

Άρθρο 10

1. Κάθε Κράτος - Μέρος μπορεί, κατά την ημερομηνία υπογραφής ή επικύρωσης του παρόντος Πρωτοκόλλου ή προσχώρησης σε αυτό, να δηλώσει ότι δεν αναγνωρίζει στην Επιτροπή την αρμοδιότητα που της παρέχουν τα άρθρα 8 και 9.

2. Κάθε Κράτος - Μέρος που έχει προβεί στη δήλωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποσύρει τη δήλωση αυτή με κοινοποίηση προς τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 11

Το Κράτος - Μέρος λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε τα πρόσωπα που υπόκεινται στη δικαιοδοσία του και υποβάλλουν αίτηση στην Επιτροπή, να μην αποτελούν εξ αυτού του γεγονότος αντικείμενο κακής μεταχείρισης ή εκφοβισμού.

Άρθρο 12

Η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά στην ετήσια έκθεση που συντάσσει, σύμφωνα με το άρθρο 21 της Σύμβασης, τις δραστηριότητες που άσκησε δυνάμει του παρόντος Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 13

Κάθε Κράτος - Μέρος δεσμεύεται ότι θα κάνει ευρέως γνωστή και θα διαδώσει τη Σύμβαση, καθώς και το παρόν Πρωτόκολλο, και ότι θα διευκολύνει την πρόσβαση στα στοιχεία τα σχετικά με τις διαπιστώσεις και τις συστάσεις της Επιτροπής, ειδικότερα δε για τις υποθέσεις που αφορούν αυτό το Κράτος - Μέρος.

Άρθρο 14

Η Επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της και ασκεί τις αρμοδιότητες που της παρέχει το παρόν Πρωτόκολλο σύμφωνα με τον κανονισμό αυτόν .

Άρθρο 15

1. Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς υπογραφή από όλα τα Κράτη που έχουν υπογράψει τη Σύμβαση, την έχουν επικυρώσει ή έχουν προσχωρήσει σε αυτήν.

2. Το παρόν Πρωτόκολλο υπόκειται σε επικύρωση από κάθε Κράτος που έχει επικυρώσει τη Σύμβαση ή έχει προσχωρήσει σε αυτήν. Τα έγγραφα επικύρωσης θα κατατεθούν στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

3. Το παρόν Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς προσχώρηση κάθε Κράτους που έχει επικυρώσει τη Σύμβαση ή έχει προσχωρήσει σε αυτήν.

4. Η προσχώρηση ενεργείται με την κατάθεση εγγράφου προσχώρησης στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 16

1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ τρεις μήνες μετά την ημερομηνία κατάθεσης του δεκάτου εγγράφου επικύρωσης ή προσχώρησης.

2. Για κάθε Κράτος που θα επικυρώσει το παρόν Πρωτόκολλο ή θα προσχωρήσει σε αυτό μετά τη θέση σε ισχύ του εν λόγω Πρωτοκόλλου, τούτο θα τεθεί σε ισχύ τρεις μήνες μετά την ημερομηνία κατάθεσης από το Κράτος αυτό, του εγγράφου του επικύρωσης ή προσχώρησης.

Άρθρο 17

Το παρόν Πρωτόκολλο δεν επιδέχεται καμία επιφύλαξη.

Άρθρο 18

1. Κάθε Κράτος - Μέρος μπορεί να προτείνει τροποποίηση του παρόντος Πρωτοκόλλου και να καταθέσει το κείμενό της στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Ο Γενικός Γραμματέας θα κοινοποιεί την πρόταση στα Κράτη - Μέρη και θα τους ζητά να του γνωρίσουν αν επιθυμούν τη σύγκληση διάσκεψης των Κρατών - Μερών προς εξέταση της πρότασης και ψηφοφορία. Εάν το ένα τρίτο τουλάχιστον των Κρατών - Μεταφορών αποφασίσουν υπέρ της σύγκλησης διάσκεψης, ο Γενικός Γραμματέας συγκαλεί τη διάσκεψη υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Κάθε τροποποίηση που εγκρίνεται από την πλειοψηφία των παραστάντων και ψηφισάντων στη διάσκεψη Κρατών - Μερών υποβάλλεται προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

2. Η ισχύς των τροποποιήσεων θα άρχεται αφ' ης εγκριθούν από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών και γίνουν δεκτές από τα δύο τρίτα των Κρατών - Μερών στο παρόν Πρωτόκολλο, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από το αντίστοιχο Σύνταγμά τους.

3. Αφ' ης οι τροποποιήσεις τεθούν σε ισχύ, καθίστανται υποχρεωτικές για τα Κράτη - Μέρη που θα τις έχουν αποδεχθεί, τα δε λοιπά Κράτη - Μέρη εξακολουθούν να δεσμεύονται από τις διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου και από κάθε άλλη τροποποίηση την οποία θα έχουν προηγουμένως αποδεχθεί.

Άρθρο 19

1. Κάθε Κράτος - Μέρος μπορεί να καταγγείλει το παρόν Πρωτόκολλο ανά πάσα στιγμή απευθύνοντας έγγραφη κοινοποίηση στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η καταγγελία έχει αποτέλεσμα έξι μήνες μετά την ημερομηνία λήψης της κοινοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Πρωτοκόλλου εξακολουθούν να εφαρμόζονται σε κάθε αίτηση που υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 2 ή κάθε έρευνα που άρχισε σύμφωνα με το όρθρο 8 πριν την ημερομηνία κατά την οποία η καταγγελία έχει αποτέλεσμα.

Άρθρο 20

Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ειδοποιεί όλα τα Κράτη:

α) περί των υπογραφών, επικυρώσεων και προσχωρήσεων,

β) περί της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος Πρωτοκόλλου και κάθε τροποποίησης που εγκρίθηκε δυνάμει του άρθρου 18,

γ) περί κάθε καταγγελίας δυνάμει του άρθρου 19.

Άρθρο 21

1. Το παρόν Πρωτόκολλο, του οποίου τα κείμενα στην αγγλική, αραβική, κινεζική, ισπανική, γαλλική και ρωσική είναι εξίσου έγκυρα, κατατίθεται στα αρχεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών .

2. Ο Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών διαβιβάζει κεκυρωμένο αντίγραφο του παρόντος Πρωτοκόλλου σε όλα τα Κράτη που αναφέρονται στο άρθρο 25 της Σύμβασης.

Διακήρυξη του Πεκίνου και Σχέδιο Δράσης (Beijing Declaration and Platform for Action), Πεκίνο 4 - 15 Σεπτέμβρη 1995[1]

Η Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες,

Έχοντας συνεδριάσει στο Πεκίνο από τις 4 έως τις 15 Σεπτεμβρίου 1995,

1. Εγκρίνει την Διακήρυξη του Πεκίνου και την Πλατφόρμα Δράσης, τα οποία επισυνάπτονται στο παρόν ψήφισμα.

2. Συνιστά στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών κατά την πεντηκοστή σύνοδο, όπως εγκρίνει τη Διακήρυξη του Πεκίνου και την Πλατφόρμα Δράσης, όπως αυτή εγκρίθηκε από τη Διάσκεψη.

Παράρτημα Ι

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΚΙΝΟΥ

1. Εμείς, οι κυβερνήσεις που συμμετέχουν στην Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες,
2. Συγκεντρωθήκαμε εδώ στο Πεκίνο τον Σεπτέμβριο του 1995, το έτος της πεντηκοστής επετείου της ίδρυσης των Ηνωμένων Εθνών,
3. Αποφασισμένοι να προωθήσουμε τους στόχους της ισότητας, της ανάπτυξης και της ειρήνης για όλες τις γυναίκες παντού, προς το συμφέρον όλης της ανθρωπότητας,
4. Αναγνωρίζοντας τις φωνές όλων των γυναικών παντού, και λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των γυναικών και των ρόλων και συνθηκών ζωής τους, τιμώντας τις γυναίκες που άνοιξαν το δρόμο και εμπνεόμενοι από την ελπίδα που σήμερα είναι παρούσα μέσα από τη νεολαία παγκοσμίως,
5. Αναγνωρίζουμε πως η θέση των γυναικών έχει προαχθεί σε ορισμένες σημαντικές πτυχές κατά την τελευταία δεκαετία, αλλά ότι η πρόοδος ήταν άνιση, οι ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών εξακολουθούν να υφίστανται και σημαντικά εμπόδια παραμένουν, με σοβαρές συνέπειες για την ευημερία όλων των ανθρώπων,
6. Επίσης, αναγνωρίζουμε πως η κατάσταση αυτή επιτείνεται από την αυξανόμενη φτώχεια που πλήττει την πλειοψηφία των ανθρώπων παγκοσμίως, ιδίως γυναικών και παιδιών, με αναγωγή τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο
7. Δηλώνουμε την ανεπιφύλακτη προσήλωσή μας την αντιμετώπιση αυτών των περιορισμών και εμποδίων και στην εκ τούτου περαιτέρω ενίσχυση της προαγωγής και της ενδυνάμωσης των γυναικών σε όλο τον κόσμο, και συμφωνούμε πως αυτό

[1] http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/pdf/BDPfA%20E.pdf

απαιτεί επείγουσα δράση με πνεύμα αποφασιστικότητας, ελπίδας, συνεργασίας και αλληλεγγύης, επί του παρόντος και να μας προωθήσει στον επόμενο αιώνα.

Επαναλαμβάνουμε τη δέσμευσή μας:

8. Στα ίσα δικαιώματα και την έμφυτη ανθρώπινη αξιοπρέπεια γυναικών και ανδρών καθώς και σε άλλους σκοπούς και αρχές που κατοχυρώνονται στο Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλα διεθνή όργανα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως της Σύμβασης για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, καθώς και τη Διακήρυξη για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών και τη Διακήρυξη για το Δικαίωμα στην Ανάπτυξη

9. Στην διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών ως αναφαίρετο, αναπόσπαστο και αδιαίρετο μέρος του συνόλου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών

10. Στην περαιτέρω αξιοποίηση της συναίνεση και της προόδου που έχει σημειωθεί σε προηγούμενες συνδιασκέψεις των Ηνωμένων Εθνών - για τις γυναίκες στο Ναϊρόμπι το 1985, για τα παιδιά στη Νέα Υόρκη το 1990, για το περιβάλλον και την ανάπτυξη στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992, για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Βιέννη το 1993, για τον πληθυσμό και την ανάπτυξη στο Κάιρο το 1994 και για την κοινωνική ανάπτυξη στην Κοπεγχάγη το 1995, με στόχο την επίτευξη ισότητας, ανάπτυξης και ειρήνης

11. Στην επίτευξη της πλήρους και αποτελεσματικής εφαρμογής των Μακρόπνοων Στρατηγικών του Ναϊρόμπι για την Πρόοδο των Γυναικών

12. Στην ενδυνάμωση και προαγωγή των γυναικών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης, θρησκείας και πεποιθήσεων, συμβάλλοντας έτσι στην κάλυψη των ηθικών, πνευματικών και διανοητικών αναγκών των γυναικών και των ανδρών, μεμονωμένα ή από κοινού με άλλους και έτσι να διασφαλιστεί η δυνατότητα να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους στην κοινωνία και να διαμορφώσουν τη ζωή τους σύμφωνα με τις δικές τους φιλοδοξίες.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι:

13. Η ενδυνάμωση των γυναικών και η πλήρης συμμετοχή τους στη βάση της ισότητας σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόσβαση στην εξουσία, είναι θεμελιώδους σημασίας για την επίτευξη της ισότητας, της ανάπτυξης και της ειρήνης

14. Τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα

15. Η ισότητα στα δικαιώματα, τις ευκαιρίες και την πρόσβαση σε πόρους, η ίση κατανομή των οικογενειακών ευθυνών σε άνδρες και γυναίκες, και η αρμονική μεταξύ τους συνεργασία είναι κρίσιμης σημασίας για την ευημερία τόσο τη δική τους όσο και των οικογενειών τους καθώς και για την εδραίωση της δημοκρατίας

16. Η εξάλειψη της φτώχειας με βάση τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική δικαιοσύνη, προϋποθέτει τη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, προϋποθέτει ίσες ευκαιρίες και την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή ανδρών και γυναικών ως φορείς και ως δικαιούχους της βιώσιμης, ανθρωποκεντρικής ανάπτυξης

17. Η ρητή αναγνώριση και επιβεβαίωση του δικαιώματος όλων των γυναικών να ελέγχουν όλες τις πτυχές της υγείας τους, ιδίως τη γονιμότητά τους, είναι βασική για την ενδυνάμωσή τους

18. Η τοπική, εθνική, περιφερειακή και παγκόσμια ειρήνη είναι εφικτή και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την πρόοδο των γυναικών, που αποτελούν βασική δύναμη για την ηγεσία, την επίλυση συγκρούσεων και την προώθηση της διαρκούς ειρήνης σε όλα τα επίπεδα

19. Είναι απαραίτητο να σχεδιαστούν, να υλοποιηθούν και να ελέγχονται, με την πλήρη συμμετοχή των γυναικών, αποτελεσματικές, αποδοτικές και αμοιβαίως ενισχυτικές πολιτικές και προγράμματα που εμπεριέχουν τη διάσταση του φύλου, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών πολιτικών και προγραμμάτων, σε όλα τα επίπεδα που θα προωθήσουν την ενδυνάμωση και προώθηση των γυναικών

20. Η συμμετοχή και συμβολή όλων των παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών, ιδιαίτερα των ομάδων και δικτύων γυναικών και άλλων μη-κυβερνητικών οργανώσεων και οργανώσεων τοπικών κοινοτήτων, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους, σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις, είναι σημαντική για την αποτελεσματική εφαρμογή και παρακολούθηση της Πλατφόρμας για Δράση

21. Η εφαρμογή της πλατφόρμας δράσης απαιτεί δέσμευση από τις κυβερνήσεις και από τη διεθνή κοινότητα. Προβαίνοντας σε εθνικές και διεθνείς δεσμεύσεις για την ανάληψη δράσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της Διάσκεψης, οι κυβερνήσεις και η διεθνής κοινότητα αναγνωρίζουν την ανάγκη να αναλάβουν κατά προτεραιότητα δράση για την ενδυνάμωση και προώθηση των γυναικών

Είμαστε αποφασισμένοι να:

22. Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες και οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων των Μακρόπνοων Στρατηγικών του Ναϊρόμπι για την Πρόοδο των Γυναικών έως το τέλος αυτού του αιώνα

23. Να διασφαλιστεί η πλήρης απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών από τις γυναίκες και τα κορίτσια, καθώς και να ληφθεί αποτελεσματική δράση κατά των παραβιάσεων αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών

24. Να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών και των κοριτσιών και να αρθούν όλα τα εμπόδια στην ισότητα των φύλων και την πρόοδο και την ενδυνάμωση των γυναικών

25. Να ενθαρρυνθεί η πλήρης συμμετοχή των ανδρών σε όλες τις δράσεις προς την κατεύθυνση της ισότητας

26. Να προωθηθεί η οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της απασχόλησης, και να εξαλειφθεί το συνεχιζόμενο και αυξανόμενο βάρος της φτώχειας για τις γυναίκες αντιμετωπίζοντας τα διαρθρωτικά αίτια της φτώχειας μέσω αλλαγών στις οικονομικές δομές, διασφάλισης της ίσης πρόσβασης για όλες τις γυναίκες στους παραγωγικούς πόρους, τις ευκαιρίες και τις δημόσιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών σε αγροτικές περιοχές, ως παράγοντες ανάπτυξης ζωτικής σημασίας

27. Να προωθηθεί η ανθρωποκεντρική βιώσιμη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, μέσω της παροχής βασικής εκπαίδευσης, δια βίου εκπαίδευσης, παιδείας και κατάρτισης, και την παροχή πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας για τα κορίτσια και τις γυναίκες

28. Να ληφθούν θετικά μέτρα για τη διασφάλιση της ειρήνης για την πρόοδο των γυναικών και, αναγνωρίζοντας τον ηγετικό ρόλο που έχουν διαδραματίσει οι γυναίκες στο κίνημα ειρήνης, να ληφθεί ενεργός δράση προς την κατεύθυνση γενικού και πλήρους αφοπλισμού υπό αυστηρό και αποτελεσματικό διεθνή έλεγχο, και να υποστηριχθούν οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη, χωρίς καθυστέρηση, καθολικής και πολυμερώς και αποτελεσματικώς επαληθεύσιμης ολοκληρωμένης συνθήκης απαγόρευσης πυρηνικών

δοκιμών, η οποία θα συμβάλλει στον πυρηνικό αφοπλισμό και την πρόληψη της διάδοσης των πυρηνικών όπλων σε όλες τις πτυχές της

29. Να ενισχυθεί η πρόληψη και εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών

30. Να εξασφαλισθεί η ισότιμη πρόσβαση και η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην εκπαίδευση και την περίθαλψη και να ενισχυθεί η σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία και εκπαίδευση των γυναικών

31. Να ενισχυθεί η προώθηση και προστασία όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών

32. Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η ίση απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλες τις γυναίκες και τα κορίτσια που αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια όσον αφορά την ενδυνάμωση και την πρόοδό τους εξαιτίας παραγόντων όπως η φυλή, η ηλικία τους, η γλώσσα, η εθνότητα, ο πολιτισμός, η θρησκεία, ή λόγω αναπηρίας, ή επειδή είναι ιθαγενείς

33. Να διασφαλιστεί ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του ανθρωπιστικού δικαίου, προκειμένου να προστατευθούν ιδίως οι γυναίκες και τα κορίτσια

34. Να αναπτυχθούν πλήρως οι δυνατότητες των κοριτσιών και των γυναικών όλων των ηλικιών, να εξασφαλισθεί η πλήρης και ισότιμη συμμετοχή τους στην οικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου για όλους και να ενισχυθεί ο ρόλος τους στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Είμαστε αποφασισμένοι να:

35. Να διασφαλισθεί η ίση πρόσβαση των γυναικών στους οικονομικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων γης, πίστωσης, επιστήμης και τεχνολογίας, επαγγελματικής κατάρτισης, ενημέρωσης, επικοινωνίας και αγορών, ως μέσο για την περαιτέρω πρόοδο και ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης των ικανοτήτων τους να απολαμβάνουν τα οφέλη της ισότιμης πρόσβασης στους πόρους αυτούς, μεταξύ άλλων, μέσω της διεθνούς συνεργασίας

36. Να εξασφαλισθεί η επιτυχία του Προγράμματος Δράσης, η οποία θα απαιτήσει ισχυρή δέσμευση από την πλευρά κυβερνήσεων, διεθνών οργανισμών και θεσμών σε όλα τα επίπεδα. Είμαστε βαθιά πεπεισμένοι ότι η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική ανάπτυξη και η προστασία του περιβάλλοντος είναι αλληλένδετες και αλληλοενισχυόμενες συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία αποτελεί το πλαίσιο των προσπαθειών μας για επίτευξη υψηλότερης ποιότητας ζωής για όλους τους ανθρώπους. Η ισόνομη κοινωνική ανάπτυξη που αναγνωρίζει την ενδυνάμωση των φτωχών, ιδίως των γυναικών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, για την βιώσιμη αξιοποίηση των περιβαλλοντικών πόρων, είναι απαραίτητη βάση για την βιώσιμη ανάπτυξη. Αναγνωρίζουμε επίσης ότι η ευρεία και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της κοινωνικής ανάπτυξης και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η επιτυχία του Προγράμματος Δράσης θα απαιτήσει επίσης επαρκή κινητοποίηση πόρων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο καθώς και νέων και πρόσθετων πόρων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες από όλους τους διαθέσιμους μηχανισμούς χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των πολυμερών, διμερών και ιδιωτικών πηγών, για την πρόοδο των γυναικών; χρηματικών πόρων για την ενίσχυση της ικανότητας των εθνικών, υποπεριφερειακών, περιφερειακών και διεθνών οργανισμών; δέσμευση για ίσα δικαιώματα, ίσες ευθύνες και ίσες ευκαιρίες και ίση συμμετοχή γυναικών και ανδρών σε όλους τους εθνικούς, περιφερειακούς και διεθνείς φορείς και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων; και η ενίσχυση των

μηχανισμών σε όλα τα επίπεδα με σκοπό την διαφάνεια προς όλες τις γυναίκες του κόσμου

37. Να διασφαλισθεί επίσης η επιτυχία του Προγράμματος Δράσης στις χώρες με μεταβατικές οικονομίες, οι οποίες θα απαιτήσουν συνεχιζόμενη διεθνή συνεργασία και αρωγή

38. Με την παρούσα υιοθετούμε και να δεσμευόμαστε ως κυβερνήσεις να εφαρμόσουμε το ακόλουθο Πρόγραμμα Δράσης, διασφαλίζοντας ότι η διάσταση του φύλου αντανακλάται σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματά μας. Καλούμε το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, τα περιφερειακά και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, άλλα σχετικά περιφερειακά και διεθνή θεσμικά όργανα και όλες τις γυναίκες και τους άνδρες, καθώς και τις μή κυβερνητικές οργανώσεις, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους, καθώς και όλους τους τομείς της κοινωνίας των πολιτών, σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις, να δεσμευτούν πλήρως και να συμβάλουν στην υλοποίηση αυτού του προγράμματος δράσης.

Παράρτημα ΙΙ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
Κεφάλαιο Παράγραφοι Σελίδα

I. ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

II. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

III. ΚΡΙΣΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

IV. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Α. Γυναίκες και φτώχεια

Β. Εκπαίδευση και κατάρτιση των γυναικών

Γ. Γυναίκες και υγεία

Δ. Η βία κατά των γυναικών

Ε. Γυναίκες και ένοπλες συγκρούσεις

ΣΤ. Γυναίκες και οικονομία

Γ. Γυναίκες στην εξουσία και στη λήψη αποφάσεων

Η. Θεσμικοί μηχανισμοί για την προώθηση των γυναικών

Ι. Ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών

Ι. Γυναίκες και μέσα ενημέρωσης

Κ. Γυναίκες και περιβάλλον

Λ. Το παιδί κορίτσι

V. ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Α. Εθνικό επίπεδο

Β. Υποπεριφερειακό / περιφερειακό επίπεδο

Γ. Διεθνές επίπεδο

VI. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Α. Εθνικό επίπεδο

Β. Περιφερειακό επίπεδο

Γ. Διεθνές επίπεδο

Πρόγραμμα Δράσης του Πεκίνου, Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών [2]

Η 4η Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο το χρονικό διάστημα 4-15 Σεπτεμβρίου 1995.

Το Πρόγραμμα Δράσης εστιάζεται σε δώδεκα στρατηγικούς στόχους με επιμέρους δράσεις :

Α. Γυναίκες και φτώχεια

Α.1 Υιοθέτηση μακροοικονομικών πολιτικών και αναπτυξιακών στρατηγικών για την αντιμετώπιση των αναγκών των γυναικών σε συνθήκες φτώχειας

Α.2 Αναθεώρηση νόμων και διοικητικών πρακτικών για τη διασφάλιση των ίσων δικαιωμάτων των γυναικών και της πρόσβασής τους σε οικονομικούς πόρους

Α.3 Πρόσβαση σε αποθεματικά κεφάλαια και σε πιστωτικούς μηχανισμούς

Α.4 Ανάπτυξη μεθοδολογιών με βάση το φύλο και έρευνας για την αντιμετώπιση του φαινομένου της αυξανόμενης φτώχειας των γυναικών

Β. Εκπαίδευση και κατάρτιση γυναικών

Β.1 Διασφάλιση ίσης πρόσβασης στην εκπαίδευση

Β.2 Εξάλειψη του αναλφαβητισμού των γυναικών

Β.3 Βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην επαγγελματική εκπαίδευση, την επιστήμη, την τεχνολογία και την συνεχιζόμενη εκπαίδευση

Β.4 Ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της κατάρτισης χωρίς διακρίσεις

Β.5 Διάθεση επαρκών πόρων και παρακολούθηση της υλοποίησης εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων

Β.6Προώθηση δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης για κορίτσια και γυναίκες

Γ. Γυναίκες και υγεία

Γ.1 Αύξηση της πρόσβασης των γυναικών σ΄ όλη τη ζωή τους σε κατάλληλη οικονομική και ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, ενημέρωση και σχετικές υπηρεσίες.

Γ.2 Ενίσχυση προγραμμάτων πρόληψης που προωθούν την υγεία των γυναικών

Γ.3 Ανάληψη πρωτοβουλιών με ευαισθησία για το φύλο προς αντιμετώπιση σεξουαλικώς μεταδιδόμενων ασθενειών, HIV/ AIDS και για θέματα σεξουαλικής υγιεινής και αναπαραγωγής

Γ.4 Προώθηση έρευνας και διάχυση της πληροφόρησης για την υγεία των γυναικών

Γ.5 Αύξηση πόρων και παρακολούθηση της προσπάθειας για την υγεία των γυναικών

[2] Πηγή της σύνοψης στα ελληνικά του περιεχομένου του Προγράμματος Δράσης είναι η ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, http://old.isotita.gr/index.php/docs/166

Δ. Βία εναντίον των γυναικών

Δ.1 Λήψη συνολικών μέτρων για την πρόληψη και εξάλειψη της βίας σε βάρος των γυναικών

Δ.2 Μελέτη των αιτιών & των επιπτώσεων της βίας κατά των γυναικών και της αποτελεσματικότητας των προληπτικών μέτρων.

Δ.3 Καταπολέμηση της διακίνησης γυναικών και βοήθεια προς τα θύματα εξαναγκασμού σε πορνεία και σωματεμπορία

Ε. Γυναίκες και ένοπλες συγκρούσεις

Ε.1 Αύξηση της συμμετοχής γυναικών στην επίλυση συγκρούσεων στα επίπεδα λήψης αποφάσεων και προστασία των γυναικών που ζουν σε κατάσταση ένοπλης ή άλλης σύγκρουσης ή κάτω από ξένη κατοχή

Ε.2 Μείωση υπερβολικών στρατιωτικών δαπανών και έλεγχος της διαθεσιμότητας των εξοπλισμών

Ε.3 Προώθηση ειρηνικών μορφών επίλυσης συγκρούσεων και μείωση των περιστατικών παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε καταστάσεις συγκρούσεων

Ε.4 Προώθηση της συμβολής των γυναικών στην καλλιέργεια κλίματος ειρήνης

Ε.5 Παροχή προστασίας, βοήθειας και κατάρτισης σε γυναίκες πρόσφυγες, άλλες εκτοπισμένες γυναίκες που χρειάζονται διεθνή προστασία και εσωτερικά εκτοπισμένες γυναίκες

Ε.6 Παροχή βοήθειας στις γυναίκες των αποικιών και των εξαρτημένων εδαφών

ΣΤ. Γυναίκες και οικονομία

Στ.1 Προώθηση των οικονομικών δικαιωμάτων και της ανεξαρτησίας των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης στην απασχόληση, τις κατάλληλες συνθήκες εργασίας και τον έλεγχο των οικονομικών πόρων

Στ.2 Διευκόλυνση της ίσης πρόσβασης των γυναικών στους πόρους, την απασχόληση, τις αγορές και το εμπόριο

Στ.3 Παροχή υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, κατάρτιση και πρόσβαση στις αγορές, στην πληροφόρηση και την τεχνολογία, ιδιαίτερα σε γυναίκες χαμηλού εισοδήματος

Στ.4 Ενίσχυση της οικονομικής δυνατότητας των γυναικών και των εμπορικών δικτύων

Στ.5 Εξάλειψη του επαγγελματικού διαχωρισμού και κάθε μορφής διάκρισης στην απασχόληση

Στ.6 Προώθηση της εναρμόνισης των επαγγελματικών και οικογενειακών ευθυνών μεταξύ γυναικών και ανδρών

Ζ. Γυναίκες στην εξουσία και στη λήψη αποφάσεων

Ζ.1 Λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της ίσης πρόσβασης των γυναικών και της πλήρους συμμετοχής σε δομές εξουσίας και στη λήψη αποφάσεων

Ζ.2 Αύξηση της ικανότητας των γυναικών να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και στην εξουσία

Η. Θεσμικοί μηχανισμοί για την προώθηση γυναικών

Η.1 Δημιουργία ή ενίσχυση εθνικών μηχανισμών και άλλων κυβερνητικών φορέων

Η.2 Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στη νομοθεσία και την πολιτική

Η.3 Δημιουργία και διάδοση στοιχείων ταξινομημένων κατά φύλο και πληροφορίες για σχεδιασμό και αξιολόγηση

Θ. Ανθρώπινα Δικαιώματα των Γυναικών

Θ.1 Προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών, μέσω της πλήρους εφαρμογής όλων των διατάξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Θ.2 Διασφάλιση ισότητας και απουσίας διακρίσεων σε νομοθετικό και πρακτικό επίπεδο

Θ.3 Επίτευξη στοιχειώδους νομικής παιδείας

Ι. Γυναίκες και Μ.Μ.Ε.

Ι.1 Αύξηση της συμμετοχής και της πρόσβασης των γυναικών στην έκφραση και τη λήψη αποφάσεων εντός και μέσω των Μ.Μ.Ε. και των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας

Ι.2 Κατάργηση της στερεότυπης εικόνας των γυναικών στα Μ.Μ.Ε και προώθηση μιας ισορροπημένης εικόνας τους με σεβασμό στην αξιοπρέπεια των γυναικών

ΙΑ Γυναίκες και Περιβάλλον

ΙΑ.1 Ενεργή εμπλοκή των γυναικών στη λήψη αποφάσεων για το περιβάλλον σε όλα τα επίπεδα

ΙΑ.2 Ενσωμάτωση ζητημάτων και οπτικής του φύλου σε πολιτικές και προγράμματα για βιώσιμη ανάπτυξη

ΙΑ.3 Ενίσχυση ή εγκαθίδρυση μηχανισμών σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο για την αξιολόγηση της επίπτωσης της αναπτυξιακής και της περιβαλλοντικής πολιτικής στις γυναίκες

ΙΒ. Το κορίτσι

ΙΒ.1Εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος των κοριτσιών

ΙΒ.2 Εξάλειψη αρνητικών πολιτισμικών συμπεριφορών και πρακτικών σε βάρος των κοριτσιών

ΙΒ.3 Προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των κοριτσιών και αύξηση της επίγνωσης των αναγκών τους και των δυνατοτήτων τους

ΙΒ.4 Εξάλειψη των διακρίσεων κατά των κοριτσιών στην εκπαίδευση, στην ανάπτυξη ικανοτήτων και στην κατάρτιση.

ΙΒ.5 Εξάλειψη των διακρίσεων κατά των κοριτσιών στην υγεία και τη διατροφή.

ΙΒ.6 Εξάλειψη της οικονομικής εκμετάλλευσης και της παιδικής εργασίας και προστασία των νέων κοριτσιών στην εργασία

ΙΒ.7 Εξάλειψη της βίας ενάντια στα κορίτσια

Β.8 Προώθηση της συμμετοχής των κοριτσιών στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή

ΙΒ.9 Ενίσχυση του ρόλου της οικογένειας στη βελτίωση της θέσης των κοριτσιών

Πρωτόκολλο για την Αποτροπή, Καταστολή και Τιμωρία της Παράνομης διακίνησης Προσώπων, ιδιαίτερα των Γυναικών και των Παιδιών, Ν. 3875/2010, ΦΕΚ Α/158 στη Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, Παλέρμο (2000) (Ν. 3875/2010, ΦΕΚ Α/158)

Άρθρο 2

Δήλωση σκοπού

Σκοποί του Πρωτοκόλλου τούτου είναι:

(α) Η πρόληψη και καταπολέμηση της διακίνησης προσώπων με ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες και τα παιδιά. (β) Η προστασία και αρωγή προς τα θύματα της διακίνησης αυτής, με πλήρη σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα τους, και

(γ) Η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των Κρατών Μερών για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών.

Άρθρο 9

Πρόληψη διακίνησης προσώπων

ΙΙΙ. Πρόληψη, συνεργασία και άλλα μέτρα

1. Τα Κράτη Μέρη θεσπίζουν ολοκληρωμένες πολιτικές, προγράμματα και άλλα μέτρα: (α) Για την πρόληψη και καταπολέμηση της διακίνησης προσώπων, και (β) Για την προστασία των θυμάτων διακίνησης προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών, από το να καταστούν και πάλι θύματα.

2. Τα Κράτη Μέρη προσπαθούν να λάβουν μέτρα, όπως έρευνα, πληροφόρηση και εκστρατείες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικές και οικονομικές πρωτοβουλίες για την πρόληψη και καταπολέμηση της διακίνησης προσώπων.

3. Οι πολιτικές, τα προγράμματα και άλλα μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο αυτό περιλαμβάνουν τη συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις, άλλους σχετικούς οργανισμούς και κοινωνικούς φορείς.

4. Τα Κράτη Μέρη λαμβάνουν ή ενισχύουν μέτρα, ιδίως με διμερείς ή πολυμερείς συνεργασίες, για να απαλείψουν τους παράγοντες που καθιστούν τα πρόσωπα, ιδιαίτερα τις γυναίκες και τα παιδιά, ευάλωτα στη διακίνηση, όπως η φτώχεια, η υπανάπτυξη και η έλλειψη ίσων ευκαιριών.

5. Τα Κράτη Μέρη υιοθετούν ή ενισχύουν νομοθετικά ή άλλα μέτρα, όπως εκπαιδευτικά, κοινωνικά ή πολιτιστικά, ιδίως με διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες, για να αποθαρρύνουν τη ζήτηση που υποθάλπει όλες τις μορφές εκμετάλλευσης προσώπων, ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών, οι οποίες οδηγούν στη διακίνηση.

Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) Ν. 2101/92 ΦΕΚ 192/2.12.92

Άρθρο 2

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται τα δικαιώματα, που αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και να τα εγγυώνται σε κάθε παιδί που υπάγεται στη δικαιοδοσία τους, χωρίς καμία διάκριση φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων του ή των νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής, εθνικιστικής ή κοινωνικής καταγωγής τους, της περιουσιακής τους κατάστασης, της ανικανότητάς τους, της γέννησής τους ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη παίρνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα ώστε να προστατεύεται αποτελεσματικά το παιδί έναντι κάθε μορφής διάκρισης ή κύρωσης, βασισμένης στη νομική κατάσταση, στις δραστηριότητες, στις εκφρασμένες απόψεις ή στις πεποιθήσεις των γονέων του, των νόμιμων εκπροσώπων του ή των μελών της οικογένειάς του.

Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2007) Ν 4074/2012 ΦΕΚ Α΄ 88/11.04.2012

Άρθρο 6 - Γυναίκες με αναπηρίες

1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη αναγνωρίζουν ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρίες υπόκεινται σε πολλαπλές διακρίσεις και, εν προκειμένω, λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν την πλήρη και ίση απόλαυση, από αυτά, όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών.

2. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να διασφαλίζουν την πλήρη ανάπτυξη, προαγωγή και ενίσχυση των γυναικών, με σκοπό την εγγύηση της άσκησης και απόλαυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών που καθορίζονται στην παρούσα Σύμβαση.

4.1.2. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

Διεθνής Σύμβαση Εργασίας «περί της ισότητος αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας» (1951, υπ' αρ. 100, Ν. 46/1975 ΦΕΚ **Α 105 - 1975/06.03)**

Προοίμιο

Η Γενική Συνδιάσκεψις της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, συγκληθείσα εν Γενεύη υπό του Διοικητικού Συμβουλίου του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και συνελθούσα αυτόθι την 6ην Ιουνίου 1951, κατά την 34ην σύνοδον αυτής, Αφού απεφάσισε την αποδοχήν διαφόρων προτάσεων σχετικών προς την ισότητα της αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας, ζήτημα αποτελούν το έβδομον σημείον της ημερησίας διατάξεως της συνόδου, Αφού απεφάσισεν όπως αι προτάσεις αύται λάβουν τον τύπον διεθνούς συμβάσεως, Αποδέχεται σήμερον 29ην Ιουνίου 1951 την ως έπεται σύμβασιν, ήτις θα αποκαλείται Σύμβασις περί ισότητας της αμοιβής, 1951.

Άρθρο 1

Εις την παρούσαν σύμβασιν:

α) Ο όρος "αμοιβή" περιλαμβάνει το ημερομίσθιον ή την συνήθη αντιμισθίαν, βασικήν ή κατωτάτην ως και παν έτερον όφελος καταβαλλόμενον, αμέσως ή εμμέσως, εις χρήμα ή εις είδος υπό του εργοδότου εις τον εργαζόμενον έναντι της απασχολήσεως αυτού.

β) Η έκφρασις "ισότης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας" αναφέρεται εις το επίπεδον αμοιβής το καθοριζόμενον άνευ διακρίσεως βασιζομένης επί του φύλου.

Άρθρο 2

1. Εκαστον Μέλος οφείλει δια μέσων προσαρμοζομένων προς τας ισχυούσας μεθόδους δια τον καθορισμόν του επιπέδου της αμοιβής, να ενισχύει και καθ' ο μέτρον τούτο συνάδει προς τας εν λόγω μεθόδους, να εξασφαλίζη την εφαρμογήν εις άπαντας τους εργαζομένους

της αρχής της ίσης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας.

2. Η αρχή αύτη δύναται να εφαρμοσθή μέσω:

α) είτε της εθνικής νομοθεσίας,

β) είτε παντός συστήματος καθορισμού της αμοιβής καθιερωμένου ή ανεγνωρισμένου υπό της νομοθεσίας,

γ) είτε συλλογικών συμβάσεων συναπτομένων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων,

δ) είτε δια συνδυασμού των διαφόρων τούτων μέσων.

Άρθρο 3

1. Εφ' όσον τοιαύτα μέσα θα δύνανται να διευκολύνουν την εφαρμογήν της παρούσης συμβάσεως, δέον όπως λαμβάνονται μέτρα προς ενθάρρυνσιν της αντικειμενικής εκτιμήσεως των απασχολήσεων επί τη βάσει των εργασιών τας οποίας περιλαμβάνουν.

2. Αι ακολουθητέαι μέθοδοι δια την εν λόγω εκτίμησιν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενον αποφάσεων είτε εκ μέρους των αρμοδίων αρχών, εις ό,τι αφορά τον καθορισμόν του επιπέδου αμοιβής, είτε, εάν το επίπεδον αμοιβής έχη καθορισθή δυνάμει συλλογικών συμβάσεων, εκ μέρους των συμβαλλομένων μερών.

3. Αι διαφοραί μεταξύ επιπέδων αμοιβής αι αντιστοιχούσαι, ανεξαρτήτως φύλου εις διαφοράς προκυπτούσας εκ της τοιαύτης αντικειμενικής εκτιμήσεως των υπό εκτέλεσιν εργασιών δέον όπως μη θεωρούνται ως αντίθετοι προς την αρχήν της ισότητας της αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων δι' εργασίαν ίσης αξίας.

Άρθρο 4

Εκαστον Μέλος δέον όπως συνεργάζηται δια προσφόρου τρόπου μετά των ενδιαφερομένων οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων ίνα δοθή ισχύς εις τας διατάξεις της παρούσης συμβάσεως.

Άρθρο 5

Αι επίσημοι επικυρώσεις της παρούσης συμβάσεως ανακοινούνται εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας παρ' ου και καταχωρίζονται.

Άρθρο 6

1. Η παρούσα Σύμβασις δεσμεύει μόνον τα Μέλη της Διεθνούς Οργανώσεως της Εργασίας ων η επικύρωσις έχει καταχωρισθή υπό του Γενικού Διευθυντού.

2. Τίθεται αύτη εν ισχύι δώδεκα μήνας μετά την υπό του Γενικού Διευθυντού καταχώρισιν των επικυρώσεων υπό δύο Μελών.

3. Ακολούθως η σύμβασις αύτη άρχεται ισχύουσα δι' έκαστον Μέλος δώδεκα μήνας αφ' ης καταχωρισθή η επικύρωσις αυτού.

Άρθρο 7

1. Αι εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας κοινοποιούμεναι δηλώσεις δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 35 του Καταστατικού Χάρτου της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, δέον όπως αναφέρουν:

α) Τα εδάφη δια τα οποία το ενδιαφερόμενον Μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως αι διατάξεις της συμβάσεως εφαρμόζονται άνευ τροποποιήσεων.

β) Τα εδάφη δια τα οποία αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως αι διατάξεις της συμβάσεως εφαρμόζονται μετά τροποποιήσεων και εις τι συνίστανται αι εν λόγω τροποποιήσεις.

γ) Τα εδάφη εις τα οποία η σύμβασις είναι ανεφάρμοστος και εν τη περιπτώσει αυτή τους λόγους οίτινες την καθιστούν ανεφάρμοστον.

δ) Τα εδάφη δια τα οποία επιφυλάσσεται να αποφασίση εν αναμονή πλέον εμπεριστατωμένης εξετάσεως της καταστάσεως εις τα εν λόγω εδάφη.

2. Αι εις τα εδάφια α) και β) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου μνημονευόμεναι υποχρεώσεις δέον όπως θεωρούνται ως αποτελούσαι αναπόσπαστον μέρος της επικυρώσεως και επάγονται τα αυτά αποτελέσματα.

3. Παν Μέλος δύναται δια νεωτέρας δηλώσεως αυτού όπως παραιτήται εν όλω ή εν μέρει των εις την προγενεστέραν δήλωσίν του διατυπωθεισών επιφυλάξεων, δυνάμει των εδαφίων β), γ) και δ) της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

4. Παν Μέλος, καθ' α χρονικά διαστήματα επιτρέπεται η καταγγελία της παρούσης συμβάσεως, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 9, δύναται να κοινοποιή προς τον Γενικόν Διευθυντήν νεωτέραν δήλωσιν τροποποιούσαν τους όρους πάσης προγενεστέρας δηλώσεως αυτού και γνωρίζουσαν την επικρατούσαν κατάστασιν εις καθωρισμένα εδάφη.

Άρθρο 8

1. Αι εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας κοινοποιούμεναι δηλώσεις, συμφώνως προς τας παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 35 του Καταστατικού Χάρτου της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας δέον όπως αναφέρουν εάν αι διατάξεις της συμβάσεως έχουν εφαρμογήν επί του εδάφους μετά ή άνευ τροποποιήσεων. Εφ' όσον η δήλωσις αναφέρει ότι αι διατάξεις της συμβάσεως εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξιν τροποποιήσεων δέον να προσδιορίζη εις τι συνίστανται αι εν λόγω τροποποιήσεις.

2. Το ενδιαφερόμενον Μέλος ή τα Μέλη ή η ενδιαφερομένη διεθνής αρχή δύνανται να παραιτηθούν, εν όλω ή εν μέρει δια μεταγενεστέρας δηλώσεως αυτών, του δικαιώματος της προσφυγής εις τροποποίησιν μνημονευθείσαν εις προγενεστέραν δήλωσιν τούτων.

3. Το ενδιαφερόμενον Μέλος ή τα Μέλη ή η ενδιαφερομένη διεθνής αρχή, καθ' α χρονικά διαστήματα επιτρέπεται η καταγγελία της συμβάσεως, συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 9, δύνανται να κοινοποιούν εις τον Γενικόν Διευθυντήν νεωτέραν δήλωσιν τροποποιούσαν πάσαν προγενεστέραν δήλωσιν αυτών και να γνωρίζουν την κατάστασιν ως προς την εφαρμογήν της συμβάσεως ταύτης.

Άρθρο 9

1. Παν Μέλος επικυρούν την παρούσαν σύμβασιν, δύναται να καταγγέλλη αυτήν μετά πάροδον δεκαετίας από της ενάρξεως της ισχύος της παρούσης συμβάσεως δια πράξεως ανακοινουμένης εις τον Γενικόν Διευθυντήν του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και υπ' αυτού καταχωριζομένης. Η καταγγελία άρχεται ισχύουσα εν έτος μετά την καταχώρισιν αυτής.

2. Παν Μέλος επικυρούν την παρούσαν σύμβασιν, το οποίον εντός έτους από της λήξεως της εν τη προηγουμένη παραγράφω μνημονευομένης δεκαετίας δεν έχει κάμει χρήσιν της υπό του παρόντος άρθρου προβλεπομένης δυνατότητος καταγγελίας δεσμεύεται δια μίαν νέαν δεκαετίαν και συνεπώς δικαιούται να καταγγείλλη την παρούσαν σύμβασιν επί τη λήξει εκάστης δεκαετίας, υπό τους εν τω παρόντι άρθρω προβλεπομένους όρους.

Άρθρο 10

1. Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας γνωστοποιεί εις άπαντα τα Μέλη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας την καταχώρισιν πασών των επικυρώσεων, δηλώσεων και καταγγελιών, αίτινες ανακοινούνται προς αυτόν υπό των Μελών της Οργανώσεως.

2. Γνωστοποιών εις τα Μέλη της Οργανώσεως την καταχώρισιν της δευτέρας επικυρώσεως, ήτις τω έχει ανακοινωθή, ο Γενικός Διευθυντής εφιστά την προσοχήν των Μελών της Οργανώσεως επί της ημερομηνίας αφ' ης η παρούσα σύμβασις άρχεται ισχύουσα.

Άρθρο 11

Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας ανακοινοί εις τον Γενικόν Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών προς καταχώρισιν, συμφώνως προς το άρθρον 102 του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών, πλήρεις πληροφορίας σχετικάς προς πάσας τας επικυρώσεις, δηλώσεις και καταγγελίας τας οποίας ούτος έχει καταχωρίσει συμφώνως προς τα προηγούμενα άρθρα.

Άρθρο 12

Το Διοικητικόν Συμβούλιον του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, οσάκις κρίνη τούτο αναγκαίον υποβάλλει εις την Γενικήν Συνδιάσκεψιν έκθεσιν επί της εφαρμογής της παρούσης συμβάσεως και αποφασίζει εάν συντρέχη περίπτωσις εγγραφής, εις την ημερησίαν διάταξιν της Συνδιασκέψεως, θέματος ολικής ή μερικής αναθεωρήσεως αυτής.

Άρθρο 13

1. Εν η περιπτώσει η Συνδιάσκεψις αποδεχθή νεωτέραν σύμβασιν επαγομένην εν όλω ή εν μέρει αναθεώρησιν της παρούσης συμβάσεως και εφ' όσον η νεωτέρα σύμβασις δεν ορίζει άλλως:

α) Η επικύρωσις υπό Μέλους της νεωτέρας συμβάσεως της αναθεωρούσης την παρούσαν επάγεται αυτοδικαίως, παρά τας διατάξεις του ως άνω άρθρου 9, άμεσον καταγγελίαν της παρούσης συμβάσεως υπό την επιφύλαξιν ότι έχει τεθή εν ισχύι η αναθεωρούσα ταύτην νεωτέρα σύμβασις.

β) Αφ' ης η επαγομένη την αναθεώρησιν νεωτέρα Σύμβασις, τεθή εν ισχύι η παρούσα σύμβασις παύει ούσα δεκτική επικυρώσεως υπό των Μελών.

2. Η παρούσα σύμβασις παραμένει, ουχ ήττον, εν ισχύι υπό τον τύπον και το περιεχόμενον αυτής δια τα Μέλη άτινα επικυρώσαντα αυτήν δεν ήθελον επικυρώσει την αναθεωρούσαν ταύτην νεωτέραν σύμβασιν.

Άρθρο 14

Το Γαλλικόν και Αγγλικόν κείμενον της παρούσης συμβάσεως είναι εξ ίσου αυθεντικά.

Διεθνής Σύμβαση Εργασίας «για την προστασία της μητρότητας» (1952, υπ' αρ. 103, Ν.1302/1982)

Προοίμιο

Η Γενική Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, που συγκλήθηκε από το διοικητικό συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και συνήλθε στη Γενεύη στις 4 Ιουνίου 1952 πραγματοποιώντας την τριακοστή πέμπτη σύνοδό της, Αφού αποφάσισε να υιοθετήσει διάφορες προτάσεις σχετικές με το ζήτημα της προστασίας της μητρότητας, που είναι γραμμένο ως το 7ο θέμα στην ημερήσια διάταξη της συνόδου, Αφού αποφάσισε να δώσει στις προτάσεις αυτές τη μορφή διεθνούς σύμβασης, Αποδέχεται σήμερα, στις εικοσιοκτώ Ιουνίου χίλια εννεακόσια πενήντα δύο, την ακόλουθη σύμβαση, που θα αποκαλείται σύμβαση για την προστασία της μητρότητας (αναθεωρημένη), 1952.

Άρθρο 1

1. Η σύμβαση αυτή έχει εφαρμογή στις γυναίκες που απασχολούνται σε βιομηχανικές επιχειρήσεις, σε εργασίες μη βιομηχανικές και σε γεωργικές εργασίες. Επίσης εφαρμόζεται και στις γυναίκες που εργάζονται "κατ' οίκον" με αμοιβή.

2. Για την εφαρμογή αυτής της σύμβασης, ο όρος "βιομηχανικές επιχειρήσεις" αναφέρεται τόσο στις δημόσιες όσο και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις καθώς και στους επί μέρους κλάδους τους και περιλαμβάνει ιδιαίτερα:

α) τα μεταλλεία, τα λατομεία και τις κάθε λογής εξορυκτικές βιομηχανίες,

β) τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την κατασκευή, την μεταποίηση, τον καθορισμό, την επισκευή, τη διακόσμηση, την τελική επεξεργασία, την προπαρασκευή για πώληση, τη διάλυση ή την αποσύνδεση αντικειμένων ή στις οποίες γίνεται μετατροπή της ύλης, με τη διευκρίνηση ότι συμπεριλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις που απασχολούνται με τη ναυπήγηση πλοίων ή με την παραγωγή, τη μετατροπή και τη μετάδοση ηλεκτρικής ενέργειας και γενικότερα κινητήριας δύναμης,

γ) τις επιχειρήσεις δόμησης και τεχνικών έργων περιλαμβανομένης και των εργασιών κατασκευής, επισκευής, συντήρησης, μετατροπής και κατεδάφισης,

δ) τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταφορά επιβατών ή εμπορευμάτων οδικώς, με σιδηρόδρομο, δια μέσου της θάλασσας ή των ποταμών ή αεροπορικώς, με τη διευκρίνηση ότι στην έννοια της μεταφοράς περιλαμβάνεται και η διαμετακόμιση των εμπορευμάτων σε αποβάθρες, προκυμαίες, προβλήτες, λιμεναποθήκες ή αερολιμένες.

3. Για την εφαρμογή αυτής της σύμβασης, ο όρος "μη βιομηχανικές εργασίες" περιλαμβάνει όλες τις εργασίες, που εκτελούνται στις ακόλουθες δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις και υπηρεσίες ή σχετίζονται με τη λειτουργία τους:

α) τα εμπορικά καταστήματα,

β) τα ταχυδρομεία και τις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών,

γ) τα καταστήματα και τις διοικητικές υπηρεσίες, που το προσωπικό τους έχει ως κύρια απασχόλησή του την εργασία γραφείου,

δ) τις επιχειρήσεις τύπου,

ε) τα ξενοδοχεία, οικοτροφεία, εστιατόρια, λέσχες, καφενεία, και αναψυκτήρια,

στ) τα ιδρύματα που έχουν για σκοπό τους τη νοσηλεία και την περίθαλψη ασθενών, αναπήρων, απόρων και ορφανών,

ζ) τις επιχειρήσεις δημόσιων θεαμάτων και ψυχαγωγίας του κοινού, η) την αμοιβόμενη οικιακή εργασία, που εκτελείται σε ιδιωτικά νοικοκυριά, καθώς και κάθε άλλη εργασία που δεν έχει βιομηχανικό χαρακτήρα, στην οποία η αρμόδια αρχή θα αποφάσιζε να εφαρμόσει τις διατάξεις αυτής της σύμβασης.

4. Για την εφαρμογή αυτής της σύμβασης, ο όρος "γεωργικές εργασίες" αναφέρεται σε όλες τις εργασίες, που εκτελούνται στις γεωργικές επιχειρήσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι φυτείες καθώς και οι μεγάλες βιομηχανοποιημένες γεωργικές επιχειρήσεις.

5. Σε κάθε περίπτωση, που δεν είναι βέβαιο ότι η σύμβαση αυτή εφαρμόζεται σε μια επιχείρηση, σ' ένα κλάδο επιχείρησης ή σε μια εργασία, το ζήτημα θα κρίνεται από την αρμόδια αρχή, αφού ζητηθεί η γνώμη και των ενδιαφερομένων αντιπροσωπευτικών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων εφόσον υπάρχουν τέτοιες οργανώσεις.

6. Η εθνική νομοθεσία μπορεί να εξαιρεί από την εφαρμογή αυτής της σύμβασης τις επιχειρήσεις, που απασχολούν αποκλειστικά ως μισθωτούς, τα μέλη της οικογένειας του εργοδότη, όπως αυτά καθορίζονται από τη νομοθεσία αυτή.

Άρθρο 2

Για την εφαρμογή αυτής της σύμβασης, ο όρος "γυναίκα" σημαίνει κάθε πρόσωπο που ανήκει στο γυναικείο φύλο, ανεξάρτητα από την ηλικία, την ιθαγένεια, τη φυλή ή τη

θρησκεία του, είτε το πρόσωπο αυτό είναι έγγαμο είτε είναι άγαμο και ο όρος "παιδί" σημαίνει κάθε παιδί, είτε έχει γεννηθεί από νόμιμο γάμο είτε όχι.

Άρθρο 3

1. Κάθε γυναίκα, που υπάγεται στις ρυθμίσεις αυτής της σύμβασης, δικαιούται να λάβει άδεια μητρότητας, με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού, που να βεβαιώνει την πιθανή ημερομηνία του τοκετού της.

2. Η διάρκεια αυτής της άδειας πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση με δώδεκα (12) εβδομάδες. Ένα μέρος της πρέπει να λαμβάνεται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό.

3. Η χρονική διάρκεια της άδειας, που πρέπει να λαμβάνεται υποχρεωτικά, μετά τον τοκετό, καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία, όμως δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έξι (6) εβδομάδες. Το υπόλοιπο της συνολικής άδειας θα μπορεί να λαμβάνεται, ανάλογα με το τι θα προβλεφθεί από την εθνική νομοθεσία, είτε πριν από την πιθανολογούμενη ημερομηνία του τοκετού, είτε μετά τη λήξη της υποχρεωτικής άδειας, είτε κατά ένα μέρος πριν από την πιθανολογούμενη ημερομηνία του τοκετού και κατά το υπόλοιπο μέρος μετά τη λήξη της υποχρεωτικής άδειας.

4. Όταν ο τοκετός πραγματοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο από αυτόν που είχε πιθανολογηθεί, αρχικά, η άδεια που είχε ληφθεί προηγουμένως παρατείνεται, σε κάθε περίπτωση, μέχρι την πραγματική ημερομηνία του τοκετού, χωρίς αυτή η παράταση να συνεπάγεται την αντίστοιχη μείωση του χρόνου της άδειας, που πρέπει να λαμβάνεται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό.

5. Σε περίπτωση ασθένειας, που, σύμφωνα με ιατρική βεβαίωση προέρχεται από την κύηση, η εθνική νομοθεσία πρέπει να προβλέπει τη χορήγηση συμπληρωματικής προγενέθλιας άδειας, που η ανώτατη χρονική της διάρκεια θα καθορίζεται από την αρμοδία αρχή.

6. Σε περίπτωση ασθένειας, που, σύμφωνα με ιατρική βεβαίωση, οφείλεται στον τοκετό, η γυναίκα έχει δικαίωμα σε παράταση της μεταγενέθλιας άδειας, που η ανώτατη χρονική της διάρκεια θα καθορίζεται από την αρμόδια αρχή.

Άρθρο 4

1. Κατά το χρόνο απουσίας από την εργασία της με άδεια μητρότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις το προηγούμενου άρθρου 3, η γυναίκα έχει δικαίωμα σε χρηματικές παροχές και στην παροχή ιατρικών υπηρεσιών.

2. Το ύψος των χρηματικών παροχών θα καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία, έτσι που να εξασφαλίζει στη γυναίκα επαρκείς πόρους για την πλήρη και υγιεινή συντήρηση της ίδιας και του παιδιού της, με βάση ένα ικανοποιητικό επίπεδο ζωής.

3. Οι ιατρικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν φροντίδες από διπλωματούχο μαία ή από γιατρό, πριν από τον τοκετό, κατά τον τοκετό και μετά απ' αυτόν, καθώς και νοσοκομειακή περίθαλψη, εφόσον είναι απαραίτητη. Η ελευθερία εκλογής του γιατρού, καθώς και η ελευθερία επιλογής ανάμεσα σ' ένα δημόσιο ή ένα ιδιωτικό νοσηλευτικό ίδρυμα θα είναι σεβαστές.

4. Οι χρηματικές παροχές και οι ιατρικές υπηρεσίες χορηγούνται είτε στα πλαίσια συστήματος υποχρεωτικής ασφάλισης είτε σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού. Και στις δύο περιπτώσεις χορηγούνται αυτοδικαίως, σε όλες τις γυναίκες, που συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

5. Οι γυναίκες που δεν έχουν δικαίωμα να αξιώσουν τις παροχές, που προβλέπονται από τις προηγούμενες διατάξεις, δικαιούνται να λαμβάνουν τις απαραίτητες παροχές για ένα

ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης από τα κεφάλαια της δημόσιας αντίληψης, εφόσον δε διαθέτουν τα μέσα συντήρησης, που καθορίζονται από αυτήν (δημόσια αντίληψη).

6. Εφόσον οι χρηματικές παροχές, που χορηγούνται στα πλαίσια συστήματος υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, καθορίζονται με βάση τις προηγούμενες απολαβές από την εργασία, οι παροχές αυτές δεν θα πρέπει να είναι κατώτερες από τα δύο τρίτα (2/3) των προηγούμενων απολαβών της γυναίκας που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό αυτό.

7. Οποιαδήποτε εισφορά, οφειλόμενη στα πλαίσια συστήματος υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπει παροχές μητρότητας, καθώς και οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση που υπολογίζεται με βάση τις καταβαλλόμενες αποδοχές του προσωπικού, και εισπράττεται με σκοπό τη χορήγηση τέτοιων παροχών, θα καταβάλλονται - αδιάφορα αν η καταβολή τους γίνεται μόνο από τους εργοδότες ή από κοινού από τους εργοδότες και τους εργαζομένους - με βάση το συνολικό αριθμό των ανδρών και των γυναικών, που απασχολούν οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, χωρίς διάκριση φύλου.

8. Σε καμία περίπτωση ο εργοδότης δεν θα είναι προσωπικά υπεύθυνος για το κόστος των παροχών, που οφείλονται στις γυναίκες που απασχολεί.

Άρθρο 5

1. Εφόσον μια γυναίκα θηλάζει το παιδί της, έχει το δικαίωμα να διακόπτει για το σκοπό αυτό την εργασία της για ένα ή περισσότερα χρονικά διαστήματα, που η διάρκειά τους, θα καθορισθεί από την εθνική νομοθεσία.

2. Οι διακοπές της εργασίας που γίνονται με σκοπό το θηλασμό, υπολογίζονται και αμείβονται ως χρόνος εργασίας, εφόσον το ζήτημα ρυθμίζεται είτε απευθείας από την εθνική νομοθεσία είτε σύμφωνα με αυτή. Εάν το ζήτημα ρυθμίζεται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας, οι όροι καθορίζονται από τη σχετική συλλογική σύμβαση.

Άρθρο 6

Αν η γυναίκα απουσιάζει από την εργασία της σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 αυτής της σύμβασης, απαγορεύεται στον εργοδότη να καταγγείλει τη σύμβαση εργασίας της, όσο διαρκεί η παραπάνω απουσία της ή να της γνωστοποιήσει απόλυση με προθεσμία, που λήγει μέσα στη διάρκεια αυτής της απουσίας.

Άρθρο 7

1. Κάθε Μέλος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας που επικυρώνει αυτή τη σύμβαση, έχει το δικαίωμα, με δήλωσή του που θα συνοδεύει την επικύρωση, να προβλέπει εξαιρέσεις από την εφαρμογή της σύμβασης που θα αφορούν:

α) Ορισμένες κατηγορίες εργασιών μη βιομηχανικών,

β) Τις εργασίες που εκτελούνται στις γεωργικές επιχειρήσεις, εκτός από τις φυτείες,

γ) Την οικιακή εργασία, που εκτελείται με αμοιβή σε ιδιωτικά νοικοκυριά,

δ) Τις γυναίκες που εργάζονται "κατ' οίκον" με αμοιβή,

ε) Τις επιχειρήσεις θαλασσίων μεταφορών προσώπων ή εμπορευμάτων.

2. Οι κατηγορίες των εργασιών ή των επιχειρήσεων, για τις οποίες το Μέλος προτίθεται να κάνει χρήση των διατάξεων της πρώτης παραγράφου αυτού του άρθρου, πρέπει να προσδιορίζονται στη σχετική δήλωση, που θα συνοδεύει την επικύρωση της σύμβασης.

3. Κάθε Μέλος, που κάνει μια τέτοια δήλωση, έχει τη δυνατότητα να την ανακαλεί οποτεδήποτε, στο σύνολο ή κατά μέρος της, με νεότερη δήλωσή του.

4. Κάθε Μέλος για το οποίο ισχύει δήλωση, που έγινε σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού θα αναφέρει στην ετήσια έκθεση, που θα υποβάλλει για την εφαρμογή αυτής της σύμβασης, την κατάσταση της νομοθεσίας και της πρακτικής του σχετικά με τις εργασίες και τις επιχειρήσεις, στις οποίες εφαρμόζεται η παράγραφος 1, σύμφωνα με τη δήλωσή του προσδιορίζοντας την έκταση στην οποία δόθηκε ή υπάρχει πρόθεση να δοθεί ισχύς στην σύμβαση, αναφορικά με τις εργασίες και επιχειρήσεις αυτές.

5. Με τη λήξη της πρώτης πενταετίας από την έναρξη της θέσης σε εφαρμογή αυτής της σύμβασης το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας θα υποβάλει στη Συνδιάσκεψη ειδική έκθεση, που θα αναφέρεται στην εφαρμογή των εξαιρέσεων αυτών και θα περιέχει τις προτάσεις που θα κρίνει απαραίτητες αναφορικά με τα μέτρα, που θα πρέπει να ληφθούν στο σημείο αυτό.

Άρθρο 8

Οι επίσημες επικυρώσεις αυτής της σύμβασης ανακοινώνονται στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και καταχωρίζονται απ' αυτόν.

Άρθρο 9

1. Η σύμβαση αυτή δεσμεύει εκείνα μόνο τα Μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας που η επικύρωσή τους θα έχει καταχωρισθεί από το Γενικό Διευθυντή.

2. Η σύμβαση θα αρχίσει να ισχύει δώδεκα μήνες μετά από την καταχώριση, από το Γενικό Διευθυντή, των επικυρώσεων δύο Μελών.

3. Στη συνέχεια, η σύμβαση αυτή θα αρχίσει να ισχύει, για κάθε Μέλος, δώδεκα μήνες μετά από την καταχώριση της επικύρωσής της από αυτό.

Άρθρο 10

1. Οι δηλώσεις, που τα Μέλη θα κοινοποιούν στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 35 του Καταστατικού Χάρτη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, πρέπει να αναφέρουν:

α) τα εδάφη, στα οποία το ενδιαφερόμενο Μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να εφαρμόσει τις διατάξεις της σύμβασης, χωρίς καμιά τροποποίηση,

β) τα εδάφη, για τα οποία το Μέλος αναλαμβάνει την υποχρέωση να εφαρμόσει τις διατάξεις της σύμβασης με τροποποιήσεις, καθορίζοντας και σε τι ακριβώς συνίστανται αυτές οι τροποποιήσεις,

γ) τα εδάφη, στα οποία η σύμβαση αυτή δεν εφαρμόζεται και, στην περίπτωση αυτή, τους λόγους για τους οποίους δεν είναι δυνατή η εφαρμογή της,

δ) τα εδάφη, για τα οποία επιφυλάσσεται να αποφασίσει την εφαρμογή της σύμβασης μετά από προσεκτικότερη εξέταση της κατάστασης που επικρατεί σε αυτά.

2. Οι δεσμεύσεις που μνημονεύονται στα εδάφια α' και β' της πρώτης παραγράφου αυτού του άρθρου θα θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της επικύρωσης και έχουν τα ίδια με αυτήν αποτελέσματα.

3. Κάθε Μέλος μπορεί, με νεώτερη δήλωσή του, να παραιτείται από το σύνολο ή και μόνο από ένα μέρος των επιφυλάξεων, που περιέχονται στην προηγούμενη δήλωσή του, σύμφωνα με τα εδάφια β', γ' και δ' της πρώτης παραγράφου αυτού του άρθρου.

4. Κάθε Μέλος μπορεί, κατά την διάρκεια των περιόδων, μέσα στις οποίες είναι δυνατή η καταγγελία αυτής της σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12, να κοινοποιεί στο Γενικό Διευθυντή νεώτερη δήλωση, που να τροποποιεί, από κάθε άποψη, το

περιεχόμενο οποιασδήποτε προηγούμενης δήλωσής του και να γνωστοποιεί την υπάρχουσα κατάσταση σε συγκεκριμένα εδάφη.

Άρθρο 11

1. Οι δηλώσεις, που κοινοποιούνται στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 35 του Καταστατικού Χάρτη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, πρέπει να αναφέρουν, αν οι διατάξεις της σύμβασης θα έχουν εφαρμογή στα εδάφη, για τα οποία πρόκειται, με ή χωρίς τροποποιήσεις. Εφόσον η δήλωση αναφέρει ότι οι διατάξεις της σύμβασης θα εφαρμοστούν, με την επιφύλαξη ότι θα ισχύσουν τροποποιήσεις, πρέπει να προσδιορίζεται σε τι ακριβώς συνίστανται αυτές οι τροποποιήσεις.

2. Το ή τα ενδιαφερόμενα Μέλη ή η ενδιαφερόμενη διεθνής αρχή μπορούν οποτεδήποτε να παραιτηθούν, με μεταγενέστερη δήλωσή τους, ολικά ή μερικά, από το δικαίωμα να επικαλεσθούν μια τροποποίηση, που αναφέρεται σε προηγούμενη δήλωση.

3. Το ή τα ενδιαφερόμενα Μέλη ή η ενδιαφερόμενη διεθνής αρχή θα μπορούν κατά τις περιόδους στη διάρκεια των οποίων είναι δυνατή η καταγγελία της σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12, να κοινοποιήσουν στο Γενικό Διευθυντή νέα δήλωση, με την οποία θα τροποποιούν, από κάθε άποψη, τους όρους προηγούμενης δήλωσής τους, αναφέροντας ταυτόχρονα και την κατάσταση σχετικά με την εφαρμογή αυτής της σύμβασης.

Άρθρο 12

1. Κάθε Μέλος που έχει επικυρώσει αυτή τη σύμβαση, θα μπορεί να την καταγγείλει, μετά τη λήξη περιόδου δέκα (10) ετών από την έναρξη ισχύος της, με πράξη του, που κοινοποιείται στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και καταχωρίζεται από αυτόν. Η ενέργεια της καταγγελίας θα αρχίζει μετά από ένα έτος από την ημέρα, που έγινε η καταχώρισή της.

2. Κάθε Μέλος, που έχει επικυρώσει αυτή τη σύμβαση και που δεν ασκεί, μέσα σε ένα έτος από τη λήξη της περιόδου των δέκα (10) ετών που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, το δικαίωμα της καταγγελίας, που προβλέπεται από αυτό το άρθρο, δεσμεύεται για μια νέα περίοδο δέκα (10) ετών και, στη συνέχεια, θα μπορεί να καταγγέλλει αυτή τη σύμβαση στη λήξη κάθε μιας από τις δεκαετίες, που θα ακολουθούν, σύμφωνα με τους όρους αυτού του άρθρου.

Άρθρο 13

1. Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας θα γνωστοποιεί σε όλα τα Μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας την καταχώριση όλων των επικυρώσεων, των δηλώσεων και των καταγγελιών, που του κοινοποιούνται από τα Μέλη της Οργάνωσης.

2. Με τη γνωστοποίηση στα Μέλη της Οργάνωσης της καταχώρισης της δεύτερης από τις επικυρώσεις που θα του έχουν κοινοποιηθεί, ο Γενικός Διευθυντής θα επισημάνει την ημερομηνία, από την οποία αρχίζει να ισχύει η σύμβαση αυτή.

Άρθρο 14

Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας οφείλει να ανακοινώνει στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με σκοπό την καταχώρισή τους σύμφωνα με το άρθρο 102 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, πλήρεις πληροφορίες, σχετικά με όλες τις επικυρώσεις, τις δηλώσεις και τις πράξεις καταγγελίας, που έχει ο ίδιος καταχωρίσει, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων άρθρων.

Άρθρο 15

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας θα υποβάλλει στη Γενική Συνδιάσκεψη έκθεση, σχετική με την εφαρμογή αυτής της σύμβασης και θα εξετάζει, αν είναι σκόπιμη η εγγραφή, στην ημερήσια διάταξη της Συνδιάσκεψης, θέματος ολικής ή μερικής αναθεώρησής της.

Άρθρο 16

1. Σε περίπτωση που η Συνδιάσκεψη, υιοθετήσει νέα σύμβαση, που θα αναθεωρεί, ολικά ή μερικά, αυτή τη σύμβαση και εφόσον δεν θα ορίζεται διαφορετικά από τη νέα σύμβαση:

α) η επικύρωση, από ένα Μέλος, της νέας αναθεωρητικής σύμβασης θα επιφέρει αυτοδικαίως - κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του παραπάνω άρθρου 12 - την άμεση καταγγελία αυτής της σύμβασης, με την επιφύλαξη ότι θα έχει τεθεί σε ισχύ η νέα αναθεωρητική σύμβαση,

β) από την ημέρα, που θα αρχίσει να ισχύει η νέα αναθεωρητική σύμβαση, παύει η δυνατότητα για τα Μέλη να επικυρώσουν αυτή τη σύμβαση.

2. Αυτή η σύμβαση θα παραμείνει, σε κάθε περίπτωση σε ισχύ με τη σημερινή της μορφή και το περιεχόμενο για τα Μέλη εκείνα, που θα την έχουν επικυρώσει και δεν θα επικυρώσουν την αναθεωρητική σύμβαση.

Άρθρο 17

Το γαλλικό και το αγγλικό κείμενο αυτής της σύμβασης είναι εξίσου αυθεντικά.

(άρθρα κυρωτικού νόμου)

Άρθρο 2

Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας ορίζεται σε δώδεκα (12) εβδομάδες, από τις οποίες οι έξι (6) θα λαμβάνονται, υποχρεωτικά, πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες έξι (6) μετά τον τοκετό. Σε περίπτωση που ο τοκετός θα πραγματοποιείται σε χρόνο προγενέστερο απ' αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας κυοφορίας θα χορηγείται, υποχρεωτικά, μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται χρόνος συνολικής άδειας δώδεκα (12) εβδομάδων.

Άρθρο 3

Η γυναίκα, για το θηλασμό και τις αυξημένες φροντίδες που απαιτούνται για την ανατροφή του παιδιού της, δικαιούται, για χρονικό διάστημα ενός έτους από τον τοκετό είτε να διακόπτει την εργασία για μία (1) ώρα είτε να προσέρχεται βραδύτερα είτε να αποχωρεί ενωρίτερα κατά μία (1) ώρα κάθε ημέρα. Ο χρόνος της μιας (1) ώρας ημερήσιας διακοπής ή της βραδείας προσέλευσης ή πρόωρης αποχώρησης θεωρείται και αμείβεται ως χρόνος εργασίας.

Άρθρο 4

Με την κύρωση αυτής της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας δεν θίγονται τυχόν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις.

Άρθρο 5

Σε κάθε περίπτωση, που δεν είναι βέβαιο ότι η Διεθνής Σύμβαση εφαρμόζεται σε μία επιχείρηση, σ' ένα κλάδο επιχείρησης ή σε μία εργασία, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 5 της Σύμβασης, το ζήτημα θα επιλύεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, μετά από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας (ΑΣΕ).

Άρθρο 6

Με Προεδρικά Διατάγματα, που θα εκδίδονται με πρόταση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού, δύναται να επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων αυτής της σύμβασης σε οποιαδήποτε άλλη εργασία, που δεν είναι βιομηχανική, εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 3 αυτής.

Άρθρο 7

Η ισχύς του νόμου, καθώς και της Διεθνούς Σύμβασης που κυρώνεται με αυτόν, αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 1983.

Διεθνής Σύμβαση Εργασίας «για τη διάκριση στην απασχόληση και το επάγγελμα» (1958, υπ' αρ. 111, Ν. 1424/1984)

Άρθρο ΠΡΩΤΟ

Επικυρώνεται και έχει ισχύ νόμου η 111 Διεθνής Σύμβαση Εργασίας "για τη διάκριση στην απασχόληση και στο επάγγελμα" που ψηφίστηκε στη Γενεύη από την 42η Γενική Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, στις 4 Ιουνίου 1958, της οποίας το κείμενο στο γαλλικό πρωτότυπο και στην Ελληνική του μετάφραση είναι το ακόλουθο:

Άρθρο ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ισχύς αυτού του νόμου, καθώς και της Διεθνούς Σύμβασης, που κυρώνεται με αυτόν, αρχίζει από την ημέρα που θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 12 Μαρτίου 1984.

Προοίμιο

Η Γενική Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας που συγκλήθηκε στη Γενεύη από το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας, κατά την 42η Σύνοδό της, στις 4 Ιουνίου 1958. Αφού αποφάσισε την αποδοχή ορισμένων προτάσεων σχετικά με τη διάκριση στην απασχόληση και στο επάγγελμα, ζήτημα, που αποτελεί το 4ο θέμα της ημερήσιας διάταξης της συνόδου. Αφού αποφάσισε οι προτάσεις αυτές να έχουν τη μορφή Διεθνούς Συμβάσεως. Αφού έλαβε υπόψη ότι η διακήρυξη της Φιλαδέλφειας διασφαλίζει ότι όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από τη φυλή, το θρήσκευμα και το φύλο έχουν το δικαίωμα να επιδιώκουν την υλική τους πρόοδο και την πνευματική τους ανάπτυξη με ελευθερία, αξιοπρέπεια, οικονομική ασφάλεια και με ίσες ευκαιρίες επιτυχίας. Αφού έκρινε ακόμη ότι η διάκριση αποτελεί παραβίαση των δικαιωμάτων, που περιλαμβάνονται στην Παγκόσμια Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Αποδέχεται σήμερα 25 Ιουνίου 1958, την ακόλουθη σύμβαση που θα αποκαλείται Σύμβαση για τη Διάκριση (απασχόληση και επάγγελμα) 1958.

Άρθρο 1

1. Στη σύμβαση αυτή, ο όρος "διάκριση" περιλαμβάνει:

α) κάθε διάκριση, αποκλεισμό ή προτίμηση που βασίζεται στη φυλή, στο χρώμα, στο φύλο, στο θρήσκευμα, στα πολιτικά φρονήματα, στην εθνική καταγωγή και την κοινωνική προέλευση, που έχει σαν αποτέλεσμα την κατάργηση ή τη διαφοροποίηση της ισότητας των ευκαιριών και της μεταχείρισης που αφορά την απασχόληση ή το επάγγελμα.

β) Κάθε άλλη διάκριση, αποκλεισμό ή προτίμηση, που έχει σαν αποτέλεσμα την κατάργηση ή τη διαφοροποίηση της ισότητας ευκαιριών και της μεταχείρισης στην απασχόληση ή στο επάγγελμα, όπως μπορεί να προσδιορισθούν από το ενδιαφερόμενο Μέλος, μετά από γνώμη των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, εφόσον υπάρχουν, ή άλλως αρμόδιων Οργανισμών.

2. Οι διακρίσεις, αποκλεισμοί ή προτιμήσεις που βασίζονται στα απαιτούμενα προσόντα για μια καθορισμένη απασχόληση δεν θεωρούνται διακρίσεις.

3. Στη σύμβαση αυτή, οι όροι "απασχόληση" και "επάγγελμα" περιλαμβάνουν την είσοδο στην επαγγελματική εκπαίδευση, στην απασχόληση και στα διάφορα επαγγέλματα, καθώς και τους όρους απασχόλησης.

Άρθρο 2

Κάθε μέλος για το οποίο ισχύει η σύμβαση αυτή, είναι υποχρεωμένο με μεθόδους προσαρμοσμένες στις περιστάσεις και τις εθνικές συνήθειες, να διατυπώσει και να εφαρμόσει εθνική πολιτική που ν' αποβλέπει στην προαγωγή της ισότητας ευκαιριών και μεταχειρίσεως σχετικά με την απασχόληση και το επάγγελμα, με σκοπό την εξάλειψη κάθε διάκρισης στο αντικείμενο αυτό.

Άρθρο 3

Κάθε μέλος, για το οποίο ισχύει η σύμβαση αυτή, είναι υποχρεωμένο με μεθόδους προσαρμοσμένες στις περιστάσεις και τις εθνικές συνήθειες: α) Να επιδιώκει τη συνεργασία των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων και άλλων αρμοδίων οργανισμών, με σκοπό την αποδοχή και την εφαρμογή της πολιτικής αυτής.

β) Να εκδίδει νόμους και να προωθεί εκπαιδευτικά προγράμματα κατάλληλα για την εξασφάλιση της αποδοχής και εφαρμογής της πολιτικής αυτής. γ) Να καταργεί και να τροποποιεί κάθε νομοθετική και διοικητική διάταξη ή πρακτική που είναι ασυμβίβαστη με την πολιτική αυτή. δ) Να ακολουθεί την πολιτική αυτή και στις απασχολήσεις που υπάγονται στον άμεσο έλεγχο μιας κρατικής αρχής.

ε) Να εξασφαλίζει την εφαρμογή της πολιτικής αυτής στις δραστηριότητες των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής εκπαίδευσης και τοποθέτησης που ελέγχονται από κρατική αρχή.

στ) Να αναφέρει στις ετήσιες εκθέσεις του, για την εφαρμογή αυτής της σύμβασης, τα μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την πολιτική αυτή, καθώς και τα αποτελέσματά της.

Άρθρο 4

Δεν θεωρούνται διακρίσεις μέτρα κατά ατόμου για το οποίο υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι επιδίδεται ή έχει αποδειχθεί ότι ασκεί πράγματι δραστηριότητες επιζήμιες για την ασφάλεια του Κράτους, με την προϋπόθεση ότι το άτομο αυτό έχει το δικαίωμα προσφυγής στην αρμόδια αρχή, σύμφωνα με την εθνική πρακτική.

Άρθρο 5

1. Ειδικά μέτρα προστασίας ή βοήθειας που προβλέπονται από άλλες συμβάσεις ή συστάσεις της Διεθνούς Συνδιασκέψεως Εργασίας δεν θεωρούνται διακρίσεις.

2. Κάθε μέλος μπορεί, μετά από γνώμη των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων, όπου υπάρχουν, να μη θεωρεί διακρίσεις αλλά ειδικά μέτρα που λαμβάνουν υπόψη ιδιαίτερες ανάγκες προσώπων για τα οποία αναγνωρίζεται κατά τρόπο γενικό ότι είναι αναγκαία κάποια προστασία ή ειδική βοήθεια, για λόγους όπως το φύλο, η ηλικία, η αναπηρία, τα οικογενειακά βάρη και το κοινωνικό ή μορφωτικό επίπεδο.

Άρθρο 6

Κάθε μέλος που επικυρώνει αυτή τη σύμβαση είναι υποχρεωμένο να την εφαρμόζει στα μη μητροπολιτικά εδάφη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Καταστατικού Χάρτη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας.

Άρθρο 7

Οι επίσημες επικυρώσεις αυτής της σύμβασης ανακοινώνονται στο Γενικό Διευθυντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και καταχωρίζονται απ' αυτόν.

Άρθρο 8

1. Η σύμβαση αυτή δεσμεύει εκείνα μόνο τα Μέλη της Διεθνούς Οργανώσεως Εργασίας, των οποίων οι επικυρώσεις έχουν καταχωρισθεί από το Γενικό Διευθυντή.

2. Η Σύμβαση θα αρχίζει να ισχύει δώδεκα μήνες μετά από την καταχώριση, από το Γενικό Διευθυντή, των επικυρώσεων δύο Μελών.

3. Στη συνέχεια, η σύμβαση αυτή θα αρχίζει να ισχύει για κάθε Μέλος, δώδεκα μήνες μετά από την καταχώριση της επικύρωσής της.

Άρθρο 9

1. Κάθε μέλος που έχει επικυρώσει αυτή τη σύμβαση θα μπορεί να την καταγγείλει, μετά τη λήξη περιόδου δέκα ετών από την έναρξη της ισχύος της, με πράξη που κοινοποιείται στο Γενικό Δ/ντή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας και καταχωρίζεται από αυτόν. Η καταγγελία θα ισχύει μετά από ένα έτος από την ημέρα που έγινε η καταχώρισή της.

2. Κάθε μέλος που έχει επικυρώσει αυτή τη σύμβαση και που δεν ασκεί, το δικαίωμα της καταγγελίας που προβλέπεται από αυτό το άρθρο, μέσα σ' ένα έτος από τη λήξη της περιόδου των δέκα ετών, που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, δεσμεύεται για μία νέα δεκαετία, θα μπορεί δε να καταγγείλει αυτή τη σύμβαση στη λήξη καθεμιάς από τις επόμενες δεκαετίες, σύμφωνα με τους όρους αυτού του άρθρου.

Άρθρο 10

1. Ο Γεν. Δ/ντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας γνωστοποιεί σε όλα τα Μέλη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας την καταχώριση όλων των επικυρώσεων και των καταγγελιών που του κοινοποιούνται από τα Μέλη της Οργάνωσης.

2. Γνωστοποιώντας στα Μέλη της Οργάνωσης την καταχώριση της δεύτερης από τις επικυρώσεις που θα του έχουν κοινοποιηθεί, ο Γενικός Διευθυντής επισημαίνει στα μέλη της Οργάνωσης την ημερομηνία από την οποία η σύμβαση αυτή αρχίζει να ισχύει.**Άρθρο 11**

Ο Γενικός Διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας ανακοινώνει στο Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με σκοπό την καταχώρισή τους σύμφωνα με το άρθρο 102 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, όλες τις πληροφορίες για τις επικυρώσεις και πράξεις καταγγελίας που έχει καταχωρίσει, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων άρθρων.

Άρθρο 12

Κάθε φορά που το κρίνει αναγκαίο το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας υποβάλλει στη Γενική Συνδιάσκεψη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή αυτής της σύμβασης και εξετάζει αν υπάρχει περίπτωση εγγραφής, στην ημερήσια διάταξη της Συνδιασκέψεως, θέματος ολικής ή μερικής αναθεώρησής της.

Άρθρο 13

1. Σε περίπτωση που η Συνδιάσκεψη υιοθετήσει νέα σύμβαση που θα αναθεωρεί ολικά ή μερικά αυτή τη σύμβαση και εφ' όσον δεν θα ορίζεται διαφορετικά από τη νέα σύμβαση:

α) η επικύρωση, από ένα Μέλος, της νέας αναθεωρημένης σύμβασης επιφέρει αυτοδίκαια, παρά τις διατάξεις του παραπάνω άρθρου 9, την άμεση καταγγελία αυτής, εφ' όσον έχει τεθεί σε ισχύ η νέα αναθεωρημένη σύμβαση.

β) Δεν μπορεί να επικυρωθεί από τα μέλη η σύμβαση αυτή από την ημέρα που θα ισχύσει η νέα αναθεωρημένη σύμβαση.

2. Αυτή η σύμβαση ισχύει με τη σημερινή της μορφή και περιεχόμενο για τα Μέλη εκείνα που την έχουν επικυρώσει, αλλά δεν έχουν επικυρώσει την αναθεωρημένη σύμβαση.

Άρθρο 14

Το γαλλικό και το αγγλικό κείμενο αυτής της σύμβασης είναι το ίδιο αυθεντικά.

Διεθνής Σύμβαση Εργασίας «για την ισότητα των ευκαιριών και μεταχείρισης των εργαζομένων των δύο φύλων: Εργαζόμενοι με οικογενειακές υποχρεώσεις» (1981, υπ' αρ. 156, Ν.1576/1985 ΦΕΚ: **Α 218 1985/12/23)**

Προοίμιο

Η Γενική Συνδιάσκεψη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, που συγκλήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας στη Γενεύη και συνήλθε εκεί στις 3 Ιουνίου 1981, στην εξηκοστή έβδομη σύνοδό της. Έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη της Φιλαδέλφειας, για τους σκοπούς και τους στόχους της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, που αναγνωρίζει ότι "όλα τα ανθρώπινα όντα, ανεξάρτητα από φυλή, θρήσκευμα ή γένος έχουν το δικαίωμα να επιδιώκουν την υλική τους πρόοδο και την πνευματική τους ανάπτυξη ελεύθερα και με αξιοπρέπεια με οικονομική ασφάλεια και με ίσες δυνατότητες επιτυχίας". Έχοντας υπόψη τους όρους της Διακήρυξης για την ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης των εργαζομένων γυναικών και την απόφαση που αφορά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προώθηση της ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης των εργαζομένων γυναικών που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Συνδιάσκεψη Εργασίας το 1975. Έχοντας υπόψη τις διατάξεις των διεθνών συμβάσεων και συστάσεων εργασίας που σκοπεύουν να εξασφαλίσουν την ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης για τους εργαζομένους και των δύο φύλων, δηλαδή τη σύμβαση και τη σύσταση του 1951 για ίση αμοιβή, τη σύμβαση και τη σύσταση του 1950 για τη διάκριση (απασχόληση και επάγγελμα) και το VIII Μέρος της σύστασης του 1975 για ανάπτυξη του ανθρώπινου ενεργητικού. Υπενθυμίζοντας ότι η σύμβαση του 1958 για τη διάκριση (απασχόληση και επάγγελμα) δεν καλύπτει ρητά τις διακρίσεις που βασίζονται στις οικογενειακές υποχρεώσεις και κρίνοντας ότι απαιτούνται νέοι κανόνες για το θέμα αυτό. Έχοντας υπόψη τους όρους της σύστασης του 1965 για την απασχόληση των γυναικών με οικογενειακές υποχρεώσεις και τις μεταβολές που επήλθαν από τότε που είχε υιοθετηθεί. Έχοντας υπόψη ότι έχουν υιοθετηθεί από τα Ηνωμένα Έθνη και άλλους ειδικούς οργανισμούς τα κείμενα σχετικά με την ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης των δύο φύλων και ενόψει ιδιαίτερα της δέκατης τέταρτης παραγράφου του προοιμίου της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών του 1979 "για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων σε βάρος των γυναικών" που αναφέρει ότι τα Κράτη Μέλη έχουν "συνειδητοποιήσει ότι ο παραδοσιακός ρόλος του άνδρα μέσα στην οικογένεια και την κοινωνία πρέπει να εξελιχθεί όσο και αυτός της γυναίκας, εάν θέλουμε να φθάσουμε σε μια πλήρη ισότητα ανδρών και γυναικών". Αναγνωρίζοντας ότι τα προβλήματα των εργαζομένων που έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις είναι πλευρές ευρύτερων θεμάτων που αφορούν την οικογένεια και την κοινωνία που πρέπει η εθνική πολιτική να τα λάβει υπόψη της. Αναγνωρίζοντας την ανάγκη να δημιουργηθεί μια πραγματική ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης μεταξύ των εργαζομένων των δύο φύλων που έχουν οικογενειακές υποχρεώσεις, όπως και μεταξύ αυτών και των άλλων εργαζομένων. Κρίνοντας ότι πολλά από τα προβλήματα, που αντιμετωπίζουν όλοι οι εργαζόμενοι είναι οξύτερα στην περίπτωση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις και αναγνωρίζοντας την ανάγκη να βελτιωθεί η θέση τους τόσο με μέτρα που να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες τους όσο και με μέτρα που σκοπεύουν να βελτιώσουν τη θέση των εργαζομένων γενικά. Αφού αποφάσισε να αποδεχθεί διάφορες προτάσεις σχετικές με την ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης για τους εργαζομένους των δύο φύλων: εργαζόμενοι με οικογενειακές υποχρεώσεις, ζήτημα

που αποτελεί το πέμπτο θέμα της ημερήσιας διάταξης της συνόδου. Αφού αποφάσισε ότι αυτές οι προτάσεις θα πάρουν τη μορφή διεθνούς σύμβασης, αποδέχεται σήμερα, είκοσι τρεις Ιουνίου 1981 την παρακάτω σύμβαση, που θα αναφέρεται ως: "Σύμβαση για τους εργαζομένους με οικογενειακές υποχρεώσεις, 1981".

Άρθρο 1

1. Η σύμβαση αυτή εφαρμόζεται στους εργαζομένους και των δύο φύλων που έχουν υποχρεώσεις προς εξαρτώμενα απ' αυτούς παιδιά, εφόσον οι υποχρεώσεις αυτές περιορίζουν τις δυνατότητές τους να προετοιμασθούν για την είσοδο, συμμετοχή ή πρόοδό τους στην οικονομική δραστηριότητα.

2. Οι διατάξεις αυτής της σύμβασης εφαρμόζονται επίσης στους εργαζομένους και των δύο φύλων με υποχρεώσεις προς άλλα μέλη της άμεσης οικογένειάς τους που έχουν φανερή ανάγκη από τις φροντίδες ή την υποστήριξή τους, εφόσον οι υποχρεώσεις αυτές περιορίζουν τις δυνατότητες προετοιμασίας για την είσοδο, συμμετοχή ή πρόοδό τους στην οικονομική δραστηριότητα.

3. Για τους σκοπούς αυτούς με τους όρους "εξαρτώμενα παιδιά" και "άλλο μέλος της άμεσης οικογένειας που έχει φανερή ανάγκη από φροντίδες ή υποστήριξη" νοούνται τα πρόσωπα που ορίζονται ως τέτοια σε κάθε χώρα μ' έναν από τους τρόπους, που αναφέρονται στο άρθρο 9 αυτής της σύμβασης. Οι εργαζόμενοι που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 αποκαλούνται παρακάτω "εργαζόμενοι με οικογενειακές υποχρεώσεις".

Άρθρο 2

Αυτή η σύμβαση εφαρμόζεται σ' όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και σ' όλες τις κατηγορίες των εργαζομένων.

Άρθρο 3

1. Με σκοπό να καθιερωθεί η πραγματική ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης για τους εργαζομένους και των δύο φύλων, κάθε Μέλος πρέπει να περιλαμβάνει ανάμεσα στους σκοπούς της εθνικής του πολιτικής, τη διευκόλυνση των προσώπων με οικογενειακές υποχρεώσεις που απασχολούνται ή θέλουν να βρουν απασχόληση, να ασκήσουν αυτό το δικαίωμά τους χωρίς να υπόκεινται σε διακρίσεις και, όσο είναι δυνατό, χωρίς να συγκρούονται οι επαγγελματικές με τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις.

2. Στην πιο πάνω παράγραφο 1, ο όρος "διάκριση" σημαίνει τη διάκριση στην απασχόληση και το επάγγελμα, όπως την προσδιορίζουν τα άρθρα 1 και 5 της σύμβασης του 1958 για τη διάκριση (απασχόληση και επάγγελμα).

Άρθρο 4

Προκειμένου να καθιερωθεί η πραγματική ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης στους εργαζομένους και των δύο φύλων, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα που συμβιβάζονται με τις εθνικές συνθήκες και δυνατότητες ώστε:

α) να επιτρέπεται στους εργαζομένους με οικογενειακές υποχρεώσεις να είναι σε θέση να ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη επιλογή απασχόλησης και

β) να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες τους ως προς τους όρους απασχόλησης και κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 5

Πρέπει επίσης να λαμβάνονται όλα τα μέτρα που συμβιβάζονται με τις εθνικές συνθήκες και δυνατότητες ώστε:

α) οι ανάγκες των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις να λαμβάνονται υπόψη στον κοινοτικό προγραμματισμό και

β) να αναπτύσσονται ή να προωθούνται δημόσιες ή ιδιωτικές κοινοτικές υπηρεσίες, όπως οι υπηρεσίες που παρέχουν φροντίδες στα παιδιά και διευκολύνσεις στην οικογένεια

Άρθρο 6

Οι αρμόδιες αρχές και οργανισμοί κάθε χώρας πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να προωθούν την ενημέρωση και εκπαίδευση, ώστε να κατανοείται καλύτερα από το κοινό η αρχή της ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης για τους εργαζομένους των δύο φύλων και τα προβλήματα των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις, καθώς επίσης και τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την επίλυση αυτών των προβλημάτων.

Άρθρο 7

Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα που συμβιβάζονται με τις εθνικές συνθήκες και δυνατότητες και, μεταξύ άλλων, μέτρα επαγγελματικού προσανατολισμού και επαγγελματικής κατάρτισης που να επιτρέπουν στους εργαζομένους με οικογενειακές υποχρεώσεις να ενσωματώνονται στο εργατικό δυναμικό και να παραμένουν σ' αυτό καθώς επίσης και να ξανααπασχολούνται μετά από απουσία που οφείλεται σ' αυτές τις υποχρεώσεις.

Άρθρο 8

Οι οικογενειακές υποχρεώσεις δεν μπορούν, ως τέτοιες, να αποτελέσουν βάσιμο λόγο τερματισμού της εργασιακής σχέσης.

Άρθρο 9

Οι διατάξεις αυτής της σύμβασης μπορούν να εφαρμοστούν με νομοθετικές διατάξεις, συλλογικές συμβάσεις, κανονισμούς επιχειρήσεων, διαιτητικές αποφάσεις, δικαστικές αποφάσεις ή με συνδυασμό αυτών των μέσων ή με οποιονδήποτε άλλο κατάλληλο τρόπο, που συμβιβάζεται με την εθνική πρακτική και λαμβάνει υπόψη του τις εθνικές συνθήκες.

Άρθρο 10

1. Οι διατάξεις αυτής της σύμβασης μπορούν ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες να εφαρμοστούν σταδιακά, αν είναι ανάγκη, με την προϋπόθεση ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για το σκοπό αυτόν θα εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση για όλους τους εργαζομένους, που αναφέρει η παρ. 1 του άρθρου 1.

2. Κάθε Μέλος, που επικυρώνει αυτή τη σύμβαση, πρέπει να αναφέρει στην πρώτη έκθεση για την εφαρμογή της σύμβασης που υποβάλλει, σύμφωνα με το άρθρο 22 του Καταστατικού της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, εάν και σε ποιες διατάξεις σκοπεύει να κάνει χρήση της δυνατότητας που του παρέχεται από την παρ. 1 αυτού του άρθρου, και στις επόμενες εκθέσεις θα πρέπει να αναφέρει την έκταση της ισχύος που έδωσε ή σκοπεύει να δώσει στις διατάξεις αυτής της σύμβασης.

Άρθρο 11

Οι οργανώσεις των εργοδοτών και εργαζομένων θα έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν μ' έναν τρόπο που να συμβιβάζεται με τις εθνικές συνθήκες και πρακτική στην επεξεργασία και εφαρμογή των μέτρων, που λαμβάνονται για να εφαρμοστούν οι διατάξεις αυτής της σύμβασης.

Διεθνής Σύμβαση Εργασίας υπ' αριθ. 102 "Περί ελαχίστων ορίων της κοινωνικής ασφάλειας" (Νόμος 3251/1955 ΦΕΚ **Α 140 1955/06/02 «Περί κυρώσεως της υπ' αριθ. 102 διεθνούς Συμβάσεως "Περί ελαχίστων ορίων της κοινωνικής ασφάλειας"», άρθρα 39-45, παροχαί προς οικογένειες και 46-52, παροχαί μητρότητας)**

Άρθρο 1

Περί ελαχίστων ορίων της κοινωνικής ασφάλειας

Άρθρο 39

ΜΕΡΟΣ VII: Παροχαί προς τας οικογενείας

Παν Μέλος δι' ο ισχύει το παρόν Μέρος της Συμβάσεως δέον όπως εξασφαλίζη εις τα προστατευόμενα πρόσωπα την χορήγησιν παροχών εις τας οικογενείας, συμφώνως προς τα κατωτέρω άρθρα του ρηθέντος Μέρους.

Άρθρο 40

Ο καλυπτόμενος κίνδυνος συνίσταται εις την συντήρησιν των τέκνων ως θέλει καθορισθή.

Άρθρο 41

Εις τα προστατευόμενα πρόσωπα δέον όπως περιλαμβάνωνται:

α) είτε καθωρισμέναι κατηγορίαι μισθωτών, εις αναλογίαν 50% τουλάχιστον του συνόλου των μισθωτών,

β) είτε καθωρισμέναι κατηγορίαι του εργαζόμενου πληθυσμού, εις αναλογίαν εν συνόλω 20% τουλάχιστον του συνόλου των κατοίκων,

γ) είτε όλοι οι κάτοικοι των οποίων το εισόδημα κατά την διάρκειαν του ασφαλιστικού κινδύνου δεν υπερβαίνει ωρισμένον όριον,

δ) είτε οσάκις κατετέθη δήλωσις κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3

καθωρισμέναι κατηγορίαι μισθωτών, εις αναλογίαν 50% τουλάχιστον του συνόλου των μισθωτών των εργαζομένων εις βιομηχανικάς επιχειρήσεις απασχολούσας 20 τουλάχιστον άτομα.

Άρθρο 42

Αι παροχαί δέον όπως συνίστανται:

α) είτε εις περιοδικάς καταβολάς χορηγουμένας εις παν προστατευόμενον πρόσωπον το οποίον έχει συμπληρώσει καθωρισμένας χρονικάς προϋποθέσεις,

β) είτε εις την χορήγησιν εις τα τέκνα, ή δια τα τέκνα, τροφής, ενδυμάτων, κατοικίας, θερινής διαμονής ή οικοκυρικής βοηθείας,

γ) είτε εις τον συνδυασμόν των ως άνω α) και β) παροχών.

Άρθρο 43

Αι περί ων το άρθρον 42 παροχαί δέον όπως εξασφαλίζωνται τουλάχιστον εις προστατευόμενα πρόσωπα έχοντα συμπληρώσει τας καθωρισμένας χρονικάς προϋποθέσεις, αίτινες δύνανται να συνίστανται είτε εις την καταβολήν εισφορών ή απασχόλησιν τριών μηνών, είτε εις ετησίαν διαμονήν ως θέλει ορισθή.

Άρθρο 44

Η συνολική αξία των κατά το άρθρον 42 χορηγουμένων παροχών εις τα προστατευόμενα πρόσωπα πρέπει να είναι τοιαύτη ώστε ν' αντιπροσωπεύη:

α) είτε ποσοστόν 3% του κατ' εφαρμογήν του άρθρου 66 οριζομένου ημερομισθίου, ενηλίκου άρρενος συνήθους εργάτου, πολλαπλασιαζόμενον επί τον συνολικόν αριθμόν των τέκνων απάντων των προστατευομένων προσώπων,

β) είτε ποσοστόν 1,5% του ως άνω ημερομισθίου πολλαπλασιαζόμενον επί τον συνολικόν αριθμόν των τέκνων απάντων των κατοίκων.

Άρθρο 45

Οσάκις αι παροχαί συνίστανται εις περιοδικάς καταβολάς, δέον όπως χορηγούνται αύται καθ' όλην την διάρκειαν του κινδύνου.

Άρθρο 46

ΜΕΡΟΣ VIII

Παροχαί Μητρότητος

Παν Μέλος δι' ο το παρόν Μέρος της Συμβάσεως ισχύει δέον όπως εξασφαλίζη εις τα προστατευόμενα πρόσωπα την χορήγησιν παροχών μητρότητος, συμφώνως προς τα κατωτέρω άρθρα του ρηθέντος Μέρους.

Άρθρο 47

Οι καλυπτόμενοι κίνδυνοι δέον όπως περιλαμβάνουν την κύησιν, τον τοκετόν και τας συνεπείας των και την εκ τούτων προκύπτουσαν διακοπήν του εκ της εργασίας εισοδήματος, ως τούτο ορίζεται υπό της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 48

Τα προστατευόμενα πρόσωπα δέον όπως περιλαμβάνουν:

α) ή όλας τας γυναίκας τας ανηκούσας εις καθωρισμένην κατηγορίαν μισθωτών, των κατηγοριών τούτων καλυπτουσών αναλογίαν 50% τουλάχιστον επί συνόλου των μισθωτών και εις ό,τι αφορά τας ιατρικάς φροντίδας εις περίπτωσιν μητρότητος και τας συζύγους των ανδρών των ανηκόντων εις τας ιδίας κατηγορίας,

β) ή όλας τας γυναίκας τας ανηκούσας εις καθωρισμένας κατηγορίας του παραγωγικού πληθυσμού, εις αναλογίαν 20% τουλάχιστον επί του συνόλου των κατοίκων και εις ό,τι αφορά τας ιατρικάς φροντίδας εις περίπτωσιν μητρότητος και τας συζύγους των ανδρών των ανηκόντων εις τας αυτάς κατηγορίας,

γ) ή οσάκις εγένετο δήλωσις συμφώνως προς το άρθρον 3, όλας τας γυναίκας τας ανηκούσας εις καθωρισμένας κατηγορίας μισθωτών, εις αναλογίαν 50% τουλάχιστον εις βιομηχανικάς επιχειρήσεις απασχολούσας 20 τουλάχιστον μισθωτούς και εις ό,τι αφορά τας ιατρικάς φροντίδας εις περίπτωσιν μητρότητος και τας συζύγους των ανδρών των ανηκόντων εις τας αυτάς κατηγορίας.

Άρθρο 49

1. Εις ότι αφορά την κήυσιν, τον τοκετόν και τας συνεπείας των, η ιατρική περίθαλψις δια την μητρότητα δέον να περιλαμβάνη τας περί ων αι παράγραφοι 2 και 3 του παρόντος άρθρου ιατρικάς φροντίδας.

2. αι ιατρικαί φροντίδες δέον να περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον όριον:

α) τας φροντίδας προ, κατά και μετά τον τοκετόν τας παρεχομένας είτε υπό ιατρού, είτε υπό διπλωματούχου μαίας,

β) την νοσοκομειακήν περίθαλψιν, όταν αύτη κρίνεται αναγκαία.

3. Αι περί ων η παράγρ. 2 του παρόντος άρθρου φροντίδες δέον να αποβλέπουν εις την προφύλαξιν, αποκατάστασιν ή βελτίωσιν της υγείας της προστατευομένης γυναικός, ως και της ικανότητος της προς εργασίαν και την αντιμετώπισιν των ατομικών αυτής αναγκών.

4. Αι κρατικαί υπηρεσίαι ή τα ιδρύματα, άτινα χορηγούν τας δια την μητρότητα ιατρικάς φροντίδας, δέον όπως ενθαρρύνουν τας προστατευομένας γυναίκας, δι' όλων των προσφόρων προς τούτο μέσων όπως προσφεύγουν εις τας γενικάς υγειονομικάς υπηρεσίας, αίτινες τίθενται εις την διάθεσιν αυτών υπό των δημοσίων αρχών ή των υπ' αυτών ανεγνωρισμένων οργανισμών.

Άρθρο 50

Εν περιπτώσει διακοπής του εκ της εργασίας εισοδήματος λόγω εγκυμοσύνης, τοκετού και των συνεπειών αυτών, η παροχή συνίσταται εις περιοδικήν καταβολήν υπολογιζομένην συμφώνως προς τας διατάξεις ή του άρθρου 65 ή του άρθρου 66. Το ποσόν της περιοδικής καταβολής δυνατόν να ποικίλλη κατά την διάρκειαν της ασφαλιστικής περιπτώσεως υπό την προϋπόθεσιν ότι ο μέσος όρος θα είναι σύμφωνος προς τας ως άνω διατάξεις.

Άρθρο 51

Οι περί ων τα άρθρα 49 και 50 παροχαί δέον όπως εν περιπτώσει επελεύσεως του καλυπτομένου κινδύνου, εξασφαλίζωνται τουλάχιστον εις γυναίκα ανήκουσαν εις τας προστατευομένας κατηγορίας, ήτις πληροί χρονικάς προϋποθέσεις δυναμένας να θεωρηθούν ως αναγκαίαι προς αποφυγήν καταχρήσεων αι δε περί ων το άρθρον 49 παροχαί δέον ωσαύτως όπως εξασφαλίζωνται εις τας συζύγους των ανδρών των προστατευομένων κατηγοριών, όταν ούτοι έχουν συμπληρώσει τας προβλεπομένας χρονικάς προϋποθέσεις.

Άρθρο 52

Αι περί ων τα άρθρα 49 και 50 παροχαί δέον όπως χορηγούνται καθ' όλην την διάρκειαν του καλυπτομένου κινδύνου πάντως αι περιοδικαί καταβολαί δύνανται να περιορισθούν εις δώδεκα εβδομάδας, εκτός αν η εθνική νομοθεσία επιβάλλη ή επιτρέπη μικροτέραν περίοδον αποχής εκ της εργασίας, οπότε αι καταβολαί δεν δύναναται να περιορισθούν εις μικροτέραν περίοδον.

Άλλα κείμενα

- Ψηφίσματα της Διεθνούς Διάσκεψης Εργασίας: 1975, 1985, 1991, 2004 και 2009.

4.1.3. Συμβούλιο της Ευρώπης

Σύμβαση για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (ETS No 5, 1950) Ν.Δ. 53/1974, ΦΕΚ Α/256/1974

Άρθρο 14 - Απαγόρευση των διακρίσεων

Η χρήσις των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασπαλισθή ασχέτως διακρίσεως πύλλου, πυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.

7ο Πρωτόκολλο στην ΕΣΔΑ (Στρασβούργο, 22.11.1984) ν. 1705/1987, ΦΕΚ Α/89/1987

Άρθρο 5 - Ισότητα μεταξύ συζύγων

Οι σύζυγοι είναι ίσοι στα δικαιώματα και τις ευθύνες που απορρέουν από το ιδιωτικό δίκαιο στις μεταξύ τους σχέσεις και στις σχέσεις τους με τα τέκνα τους, ως προς το γάμο,

κατά τη διάρκειά του και στην περίπτωση λύσης του. Αυτό το άρθρο δεν εμποδίζει τα Κράτη να πάρουν αναγκαία μέτρα που επιβάλλει το συμφέρον των τέκνων.

Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (ETS Νο 35,1961), όπως αναθεωρήθηκε (ETS Νο 163, 1996) Ν. 1426/1984, ΦΕΚ Α/32

Άρθρο 8 - Δικαίωμα των εργαζομένων γυναικών για προστασία

Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος των εργαζόμενων γυναικών για προστασία τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση:

1. Να εξασφαλίζουν στις γυναίκες, πριν και μετά τον τοκετό, ανάπαυση συνολικής διάρκειας τουλάχιστον 12 εβδομάδων είτε με την μορφή άδειας με αποδοχές είτε με τη μορφή κατάλληλων παροχών κοινωνικής ασφάλειας ή παροχών από δημόσια κεφάλαια.

2. Να θεωρούν παράνομη την κοινοποίηση από μέρους του εργοδότη της απόλυσης σε γυναίκα ενώ διαρκεί η άδειά της λόγω μητρότητος ή σε ημερομηνία που η προθεσμία της προειδοποίησης εκπνέει κατά τη διάρκεια της απουσίας αυτής.

3. Να εξασφαλίζουν στις μητέρες που θηλάζουν τα παιδιά τους παύσεις εργασίας που να είναι αρκετές για το σκοπό αυτόν.

4. α) Να ρυθμίζουν την απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού για νυκτερινή εργασία σε βιομηχανικές απασχολήσεις.

β) Να απαγορεύουν την απασχόληση του γυναικείου εργατικού δυναμικού σε υπόγειες εργασίες στα μεταλλεία και ενδεχόμενα σε όλες τις εργασίες που δεν ταιριάζουν στο εργατικό αυτό δυναμικό λόγω του επικίνδυνου, ανθυγιεινού ή επίπονου χαρακτήρα τους.

Άρθρο 12 - Δικαίωμα για κοινωνική ασφάλεια

Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για κοινωνική ασφάλεια, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση:

1. Να καθιερώνουν ή να διατηρούν σύστημα κοινωνικής ασφάλειας.

2. Να διατηρούν το σύστημα κοινωνικής ασφάλειας σε ικανοποιητικό επίπεδο ίσο τουλάχιστον με εκείνο που απαιτείται για την επικύρωση της 102 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας, σχετικά, με τα ελάχιστα όρια κοινωνικής ασφάλειας.

3. Να καταβάλλουν προσπάθειες για την ανύψωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλειας σε ψηλότερο επίπεδο.

4. Να λαμβάνουν μέτρα με τη σύναψη των κατάλληλων διμερών ή πολυμερών συμβάσεων ή με άλλα μέσα και με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων που καθορίζονται με τις συμφωνίες αυτές, για να διασφαλίζουν:

α) την ισότητα μεταχείρισης ανάμεσα στους υπήκοους του κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους και τους υπήκοους των άλλων Μερών αναφορικά με τα δικαιώματα για κοινωνική ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης και της διαφύλαξης των πλεονεκτημάτων που έχουν παραχωρηθεί από τις νομοθεσίες κοινωνικής ασφάλειας, ανεξάρτητα με τις μετακινήσεις που θα ήταν δυνατό να πραγματοποιήσουν τα προστατευόμενα πρόσωπα στο έδαφος των Συμβαλλόμενων Μερών,

β) την παροχή, διατήρηση και αποκατάσταση των δικαιωμάτων για κοινωνική ασφάλεια με μέσα όπως είναι ο συνυπολογισμός των περιόδων ασφάλισης ή απασχόλησης που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία του καθενός από τα Συμβαλλόμενα Μέρη.

Άρθρο 13

Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για κοινωνική και ιατρική αντίληψη, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση:

1. Να μεριμνούν ώστε κάθε πρόσωπο, που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους και δεν είναι σε θέση να τους εξασφαλίζει με δικά του μέσα ή από άλλη πηγή, ιδίως δε από παροχές που καταβάλλονται από σύστημα κοινωνικής ασφάλειας, να μπορεί να λαμβάνει κατάλληλη βοήθεια και σε περίπτωση ασθένειας τις φροντίδες που απαιτεί η κατάσταση της υγείας του.

2. Να μεριμνούν ώστε τα πρόσωπα που δικαιούνται παρόμοια βοήθεια να μη βλέπουν να τους περιορίζονται από το λόγο αυτόν τα πολιτικά ή κοινωνικά δικαιώματά τους.

3. Να προβλέπουν ότι όλα τα πρόσωπα θα μπορούν να λαμβάνουν από τις αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα οποιαδήποτε αναγκαία προσωπική βοήθεια για την πρόληψη, εξάλειψη ή βελτίωση της κατάστασης ανάγκης προσωπικής ή οικογενειακής φύσεως.

4. Να εφαρμόζουν τις διατάξεις των παραγρ. 1,2 και 3 αυτού του άρθρου, με βάση την ισότητα των υπηκόων τους με τους υπηκόους των άλλων Συμβαλλόμενων Μερών, που βρίσκονται νόμιμα στο έδαφός τους, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν με βάση την Ευρωπαϊκή Σύμβαση κοινωνικής και ιατρικής αντίληψης, που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 11 Δεκέμβρη 1953.**Άρθρο 17 - Δικαίωμα της μητέρας και του παιδιού για κοινωνική και οικονομική προστασία**

Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος της μητέρας και του παιδιού για κοινωνική και οικονομική προστασία τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για το σκοπό αυτόν συμπεριλαμβανομένης της σύστασης ή της διατήρησης κατάλληλων ιδρυμάτων ή υπηρεσιών.

Ευρωπαϊκός Κώδικας Κοινωνικής Ασφαλείας Ν. 1136/1981 ΦΕΚ **Α' 61 1981/03/13 Περί κυρώσεως του Ευρωπαϊκού Κώδικος Κοινωνικής Ασφαλείας**

Άρθρο 46

ΜΕΡΟΣ VIII

ΠΑΡΟΧΑΙ ΜΗΤΡΟΤΗΤΟΣ

Παν Συμβαλλόμενον Μέρος διά το οποίον ισχύει το παρόν μέρος του κώδικος δέον όπως εγγυάται εις τα προστατευόμενα πρόσωπα την χορήγησιν παροχών μητρότητος συμφώνως προς τα κατωτέρω άρθρα του ρηθέντος μέρους.

Αρθρο 47

Ο καλυπτόμενος κίνδυνος θα περιλαμβάνη την κύησιν, τον τοκετόν και τας συνεπείας των και την εκ τούτων προκύπτουσαν διακοπήν του εκ της εργασίας εισοδήματος ως τούτο ορίζεται υπό της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 48

Τα προστατευόμενα πρόσωπα δέον όπως περιλαμβάνουν:

α) είτε όλας τας γυναίκας τας ανηκούσας εις καθωρισμένας κατηγορίας μισθωτών, των κατηγοριών τούτων αποτελουσών συνολικώς το 50% τουλάχιστον του συνόλου των μισθωτών και εις ότι αφορά τας ιατρικάς φροντίδας εις περίπτωσιν μητρότητος και τας συζύγους των ανδρών, των ανηκόντων εις τας αυτάς κατηγορίας.

β) είτε όλας τας γυναίκας τας ανηκούσας εις καθωρισμένας κατηγορίας του ενεργού πληθυσμού, των κατηγοριών τούτων αποτελουσών συνολικώς το 20% τουλάχιστον του

συνόλου των κατοίκων και εις ότι αφορά τας ιατρικάς παροχάς εν περιπτώσει μητρότητος, ομοίως τας συζύγους των ανδρών των ανηκόντων εις τας αυτάς κατηγορίας.

Άρθρο 49

1. Προκειμένου περί κυήσεως τοκετού και των συνεπειών των, αι ιατρικαί παροχαί μητρότητος δέον όπως περιλαμβάνουν τας ιατρικάς φροντίδας τας μνημονευομένας εις τας παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

2. Αι ιατρικαί φροντίδες δέον όπως περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

α) τας φροντίδας πρό, κατά και μετά τον τοκετόν, τας παρεχομένας είτε υπό ιατρού είτε υπό διπλωματούχου μαίας και

β) την νοσοκομειακήν περίθλαψιν όταν αύτη είναι αναγκαία.

3. Αι ιατρικαί φροντίδες αι μνημονευόμεναι εις την παράγραφον 2 του παρόντος άρθρου δέον να αποβλέπουν εις την διαφύλαξιν, την αποκατάστασιν ή την βελτίωσιν της υγείας της προστατευομένης γυναικός ως και της ικανότητός της προς εργασίαν και εις την αντιμετώπισιν των ατομικών αυτής αναγκών.

4. Αι κρατικαί υπηρεσίαι ή τα ιδρύματα τα χορηγούντα τας ιατρικάς παροχάς μητρότητος δέον όπως ενθαρρύνουν τας προστατευομένας γυναίκας δι' όλων των μέσων τα οποία δύνανται να θεωρούνται ως πρόσφορα, όπως προσφεύγουν εις τας γενικάς υγειονομικάς υπηρεσίας, αίτινες τίθενται εις την διάθεσιν αυτών υπό των δημοσίων αρχών ή υπό ετέρων οργανισμών ανεγνωρισμένων υπό των δημοσίων αρχών.

Άρθρο 50

Εν περιπτώσει διακοπής του εκ της εργασίας εισοδήματος προκυπτούσης εκ της κυήσεως του τοκετού και των συνεπειών των, η παροχή θα αποτελή περιοδικήν πληρωμήν υπολογιζομένην συμφώνως προς τας διατάξεις είτε του άρθρου 65 είτε του άρθρου 66. Το ποσόν της περιοδικής πληρωμής δύναται να ποικίλη κατά την διάρκειαν του κινδύνου, υπό την προϋπόθεσιν ότι το μέσον ποσόν θα είναι σύμφωνον προς τας ρηθείσας διατάξεις.

Άρθρο 51

Αι μνημονευόμεναι εις τα άρθρα 49 και 50 παροχαί, δέον όπως, εν επελεύσει του καλυπτομένου κινδύνου, είναι ηγγυημέναι τουλάχιστον δια γυναίκα ανήκουσαν εις τας προστατευομένας κατηγορίας, ήτις έχει συμπληρώσει περίοδον δυναμένην να θεωρηθή ως αναγκαία προς αποφυγήν των καταχρήσεων.

Αι μνημονευόμεναι εις το άρθρο 49 παροχαί δέον ωσαύτως όπως είναι ηγγυημέναι εις τας συζύγους των ανδρών των προστατευομένων κατηγοριών, όταν ούτω έχουν εκπληρώσει την προβλεπομένην περίοδον.

Άρθρο 52

Αι μνημονευόμεναι εις τα άρθρα 49 και 50 παροχαί δέον όπως απονέμωνται καθ' όλην την διάρκειαν του καλυπτομένου κινδύνου. Οπωσδήποτε αι περιοδικαί πληρωμαί δύνανται να περιορίζωνται εις 12 εβδομάδας εκτός εάν μακροτέρα περίοδος αποχής εκ της εργασίας επιβάλλεται ή επιτρέπεται υπό της εθνικής νομοθεσίας οπότε αι πληρωμαί δεν θα δύνανται να περιορίζωνται εις περίοδον μικροτέρας διαρκείας.

Σύμβαση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (2011)[3] – κυρωθείσα με τον ν. Ν.4531/2018 ΦΕΚ 62/Α/5-4-2018 «Ι) Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας, ΙΙ) Ενσωμάτωση της 2005/214/ΔΕΥ απόφασης-πλαίσιο, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών και ΙΙΙ) Άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και λοιπές διατάξεις.»

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας Κωνσταντινούπολη, 11.V.2011

Προοίμιο

Τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και οι άλλοι υπογράφοντες το παρόν,

Ενθυμούμενοι τη Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών ETS Αριθ. 5, 1950) και τα Πρωτόκολλά της, τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη (Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών ETS Αριθ. 35, 1961, αναθεωρήθηκε το 1996, ETS Αριθ. 163), τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (Σειρά Συνθηκών Συμβουλίου της Ευρώπης CETS Αριθ. 197, 2005) και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Κακοποίηση (Σειρά Συνθηκών Συμβουλίου της Ευρώπης CETS Αριθ. 201, 2007),

Ενθυμούμενοι τις ακόλουθες συστάσεις της Επιτροπής των Υπουργών των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης: Σύσταση Rec(2002)5 για την προστασία των γυναικών κατά της βίας, Σύσταση CM/Rec(2007)17 για τα πρότυπα και τους μηχανισμούς ισότητας των δύο φύλων, Σύσταση CM/Rec(2010)10 για το ρόλο των γυναικών και των ανδρών στην πρόληψη και επίλυση των συγκρούσεων και την οικοδόμηση της ειρήνης και άλλες σχετικές συστάσεις,

Λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που θέτει σημαντικά πρότυπα στον τομέα της βίας κατά των γυναικών,

Έχοντας υπόψη το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (1966), το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα (1966), τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών ("CEDAW", 1979) και το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο (1999) καθώς και τη Γενική Σύσταση Αριθ. 19 της Επιτροπής CEDAW για τη βία κατά των γυναικών, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) και τα Προαιρετικά της Πρωτόκολλα (2000) και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2006),

Έχοντας υπόψη το Καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (2002),

Ενθυμούμενοι τις βασικές αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και ιδιαίτερα τη Σύμβαση της Γενεύης (IV) σχετικά με την Προστασία των Αμάχων σε Καιρό Πολέμου (1949) και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα Ι και ΙΙ (1977) αυτής,

[3] Το πλήρες κείμενο της σύμβασης είναι προσβάσιμο στην ιστοσελίδα http://www.isotita.gr/nomothesia/diethnis-nomothesia

Καταδικάζοντας όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας,

Αναγνωρίζοντας ότι η ύπαρξη νόμιμης και πραγματικής ισότητας ανάμεσα στις γυναίκες και τους άνδρες αποτελεί βασικό στοιχείο για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών,

Αναγνωρίζοντας ότι η βία κατά των γυναικών αποτελεί απόδειξη των ιστορικά άνισων σχέσεων ισχύος ανάμεσα στις γυναίκες και τους άνδρες, που οδήγησαν στην κυριαρχία έναντι και τη διάκριση κατά των γυναικών από τους άνδρες και την αποτροπή της πλήρους προώθησης των γυναικών,

Αναγνωρίζοντας τη δομική φύση της βίας κατά των γυναικών ως βία με βάση το φύλο και ότι η βία κατά των γυναικών είναι ένας από τους κρίσιμους κοινωνικούς μηχανισμούς με τον οποίο οι γυναίκες αναγκάζονται να βρίσκονται σε υποδεέστερη θέση σε σύγκριση με τους άνδρες,

Αναγνωρίζοντας με ιδιαίτερη ανησυχία, ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια εκτίθενται συχνά σε σοβαρές μορφές βίας όπως η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική παρενόχληση, ο βιασμός, ο αναγκαστικός γάμος, εγκλήματα που διαπράττονται στο όνομα της επονομαζόμενης «τιμής» και σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, τα οποία αποτελούν σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και των κοριτσιών και σοβαρό εμπόδιο για την επίτευξη της ισότητας ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες,

Αναγνωρίζοντας τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων που επηρεάζουν τους πολίτες, ειδικά τις γυναίκες με τη μορφή ευρέως ή συστηματικού βιασμού και σεξουαλικής βίας και την πιθανότητα αυξημένης βίας με βάση το φύλο τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά τις συγκρούσεις,

Αναγνωρίζοντας ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια εκτίθενται σε υψηλότερο κίνδυνο βίας με βάση το φύλο από ότι οι άνδρες,

Αναγνωρίζοντας ότι η ενδοοικογενειακή βία επηρεάζει τις γυναίκες δυσανάλογα και ότι οι άνδρες μπορεί επίσης να είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας,

Αναγνωρίζοντας ότι τα παιδιά είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας, ακόμη και όταν είναι μάρτυρες βίας στην οικογένεια,

Αποσκοπώντας στη δημιουργία μιας Ευρώπης χωρίς βία κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακή βία,

Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

Κεφάλαιο Ι – Σκοποί, ορισμοί, ισότητα και μη διάκριση, γενικές υποχρεώσεις

Άρθρο 1 - Σκοποί της Σύμβασης

1. Οι σκοποί της παρούσας Σύμβασης είναι:

α η προστασία των γυναικών από κάθε μορφή βίας και η πρόληψη, δίωξη και εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας,

β η συνεισφορά στην εξάλειψη όλων των μορφών διάκρισης κατά των γυναικών και η προώθηση της ουσιαστικής ισότητας ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, περιλαμβανομένης της χειραφέτησης των γυναικών,

γ ο σχεδιασμός περιεκτικού πλαισίου, πολιτικών και μέτρων για την προστασία και τη βοήθεια όλων των θυμάτων βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας,

δ η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας με σκοπό την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας,

ε η παροχή υποστήριξης και βοήθειας σε οργανισμούς και σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου για αποτελεσματική συνεργασία ώστε να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

2. Για να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεών της από τα Μέρη, η παρούσα Σύμβαση καθιερώνει έναν ειδικό μηχανισμό παρακολούθησης.**Άρθρο 2 - Πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης**

1 Η παρούσα Σύμβαση θα ισχύει για όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών, περιλαμβανομένης και της ενδοοικογενειακής βίας, που επηρεάζει τις γυναίκες δυσανάλογα.

2 Τα Μέρη ενθαρρύνονται να εφαρμόσουν την παρούσα Σύμβαση για όλα τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Τα Μέρη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις γυναίκες που είναι θύματα βίας με βάση το φύλο κατά την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης.

3 Η παρούσα Σύμβαση θα ισχύει σε περιόδους ειρήνης και σε περιπτώσεις ένοπλων συγκρούσεων.

Άρθρο 3 - Ορισμοί

Για το σκοπό της παρούσας Σύμβασης:

α. ως «βία κατά των γυναικών» νοείται η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και θα εννοούνται όλες οι πράξεις βίας με βάση το φύλο που έχει ή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα, σωματική, σεξουαλική ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή πόνο στις γυναίκες, περιλαμβανομένων των απειλών για τέτοιες πράξεις, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό βίο,

β. ως «ενδοοικογενειακή βία» θα νοούνται όλες οι πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας που συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας ή ανάμεσα σε πρώην ή νυν συζύγους ή συντρόφους, είτε ο αυτουργός διαμένει ή διέμενε στην ίδια κατοικία με το θύμα είτε όχι,

γ. ως «φύλο» νοούνται οι κοινωνικά δημιουργημένοι ρόλοι, συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες που μια δεδομένη κοινωνία θεωρεί κατάλληλα για τους άνδρες και τις γυναίκες,

δ. ως «βία με βάση το φύλο κατά των γυναικών» θα νοείται η βία που καταφέρεται εναντίον μιας γυναίκας επειδή είναι γυναίκα ή που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες,

ε. ως «θύμα» θα νοείται οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο υπόκειται σε τύπους συμπεριφοράς που προσδιορίζονται στα σημεία α και β,

στ. «γυναίκες» περιλαμβάνει και κορίτσια ηλικίας κάτω των 18 ετών.

Άρθρο 4 - Θεμελιώδη δικαιώματα, ισότητα και μη διάκριση

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα νομοθετικά και άλλα μέτρα για να προωθούν και να προστατεύουν το δικαίωμα όλων, ιδιαίτερα των γυναικών, να ζουν χωρίς βία τόσο σε δημόσιο όσο και σε ιδιωτικό επίπεδο.

2 Τα Μέρη καταδικάζουν όλες τις μορφές διάκρισης κατά των γυναικών και λαμβάνουν, χωρίς καθυστέρηση, τα απαραίτητα νομοθετικά και άλλα μέτρα για να τις αποτρέψουν, συγκεκριμένα:

– ενσωματώνοντας στο εθνικό τους σύνταγμα ή άλλη κατάλληλη νομοθεσία την αρχή της ισότητας ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες και διασφαλίζοντας την πρακτική εφαρμογή της αρχής αυτής,

– απαγορεύοντας τις διακρίσεις κατά των γυναικών, περιλαμβάνοντας και τη χρήση κυρώσεων, όπου χρειάζεται,

– καταργώντας νόμους και πρακτικές που μεροληπτούν κατά των γυναικών.

3 Η εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης από τα Μέρη, συγκεκριμένα των μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων, θα διασφαλίζεται χωρίς καμία διάκριση λόγω φύλου, γένους, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικής ή άλλης άποψης, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, σχέσης με εθνική μειονότητα, περιουσίας, γέννησης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, ηλικίας, κατάστασης υγείας, αναπηρίας, οικογενειακής κατάστασης, μεταναστευτικής ή προσφυγικής κατάστασης, ή άλλης κατάστασης.

4 Ειδικά μέτρα που είναι απαραίτητο να ληφθούν για την πρόληψη και την προστασία των γυναικών από βία με βάση το φύλο δεν θα θεωρούνται διάκριση σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 5 - Υποχρεώσεις του κράτους και δέουσα επιμέλεια

1 Τα Μέρη θα αποφεύγουν να εμπλακούν σε οποιαδήποτε πράξη βίας κατά των γυναικών και θα διασφαλίζουν ότι οι κρατικές αρχές, αξιωματούχοι, φορείς, ιδρύματα και όσοι άλλοι δρουν για λογαριασμό του Κράτους ενεργούν σε συμμόρφωση με την παρούσα υποχρέωση.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά και άλλα μέτρα για να ασκήσουν τη δέουσα επιμέλεια ώστε να εμποδίσουν, να ερευνήσουν, να τιμωρήσουν και να παρέχουν αποζημίωση για πράξεις βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης και διαπράττονται από άτομα εκτός του Κράτους.

Άρθρο 6 - Πολιτικές ευαισθητοποιημένες ως προς τη διάσταση του φύλου

Τα Μέρη θα αναλάβουν να συμπεριλάβουν τη διάσταση του φύλου στην εφαρμογή και την αξιολόγηση της επίδρασης των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης και να προωθήσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά πολιτικές ισότητας ανάμεσα στις γυναίκες και τους άνδρες και την χειραφέτηση των γυναικών.

Κεφάλαιο ΙΙ – Ενιαίες πολιτικές και συλλογή δεδομένων

Άρθρο 7 - Περιεκτικές και συντονισμένες πολιτικές

1 Τα Μέρη θα πάρουν τα απαραίτητα νομοθετικά και άλλα μέτρα για να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές, περιεκτικές και συντονισμένες πολιτικές για όλο το Κράτος περιλαμβάνοντας όλα τα σχετικά μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης και θα προσφέρουν μια ολιστική απάντηση στη βία κατά των γυναικών.

2 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι οι πολιτικές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 τοποθετούν τα δικαιώματα του θύματος στο κέντρο όλων των μέτρων και εφαρμόζονται μέσω μιας αποτελεσματικής συνεργασίας ανάμεσα στους σχετικούς φορείς, ιδρύματα και οργανισμούς.

3 Τα μέτρα που θα ληφθούν σύμφωνα με το παρόν άρθρο θα περιλαμβάνουν, όπου χρειάζεται, όλους τους σχετικούς παράγοντες, όπως κυβερνητικούς φορείς, εθνικά, περιφερειακά και τοπικά κοινοβούλια και αρχές, τα εθνικά ιδρύματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οργανισμούς της κοινωνίας των πολιτών.

Άρθρο 8 - Οικονομικοί πόροι

Τα Μέρη θα παραχωρήσουν κατάλληλους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους για την επαρκή εφαρμογή των ενιαίων πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων για να αποτρέψουν

και να καταπολεμήσουν όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, περιλαμβανομένων και εκείνων που διεξάγονται από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και την κοινωνία των πολιτών.

Άρθρο 9 - Μη κυβερνητικοί οργανισμοί και κοινωνία των πολιτών

Τα Μέρη θα αναγνωρίσουν, θα ενθαρρύνουν και θα υποστηρίξουν, σε όλα τα επίπεδα, το έργο των σχετικών μη κυβερνητικών οργανισμών και της κοινωνίας των πολιτών που δρουν στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και θα καθιερώσουν ουσιαστική συνεργασία με τους οργανισμούς αυτούς.

Άρθρο 10 - Συντονιστικός φορέας

1 Τα Μέρη θα ορίσουν ή θα δημιουργήσουν έναν ή περισσότερους επίσημους φορείς υπεύθυνους για το συντονισμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και των μέτρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από την παρούσα Σύμβαση. Οι φορείς αυτοί θα συντονίζουν τη συλλογή δεδομένων όπως αναφέρεται στο Άρθρο 11, θα αναλύουν και θα κοινοποιούν τα αποτελέσματά της.

2 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι οι φορείς που έχουν οριστεί ή δημιουργηθεί σύμφωνα με το παρόν άρθρο λαμβάνουν πληροφορίες γενικής φύσεως για τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το Κεφάλαιο VIII.

3 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι οι φορείς που έχουν οριστεί ή δημιουργηθεί σύμφωνα με το παρόν άρθρο θα έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν απευθείας και να ενθαρρύνουν τις σχέσεις τους με τους ομολόγους τους στα άλλα Μέρη.

Άρθρο 11 - Συλλογή δεδομένων και έρευνα

1 Για τους σκοπούς της εφαρμογής της Σύμβασης, τα Μέρη θα αναλάβουν:

α. να συγκεντρώσουν αναλυτικά σχετικά στατιστικά δεδομένα σε τακτά διαστήματα για περιπτώσεις κάθε μορφής βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης,

β. να υποστηρίξουν την έρευνα στο τομέα όλων των μορφών βίας που καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης για να μελετήσουν τα βαθύτερα αίτια και αποτελέσματα, τα ποσοστά εμφάνισης και καταδίκης, καθώς και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα Μέρη θα προσπαθήσουν να διεξάγουν έρευνες με βάση τον πληθυσμό σε τακτικά διαστήματα για να αξιολογήσουν την εξάπλωση και τις τάσεις όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

3 Τα Μέρη θα παρέχουν στην ομάδα ειδικών, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 66 της παρούσας Σύμβασης, τις πληροφορίες που συγκέντρωσαν σύμφωνα με το άρθρο αυτό για να εγείρουν τη διεθνή συνεργασία και να ενεργοποιήσουν τη διεθνή συγκριτική αξιολόγηση.

4 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο είναι διαθέσιμες για το κοινό.

Κεφάλαιο III - Πρόληψη

Άρθρο 12 - Γενικές υποχρεώσεις

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να προωθήσουν τις αλλαγές στις κοινωνικές και πολιτιστικές μορφές συμπεριφοράς των γυναικών και των ανδρών με σκοπό την εξάλειψη προκαταλήψεων, εθίμων, παραδόσεων και άλλων πρακτικών που βασίζονται

στην ιδέα της κατωτερότητας των γυναικών ή σε τυποποιημένους ρόλους για γυναίκες και άνδρες.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά και άλλα μέτρα για να αποτρέψουν όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

3 Οποιαδήποτε μέτρα ληφθούν σύμφωνα με το κεφάλαιο αυτό θα λάβουν υπόψη και θα αντιμετωπίσουν τις ειδικές ανάγκες των ατόμων που έγιναν ευπαθή από συγκεκριμένες συνθήκες και θα τοποθετούν τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των θυμάτων στο επίκεντρό τους.

4 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να ενθαρρύνουν όλα τα μέλη της κοινωνίας, ειδικά τους άνδρες και τα αγόρια, να συνεισφέρουν ενεργά στην πρόληψη όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

5 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι η κουλτούρα, τα έθιμα, η θρησκεία, η παράδοση ή η επονομαζόμενη «τιμή» δεν θα θεωρούνται δικαιολογία για οποιεσδήποτε πράξεις βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

6 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να προωθήσουν προγράμματα και δραστηριότητες για την χειραφέτηση των γυναικών.

Άρθρο 13 - Αύξηση της ευαισθητοποίησης

1 Τα Μέρη θα προωθήσουν ή θα διεξάγουν, σε τακτική βάση και σε όλα τα επίπεδα, εκστρατείες ή προγράμματα για την αύξηση της ευαισθητοποίησης, σε συνεργασία με εθνικά ιδρύματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φορείς ισότητας, την κοινωνία των πολιτών και μη κυβερνητικούς οργανισμούς, ιδιαίτερα γυναικείες οργανώσεις, όπου χρειάζεται, για να αυξήσουν την συνειδητοποίηση και την κατανόηση από το ευρύ κοινό των διαφορετικών τρόπων εκδήλωσης όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, τις συνέπειές τους στα παιδιά και την ανάγκη πρόληψης τέτοιας βίας.

2 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν την ευρεία διάδοση στο ευρύ κοινό πληροφοριών για τα μέτρα που διατίθενται για την πρόληψη πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 14 - Εκπαίδευση

1 Τα Μέρη θα προβούν, όπου χρειάζεται, στις απαραίτητες ενέργειες για να συμπεριλάβουν εκπαιδευτικό υλικό για ζητήματα όπως η ισότητα ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, μη γενικευμένοι ρόλοι των δύο φύλων, αμοιβαίος σεβασμός, διευθέτηση διενέξεων χωρίς βία στις διαπροσωπικές σχέσεις, βία με βάση το φύλο κατά των γυναικών και το δικαίωμα της προσωπικής ακεραιότητας, προσαρμοσμένο στην εξελισσόμενη δυνατότητα των μαθητών, σε επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα και σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης.

2 Τα Μέρη θα προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για να προωθήσουν τις αρχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σε ανεπίσημες εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις, καθώς και σε αθλητικές, πολιτιστικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις ψυχαγωγίας και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Άρθρο 15 - Εκπαίδευση επαγγελματιών

1 Τα Μέρη θα παρέχουν ή θα ενισχύσουν την κατάλληλη εκπαίδευση για τους σχετικούς επαγγελματίες που ασχολούνται με τα θύματα ή τους δράστες όλων των πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, για την πρόληψη και τον εντοπισμό τέτοιας βίας, την ισότητα ανάμεσα σε γυναίκες και άνδρες, τις ανάγκες και τα

δικαιώματα των θυμάτων, καθώς και για το πώς να εμποδίσουν επακόλουθη θυματοποίηση.

2 Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν την εκπαίδευση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 να περιλαμβάνει εκπαίδευση σε συντονισμένη συνεργασία πολλαπλών φορέων για να επιτρέπει τον ολοκληρωμένο και κατάλληλο χειρισμό των παραπομπών σε περιπτώσεις βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 16 - Προληπτική παρέμβαση και προγράμματα αντιμετώπισης

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να καθιερώσουν ή να υποστηρίξουν προγράμματα που στοχεύουν στην εκπαίδευση των δραστών ενδοοικογενειακής βίας ώστε να υιοθετήσουν μη βίαιη συμπεριφορά στις διαπροσωπικές σχέσεις με σκοπό την πρόληψη περαιτέρω βίας και την αλλαγή των βίαιων μορφών συμπεριφοράς.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να καθιερώσουν ή να υποστηρίξουν προγράμματα που στοχεύουν στο να αποτρέψουν τους δράστες, και ιδιαίτερα τους δράστες σεξουαλικών εγκλημάτων, από το να επαναλάβουν το αδίκημα.

3 Με τη λήψη των μέτρων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι η ασφάλεια, η υποστήριξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων είναι πρωταρχικής σημασίας και ότι, όπου χρειάζεται, τα προγράμματα αυτά καθιερώνονται και εφαρμόζονται σε στενό συντονισμό με εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης για τα θύματα.

Άρθρο 17 - Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και των μέσων μαζικής ενημέρωσης

1 Τα Μέρη θα ενθαρρύνουν τον ιδιωτικό τομέα, τον τομέα πληροφορικής και επικοινωνιών και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με τον δέοντα σεβασμό για την ελευθερία της έκφρασης και την ανεξαρτησία τους, να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών και στον καθορισμό οδηγιών και προτύπων αυτορύθμισης για την πρόληψη της βίας κατά των γυναικών και την ενίσχυση του σεβασμού για την αξιοπρέπειά τους.

2 Τα Μέρη θα αναπτύξουν και θα προωθήσουν, σε συνεργασία με παράγοντες του ιδιωτικού τομέα, δεξιότητες ανάμεσα σε παιδιά, γονείς και εκπαιδευτές για το πώς να αντιμετωπίσουν το περιβάλλον πληροφόρησης και επικοινωνιών που παρέχει πρόσβαση σε ταπεινωτικό περιεχόμενο σεξουαλικής ή βίαιης φύσεως που μπορεί να είναι επιβλαβές.

Κεφάλαιο IV – Προστασία και υποστήριξη

Άρθρο 18 - Γενικές υποχρεώσεις

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να προστατεύσουν όλα τα θύματα από περαιτέρω πράξεις βίας.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα, σύμφωνα με την εσωτερική νομοθεσία, για να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν οι κατάλληλοι μηχανισμοί που παρέχουν αποτελεσματική συνεργασία ανάμεσα σε όλους τους σχετικούς κρατικούς φορείς, περιλαμβανομένης της δικαστικής εξουσίας, των εισαγγελικών αρχών, των φορέων επιβολής του νόμου, των τοπικών και περιφερειακών αρχών καθώς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς και άλλους σχετικούς οργανισμούς και οντότητες, για την προστασία και την υποστήριξη θυμάτων και μαρτύρων όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, περιλαμβανομένης και της παραπομπής σε γενικές και εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης όπως αναφέρονται λεπτομερώς στα Άρθρα 20 και 22 της παρούσας Σύμβασης.

3 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το κεφάλαιο αυτό θα:

– βασίζονται στην κατά φύλο κατανόηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας και θα επικεντρώνονται στα ανθρώπινα δικαιώματα και την ασφάλεια του θύματος,

– βασίζονται σε μια ενιαία προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη σχέση ανάμεσα σε θύματα, δράστες, παιδιά και το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον,

– στοχεύουν στην αποφυγή επακόλουθης θυματοποίησης

– στοχεύουν στη χειραφέτηση και την οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών που είναι θύματα βίας,

– επιτρέπουν, όπου χρειάζεται, να εντάσσεται στον ίδιο χώρο μια σειρά υπηρεσιών προστασίας και υποστήριξης,

– αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες ανάγκες ευπαθών ατόμων, περιλαμβανομένων και παιδιών θυμάτων και θα είναι διαθέσιμα για αυτά.

4 Η παροχή υπηρεσιών δεν θα εξαρτάται στην προθυμία του θύματος να ασκήσει δίωξη ή να καταθέσει κατά οποιουδήποτε δράστη.

5 Τα Μέρη θα λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχουν προξενική και άλλη προστασία και υποστήριξη στους υπηκόους τους και άλλα θύματα δικαιούνται τέτοια προστασία σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους βάσει της διεθνούς νομοθεσίας.

Άρθρο 19 - Πληροφόρηση

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα λαμβάνουν επαρκή και έγκαιρη πληροφόρηση για τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης και τα νομικά μέτρα σε γλώσσα που καταλαβαίνουν.

Άρθρο 20 - Γενικές υπηρεσίες υποστήριξης

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που διευκολύνουν την ανάκαμψή τους από τη βία. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν, όπου χρειάζεται, υπηρεσίες όπως νομική και ψυχολογική συμβουλευτική, οικονομική βοήθεια, στέγαση, εκπαίδευση, κατάρτιση και βοήθεια για εύρεση εργασίας.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες και ότι οι υπηρεσίες διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους και οι επαγγελματίες είναι εκπαιδευμένοι για να βοηθήσουν τα θύματα και να τα παραπέμψουν στις κατάλληλες υπηρεσίες.

Άρθρο 21 - Βοήθεια σε ατομικές / συλλογικές καταγγελίες

Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι τα θύματα έχουν πληροφόρηση και πρόσβαση στους ισχύοντες τοπικούς και διεθνείς μηχανισμούς ατομικών/συλλογικών καταγγελιών. Τα Μέρη θα προωθούν την παροχή ευαισθητοποιημένης και καλά ενημερωμένης βοήθειας σε θύματα που υποβάλλουν οποιεσδήποτε τέτοιες καταγγελίες.

Άρθρο 22 - Εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να παρέχουν ή να φροντίσουν, σε κατάλληλη γεωγραφική κατανομή, άμεσες, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης σε οποιοδήποτε θύμα έχει υποστεί οποιαδήποτε από τις πράξεις βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα Μέρη θα παρέχουν ή θα μεριμνήσουν για εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης γυναικών για όλες τις γυναίκες που είναι θύματα βίας και τα παιδιά τους.

Άρθρο 23 - Καταφύγια

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να φροντίσουν για τη δημιουργία κατάλληλων, εύκολα προσβάσιμων καταφυγίων σε επαρκή αριθμό για την παροχή ασφαλούς στέγασης και την ενεργή προσέγγιση των θυμάτων, ειδικά για τις γυναίκες και τα παιδιά τους.

Άρθρο 24 - Τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να δημιουργήσουν δωρεάν τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για όλο το κράτος σε εικοσιτετράωρη βάση (24/7) ώστε να παρέχουν συμβουλές σε όσους καλούν, με εμπιστευτικότητα ή με τον δέοντα σεβασμό για την ανωνυμία τους, σε σχέση με όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 25 - Υποστήριξη για θύματα σεξουαλικής βίας

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να φροντίσουν για τη δημιουργία κατάλληλων, εύκολα προσβάσιμων κέντρων παραπομπής θυμάτων βιασμού ή σεξουαλικής βίας, σε επαρκή αριθμό, για την παροχή ιατρικής και ιατροδικαστικής εξέτασης, υποστήριξης τραυμάτων και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τα θύματα.

Άρθρο 26 - Προστασία και υποστήριξη για παιδιά μάρτυρες

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι στην παροχή υπηρεσιών προστασίας και υποστήριξης σε θύματα, λαμβάνονται επαρκώς υπόψη τα δικαιώματα και οι ανάγκες των παιδιών μαρτύρων όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το άρθρο αυτό θα περιλαμβάνουν ψυχολογική συμβουλευτική αναλόγως της ηλικίας για τα παιδιά μάρτυρες όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης και θα δίδεται η δέουσα προσοχή για το συμφέρον των παιδιών.

Άρθρο 27 - Αναφορά

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να ενθαρρύνουν οποιοδήποτε άτομο υπήρξε μάρτυρας σε περιπτώσεις πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης ή το οποίο έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι μια τέτοια πράξη μπορεί να διαπραχθεί ή ότι και άλλες πράξεις βίας αναμένονται, να το αναφέρει στους αρμόδιους οργανισμούς και αρχές.

Άρθρο 28 - Αναφορά από επαγγελματίες

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι κανόνες εμπιστευτικότητας που επιβάλλονται από την εσωτερική νομοθεσία σε ορισμένους επαγγελματίες δεν αποτελούν εμπόδιο στην πιθανότητα, υπό κατάλληλες συνθήκες, της αναφοράς στους αρμόδιους οργανισμούς ή αρχές εάν έχουν επαρκείς λόγους να πιστεύουν ότι μια σοβαρή πράξη βίας που καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης έχει διαπραχθεί και άλλες σοβαρές πράξεις βίας αναμένονται.

Κεφάλαιο V – Ουσιαστικό δίκαιο

Άρθρο 29 - Πολιτικές αγωγές και διορθωτικά μέτρα

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να παρέχουν στα θύματα τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα κατά του δράστη.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να παρέχουν στα θύματα, σύμφωνα με τις γενικές αρχές της διεθνούς νομοθεσίας, κατάλληλα διορθωτικά

μέτρα έναντι των κρατικών αρχών που απέτυχαν στο καθήκον τους να λάβουν τα απαραίτητα προληπτικά ή προστατευτικά μέτρα εντός του πεδίου των αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 30 - Αποζημίωση

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα έχουν το δικαίωμα να διεκδικήσουν αποζημίωση από τους δράστες για οποιαδήποτε από τα αδικήματα διαπιστώνονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

2 Κατάλληλη κρατική αποζημίωση θα δίδεται σε εκείνους που έχουν υποστεί σοβαρό σωματικό τραυματισμό ή βλάβη στην υγεία τους, στο βαθμό που η βλάβη δεν καλύπτεται από άλλες πηγές όπως δράστης, ασφάλεια ή υγειονομικές και κοινωνικές παροχές που χρηματοδοτούνται από το κράτος. Αυτό δεν αποκλείει τα Μέρη από το να διεκδικήσουν επιστροφή για αποζημίωση που δόθηκε από το δράστη, εφόσον δόθηκε η ανάλογη βαρύτητα στην ασφάλεια του θύματος.

3 Τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 θα διασφαλίζουν την παροχή αποζημίωσης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Άρθρο 31 - Κηδεμονία, δικαιώματα επικοινωνίας και ασφάλεια

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, στον καθορισμό των δικαιωμάτων κηδεμονίας και επικοινωνίας με τα παιδιά, τα περιστατικά βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης λαμβάνονται υπόψη.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η άσκηση οποιωνδήποτε δικαιωμάτων επικοινωνίας ή κηδεμονίας δεν θέτει σε κίνδυνο τα δικαιώματα και την ασφάλεια του θύματος ή των παιδιών.

Άρθρο 32 - Αστικές συνέπειες αναγκαστικών γάμων

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι γάμοι που συνάπτονται αναγκαστικά μπορούν να ακυρωθούν ή να διαλυθούν χωρίς να τίθενται περιττά οικονομικά ή διοικητικά εμπόδια για το θύμα.

Άρθρο 33 - Ψυχολογική βία

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η σκόπιμη ενέργεια πρόκλησης σοβαρής φθοράς στην ψυχολογική ακεραιότητα ενός ατόμου μέσω εξαναγκασμού ή απειλών ποινικοποιείται.

Άρθρο 34 - Παρενοχλητική παρακολούθηση

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η σκόπιμη επαναλαμβανόμενη ενασχόληση με απειλητική ενέργεια που απευθύνεται προς κάποιο άλλο άτομο, προκαλώντας του φόβο για την ασφάλειά του, ποινικοποιείται.

Άρθρο 35 - Σωματική βία

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι σκόπιμες πράξεις σωματικής βίας ενάντια σε άλλο άτομο, ποινικοποιούνται.

Άρθρο 36 - Σεξουαλική βία, περιλαμβανομένου του βιασμού

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι ακόλουθες σκόπιμες συμπεριφορές ποινικοποιούνται:

α. συμμετοχή χωρίς συγκατάθεση σε κολπική, πρωκτική ή εκ του στόματος διείσδυση σεξουαλικής φύσεως στο σώμα άλλου ατόμου με οποιοδήποτε όργανο του σώματος ή αντικείμενο,

β. συμμετοχή χωρίς συγκατάθεση σε άλλες πράξεις σεξουαλικής φύσεως με κάποιο άτομο,

γ. εξαναγκασμός άλλου ατόμου να συμμετέχει χωρίς συγκατάθεση σε πράξεις σεξουαλικής φύσεως με τρίτο άτομο.

2 Η συγκατάθεση θα πρέπει να παραχωρείται εθελοντικά ως αποτέλεσμα της ελεύθερης βούλησης του ατόμου που αξιολογείται στο πλαίσιο των περιστάσεων.

3 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι διατάξεις τη παραγράφου 1 ισχύουν επίσης και για πράξεις που διαπράχθηκαν κατά πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων όπως αναγνωρίζονται από την εσωτερική νομοθεσία.

Άρθρο 37 - Αναγκαστικός γάμος

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι σκόπιμη πράξη εξαναγκασμού ενός ενήλικα ή ενός παιδιού να συνάψει γάμο ποινικοποιείται.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι σκόπιμη πράξη μεταφοράς ενός ενήλικα ή ενός παιδιού στην επικράτεια ενός Μέρους ή Κράτους διαφορετικού από εκείνο που διαμένει με σκοπό τον εξαναγκασμό αυτού του ενήλικα ή του παιδιού να συνάψει γάμο, ποινικοποιείται.

Άρθρο 38 - Ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι ακόλουθες σκόπιμες συμπεριφορές ποινικοποιούνται:

α εκτομή, ακρωτηριασμός ή άλλου τύπου περιτομή στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε μέρος των μεγάλων χειλέων, των μικρών χειλέων ή της κλειτορίδας μιας γυναίκας,

β εξαναγκασμός ή η υποκίνηση να υποβληθεί μια γυναίκα σε οποιαδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στο σημείο α,

γ προτροπή, εξαναγκασμός ή υποκίνηση να υποβληθεί ένα κορίτσι σε οποιαδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στο σημείο α.

Άρθρο 39 - Αναγκαστική άμβλωση και στείρωση

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι ακόλουθες σκόπιμες συμπεριφορές ποινικοποιούνται:

α πραγματοποίηση άμβλωσης σε μια γυναίκα χωρίς την προηγούμενη και ενημερωμένη συγκατάθεσή της,

β πραγματοποίηση χειρουργικής επέμβασης που έχει σκοπό ή αποτέλεσμα τον τερματισμό της δυνατότητας μιας γυναίκας για φυσική αναπαραγωγή χωρίς την προηγούμενη ενημερωμένη συγκατάθεσή της ή κατανόηση από εκείνη της διαδικασίας.

Άρθρο 40 - Σεξουαλική παρενόχληση

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οποιαδήποτε μορφή μη επιθυμητής λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικής φύσεως με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας ενός ατόμου, ιδιαίτερα όταν δημιουργεί ένα εκφοβιστικό, εχθρικό, υποβαθμιστικό, ταπεινωτικό ή προβλητικό κλίμα, υπόκειται σε ποινικές ή άλλες νομικές κυρώσεις.

Άρθρο 41 - Βοήθεια ή εξώθηση και απόπειρα

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να καθιερώσουν ως αδίκημα, όταν διαπράττεται σκόπιμα, τη βοήθεια ή την εξώθηση στη διάπραξη των

αδικημάτων που καθιερώθηκαν σύμφωνα με τα Άρθρα 33, 34, 35, 36, 37, 38.α και 39 της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να καθιερώσουν ως αδικήματα, όταν διαπράττονται σκόπιμα, τις προσπάθειες για διάπραξη των αδικημάτων που καθιερώθηκαν σύμφωνα με τα Άρθρα 35, 36, 37, 38.α και 39 της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 42 - Απαράδεκτες δικαιολογίες για εγκληματικές ενέργειες,

περιλαμβανομένων και εγκλημάτων που διαπράχθηκαν στο όνομα της επονομαζόμενης «τιμής»

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαιτητά νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, σε ποινικές διαδικασίες που ξεκινούν μετά τη διάπραξη οποιασδήποτε από τις πράξεις βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, η κουλτούρα, τα έθιμα, η θρησκεία, η παράδοση ή η επονομαζόμενη «τιμή» δεν θα θεωρούνται δικαιολογία για τις πράξεις αυτές. Αυτό καλύπτει, συγκεκριμένα, ισχυρισμούς ότι το θύμα έχει παραβεί πολιτιστικούς, θρησκευτικούς, κοινωνικούς ή παραδοσιακούς κανόνες ή έθιμα αρμόζουσας συμπεριφοράς.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η υποκίνηση, από οποιοδήποτε άτομο, ενός παιδιού να διαπράξει οποιαδήποτε από τις πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δεν θα μειώσει την ποινική ευθύνη του ατόμου αυτού για τις πράξεις που διαπράχθηκαν.

Άρθρο 43 - Ισχύς των ποινικών αδικημάτων

Τα αδικήματα που καθιερώνονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση θα ισχύουν ανεξάρτητα από τη φύση της σχέσης ανάμεσα στο θύμα και το δράστη.

Άρθρο 44 - Δικαιοδοσία

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να ορίσουν τη δικαιοδοσία για οποιοδήποτε αδίκημα καθιερώνεται με την παρούσα Σύμβαση, όταν το αδίκημα διαπράττεται:

α στην επικράτειά τους ή,

β πάνω σε πλοίο που φέρει τη σημαία τους ή,

γ πάνω σε αεροπλάνο που υπόκειται στη νομοθεσία τους ή,

δ από έναν από τους υπηκόους τους ή,

ε από άτομο του οποίου η συνήθης κατοικία βρίσκεται στην επικράτειά τους.

2 Τα Μέρη θα προσπαθήσουν να πάρουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να ορίσουν τη δικαιοδοσία για οποιοδήποτε αδίκημα καθιερώνεται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση στις περιπτώσεις που το αδίκημα διαπράττεται ενάντια σε έναν από τους υπηκόους τους ή ένα άτομο του οποίου η συνήθης κατοικία βρίσκεται στην επικράτειά τους.

3 Για τη δίωξη των αδικημάτων που καθιερώνεται σύμφωνα με τα Άρθρα 36, 37, 38 και 39 της παρούσας Σύμβασης, τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η δικαιοδοσία τους δεν μειώνεται με την προϋπόθεση ότι οι πράξεις ποινικοποιούνται στην επικράτεια όπου διαπράχθηκαν.

4 Για τη δίωξη των αδικημάτων που καθιερώνονται σύμφωνα με τα Άρθρα 36, 37, 38 και 39 της παρούσας Σύμβασης, τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η δικαιοδοσία τους αναφορικά με τα σημεία δ και ε της παραγράφου 1 δεν μειώνεται με την προϋπόθεση ότι η δίωξη μπορεί να ξεκινήσει μόνο μετά την

αναφορά του αδικήματος από το θύμα ή την υποβολή των πληροφοριών από το Κράτος του τόπου όπου διαπράχθηκε το αδίκημα.

5 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να ορίσουν τη δικαιοδοσία για τα αδικήματα που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, σε περιπτώσεις όπου ένας υποτιθέμενος δράστης βρίσκεται στην επικράτειά τους και δεν τον ή την εκδώσουν σε άλλο Μέρος, μόνο με βάση την εθνικότητά του ή της.

6 Όταν περισσότερα Μέρη από ένα διεκδικούν δικαιοδοσία για ένα υποτιθέμενο αδίκημα που καθιερώθηκε σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, τα Μέρη που εμπλέκονται, όπου χρειάζεται, θα συνεννοούνται μεταξύ τους με σκοπό να καθορίσουν την πιο κατάλληλη δικαιοδοσία για τη δίωξη.

7 Χωρίς να θίγονται οι γενικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου, η παρούσα Σύμβαση δεν εξαιρεί καμία ποινική δικαιοδοσία που ασκείται από ένα Μέρος σύμφωνα με την εσωτερική του νομοθεσία.

Άρθρο 45 - Κυρώσεις και μέτρα

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα αδικήματα που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση είναι αξιόποινα με αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητά τους. Οι κυρώσεις αυτές θα περιλαμβάνουν, αναλόγως, ποινές που αφορούν στέρηση της ελευθερίας που μπορεί να οδηγήσει σε έκδοση.

2 Τα Μέρη μπορούν να υιοθετήσουν άλλα μέτρα σε σχέση με τους δράστες, όπως:

– παρακολούθηση ή επιτήρηση των ατόμων που καταδικάστηκαν,

– στέρηση των γονικών δικαιωμάτων, εάν το συμφέρον του παιδιού, που μπορεί να περιλαμβάνει την ασφάλεια του θύματος, δεν μπορεί να διασφαλιστεί με άλλο τρόπο.

Άρθρο 46 - Επιβαρυντικές περιστάσεις

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι ακόλουθες συνθήκες, εφόσον δεν αποτελούν ήδη μέρος των συστατικών στοιχείων του αδικήματος, μπορούν, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας, να ληφθούν υπόψη ως επιβαρυντικές περιστάσεις για τον προσδιορισμό της ποινής σε σχέση με τα αδικήματα που καθιερώνονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση:

α. το αδίκημα διαπράχθηκε κατά πρώην ή νυν συζύγου ή συντρόφου όπως αναγνωρίζεται από την εσωτερική νομοθεσία, από μέλος της οικογένειας, άτομο που συζεί με το θύμα ή άτομο που έχει κάνει κατάχρηση της εξουσίας του,

β. το αδίκημα, ή τα σχετιζόμενα αδικήματα, διαπράχθηκαν κατ' εξακολούθηση,

γ. το αδίκημα διαπράχθηκε εναντίον ατόμου που είχε καταστεί ευάλωτο από συγκεκριμένες συνθήκες,

δ. το αδίκημα διαπράχθηκε ενάντια ή παρουσία ενός παιδιού,

ε. το αδίκημα διαπράχθηκε από δύο ή περισσότερα άτομα που ενήργησαν μαζί,

στ. του αδικήματος προηγήθηκαν ή το αδίκημα συνοδεύτηκε από ακραία επίπεδα βίας,

ζ. το αδίκημα διαπράχθηκε με τη χρήση ή την απειλή όπλου,

η. το αδίκημα οδήγησε σε σοβαρή σωματική ή ψυχολογική βλάβη για το θύμα,

θ. ο δράστης είχε προηγουμένως καταδικαστεί για παρόμοια αδικήματα.

Άρθρο 47 - Ποινές που επιβλήθηκαν από άλλο Μέρος

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα που προβλέπουν την πιθανότητα να ληφθούν υπόψη οι τελικές ποινές που επιβλήθηκαν από άλλο Μέρος σε σχέση με τα αδικήματα που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση κατά τον προσδιορισμό της ποινής.

Άρθρο 48 - Απαγόρευση υποχρεωτικών διαδικασιών για εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών ή επιβολή ποινής

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να απαγορεύσουν τις υποχρεωτικές διαδικασίες εναλλακτικών τρόπων επίλυσης διαφορών, περιλαμβανομένης της διαμεσολάβησης και του συμβιβασμού, σε σχέση με όλες τις μορφές βίας που καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι εάν διαταχθεί η καταβολή προστίμου, θα ληφθεί υπόψη η δυνατότητα του δράστη να αναλάβει τις οικονομικές του ή της υποχρεώσεις απέναντι στο θύμα.

Κεφάλαιο VI – Έρευνα, δίωξη, ποινική δικονομία και προστατευτικά μέτρα

Άρθρο 49 - Γενικές υποχρεώσεις

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι έρευνες και οι δικαστικές διαδικασίες σε σχέση με όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης διεξάγονται χωρίς αδικαιολόγητες καθυστερήσεις ενώ λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα του θύματος σε όλα τα στάδια της ποινικών διώξεων.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και λαμβάνοντας υπόψη την κατά φύλο κατανόηση της βίας, για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική έρευνα και δίωξη των αδικημάτων που καθιερώνονται με την παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 50 - Άμεση ανταπόκριση, πρόληψη και προστασία

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες επιβολής του νόμου ανταποκρίνονται σε όλες τις μορφές βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης εγκαίρως και καταλλήλως προσφέροντας την αρμόζουσα και άμεση προστασία στα θύματα.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες επιβολής του νόμου ασχολούνται εγκαίρως και καταλλήλως με την πρόληψη και την προστασία κατά όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης, περιλαμβανομένης της υιοθέτησης προληπτικών λειτουργικών μέτρων και της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων.

Άρθρο 51 - Αξιολόγηση κινδύνου και διαχείριση κινδύνου

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η αξιολόγηση του κινδύνου φονικότητας, της σοβαρότητας της κατάστασης και του κινδύνου επαναλαμβανόμενης βίας διεξάγεται από όλες τις σχετικές αρχές ώστε να διαχειριστούν τον κίνδυνο και εάν είναι απαραίτητο να παρέχουν συντονισμένη ασφάλεια και υποστήριξη.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η αξιολόγηση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 λαμβάνει δεόντως υπόψη, σε όλα τα στάδια της έρευνας και της εφαρμογής προστατευτικών μέτρων, το γεγονός ότι οι

αυτουργοί των πράξεων βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης έχουν στην κατοχή τους ή έχουν πρόσβαση σε πυροβόλα όπλα.

Άρθρο 52 - Έκτακτα απαγορευτικά μέτρα

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι αρμόδιες αρχές έχουν την εξουσία να διατάξουν, σε περιπτώσεις άμεσου κινδύνου, έναν δράστη ενδοοικογενειακής βίας να εγκαταλείψει την κατοικία του θύματος ή του ατόμου που βρίσκεται σε κίνδυνο για αρκετό χρονικό διάστημα και να απαγορεύσουν στο δράστη να εισέλθει στην κατοικία ή να επικοινωνήσει με το θύμα ή το άτομο που βρίσκεται σε κίνδυνο. Τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο θα δίνουν προτεραιότητα στην ασφάλεια των θυμάτων ή των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο.

Άρθρο 53 - Περιοριστικά ή προστατευτικά μέτρα

1 Τα Μέρη θα λάβουν απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι κατάλληλες περιοριστικές ή προστατευτικές εντολές διατίθενται για τα θύματα όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι περιοριστικές ή προστατευτικές εντολές που αναφέρονται στην παράγραφο 1:

– είναι διαθέσιμες για άμεση προστασία και χωρίς περιττά οικονομικά ή διοικητικά εμπόδια για το θύμα,

– έχουν εκδοθεί για συγκεκριμένη περίοδο ή έως ότι τροποποιηθούν ή αποσυρθούν,

– όπου είναι απαραίτητο, έχουν εκδοθεί σε ex parte (μονομερή) βάση που έχει άμεση ισχύ,

– διατίθενται ανεξάρτητα από, ή μαζί με, άλλες νομικές διαδικασίες,

– επιτρέπεται να παρουσιαστούν σε επόμενες νομικές διαδικασίες.

3 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι παραβιάσεις των περιοριστικών ή προστατευτικών εντολών που εκδόθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 1 θα υπόκεινται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές ή άλλες νομικές κυρώσεις.

Άρθρο 54 - Έρευνες και αποδεικτικά στοιχεία

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι, σε όλες τις αστικές ή ποινικές διαδικασίες, τα αποδεικτικά στοιχεία που σχετίζονται με το σεξουαλικό ιστορικό και τη συμπεριφορά του θύματος θα επιτρέπονται μόνο όταν είναι σχετικά και απαραίτητα.

Άρθρο 55 - Ex parte (μονομερείς) και ex officio (αυτεπάγγελτες) διαδικασίες

1 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι οι έρευνες ή η δίωξη αδικημάτων που καθιερώθηκαν με τα Άρθρα 35, 36, 37, 38 και 39 της παρούσας Σύμβασης δεν θα εξαρτώνται εξ' ολοκλήρου από μια αναφορά ή καταγγελία που υπεβλήθη από το θύμα εάν το αδίκημα διεπράχθη ολόκληρο ή εν μέρει στην επικράτειά του και οι διαδικασίες μπορεί να εξακολουθήσουν ακόμη και αν το θύμα αποσύρει τη δήλωση ή την καταγγελία του ή της.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από την εσωτερική τους νομοθεσία, τη δυνατότητα κρατικοί και μη-κρατικοί οργανισμοί και σύμβουλοι ενδοοικογενειακής βίας να βοηθούν ή/και αν υποστηρίζουν τα θύματα, κατ' αίτημά τους, κατά τη διάρκεια των ερευνών και των δικαστικών διαδικασιών σχετικά με όλα τα αδικήματα που καθιερώνονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο 56 - Μέτρα προστασίας

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να προστατεύσουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των θυμάτων, περιλαμβανομένων των ειδικών αναγκών τους ως μάρτυρες, σε όλα τα στάδια των ερευνών και των δικαστικών διαδικασιών και ιδιαίτερα:

α. φροντίζοντας για την προστασία τους, καθώς και για την προστασία των οικογενειών και των μαρτύρων τους, από εκφοβισμό, αντίποινα και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση,

β. διασφαλίζοντας ότι τα θύματα ενημερώνονται, τουλάχιστον σε περιπτώσεις όπου τα θύματα και η οικογένεια μπορεί να διατρέχουν κίνδυνο, όταν ο δράστης αποδράσει ή αφεθεί προσωρινά ή οριστικά ελεύθερος,

γ. ενημερώνοντάς τα, σύμφωνα με τις συνθήκες που προβλέπονται από την εσωτερική νομοθεσία, για τα δικαιώματά τους και τις υπηρεσίες που έχουν στη διάθεσή τους και την παρακολούθηση που γίνεται στις καταγγελίες τους, για τις κατηγορίες, τη γενική πρόοδο της έρευνας ή των δικαστικών διαδικασιών και το ρόλο τους σε αυτές, καθώς και για το αποτέλεσμα της υπόθεσής τους,

δ. παρέχοντας στα θύματα τη δυνατότητα, με τρόπο σύμφωνο με τους διαδικαστικούς κανόνες της εσωτερικής νομοθεσίας, να ακουστούν, να παρέχουν στοιχεία και να παρουσιάσουν τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες τους, άμεσα ή μέσω ενδιάμεσου και να ληφθούν υπόψη,

ε. παρέχοντας στα θύματα τις κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης ώστε τα δικαιώματα και τα συμφέροντά τους να παρουσιάζονται δεόντως και να λαμβάνονται υπόψη,

στ. διασφαλίζοντας ότι μπορούν να υιοθετηθούν μέτρα για την προστασία του απορρήτου και της εικόνας του θύματος,

ζ. διασφαλίζοντας ότι η επικοινωνία ανάμεσα στα θύματα και τους δράστες εντός των χώρων του δικαστηρίου και της υπηρεσίας επιβολής του νόμου αποφεύγεται όπου είναι δυνατό, η παρέχοντας στα θύματα ανεξάρτητους και ικανούς διερμηνείς όταν τα θύματα είναι μέρη σε δικαστικές διαδικασίες ή όταν παρέχουν στοιχεία,

θ. δίνοντας στα θύματα τη δυνατότητα να καταθέσουν, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται από την εσωτερική τους νομοθεσία, στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να παρίστανται ή τουλάχιστον χωρίς την παρουσία του υποτιθέμενου δράστη, ιδιαίτερα με τη χρήση κατάλληλων τεχνολογιών επικοινωνίας, όπου διατίθενται.

2 Σε ένα παιδί θύμα και ένα παιδί μάρτυρα πράξεων βίας κατά γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας, θα παρέχονται, όπου χρειάζεται, ειδικά μέτρα προστασίας λαμβάνοντας υπόψη το συμφέρον του παιδιού.

Άρθρο 57 - Νομική βοήθεια

Τα Μέρη θα παρέχουν το δικαίωμα νομικής αρωγής και δωρεάν νομικής βοήθειας στα θύματα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από την εσωτερική τους νομοθεσία.

Άρθρο 58 - Χρόνος παραγραφής

Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά και άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι ο χρόνος παραγραφής για την έναρξη οποιωνδήποτε νομικών διαδικασιών αναφορικά με τα αδικήματα που καθιερώνονται σύμφωνα με τα Άρθρα 36, 37, 38 και 39 της παρούσας Σύμβασης θα συνεχίζεται για μια χρονική περίοδο που είναι επαρκής και ανάλογη με τη βαρύτητα του εν λόγω αδικήματος, για να επιτρέπεται η επαρκής κίνηση των διαδικασιών αφού το θύμα ενηλικιωθεί.

Κεφάλαιο VII – Μετανάστευση και άσυλο

Άρθρο 59 - Καθεστώς διαμονής

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα το οποίων το καθεστώς διαμονής εξαρτάται από εκείνο του/της συζύγου ή συντρόφου όπως αναγνωρίζεται από την εσωτερική νομοθεσία, σε περίπτωση λύσης του γάμου ή της σχέσης, λαμβάνουν σε περίπτωση ιδιαίτερα δύσκολων συνθηκών, κατόπιν αίτησης, αυτόνομη άδεια διαμονής ανεξάρτητα από τη διάρκεια του γάμου ή της σχέσης. Οι όροι που σχετίζονται με την παραχώρηση και τη διάρκεια της αυτόνομης άδειας διαμονής καθορίζονται από την εσωτερική νομοθεσία.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα μπορούν να πετύχουν διακοπή των διαδικασιών απέλασης που ξεκίνησαν σε σχέση με καθεστώς διαμονής που εξαρτάται από εκείνο του/της συζύγου ή συντρόφου όπως αναγνωρίζεται από την εσωτερική νομοθεσία, για να τους δώσουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν αίτηση για αυτόνομη άδεια διαμονής.

3 Τα Μέρη θα εκδώσουν ανανεώσιμη άδεια διαμονής σε θύματα, σε μία από τις παρακάτω δύο περιπτώσεις ή και στις δύο:

α στην περίπτωση που η αρμόδια αρχή θεωρήσει ότι η διαμονή τους είναι απαραίτητη λόγω της προσωπικής τους κατάστασης,

β στην περίπτωση που η αρμόδια αρχή θεωρήσει ότι η παραμονή τους είναι απαραίτητη για το σκοπό της συνεργασίας τους με τις αρμόδιες αρχές για την έρευνα ή τις ποινικές διαδικασίες.

4 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα αναγκαστικού γάμου που μεταφέρθηκαν σε άλλη χώρα με σκοπό το γάμο και που, ως αποτέλεσμα, έχασαν το καθεστώς διαμονής τους στη χώρα όπου κατοικούν συνήθως, μπορούν να το επανακτήσουν.

Άρθρο 60 - Αιτήματα ασύλου με βάση το φύλο

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η βία κατά γυναικών με βάση το φύλο μπορεί να αναγνωριστεί ως μορφή διωγμού στο πλαίσιο της ερμηνείας του Άρθρου 1, Α (2) της Σύμβασης του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων και ως μορφή σοβαρής βλάβης που επιζητά συμπληρωματική/βοηθητική προστασία.

2 Τα Μέρη θα διασφαλίσουν ότι καθένας από τους λόγους της Σύμβασης ερμηνεύεται λαμβάνοντας υπόψη την ισότητα των φύλων και ότι όπου έχει καθιερωθεί ότι η εκδίωξη για την οποία υφίσταται φόβος οφείλεται σε έναν ή περισσότερους από αυτούς τους λόγους, οι αιτούντες θα πρέπει να λαμβάνουν την ιδιότητα του πρόσφυγα σύμφωνα με τα σχετικά ισχύοντα κείμενα.

3 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να αναπτύξουν διαδικασίες υποδοχής σε σχέση με το φύλο και υπηρεσίες υποστήριξης για τους αιτούντες άσυλο καθώς και οδηγίες ανάλογα με το φύλο και διαδικασίες ασύλου σε σχέση με το φύλο, περιλαμβανομένου του καθορισμού του καθεστώτος πρόσφυγα και την αίτηση για διεθνή προστασία.

Άρθρο 61 - Μη επαναπροώθηση

1 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα σεβασμού της αρχής της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τις υπάρχουσες υποχρεώσεις βάσει της διεθνούς νομοθεσίας.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα βίας κατά γυναικών που χρειάζονται προστασία, ανεξάρτητα από την κατάσταση ή το καθεστώς διαμονής, δεν θα επιστρέφονται σε καμία περίπτωση σε οποιαδήποτε χώρα όπου θα διέτρεχε κίνδυνο η ζωή τους ή όπου μπορεί να υποβληθούν σε βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

Κεφάλαιο VIII – Διεθνής συνεργασία

Άρθρο 62 - Γενικές αρχές

1 Τα Μέρη θα συνεργαστούν μεταξύ τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης και μέσω της εφαρμογής των σχετικών διεθνών και τοπικών κειμένων για τη συνεργασία σε αστικά και ποινικά ζητήματα, τις διευθετήσεις που συμφωνήθηκαν με βάση την ομοιόμορφη ή αμοιβαία νομοθεσία και τους εσωτερικούς νόμους, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, με σκοπό:

α. την πρόληψη, την καταπολέμηση και τη δίωξη όλων των μορφών βίας που καλύπτονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης,

β. την προστασία και την παροχή βοήθειας στα θύματα,

γ. τις έρευνες ή τις διαδικασίες που αφορούν τα αδικήματα που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση,

δ. την επιβολή σχετικών αστικών και ποινικών αποφάσεων που εκδόθηκαν από τις δικαστικές αρχές των Μερών, περιλαμβανομένων και των εντολών προστασίας.

2 Τα Μέρη θα λάβουν τα απαραίτητα νομικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα θύματα ενός αδικήματος που έχει καθιερωθεί με την παρούσα Σύμβαση και έχει διαπραχθεί στην επικράτεια Μέρους εκτός εκείνου όπου διαμένουν μπορούν να κάνουν καταγγελία προς τις αρμόδιες αρχές του Κράτους διαμονής τους.

3 Εάν ένα Μέρος που καθιστά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών θεμάτων, την έκδοση ή επιβολή αστικών ή ποινικών αποφάσεων που επιβάλλονται από άλλο Μέρος της παρούσας Σύμβασης προϋπόθεση για την ύπαρξη μιας συνθήκης, λάβει ένα αίτημα για μια τέτοια νομική συνεργασία από ένα Μέρος με το οποίο δεν έχει συνάψει τέτοια συνθήκη, μπορεί να θεωρήσει την παρούσα Σύμβαση ως νομική βάση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών θεμάτων, την έκδοση ή επιβολή αστικών ή ποινικών αποφάσεων που επιβάλλονται από το άλλο Μέρος αναφορικά με τα αδικήματα που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

4 Τα Μέρη θα προσπαθήσουν να ενσωματώσουν, όπου χρειάζεται, την πρόληψη και τον αγώνα κατά της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας σε βοηθητικά προγράμματα ανάπτυξης που παρέχονται προς όφελος τρίτων Κρατών, περιλαμβανομένης και της συμμετοχής σε διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες με τρίτα Κράτη με σκοπό τη διευκόλυνση της προστασίας των θυμάτων σύμφωνα με το Άρθρο 18, παράγραφος 5.

Άρθρο 63 - Μέτρα που σχετίζονται με άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο

Όταν ένα Μέρος, με βάση τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του, έχει επαρκείς λόγους να πιστεύει ότι ένα άτομο διατρέχει άμεσο κίνδυνο να υποστεί οποιαδήποτε από τις πράξεις βίας αναφέρονται στα Άρθρα 36, 37, 38 και 39 της παρούσας Σύμβασης στην επικράτεια ενός άλλου Μέρους, το Μέρος που έχει την πληροφορία ενθαρρύνεται να τη μεταδώσει χωρίς καθυστέρηση στο άλλο με σκοποί να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Όπου ισχύει, οι πληροφορίες αυτές θα περιλαμβάνουν στοιχεία για υπάρχουσες διατάξεις προστασίας προς όφελος του ατόμου που βρίσκεται σε κίνδυνο.

Άρθρο 64 - Πληροφόρηση

1 Το Μέρος που έχει δεχτεί το αίτημα θα ενημερώσει εγκαίρως το Μέρος που υποβάλλει το αίτημα για το τελικό αποτέλεσμα της ενέργειας που έγινε σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο. Το Μέρος που έχει δεχτεί το αίτημα θα ενημερώσει επίσης εγκαίρως το Μέρος που υποβάλλει το αίτημα για οποιεσδήποτε συνθήκες καθιστούν αδύνατη τη διεξαγωγή της ζητούμενης ενέργειας ή είναι πιθανό να την καθυστερήσουν σημαντικά.

2 Ένα Μέρος μπορεί, εντός των ορίων της εσωτερικής του νομοθεσίας, χωρίς προηγούμενο αίτημα, να προωθήσει προς το άλλο Μέρος πληροφορίες που απέκτησε στο πλαίσιο των δικών του ερευνών όταν θεωρήσει ότι η κοινοποίηση τέτοιων πληροφοριών μπορεί να βοηθήσει το Μέρος που τις λαμβάνει στο να αποτρέψει ποινικά αδικήματα που καθιερώθηκαν σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση ή στο να κινήσει ή να διεξάγει έρευνες και διαδικασίες που αφορούν τέτοια ποινικά αδικήματα ή ότι οι πληροφορίες αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε αίτημα συνεργασίας από το Μέρος εκείνο σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο.

3 Ένα Μέρος που λαμβάνει οποιαδήποτε πληροφορία σύμφωνα με την παράγραφο 2 θα υποβάλλει την πληροφορία αυτή στις αρμόδιες αρχές ώστε να κινηθούν οι διαδικασίες εάν θεωρηθούν απαραίτητες ή ώστε η πληροφορία αυτή να ληφθεί υπόψη σε σχετικές αστικές και ποινικές διαδικασίες.

Άρθρο 65 - Προστασία δεδομένων

Τα προσωπικά δεδομένα θα φυλάσσονται και θα χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από τα Μέρη βάσει της Σύμβασης για την Προστασία των Ατόμων όσον αφορά την Αυτόματη Επεξεργασία των Προσωπικών Δεδομένων (Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών ETS Αριθ. 108).

Κεφάλαιο IX – Μηχανισμός παρακολούθησης

Άρθρο 66 - Ομάδα ειδικών σε δράση κατά της βίας εναντίον των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας

1 Η ομάδα ειδικών σε δράση κατά της βίας εναντίον γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (εφεξής αποκαλούμενη «GREVIO») θα παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης από τα Μέρη.

2 Η GREVIO θα αποτελείται από τουλάχιστον 10 μέρη και το πολύ 15 μέρη, λαμβάνοντας υπόψη το φύλο και τη γεωγραφική ισορροπία, καθώς και τη διεπιστημονική εμπειρία. Τα μέλη της θα εκλέγονται από την Επιτροπή των Μερών ανάμεσα από υποψηφίους που έχουν προταθεί από τα Μέρη για μία περίοδο τεσσάρων ετών, με δυνατότητα μίας ανανέωσης, και ΄΄εχουν επιλεγεί ανάμεσα από υπηκόους των Μερών.

3 Η αρχική εκλογή των 10 μερών θα γίνεται εντός μιας χρονικής περιόδου ενός έτους αφού τεθεί σε ισχύ η παρούσα Σύμβαση. Η εκλογή των πέντε επιπλέον μερών θα γίνεται μετά την 25η επικύρωση ή ένταξη.

4 Η εκλογή των μελών της GREVIO θα βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

α. θα επιλέγονται σύμφωνα με διαφανή διαδικασία ανάμεσα από άτομα υψηλής ηθικής, γνωστά για την αναγνωρισμένη τους ικανότητα στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των δύο φύλων, της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, ή για την παροχή βοήθειας και την προστασία θυμάτων, ή που έχουν επιδείξει επαγγελματική εμπειρία στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα Σύμβαση,

β. δύο μέλη της GREVIO δεν θα μπορούν να είναι υπήκοοι του ίδιου Κράτους,

γ. θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν τα κύρια νομικά συστήματα,

δ. θα πρέπει να αντιπροσωπεύουν σχετικούς φορείς και οργανισμούς στον τομέα της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας,

ε. θα πρέπει ενεργούν ως ιδιώτες και θα είναι ανεξάρτητοι και αμερόληπτοι στην άσκηση των εργασιών τους και θα είναι διαθέσιμοι για να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους με αποτελεσματικό τρόπο.

5 Η διαδικασία εκλογής των μελών της GREVIO θα καθορίζεται από την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, κατόπιν διαβουλεύσεων και λήψης ομόφωνης συγκατάθεσης των Μερών, εντός περιόδου έξι μηνών μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης.

6 Η GREVIO θα υιοθετήσει το δικό της εσωτερικό κανονισμό.

7 Τα μέλη της GREVIO, και άλλα μέλη αντιπροσωπιών που πραγματοποιούν τις επισκέψεις στις χώρες όπως αναφέρθηκε στο Άρθρο 68, παράγραφοι 9 και 14, θα απολαμβάνουν τα προνόμια και τις ασυλίες που καθιερώνονται στο παράρτημα της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 67 - Επιτροπή των Μερών

1 Η Επιτροπή των Μερών θα αποτελείται από τους αντιπροσώπους των Μερών στη Σύμβαση.

2 Η Επιτροπή των Μερών θα συγκαλείται από το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η πρώτη της συνέλευση θα γίνεται εντός περιόδου ενός έτους μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης ώστε να εκλεγούν τα μέλη της GREVIO. Στην συνέχεια, θα συνεδριάζει όποτε το ένα τρίτο των Μερών, ο Πρόεδρος της Επιτροπής των Μερών ή ο Γενικός Γραμματέας το ζητήσει.

3 Η Επιτροπή των Μερών θα υιοθετήσει το δικό της εσωτερικό κανονισμό.

Άρθρο 68 - Διαδικασία

1 Τα Μέρη θα υποβάλλουν στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, με βάση ένα ερωτηματολόγιο που ετοιμάστηκε από τη GREVIO, μια αναφορά για τα νομοθετικά και άλλα μέτρα που θέτουν σε εφαρμογή τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης, για να μελετηθούν από τη GREVIO.

2 Η GREVIO θα μελετήσει την αναφορά που υποβλήθηκε σύμφωνα με την παράγραφο 1 με τους αντιπροσώπους του εν λόγω Μέρους.

3 Οι επακόλουθες διαδικασίες αξιολόγησης θα χωριστούν σε γύρους, η διάρκεια των οποίων θα καθοριστεί από την GREVIO. Στην αρχή κάθε γύρου η GREVIO θα επιλέγει τις συγκεκριμένες διατάξεις στις οποίες θα βασιστεί η διαδικασία αξιολόγησης και θα αποστέλλει ένα ερωτηματολόγιο.

4 Η GREVIO θα καθορίζει τα κατάλληλα μέσα για να διεξαχθεί αυτή η διαδικασία παρακολούθησης. Συγκεκριμένα, μπορεί να υιοθετήσει ένα ερωτηματολόγιο για κάθε γύρο αξιολόγησης, που θα χρησιμεύει σαν βάση για τη διαδικασία αξιολόγησης της εφαρμογής από τα Μέρη. Το ερωτηματολόγιο αυτό θα απευθύνεται προς όλα τα Μέρη. Τα Μέρη θα απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο, καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο αίτημα πληροφόρησης από τη GREVIO.

5 Η GREVIO μπορεί να λάβει πληροφορίες για την εφαρμογή της Σύμβασης από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και την κοινωνία των πολιτών, καθώς και από εθνικά ιδρύματα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

6 Η GREVIO θα λάβει δεόντως υπόψη τις υπάρχουσες πληροφορίες που διατίθενται από άλλα τοπικά και διεθνή κείμενα και φορείς σε περιοχές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

7 Κατά την υιοθέτηση ενός ερωτηματολογίου για κάθε γύρο αξιολόγησης, η GREVIO θα λαμβάνει δεόντως υπόψη της την συλλογή των υπαρχόντων δεδομένων και την έρευνα στα Μέρη όπως αναφέρεται στο Άρθρο 11 της παρούσας Σύμβασης.

8 Η GREVIO μπορεί να λάβει πληροφορίες για την εφαρμογή της Σύμβασης από τον Επίτροπο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, την Κοινοβουλευτική Συνέλευση και σχετικούς εξειδικευμένους φορείς του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και εκείνους που δημιουργήθηκαν σύμφωνα με άλλα διεθνή κείμενα.

Οι καταγγελίες που υποβάλλονται στους οργανισμούς αυτούς και το αποτέλεσμά τους θα διατίθενται στη GREVIO.

9 Η GREVIO μπορεί να οργανώσει επικουρικά, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές και με τη βοήθεια των ανεξάρτητων εθνικών εμπειρογνωμόνων, επισκέψεις σε χώρες, εάν οι πληροφορίες που έχει συλλέξει είναι ανεπαρκείς ή σε περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 14. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων αυτών, ειδικοί σε συγκεκριμένους τομείς μπορούν να βοηθήσουν τη GREVIO.

10 Η GREVIO θα προετοιμάσει ένα σχέδιο έκθεσης που περιέχει την ανάλυσή της σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων στις οποίες βασίζεται η αξιολόγηση, καθώς και τις υποδείξεις και προτάσεις της σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το εν λόγω Μέρος μπορεί να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί. Το σχέδιο έκθεσης θα σταλεί για σχολιασμό στο Μέρος που υφίσταται την αξιολόγηση. Τα σχόλιά του θα ληφθούν υπόψη από τη GREVIO όταν υιοθετήσει την έκθεσή της.

11 Με βάση όλες τις πληροφορίες που θα ληφθούν και τα σχόλια των Μερών, η GREVIO θα υιοθετήσει την έκθεση και τα συμπεράσματά της αναφορικά με τα μέτρα που ελήφθησαν από το εν λόγω Μέρος για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης. Η έκθεση αυτή και τα συμπεράσματα θα αποσταλούν στο εν λόγω Μέρος και στην Επιτροπή των Μερών. Η έκθεση και τα συμπεράσματα της GREVIO θα κοινοποιηθούν από την υιοθέτησή τους, μαζί με τα τελικά σχόλια από το εν λόγω Μέρος.

12 Χωρίς να θίγεται η διαδικασία των παραγράφων 1 έως 8, η Επιτροπή των Μερών μπορεί να υιοθετήσει, με βάση την έκθεση και τα συμπεράσματα της GREVIO, συστάσεις που απευθύνονται στο Μέρος αυτό (α) που αφορούν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για να εφαρμοστούν τα συμπεράσματα της GREVIO, εάν είναι απαραίτητο ορίζοντας μια ημερομηνία για την υποβολή πληροφοριών για την εφαρμογή τους και (β) έχουν στόχο την προώθηση της συνεργασίας με το Μέρος εκείνο για τη σωστή εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης.

13 Εάν η GREVIO λάβει αξιόπιστες πληροφορίες που υποδεικνύουν μια κατάσταση όπου τα προβλήματα απαιτούν άμεση προσοχή για την πρόληψη ή τον περιορισμό της κλίμακας ή του αριθμού των σοβαρών παραβιάσεων της Σύμβασης, μπορεί να ζητήσει την επείγουσα υποβολή μιας ειδικής έκθεσης σχετικά με τα μέτρα που θα ληφθούν για την πρόληψη σοβαρών, μαζικών ή επίμονων μορφών βίας κατά των γυναικών.

14 Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες που παραθέτονται από το εν λόγω Μέρος, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες αξιόπιστες πληροφορίες είναι διαθέσιμες, η GREVIO μπορεί να αναθέσεις σε ένα ή περισσότερα από τα μέλη της να διεξάγουν μια έρευνα και να υποβάλλουν επειγόντως μια αναφορά στη GREVIO. Όπου είναι αναγκαίο και με τη συγκατάθεση του Μέρους, η έρευνα μπορεί να περιλαμβάνει και επίσκεψη στην επικράτειά του.

15 Μετά την εξέταση των ευρημάτων της έρευνας που αναφέρθηκε στην παράγραφο 14, η GREVIO θα αποστείλει τα ευρήματα αυτά στο εν λόγω Μέρος και, όπου χρειάζεται, στην Επιτροπή των Μερών και την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μαζί με οποιαδήποτε σχόλια και συστάσεις.

Άρθρο 69 - Γενικές συστάσεις

Η GREVIO μπορεί να υιοθετήσει, όπου χρειάζεται, γενικές συστάσεις για την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης.

Άρθρο 70 - Κοινοβουλευτική συμμετοχή στην παρακολούθηση

1 Τα εθνικά κοινοβούλια θα κληθούν να συμμετέχουν στην παρακολούθηση των μέτρων που λαμβάνονται για την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης.

2 Τα Μέρη θα υποβάλλουν τις εκθέσεις της GREVIO στα εθνικά τους κοινοβούλια.

3 Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κληθεί να εκτιμά τακτικά την κατάσταση της εφαρμογής της παρούσας Σύμβασης.

Κεφάλαιο Χ – Σχέση με άλλα διεθνή κείμενα

Άρθρο 71 - Σχέση με άλλα διεθνή κείμενα

1 Η παρούσα Σύμβαση δεν θα επηρεάζει υποχρεώσεις που προκύπτουν από άλλα διεθνή κείμενα στα οποία τα Μέρη της παρούσας Σύμβασης είναι Μέρη ή θα γίνουν Μέρη και τα οποία περιέχουν διατάξεις για θέματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση.

2 Τα Μέρη της παρούσας Σύμβασης μπορούν να συνάψουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες μεταξύ τους για τα θέματα που ρυθμίζονται με την παρούσα Σύμβαση, για σκοπούς συμπλήρωσης ή ενίσχυσης των διατάξεών της ή διευκόλυνσης της εφαρμογής των αρχών που περιέχονται σε αυτή.

Κεφάλαιο XI – Τροποποιήσεις της Σύμβασης

Άρθρο 72 - Τροποποιήσεις

1 Οποιαδήποτε πρόταση για τροποποίηση της παρούσας Σύμβασης παρουσιαστεί από ένα Μέρος θα κοινοποιηθεί στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης και θα προωθηθεί από εκείνη ή εκείνον στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε όλους τους υπογράφοντες, όλα τα Μέρη, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσα Κράτη κλήθηκαν να υπογράψουν την παρούσα Σύμβασης σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 75 και όσα Κράτη κλήθηκαν να προσχωρήσουν στην παρούσα Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 76.

2 Η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης θα μελετήσει την προτεινόμενη τροποποίηση και, αφού συμβουλευτεί τα Μέρη της παρούσας Σύμβασης που δεν είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, μπορεί να υιοθετήσει την τροποποίηση κατά την πλειοψηφία που προβλέπεται στο Άρθρο 20.δ του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης.

3 Το κείμενο οποιασδήποτε τροποποίησης που υιοθετείται από την Επιτροπή των Υπουργών σύμφωνα με την παράγραφο 2 θα προωθηθεί στα Μέρη για αποδοχή.

4 Οποιαδήποτε τροποποίηση υιοθετηθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2 θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου ενός μήνα μετά την ημερομηνία κατά την οποία όλα τα Μέρη έχουν ενημερώσει το Γενικό Γραμματέα για την αποδοχή τους.

Κεφάλαιο XII – Τελικές ρήτρες

Άρθρο 73 - Αποτελέσματα της παρούσας Σύμβασης

Οι διατάξεις της παρούσας Σύμβασης δεν θα θίξουν τις διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας και τα δεσμευτικά διεθνή κείμενα που είναι ήδη σε ισχύ ή μπορεί να τεθούν σε ισχύ, σύμφωνα με τα οποία πιο ευνοϊκά δικαιώματα παραχωρούνται ή θα παραχωρηθούν σε άτομα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας.

Άρθρο 74 - Επίλυση διαφορών

1 Τα Μέρη οποιασδήποτε διαφοράς μπορεί να προκύψει σχετικά με την εφαρμογή ή την ερμηνεία των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης θα προσπαθήσουν πρώτα να την επιλύσουν μέσω διαπραγμάτευσης, συμβιβασμού, διαιτησίας ή με οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους ειρηνικής επίλυσης γίνουν δεκτές με αμοιβαία συμφωνία μεταξύ τους.

2 Η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μπορεί να καθιερώσει διαδικασίες επίλυσης διαθέσιμες για χρήση από τα Μέρη που έχουν διαφορές εάν συμφωνήσουν κάτι τέτοιο.

Άρθρο 75 - Υπογραφή και έναρξη ισχύος

1 Η παρούσα Σύμβαση είναι ανοιχτή για υπογραφή από τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα τρίτα κράτη που έχουν συμμετάσχει στην ανάπτυξή της και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2 Η παρούσα Σύμβαση υπόκειται επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Τα κείμενα επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης θα κατατεθούν στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

3 Η παρούσα Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία που οι 10 υπογράφοντες, περιλαμβανομένων τουλάχιστον οκτώ κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν εκφράσει τη συγκατάθεσή τους να δεσμευτούν από τη Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2.

4 Σε σχέση με οποιοδήποτε Κράτος αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή την Ευρωπαϊκή Ένωση, που ακολούθως εκφράζει τη συγκατάθεσή της να δεσμεύεται από αυτή, η Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία της κατάθεσης του κειμένου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισής της.

Άρθρο 76 - Προσχώρηση στη Σύμβαση

1 Αφού τεθεί σε ισχύ η παρούσα Σύμβαση, η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μπορεί, μετά από διαβούλευση με τα Μέρη της παρούσας Σύμβασης και λήψη της ομόφωνης συγκατάθεσής τους, να καλέσει οποιοδήποτε κράτος δεν είναι μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, που δεν συμμετείχε στην ανάπτυξη της Σύμβασης, να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση με απόφαση που θα ληφθεί από την πλειοψηφία που προβλέπεται στο Άρθρο 20.δ του καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης και με ομόφωνη ψήφο των αντιπροσώπων των Μερών που δικαιούνται να μετέχουν των συνεδριάσεων της Επιτροπής Υπουργών.

2 Αναφορικά με οποιοδήποτε Κράτος προσχωρεί, η Σύμβαση θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία της κατάθεσης του κειμένου για προσχώρηση στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 77 - Εδαφική εφαρμογή

1 Οποιοδήποτε Κράτος ή η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί, τη στιγμή της υπογραφής ή κατά την κατάθεση του κειμένου της για επικύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση, να καθορίσει την επικράτεια ή τις επικράτειες όπου θα ισχύει η παρούσα Σύμβαση.

2 Κάθε Μέρος μπορεί, σε οποιαδήποτε επόμενη ημερομηνία, με δήλωση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης σε οποιαδήποτε άλλη επικράτεια ορίζεται στη δήλωση και για της οποίας τις διεθνείς σχέσεις είναι υπεύθυνο ή για λογαριασμό της οποίας έχει εξουσιοδοτηθεί να δεσμευτεί. Αναφορικά με μια τέτοια επικράτεια, η Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης αυτής από το Γενικό Γραμματέα.

3 Οποιαδήποτε δήλωση γίνει σύμφωνα με τις δύο παραπάνω παραγράφους μπορεί, σε σχέση με οποιαδήποτε επικράτεια προσδιορίζεται σε μια τέτοια δήλωση, να αποσυρθεί με ειδοποίηση που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η απόσυρση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της ειδοποίησης αυτής από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 78 - Επιφυλάξεις

1 Καμία επιφύλαξη δεν μπορεί να υπάρξει σχετικά με οποιαδήποτε διάταξη της παρούσας Σύμβασης, με τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3.

2 Οποιοδήποτε Κράτος ή η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί, τη στιγμή της υπογραφής ή όταν κατατίθεται το κείμενο της επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, με δήλωση που θα απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να δηλώσει ότι διατηρεί το δικαίωμα να μην εφαρμόσει ή να εφαρμόσει μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις τις διατάξεις που αναφέρονται στο:

– Άρθρο 30, παράγραφος 2,

– Άρθρο 44, παράγραφοι 1.ε, 3 και 4,

– Άρθρο 55, παράγραφος 1 αναφορικά με το Άρθρο 35 σχετικά με ήσσονος σημασίας αδικήματα,

– Άρθρο 58 αναφορικά με τα Άρθρα 37, 38 και 39,

– Άρθρο 59.

3 Οποιοδήποτε Κράτος ή η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί, τη στιγμή της υπογραφής ή όταν κατατίθεται το κείμενο της επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, με δήλωση που θα απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να δηλώσει ότι διατηρεί το δικαίωμα να προβλέψει μη ποινικές κυρώσεις, αντί για ποινικές κυρώσεις, για τις πράξεις που αναφέρονται στα Άρθρα 33 και 34.

4 Οποιοδήποτε Μέρος μπορεί εξ ολοκλήρου ή εν μέρει να αποσύρει μια επιφύλαξη μέσω μιας δήλωσης που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η δήλωση αυτή θα τεθεί σε ισχύ από την ημερομηνία παραλαβής της από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 79 - Περίοδος ισχύος και αναθεώρηση επιφύλαξης

1 Οι επιφυλάξεις που αναφέρονται στο Άρθρο 78, παράγραφοι 2 και 3, θα ισχύουν για μια περίοδο πέντε ετών από την ημέρα που τέθηκε σε ισχύ η παρούσα Σύμβαση αναφορικά με το εν λόγω Μέρος. Ωστόσο, τέτοιες επιφυλάξεις μπορούν να ανανεωθούν για περιόδους της ίδιας διάρκειας.

2 Δεκαοχτώ μήνες πριν την ημερομηνία λήξης της επιφύλαξης, η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης θα ειδοποιήσει για τη λήξη αυτή το εν λόγω Μέρος. Το λιγότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη, το Μέρος θα ειδοποιήσει το Γενικό Γραμματέα ότι υποστηρίζει, τροποποιεί ή αποσύρει την επιφύλαξή του. Εάν δεν υπάρξει ειδοποίηση από το εν λόγω Μέρος, η Γενική Γραμματεία θα ειδοποιήσει το Μέρος ότι η επιφύλαξή του θεωρείται ότι έχει επεκταθεί αυτόματα για μια περίοδο έξι μηνών. Η αδυναμία του εν λόγω Μέρους να ειδοποιήσει σχετικά με την πρόθεσή του να διατηρήσει ή να τροποποιήσει την επιφύλαξή του πριν από τη λήξη της περιόδου αυτής θα οδηγήσει σε παύση της ισχύος της επιφύλαξης.

3 Εάν ένα Μέρος θέσει μια επιφύλαξη σύμφωνα με το Άρθρο 78, παράγραφοι 2 και 3, θα παρέχει, πριν από την ανανέωσή της ή κατόπιν αιτήματος, μια εξήγηση στη GREVIO, για τους λόγους που δικαιολογούν τη συνέχειά της.

Άρθρο 80 - Καταγγελία

1 Οποιοδήποτε Μέρος μπορεί, οποιαδήποτε στιγμή, να καταγγείλει της παρούσα Σύμβαση μέσω μιας δήλωσης που απευθύνεται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2 Η καταγγελία αυτή θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της περιόδου τριών μηνών μετά την ημερομηνία παραλαβής της ειδοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 81 - Ειδοποίηση

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα ειδοποιήσει τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα τρίτα κράτη που έχουν συμμετάσχει στην ανάπτυξη, οποιονδήποτε υπογράφοντα, οποιοδήποτε Μέρος, την Ευρωπαϊκή Ένωση και οποιοδήποτε κράτος που κλήθηκε να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση για: α) οποιαδήποτε υπογραφή, β) την κατάθεση οποιουδήποτε κειμένου για επικύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση, γ) οποιαδήποτε ημερομηνία που τίθεται σε ισχύ η παρούσα Σύμβαση σύμφωνα με τα Άρθρα 75 και 76, δ) οποιαδήποτε τροποποίηση υιοθετήθηκε σύμφωνα με το Άρθρο 72 και την ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ η τροποποίηση αυτή, ε) οποιαδήποτε επιφύλαξη και απόσυρση επιφύλαξης γίνει σύμφωνα με το Άρθρο 78, στ) οποιαδήποτε καταγγελία γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρο 80, ζ) οποιαδήποτε άλλη πράξη, ειδοποίηση ή επικοινωνία σχετίζεται με την παρούσα Σύμβαση.

Σε πίστωση των ανωτέρω οι υπογράφοντες όντας δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση.

Συντάχθηκε στην Κωνσταντινούπολη, σήμερα 11 Μαΐου 2011, στα Αγγλικά και τα Γαλλικά, με τα δύο κείμενα να είναι εξίσου αυθεντικά, σε ένα αντίτυπο το οποίο θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα αποστείλει επικυρωμένα αντίγραφα σε κάθε κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα τρίτα κράτη που συμμετείχαν στην ανάπτυξη της παρούσας Σύμβασης, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε οποιοδήποτε Κράτος κλήθηκε να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση.

Παράρτημα – Προνόμια και ασυλίες (Άρθρο 66)

1 Το παρόν παράρτημα θα ισχύει για τα μέλη της GREVIO που αναφέρθηκαν στο Άρθρο 66 της Σύμβασης, καθώς και για άλλα μέλη των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες. Για το σκοπό του παρόντος παραρτήματος, ο όρος «άλλα μέλη των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες» θα περιλαμβάνει τους ανεξάρτητους εθνικούς εμπειρογνώμονες και τους ειδικούς που αναφέρθηκαν στο Άρθρο 68, παράγραφο 9, της Σύμβασης, τα μέλη του προσωπικού του Συμβουλίου της Ευρώπης

και τους διερμηνείς που απασχολούνται από το Συμβούλιο της Ευρώπης και συνοδεύουν τη GREVIO κατά τη διάρκεια των επισκέψεων στις χώρες.

2 Τα μέλη της GREVIO και τα άλλα μέλη των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες, ενώ ασκούν τις εργασίες που σχετίζονται με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των επισκέψεων στις χώρες, καθώς και την παρακολούθηση αυτών και ταξιδεύουν σχετικά με τις εργασίες αυτές, θα απολαμβάνουν τα ακόλουθα προνόμια και ασυλίες:

α ασυλία από προσωπική σύλληψη ή κράτηση και από κατάσχεση των προσωπικών τους αποσκευών και δικαστική ασυλία κάθε είδους σε σχέση με προφορικές ή γραπτές δηλώσεις και όλες τις πράξεις στις οποίες προέβησαν υπό την επίσημη ιδιότητά τους,

β εξαίρεση από οποιονδήποτε περιορισμό στην ελεύθερη κυκλοφορία τους κατά την έξοδο από και κατά την επιστροφή στη χώρα διαμονής τους και είσοδο και έξοδο από τη χώρα στην οποία εκτέλεσαν τα καθήκοντά τους και από εγγραφή στα μητρώα αλλοδαπών στη χώρα που επισκέπτονται ή μέσω της οποίας περνούν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

3 Στην πορεία των ταξιδιών που πραγματοποιούν για την άσκηση των καθηκόντων τους, τα μέλη της GREVIO και τα άλλα μέλη των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες, όσον αφορά τους τελωνειακούς και συναλλαγματικούς ελέγχους, θα προσέρχονται στις ίδιες εγκαταστάσεις με εκείνες που προσέρχονται οι αντιπρόσωποι αλλοδαπών κυβερνήσεων που βρίσκονται σε επίσημη προσωρινή αποστολή.

4 Τα έγγραφα που σχετίζονται με την αξιολόγηση της εφαρμογής της Σύμβασης και μεταφέρονται από τα μέλη της GREVIO και τα άλλα μέλη των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες θα είναι απαραβίαστα εφόσον αφορούν τη δραστηριότητα της GREVIO. Καμία διακοπή ή λογοκρισία δεν θα ισχύει για την επίσημη επικοινωνία της GREVIO ή την επίσημη επικοινωνία των μελών της GREVIO και άλλων μελών των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες.

5 Για να διασφαλιστεί για τα μέλη της GREVIO και τα άλλα μέλη των αντιπροσωπειών που πραγματοποιούν επισκέψεις σε χώρες, η πλήρης ελευθερία του λόγου και η πλήρης ανεξαρτησία στην εκτέλεση των καθηκόντων τους, η δικαστική ασυλία σχετικά με προφορικές ή γραπτές δηλώσεις και όλες τις πράξεις στις οποίες προέβησαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους θα εξακολουθήσει να ισχύει, παρά το ότι τα εν λόγω άτομα δεν ασχολούνται πλέον με την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών.

6 Τα προνόμια και οι ασυλίες παρέχονται στα άτομα που αναφέρθηκαν στην παράγραφο 1 του παρόντος παραρτήματος για να διαφυλαχθεί η ανεξάρτητη άσκηση των καθηκόντων τους για τα συμφέροντα της GREVIO και όχι για προσωπικό τους όφελος. Η άρση της ασυλίας των ατόμων που αναφέρθηκαν στην παράγραφο 1 του παρόντος παραρτήματος θα γίνει από το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης σε οποιαδήποτε περίπτωση που, κατά την άποψή του ή της, η ασυλία θα εμπόδιζε την πορεία της δικαιοσύνης και όπου μπορεί να αρθεί χωρίς να θιγούν τα συμφέροντα της GREVIO.__

Συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών ΣΕ (μη νομικά δεσμευτικά κείμενα)

- Για το ρόλο των γυναικών και των ανδρών στην πρόληψη και επίλυση των συγκρούσεων και στην οικοδόμηση της ειρήνης CM/REC (2010) 10
- Για τα πρότυπα και τους μηχανισμούς ισότητας των φύλων CM/REC (2007) 17
- Για την προστασία των γυναικών κατά της βίας REC (2002) 5[4]
- R(85)2 για την έννομη προστασία κατά των διακρίσεων λόγω φύλου

[4] https://rm.coe.int/1680462536

- R(96)5 για τον συμβιβασμό εργασίας και οικογενειακής ζωής
- R(98)14 για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, και συστάσεις της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης
- 1229 (1994) για την ισότητα των δικαιωμάτων μεταξύ γυναικών και ανδρών
- 1269 (1995) για την επίτευξη πραγματικής προόδου στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών
- 1413 (1999) για την ίση εκπροσώπηση στην πολιτική ζωή

4.2. Ευρωπαϊκό Δίκαιο

4.2.1. Πρωτογενές Δίκαιο

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), ΕΕ C 83, 30.03.2010, σ. 13-45

Άρθρο 2

Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Άρθρο 3 (πρώην άρθρο 2 ΣΕΕ)

1. Η Ένωση έχει σκοπό να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της.

2. Η Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας.

3. Η Ένωση εγκαθιδρύει εσωτερική αγορά. Εργάζεται για την αειφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, την κοινωνική οικονομία της αγοράς με υψηλό βαθμό ανταγωνιστικότητας, με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, και το υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Προάγει την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο. Η Ένωση καταπολεμά τον κοινωνικό αποκλεισμό και τις διακρίσεις και προωθεί την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού. Η Ένωση προάγει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών. Η Ένωση σέβεται τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής της πολυμορφίας και μεριμνά για την προστασία και ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

4. Η Ένωση εγκαθιδρύει οικονομική και νομισματική ένωση, της οποίας το νόμισμα είναι το ευρώ.

5. Στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, η Ένωση προβάλλει και προωθεί τις αξίες της και τα συμφέροντά της και συμβάλλει στην προστασία των πολιτών της. Συμβάλλει στην ειρήνη, την ασφάλεια, την αειφόρο ανάπτυξη του πλανήτη, την αλληλεγγύη και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ των λαών, το ελεύθερο και δίκαιο εμπόριο, την εξάλειψη της φτώχειας και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ιδίως των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς και στην αυστηρή τήρηση και ανάπτυξη του διεθνούς δικαίου και, ιδίως, στον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

6. Η Ένωση επιδιώκει τους στόχους αυτούς με πρόσφορα μέσα, ανάλογα με τις αρμοδιότητες που της απονέμονται με τις Συνθήκες.

Άρθρο 9

Σε όλες τις δραστηριότητές της, η Ένωση σέβεται την αρχή της ισότητας των πολιτών της, οι οποίοι τυγχάνουν ίσης προσοχής από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της. Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά.

Άρθρο 21

1. Η δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή έχει ως γνώμονα και σχεδιάζεται με στόχο να προωθεί στο ευρύτερο παγκόσμιο πλαίσιο τις αρχές που έχουν εμπνεύσει τη δημιουργία, την ανάπτυξη και τη διεύρυνσή της: τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, την οικουμενικότητα και το αδιαίρετο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, τις αρχές της ισότητας και της αλληλεγγύης και τον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου. […].

Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ΕΕ C 83, 30.03.2010, σ. 47-199

Άρθρο 8 (πρώην άρθρο 3, παράγραφος 2, της ΣΕΚ) (1)

Σε όλες τις δράσεις της, η Ένωση επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 10

Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεών της, η Ένωση επιδιώκει να καταπολεμήσει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Άρθρο 19 (πρώην άρθρο 13 της ΣΕΚ)

1. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων των Συνθηκών και εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που παρέχουν στην Ένωση, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα, σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, και μετά την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, μπορεί να αναλάβει δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Άρθρο 157 (πρώην άρθρο 141 της ΣΕΚ)

1. Κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει την εφαρμογή της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «αμοιβή» νοούνται οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, λόγω της σχέσεως εργασίας.

Η ισότητα αμοιβής, χωρίς διακρίσεις φύλου, συνεπάγεται:

α) ότι η αμοιβή που παρέχεται για όμοια εργασία που αμείβεται κατ' αποκοπή καθορίζεται με βάση την ίδια μονάδα μετρήσεως· β) ότι η αμοιβή που παρέχεται για εργασία που αμείβεται με βάση τη χρονική διάρκεια είναι η ίδια για όμοια θέση εργασίας.

3. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, θεσπίζει μέτρα με τα οποία εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ισότητας αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

4. Προκειμένου να εξασφαλισθεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα, τα οποία διευκολύνουν το λιγότερο εκπροσωπούμενο φύλο να συνεχίσει μια επαγγελματική

δραστηριότητα ή προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία.

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C 83, 30.03.2010, σ. 389-403

Άρθρο 7 - Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.

Άρθρο 9 - Δικαίωμα γάμου και δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας

Το δικαίωμα γάμου και το δικαίωμα δημιουργίας οικογένειας διασφαλίζονται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες που διέπουν την άσκησή τους.

Άρθρο 21 - Απαγόρευση διακρίσεων

1. Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

2. Εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεών τους, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.

Άρθρο 23 - Ισότητα γυναικών και ανδρών

Η ισότητα γυναικών και ανδρών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.

Η αρχή της ισότητας δεν αποκλείει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων που προβλέπουν ειδικά πλεονεκτήματα υπέρ του υποεκπροσωπούμενου φύλου.

Άρθρο 33 - Οικογενειακή ζωή και επαγγελματική ζωή

1. Εξασφαλίζεται η νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας.

2. Κάθε πρόσωπο, προκειμένου να μπορεί να συνδυάζει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή του, έχει δικαίωμα προστασίας από την απόλυση για λόγους που συνδέονται με τη μητρότητα, καθώς και δικαίωμα αμειβόμενης άδειας μητρότητας και γονικής άδειας μετά τη γέννηση ή την υιοθεσία παιδιού.

Άρθρο 34 - Κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική αρωγή

1.Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα πρόσβασης στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και στις κοινωνικές υπηρεσίες που εξασφαλίζουν προστασία σε περιπτώσεις όπως η μητρότητα, η ασθένεια, το εργατικό ατύχημα, η εξάρτηση ή το γήρας καθώς και σε περίπτωση απώλειας της απασχόλησης, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

2.Κάθε πρόσωπο που διαμένει και διακινείται νομίμως εντός της Ένωσης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

3.Η Ένωση, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια, αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους, σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.

4.2.2. Παράγωγο Δίκαιο

4.2.2.1. Κανονισμοί

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1922/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20.12.2006, περί ιδρύσεως Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων, ΕΕ L 403, 30.12.2006, σ. 9-17

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 13, παράγραφος 2, και το άρθρο 141, παράγραφος 3, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1], Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης [2],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαγορεύουν κάθε διάκριση λόγω φύλου και ορίζουν ότι η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς.

(2) Το άρθρο 2 της Συνθήκης ορίζει ότι η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών συνιστά ένα από τα ουσιαστικά καθήκοντα της Κοινότητας. Ομοίως, το άρθρο 3, παράγραφος 2, της Συνθήκης απαιτεί από την Κοινότητα να επιδιώξει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί ενεργά η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δραστηριότητές της διασφαλίζοντας έτσι την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές.

(3) Το άρθρο 13 της Συνθήκης παρέχει στο Συμβούλιο την εξουσία να αναλαμβάνει κατάλληλη δράση για την καταπολέμηση των διακρίσεων, μεταξύ άλλων, λόγω φύλου σε όλους τους τομείς κοινοτικής αρμοδιότητας.

(4) Η αρχή των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης θεσπίζεται στο άρθρο 141 της Συνθήκης και ήδη εφαρμόζεται σύνολο νομοθετικών διατάξεων για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση και τις συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ίσης αμοιβής.

(5) Στην πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, που υποβλήθηκε στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2004, διαπιστώθηκε η ύπαρξη σημαντικού χάσματος μεταξύ των φύλων στους περισσότερους τομείς πολιτικής διαπιστώθηκε επίσης ότι η ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών συνιστά πολυδιάστατο φαινόμενο, το οποίο πρέπει να αντιμετωπισθεί με σφαιρικό συνδυασμό μέτρων πολιτικής, και ότι απαιτούνται εντονότερες προσπάθειες για να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής της Λισσαβώνας.

(6) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, που διεξήχθη στις 7-9 Δεκεμβρίου 2000, ζήτησε να "αναπτυχθεί η γνώση, η κοινή χρησιμοποίηση πόρων και η ανταλλαγή εμπειριών, ιδίως με τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για τα ζητήματα των φύλων".

(7) Η μελέτη σκοπιμότητας [3] που εκπονήθηκε για την Επιτροπή συμπεραίνει ότι ενδείκνυται η δημιουργία Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων, το οποίο θα εκτελεί ορισμένα από τα καθήκοντα με τα οποία δεν ασχολούνται σήμερα τα υφιστάμενα όργανα, ιδίως στους τομείς του συντονισμού, της συγκέντρωσης και της διάδοσης ερευνητικών δεδομένων και πληροφοριών, της δημιουργίας δικτύων, της μεγαλύτερης προβολής της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, με έμφαση στην προοπτική της διάστασης των φύλων καθώς και της ανάπτυξης εργαλείων για την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές.

(8) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα που εξέδωσε στις 10 Μαρτίου 2004 για τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ισότητα των φύλων [4], κάλεσε την Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειές της για την ίδρυση ενός Ινστιτούτου.

(9) Το Συμβούλιο "Απασχόληση, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Καταναλωτές" της 1- 2 Ιουνίου 2004 και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 17- 18 Ιουνίου 2004 υποστήριξαν τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει συγκεκριμένη πρόταση.

(10) Η συλλογή, η ανάλυση και η διάδοση αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών και δεδομένων σχετικά με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, η ανάπτυξη κατάλληλων εργαλείων για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου και για την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς πολιτικής, η προώθηση του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερομένων παραγόντων και η αύξηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών της ΕΕ είναι απαραίτητα προκειμένου η Κοινότητα να μπορέσει όντως να προαγάγει και να υλοποιήσει την πολιτική για την ισότητα των φύλων, ιδίως στο πλαίσιο της διευρυμένης Ένωσης. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να ιδρυθεί Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, το οποίο θα επικουρεί τα κοινοτικά όργανα και τα κράτη μέλη στην εκτέλεση αυτών των καθηκόντων.

(11) Η ισότητα των φύλων δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο με πολιτική για την άρση των διακρίσεων, αλλά απαιτεί μέτρα για την αρμονική συνύπαρξη και την προώθηση της ισόρροπης συμμετοχής των ανδρών και γυναικών στην κοινωνία· το Ινστιτούτο θα πρέπει να συμβάλει στην επίτευξη αυτού του στόχου.

(12) Δεδομένου ότι είναι πολύ σημαντικό να εξαλειφθούν τα σχετικά με το φύλο στερεότυπα σε όλους τους τομείς ζωής της ευρωπαϊκής κοινωνίας, και να προβάλλονται θετικά παραδείγματα τα οποία μπορούν να ακολουθήσουν γυναίκες και άνδρες, θα πρέπει να συμπεριληφθεί δράση, για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, στα καθήκοντα του Ινστιτούτου.

(13) Η συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών και με τις σχετικές στατιστικές υπηρεσίες, ιδίως με την Eurostat, είναι βασική για την προώθηση της συλλογής συγκρίσιμων και αξιόπιστων δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Δεδομένου ότι οι πληροφορίες για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αφορούν όλα τα επίπεδα εντός της Κοινότητας, τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό, θα ήταν χρήσιμο οι πληροφορίες αυτές να τίθενται στη διάθεση των αρχών των κρατών μελών προκειμένου να τις βοηθούν να εκπονούν πολιτικές και μέτρα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, στους τομείς της αρμοδιότητάς τους.

(14) Το Ινστιτούτο θα πρέπει να συνεργάζεται όσο το δυνατόν στενότερα με όλα τα κοινοτικά προγράμματα και τους κοινοτικούς φορείς ώστε να αποφεύγεται η επικάλυψη και να διασφαλίζεται βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων, ιδίως όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας [5], τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία [6], το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης [7] και τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης [8].

(15) Το Ινστιτούτο θα πρέπει να αναπτύσσει συνεργασία και διάλογο με μη κυβερνητικές οργανώσεις και οργανώσεις για ίσες ευκαιρίες, ερευνητικά κέντρα, κοινωνικούς εταίρους και άλλους συναφείς φορείς που επιδιώκουν την επίτευξη της ισότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και σε τρίτες χώρες. Για λόγους αποτελεσματικότητας, είναι σκόπιμο το Ινστιτούτο να δημιουργήσει και να συντονίζει ηλεκτρονικό Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Ισότητα των Φύλων με αυτούς τους φορείς και εμπειρογνώμονες στα κράτη μέλη.

(16) Για να εξασφαλισθεί η αναγκαία ισορροπία μεταξύ κρατών μελών και η αδιάλειπτη διαδοχή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, οι αντιπρόσωποι του Συμβουλίου διορίζονται για κάθε θητεία σύμφωνα με τη σειρά εναλλαγής των Προεδριών του Συμβουλίου, αρχής γενομένης από το 2007.

(17) Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, της Συνθήκης, κρίνεται σκόπιμο να ενισχυθεί η ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.

(18) Το Ινστιτούτο θα πρέπει να έχει τη μεγίστη δυνατή ανεξαρτησία στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

(19) Το Ινστιτούτο θα πρέπει να εφαρμόζει την οικεία κοινοτική νομοθεσία περί προσβάσεως του κοινού στα έγγραφα, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 [9], και προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 [10].

(20) Ο κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2343/2002 της Επιτροπής, της 19ης Νοεμβρίου 2002, για τη θέσπιση δημοσιονομικού κανονισμού-πλαισίου για τους οργανισμούς του άρθρου 185 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, για τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [11], εφαρμόζεται στο Ινστιτούτο.

(21) Όσον αφορά τη συμβατική ευθύνη του Ινστιτούτου, που διέπεται από το δίκαιο το οποίο εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτει το Ινστιτούτο, το Δικαστήριο θα πρέπει να είναι αρμόδιο να εκδίδει αποφάσεις δυνάμει ρήτρας διαιτησίας, η οποία περιέχεται στη σύμβαση και να είναι αρμόδιο για διαφορές για την αποκατάσταση τυχόν ζημιών που προκύπτουν από την εξωσυμβατική ευθύνη του Ινστιτούτου.

(22) Θα πρέπει να διενεργηθεί ανεξάρτητη εξωτερική αξιολόγηση του αντίκτυπου του Ινστιτούτου, της σκοπιμότητας μιας ενδεχόμενης τροποποίησης ή επέκτασης των καθηκόντων του και του καταλλήλου χρόνου για περαιτέρω τέτοιες αναθεωρήσεις.

(23) Δεδομένου ότι οι στόχοι του παρόντος κανονισμού, δηλαδή η συμβολή και η ενίσχυση της προώθησης της ισότητας των φύλων, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης της διάστασης της ισότητας σε όλες τις κοινοτικές και στις συνακόλουθες εθνικές πολιτικές, η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω του φύλου και η προώθηση της συνειδητοποίησης του πολίτη της Ένωσης του θέματος της ισότητας των φύλων, με την παροχή τεχνικής βοήθειας στα κοινοτικά όργανα και στις αρχές των κρατών μελών, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και, συνεπώς, λόγω της κλίμακας της δράσης, μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ιδίου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.

(24) Το άρθρο 13, παράγραφος 2, της Συνθήκης επιτρέπει την έκδοση κοινοτικών μέτρων που υποστηρίζουν και προωθούν τον στόχο της καταπολέμησης των διακρίσεων λόγω φύλου εκτός του τομέα της απασχόλησης. Το άρθρο 141, παράγραφος 3, της Συνθήκης είναι η ειδική νομική βάση για μέτρα που εξασφαλίζουν την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης. Ως εκ τούτου, ο συνδυασμός του άρθρου 13, παράγραφος 2, και του άρθρου 141, παράγραφος 3, συνιστά την κατάλληλη νομική βάση για την έκδοση του παρόντος κανονισμού.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1 - Ίδρυση του Ινστιτούτου

Ιδρύεται Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (εφεξής επονομαζόμενο "Ινστιτούτο").

Άρθρο 2 - Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι του Ινστιτούτου είναι η συμβολή και η ενίσχυση της προώθησης της ισότητας των φύλων, ενσωματώνοντας, μεταξύ άλλων, τη διάσταση της ισότητας των φύλων σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και τις συνακόλουθες εθνικές πολιτικές, καθώς και η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, και η προώθηση της συνειδητοποίηση του θέματος της ισότητας των φύλων από τον πολίτη της ΕΕ, με την παροχή τεχνικής βοηθείας στα κοινοτικά όργανα, ιδίως στην Επιτροπή, και στις αρχές των κρατών μελών, όπως ορίζεται στο άρθρο 3.

Άρθρο 3 - Καθήκοντα

1. Για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 2, το Ινστιτούτο:

α) συλλέγει, αναλύει και διαδίδει συναφείς αντικειμενικές, συγκρίσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες για την ισότητα των φύλων, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσμάτων ερευνών και βέλτιστης πρακτικής που του διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη, τα κοινοτικά όργανα, τα ερευνητικά κέντρα, τους εθνικούς φορείς ισότητας, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τους κοινωνικούς εταίρους, τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, και επίσης προτείνει τομείς για περαιτέρω έρευνα·

β) αναπτύσσει μεθόδους για τη βελτίωση της αντικειμενικότητας, της συγκρισιμότητας, και της αξιοπιστίας των δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την καθιέρωση κριτηρίων που βελτιώνουν τη συνοχή των πληροφοριών και συνυπολογίζουν τα θέματα φύλου κατά τη συλλογή των δεδομένων·

γ) αναπτύσσει, αναλύει, αξιολογεί και διαδίδει μεθοδολογικά εργαλεία που υποβοηθούν την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και τις συνακόλουθες εθνικές πολιτικές και στηρίζει την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλα τα κοινοτικά όργανα και οργανισμούς·

δ) ερευνά την κατάσταση στην Ευρώπη όσον αφορά την ισότητα των φύλων·

ε) ιδρύει και συντονίζει Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Ισότητα των Φύλων, στο οποίο συμμετέχουν κέντρα, φορείς, οργανισμοί και εμπειρογνώμονες που ασχολούνται με την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας, προκειμένου να ενισχυθεί και να ενθαρρυνθεί η έρευνα, να βελτιστοποιηθεί η αξιοποίηση των διαθεσίμων πόρων και να ενισχυθεί η ανταλλαγή και η διάδοση πληροφοριών·

στ) διοργανώνει ad hoc συναντήσεις εμπειρογνωμόνων προς υποστήριξη του ερευνητικού έργου του Ινστιτούτου, ενθαρρύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ερευνητών και προωθεί τη συμπερίληψη της προοπτικής της ισότητας στις έρευνές τους·

ζ) οργανώνει, με σκοπό να αυξηθεί η συνειδητοποίηση του πολίτη της ΕΕ όσον αφορά την ισότητα των φύλων, και από κοινού με ενδιαφερομένους παράγοντες, διασκέψεις, εκστρατείες και συναντήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο και διαβιβάζει στην Επιτροπή τα αποτελέσματα και συμπεράσματα αυτών·

η) παρέχει ενημέρωση σχετικά με θετικά παραδείγματα μη στερεότυπων ρόλων γυναικών και ανδρών σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, παρουσιάζει τα ευρήματά του και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη δημοσιοποίηση και αξιοποίηση τέτοιων επιτευγμάτων·

θ) προωθεί τον διάλογο και τη συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς και οργανώσεις για τις ίσες ευκαιρίες, πανεπιστήμια και εμπειρογνώμονες, ερευνητικά κέντρα, κοινωνικούς εταίρους και συναφείς οργανισμούς που επιδιώκουν την επίτευξη της ισότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

ι) καταρτίζει πηγές τεκμηρίωσης προσιτές στο κοινό·

ια) παρέχει ενημέρωση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς· και

ιβ) παρέχει πληροφορίες στα κοινοτικά όργανα όσον αφορά την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στις υπό προσχώρηση και τις υποψήφιες χώρες.

2. Το Ινστιτούτο δημοσιεύει ετήσια έκθεση πεπραγμένων.

Άρθρο 4 - Τομείς δραστηριότητας και μέθοδοι εργασίας

1. Το Ινστιτούτο εκτελεί τα καθήκοντά του εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων της Κοινότητας και υπό το πρίσμα των στόχων που εγκρίνονται και των τομέων προτεραιότητας που καθορίζονται στο ετήσιο πρόγραμμά του, έχοντας δεόντως υπόψη τους διαθέσιμους δημοσιονομικούς πόρους.

2. Το πρόγραμμα εργασίας του Ινστιτούτου ευθυγραμμίζεται με τις προτεραιότητες της Κοινότητας στον τομέα της ισότητας των φύλων και με το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένου του στατιστικού και ερευνητικού έργου της.

3. Το Ινστιτούτο, κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του, προκειμένου να αποφύγει την επικάλυψη και να διασφαλίσει την καλύτερη δυνατή χρήση των πόρων, λαμβάνει υπόψη τις υπάρχουσες πληροφορίες, ανεξαρτήτως πηγής, και ιδίως τις δραστηριότητες που έχουν ήδη διεξαχθεί από τα κοινοτικά όργανα και από άλλους οργανισμούς, φορείς και αρμόδιες εθνικές και διεθνείς οργανώσεις, και συνεργάζεται στενά με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης της Eurostat. Το Ινστιτούτο εξασφαλίζει τον κατάλληλο συντονισμό με όλους τους σχετικούς κοινοτικούς οργανισμούς και φορείς της Ένωσης οι οποίοι θα καθορισθούν σε μνημόνιο συμφωνίας, οσάκις ενδείκνυται.

4. Το Ινστιτούτο διασφαλίζει ότι οι διαδιδόμενες πληροφορίες είναι κατανοητές από τους τελικούς χρήστες τους.

5. Το Ινστιτούτο δύναται να συνάπτει συμβατικές σχέσεις, ιδίως συμφωνίες υπεργολαβίας, με άλλους οργανισμούς, για την εκτέλεση των καθηκόντων που ενδεχομένως τους αναθέτει.

Άρθρο 9 - Σύνθεση του Ινστιτούτου

Το Ινστιτούτο περιλαμβάνει:

α) το Διοικητικό Συμβούλιο·

β) το Σώμα Εμπειρογνωμόνων·

γ) τον Διευθυντή/Διευθύντρια και το προσωπικό του / της.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 806/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Απριλίου 2004 σχετικά με την προώθηση της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή συνεργασία

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 179,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 251 της συνθήκης (1),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Τα Ηνωμένα Έθνη Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας έκκληση για την ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών, καθορίζοντας σαφείς στόχους στον τομέα της εκπαίδευσης που πρέπει να επιτευχθεί το αργότερο το 2015.

(2) Τα δύο τρίτα των παιδιών που δεν πηγαίνουν σχολείο είναι κορίτσια. Τα ποσοστά εγγραφής των κοριτσιών εξακολουθούν να είναι χαμηλότερα από εκείνα των αγοριών και τα ποσοστά για τα κορίτσια είναι υψηλότερα.

(3) Το άρθρο 3 (2) της Συνθήκης ορίζει ότι σε όλες τις δραστηριότητες που αναφέρονται σε αυτό, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας, η Κοινότητα επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

(4) Μία δυσανάλογη πλειονότητα των φτωχών του κόσμου είναι γυναίκες. Ως εκ τούτου, η προώθηση της ισότητας των φύλων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη του συνολικού στόχου της μείωσης της φτώχειας έως το 2015.

(5) Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών κάθε ηλικίας αποτελεί ουσιώδη παράγοντα για την ουσιαστική και αποτελεσματική καταπολέμηση της φτώχειας. Για να επιτευχθεί ο στόχος της ισότητας των φύλων με τη στρατηγική ενσωμάτωσης, υπάρχει ανάγκη να συνδυαστεί με ειδικά μέτρα υπέρ των γυναικών όλων των ηλικιών.

(6) Η συμβολή των γυναικών στην ανάπτυξη προσκρούσει σε πολυάριθμα εμπόδια, τα οποία περιορίζουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους και μειώνουν τα οφέλη για τους ίδιους και την κοινωνία στο σύνολό της. Η σπουδαιότητα του οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού ρόλου των γυναικών σε όλη τη διάρκεια της ζωής, στις αναπτυσσόμενες χώρες έχει οδηγήσει στην αύξηση της διεθνούς αναγνώρισης ότι η πλήρης συμμετοχή τους, χωρίς διακρίσεις, είναι απαραίτητη για την επίτευξη αειφόρου και ουσιαστικής ανάπτυξης.

(7) Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη της υπέγραψαν τη Δήλωση και το Πρόγραμμα Δράσης της Τέταρτης 1995 Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες στο Πεκίνο, η οποία τόνισε την ανάγκη για δράση ενάντια σε παγκόσμιο επίπεδο τα εμπόδια για την ισότητα των φύλων και την έδρα της διάστασης του φύλου ως στρατηγική για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

(8) Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών θεωρεί τις διακρίσεις κατά των γυναικών ως εμπόδιο για την ανάπτυξη, και τα μέρη της σύμβασης συμφωνούν για την εξάλειψη αυτής της διάκρισης χρησιμοποιώντας όλα τα κατάλληλα μέσα.

(9) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2836/98 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 1998 για την ένταξη των θεμάτων φύλου στη συνεργασία για την ανάπτυξη (2) έχει ως στόχο να υποστηρίξει την ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου σε όλους τους τομείς της πολιτικής συνεργασίας για την ανάπτυξη και στη στήριξη και διευκόλυνση της ένταξης δράσεων που αποβλέπουν στην εξάλειψη των μειζόνων ανισοτήτων μεταξύ των φύλων. Εξασφαλίζει ότι η ισότητα των φύλων προωθείται στα εθνικά σχέδια που αποσκοπούν στην εφαρμογή των κυριότερων στοιχείων του Προγράμματος Δράσης του Πεκίνου. Ο εν λόγω κανονισμός έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2003.

(10) Η δήλωση του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την αναπτυξιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που εγκρίθηκε στις 10 Νοεμβρίου 2000, αναφέρει ότι η ισότητα των φύλων είναι ένα οριζόντιο θέμα.

(11) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 21ης Ιουνίου 2001 σχετικά με το πρόγραμμα δράσης για την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή συνεργασία της Κοινότητας καθορίζει το πλαίσιο

εφαρμογής της ενσωμάτωσης αυτής. Το πρόγραμμα δράσης εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στα συμπεράσματά του της 8ης Νοεμβρίου 2001.

(12) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε στο ψήφισμά του της 25ης Απριλίου 2002 (3) 1, για το πρόγραμμα δράσης για τη δέσμευσή της για την ισότητα των φύλων ως προς την προσέγγιση την προώθηση του στόχου της ισότητας των φύλων και τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στις αναπτυσσόμενες χώρες.

(13) Ο παρών κανονισμός καθορίζει, για όλη τη διάρκεια του προγράμματος, ένα χρηματοδοτικό πλαίσιο που αποτελεί την προνομιακή αναφορά, κατά την έννοια του σημείου 33 της διοργανικής συμφωνίας της 6ης Μαΐου 1999 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη βελτίωση της διαδικασίας του προϋπολογισμού (4), για τον προϋπολογισμό αρχή κατά την ετήσια διαδικασία του προϋπολογισμού. Σε γενικές γραμμές, την ανάπτυξη της ΕΚ σχετικά με τη χρηματοδότηση πρέπει να συμβάλει επίσης στην ισότητα των φύλων ως οριζόντιο θέμα.

(14) Τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού πρέπει να θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή (5).

(15) Δεδομένου ότι ο στόχος της προτεινόμενης δράσης, δηλαδή η προώθηση της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή συνεργασία, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, και μπορούν συνεπώς, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της εν λόγω δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1

1. Ο σκοπός του παρόντος κανονισμού είναι να εφαρμοστούν μέτρα για την προώθηση της ισότητας των φύλων στις κοινοτικές πολιτικές και στρατηγικές συνεργασίας για την ανάπτυξη, και παρεμβάσεις.

Για το σκοπό αυτό, η Κοινότητα παρέχει χρηματοδοτική βοήθεια και κατάλληλη τεχνογνωσία με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων σε όλες τις πολιτικές και παρεμβάσεις συνεργασίας για την ανάπτυξη και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

2. Η στήριξη της Κοινότητας αποβλέπει στη συμπλήρωση και ενίσχυση των πολιτικών και των ικανοτήτων των αναπτυσσόμενων χωρών καθώς και τη βοήθεια που παρέχεται με άλλα μέσα της συνεργασίας για την ανάπτυξη.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

(Α) "φύλου" ο προγραμματισμός, η (επαν) οργάνωση, βελτίωση, και αξιολόγηση των πολιτικών διαδικασιών, έτσι ώστε η προοπτική της ισότητας των φύλων ενσωματώνεται σε όλες τις αναπτυξιακές πολιτικές, στρατηγικές και παρεμβάσεις, σε όλα τα επίπεδα και σε όλα τα στάδια από τους φορείς συνήθως εμπλέκονται.

(Β) ειδικά μέτρα για την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων που συνδέονται με το φύλο μπορεί να συνεχιστούν ή να υιοθετηθούν με σκοπό την εξασφάλιση της ισότητας στην πράξη μεταξύ ανδρών και γυναικών. Τα μέτρα αυτά πρέπει, κατ' αρχήν, να στοχεύουν στη βελτίωση της κατάστασης των γυναικών στην αγορά τομέα που διέπεται από τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 3

Οι στόχοι που επιδιώκονται από τον παρόντα κανονισμό, σύμφωνα με το στόχο της προώθησης της ισότητας των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών όπως προσδιορίζεται από τη σύνοδο κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη της Χιλιετίας, η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών, τη Διακήρυξη του Πεκίνου και Πλατφόρμα Δράσης που εγκρίθηκε κατά την Τέταρτη Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες, η έκβαση της Ειδικής Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης "Γυναίκες 2000: ισότητα των φύλων, ανάπτυξη και ειρήνη για τον 21ο αιώνα", είναι οι εξής:

(Α) να υποστηρίξει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλους τους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας, σε συνδυασμό με ειδικά μέτρα υπέρ των γυναικών όλων των ηλικιών, με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων, ως σημαντική συμβολή στη μείωση της φτώχειας

(Β) να υποστηρίξει τις ενδογενείς δημόσιες και ιδιωτικές ικανότητες στις αναπτυσσόμενες χώρες που μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη και την πρωτοβουλία για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Άρθρο 4

1. Δραστηριότητες στον τομέα της προώθησης της ισότητας των φύλων που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση δράσεων περιλαμβάνουν, ιδίως:

(Α) τη στήριξη των ειδικών μέτρων που συνδέονται με την πρόσβαση και την παρακολούθηση της, τους πόρους και τις υπηρεσίες για τις γυναίκες, ιδίως, στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, της υγείας, οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες, την απασχόληση και τις υποδομές, καθώς και τη συμμετοχή στην πολιτική διαδικασία λήψης διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

(Β) την προώθηση της συλλογής, της διάδοσης, της ανάλυσης και της βελτίωσης των στατιστικών ανά φύλο και ηλικία, την ανάπτυξη και διάδοση μεθοδολογιών κατευθυντήριων γραμμών, εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις των επιπτώσεων των δύο φύλων, θεματικών μελετών, ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών και άλλων επιχειρησιακών μέσων.

(Γ) στήριξη των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και προώθησης και η δημιουργία δικτύων εταίρων στον τομέα της ισότητας των φύλων.

(Δ) η στήριξη των δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των θεσμικών και επιχειρησιακών ικανοτήτων των κυριότερων εταίρων στις χώρες εταίρους στην αναπτυξιακή διαδικασία, όπως η παροχή του φύλου, της κατάρτισης και τεχνικής βοήθειας.

2. Τα μέσα που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, μπορεί να λάβει τη μορφή:

(Α) μεθοδολογικές και οργανωτικές μελέτες για την ενσωμάτωση των θεμάτων φύλου σε όλες τις ηλικιακές ομάδες.

(Β) τεχνική βοήθεια, ιδίως αξιολόγηση του αντίκτυπου, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την κοινωνία της πληροφορίας ή άλλες υπηρεσίες.

(Γ) προμήθειες, έλεγχοι, αποστολές αξιολόγησης και παρακολούθησης.

3. Η κοινοτική χρηματοδότηση μπορεί να καλύπτει:

(Α) επενδυτικά σχέδια, με εξαίρεση την αγορά ακινήτων, και

(Β) δαπάνες λειτουργίας δικαιούχου φορέα, συμπεριλαμβανομένων των τακτικών διοικητικών δαπανών και των δαπανών συντήρησης που δεν πρέπει να υπερβαίνουν το προβλεπόμενο κόστος για τις διοικητικές δαπάνες.

Οι επιδοτήσεις λειτουργίας που χορηγούνται σε φθίνουσα βάση.

Άρθρο 5

Κατά την επιλογή και την υλοποίηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 4 (1), ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί:

(Α) η δυνατότητα των παρεμβάσεων και των προγραμμάτων για να λειτουργήσει ως καταλύτης και πολλαπλασιαστής για τη στήριξη της στρατηγικής ενσωμάτωσης των θεμάτων φύλου σε μεγάλη κλίμακα στις κοινοτικές δράσεις.

(Β) στην ενίσχυση των στρατηγικών εταιρικών σχέσεων και έναρξη διακρατικής συνεργασίας, γεγονός που θα ισχυροποιήσει ειδικότερα την περιφερειακή συνεργασία στον τομέα της ισότητας των φύλων.

(Γ) η επιδίωξη καλής σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας των αποτελεσμάτων κατά το σχεδιασμό και τον προγραμματισμό των παρεμβάσεων..

(Δ) στο σαφή καθορισμό και την παρακολούθηση των στόχων και των δεικτών

(Ε) στις προσπάθειες προαγωγής των συνεργειών με τις πολιτικές και τα προγράμματα που στοχεύουν αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία και τα δικαιώματα και τις ασθένειες της φτώχειας, ιδίως του HIV / AIDS, προγράμματα, μέτρα για την καταπολέμηση της βίας, το κορίτσι-παιδί θέματα, την εκπαίδευση και την κατάρτιση των γυναικών όλων των ηλικιών, ηλικιωμένα άτομα, το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πρόληψη των συγκρούσεων, τον εκδημοκρατισμό και τη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική διαδικασία λήψης αποφάσεων.

(Στ) της διάστασης του φύλου στους έξι τομείς προτεραιότητας της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΚ.

(Ζ) τη σημασία του να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εκπαίδευση των κοριτσιών, καθώς και το γεγονός ότι οι άνισες ευκαιρίες για τα κορίτσια θα μπορούσαν να αρχίσουν να μειώνονται με την πρόσληψη και την κατάρτιση των τοπικών γυναίκες εκπαιδευτικούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 6

1. Χρηματοδοτική στήριξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού λαμβάνει τη μορφή μη επιστρεπτέων ενισχύσεων ή συμβάσεων.

2. Η επιχορήγηση μπορεί να χρηματοδοτεί το σύνολο των δαπανών μιας ενέργειας μόνον εάν αποδειχθεί ότι αυτό είναι απαραίτητο για να μπορεί να πραγματοποιηθεί, με εξαίρεση τις ενέργειες που απορρέουν από την εφαρμογή των συμφωνιών χρηματοδότησης με τρίτες χώρες ή τις ενέργειες η διαχείριση από διεθνείς οργανισμούς. Σε άλλες περιπτώσεις, ζητείται χρηματοδοτική συνεισφορά των δικαιούχων που ορίζονται στο άρθρο 7 θα πρέπει να επιδιωχθεί. Κατά τον καθορισμό του ποσού της συνεισφοράς αυτής, θα δοθεί στην ικανότητα των ενδιαφερόμενων εταίρων και ο χαρακτήρας της συγκεκριμένης δράσης.

3. Συμβάσεις με τους δικαιούχους μπορεί να καλύψει τη χρηματοδότηση των δαπανών λειτουργίας τους, σύμφωνα με το άρθρο 4 (3) (β).

4. Η παροχή της χρηματοδοτικής βοήθειας βάσει του παρόντος κανονισμού μπορεί να συνεπάγεται συγχρηματοδότηση με άλλους χορηγούς, ιδίως με τα κράτη μέλη, τα Ηνωμένα Έθνη και διεθνείς ή περιφερειακές τράπεζες ανάπτυξης ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Άρθρο 7

1. Οι εταίροι που είναι επιλέξιμες για χρηματοδοτική συνδρομή βάσει του παρόντος κανονισμού περιλαμβάνουν:

(Α) τις διοικητικές αρχές και υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

(Β) οι τοπικές κοινότητες, ΜΚΟ, ειδικότερα αυτές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ισότητας των φύλων, γυναικείες οργανώσεις, οι τοπικοί οργανισμοί, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους μη κερδοσκοπικούς φυσικών και νομικών προσώπων.

(Γ) ο ιδιωτικός τομέα σε τοπικό.

(Δ) οι περιφερειακές οργανώσεις.

(Ε) διεθνείς οργανισμοί, όπως τα Ηνωμένα Έθνη και οι οργανισμοί τους, τα ταμεία και προγράμματα, καθώς και οι τράπεζες ανάπτυξης, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι παγκόσμιες πρωτοβουλίες, οι διεθνείς συμπράξεις δημόσιου / ιδιωτικού.

(Στ) έρευνα και ανάπτυξη μελέτες ινστιτούτων και πανεπιστημίων.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 (ε), η κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή με τη μορφή μη επιστρεπτέων ενισχύσεων πρέπει να είναι διαθέσιμα στους εταίρους που έχουν την έδρα τους σε κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα δικαιούχο ή δυνητικό δικαιούχο της κοινοτικής βοήθειας βάσει του παρόντος κανονισμού, υπό τον όρο ότι η εν λόγω έδρα αποτελεί πράγματι το κέντρο διαχείρισης των δραστηριοτήτων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η έδρα αυτή μπορεί να βρίσκεται σε άλλη τρίτη χώρα. Προτεραιότητα θα δοθεί σε ενδογενείς δομές που μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην ανάπτυξη των τοπικών δυνατοτήτων σε θέματα φύλου.

Άρθρο 8

1. Όταν οι δράσεις αποτελούν αντικείμενο συμβάσεων χρηματοδότησης μεταξύ της Κοινότητας και της δικαιούχου χώρας, οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν ότι η καταβολή φόρων, δασμών ή άλλων επιβαρύνσεων δεν θα πρέπει να καλύπτονται από την Κοινότητα.

2. Όλες οι συμφωνίες χρηματοδότησης, οι συμφωνίες επιχορήγησης ή συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού προβλέπουν ότι η Επιτροπή και το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορούν να προβαίνουν σε επιτόπιους ελέγχους σύμφωνα με τις συνήθεις διαδικασίες που καθορίζονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, ιδίως των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (6).

3. Τα αναγκαία μέτρα ώστε να τονίζεται ο κοινοτικός χαρακτήρας της βοήθειας που παρέχεται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 9

1. Η συμμετοχή στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών και την ανάθεση των συμβάσεων είναι ανοικτή επί ίσοις όροις σε όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα των κρατών μελών, οι εξομοιούμενες χώρες, και σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες. Θα είναι ανοικτό σε άλλες τρίτες χώρες υπό την προϋπόθεση της αμοιβαιότητας. Μπορεί να παραταθεί, σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, σε άλλες τρίτες χώρες.

2. Οι προμήθειες πρέπει να προέρχονται από τα κράτη μέλη, τη δικαιούχο χώρα ή άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οι προμήθειες μπορεί να προέρχονται και από άλλες τρίτες χώρες.

Άρθρο 10

1. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της συνοχής και της συμπληρωματικότητας που προβλέπονται στη συνθήκη και για να εξασφαλιστεί η μέγιστη αποτελεσματικότητα των πράξεων αυτών στο σύνολό της, η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα συντονισμού, συμπεριλαμβανομένων ιδίως:

(Α) η καθιέρωση ενός συστήματος για τη συστηματική ανταλλαγή και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με τις χρηματοδοτούμενες δράσεις και δράσεις των οποίων η Κοινότητα και τα κράτη μέλη προτείνουν να χρηματοδοτηθούν.

(Β) τον επιτόπιο συντονισμό της εφαρμογής των δράσεων, μέσω τακτικών συνεδριάσεων και ανταλλαγών πληροφοριών μεταξύ των αντιπροσώπων της Επιτροπής και των κρατών μελών στη δικαιούχο χώρα, των τοπικών αρχών και άλλων αποκεντρωμένων οργάνων.

2. Η Επιτροπή θα πρέπει να θέσει το ζήτημα της ισότητας των φύλων ως μόνιμο θέμα στην ημερήσια διάταξη κατά τη διάρκεια συναντήσεων μεταξύ των εκπροσώπων της Επιτροπής, τα κράτη μέλη και τις χώρες εταίρους, προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σε θέματα φύλου σε νέους τομείς της αναπτυξιακής συνεργασίας.

3. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη τις εμπειρίες των κρατών μελών, των άλλων χορηγών και των χωρών εταίρων στον τομέα της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών.

4. Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, να αναλάβει κάθε αναγκαία πρωτοβουλία για να εξασφαλιστεί ο καλός συντονισμός με τους άλλους ενδιαφερόμενους χορηγούς, ιδίως εκείνων που αποτελούν μέρος του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Άρθρο 11

1. Το χρηματοδοτικό πλαίσιο για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού για την περίοδο 2004 έως 2006, καθορίζεται σε 9 εκατ. ευρώ.

2. Οι ετήσιες πιστώσεις εγκρίνονται από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή εντός των ορίων των δημοσιονομικών προοπτικών.

Άρθρο 12

1. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την επεξεργασία κατευθυντήριων αρχών στρατηγικού προγραμματισμού που καθορίζουν τη συνεργασία της Κοινότητας υπό μορφή μετρήσιμων στόχων, προτεραιοτήτων, προθεσμιών για ορισμένους ειδικούς τομείς δράσης, παραδοχών και αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Ο προγραμματισμός είναι πολυετής και ενδεικτικός.

2. Πραγματοποιείται ετησίως ανταλλαγή απόψεων πραγματοποιείται μία φορά το χρόνο, με βάση την παρουσίαση από τον εκπρόσωπο της Επιτροπής των γενικών κατευθύνσεων για τις δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν, στο πλαίσιο της κοινής συνεδρίασης των επιτροπών που αναφέρονται στο άρθρο 14 (1).

Άρθρο 13

1. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εκτίμηση, την επιλογή και τη διαχείριση των δράσεων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, σύμφωνα με τις δημοσιονομικές και άλλες ισχύουσες διαδικασίες, και ιδίως εκείνες που προβλέπονται στο δημοσιονομικό κανονισμό.

2. Το πρόγραμμα εργασιών εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 14 (2).

Άρθρο 14

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την γεωγραφικώς αρμόδια επιτροπή για την ανάπτυξη.

2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 4 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της εν λόγω απόφασης.

Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 4 (3) της απόφασης 1999/468/ΕΚ ορίζεται σε 45 ημέρες.

3. Η επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Άρθρο 15

1. Μετά από κάθε δημοσιονομικό έτος, η Επιτροπή υποβάλλει στην ετήσια έκθεσή της για την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΚ προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις που χρηματοδοτήθηκαν κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους και τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού κατά το προηγούμενο έτος.

Η συνοπτική παρουσίαση περιλαμβάνει κυρίως πληροφορίες σχετικά με τις αδυναμίες, και τα αποτελέσματα των δράσεων, τις δράσεις με τους οποίους έχουν συναφθεί συμβάσεις καθώς και τα αποτελέσματα τυχόν ανεξάρτητων αξιολογήσεων που αφορούν ειδικές δράσεις.

2. Ένα χρόνο πριν από τη λήξη του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή θα υποβάλει ανεξάρτητη έκθεση αξιολόγησης σχετικά με την εφαρμογή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσον οι στόχοι της έχουν επιτευχθεί και να παράσχει κατευθύνσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μελλοντικών δράσεων. Με βάση την έκθεση αξιολόγησης, η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει προτάσεις για το μέλλον του παρόντος κανονισμού και, εάν είναι απαραίτητο, προτάσεις για την τροποποίησή του.

Άρθρο 16

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εφαρμόζεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006.

Έγινε στο Στρασβούργο, 21 Απριλίου 2004.

4.2.2.2. Οδηγίες

Οδηγία 2012/29/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25.10.2012, για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου, ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το ν.4478/2017 (ΦΕΚ Α 91 / 23.06.2017): «Ι) Κύρωση και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στη Σύμβαση της Βαρσοβίας της 16ης Μαΐου 2005 του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ενσωμάτωση της Α-Π 2003/577/ ΔΕΥ, της Α-Π 2005/212/ΔΕΥ, της Α-Π 2006/783/ΔΕΥ, όπως τροποποιήθηκε με την Α-Π 2009/299/ΔΕΥ, και της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ, ΙΙ) Προϋποθέσεις τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα ή ανάδοχη οικογένεια από και προς κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 56 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2201/ 2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000, ΙΙΙ) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια στέρησης της ελευθερίας, IV) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας και για την αντικατάσταση της Απόφασης - Πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις».

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβιβάσεως του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, ακρογωνιαίος λίθος του οποίου είναι η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.

(2) Η Ένωση έχει αναλάβει δέσμευση για την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας και τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με αυτά και το Συμβούλιο έχει εκδώσει την απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες [4]. Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης — Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες [5], το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατά τη σύνοδό του στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2009, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη κλήθηκαν να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της νομοθεσίας και των μέτρων πρακτικής υποστήριξης για την προστασία των θυμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη και αναγνώριση όλων των θυμάτων, μεταξύ άλλων και για τα θύματα τρομοκρατίας, κατά προτεραιότητα.

(3) Στο άρθρο 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπεται η θέσπιση ελάχιστων κανόνων εφαρμοστέων στα κράτη μέλη, προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών, καθώς και η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές διαστάσεις, ιδίως όσον αφορά τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας.

(4) Το Συμβούλιο δήλωσε στο ψήφισμά του της 10ης Ιουνίου 2011 σχετικά με οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την προστασία των θυμάτων, ιδίως σε ποινικές διαδικασίες [6] ("Οδικός χάρτης της Βουδαπέστης"), ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα σε επίπεδο Ένωσης προκειμένου να ενισχυθούν τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας. Για τον σκοπό αυτόν και σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, η παρούσα οδηγία έχει ως στόχο την αναθεώρηση και συμπλήρωση των αρχών που ορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ, καθώς και τη σημαντική προώθηση του επιπέδου προστασίας των θυμάτων σε ολόκληρη την Ένωση, ιδίως στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

(5) Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2009 σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών [7] κάλεσε τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές τους εναντίον κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση των αιτιών της βίας κατά των γυναικών, ιδίως με την εφαρμογή προληπτικών μέτρων, κάλεσε δε επίσης την Ένωση να διασφαλίσει το δικαίωμα όλων των θυμάτων βίας στη συνδρομή και την υποστήριξη.

(6) Στο ψήφισμά του 5ης Απριλίου 2011 σχετικά με τις προτεραιότητες και τα γενικά χαρακτηριστικά ενός νέου πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών [8] το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε στρατηγική για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής βίας και του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων, η οποία θα αποτελέσει τη βάση μελλοντικών νομοθετικών πράξεων ποινικού δικαίου κατά της βίας λόγω φύλου, περιλαμβανομένου ενός πλαισίου για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (πολιτική, πρόληψη, προστασία, δίωξη, μέριμνα και συνεργασία) το οποίο θα ακολουθήσει σχέδιο δράσης της Ένωσης. Η διεθνής νομοθεσία που διέπει τον παρόντα τομέα περιλαμβάνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW) που θεσπίστηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1979, τις συστάσεις και αποφάσεις της επιτροπής CEDAW και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, η οποία υιοθετήθηκε στις 7 Απριλίου 2011.

(7) Η οδηγία 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας [9] θεσπίζει μηχανισμό για την αμοιβαία αναγνώριση των μέτρων προστασίας σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών. Η οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης

Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της [10] και η οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας [11] καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις ειδικές ανάγκες των συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, σεξουαλικής κακοποίησης και παιδικής πορνογραφίας.

(8) Η απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας [12] αναγνωρίζει ότι η τρομοκρατία συνιστά μια από τις πιο σοβαρές παραβιάσεις των αρχών στις οποίες βασίζεται η Ένωση, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της δημοκρατίας, και επιβεβαιώνει ότι συνιστά, μεταξύ άλλων, απειλή για την ελεύθερη άσκηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

(9) Το έγκλημα, εκτός από παραβίαση των ατομικών δικαιωμάτων των θυμάτων, συνιστά πλήγμα κατά της κοινωνίας. Επομένως, τα θύματα της εγκληματικότητας θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία και επαγγελματισμό και χωρίς κανενός είδους διακρίσεις λόγω φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσιακής κατάστασης, καταβολών, αναπηρίας, ηλικίας, φύλου, έκφρασης ή ταυτότητας φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, καθεστώτος διαμονής και υγείας. Σε όλες τις επαφές με τις αρμόδιες αρχές που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και τις υπηρεσίες που έρχονται σε επαφή με τα θύματα, όπως υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η προσωπική κατάσταση και οι άμεσες ανάγκες των θυμάτων, καθώς και η ηλικία, το φύλο, η ενδεχόμενη αναπηρία και η ωριμότητα των θυμάτων της εγκληματικότητας, με πλήρη σεβασμό της σωματικής, νοητικής και ηθικής τους ακεραιότητας. Τα θύματα της εγκληματικότητας θα πρέπει να προστατεύονται από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, από εκφοβισμό και από αντεκδικήσεις, να λαμβάνουν κατάλληλη υποστήριξη η οποία να διευκολύνει την αποκατάστασή τους και να έχουν επαρκή πρόσβαση στις υπηρεσίες της δικαιοσύνης.

(10) Η παρούσα οδηγία δεν εξετάζει τους όρους διαμονής των θυμάτων της εγκληματικότητας στην επικράτεια των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν εξαρτώνται από το καθεστώς διαμονής των θυμάτων στο έδαφός τους ή από την ιθαγένεια ή την εθνικότητά τους. Η καταγγελία εγκλήματος και η συμμετοχή σε ποινική διαδικασία δεν δημιουργούν δικαιώματα όσον αφορά το καθεστώς διαμονής του θύματος.

(11) Η παρούσα οδηγία ορίζει ελάχιστους κανόνες. Τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν τα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία προκειμένου να παράσχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας.

(12) Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία δεν θίγουν τα δικαιώματα του δράστη. Ο όρος "δράστης" αναφέρεται σε πρόσωπο καταδικασθέν για έγκλημα. Εντούτοις, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, αφορά επίσης ύποπτο ή κατηγορούμενο πριν από ενδεχόμενη ομολογία της ενοχής ή καταδίκη και χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη του τεκμηρίου αθωότητας.

(13) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις αξιόποινες πράξεις που διαπράττονται στην Ένωση και τις ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στην Ένωση. Παρέχει δικαιώματα στα θύματα αξιόποινων πράξεων που έχουν διαπραχθεί σε τρίτες χώρες μόνο σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται στην Ένωση. Οι καταγγελίες προς αρμόδιες αρχές

εκτός της Ένωσης, όπως πρεσβείες, δεν δημιουργούν τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

(14) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, πρωταρχικό κριτήριο πρέπει να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, σύμφωνα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού που υιοθετήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 1989. Τα παιδιά θύματα θα πρέπει να θεωρούνται και να αντιμετωπίζονται ως πλήρεις κάτοχοι των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και θα πρέπει να δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα αυτά κατά τρόπον ο οποίος να λαμβάνει υπόψη την ικανότητά τους να διαμορφώνουν τις δικές τους απόψεις.

(15) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα θύματα με αναπηρίες είναι σε θέση να απολαύουν πλήρως των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία σε ίση βάση με τους λοιπούς, μεταξύ άλλων διευκολύνοντας την πρόσβασή τους στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας και την πρόσβασή τους στην ενημέρωση.

(16) Τα θύματα τρομοκρατίας έχουν υποστεί επιθέσεις των οποίων απώτερος σκοπός είναι να βλάψουν την κοινωνία. Τα θύματα τρομοκρατίας μπορεί να βρεθούν στο επίκεντρο της δημόσιας προσοχής και ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, υποστήριξη και κοινωνική αναγνώριση λόγω της ιδιάζουσας φύσης του εγκλήματος που διεπράχθη εις βάρος τους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επομένως να λαμβάνουν ιδιαίτερα υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας και να προστατεύουν την αξιοπρέπεια και την ασφάλειά τους.

(17) Η βία που στρέφεται κατά προσώπου λόγω φύλου, ταυτότητας ή έκφρασης του φύλου του εν λόγω προσώπου ή θίγει δυσανάλογα πρόσωπα συγκεκριμένου φύλου νοείται ως βία λόγω φύλου. Ενδέχεται να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική, ψυχική, συναισθηματική ή ψυχολογική βλάβη ή οικονομική ζημία του θύματος. Η βία λόγω φύλου νοείται ως μορφή διάκρισης και ως παραβίαση των θεμελιωδών ελευθεριών του θύματος και περιλαμβάνει τη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τη σεξουαλική βία (συμπεριλαμβανομένων του βιασμού, της σεξουαλικής επίθεσης και της σεξουαλικής παρενόχλησης), την εμπορία ανθρώπων, τη δουλεία και διάφορες μορφές επιβλαβών πρακτικών όπως οι αναγκαστικοί γάμοι, ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων των γυναικών και τα λεγόμενα "εγκλήματα τιμής". Οι γυναίκες που υπήρξαν θύματα βίας λόγω φύλου και τα παιδιά τους συχνά απαιτούν ειδική υποστήριξη και προστασία λόγω του υψηλού κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης που συνδέονται με τέτοιου είδους βία.

(18) Στις περιπτώσεις που η βία διαπράττεται στο πλαίσιο στενής σχέσης, δράστης είναι πρόσωπο το οποίο είναι ή υπήρξε σύζυγος ή σύντροφος του θύματος ή είναι άλλο μέλος της οικογενείας του, ασχέτως αν ο δράστης μοιράζεται ή έχει μοιρασθεί την ίδια στέγη με το θύμα. Η βία αυτή μπορεί να καλύπτει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βία και να προξενεί σωματική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων αποτελεί σοβαρό και συχνά συγκεκαλυμμένο κοινωνικό πρόβλημα που μπορεί να προκαλεί συστηματικό ψυχολογικό και σωματικό τραυματισμό με σοβαρές συνέπειες, διότι ο δράστης είναι πρόσωπο το οποίο ευλόγως έχει την εμπιστοσύνη του θύματος. Τα θύματα βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων ενδέχεται επομένως να χρειάζονται ειδικά μέτρα προστασίας. Οι γυναίκες θίγονται δυσανάλογα από αυτήν τη μορφή βίας και η κατάσταση μπορεί να είναι χειρότερη αν η γυναίκα είναι εξαρτημένη από τον δράστη οικονομικά, κοινωνικά ή όσον αφορά το δικαίωμα διαμονής της.

(19) Η ιδιότητα του θύματος θα πρέπει να αναγνωρίζεται σε πρόσωπο ασχέτως του εντοπισμού, της σύλληψης, της δίωξης ή της καταδίκης του δράστη και ασχέτως της οικογενειακής σχέσης μεταξύ τους. Μέλη της οικογένειας των θυμάτων ενδέχεται επίσης να

βλάπτονται λόγω του εγκλήματος. Ειδικότερα, τα μέλη της οικογένειας προσώπου του οποίου ο θάνατος προκλήθηκε άμεσα από αξιόποινη πράξη ενδέχεται να βλάπτονται λόγω του εγκλήματος. Κατά συνέπεια, βάσει της παρούσας οδηγίας, αυτά τα μέλη της οικογένειας, που αποτελούν έμμεσα θύματα του εγκλήματος, θα πρέπει να τυγχάνουν προστασίας. Ωστόσο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες για τον περιορισμό του αριθμού των μελών της οικογένειας του θύματος που μπορούν να επωφελούνται από τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Εφόσον το θύμα είναι παιδί, το ίδιο το παιδί ή, εκτός αν αυτό δεν είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, ο δικαιούχος της γονικής μέριμνας εξ ονόματος του παιδιού θα πρέπει να δικαιούται να ασκεί τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις εθνικές διοικητικές διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για να διαπιστωθεί ότι ένα πρόσωπο είναι θύμα.

(20) Ο ρόλος των θυμάτων στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης και η δυνατότητά τους να συμμετέχουν ενεργά στην ποινική διαδικασία ποικίλλουν στα κράτη μέλη, αναλόγως του εθνικού συστήματος, και καθορίζονται βάσει ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα κριτήρια: εάν το εθνικό σύστημα προβλέπει νομικό καθεστώς διαδίκου σε ποινική διαδικασία, εάν το θύμα υπέχει νομική υποχρέωση ή καλείται να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία, επί παραδείγματι ως μάρτυρας, ή/και εάν το θύμα δικαιούται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να συμμετάσχει ενεργά στην ποινική διαδικασία και επιδιώκει την άσκηση του δικαιώματός του, όταν το εθνικό σύστημα δεν προβλέπει ότι τα θύματα έχουν νομικό καθεστώς διαδίκου στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίζουν ποιες από τις καταστάσεις αυτές ισχύουν για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, όταν υπάρχουν αναφορές στον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.

(21) Οι πληροφορίες και συμβουλές που παρέχονται από τις αρμόδιες αρχές, τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων και αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να παρέχονται με διάφορα μέσα και υπό μορφή που να μπορεί να γίνει κατανοητή από το θύμα. Οι εν λόγω πληροφορίες και συμβουλές θα πρέπει να παρέχονται σε γλώσσα απλή και κατανοητή. Θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζεται ότι το ίδιο το θύμα μπορεί να γίνεται κατανοητό κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ως προς αυτό, θα πρέπει να εξετάζονται η γνώση της γλώσσας που χρησιμοποιείται για την παροχή πληροφοριών από μέρους των θυμάτων, η ηλικία τους, η ωριμότητά τους, οι πνευματικές και συναισθηματικές τους ικανότητες, η στοιχειώδης εκπαίδευση και κάθε νοητική ή σωματική τους βλάβη. Θα πρέπει να λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη οι δυσκολίες κατανόησης ή επικοινωνίας που μπορεί να οφείλονται σε κάποιου είδους αναπηρία, όπως προβλήματα ακοής ή ομιλίας. Κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες που περιορίζουν την ικανότητα του θύματος να μεταδίδει πληροφορίες.

(22) Ο χρόνος υποβολής της καταγγελίας θα πρέπει, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, να θεωρείται ότι εμπίπτει στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις αυτεπάγγελτης κίνησης της ποινικής διαδικασίας από τις αρχές συνεπεία αξιόποινης πράξης κατά θύματος.

(23) Πληροφορίες για την επιστροφή των εξόδων θα πρέπει να παρέχονται, από τη στιγμή της πρώτης επαφής με αρμόδια αρχή, επί παραδείγματι σε φυλλάδιο που περιλαμβάνει τους βασικούς όρους για την εν λόγω επιστροφή των εξόδων. Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται, σε αυτό το πρώιμο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, να αποφασίσουν αν το εν λόγω θύμα πληροί τους όρους επιστροφής των εξόδων.

(24) Όταν τα θύματα καταγγέλλουν έγκλημα, θα πρέπει να λαμβάνουν έγγραφη βεβαίωση της καταγγελίας τους από την αστυνομία, στην οποία αναφέρονται τα βασικά στοιχεία του

εγκλήματος, όπως το είδος του εγκλήματος, ο χρόνος και ο τόπος τέλεσης και οποιαδήποτε φυσική, ψυχική ή συναισθηματική βλάβη ή οικονομική ζημία. Η βεβαίωση αυτή θα πρέπει να αναφέρει αριθμό φακέλου και τον χρόνο και τόπο καταγγελίας του εγκλήματος, προκειμένου να χρησιμεύσει ενδεχομένως ως απόδειξη της καταγγελίας, επί παραδείγματι σε σχέση με ασφαλιστικές αξιώσεις.

(25) Με την επιφύλαξη των κανόνων σχετικά με τις προθεσμίες παραγραφής, η καθυστερημένη καταγγελία αξιόποινης πράξης, λόγω φόβου αντιποίνων, ταπείνωσης ή στιγματισμού, δεν θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση βεβαίωσης της καταγγελίας του θύματος.

(26) Κατά την παροχή πληροφοριών, θα πρέπει να δίδονται επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι είναι σε θέση να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Ως προς αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να παρέχονται πληροφορίες στο θύμα, ώστε να γνωρίζει την εκάστοτε κατάσταση κάθε διαδικασίας. Τούτο αφορά εξίσου πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να αποφασίσει κατά πόσο θα ζητήσει να επανεξετασθεί απόφαση μη δίωξης. Εάν δεν απαιτείται άλλως, θα πρέπει οι πληροφορίες που κοινοποιούνται στο θύμα να είναι δυνατόν να παρασχεθούν προφορικά ή γραπτά, μεταξύ άλλων με ηλεκτρονικά μέσα.

(27) Οι πληροφορίες θα πρέπει να αποστέλλονται στο θύμα στην τελευταία γνωστή διεύθυνση αλληλογραφίας ή στα ηλεκτρονικά στοιχεία επικοινωνίας που έχουν δοθεί στην αρμόδια αρχή από το θύμα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επί παραδείγματι λόγω του μεγάλου αριθμού θυμάτων σε μια υπόθεση, θα πρέπει να είναι δυνατόν να παρέχονται πληροφορίες μέσω του τύπου, μέσω της επίσημης ιστοσελίδας της αρμόδιας αρχής ή μέσω ανάλογου διαύλου επικοινωνίας.

(28) Τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν πληροφορίες, όταν η αποκάλυψη των πληροφοριών θα μπορούσε να επηρεάσει τον ορθό χειρισμό μιας υπόθεσης ή να βλάψει συγκεκριμένη υπόθεση ή συγκεκριμένο πρόσωπο ή αν θεωρούν ότι τούτο αντιβαίνει στα ουσιώδη συμφέροντα της εθνικής τους ασφάλειας.

(29) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν ενημερωμένα στοιχεία επαφής προκειμένου να επικοινωνούν όσον αφορά την υπόθεσή τους, εκτός αν το θύμα έχει εκφράσει την επιθυμία να μη λαμβάνει τις πληροφορίες αυτές.

(30) Η αναφορά σε "απόφαση", στο πλαίσιο του δικαιώματος ενημέρωσης, διερμηνείας και μετάφρασης θα πρέπει να ερμηνεύεται μόνο ως αναφορά στη διαπίστωση της ενοχής ή σε κατ' άλλο τρόπο περάτωση της ποινικής διαδικασίας. Οι λόγοι της εν λόγω απόφασης θα πρέπει να γνωστοποιούνται στο θύμα μέσω αντιγράφου του εγγράφου το οποίο περιέχει την εν λόγω απόφαση ή μέσω σύντομης περίληψής τους.

(31) Το δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής δίκης συνεπεία καταγγελίας αξιόποινης πράξης κατά του θύματος θα πρέπει να ισχύει επίσης για την ενημέρωση σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής ακρόασης που αφορά έφεση ασκηθείσα κατά απόφασης στην υπόθεση.

(32) Θα πρέπει να παρέχονται στα θύματα συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με την αποφυλάκιση ή την απόδραση του δράστη εφόσον έχουν εκφράσει σχετική επιθυμία, τουλάχιστον όταν υπάρχει ενδεχόμενος ή διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης των θυμάτων, εκτός εάν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών. Όταν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών, η αρμόδια αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλους τους άλλους κινδύνους κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τις ενδεδειγμένες ενέργειες. Η αναφορά σε "διαπιστωμένο κίνδυνο βλάβης των θυμάτων" θα πρέπει να καλύπτει

παράγοντες όπως η φύση ή η σοβαρότητα του εγκλήματος και ο κίνδυνος αντιποίνων. Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να ισχύει σε περιπτώσεις ησσόνων εγκλημάτων και επομένως όταν υπάρχει μικρή μόνο πιθανότητα βλάβης του θύματος.

(33) Τα θύματα θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με οποιοδήποτε δικαίωμα έφεσης κατά απόφασης αποφυλάκισης του δράστη, εφόσον προβλέπεται το δικαίωμα αυτό στο εθνικό δίκαιο.

(34) Δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης εκτός εάν τα θύματα μπορούν να εξηγήσουν προσηκόντως τις περιστάσεις του εγκλήματος και να καταθέσουν τη μαρτυρία τους κατά τρόπο κατανοητό για τις αρμόδιες αρχές. Είναι επίσης σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι τα θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ότι μπορούν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Συνεπώς θα πρέπει να προβλέπεται δωρεάν διερμηνεία κατά την εξέταση του θύματος και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ενεργή συμμετοχή του στην ακροαματική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Όσον αφορά άλλες πτυχές της ποινικής διαδικασίας, η ανάγκη διερμηνείας και μετάφρασης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με συγκεκριμένα θέματα, τον ρόλο του θύματος στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, τη συμμετοχή του στη διαδικασία και τυχόν ειδικά δικαιώματα των οποίων απολαύει. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι αναγκαίο να παρέχονται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης μόνο στον βαθμό που απαιτείται προκειμένου τα θύματα να ασκούν τα δικαιώματά τους.

(35) Τα θύματα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προσβάλλουν απόφαση με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει ανάγκη διερμηνείας ή μετάφρασης, σύμφωνα με τις διαδικασίες του εθνικού δικαίου. Το δικαίωμα αυτό δεν συνεπάγεται υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν χωριστό μηχανισμό ή διαδικασία καταγγελιών για την προσβολή της εν λόγω απόφασης και δεν θα πρέπει να προκαλεί αδικαιολόγητη παράταση της ποινικής διαδικασίας. Θα αρκούσε μια επανεξέταση της απόφασης σύμφωνα με την υπάρχουσα εθνική διαδικασία.

(36) Το γεγονός ότι το θύμα ομιλεί γλώσσα η οποία δεν είναι ευρέως διαδεδομένη δεν θα πρέπει να δικαιολογεί αφ’ εαυτού την απόφαση ότι η διερμηνεία ή η μετάφραση θα προκαλούσε αδικαιολόγητη παράταση της ποινικής διαδικασίας.

(37) Θα πρέπει να παρέχεται υποστήριξη από τη στιγμή που το θύμα είναι γνωστό στις αρμόδιες αρχές και καθ’ όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και για κατάλληλο χρονικό διάστημα μετά από τις διαδικασίες αυτές, σύμφωνα με τις ανάγκες του θύματος και τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Η υποστήριξη θα πρέπει να παρέχεται με διάφορα μέσα, χωρίς υπερβολικές διατυπώσεις και με επαρκή γεωγραφική κατανομή ανά το κράτος μέλος, ώστε να δίδεται η δυνατότητα σε όλα τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Τα θύματα που έχουν υποστεί σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος θα μπορούσαν να χρειάζονται υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης.

(38) Σε πρόσωπα που είναι εξαιρετικά ευάλωτα ή σε καταστάσεις κατά τις οποίες διατρέχουν ιδιαίτερα υψηλό κίνδυνο βλάβης, όπως πρόσωπα κατά των οποίων ασκείται κατ’ επανάληψη βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, τα θύματα βίας λόγω φύλου ή πρόσωπα που έχουν πέσει θύματα άλλου είδους εγκλημάτων σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι ή κάτοικοι, θα πρέπει να παρέχεται ειδική υποστήριξη και νομική προστασία. Οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης θα πρέπει να βασίζονται σε ολοκληρωμένη και στοχευμένη προσέγγιση η οποία λαμβάνει υπόψη κυρίως τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων, τη σοβαρότητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης, καθώς και τη σχέση ανάμεσα στα θύματα, τους δράστες, τα παιδιά και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τους. Βασικό καθήκον των υπηρεσιών αυτών και του προσωπικού τους, που έχουν καίριο ρόλο στην υποστήριξη του θύματος ώστε να συνέλθει από τη βλάβη ή το τραύμα που έχει

πιθανώς υποστεί από την αξιόποινη πράξη και να τις ξεπεράσει, θα πρέπει να είναι η ενημέρωση των θυμάτων σχετικά με τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ώστε τα θύματα να μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις σε ενθαρρυντικό περιβάλλον που τα αντιμετωπίζει με αξιοπρέπεια, σεβασμό και ευαισθησία. Η υποστήριξη που θα πρέπει να παρέχεται από αυτές τις υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή προστασίας και ασφαλούς στέγης, την άμεση ιατρική υποστήριξη, την παραπομπή σε ιατρική και ιατροδικαστική εξέταση για αποδεικτικά στοιχεία σε περιπτώσεις βιασμού ή σεξουαλικής επίθεσης, την παροχή βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ψυχολογικής υποστήριξης, μετατραυματικής περίθαλψης, νομικών συμβουλών, πρόσβασης σε υπηρεσίες συνηγορίας και ειδικών υπηρεσιών για τα παιδιά ως άμεσα ή έμμεσα θύματα.

(39) Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων δεν απαιτείται να παρέχουν οι ίδιες εκτενή ειδικευμένη και επαγγελματική εμπειρογνωμοσύνη. Οι υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων θα πρέπει να βοηθούν τα θύματα, εφόσον απαιτείται, να χρησιμοποιούν τις υπάρχουσες επαγγελματικές υπηρεσίες υποστήριξης, όπως ψυχολόγους.

(40) Μολονότι η παροχή υποστήριξης δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή καταγγελίας όσον αφορά αξιόποινη πράξη από μέρους των θυμάτων σε αρμόδια αρχή, όπως στην αστυνομία, οι αρχές αυτές είναι συχνά οι πλέον κατάλληλες για να ενημερώσουν τα θύματα για τις δυνατότητες υποστήριξης. Για τον λόγο αυτό, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες για την παραπομπή των θυμάτων σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, εξασφαλίζοντας κυρίως ότι οι απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων μπορούν να τηρούνται και όντως τηρούνται. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές.

(41) Το δικαίωμα ακρόασης των θυμάτων θα πρέπει να θεωρείται ότι έχει ασκηθεί όταν τα θύματα έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν ή να δώσουν εξηγήσεις γραπτώς.

(42) Το δικαίωμα ακρόασης των παιδιών θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία δεν θα πρέπει να αποκλείεται μόνο επειδή το θύμα είναι παιδί ή λόγω της ηλικίας του εν λόγω θύματος.

(43) Το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης θα πρέπει να θεωρείται ότι αφορά αποφάσεις εισαγγελέων και ανακριτών ή αρχών επιβολής του νόμου, όπως αστυνομικών, αλλά όχι αποφάσεις δικαστηρίων. Η επανεξέταση της απόφασης μη άσκησης δίωξης θα πρέπει να διενεργείται από διαφορετικό πρόσωπο ή αρχή από αυτήν που εξέδωσε την αρχική απόφαση, εκτός εάν η αρχική απόφαση για τη μη άσκηση δίωξης εξεδόθη από την ανώτατη εισαγγελική αρχή, η απόφαση της οποίας δεν επιδέχεται επανεξέταση· στην περίπτωση αυτή, η επανεξέταση μπορεί να διενεργείται από την ίδια αρχή. Το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης δεν αφορά ειδικές διαδικασίες, όπως οι διαδικασίες κατά βουλευτών ή μελών της κυβέρνησης, όσον αφορά την άσκηση των επίσημων καθηκόντων τους.

(44) Η απόφαση περάτωσης της ποινικής διαδικασίας, όπως μια απόφαση για τη μη άσκηση δίωξης, θα πρέπει να περιλαμβάνει περιπτώσεις κατά τις οποίες ο εισαγγελέας αποφασίζει να αποσύρει τις κατηγορίες ή να περατώσει τη διαδικασία.

(45) Η απόφαση του εισαγγελέα που έχει ως αποτέλεσμα εξωδικαστικό διακανονισμό και, ως εκ τούτου, την περάτωση της ποινικής διαδικασίας στερεί από τα θύματα το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης του εισαγγελέα για τη μη άσκηση δίωξης μόνο αν με τον εξωδικαστικό διακανονισμό επιβάλλεται προειδοποίηση ή υποχρέωση.

(46) Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, όπως η διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και δράστη, οι ευρύτερες οικογενειακές συναντήσεις και οι κύκλοι καθορισμού της ποινής, μπορεί να ωφελήσουν σε μεγάλο βαθμό το θύμα, αλλά απαιτούν ορισμένες διασφαλίσεις προκειμένου να αποφευχθεί η δευτερογενής και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και

εκφοβισμός. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει επομένως να έχουν ως πρωταρχικό κριτήριο τα συμφέροντα και τις ανάγκες του θύματος, την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη το θύμα και την πρόληψη άλλης βλάβης. Κατά την παραπομπή υπόθεσης στην αποκαταστατική δικαιοσύνη και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αποκατάστασης της δικαιοσύνης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες όπως η φύση και η σοβαρότητα του εγκλήματος, ο βαθμός του τραύματος που έχει προκληθεί, η κατ' επανάληψη παραβίαση της σωματικής, σεξουαλικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας του θύματος, οι ανισορροπίες συσχετισμού δυνάμεων και η ηλικία, η ωριμότητα ή η νοητική ικανότητα του θύματος, οι οποίοι θα μπορούσαν να περιορίσουν ή να μειώσουν την ικανότητα του θύματος να κάνει συνειδητή επιλογή ή να έχουν αρνητικές επιπτώσεις για το θύμα. Οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης θα πρέπει κατ' αρχήν, να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, πλην αντίθετης συμφωνίας των διαδίκων ή εκτός αν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση στο εθνικό δίκαιο λόγω υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος. Ορισμένοι παράγοντες, όπως απειλές ή οποιαδήποτε μορφή βίας που τελείται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να θεωρηθεί ότι πρέπει να γνωστοποιούνται για το κοινό συμφέρον.

(47) Τα θύματα δεν θα πρέπει να αναμένεται ότι θα υποβάλλονται σε έξοδα σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποχρεούνται να επιστρέφουν μόνο τα αναγκαία έξοδα των θυμάτων σχετικά με τη συμμετοχή τους σε ποινική διαδικασία και δεν θα πρέπει να υποχρεούνται να επιστρέφουν τα δικαστικά έξοδα των θυμάτων. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν όρους επιστροφής εξόδων στο εθνικό δίκαιο, όπως προθεσμίες για την αίτηση επιστροφής εξόδων, τυποποιημένους συντελεστές για τα έξοδα διατροφής και μετακίνησης και μέγιστα ημερήσια ποσά για απώλεια εσόδων. Το δικαίωμα επιστροφής εξόδων σε ποινική διαδικασία δεν θα πρέπει να γεννάται σε περίπτωση κατά την οποία το θύμα έχει δώσει κατάθεση σχετικά με αξιόποινη πράξη. Τα έξοδα θα πρέπει να καλύπτονται μόνο στον βαθμό που το θύμα υποχρεούται ή καλείται από τις αρμόδιες αρχές να παραστεί και να συμμετάσχει ενεργώς στην ποινική διαδικασία.

(48) Τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν κατασχεθεί κατά την ποινική διαδικασία θα πρέπει να επιστρέφονται το ταχύτερο δυνατό στο θύμα του εγκλήματος, εκτός εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, όπως διαφορά σχετικά με την κυριότητα ή την κατοχή των περιουσιακών στοιχείων ή εάν είναι παράνομα τα ίδια τα περιουσιακά στοιχεία. Το δικαίωμα επιστροφής των περιουσιακών στοιχείων δεν θα πρέπει να θίγει τη νόμιμη φύλαξή τους για τους σκοπούς άλλων νομικών διαδικασιών.

(49) Το δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη και η οικεία εφαρμοστέα διαδικασία θα πρέπει να ισχύουν και για τα θύματα που διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης.

(50) Η υποχρέωση που θεσπίζεται στην παρούσα οδηγία όσον αφορά τη διαβίβαση των καταγγελιών δεν θα πρέπει να θίγει την αρμοδιότητα των κρατών μελών να κινούν διαδικασίες και δεν θίγει τους κανόνες περί σύγκρουσης δικαιοδοσίας που θεσπίζονται στην απόφαση-πλαίσιο 2009/948/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για την πρόληψη και τον διακανονισμό συγκρούσεων δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις [13].

(51) Εφόσον το θύμα έχει εγκαταλείψει το έδαφος του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης, το εν λόγω κράτος μέλος δεν θα πρέπει να υποχρεούται πλέον να παρέχει συνδρομή, υποστήριξη και προστασία, εκτός αν αφορά άμεσα ποινική διαδικασία την οποία διεξάγει όσον αφορά την εν λόγω αξιόποινη πράξη, όπως ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας. Το κράτος μέλος κατοικίας του θύματος θα πρέπει να παρέχει την αναγκαία βοήθεια, υποστήριξη και προστασία για την αποκατάσταση του θύματος.

(52) Θα πρέπει να προβλέπονται μέτρα για τη διαφύλαξη της αξιοπρέπειας και την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και από εκφοβισμό, όπως ασφαλιστικά μέτρα, εντολές προστασίας ή περιοριστικά μέτρα.

(53) Ο κίνδυνος δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη ή λόγω της συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία θα πρέπει να περιορισθεί με τη συντονισμένη διεξαγωγή της διαδικασίας και με σεβασμό, που επιτρέπει στα θύματα να αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με τις αρχές. Η επικοινωνία με τις αρμόδιες αρχές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν ευκολότερη με παράλληλο περιορισμό των περιττών επαφών με το θύμα, επιτρέποντας, παραδείγματος χάριν, τη μαγνητοσκόπηση της εξέτασης και τη χρησιμοποίησή της κατά τη δικαστική διαδικασία. Για να αποφεύγεται η ταλαιπωρία του θύματος κατά τη δικαστική διαδικασία, ιδίως συνεπεία οπτικής επαφής με τον δράστη, την οικογένειά του, τους συνεργούς του ή το κοινό, οι επαγγελματίες του κλάδου θα πρέπει να διαθέτουν ευρύτατο φάσμα μέτρων. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνονται να λάβουν, ιδίως στα κτίρια των δικαστηρίων και στα αστυνομικά τμήματα, εφικτά και πρακτικά μέτρα ώστε να εξοπλισθούν οι εγκαταστάσεις με χωριστές εισόδους και χώρους αναμονής για τα θύματα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να σχεδιάζουν, κατά το δυνατόν, τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας ούτως ώστε να αποφεύγονται οι επαφές μεταξύ των δραστών και των θυμάτων και των μελών της οικογενείας τους, παραδείγματος χάριν κλητεύοντας τα θύματα και τους δράστες σε ακροάσεις σε διαφορετική ώρα.

(54) Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος μπορεί να αποτελέσει σημαντικό μέσο για την αποτροπή δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης και μπορεί να επιτυγχάνεται με σειρά μέτρων που συμπεριλαμβάνουν τη μη κοινοποίηση ή την περιορισμένη κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα του θύματος και τον τόπο στον οποίο βρίσκεται. Η εν λόγω προστασία είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά τα παιδιά θύματα και περιλαμβάνει τη μη κοινοποίηση του ονόματος του παιδιού. Ενδέχεται, ωστόσο, σε ορισμένες έκτακτες περιπτώσεις να είναι προς όφελος του παιδιού η αποκάλυψη ή ακόμη και η ευρεία διάδοση πληροφοριών, παραδείγματος χάριν σε περίπτωση απαγωγής παιδιού. Τα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειας τους θα πρέπει πάντοτε να συνάδουν με το δικαίωμα στη χρηστή απονομή δικαιοσύνης και στην ελευθερία έκφρασης, όπως αναγνωρίζονται στα άρθρα 6 και 10, αντίστοιχα, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

(55) Ορισμένα θύματα είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένα στον κίνδυνο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης από τον δράστη κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Είναι δυνατόν ο κίνδυνος αυτός να οφείλεται στα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος στο είδος ή τη φύση του εγκλήματος και στις περιστάσεις τέλεσής του. Μόνο με την ταχύτερη δυνατή διεξαγωγή ατομικών αξιολογήσεων είναι δυνατόν να εντοπισθεί αποτελεσματικά ο εν λόγω κίνδυνος. Όλα τα θύματα θα πρέπει να υπάγονται σε τέτοια αξιολόγηση προκειμένου να καθορίζεται αν κινδυνεύουν να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και ποια ειδικά μέτρα προστασίας απαιτούνται.

(56) Στις ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος όπως η ηλικία του, το φύλο και η ταυτότητα ή έκφραση του φύλου, η εθνότητα, η φυλή, η θρησκεία, ο γενετήσιος προσανατολισμός, η υγεία, η αναπηρία, το καθεστώς διαμονής, οι δυσκολίες επικοινωνίας, η σχέση με τον δράστη ή η εξάρτηση από αυτόν και η προηγούμενη εμπειρία από εγκληματικές πράξεις. Στις ατομικές αξιολογήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη και ο τύπος ή η φύση και η

σοβαρότητα του εγκλήματος, όπως αν είναι έγκλημα μίσους, έγκλημα λόγω προκαταλήψεων ή διακρίσεων, σεξουαλική βία ή βία στο πλαίσιο στενών σχέσεων, όπου ο δράστης ήταν σε θέση ισχύος, το γεγονός ότι η κατοικία του θύματος βρίσκεται σε συνοικία με μεγάλη εγκληματικότητα ή στην οποία κυκλοφορούν συμμορίες ή το γεγονός ότι η χώρα καταγωγής του θύματος δεν είναι το κράτος μέλος όπου διαπράχθηκε το έγκλημα.

(57) Τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης, βίας λόγω φύλου ή εγκλημάτων μίσους και τα θύματα με αναπηρίες και τα παιδιά θύματα τείνουν να υφίστανται σε μεγάλο βαθμό δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Θα πρέπει να αξιολογείται με ιδιαίτερη προσοχή αν τα θύματα αυτά κινδυνεύουν να υποστούν τέτοια θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση και θα πρέπει να υπάρχει ισχυρό τεκμήριο ότι τα εν λόγω θύματα θα ωφεληθούν από τα ειδικά μέτρα προστασίας.

(58) Τα θύματα τα οποία έχουν κριθεί ευάλωτα στον κίνδυνο δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης θα πρέπει να τυγχάνουν κατάλληλων μέτρων προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Η ακριβής φύση αυτών των μέτρων θα πρέπει να καθορίζεται μέσω της ατομικής αξιολόγησης, συνεκτιμώντας την επιθυμία του θύματος. Η εμβέλεια των μέτρων αυτών θα πρέπει να καθορίζεται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου. Οι ανησυχίες και οι φόβοι των θυμάτων σε σχέση με τη διαδικασία θα πρέπει να αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα, προκειμένου να προσδιορισθεί κατά πόσο χρειάζονται κάποιο ειδικό μέτρο.

(59) Λόγω άμεσων επιχειρησιακών αναγκών και περιορισμών, ενδέχεται να είναι αδύνατον να εξασφαλισθεί, για παράδειγμα,, ότι η εξέταση του θύματος θα διενεργείται πάντα από τον ίδιο αστυνομικό· η ασθένεια, η άδεια μητρότητας ή η γονική άδεια αποτελούν παραδείγματα τέτοιων περιορισμών. Εκτός αυτού, οι ειδικοί χώροι που προορίζονται για την εξέταση των θυμάτων μπορεί να μην είναι διαθέσιμοι λόγω, για παράδειγμα, ανακαίνισης. Σε περίπτωση τέτοιων επιχειρησιακών ή πρακτικών περιορισμών, μπορεί να μην είναι δυνατό να προβλέπεται κατά περίπτωση ειδικό μέτρο που αποφασίστηκε μετά από ατομική αξιολόγηση.

(60) Όταν, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πρόκειται να ορισθεί κηδεμόνας ή εκπρόσωπος παιδιού, οι ρόλοι αυτοί μπορούν να αναλαμβάνονται από το ίδιο πρόσωπο ή από νομικό πρόσωπο, ίδρυμα ή αρχή.

(61) Κάθε υπάλληλος που συμμετέχει σε ποινική διαδικασία ο οποίος ενδέχεται να έλθει σε προσωπική επαφή με θύματα θα πρέπει να έχει πρόσβαση και να λαμβάνει κατάλληλη αρχική και συνεχή εκπαίδευση, σε επίπεδο ανάλογο προς την επαφή τους με τα θύματα, ούτως ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τα θύματα και τις ανάγκες τους και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, ευαισθησία, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις. Τα πρόσωπα που ενδέχεται να συμμετέχουν στην ατομική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό των συγκεκριμένων αναγκών προστασίας του θύματος και να αξιολογούν την ανάγκη για ειδικά μέτρα προστασίας θα πρέπει να λαμβάνουν ειδική εκπαίδευση για τη διενέργεια της αξιολόγησης αυτής. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν παρόμοια εκπαίδευση για το προσωπικό της αστυνομίας και των δικαστηρίων. Θα πρέπει επίσης να προτείνεται η εκπαίδευση για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές και για τους επαγγελματίες του κλάδου παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στα θύματα ή αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Η εν λόγω απαίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης εκπαίδευση σχετικά με τις ειδικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων στις οποίες θα πρέπει να παραπέμπονται τα θύματα ή εξειδικευμένη κατάρτιση, όταν η εργασία τους έχει ως επίκεντρο θύματα με ειδικές ανάγκες, και ειδική ψυχολογική εκπαίδευση ανάλογα με την περίπτωση. Όπου απαιτείται,

η εκπαίδευση αυτή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου. Οι δράσεις των κρατών μελών σχετικά με την εκπαίδευση θα πρέπει να συμπληρώνονται με κατευθυντήριες γραμμές, συστάσεις και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σύμφωνα με τον οδικό χάρτη της Βουδαπέστης.

(62) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν και να συνεργάζονται στενά με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, συγκεκριμένα δε με τις αναγνωρισμένες και ενεργές μη κυβερνητικές οργανώσεις που βοηθούν τα θύματα εγκληματικών πράξεων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη διαμόρφωση πολιτικών, εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, καθώς και στο πλαίσιο της παρακολούθησης και της αξιολόγησης του αντικτύπου των μέτρων υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Για να αντιμετωπίζονται τα θύματα εγκληματικών πράξεων με την κατάλληλη βοήθεια και για να λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία, οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει να εργάζονται με συντονισμένο τρόπο και να έχουν συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης - σε επίπεδο Ένωσης και σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Θα πρέπει να παρέχεται βοήθεια στα θύματα ώστε να βρίσκουν και να απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές προκειμένου να αποφεύγονται οι επανειλημμένες παραπομπές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετήσουν την ανάπτυξη "μοναδικών σημείων πρόσβασης" ή "μονοαπευθυντικών θυρίδων", για την αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των θυμάτων όταν εμπλέκονται στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης λήψης πληροφοριών, βοήθειας, υποστήριξης, προστασίας και αποζημίωσης.

(63) Προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να διευκολυνθεί η υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και να μπορέσουν τα θύματα να σπάσουν τον κύκλο της επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, είναι απαραίτητο τα θύματα να έχουν στη διάθεσή τους αξιόπιστες υπηρεσίες υποστήριξης και να είναι οι αρμόδιες αρχές διατεθειμένες να απαντήσουν στις καταγγελίες τους με σεβασμό, με ευαισθησία, με επαγγελματικό τρόπο και χωρίς διακρίσεις. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των θυμάτων στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών και να μειώσει τον αριθμό των μη καταγγελλόμενων εγκλημάτων. Οι επαγγελματίες του κλάδου οι οποίοι ως επί το πλείστον δέχονται καταγγελίες σχετικά με αξιόποινες πράξεις από μέρους των θυμάτων θα πρέπει να εκπαιδεύονται καταλλήλως για να διευκολύνουν την υποβολή καταγγελιών εγκλημάτων και θα πρέπει να απαιτούνται μέτρα για την υποβολή καταγγελιών από μέρους τρίτων, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Θα πρέπει να είναι δυνατή η χρήση τεχνολογίας της επικοινωνίας, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, οι μαγνητοσκοπήσεις ή επιγραμμικά ηλεκτρονικά έντυπα για την υποβολή καταγγελιών.

(64) Η συστηματική και κατάλληλη συλλογή στατιστικών δεδομένων αναγνωρίζεται ως βασικό στοιχείο της αποτελεσματικής χάραξης πολιτικών στον τομέα των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία. Προκειμένου να διευκολυνθεί η αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαβιβάζουν στην Επιτροπή τα συναφή στατιστικά δεδομένα που σχετίζονται με την εφαρμογή εθνικών διαδικασιών στα θύματα της εγκληματικότητας, περιλαμβανομένων τουλάχιστον του αριθμού, της φύσης και της σοβαρότητας των καταγγελλόμενων εγκλημάτων και, εφόσον τα δεδομένα αυτά είναι γνωστά και διαθέσιμα, του αριθμού και της ηλικίας και του φύλου των θυμάτων. Τα συναφή στατιστικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν δεδομένα τα οποία καταγράφουν οι δικαστικές αρχές και οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου και, κατά το μέτρο του δυνατού, διοικητικά δεδομένα που συγκεντρώνουν οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, καθώς και οι δημόσιες και μη κυβερνητικές οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων ή οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης και άλλες οργανώσεις που ασχολούνται με τα θύματα της εγκληματικότητας. Τα δικαστικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα

καταγγελλόμενα εγκλήματα, τον αριθμό των διερευνούμενων υποθέσεων και των προσώπων εναντίον των οποίων έχει ασκηθεί δίωξη και που έχουν καταδικαστεί. Τα διοικητικά δεδομένα ανά υπηρεσία μπορούν να περιλαμβάνουν, κατά το μέτρο του δυνατού, δεδομένα σχετικά με τον τρόπο χρήσης από τα θύματα των υπηρεσιών που παρέχονται από κυβερνητικούς φορείς και από δημόσιες και ιδιωτικές οργανώσεις υποστήριξης, όπως τον αριθμό των περιπτώσεων παραπομπής θυμάτων από την αστυνομία προς τις υπηρεσίες υποστήριξης και τον αριθμό των θυμάτων που ζητούν, λαμβάνουν ή δεν λαμβάνουν υποστήριξη ή αποκαταστατική δικαιοσύνη.

(65) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην τροποποίηση και επέκταση των διατάξεων της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ. Δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν είναι ουσιαστικές ως προς τον αριθμό και τη φύση τους, η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει για λόγους σαφήνειας να αντικατασταθεί στο σύνολό της σε σχέση με τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας.

(66) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, σκοπός της είναι να προάγει το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, τη ζωή, τη σωματική και διανοητική ακεραιότητα, την ελευθερία και την ασφάλεια, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, την αρχή της ισότητας γυναικών και ανδρών, τα δικαιώματα του παιδιού, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες και το δικαίωμα αμερόληπτου δικαστηρίου.

(67) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η θέσπιση ελάχιστων προτύπων για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη μονομερώς, αλλά μπορεί αντιθέτως, λόγω της κλίμακας και των δυνητικών αποτελεσμάτων του, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη αυτού του στόχου.

(68) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να προστατεύονται δυνάμει της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις [14] και σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, την οποία έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη.

(69) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει διατάξεις μεγαλύτερης εμβέλειας που περιλαμβάνονται σε άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης οι οποίες καλύπτουν με πιο στοχοθετημένο τρόπο τις ειδικές ανάγκες συγκεκριμένων κατηγοριών θυμάτων, όπως τα θύματα εμπορίας ανθρώπων και τα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και παιδικής πορνογραφίας.

(70) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, τα εν λόγω κράτη μέλη κοινοποίησαν την επιθυμία τους να μετάσχουν στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(71) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

(72) Ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε γνωμοδότηση στις 17 Οκτωβρίου 2011 [15] βάσει του άρθρου 41 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών [16],

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Σκοποί

1. Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλίσει ότι τα θύματα της εγκληματικότητας τυγχάνουν της δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας και είναι ικανά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία.

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να αναγνωρίζονται και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένη, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση, σε κάθε επαφή με τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης ή μια αρμόδια αρχή, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας. Τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία ισχύουν για όλα τα θύματα χωρίς διακρίσεις, ασχέτως του καθεστώτος διαμονής τους.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί, πρωταρχικό κριτήριο κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού το οποίο θα αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση. Υιοθετείται προσέγγιση με ευαισθησία προς το παιδί, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την ηλικία, τον βαθμό ωριμότητας, τις απόψεις, τις ανάγκες και τις ανησυχίες του παιδιού. Το παιδί και ο ασκών την γονική ευθύνη ή άλλος νόμιμος εκπρόσωπός του, εφόσον υπάρχει, ενημερώνονται για τυχόν μέτρα ή δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένα το παιδί.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) ως "θύμα" νοείται:

i) φυσικό πρόσωπο το οποίο υπέστη ζημία, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχικής ή συναισθηματικής βλάβης ή της οικονομικής ζημίας, που προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη,

ii) τα μέλη της οικογένειας προσώπου ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε απευθείας από αξιόποινη πράξη και τα οποία έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας του θανάτου του εν λόγω προσώπου·

β) ως "μέλη της οικογένειας" νοούνται ο σύζυγος ή η σύζυγος, το πρόσωπο που ζει με το θύμα σε κοινό νοικοκυριό με στενή σχέση δέσμευσης σε σταθερή και συνεχή βάση, οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή, τα αδέλφια και τα εξαρτώμενα από το θύμα πρόσωπα·

γ) ως "παιδί" νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών·

δ) ως "αποκαταστατική δικαιοσύνη" νοούνται οιεσδήποτε διαδικασίες μέσω των οποίων το θύμα και ο δράστης μπορούν, εφόσον δώσουν την ελεύθερη συναίνεσή τους, να συμμετάσχουν ενεργά στην επίλυση των ζητημάτων που απορρέουν από την αξιόποινη πράξη με τη βοήθεια αμερόληπτου τρίτου.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν διαδικασίες:

α) για να περιορίζουν τον αριθμό των μελών της οικογένειας που μπορούν να απολαύουν των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης, και

β) σε σχέση με την παράγραφο 1 στοιχείο α) σημείο ii), να καθορίζουν ποια μέλη της οικογένειας έχουν προτεραιότητα όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΠΑΡΟΧΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Άρθρο 3 - Δικαίωμα των θυμάτων να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθούν τα θύματα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία τους με αρμόδια αρχή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, καθώς και να κατανοούν τις πληροφορίες που παρέχονται από την εν λόγω αρχή.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στην επικοινωνία με τα θύματα να χρησιμοποιείται γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. Στις επικοινωνίες αυτές λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναπηρίας η οποία ενδεχομένως θίγει την ικανότητα να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητό.

3. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να συνοδεύονται από πρόσωπο της επιλογής τους κατά την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή, όταν, λόγω του αντικτύπου του εγκλήματος, το θύμα χρειάζεται βοήθεια για να κατανοήσει ή για να γίνει κατανοητό, εκτός αν αυτό αντιβαίνει στα συμφέροντα του θύματος ή εκτός αν βλάπτει την πορεία της διαδικασίας.

Άρθρο 4 Δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με αρμόδια αρχή

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στα θύματα οι ακόλουθες πληροφορίες, χωρίς περιττή καθυστέρηση, από την πρώτη τους επαφή με αρμόδια αρχή προκειμένου να είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία:

α) το είδος της υποστήριξης που μπορούν να λάβουν και από ποιον, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, βασικών πληροφοριών σχετικά με την πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, οποιαδήποτε ειδική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής βοήθειας, και εναλλακτική στέγαση·

β) οι διαδικασίες για την καταγγελία αξιόποινης πράξης και ο ρόλος τους στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών

γ) ο τρόπος και οι όροι παροχής προστασίας, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων προστασίας·

δ) ο τρόπος και οι όροι παροχής νομικών συμβουλών, νομικής συνδρομής και οποιουδήποτε άλλου είδους συμβουλών·

ε) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους μπορούν να λάβουν αποζημίωση·

στ) ο τρόπος και οι όροι υπό τους οποίους δικαιούνται υπηρεσίες διερμηνείας και μετάφρασης·

ζ) εάν κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου της τέλεσης της αξιόποινης πράξη, τυχόν ειδικά μέτρα, διαδικασίες ή ρυθμίσεις που υπάρχουν στη διάθεσή τους για την

προστασία των συμφερόντων τους στο κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή·

η) οι διαθέσιμες διαδικασίες υποβολής καταγγελιών σε περίπτωση που τα δικαιώματά τους δεν γίνονται σεβαστά από την αρμόδια αρχή·

θ) τα στοιχεία επαφής για λόγους επικοινωνίας σχετικά με την υπόθεσή τους·

ι) οι διαθέσιμες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης·

ια) ο τρόπος και οι όροι επιστροφής των εξόδων της συμμετοχής τους στην ποινική διαδικασία.

2. Η έκταση ή ο βαθμός λεπτομέρειας των πληροφοριών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ειδικές ανάγκες και την προσωπική κατάσταση του θύματος και το είδος ή τη φύση του εγκλήματος. Μπορεί επίσης να παρέχονται πρόσθετες λεπτομέρειες σε μεταγενέστερα στάδια ανάλογα με τις ανάγκες του θύματος και τη χρησιμότητα, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, αυτών των λεπτομερειών.

Άρθρο 5 - Δικαίωμα των θυμάτων κατά την υποβολή καταγγελίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να λαμβάνουν έγγραφο αποδεικτικό για κάθε επίσημη καταγγελία τους που υποβάλλεται από αυτά στην αρμόδια αρχή τους κράτους μέλους, στο οποίο αναφέρονται τα βασικά στοιχεία της σχετικής αξιόποινης πράξης.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που επιθυμούν να καταγγείλουν αξιόποινη πράξη και δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να είναι σε θέση να υποβάλλουν την καταγγελία σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή να λαμβάνουν την αναγκαία γλωσσική βοήθεια.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, δωρεάν μετάφραση του έγγραφου αποδεικτικού της καταγγελίας τους που προβλέπεται στην παράγραφο 1 σε γλώσσα την οποία κατανοούν.

Άρθρο 6 - Δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την υπόθεσή τους

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος του θύματος και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οποιαδήποτε απόφαση να μη συνεχισθεί ή να περατωθεί έρευνα ή να μην ασκηθεί δίωξη κατά του δράστη·

β) τον χρόνο και τόπο διεξαγωγής της δίκης και τη φύση των κατηγοριών κατά του δράστη.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την ποινική διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της καταγγελίας της αξιόποινης πράξης η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και να λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, αυτές τις πληροφορίες:

α) οιαδήποτε οριστική απόφαση εκδοθείσα σε δίκη·

β) πληροφορίες που επιτρέπουν στο θύμα να γνωρίζει την πορεία της ποινικής διαδικασίας, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων στις οποίες ενδέχεται να διαταραχθεί η ομαλή διεξαγωγή της υπόθεσης από αυτήν την κοινοποίηση.

3. Οι πληροφορίες που παρέχονται δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) και της παραγράφου 2 στοιχείο α) περιλαμβάνουν τους λόγους ή σύντομη περίληψη των λόγων της εν λόγω απόφασης, εκτός αν πρόκειται για απόφαση ενόρκων ή απόφαση στην οποία οι λόγοι είναι εμπιστευτικοί, όπου οι λόγοι δεν παρέχονται βάσει του εθνικού δικαίου.

4. Η επιθυμία των θυμάτων να λάβουν ή όχι τις πληροφορίες δεσμεύει την αρμόδια αρχή, εκτός αν η παροχή των πληροφοριών είναι υποχρεωτική λόγω του δικαιώματος ενεργής συμμετοχής του θύματος στην ποινική διαδικασία. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στα θύματα να μεταβάλουν ανά πάσα στιγμή την επιθυμία τους και κατόπιν λαμβάνουν υπόψη αυτή τη μεταβολή.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχεται στα θύματα η δυνατότητα να ενημερώνονται, χωρίς περιττή καθυστέρηση, για την αποφυλάκιση ή την απόδραση του προφυλακισθέντος, κατηγορουμένου ή καταδικασθέντος για αξιόποινη πράξη που τα αφορά. Επιπλέον, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα θύματα ενημερώνονται για τυχόν σχετικά μέτρα που αποφασίζονται για την προστασία τους σε περίπτωση αποφυλάκισης ή απόδρασης του δράστη.

6. Τα θύματα λαμβάνουν, εφόσον το ζητήσουν, τις πληροφορίες της παραγράφου 5 τουλάχιστον στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει ενδεχόμενος ή διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης αυτών, εκτός εάν υπάρχει διαπιστωμένος κίνδυνος βλάβης του δράστη λόγω της κοινοποίησης των πληροφοριών.

Άρθρο 7 - Δικαίωμα διερμηνείας και μετάφρασης

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι στα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της οικείας ποινικής διαδικασίας παρέχεται, εφόσον το ζητήσουν, διερμηνεία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, δωρεάν, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια κάθε εξέτασης στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας ενώπιον των ανακριτικών και δικαστικών αρχών, περιλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθώς και διερμηνεία για την ενεργή συμμετοχή τους στην ακροαματική διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου και σε τυχόν αναγκαίες διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων.

2. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, επιτρέπεται η χρήση τεχνολογίας επικοινωνιών όπως η τηλεδιάσκεψη, το τηλέφωνο ή το διαδίκτυο, εκτός αν η προσωπική παρουσία του διερμηνέα είναι απαραίτητη προκειμένου τα θύματα να ασκούν δεόντως τα δικαιώματά τους ή να κατανοούν τη διαδικασία.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα που δεν κατανοούν ή δεν ομιλούν τη γλώσσα της σχετικής ποινικής διαδικασίας να λαμβάνουν, σύμφωνα με τον ρόλο τους στην ποινική διαδικασία στο οικείο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, εφόσον το ζητήσουν, μεταφράσεις των πληροφοριών που είναι ουσιώδεις για την άσκηση των δικαιωμάτων τους κατά την ποινική διαδικασία σε γλώσσα που κατανοούν, δωρεάν, στον βαθμό που οι πληροφορίες αυτές τίθενται στη διάθεση των θυμάτων. Η μετάφραση τέτοιου είδους πληροφοριών, περιλαμβάνει τουλάχιστον κάθε απόφαση για την περάτωση της ποινικής διαδικασίας που αφορά την αξιόποινη πράξη η οποία διεπράχθη εις βάρος τους και, κατόπιν αιτήσεώς τους, τους λόγους ή σύντομη περίληψης των λόγων της εν λόγω απόφασης, εκτός αν πρόκειται για απόφαση ενόρκων ή απόφαση στην οποία οι λόγοι είναι εμπιστευτικοί, όπου οι λόγοι δεν παρέχονται βάσει του εθνικού δικαίου.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα τα οποία δικαιούνται να ενημερώνονται ως προς τον χρόνο και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1, στοιχείο β), και τα οποία δεν κατανοούν τη γλώσσα της αρμόδιας αρχής, να λαμβάνουν μετάφραση των πληροφοριών που δικαιούνται, εφόσον το ζητήσουν.

5. Τα θύματα μπορούν να υποβάλλουν αιτιολογημένη αίτηση για τον χαρακτηρισμό εγγράφου ως ουσιώδους. Δεν υφίσταται απαίτηση μετάφρασης χωρίων ουσιωδών εγγράφων τα οποία δεν συμβάλλουν στην ενεργή συμμετοχή των θυμάτων στην ποινική διαδικασία.

6. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 3, η έγγραφη μετάφραση μπορεί να αντικατασταθεί από προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη των ουσιωδών εγγράφων, υπό τον όρο ότι αυτή η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη δεν επηρεάζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης.

7. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή να αξιολογεί αν τα θύματα χρειάζονται διερμηνεία ή μετάφραση όπως προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 3. Τα θύματα μπορούν να προσβάλλουν απόφαση για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης. Οι δικονομικοί κανόνες για τέτοια προσβολή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

8. Η διερμηνεία και η μετάφραση, καθώς και η τυχόν εξέταση προσβολής απόφασης για τη μη παροχή διερμηνείας ή μετάφρασης δυνάμει του παρόντος άρθρου δεν καθυστερεί αδικαιολόγητα την ποινική διαδικασία.

Άρθρο 8 - Δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα ανάλογα με τις ανάγκες τους να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν και εμπιστευτικές υπηρεσίες υποστήριξης οι οποίες ενεργούν προς το συμφέρον των θυμάτων πριν, κατά και, για εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την ποινική διαδικασία. Τα μέλη της οικογένειας έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, ανάλογα με τις ανάγκες τους και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της αξιόποινης πράξης που διεπράχθη εις βάρος του θύματος.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή των θυμάτων, από την αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε η καταγγελία και από άλλες σχετικές οντότητες, σε υπηρεσίες υποστήριξης.

3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την πρόβλεψη δωρεάν και εμπιστευτικών υπηρεσιών ειδικής υποστήριξης πέραν των υπηρεσιών γενικής υποστήριξης των θυμάτων ή ως αναπόσπαστο τμήμα τους ή επιτρέποντας στις οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων να απευθύνονται σε υπάρχουσες εξειδικευμένες οντότητες που παρέχουν ειδική υποστήριξη. Τα θύματα και τα μέλη της οικογένειάς τους έχουν πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες ανάλογα με τις ειδικές τους ανάγκες, όσον αφορά δε τα μέλη της οικογένειας, ανάλογα και με τη βαρύτητα της βλάβης που υπέστησαν λόγω της εγκληματικής πράξης που διαπράχθηκε εις βάρος του θύματος.

4. Οι υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης μπορούν να συγκροτούνται ως δημόσιες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις και να οργανώνονται σε επαγγελματική ή σε εθελοντική βάση.

5. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να μην εξαρτάται από την επίσημη καταγγελία αξιόποινης πράξης σε αρμόδια αρχή από το θύμα.

Άρθρο 9 - Υποστήριξη από τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων

1. Οι κατά το άρθρο 8 παράγραφος 1 υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων παρέχουν τουλάχιστον:

α) πληροφορίες, συμβουλές και υποστήριξη σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την πρόσβαση σε εθνικά συστήματα αποζημίωσης για ζημίες από αξιόποινη πράξη και όσον αφορά τον ρόλο των θυμάτων στην ποινική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για συμμετοχή στη δίκη.˙

β) πληροφορίες σχετικά με τις υπάρχουσες σχετικές υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης ή άμεση παραπομπή σε αυτές.˙

γ) συναισθηματική και, εφόσον υπάρχει, ψυχολογική υποστήριξη.˙

δ) συμβουλές σχετικά με οικονομικά και πρακτικά θέματα που ανακύπτουν από το έγκλημα.

ε) εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, συμβουλές σχετικά με τον κίνδυνο και την αποτροπή δευτερογενούς και περαιτέρω θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης.

2. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τις υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων να εξετάζουν με ιδιαίτερη προσοχή τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος.

3. Εκτός αν παρέχονται με άλλο τρόπο από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης του άρθρου 8 παράγραφος 3 αναπτύσσουν και παρέχουν τουλάχιστον τα εξής:

α) κέντρα υποδοχής ή άλλη κατάλληλη προσωρινή στέγαση για θύματα που χρειάζονται ασφαλή τόπο παραμονής λόγω άμεσου κινδύνου δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης.

β) στοχευμένη και ολοκληρωμένη υποστήριξη για τα θύματα με ειδικές ανάγκες, όπως είναι τα θύματα σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένης της μετατραυματικής υποστήριξης και συμβουλευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο 10 - Δικαίωμα ακρόασης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να δύνανται να έχουν το δικαίωμα ακρόασης κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας και να μπορούν να προσκομίζουν αποδεικτικά στοιχεία. Κατά την ακρόαση παιδιού θύματος λαμβάνονται δεόντως υπόψη η ηλικία και η ωριμότητα του παιδιού.

2. Οι δικονομικοί κανόνες σχετικά με την ακρόαση των θυμάτων κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας και την προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 11 - Δικαιώματα σε περίπτωση απόφασης για τη μη άσκηση δίωξης

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, να έχουν το δικαίωμα να ζητούν επανεξέταση της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη. Οι δικονομικοί κανόνες της επανεξέτασης αυτής καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ο ρόλος του θύματος στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης καθορίζεται μόνο αφού ληφθεί απόφαση για τη δίωξη του δράστη, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τουλάχιστον τα θύματα σοβαρών αδικημάτων να έχουν το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης να μην ασκηθεί δίωξη. Οι δικονομικοί κανόνες της επανεξέτασης αυτής καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να ενημερώνονται χωρίς περιττή καθυστέρηση σχετικά με το δικαίωμά τους να λαμβάνουν, καθώς και να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να αποφασίσουν αν θα ζητήσουν να επανεξετασθεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης εφόσον το ζητήσουν.

4. Όταν η απόφαση μη άσκησης δίωξης λαμβάνεται από την ανώτατη εισαγγελική αρχή, της οποίας η απόφαση δεν επιδέχεται επανεξέταση βάσει του εθνικού δικαίου, η επανεξέταση δύναται να διενεργηθεί από την ίδια αρχή.

5. Οι παράγραφοι 1, 3 και 4 δεν εφαρμόζονται όταν η απόφαση του εισαγγελέα να μην ασκήσει ποινική δίωξη συνεπάγεται εξωδικαστικό διακανονισμό, εφόσον η δυνατότητα αυτή παρέχεται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 12 - Δικαίωμα διασφαλίσεων στο πλαίσιο υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την προφύλαξη του θύματος από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και από εκφοβισμό, τα οποία πρέπει να εφαρμόζονται κατά την παροχή ενδεχόμενων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Με τα μέτρα αυτά διασφαλίζεται ότι τα θύματα που επιλέγουν να συμμετάσχουν σε διαδικασία αποκαταστατικής δικαιοσύνης έχουν πρόσβαση σε ασφαλείς και αρμόδιες υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, υπό τις ακόλουθες τουλάχιστον προϋποθέσεις:

α) οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης χρησιμοποιούνται μόνο αν είναι προς το συμφέρον του θύματος, με την επιφύλαξη τυχόν ζητημάτων ασφαλείας, και βασίζονται στην ελεύθερη και εν επιγνώσει συναίνεση του θύματος η οποία μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή.˙

β) προτού συμφωνήσει να συμμετάσχει στη διαδικασία αποκαταστατικής δικαιοσύνης, το θύμα λαμβάνει πλήρεις και αντικειμενικές πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και την πιθανή έκβαση της εν λόγω διαδικασίας, καθώς και σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής ενδεχόμενης συμφωνίας.

γ) ο δράστης πρέπει να έχει αναγνωρίσει τα βασικά περιστατικά της υπόθεσης.

δ) κάθε συμφωνία συνάπτεται εκουσίως και μπορεί να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε μεταγενέστερη ποινική διαδικασία.

ε) οι συνομιλίες στις διαδικασίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης που δεν διεξάγονται δημοσίως είναι εμπιστευτικές και δεν δημοσιοποιούνται στη συνέχεια, εκτός αν συμφωνούν τα μέρη ή αν απαιτείται από το εθνικό δίκαιο λόγω υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος.

2. Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την παραπομπή υποθέσεων, όπως ενδείκνυται σε υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων με τη θέσπιση διαδικασιών ή κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τους όρους της εν λόγω παραπομπής.

Άρθρο 13 - Δικαίωμα νομικής συνδρομής

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν πρόσβαση σε νομική συνδρομή όταν έχουν την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται πρόσβαση σε νομική συνδρομή καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 14 - Δικαίωμα επιστροφής των εξόδων

Τα κράτη μέλη παρέχουν στα θύματα που συμμετέχουν σε ποινική διαδικασία τη δυνατότητα επιστροφής των εξόδων τα οποία πραγματοποίησαν λόγω της ενεργής συμμετοχής τους σε ποινική διαδικασία, σύμφωνα με τον ρόλο τους στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους τα θύματα δικαιούνται επιστροφή των εξόδων τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 15 - Δικαίωμα επιστροφής περιουσιακών στοιχείων

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, μετά από απόφαση αρμόδιας αρχής, τα αποδοτέα περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία να επιστρέφονται αμελλητί στα θύματα, εκτός εάν απαιτείται για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας. Οι όροι ή οι δικονομικοί κανόνες υπό τους οποίους επιστρέφονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στα θύματα καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 16 - Δικαίωμα απόφασης για τη χορήγηση αποζημίωσης από τον δράστη στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα να έχουν το δικαίωμα να ζητούν, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την έκδοση απόφασης για την αποζημίωσή τους από μέρους του δράστη, εντός εύλογης προθεσμίας, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι η σχετική απόφαση λαμβάνεται στο πλαίσιο άλλης νομικής διαδικασίας.

2. Τα κράτη μέλη προωθούν μέτρα ώστε να ενθαρρύνεται η παροχή επαρκούς αποζημίωσης στο θύμα από μέρους του δράστη.

Άρθρο 17 - Δικαιώματα θυμάτων που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές τους να μπορούν να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να μειώσουν τις δυσκολίες που ανακύπτουν όταν το θύμα κατοικεί σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της τέλεσης της αξιόποινης πράξης, ιδίως όσον αφορά την οργάνωση της διαδικασίας. Για τον λόγο αυτό, οι αρχές του κράτους μέλους τέλεσης της αξιόποινης πράξης είναι, ιδίως, σε θέση:

α) να λαμβάνουν κατάθεση του θύματος αμέσως μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή.

β) να χρησιμοποιούν όσο το δυνατόν περισσότερο τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής διάσκεψης που προβλέπονται στη σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Μαΐου 2000 [17] για την ακρόαση θυμάτων που κατοικούν στο εξωτερικό.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα αξιόποινης πράξης που τελέσθηκε σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της κατοικίας τους να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελία στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους κατοικίας τους, εάν αδυνατούν να το πράξουν στο κράτος μέλος τέλεσης της αξιόποινης πράξης ή, σε περίπτωση σοβαρού εγκλήματος κατά την έννοια του εθνικού δικαίου του εν λόγω κράτους μέλους, εάν δεν επιθυμούν να το πράξουν.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή στην οποία κατατέθηκε από το θύμα η καταγγελία να τη διαβιβάζει αμελλητί στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους όπου τελέσθηκε η αξιόποινη πράξη, εφόσον δεν έχει ασκηθεί από το κράτος μέλος όπου κατατέθηκε η καταγγελία η αρμοδιότητα να κινήσει διαδικασίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 18 Δικαίωμα προστασίας

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να προβλέπονται μέτρα για την προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμό, καθώς και από τους κινδύνους ψυχικής, συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης, και για την προστασία της αξιοπρέπειας των θυμάτων κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους. Εφόσον απαιτείται, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν επίσης διαδικασίες καθιερωμένες από το εθνικό δίκαιο για τη σωματική προστασία των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους.

Άρθρο 19 - Δικαίωμα να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ θύματος και δράστη

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για να αποφεύγεται η επαφή μεταξύ των θυμάτων και, εφόσον απαιτείται, των μελών της οικογένειάς τους και του δράστη στους χώρους διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, εκτός εάν η επαφή αυτή απαιτείται από την ποινική διαδικασία.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι στον σχεδιασμό νέων δικαστικών κτηρίων περιλαμβάνονται χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα.

Άρθρο 20 - Δικαίωμα προστασίας των θυμάτων κατά την ποινική έρευνα

Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας:

α) η εξέταση των θυμάτων πραγματοποιείται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά την καταγγελία της αξιόποινης πράξης στην αρμόδια αρχή.˙

β) ο αριθμός των εξετάσεων των θυμάτων περιορίζεται στο ελάχιστο και οι εξετάσεις διεξάγονται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής έρευνας.˙

γ) τα θύματα μπορούν να συνοδεύονται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους και από πρόσωπο της επιλογής τους, εκτός αν έχει ληφθεί αιτιολογημένη απόφαση για το αντίθετο σχετικά με ένα ή και τα δύο αυτά πρόσωπα.˙

δ) οι ιατρικές εξετάσεις περιορίζονται στο ελάχιστο και διενεργούνται μόνο όταν είναι αυστηρά αναγκαίο για τους σκοπούς της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 21 - Δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής ζωής

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να λαμβάνουν, κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των προσωπικών χαρακτηριστικών του θύματος που λαμβάνονται υπόψη κατά την ατομική αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 22, και της εικόνας των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς τους. Τα κράτη μέλη μεριμνούν επιπλέον ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να λαμβάνουν κάθε νόμιμο μέτρο για την αποφυγή της διάδοσης οιασδήποτε πληροφορίας που θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναγνώριση παιδιού θύματος.

2. Προκειμένου να προστατευθούν η ιδιωτική ζωή, η προσωπική ακεραιότητα και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων, τα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του σεβασμού της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης και της ελευθερίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της πολυφωνίας τους, ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης να λαμβάνουν μέτρα αυτορρύθμισης.

Άρθρο 22 - Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να διενεργείται εγκαίρως ατομική αξιολόγηση των θυμάτων, σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας και για να αποφασίζεται αν και σε ποιο βαθμό τα θύματα θα μπορούσαν να επωφεληθούν από ειδικά μέτρα κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, όπως προβλέπεται στα άρθρα 23 και 24, λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση.

2. Στην ατομική αξιολόγηση λαμβάνονται κυρίως υπόψη:

α) τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος˙

β) το είδος ή η φύση του εγκλήματος και

γ) οι περιστάσεις του εγκλήματος.

3. Στο πλαίσιο της ατομικής αξιολόγησης τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα που υπέστησαν σημαντική βλάβη λόγω της σοβαρότητας του εγκλήματος, στα θύματα εγκλήματος που οφείλεται σε προκαταλήψεις ή διακρίσεις, που θα μπορούσε, ιδίως, να σχετίζεται με τα προσωπικά χαρακτηριστικά τους, και στα θύματα τα οποία είναι ιδιαίτερα ευάλωτα λόγω της σχέσης τους με τον δράστη ή της εξάρτησής τους από αυτόν, ιδίως τα θύματα τρομοκρατίας, οργανωμένου εγκλήματος, εμπορίας ανθρώπων, βίας λόγω φύλου, βίας στο πλαίσιο στενής σχέσης, σεξουαλικής βίας ή εκμετάλλευσης ή εγκλήματος μίσους και στα θύματα με αναπηρίες.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τεκμαίρεται ότι τα παιδιά θύματα έχουν ειδικές ανάγκες προστασίας λόγω ιδιαίτερου κινδύνου να υποστούν δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση, εκφοβισμό και αντεκδίκηση. Για να καθορισθεί αν και σε ποιο βαθμό θα επωφελούνταν από τα ειδικά μέτρα των άρθρων 23 και 24, τα παιδιά θύματα υποβάλλονται σε ατομική αξιολόγηση κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

5. Η έκταση της ατομικής αξιολόγησης μπορεί να προσαρμοσθεί ανάλογα με τη σοβαρότητα του εγκλήματος και τον βαθμό της προφανούς βλάβης που υπέστη το θύμα.

6. Η εν λόγω ατομική αξιολόγηση διενεργείται με τη στενή συμμετοχή των θυμάτων και λαμβάνει υπόψη τις επιθυμίες τους, μεταξύ άλλων στην περίπτωση που δεν επιθυμούν τη λήψη των ειδικών μέτρων που προβλέπονται στα άρθρα 23 και 24.

7. Αν οι περιστάσεις που αποτελούν την βάση μιας ατομικής αξιολόγησης έχουν μεταβληθεί σημαντικά, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 23 Δικαίωμα προστασίας θυμάτων με ειδικές ανάγκες προστασίας κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης και σύμφωνα με τους κανόνες της διακριτικής ευχέρειας του δικαστηρίου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που επωφελούνται ειδικών μέτρων τα οποία αποφασίζονται μετά από τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 να μπορούν να επωφελούνται από τα μέτρα των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Ειδικό μέτρο που αποφασίσθηκε μετά από ατομική αξιολόγηση δεν εφαρμόζεται, εάν επιχειρησιακοί ή πρακτικοί περιορισμοί καθιστούν τούτο αδύνατο ή όταν υπάρχει επείγουσα ανάγκη εξέτασης του θύματος και η παράλειψη εξέτασής του θα μπορούσε να βλάψει το θύμα ή άλλο πρόσωπο ή να θίξει την πορεία της διαδικασίας.

2. Κατά τη διάρκεια της ποινικής έρευνας τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

α) το θύμα εξετάζεται σε χώρους που έχουν σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί εδικά για τον σκοπό αυτό·

β) η εξέταση του θύματος διεξάγεται από επαγγελματίες εκπαιδευμένους για τον σκοπό αυτό ή με τη βοήθειά τους·

γ) κάθε εξέταση του θύματος διεξάγεται από τα ίδια πρόσωπα, εκτός αν αυτό αντίκειται στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης·

δ) κάθε εξέταση θυμάτων σεξουαλικής βίας, βίας λόγω φύλου ή βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων, εφόσον δεν διεξάγεται από εισαγγελέα ή δικαστή, διεξάγεται από πρόσωπο του

ίδιου με το θύμα φύλου, εφόσον το επιθυμεί το θύμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται η πορεία της ποινικής διαδικασίας.

3. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου τα θύματα με ειδικές ανάγκες προστασίας που αναγνωρίζονται σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 έχουν στη διάθεσή τους τα ακόλουθα μέτρα:

α) μέτρα προκειμένου να αποφεύγεται κάθε οπτική επαφή μεταξύ θυμάτων και δραστών, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της κατάθεσης, με τη χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων όπως τεχνολογία των επικοινωνιών·

β) μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι το θύμα μπορεί να συμμετέχει στην ακροαματική διαδικασία στην αίθουσα του δικαστηρίου χωρίς να είναι παρόν, κυρίως με τη χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας επικοινωνιών·

γ) μέτρα για να αποφεύγονται οι άσκοπες ερωτήσεις σχετικά με την ιδιωτική ζωή του θύματος που δεν έχουν σχέση με την αξιόποινη πράξη και

δ) μέτρα που καθιστούν δυνατή τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας κεκλεισμένων των θυρών.

Άρθρο 24 - Δικαίωμα προστασίας των παιδιών θυμάτων κατά τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας

1. Εκτός από τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 23, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, όταν το θύμα είναι παιδί:

α) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας, κάθε εξέταση του παιδιού θύματος να μπορεί να καταγράφεται οπτικοακουστικά και οι μαγνητοσκοπημένες αυτές εξετάσεις να μπορούν να χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία κατά τη ποινική διαδικασία·

β) στο πλαίσιο της ποινικής έρευνας και της ποινικής διαδικασίας, σύμφωνα με τον ρόλο των θυμάτων στο σχετικό σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, οι αρμόδιες αρχές να διορίζουν ειδικό εκπρόσωπο του παιδιού θύματος, όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, οι δικαιούχοι της γονικής μέριμνας αποκλείονται από την εκπροσώπηση του παιδιού θύματος λόγω σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και του παιδιού θύματος ή στην περίπτωση που το παιδί θύμα είναι ασυνόδευτο ή ζει χωριστά από την οικογένειά του·

γ) όταν το παιδί θύμα δικαιούται συνήγορο, δικαιούται να έχει νομικές συμβουλές και νομικό εκπρόσωπο, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματός του, σε διαδικασίες όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρξει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του παιδιού θύματος και των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

Οι δικονομικοί κανόνες για τις μαγνητοσκοπήσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α) και τη χρήση τους καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.

2. Όταν η ηλικία του θύματος είναι αβέβαιη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύεται ότι πρόκειται για παιδί, τεκμαίρεται ότι το θύμα είναι παιδί για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25 - Εκπαίδευση των επαγγελματιών του κλάδου

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι υπάλληλοι που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με θύματα, όπως το προσωπικό της αστυνομίας και το προσωπικό των δικαστηρίων, να λαμβάνουν γενική και ειδική εκπαίδευση, επιπέδου ανάλογου με τις επαφές που έχουν με τα θύματα, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν ως προς τις ανάγκες των θυμάτων και να μπορούν να αντιμετωπίζουν τα θύματα με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματισμό.

2. Με την επιφύλαξη της δικαστικής ανεξαρτησίας και των διαφορών στην οργάνωση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στην Ένωση, τα κράτη μέλη ζητούν από τους αρμοδίους για την εκπαίδευση των δικαστών και εισαγγελέων που ασχολούνται με ποινικές διαδικασίες να παρέχουν γενική και ειδική εκπαίδευση, ώστε να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικαστών και των εισαγγελέων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων.

3. Με τη δέουσα επιφύλαξη της ανεξαρτησίας του νομικού επαγγέλματος, τα κράτη μέλη προτείνουν να παρέχεται γενική και ειδική εκπαίδευση στους δικηγόρους από τους αρμόδιους φορείς εκπαίδευσης των δικηγόρων για να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση των δικηγόρων ως προς τις ανάγκες των θυμάτων.

4. Μέσω των δημόσιων υπηρεσιών ή της χρηματοδότησης οργανώσεων υποστήριξης των θυμάτων, τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν πρωτοβουλίες ούτως ώστε όσοι παρέχουν υποστήριξη στα θύματα και οι υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης να λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση επιπέδου ανάλογου με τις επαφές τους με τα θύματα και να τηρούν τα επαγγελματικά πρότυπα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται με αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματικό τρόπο.

5. Ανάλογα με τα προβλεπόμενα καθήκοντα και τη φύση και το επίπεδο της επαφής του επαγγελματία του κλάδου με τα θύματα, σκοπός της εκπαίδευσης είναι να αποκτήσει ο επαγγελματίας του κλάδου τη δυνατότητα να αναγνωρίζει τα θύματα και να τα αντιμετωπίζει με σεβασμό, επαγγελματισμό και χωρίς διακρίσεις.

Άρθρο 26 - Συνεργασία και συντονισμός των υπηρεσιών

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών προς βελτίωση της πρόσβασης των θυμάτων στα δικαιώματα που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και στο εθνικό δίκαιο. Η συνεργασία αυτή αφορά τουλάχιστον τα εξής:

α) ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών·

β) διαβούλευση σε ατομικές υποθέσεις και

γ) συνδρομή προς τα ευρωπαϊκά δίκτυα που ασχολούνται με θέματα τα οποία αφορούν άμεσα τα δικαιώματα των θυμάτων.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, μεταξύ άλλων και μέσω του διαδικτύου, ώστε να αυξηθεί η επίγνωση των δικαιωμάτων που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία, να μειωθεί ο κίνδυνος θυματοποίησης και να ελαχιστοποιηθούν ο αντίκτυπος του εγκλήματος και οι κίνδυνοι δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης, με στόχο ιδίως ομάδες κινδύνου όπως τα παιδιά και τα θύματα βίας λόγω φύλου και βίας στο πλαίσιο στενών σχέσεων. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, εφόσον ενδείκνυται σε συνεργασία με τις οικείες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 27 - Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία έως τις 16 Νοεμβρίου 2015.

2. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτήν κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της εν λόγω παραπομπής αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 28 - Παροχή δεδομένων και στατιστικών στοιχείων

Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή έως τις 16 Νοεμβρίου 2017 και εν συνεχεία ανά τριετία τα διαθέσιμα δεδομένα που καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα τα οποία θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 29 - Έκθεση

Η Επιτροπή, έως τις 16 Νοεμβρίου 2017, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση στην οποία αξιολογείται το κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία, περιλαμβανομένης της περιγραφής της δράσης που αναλήφθηκε δυνάμει των άρθρων 8, 9 και 23, συνοδευόμενη, αν χρειάζεται, από νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 30 – Αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2001/220/ΔΕΥ

Η απόφαση-πλαίσιο 2001/220/ΔΕΥ αντικαθίσταται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών ως προς τις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Όσον αφορά τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην έκδοση της παρούσας οδηγίας, οι παραπομπές στην εν λόγω απόφαση-πλαίσιο θεωρούνται παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 31 - Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 32 - Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Στρασβούργο, 25 Οκτωβρίου 2012.

Οδηγία 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας άρθρο 82 παράγραφος 1 στοιχεία α) και δ) ΣΛΕΕ, ΕΕ L 338, της 21/12/2011, σ. 2-18, η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον ν.4360/2016 (ΦΕΚ 9 Α/29-01-2016): «Ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία: της Οδηγίας 2011/99/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, περί της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, της απόφασης – πλαίσιο 2009/315/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2009 «Σχετικά με τη διοργάνωση και το περιεχόμενο της ανταλλαγής πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο μεταξύ των κρατών-μελών» και της απόφασης 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 «Σχετικά με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της απόφασης – πλαισίου 2009/315/ΔΕΥ.»

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 1 στοιχεία α) και δ),

Έχοντας υπόψη την πρωτοβουλία του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Ρουμανίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας,

Μετά τη διαβίβαση του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

(2) Το άρθρο 82 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζει ότι η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων κάθε είδους.

(3) Σύμφωνα με το πρόγραμμα της Στοκχόλμης — Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες [2], η αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα είδη δικαστικών αποφάσεων που μπορεί να είναι, ανάλογα με το νομικό σύστημα, είτε ποινικού είτε διοικητικού χαρακτήρος. Καλούνται επίσης η Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν τρόπους βελτίωσης της νομοθεσίας και τα πρακτικά μέτρα στήριξης για την προστασία των θυμάτων. Στο πρόγραμμα επισημαίνεται επίσης ότι είναι δυνατόν να προβλεφθούν μέτρα ειδικής προστασίας των θυμάτων αξιόποινων πράξεων, τα οποία θα πρέπει να είναι αποτελεσματικά στο εσωτερικό της Ένωσης. Η παρούσα οδηγία είναι μέρος συνεκτικής και συνολικής σειράς μέτρων για τα δικαιώματα των θυμάτων.

(4) Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, καλεί τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τις εθνικές νομοθεσίες και πολιτικές εναντίον κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών και να αναλάβουν δράσεις για την αντιμετώπιση των αιτιών της, ιδίως εφαρμόζοντας προληπτικά μέτρα, και καλεί την Ένωση να διασφαλίσει το δικαίωμα όλων των θυμάτων βίας να τύχουν συνδρομής και στήριξης. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2010 σχετικά με την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση — 2009 στηρίζει την πρόταση για την καθιέρωση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας των θυμάτων.

(5) Το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 10ης Ιουνίου 2011 σχετικά με Οδικό χάρτη για την ενίσχυση των δικαιωμάτων και την προστασία των θυμάτων, ιδίως σε ποινικές διαδικασίες, επισήμανε ότι θα πρέπει να αναληφθούν ενέργειες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να ενισχυθούν τα δικαιώματα και η προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει κατάλληλες προτάσεις για τον σκοπό αυτό. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να δημιουργηθεί μηχανισμός αμοιβαίας, μεταξύ των κρατών μελών, αναγνώρισης των αποφάσεων που αφορούν μέτρα προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων. Σύμφωνα με το ψήφισμα, η παρούσα οδηγία, που αφορά την αμοιβαία αναγνώριση μέτρων προστασίας ληφθέντων σε ποινικές υποθέσεις, θα πρέπει να συμπληρωθεί από κατάλληλο μηχανισμό με μέτρα λαμβανόμενα σε αστικές υποθέσεις.

(6) Σε έναν κοινό χώρο δικαιοσύνης, χωρίς εσωτερικά σύνορα, είναι απαραίτητο να διασφαλίζεται ότι η προστασία που παρέχεται σε ένα φυσικό πρόσωπο σε ένα κράτος μέλος διατηρείται και συνεχίζεται και σε κάθε άλλο κράτος μέλος όπου το πρόσωπο μεταβαίνει ή έχει μεταβεί. Θα πρέπει επίσης να διασφαλισθεί ότι η νόμιμη άσκηση από τους πολίτες της Ένωσης του δικαιώματός τους να διακινούνται και να διαμένουν ελεύθερα εντός της επικράτειας των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και το άρθρο 21 της ΣΛΕΕ, δεν θα επιφέρει απώλεια της προστασίας τους.

(7) Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να θεσπίσει κανόνες διά των οποίων η προστασία που παρέχουν ορισμένα προστατευτικά μέτρα ληφθέντα δυνάμει του δικαίου κράτους μέλους ("κράτος έκδοσης") θα μπορεί να επεκταθεί και σε

άλλο κράτος μέλος όπου το προστατευόμενο πρόσωπο αποφασίζει να κατοικήσει ή να διαμείνει ("κράτος εκτέλεσης").

(8) Η παρούσα οδηγία λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές νομοθετικές παραδόσεις των κρατών μελών και το γεγονός ότι αποτελεσματική προστασία μπορεί να παρασχεθεί μέσω εντολών προστασίας εκδιδόμενων και από αρχή άλλη, εκτός των ποινικών δικαστηρίων. Η παρούσα οδηγία δεν γεννά υποχρέωση τροποποίησης εθνικών συστημάτων για την έκδοση μέτρων προστασίας ούτε ορίζει υποχρεώσεις θέσπισης ή τροποποίησης ενός συστήματος ποινικής δικαιοσύνης για την εκτέλεση μιας ευρωπαϊκής εντολής προστασίας.

(9) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα μέτρα προστασίας που αποσκοπούν ιδίως να προστατεύσουν ένα πρόσωπο από εγκληματική πράξη τρίτου, η οποία μπορεί με οποιονδήποτε τρόπο να συνεπάγεται κίνδυνο κατά της ζωής, της σωματικής, ψυχικής και γενετήσιας ακεραιότητάς του, π.χ. μέσω της αποτροπής οποιασδήποτε παρενόχλησης, καθώς και κίνδυνο κατά της αξιοπρέπειας ή της προσωπικής του ελευθερίας, π.χ. μέσω της αποτροπής της απαγωγής, της παρενοχλητικής παρακολούθησης και άλλων μορφών έμμεσου καταναγκασμού. Τα μέτρα αποβλέπουν στην αποφυγή τελέσεως νέων εγκληματικών πράξεων ή στην άμβλυνση των συνεπειών προηγούμενων εγκληματικών πράξεων. Αυτά τα προσωπικά δικαιώματα των προστατευόμενων προσώπων αντιστοιχούν σε θεμελιώδεις αξίες που αναγνωρίζονται και τηρούνται σε όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, ένα κράτος μέλος δεν υποχρεούται να εκδίδει ευρωπαϊκή εντολή προστασίας βάσει ποινικού μέτρου που δεν αποσκοπεί συγκεκριμένα στην προστασία προσώπου αλλά εξυπηρετεί κυρίως άλλους σκοπούς, π.χ. την κοινωνική επανένταξη του δράστη. Τονιστέον ότι η παρούσα οδηγία ισχύει για μέτρα προστασίας όλων των θυμάτων και όχι μόνον των θυμάτων βίας λόγω φύλου, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητος κάθε εγκληματικής πράξης.

(10) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα μέτρα προστασίας που εκδίδονται σε ποινικές υποθέσεις και, ως εκ τούτου, δεν καλύπτει τα εκδιδόμενα σε αστικές υποθέσεις. Για να μπορεί να εκτελεστεί ένα μέτρο προστασίας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, δεν είναι απαραίτητο η αξιόποινη πράξη να έχει αναγνωριστεί με τελική απόφαση. Δεν έχει επίσης σημασία η φύση της αρχής που εκδίδει το μέτρο προστασίας, ποινική, διοικητική ή αστική. Η παρούσα οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να τροποποιήσουν την εθνική τους νομοθεσία για να μπορούν να εκδίδουν μέτρα προστασίας στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.

(11) Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η εφαρμογή μέτρων προστασίας που έχουν εκδοθεί υπέρ θυμάτων ή πιθανών θυμάτων εγκληματικών πράξεων· δεν θα πρέπει συνεπώς να εφαρμόζεται σε μέτρα που εκδίδονται με σκοπό την προστασία μαρτύρων.

(12) Εάν ένα μέτρο προστασίας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, εκδίδεται για την προστασία συγγενούς του κυρίως προστατευόμενου προσώπου, μπορεί επίσης να ζητηθεί ευρωπαϊκή εντολή προστασίας από το συγγενικό αυτό πρόσωπο και να εκδοθεί ως προς αυτό, αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας.

(13) Κάθε αίτηση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας θα πρέπει να εξετάζεται με τη δέουσα ταχύτητα, ενόψει των ιδιαιτεροτήτων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένου του επείγοντος χαρακτήρος της, του προβλεπόμενου χρόνου για την άφιξη του προστατευόμενου προσώπου στο κράτος εκτέλεσης και, αν είναι δυνατόν, του βαθμού επικινδυνότητας για το προστατευόμενο πρόσωπο.

(14) Εάν, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πρέπει να ενημερωθεί το προστατευόμενο πρόσωπο ή το πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο, η ενημέρωση θα πρέπει ενδεχομένως να δίδεται και στον τυχόν επίτροπο ή εκπρόσωπο του ενδιαφερόμενου προσώπου. Θα πρέπει επίσης να δοθεί η δέουσα προσοχή στην ανάγκη να δίδονται στο προστατευόμενο

πρόσωπο, στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο ή στον επίτροπο ή εκπρόσωπο στο πλαίσιο των διαδικασιών, οι προβλεπόμενες στην παρούσα οδηγία πληροφορίες σε γλώσσα που κατανοούν.

(15) Στις διαδικασίες έκδοσης και αναγνώρισης μιας ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των προσώπων που είναι ιδιαιτέρως ευάλωτα, π.χ. ανήλικοι ή άτομα με αναπηρίες.

(16) Για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, δύναται να επιβληθεί μέτρο προστασίας κατόπιν δικαστικής αποφάσεως, κατά την έννοια της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων αναστολής εκτέλεσης της ποινής ή απόλυσης υπό όρους με σκοπό την εποπτεία των μέτρων αναστολής και των εναλλακτικών κυρώσεων [3], ή κατόπιν αποφάσεως για μέτρα επιτήρησης, κατά την έννοια του άρθρου 4 της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση [4]. Όταν έχει ληφθεί απόφαση στο κράτος έκδοσης με βάση μία από τις ανωτέρω αποφάσεις-πλαισίου, η διαδικασία αναγνώρισης θα πρέπει να ακολουθείται αντίστοιχα στο κράτος εκτέλεσης. Αυτό, ωστόσο, δεν αποκλείει τη δυνατότητα να μεταφερθεί ευρωπαϊκή εντολή προστασίας σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο που εκτελεί αποφάσεις βάσει αυτών των αποφάσεων.

(17) Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής σύμβασης για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και με το άρθρο 47 δεύτερο εδάφιο του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο θα πρέπει να παρέχεται, είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που οδηγεί στη λήψη μέτρων προστασίας είτε πριν από την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, η δυνατότητα ακρόασης και το δικαίωμα αμφισβήτησης του μέτρου προστασίας.

(18) Προς αποτροπή της διάπραξης εγκλήματος κατά του θύματος στο κράτος εκτέλεσης, θα πρέπει να παρασχεθούν στο εν λόγω κράτος νομικά μέσα για την αναγνώριση της απόφασης που έχει ληφθεί προηγουμένως στο κράτος έκδοσης υπέρ του θύματος, ώστε να μην αναγκασθεί το θύμα να κινήσει και νέα διαδικασία ή να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία στο κράτος εκτέλεσης, εάν το κράτος έκδοσης δεν έχει εκδώσει την απόφαση. Η αναγνώριση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας από το κράτος εκτέλεσης συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, ότι η αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους, τηρουμένων των περιορισμών της παρούσας οδηγίας, αποδέχεται την ύπαρξη και την ισχύ του μέτρου προστασίας που έχει ληφθεί στο κράτος έκδοσης, αναγνωρίζει την πραγματική κατάσταση όπως περιγράφεται στην ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, και συμφωνεί ότι η προστασία θα πρέπει να παρασχεθεί και να εξακολουθήσει παρεχομένη σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο.

(19) Η παρούσα οδηγία περιλαμβάνει έναν εξαντλητικό κατάλογο απαγορεύσεων ή περιορισμών, οι οποίες όταν επιβάλλονται στο κράτος έκδοσης και περιέχονται σε ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να επιβάλλονται στο κράτος εκτέλεσης, τηρουμένων των περιορισμών της παρούσας οδηγίας. Σε εθνικό επίπεδο μπορεί να υπάρξουν και άλλα είδη μέτρων προστασίας, όπως, αν προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, η υποχρέωση παραμονής του προσώπου που προκαλεί κίνδυνο σε συγκεκριμένο τόπο. Τα μέτρα αυτά μπορούν να επιβληθούν στο κράτος έκδοσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας που οδηγεί στην έκδοση μέτρου προστασίας, το οποίο σύμφωνα με την παρούσα οδηγία δύναται να αποτελέσει τη βάση μιας ευρωπαϊκής εντολής προστασίας.

(20) Εφόσον στα κράτη μέλη διάφορες αρχές (αστικές, ποινικές ή διοικητικές) είναι αρμόδιες για την έκδοση και επιβολή μέτρων προστασίας, φαίνεται σκόπιμο να δοθεί ευρεία ευελιξία στον μηχανισμό συνεργασίας των κρατών μελών στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας. Συνεπώς, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δεν υποχρεούνται πάντοτε να λάβει το ίδιο μέτρο προστασίας που έχει εφαρμόσει το κράτος έκδοσης και έχει κάποια διακριτική ευχέρεια να εγκρίνει κάθε μέτρο που θεωρεί επαρκές και κατάλληλο δυνάμει της εθνικής της νομοθεσίας σε παρόμοια περίπτωση, ώστε να εξασφαλιστεί συνεχής προστασία στο προστατευόμενο πρόσωπο με βάση το μέτρο προστασίας που εξεδόθη στο κράτος έκδοσης σύμφωνα με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας.

(21) Οι απαγορεύσεις ή οι περιορισμοί επί των οποίων εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία περιλαμβάνουν και μέτρα που αποσκοπούν στον περιορισμό προσωπικών ή απρόσωπων επαφών μεταξύ του προστατευόμενου προσώπου και του προσώπου που προκαλεί κίνδυνο, π.χ. μέσω της επιβολής ορισμένων όρων στις επαφές αυτές ή της επιβολής περιορισμών στο περιεχόμενο της επικοινωνίας.

(22) Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης θα πρέπει να ενημερώνει το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο, την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης και το προστατευόμενο πρόσωπο, για κάθε μέτρο εκδιδόμενο με βάση την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας. Στο πλαίσιο της ενημέρωσης θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τη διασφάλιση των συμφερόντων του προστατευομένου, μη δημοσιοποιώντας τη διεύθυνσή του ή άλλα στοιχεία επαφής. Η γνωστοποίηση τέτοιων στοιχείων θα πρέπει να αποκλείεται, εφόσον η διεύθυνση ή άλλα στοιχεία επαφής δεν έχουν περιληφθεί στην απαγόρευση ή τον περιορισμό που έχει επιβληθεί στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο, ως αναγκαστικό μέτρο.

(23) Εάν η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης αποσύρει την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης θα πρέπει να τερματίσει τα μέτρα που έλαβε για να εφαρμόσει την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, ενώ η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δύναται πλέον κατά τρόπο αυτόνομο, σύμφωνα με το εθνικό της δίκαιο, να εγκρίνει αυτεπαγγέλτως τυχόν άλλο μέτρο προστασίας για τη διαφύλαξη του ενδιαφερόμενου προσώπου σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο.

(24) Δεδομένου ότι η παρούσα οδηγία ρυθμίζει περιπτώσεις στις οποίες το προστατευόμενο πρόσωπο μεταβαίνει σε άλλο κράτος μέλος, η έκδοση ή εκτέλεση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας δεν θα πρέπει να συνεπάγεται μεταβίβαση προς το κράτος εκτέλεσης εξουσιών σχετικών με κύριες, ανασταλείσες, εναλλακτικές ποινές, ποινές υπό όρο ή παρεπόμενες, ή με μέτρα ασφαλείας που επιβάλλονται στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο, εάν το πρόσωπο αυτό εξακολουθεί να διαμένει στο κράτος που εξέδωσε το μέτρο προστασίας.

(25) Εφόσον ενδείκνυται, θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ηλεκτρονικά μέσα για την πρακτική εφαρμογή των μέτρων που εκδίδονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και τις συναφείς διαδικασίες.

(26) Στο πλαίσιο της συνεργασίας των αρχών που συμμετέχουν στη διαφύλαξη του προστατευόμενου προσώπου, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης θα πρέπει να κοινοποιεί στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης κάθε παραβίαση των μέτρων που έχουν ληφθεί στο κράτος εκτέλεσης για να εκτελεστεί η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας. Η κοινοποίηση θα πρέπει να επιτρέπει στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης να αποφασίζει τάχιστα τη δέουσα ενέργεια σε σχέση με το μέτρο προστασίας που επιβάλλεται στο κράτος αυτό κατά του προσώπου που προκαλεί κίνδυνο. Η ενέργεια αυτή μπορεί να περιλαμβάνει, εάν χρειαστεί, την επιβολή στερητικού της ελευθερίας μέτρου εάν δεν είχε αρχικώς επιβληθεί στερητική της ελευθερίας ποινή, π.χ. ως εναλλακτικό μέτρο στην προσωρινή κράτηση ή ως συνέπεια της υπό όρους αναστολής της ποινής. Είναι αυτονόητο

ότι κάθε τέτοια απόφαση, αν δεν αποτελεί εκ νέου επιβολή ποινικής κύρωσης σε σχέση με την τέλεση νέας αξιόποινης πράξης, δεν εμποδίζει το κράτος εκτέλεσης να επιβάλει, εάν χρειαστεί, κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των μέτρων που έχουν ληφθεί για την εκτέλεση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας.

(27) Λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών νομικών παραδόσεων των κρατών μελών, αν στο κράτος εκτέλεσης δεν θα υπήρχε κανένα μέτρο προστασίας σε περίπτωση παρόμοια προς την πραγματική κατάσταση που περιγράφεται στην ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης θα πρέπει να αναφέρει τυχόν παραβίαση του μέτρου προστασίας που περιγράφεται στην ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, της οποίας έχει γνώση, στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης.

(28) Για μια ομαλή εφαρμογή της παρούσας οδηγίας σε κάθε περίπτωση, οι αρμόδιες αρχές του κράτους εκτέλεσης και του κράτους έκδοσης θα πρέπει να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις διατάξεις της, τηρώντας την αρχή ne bis in idem (ου δις δικάζειν).

(29) Το προστατευόμενο πρόσωπο δεν θα πρέπει να επιβαρύνεται με δαπάνες για την αναγνώριση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, δυσανάλογες σε σχέση με παρόμοια περίπτωση σε εθνικό επίπεδο. Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν ότι, μετά την αναγνώριση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, το προστατευόμενο πρόσωπο δεν θα χρειάζεται να κινήσει περαιτέρω εθνικές διαδικασίες για να επιτύχει, ως άμεση συνέπεια της αναγνώρισης, την έκδοση από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης μιας απόφασης περί μέτρων, τα οποία θα ήταν διαθέσιμα κατά το εθνικό της δίκαιο σε παρόμοια περίπτωση για την προστασία του προστατευόμενου προσώπου.

(30) Έχοντας υπόψη την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στην οποία βασίζεται η παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθούν όσο το δυνατόν ευρύτερα την άμεση επαφή μεταξύ των αρμόδιων αρχών κατά την εφαρμογή της.

(31) Μη θιγομένης της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και των διαφορών στην οργάνωση των δικαιοδοτικών συστημάτων στην Ένωση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα να ζητήσουν από τους υπευθύνους για την κατάρτιση των δικαστών, των εισαγγελέων, των αστυνομικών και δικαστικών υπαλλήλων που συμμετέχουν στις διαδικασίες που αποσκοπούν στην έκδοση ή αναγνώριση μιας ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, να παράσχουν κατάλληλη εκπαίδευση για τους στόχους της παρούσας οδηγίας.

(32) Για να διευκολυνθεί η αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή στοιχεία όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, τουλάχιστον για τον αριθμό των ευρωπαϊκών εντολών προστασίας που ζητήθηκαν, εκδόθηκαν και/ή αναγνωρίστηκαν. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν επίσης χρήσιμες και άλλες πληροφορίες, όπως, για παράδειγμα, το είδος των αξιόποινων πράξεων.

(33) Η παρούσα οδηγία αναμένεται να συμβάλει στην προστασία των προσώπων που διατρέχουν κίνδυνο, δεδομένου ότι συμπληρώνει χωρίς να τροποποιεί τις ήδη ισχύουσες πράξεις στον τομέα αυτόν, όπως την απόφαση-πλαίσιο 2008/947/ΔΕΥ και την απόφαση-πλαίσιο 2009/829/ΔΕΥ.

(34) Εάν μια απόφαση σχετιζόμενη με μέτρο προστασίας υπάγεται στο πεδίο του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [5], του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας [6], ή της σύμβασης της Χάγης του 1996 σχετικά

με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών [7], η αναγνώριση και εκτέλεση της εν λόγω απόφασης θα πρέπει να λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής νομικής πράξης.

(35) Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει, αν κρίνεται σκόπιμο, να παρέχουν ενημέρωση για την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας στα υφιστάμενα εκπαιδευτικά προγράμματα και στις εκστρατείες ενημέρωσης σχετικά με την προστασία των θυμάτων αξιόποινων πράξεων.

(36) Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία στο πλαίσιο της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να προστατεύονται δυνάμει της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις [8], και σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα.

(37) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να τηρεί τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών, σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΣΕΕ.

(38) Όταν εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη είναι σκόπιμο να λαμβάνουν υπόψη τα δικαιώματα και τις αρχές που προβλέπει η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1979 για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών.

(39) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η προστασία προσώπων που διατρέχουν κίνδυνο, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορεί, αντιθέτως, λόγω του μεγέθους και των δυνητικών αποτελεσμάτων, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο αυτό, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου.

(40) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφαλείας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ηνωμένο Βασίλειο ανακοίνωσε την επιθυμία του να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(41) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφαλείας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

(42) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 για τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1 - Στόχος

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες που επιτρέπουν σε δικαστική ή ισοδύναμη αρχή ενός κράτους μέλους, όπου έχει εκδοθεί μέτρο προστασίας ενός προσώπου έναντι εγκληματικής πράξης άλλου προσώπου η οποία μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ή την ψυχική ακεραιότητα και αξιοπρέπεια, την προσωπική ελευθερία ή τη γενετήσια ακεραιότητά του, να εκδώσει ευρωπαϊκή εντολή προστασίας που θα επιτρέψει σε αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους να συνεχίσει να προστατεύει τον ενδιαφερόμενο στο άλλο κράτος μέλος, κατόπιν εγκληματικής συμπεριφοράς ή εικαζόμενης εγκληματικής συμπεριφοράς, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους έκδοσης.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) ως "ευρωπαϊκή εντολή προστασίας" νοείται η απόφαση δικαστικής ή ισοδύναμης αρχής κράτους μέλους σχετικά με μέτρο προστασίας, με βάση το οποίο η δικαστική ή ισοδύναμη αρχή άλλου κράτους μέλους λαμβάνει οποιοδήποτε αναγκαίο δυνάμει του εθνικού του δικαίου μέτρο για τη συνέχιση της προστασίας·

2) ως "μέτρο προστασίας" νοείται απόφαση σε ποινικές υποθέσεις η οποία λαμβάνεται στο κράτος έκδοσης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και διαδικασίες, διά της οποίας επιβάλλονται μία ή περισσότερες από τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς του άρθρου 5 σε πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο, προς όφελος του προστατευόμενου προσώπου ούτως ώστε να προστατευθεί το δεύτερο από μια αξιόποινη πράξη που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ή ψυχική ακεραιότητα, την αξιοπρέπεια, την προσωπική ελευθερία ή τη γενετήσια ακεραιότητά του·

3) ως "προστατευόμενο πρόσωπο" νοείται το φυσικό πρόσωπο το οποίο προστατεύεται με μέτρο προστασίας εκδοθέν στο κράτος έκδοσης·

4) ως "πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο" νοείται το φυσικό πρόσωπο στο οποίο έχουν επιβληθεί μία ή περισσότερες από τις απαγορεύσεις ή περιορισμούς του άρθρου 5·

5) ως "κράτος έκδοσης" νοείται το κράτος μέλος όπου ελήφθη αρχικά ένα μέτρο προστασίας το οποίο και αποτελεί τη βάση για την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας·

6) ως "κράτος εκτέλεσης" νοείται το κράτος μέλος στο οποίο έχει διαβιβαστεί προς αναγνώριση μια ευρωπαϊκή εντολή προστασίας·

7) ως "κράτος επιτήρησης" νοείται το κράτος μέλος στο οποίο έχει διαβιβαστεί δικαστική απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ, ή απόφαση περί μέτρων επιτήρησης, κατά την έννοια του άρθρου 4 της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ.

Άρθρο 3 - Ορισμός των αρμόδιων αρχών

1. Κάθε κράτος μέλος γνωστοποιεί στην Επιτροπή τη δικαστική ή ισοδύναμη αρχή ή αρχές που είναι αρμόδιες δυνάμει του εθνικού δικαίου να εκδίδουν και να αναγνωρίζουν ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, όταν το εν λόγω κράτος μέλος είναι το κράτος έκδοσης ή εκτέλεσης.

2. Η Επιτροπή θέτει τις πληροφορίες στη διάθεση όλων των κρατών μελών. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν στην Επιτροπή κάθε τροποποίηση των πληροφοριών της παραγράφου 1.

Άρθρο 4 - Προσφυγή σε κεντρική αρχή

1. Κάθε κράτος μέλος δύναται να ορίσει μία ή, αν προβλέπεται από το νομικό του σύστημα, πλείονες κεντρικές αρχές για να επικουρούν τις αρμόδιες αρχές του.

2. Κάθε κράτος μέλος δύναται, εάν το επιβάλλει η οργάνωση του εσωτερικού δικαστικού του συστήματος, να αναθέτει στην ή στις κεντρικές αρχές του τη διοικητική διαβίβαση και παραλαβή κάθε ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, καθώς και κάθε άλλη σχετική, επίσημη αλληλογραφία. Έτσι, κάθε επικοινωνία, διαβούλευση, ανταλλαγή πληροφοριών, έρευνα και κοινοποίηση μεταξύ αρμόδιων αρχών μπορεί να γίνει, κατά περίπτωση, με τη βοήθεια της ορισθείσας κεντρικής αρχής(-ών) του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους.

3. Το κράτος μέλος που επιθυμεί να κάνει χρήση των δυνατοτήτων του παρόντος άρθρου γνωστοποιεί στην Επιτροπή τα στοιχεία της ή των κεντρικών αρχών που έχει ορίσει. Τα στοιχεία αυτά δεσμεύουν όλες τις αρχές του κράτους έκδοσης.

Άρθρο 5 - Ανάγκη ύπαρξης μέτρου προστασίας δυνάμει του εθνικού δικαίου

Η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας δύναται να εκδοθεί μόνον αν στο κράτος έκδοσης έχει εκδοθεί μέτρο προστασίας με το οποίο έχει επιβληθεί στο πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες απαγορεύσεις ή περιορισμούς:

α) απαγόρευση εισόδου σε ορισμένους χώρους, μέρη ή καθορισμένες περιοχές στις οποίες διαμένει το προστατευόμενο πρόσωπο ή τις οποίες επισκέπτεται·

β) απαγόρευση ή ρύθμιση της οποιασδήποτε επαφής με το προστατευόμενο πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένου μέσω τηλεφώνου, ηλεκτρονικού ή απλού ταχυδρομείου, τηλεομοιοτυπίας ή άλλων μέσων· ή

γ) απαγόρευση ή ρύθμιση της προσέγγισης του προστατευόμενου προσώπου εγγύτερα από προκαθορισμένη απόσταση.

Άρθρο 6 - Έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

1. Ευρωπαϊκή εντολή προστασίας δύναται να εκδοθεί όταν το προστατευόμενο πρόσωπο αποφασίσει να εγκατασταθεί ή έχει ήδη την κατοικία του σε άλλο κράτος μέλος ή όταν το προστατευόμενο πρόσωπο αποφασίσει να παραμείνει ή παραμένει ήδη σε άλλο κράτος μέλος. Η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης, όταν αποφασίζει ως προς την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, λαμβάνει υπόψη και τη διάρκεια της περιόδου ή των περιόδων κατά την οποία το προστατευόμενο πρόσωπο προτίθεται να παραμείνει στο κράτος εκτέλεσης και τον βαθμό αναγκαιότητας της προστασίας.

2. Η δικαστική ή ισοδύναμη αρχή του κράτους έκδοσης δύναται να εκδώσει, μόνον αιτήσει του προστατευόμενου προσώπου, ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, αφού εξακριβώσει ότι το μέτρο προστασίας πληροί όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 5.

3. Το προστατευόμενο πρόσωπο μπορεί να υποβάλει αίτηση έκδοσης ευρωπαϊκής εντολής προστασίας είτε στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης είτε στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης. Αν υποβληθεί σχετική αίτηση στο κράτος εκτέλεσης, η οικεία αρμόδια αρχή διαβιβάζει την αίτηση, το συντομότερο δυνατόν, στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης.

4. Πριν από την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, δίδονται στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο το δικαίωμα ακρόασης και το δικαίωμα αμφισβήτησης του μέτρου προστασίας, αν τα δικαιώματα αυτά δεν του είχαν δοθεί κατά τη διαδικασία η οποία οδήγησε στην έκδοση του μέτρου προστασίας.

5. Όταν η αρμόδια αρχή εκδίδει μέτρο προστασίας που περιέχει μία ή περισσότερες από τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς που αναφέρονται στο άρθρο 5, ενημερώνει δεόντως το

προστατευόμενο πρόσωπο σύμφωνα με τις διαδικασίες δυνάμει του εθνικού δικαίου για τη δυνατότητα που έχει να ζητήσει την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, αν προτίθεται να μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος, καθώς και για τις στοιχειώδεις προϋποθέσεις για την υποβολή της αίτησης. Η αρχή συμβουλεύει το προστατευόμενο πρόσωπο να υποβάλει την αίτηση πριν εξέλθει του κράτους έκδοσης.

6. Εάν το προστατευόμενο πρόσωπο ενεργεί μέσω επιτρόπου ή εκπροσώπου, η αίτηση κατά την παράγραφο 2 και 3 δύναται να υποβληθεί από αυτόν, εξ ονόματος του προστατευομένου.

7. Εάν η αίτηση για την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας απορριφθεί, η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης ενημερώνει το προστατευόμενο πρόσωπο για τυχόν διαθέσιμα από το εθνικό δίκαιο ένδικα μέσα κατά της απόφασής της.

Άρθρο 7 - Τύπος και περιεχόμενο της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

Η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας εκδίδεται σύμφωνα με τον τύπο που καθορίζεται στο παράρτημα Ι της παρούσας οδηγίας. Περιλαμβάνει ειδικότερα:

α) την ταυτότητα και την ιθαγένεια του προστατευόμενου προσώπου, καθώς και την ταυτότητα και την ιθαγένεια του επιτρόπου ή του εκπροσώπου του εάν το προστατευόμενο πρόσωπο είναι ανήλικο ή τελεί σε νομική αδυναμία·

β) την ημερομηνία κατά την οποία το προστατευόμενο πρόσωπο προτίθεται να εγκατασταθεί ή να παραμείνει στο κράτος εκτέλεσης, καθώς και την περίοδο ή τις περιόδους παραμονής, αν είναι γνωστές·

γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τους αριθμούς τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της αρμόδιας αρχής του κράτους έκδοσης·

δ) τον προσδιορισμό (π.χ. τον αριθμό και την ημερομηνία) της νομικής πράξης που περιέχει το μέτρο προστασίας βάσει του οποίου εκδόθηκε η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας·

ε) σύνοψη των γεγονότων και των περιστάσεων που οδήγησαν στην έκδοση του μέτρου προστασίας στο κράτος έκδοσης·

στ) τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς που επιβάλλονται στο πλαίσιο του μέτρου προστασίας στο οποίο βασίζεται η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας έναντι του προσώπου που προκαλεί κίνδυνο, τη διάρκειά τους και αναφορά της ποινής, αν έχει επιβληθεί, σε περίπτωση παραβίασης της σχετικής απαγόρευσης ή περιορισμού·

ζ) τη χρησιμοποίηση τεχνικού μηχανισμού, αν προβλέπεται, ο οποίος έχει παρασχεθεί στο προστατευόμενο πρόσωπο ή στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο ως μέσο ενίσχυσης του προστατευτικού μέτρου·

η) την ταυτότητα και την ιθαγένεια του προσώπου που προκαλεί κίνδυνο, καθώς επίσης και τα στοιχεία επαφής αυτού·

θ) την παροχή του ευεργετήματος της πενίας στο προστατευόμενο πρόσωπο και/ή στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο στο κράτος έκδοσης, αν η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης γνωρίζει την πληροφορία αυτή χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω έρευνες·

ι) αν απαιτείται, άλλα στοιχεία δυνάμενα να επηρεάσουν την εκτίμηση του κινδύνου που αντιμετωπίζει το προστατευόμενο πρόσωπο·

ια) τη σαφή ένδειξη, αν συντρέχει περίπτωση, ότι η δικαστική απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ, ή η απόφαση περί μέτρων επιτήρησης, κατά την έννοια του άρθρου 4 της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ, έχει ήδη διαβιβαστεί στο κράτος επιτήρησης, όταν αυτό είναι διαφορετικό από το κράτος εκτέλεσης

της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, και τον προσδιορισμό της αρμόδιας αρχής του εν λόγω κράτους για την επιβολή της εφαρμογής της δικαστικής ή άλλης απόφασης.

Άρθρο 8 - Διαδικασία διαβίβασης

1. Όταν η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης διαβιβάζει την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας στην αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης, χρησιμοποιεί κάθε μέσο δυνάμενο να τεκμηριωθεί εγγράφως ώστε η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης να μπορεί να διαπιστώσει τη γνησιότητά της. Όλη η επίσημη επικοινωνία πρέπει εξάλλου να διενεργείται απευθείας μεταξύ των προαναφερόμενων αρμόδιων αρχών.

2. Εάν η αρμόδια αρχή είτε του κράτους εκτέλεσης είτε του κράτους έκδοσης δεν είναι γνωστή στην αρμόδια αρχή του άλλου κράτους, η τελευταία αυτή διεξάγει όλες τις αναγκαίες έρευνες, μεταξύ άλλων, μέσω των σημείων επαφής του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου, κατά τα αναφερόμενα στην απόφαση 2008/976/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό δίκτυο [9], του εθνικού μέλους της Eurojust ή του εθνικού συστήματος του κράτους της για τον συντονισμό της Eurojust, για να βρει τις απαιτούμενες πληροφορίες.

3. Όταν μια αρχή του κράτους εκτέλεσης, η οποία έχει παραλάβει ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, δεν έχει αρμοδιότητα να την αναγνωρίσει, η εν λόγω αρχή διαβιβάζει αυτεπαγγέλτως την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας στην αρμόδια αρχή και ενημερώνει πάραυτα την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης, με οποιοδήποτε μέσο δυνάμενο να τεκμηριωθεί εγγράφως.

Άρθρο 9 - Μέτρα στο κράτος εκτέλεσης

1. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης, άμα τη παραλαβή ευρωπαϊκής εντολής προστασίας διαβιβαζόμενης σύμφωνα με το άρθρο 8, αναγνωρίζει την εντολή αμελλητί και λαμβάνει απόφαση διά της οποίας εκδίδει τα μέτρα που είναι διαθέσιμα σε παρόμοια περίπτωση βάσει του εθνικού της δικαίου, για να εξασφαλιστεί η προστασία του προστατευόμενου προσώπου, εκτός εάν αποφασίσει να επικαλεστεί έναν από τους λόγους μη αναγνώρισης που αναφέρονται στο άρθρο 10. Το κράτος εκτέλεσης μπορεί να εφαρμόσει, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο, ποινικά, διοικητικά ή αστικά μέτρα.

2. Το μέτρο που λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης σύμφωνα με την παράγραφο 1, καθώς και κάθε άλλο μέτρο που έχει ληφθεί βάσει μεταγενέστερης απόφασης αναφερομένης στο άρθρο 11, είναι αντίστοιχα, στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, με το μέτρο προστασίας που έχει εκδώσει το κράτος έκδοσης.

3. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης ενημερώνει το πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο, την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης και το προστατευόμενο πρόσωπο για τα μέτρα που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, και για τις ενδεχόμενες έννομες συνέπειες της παραβίασης ενός τέτοιου μέτρου κατά το εθνικό δίκαιο και σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2. Η διεύθυνση ή άλλα στοιχεία επικοινωνίας του προστατευόμενου προσώπου δεν γνωστοποιούνται στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο, εκτός εάν είναι αναγκαίο για την εκτέλεση του μέτρου που ελήφθη κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1.

4. Αν η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης θεωρεί ότι οι πληροφορίες που διαβιβάζονται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 είναι ελλιπείς, ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης με κάθε μέσο δυνάμενο να τεκμηριωθεί εγγράφως και της θέτει εύλογη προθεσμία για την υποβολή των ελλειπουσών πληροφοριών.

Άρθρο 10 - Λόγοι μη αναγνώρισης της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

1. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δύναται να αρνηθεί να αναγνωρίσει ευρωπαϊκή εντολή προστασίας όταν:

α) η εντολή δεν είναι πλήρης ή δεν ολοκληρώθηκε εντός της προθεσμίας που έχει ορίσει η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης·

β) δεν πληρούνται οι απαιτήσεις του άρθρου 5·

γ) το μέτρο προστασίας αφορά πράξη η οποία δεν συνιστά αξιόποινη πράξη σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης·

δ) η προστασία πηγάζει από την εκτέλεση ποινής ή μέτρου που καλύπτεται από αμνηστία σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης και αφορά πράξη ή συμπεριφορά η οποία εμπίπτει στη δικαιοδοσία του κράτους εκτέλεσης δυνάμει του εν λόγω δικαίου·

ε) το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης προβλέπει την παροχή ασυλίας στο πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο, η οποία καθιστά αδύνατη την έκδοση μέτρων βάσει ευρωπαϊκής εντολής προστασίας·

στ) η ποινική δίωξη κατά του προσώπου που προκαλεί κίνδυνο για την πράξη ή τη συμπεριφορά σε σχέση με την οποία έχει εκδοθεί το μέτρο προστασίας έχει παραγραφεί σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, όταν η πράξη ή συμπεριφορά εμπίπτει στη δικαιοδοσία του δυνάμει της εθνικής του νομοθεσίας·

ζ) η αναγνώριση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας αντιβαίνει στην αρχή ne bis in idem·

η) σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, το πρόσωπο που προκαλεί κίνδυνο δεν μπορεί, λόγω της ηλικίας του, να θεωρηθεί ποινικά υπεύθυνο για την πράξη ή τη συμπεριφορά σε σχέση με την οποία έχει εκδοθεί το μέτρο προστασίας·

θ) το μέτρο προστασίας σχετίζεται με ποινικό αδίκημα το οποίο σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης θεωρείται ότι έχει διαπραχθεί εν όλω ή κατά μείζον ή ουσιώδες μέρος στο έδαφός του.

2. Όταν η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης αρνείται να αναγνωρίσει ευρωπαϊκή εντολή προστασίας κατ' εφαρμογή ενός εκ των λόγων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, οφείλει:

α) να ενημερώσει χωρίς καθυστέρηση το κράτος έκδοσης και το προστατευόμενο πρόσωπο για την άρνηση και την αιτιολόγησή της·

β) να ενημερώσει, αν απαιτείται, το προστατευόμενο πρόσωπο ότι μπορεί να ζητήσει την έκδοση μέτρου προστασίας δυνάμει της εθνικής του νομοθεσίας·

γ) να ενημερώσει το προστατευόμενο πρόσωπο σχετικά με τα τυχόν διαθέσιμα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ένδικα μέσα κατά της απόφασής της.

Άρθρο 11 - Ισχύον δίκαιο και αρμοδιότητα στο κράτος εκτέλεσης

1. Το κράτος εκτέλεσης είναι αρμόδιο να εκδίδει και να επιβάλλει μέτρα στην επικράτειά του μετά την αναγνώριση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας. Το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης διέπει την έκδοση και επιβολή της απόφασης του άρθρου 9 παράγραφος 1, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για την άσκηση ένδικων μέσων κατά των αποφάσεων που εκδίδονται στο κράτος εκτέλεσης σε σχέση με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας.

2. Σε περίπτωση παραβίασης ενός ή περισσότερων μέτρων που λαμβάνει το κράτος εκτέλεσης μετά την αναγνώριση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, είναι αρμόδια:

α) να επιβάλλει ποινικές κυρώσεις και να λάβει οποιοδήποτε άλλο μέτρο ως αποτέλεσμα της παραβίασης, αν η παραβίαση συνιστά πράξη αξιόποινη σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης·

β) να λαμβάνει αποφάσεις μη ποινικού χαρακτήρα που έχουν σχέση με την παραβίαση·

γ) να λαμβάνει κάθε επείγον και προσωρινό μέτρο ώστε να τερματιστεί η παραβίαση, εν αναμονή, κατά περίπτωση, μεταγενέστερης απόφασης του κράτους έκδοσης.

3. Εάν δεν υφίσταται μέτρο σε εθνικό επίπεδο που θα μπορούσε να ληφθεί σε παρόμοια περίπτωση στο κράτος εκτέλεσης, η αρμόδια αρχή του κράτους αυτού αναφέρει στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης κάθε παραβίαση του μέτρου προστασίας που περιγράφεται στην ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, της οποίας έχει γνώση.

Άρθρο 12 - Κοινοποίηση σε περίπτωση παραβίασης

Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης κοινοποιεί στην αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης ή του κράτους επιτήρησης οποιαδήποτε παραβίαση του μέτρου ή των μέτρων τα οποία ελήφθησαν με βάση την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας. Για την κοινοποίηση χρησιμοποιείται το τυποποιημένο έντυπο του παραρτήματος ΙΙ.

Άρθρο 13 - Δικαιοδοσία του κράτους έκδοσης

1. Η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης έχει αποκλειστική δικαιοδοσία να λαμβάνει αποφάσεις σε σχέση με:

α) την ανανέωση, επανεξέταση, τροποποίηση, ανάκληση και απόσυρση του μέτρου προστασίας, και, επακολούθως, της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας·

β) την επιβολή μέτρου στερητικού της ελευθερίας ως αποτέλεσμα της ανάκλησης του μέτρου προστασίας, εφόσον το μέτρο προστασίας έχει επιβληθεί κατόπιν δικαστικής απόφασης, κατά την έννοια του άρθρου 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ ή κατόπιν απόφασης για μέτρα επιτήρησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ.

2. Το δίκαιο του κράτους έκδοσης εφαρμόζεται στις αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 1.

3. Εφόσον δικαστική απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ, ή απόφαση περί μέτρων επιτήρησης, κατά την έννοια του άρθρου 4 της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ, έχει ήδη διαβιβαστεί σε άλλο κράτος μέλος ή διαβιβάστηκε σε αυτό μετά την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, οι μεταγενέστερες αποφάσεις, όπως προβλέπονται στις ανωτέρω αποφάσεις, λαμβάνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις αυτών.

4. Όταν το μέτρο προστασίας περιέχεται σε δικαστική απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ, η οποία έχει ήδη διαβιβαστεί σε άλλο κράτος μέλος ή διαβιβάστηκε σε αυτό μετά την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας, και η αρμόδια αρχή του κράτους επιτήρησης έχει λάβει μεταγενέστερες αποφάσεις που επηρεάζουν τις υποχρεώσεις ή τις οδηγίες που περιέχονται στο μέτρο προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 14 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης αναλόγως ανανεώνει, επανεξετάζει, τροποποιεί, ανακαλεί ή αποσύρει χωρίς καθυστέρηση την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας.

5. Η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης για οποιαδήποτε απόφαση έχει ληφθεί σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 4.

6. Αν η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης ανακαλέσει ή αποσύρει την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) και την παράγραφο 4, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης τερματίζει τα μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1, μόλις λάβει τη δέουσα κοινοποίηση από την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης.

7. Αν η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης τροποποιήσει την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας σύμφωνα με την παράγραφο 1 στοιχείο α) και την παράγραφο 4, η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης, ανάλογα με την περίπτωση:

α) τροποποιεί τα μέτρα που έχει λάβει με βάση την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 9 ή

β) αρνείται να εκτελέσει την τροποποιημένη απαγόρευση ή τον περιορισμό εάν δεν εμπίπτει στις κατηγορίες απαγορεύσεων ή περιορισμών που αναφέρονται στο άρθρο 5 ή εάν οι πληροφορίες που διαβιβάζονται μαζί με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 είναι ελλιπείς και δεν έχουν συμπληρωθεί εντός της προθεσμίας που έθεσε η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 4.

Άρθρο 14 - Λόγοι ανάκλησης των μέτρων που έχουν ληφθεί βάσει ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

1. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δύναται να ανακαλέσει τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εκτέλεση ευρωπαϊκής εντολής προστασίας:

α) αν υπάρχουν σαφή στοιχεία ότι το προστατευόμενο πρόσωπο δεν κατοικεί ούτε διαμένει στο έδαφος του κράτους εκτέλεσης ή το έχει εγκαταλείψει οριστικά·

β) όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, έχει παρέλθει η μέγιστη διάρκεια ισχύος των μέτρων που έχουν ληφθεί κατ' εφαρμογή της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας·

γ) στην περίπτωση του άρθρου 13 παράγραφος 7 στοιχείο β) ή

δ) αν δικαστική απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ, ή απόφαση περί μέτρων επιτήρησης, κατά την έννοια του άρθρου 4 της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ, διαβιβάζεται στο κράτος εκτέλεσης μετά την αναγνώριση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας.

2. Η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης ενημερώνει πάραυτα την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης και, ει δυνατόν, το προστατευόμενο πρόσωπο, για την απόφαση αυτή.

3. Πριν από την ανάκληση των μέτρων κατά την παράγραφο 1 στοιχείο β), η αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης δύναται να καλέσει την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης να παράσχει πληροφορίες για να αποφανθεί εάν η προστασία που παρέχεται δυνάμει της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας εξακολουθεί να δικαιολογείται υπό το φως των περιστάσεων της συγκεκριμένης υπόθεσης. Η αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης ανταποκρίνεται χωρίς καθυστέρηση στην πρόσκληση.

Άρθρο 15 - Προτεραιότητα στην αναγνώριση της ευρωπαϊκής εντολής προστασίας

Η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας αναγνωρίζεται με την ίδια προτεραιότητα που θα ίσχυε σε παρεμφερή εθνική υπόθεση, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών συνθηκών της υπόθεσης και του επείγοντος χαρακτήρα της, του προβλεπόμενου χρόνου για την άφιξη του προστατευόμενου προσώπου στο κράτος εκτέλεσης και, ει δυνατόν, του βαθμού επικινδυνότητας για το προστατευόμενο πρόσωπο.

Άρθρο 16 - Διαβουλεύσεις μεταξύ των αρμόδιων αρχών

Εφόσον ενδείκνυται, οι αρμόδιες αρχές του κράτους έκδοσης και του κράτους εκτέλεσης μπορούν να διαβουλευθούν προς διευκόλυνση της ομαλής και αποτελεσματικής εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 17 - Γλώσσες

1. Η ευρωπαϊκή εντολή προστασίας μεταφράζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους έκδοσης στην επίσημη ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους εκτέλεσης.

2. Το έντυπο που αναφέρεται στο άρθρο 12 μεταφράζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης στην επίσημη ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους έκδοσης.

3. Κάθε κράτος μέλος μπορεί, είτε κατά την έκδοση της παρούσας οδηγίας είτε αργότερα, να αναφέρει, σε δήλωση που κατατίθεται στην Επιτροπή, ότι δέχεται μετάφραση σε μία ή περισσότερες άλλες επίσημες γλώσσες της Ένωσης.

Άρθρο 18 - Έξοδα

Τα έξοδα που απορρέουν από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας βαρύνουν το κράτος εκτέλεσης, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, εκτός από τα έξοδα που προέκυψαν αποκλειστικά στην επικράτεια του κράτους έκδοσης.

Άρθρο 19 - Σχέση με άλλες συμφωνίες και διακανονισμούς

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να συνεχίσουν την εφαρμογή διμερών ή πολυμερών συμφωνιών ή διακανονισμών που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, αν οι συμφωνίες ή διακανονισμοί επιτρέπουν την επέκταση ή τη διεύρυνση των στόχων της παρούσας οδηγίας και συμβάλλουν στην απλούστευση ή την περαιτέρω διευκόλυνση των διαδικασιών για τη λήψη μέτρων προστασίας.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες ή διακανονισμούς μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, αν οι συμφωνίες ή διακανονισμοί επιτρέπουν την επέκταση ή τη διεύρυνση των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και συμβάλλουν στην απλούστευση ή τη διευκόλυνση των διαδικασιών για τη λήψη μέτρων προστασίας.

3. Έως τις 11ης Απριλίου 2012, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις ισχύουσες συμφωνίες και διακανονισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1 τις οποίες επιθυμούν να εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν επίσης στην Επιτροπή, εντός τριών μηνών από την υπογραφή τους, τις νέες συμφωνίες ή διακανονισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 20 - Σχέση με άλλες νομοθετικές πράξεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003, της σύμβασης της Χάγης του 1996 σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία σε θέματα γονικής μέριμνας και μέτρων προστασίας των παιδιών, ή της σύμβασης της Χάγης του 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών.

2. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου 2008/947/ΔΕΥ και της απόφασης-πλαισίου 2009/829/ΔΕΥ.

Άρθρο 21 - Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 11ης Ιανουαρίου 2015. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις ανωτέρω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη έκδοσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 22 - Συλλογή δεδομένων

Για να διευκολυνθεί η αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή στοιχεία για την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, τουλάχιστον όσον αφορά τον αριθμό των ευρωπαϊκών εντολών προστασίας που ζητήθηκαν, εκδόθηκαν και/ή αναγνωρίστηκαν.

Άρθρο 23 - Επανεξέταση

Έως τις 11ης Ιανουαρίου 2016, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση συνοδεύεται, αν είναι απαραίτητο, από νομοθετικές προτάσεις.

Άρθρο 24 - Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 25 - Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Στρασβούργο, 13 Δεκεμβρίου 2011.

Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα (κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ), ΕΕ L 181, σ. 1-6

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη: τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 157 παράγραφος 3, την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (1), Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία (2),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η οδηγία 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1986, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής, καθώς και για την προστασία της μητρότητας (3), εξασφαλίζει την εφαρμογή στα κράτη μέλη της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας δραστηριότητας. Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους εργαζομένους και τις/τους συζύγους των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, η οδηγία 86/613/ΕΟΚ δεν υπήρξε ιδιαίτερα αποτελεσματική και το πεδίο εφαρμογής της θα πρέπει να επανεξετασθεί, καθώς η διακριτική μεταχείριση λόγω φύλου και η παρενόχληση παρουσιάζονται και σε τομείς πέραν της μισθωτής εργασίας. Για λόγους σαφήνειας, η οδηγία 86/613/ΕΟΚ θα πρέπει να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία.

(2) Με ανακοίνωση της 1ης Μαρτίου 2006 με τίτλο «Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών», η Επιτροπή ανήγγειλε ότι προκειμένου να βελτιωθεί η διαχείριση της ισότητας των φύλων, θα επανεξετάσει την υπάρχουσα νομοθεσία για την ισότητα των φύλων στην Ένωση που δεν περιλαμβάνεται στην αναδιατύπωση του 2005, με σκοπό την ενημέρωση, τον εκσυγχρονισμό και την αναδιατύπωση, όπου απαιτείται. Η οδηγία 86/613/ΕΟΚ δεν έχει συμπεριληφθεί στη διαδικασία αναδιατύπωσης.

(3) Το Συμβούλιο, με τα συμπεράσματά του της 5ης και 6ης Δεκεμβρίου 2007 με τίτλο «Ισορροπία των ρόλων ανδρών και γυναικών όσον αφορά την απασχόληση, την οικονομική

μεγέθυνση και την κοινωνική συνοχή», κάλεσε την Επιτροπή να μελετήσει την ανάγκη αναθεώρησης, εφόσον απαιτείται, της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ προκειμένου να διασφαλισθούν τα δικαιώματα που σχετίζονται με τη μητρότητα και την πατρότητα των μη μισθωτών εργαζομένων και των συζύγων τους που τους συνδράμουν.

(4) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ζητήσει επανειλημμένα από την Επιτροπή να αναθεωρήσει την οδηγία 86/613/ΕΟΚ, ιδίως να προωθήσει την προστασία της μητρότητας των αυτοαπασχολουμένων γυναικών και να βελτιώσει την κατά στάση των συζύγων των μη μισθωτών εργαζομένων.

(5) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει ήδη καθορίσει τη θέση του ως προς τα ζητήματα αυτά, με το ψήφισμα της 21ης Φεβρουαρίου 1997 για την κατάσταση των συμμετεχουσών συζύγων των προσώπων που ασκούν ανεξάρτητη δραστηριότητα (4).

(6) Με ανακοίνωση της 2ας Ιουλίου 2008 με τίτλο «Ανανεωμένη κοινωνική ατζέντα: Ευκαιρίες, πρόσβαση και αλληλεγγύη στην Ευρώπη του 21ου αιώνα», η Επιτροπή επιβεβαίωσε την ανάγκη να αναληφθεί δράση σχετικά με το άνοιγμα της ψαλίδας μεταξύ των φύλων στον τομέα της επιχειρηματικότητας καθώς και για τη βελτίωση του συνδυασμού της ιδιωτικής με την επαγγελματική ζωή.

(7) Υπάρχουν ήδη διάφορες εν ισχύ νομικές πράξεις για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης οι οποίες διέπουν τις αυτοτελείς επαγγελματικές δραστηριότητες, ιδίως η οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (1) και η οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (2). Συνεπώς, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στους τομείς που εμπίπτουν ήδη σε άλλες οδηγίες.

(8) Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη των εξουσιών των κρατών μελών να οργανώνουν τα κοινωνικά συστήματα προστασίας τους. Η αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά την οργάνωση των συστημάτων τους κοινωνικής προστασίας περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, αποφάσεις για την καθιέρωση, τη χρηματοδότηση και τη διαχείριση τέτοιων συστημάτων και των σχετικών θεσμών, καθώς και για την ουσία και την απόδοση ωφελημάτων, το επίπεδο των συνεισφορών και τους όρους πρόσβασης.

(9) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στους αυτοαπασχολούμενους εργαζόμενους και στους/στις συζύγους τους ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, στους συντρόφους συμβίωσης, εφόσον αυτοί, υπό τους όρους που καθορίζει το εθνικό δίκαιο, συμμετέχουν συνήθως στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες. Προκειμένου να βελτιωθεί η κατάσταση των συζύγων και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των συντρόφων συμβίωσης των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, η εργασία τους θα πρέπει να αναγνωρίζεται.

(10) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε θέματα που καλύπτονται από άλλες οδηγίες για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κυρίως της οδηγίας 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών (3). Μεταξύ άλλων, το άρθρο 5 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ σχετικά με την ασφάλιση και άλλες συναφείς χρηματοοικονομικές υπηρεσίες εξακολουθεί να εφαρμόζεται.

(11) Για την πρόληψη της διάκρισης λόγω φύλου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται τόσο για τις άμεσες όσο και για τις έμμεσες διακρίσεις. Η παρενόχληση και η

γενετήσια παρενόχληση θα πρέπει να θεωρούνται διακριτική μεταχείριση και, συνεπώς, να απαγορεύονται.

(12) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ισχύει υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την έγγαμη ή την οικογενειακή κατάσταση, όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο.

(13) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης θα πρέπει να καλύπτει τις σχέσεις μεταξύ των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων και τρίτων εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, αλλά όχι τις σχέσεις μεταξύ του αυτοαπασχολουμένου εργαζομένου και της συζύγου ή της συντρόφου συμβίωσης αυτού.

(14) Στον τομέα της αυτοαπασχόλησης, η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης σημαίνει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις λόγω φύλου, για παράδειγμα σε σχέση με τη σύσταση, τον εξοπλισμό ή την επέκταση επιχείρησης ή την έναρξη ή την επέκταση κάθε άλλης μορφής αυτοαπασχολούμενης δραστηριότητας.

(15) Τα κράτη μέλη μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 157 παράγραφος 4 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα που παρέχουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα, προκειμένου να καταστεί ευχερέστερο για το υπο εκπροσωπούμενο φύλο να αναλαμβάνει αυτοτελείς επαγγελματικές δραστηριότητες ή για την πρόληψη ή την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων που προκύπτουν στις επαγγελματικές σταδιοδρομίες. Κατ' αρχήν, μέτρα όπως η θετική δράση που αποσκοπεί στην έμπρακτη επίτευξη της ισότητας, δεν θα πρέπει να θεωρούνται παραβίαση της νομικής αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών.

(16) Είναι αναγκαίο να εξασφαλισθεί ότι οι όροι για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ συζύγων ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, συντρόφων συμβίωσης δεν είναι περισσότερο περιοριστικοί από τους όρους για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ των άλλων προσώπων.

(17) Ενόψει της συνεισφοράς τους στις δραστηριότητες της οικογενειακής επιχείρησης, οι σύζυγοι ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, οι σύντροφοι συμβίωσης των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων που έχουν πρόσβαση σε σύστημα κοινωνικής προστασίας, θα πρέπει επίσης να δικαιούνται να επωφεληθούν κοινωνικής προστασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κληθούν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να οργανώσουν αυτή την κοινωνική προστασία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Ειδικότερα, εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν εάν η κοινωνική αυτή προστασία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε υποχρεωτική ή εθελοντική βάση. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η κοινωνική αυτή προστασία μπορεί να είναι ανάλογη της συμμετοχής στις δραστηριότητες του αυτοαπασχολουμένου εργαζομένου και/ή του επιπέδου συνεισφοράς.

(18) Η οικονομική και φυσική ευπάθεια των εγκύων αυτοαπασχολουμένων γυναικών και των εγκύων συζύγων και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των συντρόφων συμβίωσης των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, καθιστά αναγκαίο να τους χορηγηθεί το δικαίωμα παροχών μητρότητας. Τα κράτη μέλη εξακολουθούν να είναι αρμόδια για τον καθορισμό των παροχών, μεταξύ άλλων για τον ορισμό του επιπέδου των εισφορών και όλων των ρυθμίσεων σχετικά με τις παροχές και τις πληρωμές, με την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τις ελάχιστες προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας. Ειδικότερα, μπορούν να καθορίζουν ποια περίοδο πριν και/ή μετά τον τοκετό, χορηγείται το δικαίωμα παροχών μητρότητας.

(19) Η διάρκεια της περιόδου κατά την οποία χορηγούνται παροχές μητρότητας στις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες και στις συζύγους και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, στις συντρόφους συμβίωσης των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, είναι ίση με τη διάρκεια της άδειας μητρότητας των εργαζομένων που ισχύει

σήμερα σε ενωσιακό επίπεδο. Εφόσον η διάρκεια της άδειας μητρότητας που προβλέπεται για τις εργαζόμενες τροποποιηθεί σε ενωσιακό επίπεδο, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, με την οποία θα αξιολογεί εάν η διάρκεια των παροχών μητρότητας για τις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες και τις συζύγους και τις συντρόφους συμβίωσης στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, θα πρέπει να τροποποιηθεί επίσης.

(20) Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των δραστηριοτήτων των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων γυναικών και των γυναικών συζύγων ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των γυναικών συντρόφων συμβίωσης των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, θα πρέπει να δίδεται πρόσβαση σε οιαδήποτε υπάρχουσα υπηρεσία παροχής προσωρινής αντικατάστασης καθιστά δυνατή τη διακοπή στις επαγγελματικές δραστηριότητες λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας ή σε οιαδήποτε υφιστάμενη εθνική κοινωνική υπηρεσία. Η πρόσβαση στις υπηρεσίες αυτές μπορεί να συνιστά εναλλακτική λύση ή μέρος του επιδόματος μητρότητας.

(21) Τα πρόσωπα που έχουν υποστεί διακριτική μεταχείριση λόγω φύλου θα πρέπει να διαθέτουν πρόσφορα μέσα έννομης προστασίας. Προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματικότερη προστασία, οι ενώσεις, οι οργανώσεις και οι άλλες νομικές οντότητες θα πρέπει επίσης να δύνανται να κινούν διαδικασίες, όπως τις ορίζουν τα κράτη μέλη, είτε εξ ονόματος του θύματος είτε προς υπεράσπισή του, με την επιφύλαξη των εθνικών δικονομικών κανόνων όσον αφορά την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση ενώπιον των δικαστηρίων.

(22) Η προστασία των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων και των συζύγων αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων και, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, των συντρόφων διαβίωσης αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, από τις διακρίσεις λόγω φύλου, θα πρέπει να ενισχυθεί με την ίδρυση φορέα ή φορέων σε κάθε κράτος μέλος, ο οποίος θα είναι αρμόδιος για την ανάλυση των σχετικών προβλημάτων, τη μελέτη δυνατών λύσεων και την παροχή συγκεκριμένης υποστήριξης προς τα θύματα. Ο φορέας ή οι φορείς μπορούν να είναι οι ίδιοι με αυτούς που είναι υπεύθυνοι, σε εθνικό επίπεδο, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(23) Η παρούσα οδηγία καθορίζει τις κατ' ελάχιστον προϋποθέσεις, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό στα κράτη μέλη την ευχέρεια να εισάγουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερες διατάξεις.

(24) Δεδομένου ότι ο στόχος της δράσης που πρέπει να αναληφθεί, δηλαδή η εξασφάλιση κοινού υψηλού επιπέδου προστασίας από τις διακρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη αλλά μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να θεσπίζει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρο 5 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ιδίου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1 - Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει το πλαίσιο για να τεθεί σε εφαρμογή στα κράτη μέλη η αρχή της ίσης μεταχείρισης των ανδρών και των γυναικών που ασκούν αυτοτελή απασχόληση ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας απασχόλησης, όσον αφορά τις πτυχές εκείνες που δεν εμπίπτουν στις οδηγίες 2006/54/ΕΚ και 79/7/ΕΟΚ.

2. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών εξακολουθεί να διέπεται από την οδηγία 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 2 - Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία διέπει:

α) τους αυτοαπασχολούμενους εργαζόμενους, ήτοι όλα τα πρόσωπα που ασκούν επικερδή δραστηριότητα για λογαριασμό τους, υπό τους όρους που καθορίζει το εθνικό δίκαιο·

β) τους/τις συζύγους των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων ή, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, τους/τις συντρόφους συμβίωσης των αυτοαπασχολουμένων εργαζομένων, οι οποίοι δεν είναι μισθωτοί ή συνέταιροι στην επιχείρηση, στην οποία συμμετέχουν συνήθως, υπό τους όρους που ορίζονται από το εθνικό δίκαιο, στις δραστηριότητες του αυτοαπασχολουμένου εργαζομένου και εκτελούν τα ίδια ή δευτερεύοντα καθήκοντα.

Άρθρο 3 - Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «άμεση διάκριση»: όταν πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση·

β) «έμμεση διάκριση»: όταν εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τους εκπροσώπους του ενός φύλου σε σύγκριση με τους εκπροσώπους του άλλου φύλου, εκτός αν η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικώς από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία «παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρεπείας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος·

δ) «γενετήσια παρενόχληση»: κάθε μορφή ανεπιθύμητης προφορικής, μη προφορικής ή φυσικής συμπεριφοράς με πράξεις γενετήσιου χαρακτήρα με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, και, ιδίως, τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Άρθρο 4 - Αρχή της ίσης μεταχείρισης

1. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης σημαίνει ότι δεν υφίσταται καμία διάκριση λόγω φύλου, στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε σχέση ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση, ιδίως όσον αφορά τη σύσταση, την εγκατάσταση ή την επέκταση μιας επιχείρησης ή την έναρξη ή επέκταση κάθε άλλης μορφής αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας.

2. Στους τομείς που καλύπτει η παράγραφος 1, η παρενόχληση και η γενετήσια παρενόχληση θεωρούνται μεταχείριση που ενέχει διάκριση λόγω φύλου και, συνεπώς, απαγορεύονται. Το γεγονός ότι ένα άτομο απορρίπτει ή ανέχεται τέτοιου είδους συμπεριφορά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως βάση για τη λήψη απόφασης που επηρεάζει το εν λόγω άτομο.

3. Στους τομείς που εμπίπτουν στην παράγραφο 1, η εντολή άνισης μεταχείρισης προσώπων λόγω φύλου θεωρείται διάκριση.

Άρθρο 5 - Θετική δράση

Προκειμένου να διασφαλίζεται εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, στον εργασιακό βίο, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 157 παράγραφος 4 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως, παραδείγματος χάριν, μέτρα με στόχο την προ ώθηση πρωτοβουλιών επιχειρηματικότητας μεταξύ γυναικών.

Άρθρο 6 - Σύσταση εταιρείας

Με την επιφύλαξη των ειδικών όρων πρόσβασης σε ορισμένες δραστηριότητες που ισχύουν εξίσου και για τα δύο φύλα, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι όροι για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ συζύγων ή μεταξύ συντρόφων συμβίωσης, εφόσον και κατά τον βαθμό που τους αναγνωρίζει το εθνικό δίκαιο, δεν είναι πιο περιοριστικοί από τους όρους για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ άλλων προσώπων.

Άρθρο 7 - Κοινωνική προστασία

1. Εφόσον σε κράτος μέλος υφίσταται σύστημα κοινωνικής προστασίας για τους αυτοαπασχολουμένους εργαζόμενους, το εν λόγω κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει ότι οι σύζυγοι και οι σύντροφοι συμβίωσης, στους οποίους αναφέρεται το άρθρο 2 στοιχείο β), μπορούν να επωφεληθούν κοινωνικής προστασίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν εάν η κατά την παράγραφο 1 κοινωνική προστασία εφαρμόζεται σε υποχρεωτική ή προαιρετική βάση.

Άρθρο 8 - Παροχές μητρότητας

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι στις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες γυναίκες, στις γυναίκες συζύγους και στις συντρόφους συμβίωσης κατά το άρθρο 2, μπορεί να χορηγείται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ικανό επίδομα μητρότητας, το οποίο επιτρέπει τη διακοπή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας για τουλάχιστον 14 εβδομάδες.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν εάν το κατά την παράγραφο 1 επίδομα μητρότητας χορηγείται σε υποχρεωτική ή προαιρετική βάση.

3. Το επίδομα κατά την παράγραφο 1, κρίνεται ικανό εάν εξασφαλίζει εισόδημα τουλάχιστον ίσο προς:

α) το επίδομα που θα εισέπραττε το εν λόγω άτομο σε περίπτωση διακοπής των δραστηριοτήτων του για λόγους που οφείλονται στην κατάσταση της υγείας του· και/ή

β) τη μέση απώλεια εισοδήματος ή κέρδους σε σχέση με συγκρίσιμη προηγούμενη περίοδο υπαγόμενη σε οιοδήποτε ανώτατο όριο καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο· και/ή

γ) κάθε άλλο οικογενειακό επίδομα που θεσπίζεται από το εθνικό δίκαιο, υπαγόμενο σε οιοδήποτε ανώτατο όριο καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο.

4. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες γυναίκες και οι γυναίκες σύζυγοι ή σύντροφοι συμβίωσης, κατά το άρθρο 2, έχουν πρόσβαση σε οιεσδήποτε υπάρχουσες υπηρεσίες παροχής προσωρινής αντικατάστασης ή σε οιεσδήποτε υφιστάμενες εθνικές κοινωνικές υπηρεσίες. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η πρόσβαση στις εν λόγω υπηρεσίες αποτελεί εναλλακτική λύση για το επίδομα στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου ή μέρος του εν λόγω επιδόματος.

Άρθρο 9 - Προάσπιση των δικαιωμάτων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο, το οποίο θεωρεί ότι έχει υποστεί απώλεια ή ζημία λόγω παράλειψης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και εάν η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι υπέστη μεταχείριση που ενείχε διάκριση, έχει λήξει, έχει πρόσβαση σε δικαστικές ή/και διοικητικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανόμενων, οσάκις τα κράτη μέλη το κρίνουν σκόπιμο, των συμφιλιωτικών διαδικασιών, με σκοπό την επιβολή της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ενώσεις, οι οργανώσεις και άλλες νομικές οντότητες, που έχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει το εθνικό τους δίκαιο, έννομο συμφέρον να εξασφαλίσουν ότι τηρείται η παρούσα οδηγία, μπορούν να κινούν, είτε εξ ονόματος του ενάγοντος είτε προς υπεράσπισή του, και με την έγκρισή του, κάθε δικαστική ή διοικητική διαδικασία που προβλέπεται για την επιβολή της εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν υπό την επιφύλαξη των εθνικών κανόνων περί των προθεσμιών άσκησης αγωγής σε σχέση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 10 - Αποζημίωση ή αποκατάσταση

Τα κράτη μέλη εισάγουν στα εθνικά νομικά τους συστήματα τα μέτρα που απαιτούνται για να διασφαλίζεται η πραγματική και αποτελεσματική αποζημίωση ή αποκατάσταση, όπως καθορίζεται από τα κράτη μέλη, όσον αφορά την απώλεια ή τη ζημία που υπέστη κάποιο πρόσωπο ως αποτέλεσμα διάκρισης λόγω φύλου, όπως αποζημίωση ή αποκατάσταση, αποτρεπτική και ανάλογη της ζημίας ή της απώλειας που υπέστη. Η αποζημίωση ή η αποκατάσταση αυτή δεν περιορίζεται εκ των προτέρων από καθορισμένο ανώτατο όριο.

Άρθρο 11 - Φορείς για την ισότητα

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να δια σφαλίσουν ότι ο φορέας ή οι φορείς που ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 20 της οδηγίας 2006/54/ΕΚ είναι επίσης αρμόδιοι για την προώθηση, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα καθήκοντα των φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν:

α) την παροχή ανεξάρτητης βοήθειας σε θύματα διακρίσεων για την προώθηση των καταγγελιών τους περί διάκρισης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των θυμάτων, και των ενώσεων, οργανώσεων και άλλων νομικών οντοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 2·

β) τη διενέργεια ανεξάρτητων ερευνών σχετικά με τις διακρίσεις·

γ) τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων για κάθε θέμα που αφορά αυτές τις διακρίσεις·

δ) την ανταλλαγή, σε κατάλληλο επίπεδο, διαθέσιμων πληροφοριών με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς φορείς, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων.

Άρθρο 12 - Ένταξη της διάστασης του φύλου

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ενεργά υπόψη τον στόχο της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών κατά τη διατύπωση και την εφαρμογή των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, πολιτικών και δραστηριοτήτων στους τομείς στους οποίους αναφέρεται η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 13 - Διάδοση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, καθώς και οι ήδη ισχύουσες σχετικές διατάξεις, γνωστοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο στους ενδιαφερομένους, σε όλη την επικράτειά τους.

Άρθρο 14 - Επίπεδο προστασίας

Τα κράτη μέλη μπορούν να εισάγουν ή να διατηρούν διατάξεις ευνοϊκότερες από τις διατάξεις που ορίζονται με την παρούσα οδηγία όσον αφορά στην προστασία της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αποτελέσει λόγο για τη μείωση του επιπέδου προστασίας έναντι των διακρίσεων, από το ήδη παρεχόμενο από τα κράτη μέλη στους τομείς που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 15 - Εκθέσεις

1. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στην Επιτροπή έως τις 5 Αυγούστου 2015.

Η Επιτροπή καταρτίζει συνοπτική έκθεση προς υποβολή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το αργότερο έως τις 5 Αυγούστου 2016. Η εν λόγω έκθεση πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε τροποποίηση νομικής φύσεως που αφορά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας για τις μισθωτές εργαζόμενες. Οσάκις ενδείκνυται, η εν λόγω έκθεση συνοδεύεται από προτάσεις τροποποίησης της παρούσας οδηγίας.

2. Η έκθεση της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη τις απόψεις των ενδιαφερόμενων παραγόντων.

Άρθρο 16 - Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 5 Αυγούστου 2012 το αργότερο. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω δια τάξεων. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Οσάκις τούτο δικαιολογείται από ιδιαίτερες δυσχέρειες, μπορεί, εν ανάγκη, να χορηγηθεί στα κράτη μέλη πρόσθετη προθεσμία δύο ετών έως τις 5 Αυγούστου 2014, προκειμένου να συμμορφωθούν με το άρθρο 7, και προκειμένου να συμμορφωθούν με το άρθρο 8 όσον αφορά τις γυναίκες συζύγους και συντρόφους συμβίωσης στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2 στοιχείο β).

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 17 - Κατάργηση

Η οδηγία 86/613/ΕΟΚ καταργείται με ισχύ από τις 5 Αυγούστου 2012.

Οι αναφορές στην καταργηθείσα οδηγία νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18 - Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 19 – Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη. Στρασβούργο, 7 Ιουλίου 2010.

Η άνωθεν η Οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Νόμο 4097/2012 (ΦΕΚ 235 Α 3-12-2012).

Οδηγία 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου, σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλαισίου για τη γονική άδεια που συνήφθη από τις οργανώσεις BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP και ETUC και με την κατάργηση της οδηγίας 96/34/ΕΚ, ΕΕ L 68, 18.03.2010, σ. 13-20

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 155 παράγραφος 2, την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το άρθρο 153 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ("ΣλΕΕ") επιτρέπει στην Ένωση να υποστηρίζει και να συμπληρώνει τις δραστηριότητες των κρατών μελών, μεταξύ άλλων, στον τομέα της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 155 παράγραφος 1 της ΣλΕΕ, ο κοινωνικός διάλογος, σε ενωσιακό επίπεδο, μπορεί να οδηγήσει στη σύναψη συμβατικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμφωνιών, εφόσον η διοίκηση και οι εργαζόμενοι (οι "κοινωνικοί εταίροι") το επιθυμούν. Σύμφωνα με το άρθρο 155 παράγραφος 2 της ΣλΕΕ, οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να ζητήσουν από κοινού την εφαρμογή των συμφωνιών που συνάπτουν σε ενωσιακό επίπεδο για θέματα που καλύπτονται από το άρθρο 153 της ΣλΕΕ με απόφαση του Συμβουλίου κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

(3) Στις 14 Δεκεμβρίου 1995, συνήφθη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια από τις διακλαδικές ευρωπαϊκές οργανώσεις κοινωνικών εταίρων (ETUC, UNICE και CEEP) και τέθηκε σε νομική ισχύ με την οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια, που συνήφθη από την UNICE, την CEEP και τη CES. Η εν λόγω οδηγία τροποποιήθηκε και το πεδίο εφαρμογής της επεκτάθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας με την οδηγία 97/75/ΕΚ του Συμβουλίου. Η οδηγία 96/34/ΕΚ συνέβαλε σημαντικά στην αναβάθμιση των ευκαιριών που παρέχονται στους εργαζόμενους γονείς στα κράτη μέλη με σκοπό την καλύτερη συμφιλίωση των επαγγελματικών και των οικογενειακών τους ευθυνών με διευθετήσεις άδειας.

(4) Σύμφωνα με το άρθρο 138 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (η "συνθήκη ΕΚ"), η Επιτροπή προέβη σε διαβουλεύσεις με τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους το 2006 και το 2007, εξετάζοντας τρόπους ώστε να βελτιωθεί περαιτέρω η συμφιλίωση της επαγγελματικής, της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, και, συγκεκριμένα, η ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία για την προστασία της μητρότητας και τη γονική άδεια, καθώς και η δυνατότητα της εισαγωγής νέων τύπων άδειας για οικογενειακούς λόγους, όπως η άδεια πατρότητας, η άδεια υιοθεσίας και η άδεια για τη φροντίδα μελών της οικογένειας.

(5) Οι τρεις ευρωπαϊκές γενικές διακλαδικές οργανώσεις κοινωνικών εταίρων (ETUC, CEEP και BUSINESSEUROPE, πρώην UNICE) και η ευρωπαϊκή διακλαδική οργάνωση κοινωνικών εταίρων που εκπροσωπεί μια ορισμένη κατηγορία επιχειρήσεων (UEAPME) ενημέρωσαν την Επιτροπή, στις 11 Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με την επιθυμία τους να αρχίσουν διαπραγματεύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 138 παράγραφος 4 και το άρθρο 139 της

συνθήκης ΕΚ, με σκοπό την αναθεώρηση της συμφωνίας-πλαισίου για τη γονική άδεια που συνήφθη το 1995.

(6) Στις 18 Ιουνίου 2009, οι εν λόγω οργανώσεις υπέγραψαν την αναθεωρημένη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια (η "αναθεωρημένη συμφωνία-πλαίσιο") και απηύθυναν κοινό αίτημα στην Επιτροπή για την υποβολή πρότασης για απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλαισίου.

(7) Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεών τους, οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι αναθεώρησαν πλήρως τη συμφωνία-πλαίσιο του 1995 για τη γονική άδεια. Συνεπώς, η οδηγία 96/34/ΕΚ θα πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από μια νέα οδηγία αντί απλώς να τροποποιηθεί.

(8) Δεδομένου ότι οι στόχοι της οδηγίας, ιδίως όσον αφορά τη βελτίωση της συμφιλίωσης της επαγγελματικής, ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής για τους εργαζόμενους γονείς και την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και τη μεταχείριση στην εργασία σε ολόκληρη την Ένωση, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν, συνεπώς, να επιτευχθούν καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.

(9) Κατά την εκπόνηση της πρότασης οδηγίας η Επιτροπή έλαβε υπόψη τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα των υπογραφόντων την αναθεωρημένη συμφωνία-πλαίσιο μερών, την εντολή τους και τη νομιμότητα των ρητρών στην εν λόγω αναθεωρημένη συμφωνία-πλαίσιο, καθώς και τη συμμόρφωσή της με τις σχετικές διατάξεις που αφορούν τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις.

(10) Η Επιτροπή ενημέρωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την πρότασή της.

(11) Η ρήτρα 1 παράγραφος 1 της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλαισίου, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, ορίζει ότι η συμφωνία προβλέπει τις ελάχιστες απαιτήσεις.

(12) Η ρήτρα 8 παράγραφος 1 της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλαισίου ορίζει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν ή να εισάγουν ευνοϊκότερες διατάξεις από αυτές που ορίζονται στη συμφωνία.

(13) Η ρήτρα 8 παράγραφος 2 της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλαισίου ορίζει ότι η υλοποίηση των διατάξεων της συμφωνίας δεν συνιστά βάσιμη δικαιολογία για την υποβάθμιση της γενικής προστασίας των εργαζομένων στον κλάδο που καλύπτεται από τη συμφωνία.

(14) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν ουσιαστικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

(15) Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν στους κοινωνικούς εταίρους, ύστερα από κοινό τους αίτημα, την υλοποίηση της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε απαραίτητο μέτρο για να διασφαλίσουν ότι είναι, ανά πάσα στιγμή, σε θέση να εξασφαλίζουν τα αποτελέσματα που επιβάλλει η παρούσα οδηγία.

(16) Σύμφωνα με το σημείο 34 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας [5], τα κράτη μέλη παροτρύνονται να καταρτίσουν, προς ιδία χρήση και προς όφελος της Ένωσης, τους δικούς τους πίνακες, οι οποίοι αποτυπώνουν, στο μέτρο του δυνατού, την

αντιστοιχία της παρούσας οδηγίας με τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, και να τους δημοσιοποιήσουν,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία θέτει σε ισχύ την αναθεωρημένη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια, η οποία συνήφθη στις 18 Ιουνίου 2009 από τις διακλαδικές οργανώσεις των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων (BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP και ETUC), κατά τα αναφερόμενα στο Παράρτημα.

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη καθορίζουν ποιες κυρώσεις επιβάλλονται όταν παραβιάζονται εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Οι κυρώσεις είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία ή εξασφαλίζουν ότι οι κοινωνικοί εταίροι έχουν εισαγάγει τα αναγκαία μέτρα μέσω συμφωνίας έως τις 8 Μαρτίου 2012 το αργότερο. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να διαθέτουν συμπληρωματική περίοδο ενός έτους κατ' ανώτατο όριο, αν αυτό είναι απαραίτητο για να ληφθούν υπόψη ιδιαίτερες δυσχέρειες ή η υλοποίηση με συλλογική σύμβαση. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά έως τις 8 Μαρτίου 2012 το αργότερο, αναφέροντας για ποιους λόγους απαιτείται συμπληρωματική περίοδος.

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των κύριων διατάξεων εθνικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 4

Η οδηγία 96/34/ΕΚ καταργείται από τις 8 Μαρτίου 2012. Οι αναφορές στην οδηγία 96/34/ΕΚ νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 5

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 6

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 8 Μαρτίου 2010.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΜΦΩΝΙΑ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΓΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ (ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ)

18 Ιουνίου 2009

Προοίμιο

Η παρούσα συμφωνία-πλαίσιο μεταξύ των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων, BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP και ETUC (και της επιτροπής σύνδεσης Eurocadres/CEC), αναθεωρεί τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια, η οποία συνήφθη στις 14 Δεκεμβρίου 1995, με τον καθορισμό των ελάχιστων απαιτήσεων για τη γονική άδεια, ως σημαντικό μέσο για τη συμφιλίωση των επαγγελματικών και οικογενειακών ευθυνών και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

Οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι ζητούν από την Επιτροπή να υποβάλει την παρούσα συμφωνία-πλαίσιο στο Συμβούλιο ώστε να ληφθεί απόφαση από το Συμβούλιο με την οποία να καθίστανται δεσμευτικές οι εν λόγω απαιτήσεις στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ι. Γενικές εκτιμήσεις

1. Έχοντας υπόψη τη συνθήκη ΕΚ, και ιδίως τα άρθρα 138 και 139,

2. Έχοντας υπόψη τα άρθρα 137 παράγραφος 1 στοιχείο γ) και 141 της συνθήκης ΕΚ και την αρχή της ίσης μεταχείρισης [άρθρα 2, 3 και 13 της συνθήκης ΕΚ και το δευτερογενές δίκαιο που βασίζεται σε αυτήν, ιδίως την οδηγία 75/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των αμοιβών μεταξύ εργαζόμενων ανδρών και γυναικών [4] την οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων [5] την οδηγία 96/97/ΕΚ του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 86/378/ΕΟΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης [6] και την οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση) [7],

3. Έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 7ης Δεκεμβρίου 2000, και τα άρθρα 23 και 33 σχετικά με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και τη συμφιλίωση της επαγγελματικής, της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής,

4. Έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής του 2003 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια που συνήφθη από την UNICE, την CEEP και την CES,

5. Έχοντας υπόψη τον στόχο της στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, δηλαδή την αύξηση των συνολικών ποσοστών απασχόλησης σε 70 %, των ποσοστών απασχόλησης των γυναικών σε 60 % και των ποσοστών απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας σε 50 %· τους στόχους της Βαρκελώνης για την παροχή εγκαταστάσεων παιδικής φροντίδας· και τη συμβολή των πολιτικών στη βελτίωση της συμφιλίωσης της επαγγελματικής, της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής στην επίτευξη των εν λόγω στόχων,

6. Έχοντας υπόψη το πλαίσιο δράσεων των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων σχετικά με την ισότητα των φύλων, της 22ας Μαρτίου 2005, το οποίο καλύπτει την υποστήριξη της ισορροπίας επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής ως τομέα προτεραιότητας για δραστηριοποίηση, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι, για να συνεχισθεί η πρόοδος στο θέμα της συμφιλίωσης, πρέπει να θεσπισθεί ισόρροπος, ολοκληρωμένος και συνεκτικός συνδυασμός πολιτικών, ο οποίος θα περιλαμβάνει τις διευθετήσεις άδειας, τις διευθετήσεις εργασίας και τις υποδομές φροντίδας,

7. Εκτιμώντας ότι τα μέτρα για τη βελτίωση της συμφιλίωσης αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου πολιτικού θεματολογίου για την κάλυψη των αναγκών των εργοδοτών και των εργαζομένων και τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας και της απασχολησιμότητας, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης που συνδυάζει την ευελιξία με την ασφάλεια,

8. Εκτιμώντας ότι οι οικογενειακές πολιτικές θα πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη της ισότητας των φύλων και να εξετάζονται στο πλαίσιο των δημογραφικών αλλαγών των επιπτώσεων ενός γηράσκοντος πληθυσμού, της γεφύρωσης του χάσματος των γενεών, της προώθησης της συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και της δίκαιης κατανομής των ευθυνών φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών,

9. Εκτιμώντας ότι η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων το 2006 και το 2007 κατά το πρώτο και το δεύτερο στάδιο διαβουλεύσεων για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής, της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, και, μεταξύ άλλων, κάλυψε το θέμα της επικαιροποίησης του ρυθμιστικού πλαισίου, σε κοινοτικό επίπεδο, και ενθάρρυνε τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους να αξιολογήσουν τις διατάξεις της οικείας συμφωνίας-πλαισίου για τη γονική άδεια με σκοπό την αναθεώρησή της,

10. Εκτιμώντας ότι η συμφωνία-πλαίσιο των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων του 1995 για τη γονική άδεια έχει αποδειχθεί καταλυτικής σημασίας για θετικές αλλαγές, καθώς και την εξασφάλιση κοινού εδάφους για την ισορροπία της επαγγελματικής ζωής στα κράτη μέλη, και έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη στήριξη των εργαζόμενων γονέων στην Ευρώπη για καλύτερη συμφιλίωση· ωστόσο, βάσει μιας κοινής αξιολόγησης, οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι θεωρούν ότι ορισμένα στοιχεία της συμφωνίας πρέπει να προσαρμοσθούν ή να αναθεωρηθούν με σκοπό την καλύτερη επίτευξη των στόχων της,

11. Εκτιμώντας ότι ορισμένες πτυχές απαιτούν αναπροσαρμογή, λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη ποικιλομορφία του εργατικού δυναμικού και την εξέλιξη της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της αυξανόμενης ποικιλομορφίας των οικογενειακών δομών, με παράλληλη τήρηση των εθνικών διατάξεων, των συλλογικών συμφωνιών και/ή των πρακτικών,

12. Εκτιμώντας ότι, σε πολλά κράτη μέλη, η ενθάρρυνση των ανδρών να αναλάβουν ισότιμο μερίδιο των οικογενειακών ευθυνών δεν έχει οδηγήσει σε ικανοποιητικά αποτελέσματα· συνεπώς, θα πρέπει να ληφθούν αποτελεσματικότερα μέτρα για την ενθάρρυνση της δικαιότερης κατανομής των οικογενειακών ευθυνών μεταξύ ανδρών και γυναικών,

13. Εκτιμώντας ότι πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη ευρεία ποικιλία πολιτικών μέτρων και πρακτικών σχετικά με τις διευκολύνσεις άδειας, την παιδική φροντίδα και τις ευέλικτες διευθετήσεις εργασίας, σύμφωνα με τις ανάγκες των εργαζομένων και των εργοδοτών και με στόχο τη στήριξη των γονέων για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής, της ιδιωτικής και της οικογενειακής τους ζωής· τα εν λόγω στοιχεία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας,

14. Εκτιμώντας ότι η παρούσα συμφωνία-πλαίσιο παρέχει ένα στοιχείο των δράσεων των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων στον τομέα της συμφιλίωσης,

15. Εκτιμώντας ότι η παρούσα συμφωνία αποτελεί συμφωνία-πλαίσιο για τον καθορισμό των ελάχιστων απαιτήσεων και των διατάξεων για τη γονική άδεια, η οποία διαχωρίζεται από την άδεια μητρότητας και για την απουσία από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας και παραπέμπει στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους για τη θέσπιση των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας και των όρων εφαρμογής, με σκοπό να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος,

16. Εκτιμώντας ότι το δικαίωμα σε γονική άδεια, στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας, αποτελεί ατομικό δικαίωμα και καταρχήν αμεταβίβαστο, και ότι τα κράτη μέλη μπορούν να

το μετατρέπουν σε μεταβιβάσιμο. Η εμπειρία καταδεικνύει ότι η μετατροπή της άδειας σε αμεταβίβαστη μπορεί να λειτουργήσει ως θετικό κίνητρο για τη χρήση του δικαιώματος από τους πατέρες, και οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, συνεπώς, συμφωνούν να θεσπισθεί ένα μέρος της άδειας ως αμεταβίβαστο,

17. Εκτιμώντας ότι είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες των γονέων με παιδιά με αναπηρία ή μακροχρόνια ασθένεια,

18. Εκτιμώντας ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν τη διατήρηση των δικαιωμάτων σε παροχές σε είδος στο πλαίσιο της ασφάλισης ασθενείας κατά την ελάχιστη περίοδο γονικής άδειας,

19. Εκτιμώντας ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες και λαμβάνοντας υπόψη τη δημοσιονομική κατάσταση, να εξετάσουν το ενδεχόμενο της διατήρησης των δικαιωμάτων σε σχετικές παροχές κοινωνικής ασφάλισης ως έχουν, κατά την ελάχιστη περίοδο γονικής άδειας, καθώς και τον ρόλο του εισοδήματος, μεταξύ άλλων παραγόντων, στην άσκηση του δικαιώματος της γονικής άδειας κατά την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας,

20. Εκτιμώντας ότι, σύμφωνα με την εμπειρία στα κράτη μέλη, το επίπεδο του εισοδήματος κατά τη γονική άδεια αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει τη χρήση του δικαιώματος από τους γονείς, ιδίως στους πατέρες,

21. Εκτιμώντας ότι η πρόσβαση σε ευέλικτες εργασιακές διευθετήσεις διευκολύνει τους γονείς να συνδυάζουν τις επαγγελματικές και τις γονικές ευθύνες, ενώ διευκολύνει και την επανένταξη στην εργασία, ιδίως μετά την επιστροφή από τη γονική άδεια,

22. Εκτιμώντας ότι οι διευθετήσεις γονικής άδειας προορίζονται να στηρίξουν τους εργαζόμενους γονείς κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, με σκοπό τη διατήρηση και την προώθηση της συνεχούς συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας· συνεπώς, θα πρέπει να αποδίδεται μεγαλύτερη προσοχή στη διατήρηση της επαφής με τον εργοδότη κατά τη διάρκεια της άδειας ή με την πρόβλεψη διευθετήσεων για την επιστροφή στην εργασία,

23. Εκτιμώντας ότι η παρούσα συμφωνία λαμβάνει υπόψη την ανάγκη για την αναβάθμιση των απαιτήσεων της κοινωνικής πολιτικής, την προώθηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αποφυγή της επιβολής διοικητικών, χρηματοοικονομικών και νομικών περιορισμών που θα περιόριζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων,

24. Εκτιμώντας ότι οι κοινωνικοί εταίροι είναι οι πλέον ενδεδειγμένοι να εξεύρουν λύσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων και, συνεπώς, διαδραματίζουν ιδιαίτερο ρόλο σε ό,τι αφορά την υλοποίηση, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της παρούσας συμφωνίας στο ευρύτερο πλαίσιο άλλων μέτρων, με σκοπό τη βελτίωση της συμφιλίωσης των επαγγελματικών και των οικογενειακών ευθυνών και την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών.

ΤΑ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΑ ΜΕΡΗ ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΣΤΑ ΕΞΗΣ:

II. Περιεχόμενο

Ρήτρα 1: Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα συμφωνία ορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη διευκόλυνση της συμφιλίωσης των γονικών και των επαγγελματικών ευθυνών των εργαζόμενων γονέων, λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη ποικιλομορφία των οικογενειακών δομών, στο πλαίσιο σεβασμού του εθνικού δικαίου, των συλλογικών συμφωνιών και/ή των πρακτικών.

2. Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζόμενους, άνδρες και γυναίκες, που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας προσδιοριζόμενη από το δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή τις πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος.

3. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι δεν εξαιρούν από το πεδίο και την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας εργαζόμενους, συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας αποκλειστικά επειδή αφορούν εργαζόμενους με μερική απασχόληση, εργαζόμενους με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου ή άτομα με σύμβαση ή σχέση εργασίας με εταιρεία προσωρινής απασχόλησης.

Ρήτρα 2: Γονική άδεια

1. Η παρούσα συμφωνία παρέχει ατομικό δικαίωμα γονικής άδειας σε εργαζόμενους άνδρες και γυναίκες, λόγω γέννησης ή υιοθεσίας παιδιού, έτσι ώστε να μπορούν να ασχοληθούν με το παιδί αυτό, μέχρι μιας ορισμένης ηλικίας που μπορεί να φτάνει μέχρι τα οκτώ έτη και προσδιορίζεται από τα κράτη μέλη και/ή τους κοινωνικούς εταίρους.

2. Η άδεια χορηγείται για περίοδο τουλάχιστον τεσσάρων μηνών και, με σκοπό την ισότητα των ευκαιριών και της μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών, θα πρέπει καταρχήν να είναι αμεταβίβαστη. Για να ενθαρρυνθεί η δικαιότερη χρήση του δικαιώματος της άδειας και από τους δύο γονείς, τουλάχιστον ένας από τους τέσσερις μήνες παρέχεται ως αμεταβίβαστος. Οι όροι εφαρμογής της αμεταβίβαστης περιόδου καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο μέσω της νομοθεσίας και/ή των συλλογικών συμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διευθετήσεις άδειας στα κράτη μέλη.

Ρήτρα 3: Όροι της εφαρμογής

1. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης και οι τρόποι εφαρμογής της γονικής άδειας ορίζονται από το δίκαιο και/ή τις συλλογικές συμβάσεις στα κράτη μέλη, ενόσω τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις της παρούσας συμφωνίας. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν συγκεκριμένα:

α) να αποφασίζουν αν η γονική άδεια χορηγείται κατά πλήρη χρόνο, κατά μερικό χρόνο, κατά τρόπο αποσπασματικό ή με τη μορφή χρονικής πίστωσης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων,

β) να εξαρτούν το δικαίωμα της γονικής άδειας από περίοδο εργασίας και/ή περίοδο αρχαιότητας που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος· τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι εξασφαλίζουν, κατά την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ότι σε περίπτωση διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με την οδηγία 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου για την εργασία ορισμένου χρόνου, το σύνολο των εν λόγω συμβάσεων με τον ίδιο εργοδότη λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της περιόδου εξασφάλισης του δικαιώματος,

γ) να ορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες ο εργοδότης, κατόπιν διαβούλευσης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές, μπορεί να αναβάλει τη χορήγηση της γονικής άδειας για βάσιμους λόγους που συνδέονται με τη λειτουργία της επιχείρησης· κάθε δυσχέρεια που απορρέει από την εφαρμογή της παρούσας διάταξης θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή τις πρακτικές,

δ) επιπλέον του στοιχείου γ), να επιτρέπουν ειδικές διευθετήσεις που ανταποκρίνονται στις λειτουργικές και οργανωτικές απαιτήσεις των μικρών επιχειρήσεων.

2. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι ορίζουν περιόδους κοινοποίησης στον εργοδότη από τον εργαζόμενο, ο οποίος ασκεί το δικαίωμα γονικής άδειας, διευκρινίζοντας την έναρξη και τη λήξη της περιόδου άδειας. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι

λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα τόσο των εργαζομένων όσον και των εργοδοτών κατά τον καθορισμό της διάρκειας των εν λόγω περιόδων κοινοποίησης.

3. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να αξιολογούν την ανάγκη της προσαρμογής των προϋποθέσεων πρόσβασης και των τρόπων εφαρμογής της γονικής άδειας στις ανάγκες των γονέων με παιδιά με αναπηρία ή μακροχρόνια ασθένεια.

Ρήτρα 4: Υιοθεσία

1. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι αξιολογούν την ανάγκη συμπληρωματικών μέτρων για την κάλυψη των ειδικών αναγκών των υιοθετούντων γονέων.

Ρήτρα 5: Εργασιακά δικαιώματα και μη διάκριση

1. Στο τέλος της γονικής άδειας, οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να επιστρέψουν στην ίδια θέση εργασίας ή, αν αυτό δεν είναι δυνατόν, σε ισοδύναμη ή ανάλογη θέση που είναι σύμφωνη με την εργασιακή σύμβαση ή σχέση.

2. Τα κεκτημένα δικαιώματα ή τα υπό κτήση δικαιώματα από τον εργαζόμενο κατά την ημερομηνία έναρξης της γονικής άδειας διατηρούνται ως έχουν έως το τέλος της γονικής άδειας. Με τη λήξη της γονικής άδειας, εφαρμόζονται τα εν λόγω δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών που προέρχονται από το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές.

3. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι καθορίζουν το καθεστώς της εργασιακής σύμβασης ή σχέσης για την περίοδο της γονικής άδειας.

4. Για να διασφαλισθεί ότι οι εργαζόμενοι μπορούν να ασκούν το δικαίωμά τους σε γονική άδεια, τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να προστατεύσουν τους εργαζόμενους έναντι λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης ή απόλυσης εξαιτίας της αίτησης ή της λήψης γονικής άδειας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές.

5. Όλα τα θέματα που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας εξετάζονται και διεκπεραιώνονται από τα κράτη μέλη και/ή τους κοινωνικούς εταίρους σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και/ή τις συλλογικές συμβάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της συνέχειας των δικαιωμάτων κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης στα πλαίσια διαφορετικών συστημάτων, συγκεκριμένα για την υγειονομική περίθαλψη.

Όλα τα θέματα που αφορούν το εισόδημα στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας εξετάζονται και διεκπεραιώνονται από τα κράτη μέλη και/ή τους κοινωνικούς εταίρους σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή τις πρακτικές, λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο του εισοδήματος, μεταξύ άλλων παραγόντων, στη χρήση του δικαιώματος της γονικής άδειας.

Ρήτρα 6: Επιστροφή στην εργασία

1. Με σκοπό την προώθηση της καλύτερης συμφιλίωσης, τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίσουν ότι οι εργαζόμενοι, κατά την επιστροφή από τη γονική άδεια, μπορούν να ζητήσουν αλλαγές στο ωράριο και/ή την οργάνωση της εργασίας τους για καθορισμένη χρονική περίοδο. Οι εργοδότες εξετάζουν και διεκπεραιώνουν τα εν λόγω αιτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες τόσο των εργοδοτών όσο και των εργαζομένων.

Οι τρόποι εφαρμογής της παρούσας παραγράφου καθορίζονται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές.

2. Για να διευκολυνθεί η επιστροφή στην εργασία μετά τη λήξη της γονικής άδειας, οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες ενθαρρύνονται να διατηρούν επαφή κατά την περίοδο της

άδειας και μπορούν να προβαίνουν σε διευθετήσεις για τυχόν ενδεδειγμένα μέτρα επανένταξης, τα οποία αποφασίζονται μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, λαμβάνοντας υπόψη το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές.

Ρήτρα 7: Απουσία από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας

1. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να επιτρέπουν στους εργαζομένους να απουσιάζουν από την εργασία, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές, για λόγους ανωτέρας βίας που συνδέονται με επείγοντες οικογενειακούς λόγους σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος που καθιστά απαραίτητη την άμεση παρουσία του εργαζομένου.

2. Τα κράτη μέλη και/ή οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να προσδιορίζουν τους όρους πρόσβασης και τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής της ρήτρας 7 παράγραφος 1 και να περιορίζουν το εν λόγω δικαίωμα σε μια ορισμένη διάρκεια ετησίως και/ή κατά περίπτωση.

Ρήτρα 8: Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν ευνοϊκότερες διατάξεις από τις προβλεπόμενες στην παρούσα συμφωνία.

2. Η εφαρμογή των παροχών της παρούσας συμφωνίας δεν αποτελεί, σε καμία περίπτωση, επαρκή αιτιολογία για την υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας των εργαζομένων στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα συμφωνία. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών και/ή των κοινωνικών εταίρων να εισάγουν, λαμβάνοντας υπ' όψιν την εξέλιξη της κατάστασης (συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης της αρχής του αμεταβίβαστου), διαφορετικές νομοθετικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις, εφόσον τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται από την παρούσα συμφωνία.

3. Η παρούσα συμφωνία δεν θίγει το δικαίωμα των κοινωνικών εταίρων να συνάπτουν, στο κατάλληλο επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού, συμβάσεις με τις οποίες προσαρμόζονται και/ή συμπληρώνονται οι διατάξεις της, ώστε να λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερες περιστάσεις.

4. Τα κράτη μέλη υιοθετούν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για να συμμορφωθούν προς την απόφαση του Συμβουλίου εντός χρονικού διαστήματος δύο ετών από την έκδοση της απόφασης ή διασφαλίζουν ότι οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα μέσω συμφωνίας, μέχρι τη λήξη της εν λόγω περιόδου. Τα κράτη μέλη μπορούν, αν κρίνεται απαραίτητο για να ληφθούν υπόψη ιδιαίτερες δυσχέρειες ή η υλοποίηση με συλλογικές συμβάσεις, να διαθέτουν συμπληρωματικό χρονικό διάστημα ενός έτους κατ' ανώτατο όριο προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση.

5. Η πρόληψη και η διευθέτηση των διαφορών και των καταγγελιών που προκύπτουν από την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τις συλλογικές συμβάσεις και/ή πρακτικές.

6. Με την επιφύλαξη του αντίστοιχου ρόλου της Επιτροπής, των εθνικών δικαστηρίων και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, κάθε θέμα σχετικό με την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει κατά πρώτον να παραπέμπεται από την Επιτροπή στα υπογράφοντα μέρη τα οποία γνωμοδοτούν.

7. Τα υπογράφοντα μέρη επανεξετάζουν την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας πέντε έτη μετά την ημερομηνία της απόφασης του Συμβουλίου, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των μερών της παρούσας συμφωνίας.

Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2009.

Η Οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Προεδρικό Διάταγμα 80/2012 (ΦΕΚ Α 138, 14/06/2012) και με το Νόμο 4075/2012 (ΦΕΚ Α 89, 11/04/2012) Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, Ασφαλιστικών Φορέων, προσαρμογή της νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ και λοιπές διατάξεις.

Οδηγία 2006/54/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (αναδιατύπωση), ΕΕ L 204, 26.07.2006, σ. 23-36

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 141 παράγραφος 3, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης [2],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η οδηγία 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας [3], και η οδηγία 86/378/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1986, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης [4], έχουν τροποποιηθεί σε σημαντική έκταση [5]. Η οδηγία 75/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ισότητος των αμοιβών μεταξύ εργαζομένων ανδρών και γυναικών [6], και η οδηγία 97/80/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με το βάρος αποδείξεως σε περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου [7], περιλαμβάνουν επίσης διατάξεις που αποσκοπούν στην εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Με την ευκαιρία των νέων τροποποιήσεων των εν λόγω οδηγιών, ενδείκνυται, για λόγους σαφήνειας, η αναδιατύπωση των εν λόγω διατάξεων συγκεντρώνοντας σε ένα ενιαίο κείμενο τις κύριες διατάξεις στον τομέα αυτό καθώς και ορισμένες εξελίξεις που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής "Δικαστήριο").

(2) Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου σύμφωνα με το άρθρο 2 και το άρθρο 3 παράγραφος 2 της συνθήκης και τη νομολογία του Δικαστηρίου. Οι διατάξεις αυτές της συνθήκης ανακηρύσσουν την ισότητα ανδρών και γυναικών ως "καθήκον" και "στόχο" της Κοινότητας και επιβάλλουν θετική υποχρέωση προαγωγής της στο πλαίσιο όλων των κοινοτικών δραστηριοτήτων.

(3) Το Δικαστήριο έκρινε ότι το πεδίο εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών δεν μπορεί να περιορισθεί στην απαγόρευση διακρίσεων με βάση το γεγονός ότι ένα πρόσωπο ανήκει στο ένα ή στο άλλο φύλο. Υπό το πρίσμα του σκοπού της και της φύσης των δικαιωμάτων που επιδιώκει να διαφυλάξει, έχει επίσης εφαρμογή στις διακρίσεις που απορρέουν από την αλλαγή φύλου ενός προσώπου.

(4) Το άρθρο 141 παράγραφος 3 της συνθήκης παρέχει τώρα ειδική νομική βάση για τη λήψη κοινοτικών μέτρων που εξασφαλίζουν την αρχή των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης σε θέματα απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της ίσης αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας.

(5) Τα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαγορεύουν επίσης οποιαδήποτε διάκριση βασιζόμενη στο φύλο και κατοχυρώνουν το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της απασχόλησης, της εργασίας και της αμοιβής.

(6) Η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και αποτελούν διάκριση λόγω φύλου για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας. Οι μορφές αυτές διάκρισης δεν παρατηρούνται μόνο στο χώρο εργασίας, αλλά και στο πλαίσιο της πρόσβασης στην απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και την επαγγελματική εξέλιξη. Θα πρέπει συνεπώς, να απαγορεύονται και να υπόκεινται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις.

(7) Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι εργοδότες και οι υπεύθυνοι για την επαγγελματική κατάρτιση να λαμβάνουν μέτρα καταπολέμησης όλων των μορφών διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου, και ιδίως προληπτικά μέτρα για την παρενόχληση και τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας, αλλά και στο πλαίσιο της πρόσβασης στην απασχόληση, επαγγελματική κατάρτιση και την επαγγελματική εξέλιξη, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και την εθνική πρακτική.

(8) Η αρχή της ίσης αμοιβής για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας όπως θεσπίζεται στο άρθρο 141 της συνθήκης και κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου αποτελεί σημαντική πτυχή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και ουσιώδες και αναπόσπαστο τμήμα του κοινοτικού κεκτημένου, συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας του Δικαστηρίου όσον αφορά τις διακρίσεις λόγω φύλου. Είναι, συνεπώς, σκόπιμο να προβλεφθεί περαιτέρω η εφαρμογή της.

(9) Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να εξακριβώνεται αν οι εργαζόμενοι εκτελούν την ίδια εργασία ή εργασία ίσης αξίας, θα πρέπει να προσδιορίζεται κατά πόσον οι εν λόγω εργαζόμενοι μπορούν να θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε συγκρίσιμη κατάσταση, λαμβάνοντας υπόψη ένα φάσμα παραγόντων, όπως τη φύση της εργασίας και τις συνθήκες κατάρτισης και εργασίας.

(10) Το Δικαστήριο έχει ορίσει ότι, υπό ορισμένες συνθήκες, η αρχή της ίσης αμοιβής δεν περιορίζεται σε περιπτώσεις στις οποίες άνδρες και γυναίκες εργάζονται για τον ίδιο εργοδότη.

(11) Τα κράτη μέλη θα πρέπει, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, να συνεχίσουν να ασχολούνται με το ζήτημα ότι οι γυναίκες εξακολουθούν να αμείβονται λιγότερο από τους άνδρες και ότι ο διαχωρισμός των φύλων συνεχίζει να είναι έντονος στην αγορά εργασίας, με τρόπους όπως οι ευέλικτες ρυθμίσεις του χρόνου εργασίας, οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες να εναρμονίσουν καλύτερα την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή. Τούτο προϋποθέτει επίσης κατάλληλες ρυθμίσεις για τη γονική άδεια των οποίων μπορούν να επωφελούνται αμφότεροι οι γονείς, καθώς και τη δημιουργία προσβάσιμων και οικονομικά προσιτών εγκαταστάσεων για τη φύλαξη των παιδιών και τη φροντίδα των εξαρτημένων προσώπων.

(12) Θα πρέπει να εγκριθούν ειδικά μέτρα για να εξασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και για να ορισθεί σαφέστερα το πεδίο εφαρμογής της.

(13) Με την απόφαση της 17ης Μαΐου 1990 στην υπόθεση C-262/88 [8], το Δικαστήριο έκρινε ότι όλες οι μορφές επαγγελματικών συντάξεων αποτελούν στοιχείο αμοιβής κατά την έννοια του άρθρου 141 της συνθήκης.

(14) Καίτοι η έννοια της αμοιβής κατά την έννοια του άρθρου 141 της συνθήκης δεν περιλαμβάνει τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης, έχει πλέον καθορισθεί σαφώς ότι ένα

συνταξιοδοτικό σύστημα για δημόσιους υπαλλήλους εμπίπτει στο πεδίο της αρχής της ίσης αμοιβής εάν οι παροχές που οφείλονται βάσει του συστήματος καταβάλλονται στον εργαζόμενο λόγω της εργασιακής του σχέσης με τον εργοδότη του δημόσιου τομέα, παρά το γεγονός ότι το εν λόγω σύστημα αποτελεί τμήμα γενικού εκ του νόμου συστήματος. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις υποθέσεις C-7/93 [9] και C-351/00 [10] , η προϋπόθεση αυτή πληρούται αν το συνταξιοδοτικό σύστημα αφορά συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων και οι παροχές του συνδέονται άμεσα με την περίοδο υπηρεσίας και υπολογίζονται αναφορικά με τον τελευταίο μισθό του δημόσιου υπαλλήλου. Για λόγους σαφήνειας, είναι επομένως σκόπιμο να υπάρξει σχετική ειδική πρόβλεψη.

(15) Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι, ενώ οι εισφορές των μισθωτών σε συνταξιοδοτικά συστήματα τα οποία εγγυώνται καθορισμένη οριακή παροχή για άνδρες και γυναίκες καλύπτονται από το άρθρο 141 της συνθήκης, η τυχόν ανισότητα των εργοδοτικών εισφορών, που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο συστημάτων καθορισμένων παροχών, χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση λόγω της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών παραγόντων ανάλογα με το φύλο, δεν εμπίπτει στην ίδια διάταξη.

(16) Παραδείγματος χάριν, όσον αφορά τα συστήματα με καθορισμένες παροχές, χρηματοδοτούμενα με κεφαλαιοποίηση, ορισμένα στοιχεία, όπως η μετατροπή μέρους μιας περιοδικής σύνταξης σε κεφάλαιο, η μεταφορά συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, η σύνταξη επιζώντος καταβλητέα στον δικαιούχο έναντι παραίτησής του από μέρος της ετήσιας σύνταξης ή η μειωμένη σύνταξη όταν ο εργαζόμενος επιλέγει πρόωρη συνταξιοδότηση, μπορεί να είναι άνισα, εφόσον η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά το χρόνο εφαρμογής της χρηματοδότησης του συστήματος.

(17) Έχει αναγνωρισθεί ότι οι παροχές που καταβάλλονται στο πλαίσιο επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης δεν θεωρούνται αποδοχές καθόσον αντιστοιχούν σε περιόδους απασχόλησης προγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990, με εξαίρεση τους εργαζομένους ή τους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, οι οποίοι είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή καταθέσει αντίστοιχη ένσταση σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο πριν από την ημερομηνία αυτή. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να περιορισθεί αναλόγως η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(18) Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη αποφανθεί ότι το πρωτόκολλο Barber [11] δεν θίγει το δικαίωμα υπαγωγής σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα και ότι ο περιορισμός των χρονικών συνεπειών της απόφασης στην υπόθεση C-262/88 δεν ισχύει για το δικαίωμα υπαγωγής σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης ότι οι εθνικοί κανόνες σχετικά με τις προθεσμίες για την άσκηση προσφυγής βάσει του εθνικού δικαίου μπορούν να αντιτάσσονται στους εργαζόμενους που προβάλλουν δικαίωμα υπαγωγής σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα, κατά το μέτρο που οι κανόνες αυτοί δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί όσον αφορά τις προσφυγές αυτού του είδους σε σχέση με ανάλογες αγωγές εσωτερικής φύσεως και ότι δεν καθιστούν πρακτικώς αδύνατη την άσκηση δικαιωμάτων που προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο. Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το γεγονός ότι ο εργαζόμενος μπορεί να αξιώσει αναδρομικά την υπαγωγή του σε επαγγελματικό συνταξιοδοτικό σύστημα δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολής των εισφορών για το διάστημα της αναδρομικής υπαγωγής.

(19) Η εξασφάλιση ίσης πρόσβασης στην απασχόληση και στην επαγγελματική κατάρτιση που οδηγεί στην απασχόληση είναι θεμελιώδης για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης και επαγγέλματος. Οποιαδήποτε εξαίρεση από την αρχή αυτή θα πρέπει, επομένως, να περιορίζεται στις επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες, εκ φύσεως ή λόγω του πλαισίου εντός του

οποίου εκτελούνται, απαιτούν την απασχόληση προσώπου συγκεκριμένου φύλου, εφόσον ο επιδιωκόμενος στόχος είναι νόμιμος και σύμφωνος με την αρχή της αναλογικότητας.

(20) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των προσώπων να ιδρύουν με άλλους συνδικαλιστικές ενώσεις και να προσχωρούν σε αυτές για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους. Τα μέτρα κατά την έννοια του άρθρου 141 παράγραφος 4 της συνθήκης ενδέχεται να περιλαμβάνουν την εγγραφή σε οργανώσεις ή συλλόγους με κύριο στόχο την πρακτική προαγωγή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών ή τη συνέχιση της δραστηριότητας των εν λόγω οργανώσεων ή συλλόγων.

(21) Η απαγόρευση των διακρίσεων δεν θα πρέπει να θίγει τη διατήρηση ή τη θέσπιση μέτρων τα οποία προλαμβάνουν ή αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα που υφίσταται μια ομάδα προσώπων ενός φύλου. Τα μέτρα αυτά επιτρέπουν την ίδρυση οργανώσεων προσώπων ενός μόνον φύλου, εφόσον κύριος στόχος τους είναι η προαγωγή των ειδικών αναγκών των προσώπων αυτών και η προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

(22) Σύμφωνα με το άρθρο 141 παράγραφος 4 της συνθήκης, προκειμένου να εξασφαλισθεί εμπράκτως η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην εργασία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα τα οποία προβλέπουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα με σκοπό να διευκολύνεται η άσκηση επαγγέλματος από το υποεκπροσωπούμενο φύλο ή να αμβλύνονται ή να αντισταθμίζονται τυχόν μειονεκτήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Δεδομένης της υφιστάμενης κατάστασης και λαμβανομένης υπόψη της δήλωσης 28 της συνθήκης του Άμστερνταμ, τα κράτη μέλη θα πρέπει κατ' αρχήν να επιδιώξουν τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στην επαγγελματική ζωή.

(23) Από τη νομολογία του Δικαστηρίου καθίσταται σαφές ότι η δυσμενής μεταχείριση των γυναικών που συνδέεται με την εγκυμοσύνη ή τη μητρότητα συνιστά άμεση διάκριση λόγω φύλου. Η μεταχείριση αυτή θα πρέπει, επομένως, να περιλαμβάνεται ρητά στην παρούσα οδηγία.

(24) Το Δικαστήριο αναγνωρίζει παγίως ως θεμιτή, όσον αφορά την αρχή της ίσης μεταχείρισης, την προστασία της βιολογικής κατάστασης της γυναίκας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της λοχείας καθώς και τη θέσπιση μέτρων προστασίας της μητρότητας ως μέσο επίτευξης ουσιαστικής ισότητας. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει, συνεπώς, να θίγει την οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων [12]. Επίσης, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1996, σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια που συνήφθη από την UNICE, τη CEEP και τη CES [13].

(25) Για λόγους σαφήνειας, κρίνεται επίσης σκόπιμο να προβλεφθεί ρητά η προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων των γυναικών με άδεια μητρότητας, και ιδίως το δικαίωμά τους να επιστρέφουν στην ίδια ή ισοδύναμη θέση χωρίς επιδείνωση των όρων και των συνθηκών εργασίας λόγω της χρήσης αυτής της άδειας και να επωφελούνται από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας την οποία θα εδικαιούντο κατά την απουσία τους.

(26) Στο ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, σχετικά με την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική και οικογενειακή ζωή [14], τα κράτη μέλη είχαν ενθαρρυνθεί να εξετάσουν το ενδεχόμενο παροχής από τα αντίστοιχα νομικά τους συστήματα ατομικού και μη μεταβιβάσιμου δικαιώματος άδειας πατρότητας στους εργαζόμενους άνδρες χωρίς να θίγονται τα εργασιακά τους δικαιώματα.

(27) Παρόμοια συλλογιστική εφαρμόζεται στη χορήγηση, από τα κράτη μέλη, στους άνδρες και στις γυναίκες ενός ατομικού και μη μεταβιβάσιμου δικαιώματος για άδεια κατόπιν υιοθεσίας ενός παιδιού. Στα κράτη μέλη εναπόκειται να προσδιορίσουν εάν θα χορηγήσουν το εν λόγω δικαίωμα για άδεια πατρότητας ή/και υιοθεσίας και να προσδιορίσουν επίσης τυχόν όρους, εκτός από την απόλυση και την επιστροφή στην εργασία, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(28) Η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης απαιτεί τη θέσπιση κατάλληλων διαδικασιών από τα κράτη μέλη.

(29) Η παροχή κατάλληλων δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών για την επιβολή της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που επιβάλλει η παρούσα οδηγία είναι ουσιαστική για την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(30) Η έγκριση κανόνων σχετικά με το βάρος αποδείξεως διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Όπως έκρινε το Δικαστήριο, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι το βάρος αποδείξεως μετακυλίεται στον εναγόμενο όταν τεκμαίρεται διάκριση, με εξαίρεση στην περίπτωση διαδικασίας όπου εναπόκειται στο δικαστήριο ή άλλο αρμόδιο εθνικό φορέα να διερευνήσει τα πραγματικά περιστατικά. Είναι πάντως αναγκαίο να διευκρινισθεί ότι η εκτίμηση των γεγονότων από τα οποία μπορεί να τεκμαρθεί η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης εξακολουθεί να υπάγεται στην αρμοδιότητα των αρμόδιων εθνικών φορέων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή την εθνική πρακτική. Επιπλέον, τα κράτη μέλη δύνανται, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, να θεσπίζουν αποδεικτικούς κανόνες ευνοϊκότερους για τον ενάγοντα.

(31) Με στόχο την περαιτέρω βελτίωση του επιπέδου προστασίας που παρέχει η παρούσα οδηγία, οι ενώσεις, οι οργανώσεις και οι λοιπές νομικές οντότητες θα πρέπει επίσης να δύνανται, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τα κράτη μέλη, να κινούν διαδικασίες, είτε εξ ονόματος του θιγομένου είτε προς υπεράσπισή του, χωρίς να θίγονται εθνικοί δικονομικοί κανόνες όσον αφορά την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση.

(32) Λόγω του θεμελιώδους χαρακτήρα του δικαιώματος αποτελεσματικής νομικής προστασίας, είναι σκόπιμο να εξασφαλίζεται ότι οι εργαζόμενοι εξακολουθούν να τυγχάνουν της προστασίας αυτής ακόμη και μετά τη λήξη της σχέσης από την οποία δημιουργείται η υποτιθέμενη παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Ο εργαζόμενος που υπερασπίζεται ή καταθέτει υπέρ ατόμου το οποίο προστατεύεται βάσει της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει επίσης να τυγχάνει της ίδιας προστασίας.

(33) Το Δικαστήριο έχει κρίνει σαφώς ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης, για να είναι αποτελεσματική, επιβάλλει, η επιδικαζόμενη αποζημίωση, για οποιαδήποτε παραβίαση, να είναι ανάλογη προς την προκληθείσα ζημία. Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμο να εξαιρεθεί ο προκαθορισμός οποιουδήποτε ανώτατου ορίου για την εν λόγω αποζημίωση, εκτός αν ο εργοδότης μπορεί να αποδείξει ότι η μόνη ζημία που υπέστη ο αιτών συνεπεία διάκρισης κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας ήταν η άρνηση να ληφθεί υπόψη η αίτηση εργασίας του.

(34) Για να βελτιωθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθούν το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και, στο πλαίσιο της εθνικής πρακτικής, με μη κυβερνητικές οργανώσεις.

(35) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

(36) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη και μπορούν, συνεπώς, να επιτευχθούν καλύτερα σε

κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ιδίου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για την επίτευξη των στόχων αυτών.

(37) Προκειμένου να γίνει καλύτερα κατανοητή η διαφορετική μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, θα πρέπει να συνεχισθεί η ανάπτυξη, ανάλυση και διάθεση, στα κατάλληλα επίπεδα, συγκρίσιμων στατιστικών ανά φύλο.

(38) Η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης δεν είναι δυνατόν να περιορίζεται σε νομοθετικά μέτρα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη θα πρέπει, αντ' αυτού, να προαγάγουν εντονότερα την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης ως προς το πρόβλημα των διακρίσεων στις αμοιβές και την αλλαγή νοοτροπίας, με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών, σε δημόσιο και ιδιωτικό επίπεδο. Ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην εν λόγω διαδικασία.

(39) Η υποχρέωση ενσωμάτωσης της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο θα πρέπει να περιορίζεται στις διατάξεις που αντιπροσωπεύουν ουσιαστική αλλαγή σε σύγκριση με τις παλαιότερες οδηγίες. Η υποχρέωση ενσωμάτωσης των διατάξεων που δεν υφίστανται ουσιαστικές αλλαγές προβλέπεται από τις παλαιότερες οδηγίες.

(40) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών σχετικά με τις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι μέρος Β.

(41) Σύμφωνα με την παράγραφο 34 της διοργανικής συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας [15], τα κράτη μέλη παροτρύνονται να καταρτίσουν, προς ιδία χρήση και προς όφελος της Κοινότητας, δικούς τους πίνακες, οι οποίοι να αποτυπώνουν, στο μέτρο του δυνατού, την αντιστοιχία μεταξύ της παρούσας οδηγίας και των μέτρων ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο, και να τους δημοσιοποιήσουν,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 - Σκοπός

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.

Για το σκοπό αυτό, η παρούσα οδηγία περιέχει διατάξεις για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ως προς:

α) την πρόσβαση στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εξέλιξης, και στην επαγγελματική κατάρτιση·

β) τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής·

γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Περιλαμβάνει επίσης διατάξεις με σκοπό να εξασφαλίζεται ότι η εφαρμογή αυτή καθίσταται αποτελεσματικότερη μέσω της θέσπισης κατάλληλων διαδικασιών.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) "άμεση διάκριση": όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση·

β) "έμμεση διάκριση": όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση πρόσωπα ενός φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός αν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικώς από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία·

γ) "παρενόχληση": όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος·

δ) "σεξουαλική παρενόχληση": όταν εκδηλώνεται οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός ατόμου, ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος·

ε) "αμοιβή": οι συνήθεις βασικοί ή κατώτατοι μισθοί ή αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη, που λαμβάνει ο εργαζόμενος άμεσα ή έμμεσα, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη βάσει της σχέσης εργασίας·

στ) "επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης": συστήματα που δεν διέπονται από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως [16], και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του αν η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η διάκριση περιλαμβάνει:

α) την παρενόχληση και τη σεξουαλική παρενόχληση, καθώς και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση βασιζομένη στην απόρριψη της εν λόγω συμπεριφοράς ή στην υποταγή σε αυτήν·

β) την εντολή προς διακριτική μεταχείριση ενός προσώπου λόγω φύλου·

γ) οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή άδειας μητρότητας κατά την έννοια της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ.

Άρθρο 3 - Θετική δράση

Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν μέτρα κατά το άρθρο 141 παράγραφος 4 της συνθήκης, για να εξασφαλίσουν εμπράκτως πλήρη ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην επαγγελματική ζωή.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Ισότητα της αμοιβής

Άρθρο 4 - Απαγόρευση διακρίσεων

Για όμοια εργασία ή για εργασία στην οποία αποδίδεται η αυτή αξία, καταργούνται οι άμεσες και έμμεσες διακρίσεις λόγω φύλου όσον αφορά όλα τα στοιχεία και τους όρους αμοιβής.

Ειδικότερα, όταν χρησιμοποιείται σύστημα επαγγελματικής κατάταξης για τον καθορισμό των αμοιβών, το σύστημα αυτό βασίζεται σε κοινά κριτήρια για τους εργαζόμενους άνδρες και γυναίκες και επιβάλλεται κατά τρόπο που να αποκλείει τις διακρίσεις που βασίζονται στο φύλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- Ίση μεταχείριση στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης

Άρθρο 5 - Απαγόρευση διακρίσεων

Με την επιφύλαξη του άρθρου 4, εξαλείφεται κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ιδίως όσον αφορά:

α) το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων αυτών και τους όρους υπαγωγής στα συστήματα αυτά·

β) την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό τους·

γ) τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευόμενου προσώπου, και τις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών.

Άρθρο 6 - Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολουμένων, των εργαζομένων η δραστηριότητα των οποίων διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία και στους συνταξιούχους και στους ανάπηρους εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή/και την εθνική πρακτική.

Άρθρο 7 - Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται:

α) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακόλουθων κινδύνων: i) ασθένεια, ii) αναπηρία, iii) γήρας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης πρόωρης συνταξιοδότησης, iv) εργατικό ατύχημα και επαγγελματική ασθένεια, v) ανεργία·

β) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές, σε είδος ή σε χρήμα, και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησής του.

2. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται επίσης στα συνταξιοδοτικά συστήματα για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, αν οι παροχές που προβλέπονται από το σύστημα καταβάλλονται λόγω της εργασιακής σχέσης με τον δημόσιο εργοδότη. Το γεγονός ότι το εν λόγω σύστημα αποτελεί τμήμα γενικού εκ του νόμου συστήματος δεν ασκεί επιρροή συναφώς.

Άρθρο 8 - Εξαιρέσεις από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται:

α) στις ατομικές συμβάσεις των αυτοαπασχολουμένων·

β) στα συστήματα των αυτοαπασχολουμένων που έχουν ένα μόνο μέλος·

γ) στην περίπτωση των μισθωτών, στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης·

δ) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν:

i) είτε συμπληρωματικές παροχές,

ii) είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοαπασχολουμένων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών·

ε) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση.

2. Το παρόν κεφάλαιο δεν εμποδίζει τον εργοδότη να χορηγήσει συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης δυνάμει επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης αλλά τα οποία δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει την ηλικία της συνταξιοδότησης για τη χορήγηση νόμιμης σύνταξης, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του ποσού των συνολικών παροχών που καταβάλλεται στα άτομα αυτά με το ποσό που καταβάλλεται σε ετερόφυλα άτομα που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία της νόμιμης σύνταξης, έως ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν την ηλικία της νόμιμης σύνταξης.

Άρθρο 9 - Παραδείγματα διακρίσεων

1. Στις διατάξεις που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης περιλαμβάνονται οι διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, προκειμένου:

α) να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που είναι σε θέση να συμμετάσχουν σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης·

β) να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης·

γ) να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο σύστημα ή με ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο σύστημα, για τη λήψη παροχών από το σύστημα αυτό·

δ) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και ι), για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές·

ε) να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζομένους του ενός ή του άλλου φύλου·

στ) να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση·

ζ) να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη·

η) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες εισφορές· στην περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες παροχές χρηματοδοτουμένων με κεφαλαιοποίηση, ορισμένα στοιχεία μπορεί να είναι άνισα, εφόσον η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών ανά φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του συστήματος·

θ) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργαζομένων·

ι) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις εισφορές των εργοδοτών, εκτός από:

i) την περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες εισφορές, εάν στόχος είναι η εξίσωση ή η προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων,

ii) την περίπτωση συστημάτων με καθορισμένες παροχές, χρηματοδοτουμένων με κεφαλαιοποίηση, εφόσον οι εργοδοτικές εισφορές προορίζονται για να συμπληρώσουν το χρηματικό ποσό το οποίο είναι απαραίτητο για να καλυφθεί το κόστος των καθορισμένων αυτών παροχών·

ια) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που ισχύουν μόνο για τους εργαζομένους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και ι), όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το σύστημα.

2. Όταν η χορήγηση των παροχών που απορρέουν από το παρόν κεφάλαιο επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης του συστήματος, τα όργανα αυτά τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 10 - Εφαρμογή ως προς τους αυτοαπασχολούμενους

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολουμένων, οι οποίες αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, να αναθεωρηθούν το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 1993 ή, για τα κράτη μέλη που προσχώρησαν μετά την ημερομηνία αυτή, κατά την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής στο έδαφός τους της οδηγίας 86/378/ΕΟΚ.

2. Το παρόν κεφάλαιο δεν αποτελεί εμπόδιο προκειμένου τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, που συνδέονται με περίοδο υπαγωγής σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης αυτοαπασχολουμένων, χρονικώς προγενέστερη της αναθεώρησης του συστήματος αυτού, να εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του συστήματος που ίσχυε κατά την περίοδο εκείνη.

Άρθρο 11 - Δυνατότητα αναβολής ως προς τους αυτοαπασχολούμενους

Όσον αφορά τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολουμένων, τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την υποχρεωτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά:

α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος ή αποχώρησης καθώς και τις δυνατές συνέπειες για άλλες παροχές:

i) είτε έως την ημερομηνία κατά την οποία η ίση αυτή μεταχείριση θα επιτευχθεί στα εκ του νόμου συστήματα,

ii) είτε, το αργότερο, έως ότου η εφαρμογή της αρχής αυτής επιβληθεί με οδηγία·

β) τη σύνταξη των επιζώντων, έως ότου η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβληθεί συναφώς από το κοινοτικό δίκαιο στα εκ του νόμου συστήματα κοινωνικής ασφάλισης·

γ) την εφαρμογή του άρθρου 9 παράγραφος 1 σημείο i), σχετικά με τη χρήση των διαφορετικών αναλογιστικών στοιχείων υπολογισμού έως την 1η Ιανουαρίου 1999 ή, για τα κράτη μέλη που προσχώρησαν μετά την ημερομηνία αυτή, κατά την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής στο έδαφός τους της οδηγίας 86/378/ΕΟΚ.

Άρθρο 12 - Αναδρομική ισχύς

1. Τα μέτρα για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, όσον αφορά τους εργαζομένους, καλύπτουν όλες τις παροχές στο πλαίσιο των επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που οφείλονται σε περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17ης Μαΐου

1990 και ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων ή των εξ αυτών ελκόντων δικαιώματα, οι οποίοι, πριν από την ημερομηνία αυτή, είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή είχαν προβάλει ισοδύναμη, κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, αξίωση. Στην περίπτωση αυτή, τα μέτρα εφαρμογής ισχύουν αναδρομικά από την 8η Απριλίου 1976 και καλύπτουν όλες τις παροχές που οφείλονται σε περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της ημερομηνίας αυτής. Για τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα μετά την 8η Απριλίου 1976 και πριν από την 17η Μαΐου 1990, η ημερομηνία αυτή αντικαθίσταται από την ημερομηνία κατά την οποία το άρθρο 141 της συνθήκης κατέστη εφαρμοστέο στο έδαφός τους.

2. Η δεύτερη πρόταση της παραγράφου 1 δεν επηρεάζει τους εθνικούς κανόνες που αφορούν τις προθεσμίες προσφυγής του εθνικού δικαίου, οι οποίοι μπορούν να αντιταχθούν στους εργαζομένους ή στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, οι οποίοι είχαν ασκήσει ένδικη προσφυγή ή είχαν προβάλει ισοδύναμη, κατά το εθνικό δίκαιο, αξίωση πριν από τις 17 Μαΐου 1990, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί οι κανόνες δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί για τις προσφυγές αυτού του είδους απ’ ό, τι για ανάλογες προσφυγές εσωτερικού χαρακτήρα και ότι δεν καθιστούν πρακτικά αδύνατη την άσκηση δικαιωμάτων που προβλέπονται από το κοινοτικό δίκαιο.

3. Για τα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα μετά τις 17 Μαΐου 1990 και τα οποία, την 1η Ιανουαρίου 1994, ήταν συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, η ημερομηνία 17 Μαΐου 1990 στην πρώτη πρόταση της παραγράφου 1 αντικαθίσταται από την 1η Ιανουαρίου 1994.

4. Για τα άλλα κράτη μέλη που προσχώρησαν μετά τις 17 Μαΐου 1990, η ημερομηνία 17 Μαΐου 1990 στις παραγράφους 1 και 2 αντικαθίσταται από την ημερομηνία κατά την οποία το άρθρο 141 της συνθήκης κατέστη εφαρμοστέο.

Άρθρο 13 - Μεταβλητή ηλικία συνταξιοδότησης

Οι περιπτώσεις στις οποίες άνδρες και γυναίκες έχουν τη δυνατότητα μεταβλητής ηλικίας συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους, δεν θεωρούνται ασύμβατες με το παρόν κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 -Ίση μεταχείριση σε σχέση με την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική κατάρτιση και εξέλιξη και τους όρους εργασίας

Άρθρο 14- Απαγόρευση διακρίσεων

1. Δεν υφίσταται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων φορέων, όσον αφορά:

α) τους όρους πρόσβασης στη μισθωτή εργασία, στο ελεύθερο επάγγελμα ή σε άλλα είδη απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ασχέτως του κλάδου δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας, μεταξύ άλλων και ως προς τις προαγωγές·

β) την πρόσβαση σε όλους τους τύπους και τα επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και επαγγελματικού αναπροσανατολισμού, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής εμπειρίας·

γ) τους όρους απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων, καθώς και θέματα αμοιβής σύμφωνα με το άρθρο 141 της συνθήκης·

δ) την ιδιότητα του μέλους και τη συμμετοχή σε οργάνωση εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιαδήποτε οργάνωση τα μέλη της οποίας ασκούν συγκεκριμένο επάγγελμα, συμπεριλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που χορηγούνται από τέτοιες οργανώσεις.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν, όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, καθώς και την κατάρτιση με σκοπό την απασχόληση, ότι η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε χαρακτηριστικό στοιχείο σχετικό με το φύλο δεν συνιστά διάκριση όταν, ως εκ της φύσεως των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή λόγω του πλαισίου στο οποίο ασκούνται, το χαρακτηριστικό αυτό αποτελεί πραγματική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση, εφόσον ο στόχος της είναι νόμιμος και η προϋπόθεση είναι ανάλογη.

Άρθρο 15 - Επιστροφή ύστερα από άδεια μητρότητας

Η γυναίκα που έχει λάβει άδεια μητρότητας δικαιούται, μετά το πέρας της άδειας αυτής, να επιστρέφει στην εργασία της ή σε ισοδύναμη θέση με όρους και συνθήκες όχι λιγότερο ευνοϊκούς για αυτήν και να επωφελείται από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την οποία θα εδικαιούτο κατά την απουσία της.

Άρθρο 16 - Άδεια πατρότητας και υιοθεσίας

Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να αναγνωρίζουν χωριστό δικαίωμα άδειας πατρότητας ή/και άδειας υιοθεσίας. Τα κράτη μέλη που αναγνωρίζουν τα εν λόγω δικαιώματα μεριμνούν ώστε οι εργαζόμενοι άνδρες και γυναίκες να μην απολύονται λόγω της άσκησης του δικαιώματος αυτού και να εξασφαλίζεται ότι, κατά το πέρας αυτής της άδειας, δικαιούνται να επιστρέφουν στην εργασία τους ή σε θέση ισοδύναμη υπό όρους και συνθήκες όχι λιγότερο ευνοϊκούς γι' αυτούς και να επωφελούνται από οποιαδήποτε βελτίωση των όρων εργασίας, της οποίας θα εδικαιούντο κατά την απουσία τους.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ένδικα βοηθήματα και επιβολή του δικαίου

Τμήμα 1: Ένδικα βοηθήματα

Άρθρο 17 - Προάσπιση των δικαιωμάτων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, ύστερα από ενδεχόμενη προσφυγή σε άλλες αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν διαδικασιών συνδιαλλαγής εφόσον κρίνονται απαραίτητες, κάθε πρόσωπο που θεωρεί εαυτό ζημιωθέν από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης έχει πρόσβαση σε δικαστικές διαδικασίες για την επιβολή των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, ακόμη και εάν η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η διάκριση έχει λήξει.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ενώσεις, οργανώσεις ή άλλες νομικές οντότητες, οι οποίες έχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια του εθνικού τους δικαίου, νόμιμο συμφέρον να διασφαλίσουν ότι τηρούνται οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας, μπορούν να κινήσουν, είτε εξ ονόματος του ενάγοντος είτε προς υπεράσπισή του, και με την έγκρισή του, κάθε δικαστική ή/και διοικητική διαδικασία προβλεπόμενη για την πραγμάτωση των εκ της παρούσας οδηγίας υποχρεώσεων.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν θίγουν τις εθνικές διατάξεις περί των προθεσμιών εγέρσεως αγωγής σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 18 - Αποζημίωση ή αντιστάθμιση

Τα κράτη μέλη εισάγουν στην εθνική έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζεται πραγματική και αποτελεσματική αποζημίωση ή αντιστάθμιση, όπως καθορίζεται από τα κράτη μέλη, για την απώλεια και τη ζημία που υφίσταται ένα πρόσωπο ως αποτέλεσμα διάκρισης λόγω φύλου, κατά τρόπο αποτρεπτικό και ανάλογο προς την υποσθείσα ζημία. Η εν λόγω αποζημίωση ή αντιστάθμιση δεν μπορεί να περιορισθεί εκ των προτέρων από καθορισμένο ανώτατο όριο, εκτός από τις περιπτώσεις όπου ο εργοδότης μπορεί να

αποδείξει ότι η μόνη ζημία που υπέστη ο αιτών συνεπεία διάκρισης κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας έγκειται στην άρνηση να ληφθεί υπόψη η αίτηση εργασίας του.

Τμήμα 2 Βάρος αποδείξεως

Άρθρο 19 - Βάρος αποδείξεως

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τα εθνικά τους δικαστικά συστήματα, ώστε να επιβάλλεται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, όταν πρόσωπο που κρίνει ότι θίγεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης επικαλείται, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης.

2. Η παράγραφος 1 δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν αποδεικτικούς κανόνες ευνοϊκότερους για τον ενάγοντα.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν την παράγραφο 1 σε διαδικασίες κατά τις οποίες εναπόκειται στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή να διερευνήσει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης.

4. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 εφαρμόζονται επίσης:

α) στις περιπτώσεις που καλύπτονται από το άρθρο 141 της συνθήκης και, καθόσον υπάρχει διακριτική μεταχείριση λόγω φύλου, από τις οδηγίες 92/85/ΕΟΚ και 96/34/ΕΚ·

β) σε κάθε αστική ή διοικητική διαδικασία που αφορά το δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα και προβλέπει μέσα αποκατάστασης βάσει του εθνικού δικαίου κατ' εφαρμογή των μέτρων του στοιχείου α), εξαιρουμένων των εξωδίκων εκουσίων διαδικασιών ή των διαδικασιών που προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο.

5. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ποινικές διαδικασίες, εκτός εάν τα κράτη μέλη ορίζουν διαφορετικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Προώθηση της ίσης μεταχείρισης — διάλογος

Άρθρο 20 - Φορείς αρμόδιοι για την ισότητα

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν και λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για έναν ή περισσότερους φορείς για την προώθηση, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου. Οι φορείς αυτοί μπορεί να αποτελούν μέρος οργανισμών με αρμοδιότητες σε εθνικό επίπεδο για την προάσπιση των ανθρώπινων ή των ατομικών δικαιωμάτων.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμοδιότητες των εν λόγω φορέων περιλαμβάνουν:

α) την παροχή ανεξάρτητης συνδρομής προς τα θύματα διακρίσεων όταν καταγγέλλουν διακριτική μεταχείριση, με την επιφύλαξη του δικαιώματος των θυμάτων και των ενώσεων, οργανισμών ή άλλων νομικών οντοτήτων περί των οποίων το άρθρο 17 παράγραφος 2·

β) τη διενέργεια ανεξάρτητων ερευνών για τις διακρίσεις·

γ) τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων για κάθε θέμα που αφορά τις διακρίσεις αυτές·

δ) στο κατάλληλο επίπεδο, την ανταλλαγή διαθέσιμων πληροφοριών με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς φορείς, όπως τυχόν μελλοντικό Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων.

Άρθρο 21 - Κοινωνικός διάλογος

1. Τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις εθνικές παραδόσεις και πρακτικές, λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προώθησης του κοινωνικού διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων με σκοπό την προαγωγή της ίσης μεταχείρισης, συμπεριλαμβανομένης, παραδείγματος χάριν, της παρακολούθησης των πρακτικών στο χώρο εργασίας, αλλά και όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και την επαγγελματική εξέλιξη καθώς και μέσω της παρακολούθησης των συλλογικών συμβάσεων, των κωδίκων δεοντολογίας, της έρευνας ή της ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών.

2. Όταν τούτο συνάδει με τις εθνικές παραδόσεις και πρακτικές, τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν τους κοινωνικούς εταίρους, χωρίς να θίγουν την αυτονομία τους, να προάγουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών καθώς και ευέλικτες εργασιακές ρυθμίσεις με στόχο την καλύτερη εναρμόνιση του επαγγελματικού και του ιδιωτικού βίου και να συνάπτουν στο ενδεδειγμένο επίπεδο συμφωνίες για τη θέσπιση κανόνων κατά των διακρίσεων στους τομείς του άρθρου 1 που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Οι συμφωνίες αυτές πληρούν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και τα σχετικά εθνικά μέτρα εφαρμογής.

3. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, τις συλλογικές τους συμβάσεις ή τις πρακτικές τους, τους εργοδότες να προάγουν την ισότητα ανδρών και γυναικών με τρόπο προγραμματισμένο και συστηματικό στον εργασιακό χώρο καθώς και όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και εξέλιξη.

4. Για το σκοπό αυτό, οι εργοδότες ενθαρρύνονται να παρέχουν τακτικά τις κατάλληλες πληροφορίες στους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους σε ό, τι αφορά την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην επιχείρηση.

Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν επισκόπηση της αναλογίας ανδρών/γυναικών στις διάφορες βαθμίδες του οργανισμού, τις αμοιβές τους και τις διαφορές των αμοιβών, καθώς και τα ενδεχόμενα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

Άρθρο 22 - Διάλογος με μη κυβερνητικές οργανώσεις

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν το διάλογο με τις σχετικές μη κυβερνητικές οργανώσεις που έχουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο και την εθνική τους πρακτική, νόμιμο συμφέρον να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, προκειμένου να προωθηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Γενικές οριζόντιες διατάξεις

Άρθρο 23 - Συμμόρφωση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για να διασφαλίσουν ότι:

α) τυχόν νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, καταργούνται·

β) διατάξεις ατομικών ή συλλογικών συμβάσεων ή συμφωνιών, εσωτερικών κανονισμών επιχειρήσεων ή κανόνων διεπόντων τα ανεξάρτητα επαγγέλματα και εργασίες και τις οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών, ή τυχόν άλλων ρυθμίσεων, που αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης, είναι άκυρες, ακυρώσιμες ή τροποποιούνται·

γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που περιέχουν διατάξεις του είδους αυτού δύνανται να μην τυγχάνουν εγκρίσεως ή να μην παρατείνονται με διοικητικά μέτρα.

Άρθρο 24 - Προστασία έναντι αντιποίνων

Τα κράτη μέλη εισάγουν στην εθνική έννομη τάξη τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία των εργαζομένων, περιλαμβανομένων και εκείνων που είναι εκπρόσωποι των εργαζομένων όπως προβλέπει η εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική, κατά της απόλυσης ή άλλης δυσμενούς μεταχείρισης που θα συνιστούσε αντίδραση του εργοδότη σε καταγγελία εντός της επιχείρησης ή σε κίνηση δικαστικής διαδικασίας με στόχο να επιβάλει τη συμμόρφωση προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 25 Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα επιβολής τους. Οι κυρώσεις οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν την καταβολή αποζημίωσης στο θύμα, πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες με την παράβαση και αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις εν λόγω διατάξεις στην Επιτροπή το αργότερο έως τις 5 Οκτωβρίου 2005 και της κοινοποιούν επίσης κάθε μεταγενέστερη τροποποίησή τους αμελλητί.

Άρθρο 26 - Πρόληψη διακρίσεων

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν, βάσει της νομοθεσίας τους, των συλλογικών συμβάσεων ή της πρακτικής, τους εργοδότες και τους αρμοδίους για την πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση να εισάγουν αποτελεσματικά μέτρα για την πρόληψη κάθε μορφής διάκρισης βάσει φύλου, και ιδίως της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας ή όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση και εξέλιξη.

Άρθρο 27 - Ελάχιστες προϋποθέσεις

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για την προστασία της αρχής της ίσης μεταχείρισης από τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση επαρκή λόγο για τη μείωση του επιπέδου προστασίας των εργαζομένων στους τομείς που καλύπτονται από αυτήν, με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να θεσπίζουν, ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης, νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις διαφορετικές από αυτές που υφίστανται κατά τη στιγμή της κοινοποίησης της παρούσας οδηγίας, εφόσον πληρούνται οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 28 - Σχέση με κοινοτικές και εθνικές διατάξεις

1. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις περί προστασίας των γυναικών ιδίως για την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα.

2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις της οδηγίας 96/34/ΕΚ και της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ.

Άρθρο 29 - Συνεκτίμηση της ισότητας ανδρών και γυναικών

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν ενεργώς υπόψη το στόχο της ισότητας ανδρών και γυναικών κατά τη σύνταξη και την εφαρμογή νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, πολιτικών και δραστηριοτήτων στους τομείς που μνημονεύονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 30 - Διαβίβαση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα μέτρα που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, καθώς και οι διατάξεις που ήδη ισχύουν, να γνωστοποιούνται σε όλους τους ενδιαφερομένους με όλα τα κατάλληλα μέσα, και, ενδεχομένως, στον εργασιακό χώρο.

ΤΙΤΛΟΣ IV ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 31 - Εκθέσεις

1. Έως τις 15 Φεβρουαρίου 2011, τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου η Επιτροπή να συντάξει έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή, ανά τετραετία, τα κείμενα των μέτρων που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 141 παράγραφος 4 της συνθήκης, καθώς και εκθέσεις για τα μέτρα αυτά και την εφαρμογή τους. Βάσει των πληροφοριών αυτών, η Επιτροπή εγκρίνει και δημοσιεύει ανά τετραετία έκθεση στην οποία γίνεται συγκριτική αξιολόγηση τέτοιων μέτρων υπό το πρίσμα της δήλωσης 28 που προσαρτάται στην τελική πράξη της συνθήκης του Άμστερνταμ.

3. Τα κράτη μέλη αξιολογούν τις επαγγελματικές δραστηριότητες του άρθρου 14 παράγραφος 2, προκειμένου να κρίνουν, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές εξελίξεις, αν δικαιολογείται η διατήρηση των εν λόγω εξαιρέσεων. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα αποτελέσματα της αξιολόγησης περιοδικά, αλλά τουλάχιστον ανά 8 έτη.

Άρθρο 32 - Επανεξέταση

Έως τις 15 Φεβρουαρίου 2013, η Επιτροπή επανεξετάζει τη λειτουργία της παρούσας οδηγίας και, εάν το κρίνει σκόπιμο, προτείνει οποιεσδήποτε τροποποιήσεις θεωρεί αναγκαίες.

Άρθρο 33 - Εφαρμογή

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις 15 Αυγούστου 2008 ή εξασφαλίζουν ότι, πριν από την ημερομηνία αυτή, οι κοινωνικοί εταίροι θεσπίζουν τις απαιτούμενες διατάξεις με συμφωνία. Τα κράτη μέλη μπορούν, αν είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη ιδιαίτερες δυσχέρειες, να διαθέτουν πρόσθετη προθεσμία το πολύ ενός έτους, προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να είναι σε θέση να εγγυηθούν τα αποτελέσματα που επιβάλλει η παρούσα οδηγία. Στη συνέχεια, ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Περιέχουν επίσης δήλωση σύμφωνα με την οποία οι αναφορές σε ισχύοντες νόμους, κανονισμούς και διοικητικές διατάξεις, που περιλαμβάνονται στις οδηγίες που καταργούνται από την παρούσα οδηγία, νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία. Ο τρόπος της αναφοράς και η διατύπωση της δήλωσης αποφασίζονται από τα κράτη μέλη.

Η υποχρέωση ενσωμάτωσης της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο περιορίζεται στις διατάξεις που αντιπροσωπεύουν ουσιώδη αλλαγή σε σύγκριση με τις παλαιότερες οδηγίες. Η υποχρέωση ενσωμάτωσης των διατάξεων που δεν υφίστανται ουσιαστικές αλλαγές προβλέπεται από τις παλαιότερες οδηγίες.

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των κυριότερων διατάξεων εσωτερικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 34 - Κατάργηση

1. Με ισχύ από τις 15 Αυγούστου 2009, οι οδηγίες 75/117/ΕΟΚ, 76/207/ΕΟΚ, 86/378/ΕΟΚ και 97/80/ΕΚ καταργούνται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών

σχετικά με τις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών που παρατίθενται στο παράρτημα Ι μέρος Β.

2. Οι αναφορές στις καταργηθείσες οδηγίες νοούνται ως αναφορές στην παρούσα οδηγία σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος ΙΙ.

Άρθρο 35 - Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 36 - Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 5 Ιουλίου 2006.

Η Οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Νόμο 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207, 08/12/2010 «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις» και με το νόμο 3865/2010 (ΦΕΚ Α 120, 21/07/2010) «Μεταρρύθμιση Συνταξιοδοτικού Συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις».

Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου της 13.12.2004 «για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών», ΕΕ L 373, 21.12.2004, σ. 37-43

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 13, παράγραφος 1, την πρόταση της Επιτροπής, τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [1], τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [2], τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών [3],

Εκτιμώντας τα εξής:

(1) Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές για όλα τα κράτη μέλη, και σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

(2) Η ισότητα ενώπιον του νόμου και η προστασία όλων των ατόμων έναντι των διακρίσεων αποτελεί οικουμενικό δικαίωμα που αναγνωρίζεται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, τη Διεθνή Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής φυλετικών διακρίσεων, τα Σύμφωνα των Ηνωμένων Εθνών για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που έχουν υπογραφεί από όλα τα κράτη μέλη.

(3) Είναι σημαντικό η απαγόρευση των διακρίσεων να σέβεται άλλα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του ιδιωτικού και του οικογενειακού βίου και των συναλλαγών που διεξάγονται στο πλαίσιο αυτό, καθώς και της θρησκευτικής ελευθερίας.

(4) Η ισότητα ανδρών και γυναικών αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα άρθρα 21 και 23 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαγορεύουν όλες τις διακρίσεις λόγω φύλου και απαιτούν την εξασφάλιση της ισότητας ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς.

(5) Το άρθρο 2 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας θεωρεί την προώθηση της ισότητας ως μία από τις ουσιαστικές αποστολές της Κοινότητας. Παρομοίως, στο άρθρο 3, παράγραφος 2 της Συνθήκης αναφέρεται ότι η Κοινότητα επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλες τις δραστηριότητές της.

(6) Στην ανακοίνωσή της σχετικά με την Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής, η Επιτροπή εξήγγειλε την πρόθεσή της να υποβάλει πρόταση οδηγίας σχετικά με τις διακρίσεις λόγω φύλου εκτός της αγοράς εργασίας. Η πρόταση αυτή συνάδει πλήρως με την απόφαση 2001/51/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2000, για τη θέσπιση προγράμματος κοινοτικής δράσης σχετικά με την κοινοτική στρατηγική για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών (2001-2005) [4], που καλύπτει όλες τις κοινοτικές πολιτικές και αποσκοπεί στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, με την προσαρμογή των πολιτικών αυτών και την εφαρμογή στην πράξη μέτρων για τη βελτίωση της κατάστασης των ανδρών και των γυναικών στην κοινωνία.

(7) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη σύνοδό του στη Νίκαια, στις 7 και 9 Δεκεμβρίου του 2000, κάλεσε την Επιτροπή να ενισχύσει τα δικαιώματα που συνδέονται με την ισότητα, θεσπίζοντας πρόταση οδηγίας για την προώθηση της ισότητας των φύλων σε τομείς άλλους από την απασχόληση και τις επαγγελματικές δραστηριότητες.

(8) Η Κοινότητα έχει θεσπίσει μια σειρά νομικών μέσων για την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου στην αγορά εργασίας. Τα εν λόγω μέσα έχουν καταδείξει την αξία της νομοθεσίας στην καταπολέμηση των διακρίσεων.

(9) Οι διακρίσεις λόγω φύλου, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης, συμβαίνουν και σε τομείς εκτός της αγοράς εργασίας. Οι διακρίσεις αυτές μπορούν να είναι εξίσου επιβλαβείς, εφόσον λειτουργούν ως φραγμός στην πλήρη και επιτυχημένη ένταξη των ανδρών και των γυναικών στην οικονομική και την κοινωνική ζωή.

(10) Τα προβλήματα είναι ιδιαίτερα εμφανή όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών. Συνεπώς, οι διακρίσεις λόγω φύλου θα πρέπει να προληφθούν και να εξαλειφθούν από τον εν λόγω τομέα. Όπως και στην περίπτωση της οδηγίας 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως της φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής [5], ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα με τη θέσπιση κοινοτικής νομοθεσίας.

(11) Η εν λόγω νομοθεσία θα πρέπει να απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών. Ως αγαθά εκλαμβάνονται εκείνα που εμπίπτουν στις διατάξεις της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, οι οποίες αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Ως υπηρεσίες εκλαμβάνονται εκείνες που εμπίπτουν στο άρθρο 50 της εν λόγω Συνθήκης.

(12) Για να προληφθούν οι διακρίσεις λόγω φύλου, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ισχύει τόσο για τις άμεσες όσο και τις έμμεσες διακρίσεις. Άμεσες διακρίσεις υφίστανται μόνο σε περίπτωση λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης ενός προσώπου, λόγω φύλου, σε σχέση με άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση. Συνεπώς, παραδείγματος χάριν, οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών στην παροχή υγειονομικών υπηρεσιών, οι οποίες οφείλονται στις σωματικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, δεν αφορούν ανάλογες καταστάσεις και δεν συνιστούν, επομένως, διάκριση.

(13) Η απαγόρευση των διακρίσεων θα πρέπει να ισχύει για πρόσωπα τα οποία παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες τα οποία διατίθενται στο κοινό και τα οποία προσφέρονται εκτός του τομέα του ιδιωτικού και του οικογενειακού βίου και των συναλλαγών που διεξάγονται στο πλαίσιο αυτό. Δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στο περιεχόμενο των μέσων μαζικής ενημέρωσης ή της διαφήμισης ούτε στη δημόσια ή ιδιωτική εκπαίδευση.

(14) Όλα τα άτομα απολαύουν την ελευθερία σύναψης συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας επιλογής αντισυμβαλλομένου. Άτομο το οποίο παρέχει αγαθό ή υπηρεσία μπορεί να έχει διάφορους υποκειμενικούς λόγους για την επιλογή αντισυμβαλλομένου. Εφόσον η επιλογή αντισυμβαλλομένου δεν βασίζεται στο φύλο του ατόμου, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την ελευθερία του ατόμου για την επιλογή αντισυμβαλλομένου.

(15) Υπάρχουν ήδη πλείονα ισχύοντα νομικά μέσα για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόλησης και επαγγελματικής δραστηριότητας. Ωστόσο, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να ισχύει στον τομέα αυτόν. Το αυτό σκεπτικό ισχύει για τις μη μισθωτές δραστηριότητες στο βαθμό που καλύπτονται από ισχύοντα νομικά μέσα. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ισχύει μόνο για ασφαλίσεις και συντάξεις οι οποίες είναι ιδιωτικές, συνάπτονται σε εκούσια βάση και είναι ανεξάρτητες από τη σχέση εργασίας.

(16) Η διαφορετική μεταχείριση μπορεί να είναι αποδεκτή μόνο εφόσον δικαιολογείται από θεμιτό σκοπό. Ο θεμιτός σκοπός μπορεί, παραδείγματος χάριν, να συνίσταται στην προστασία θυμάτων βίας σεξουαλικής φύσεως (σε περιπτώσεις όπως η ίδρυση εστιών διαμονής μόνο για άτομα του ενός φύλου), σε λόγους προστασίας του ιδιωτικού βίου και της αξιοπρέπειας (σε περιπτώσεις όπως η παροχή τμήματος της κατοικίας ορισμένου προσώπου για σκοπούς στέγασης), στην προαγωγή της ισότητας των φύλων ή των συμφερόντων ανδρών ή γυναικών (παραδείγματος χάριν σώματα εθελοντών μόνον του ενός φύλου), στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι (σε περιπτώσεις συμμετοχής σε ιδιωτικές λέσχες μόνο για άτομα του ενός φύλου), και στην οργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων (παραδείγματος χάριν αθλητικές εκδηλώσεις για άτομα μόνον του ενός φύλου). Οιοσδήποτε περιορισμός θα πρέπει, ωστόσο, να είναι σκόπιμος και αναγκαίος σύμφωνα με τα κριτήρια που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

(17) Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες δεν απαιτεί να παρέχονται πάντα διευκολύνσεις σε άνδρες και γυναίκες σε κοινή βάση, εφόσον δεν παρέχονται υπό ευνοϊκότερους όρους μόνο στα άτομα του ενός φύλου.

(18) Η χρήση αναλογιστικών δεδομένων με βάση το φύλο είναι ευρέως διαδεδομένη κατά την παροχή ασφαλιστικών και άλλων συναφών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, η χρήση του φύλου ως αναλογιστικού παράγοντα δεν θα πρέπει να οδηγεί σε διαφορές μεταξύ ατομικών ασφαλίστρων και παροχών. Για να αποφευχθεί η απότομη προσαρμογή της αγοράς, η εφαρμογή του κανόνα αυτού θα πρέπει να ισχύσει μόνον για τα νέα συμβόλαια που συνάπτονται μετά την ημερομηνία μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

(19) Ορισμένες κατηγορίες κινδύνου μπορούν να διαφέρουν ανάλογα με το φύλο. Σε μερικές περιπτώσεις, το φύλο είναι μεν ένας αλλά όχι αναγκαστικά ο μοναδικός αποφασιστικός παράγοντας στην αξιολόγηση των ασφαλιζομένων κινδύνων. Για τα συμβόλαια τα οποία ασφαλίζουν αυτού του είδους τους κινδύνους, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να επιτρέπουν εξαιρέσεις από τον κανόνα των ασφαλίστρων και παροχών ανεξαρτήτως φύλου, εφόσον μπορούν να εξασφαλίζουν ότι τα αναλογιστικά και στατιστικά δεδομένα στα οποία βασίζονται οι υπολογισμοί είναι αξιόπιστα, ενημερώνονται τακτικά και είναι διαθέσιμα στο κοινό. Εξαιρέσεις επιτρέπονται μόνο όταν η εθνική νομοθεσία δεν έχει

ήδη καθιερώσει τον ενιαίο κανόνα ανεξαρτήτως φύλου. Πέντε έτη μετά τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επανεξετάσουν εάν οι εξαιρέσεις αυτές εξακολουθούν να αιτιολογούνται, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πρόσφατα αναλογιστικά και στατιστικά δεδομένα και έκθεση της Επιτροπής, η οποία υποβάλλεται τρία έτη μετά την ημερομηνία μεταφοράς της παρούσας οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

(20) Η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση των γυναικών λόγω εγκυμοσύνης και μητρότητας θα πρέπει να θεωρείται ως μορφή άμεσης διάκρισης λόγω φύλου και, επομένως, να απαγορεύεται στον τομέα των ασφαλιστικών και συναφών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Τα έξοδα λόγω κινδύνων εγκυμοσύνης και μητρότητας δεν θα πρέπει, επομένως, να καταλογίζονται στα μέλη του ενός φύλου μόνον.

(21) Τα άτομα που έχουν υποστεί διακρίσεις λόγω φύλου θα πρέπει να διαθέτουν επαρκή μέσα νομικής προστασίας. Προκειμένου να υπάρχει ένα πιο αποτελεσματικό επίπεδο προστασίας, οι ενώσεις, οι οργανώσεις και άλλες νομικές οντότητες θα πρέπει επίσης να δύνανται να κινήσουν διαδικασίες, όπως τις ορίζουν τα κράτη μέλη, είτε εξ ονόματος κάποιου θύματος είτε προς υποστήριξή του, υπό την επιφύλαξη των εθνικών δικονομικών κανόνων όσον αφορά την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση ενώπιον των δικαστηρίων.

(22) Όταν υπάρχει εκ πρώτης όψεως διακριτική μεταχείριση, οι κανόνες περί βάρους της απόδειξης θα πρέπει να προσαρμόζονται και, προκειμένου να εφαρμόζεται αποτελεσματικά η αρχή της ίσης μεταχείρισης, το βάρος της απόδειξης θα πρέπει να μεταφέρεται στον εναγόμενο εφόσον προσάγονται αποδείξεις μιας τέτοιας διακριτικής μεταχείρισης.

(23) Η αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης απαιτεί κατάλληλη δικαστική προστασία έναντι αντιποίνων.

(24) Τα κράτη μέλη, προκειμένου να προαγάγουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης, θα πρέπει να ενθαρρύνουν το διάλογο με τους σχετικούς φορείς, οι οποίοι έχουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική, έννομο συμφέρον να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών.

(25) Η προστασία έναντι διακρίσεων λόγω φύλου θα πρέπει να ενισχυθεί με την ίδρυση οργανισμού ή οργανισμών σε κάθε κράτος μέλος, αρμόδιων για την ανάλυση των σχετικών προβλημάτων, τη μελέτη δυνατών λύσεων και την παροχή συγκεκριμένης υποστήριξης προς τα θύματα. Ο εν λόγω οργανισμός ή οργανισμοί μπορούν να είναι ίδιοι με εκείνους που είναι υπεύθυνοι σε εθνικό επίπεδο για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή τη διασφάλιση των ατομικών δικαιωμάτων ή την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(26) Η παρούσα οδηγία ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερες διατάξεις. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να χρησιμεύσει ως δικαιολογία για ενδεχόμενη οπισθοδρόμηση σε σχέση με την κατάσταση η οποία επικρατεί σήμερα στα κράτη μέλη.

(27) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις στις περιπτώσεις αθέτησης των υποχρεώσεων στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας.

(28) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, και κυρίως η εξασφάλιση κοινού υψηλού επιπέδου προστασίας από τις διακρίσεις σε όλα τα κράτη μέλη, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και, συνεπώς, μπορούν, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, του άρθρου

5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, του ιδίου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα όρια που είναι αναγκαία για την επίτευξη των στόχων αυτών,

(29) Σύμφωνα με την παράγραφο 34 της Διοργανικής Συμφωνίας για τη βελτίωση της νομοθεσίας [6], τα κράτη μέλη παροτρύνονται να καταρτίσουν, προς ιδία χρήση και προς όφελος της Κοινότητας, τους δικούς τους πίνακες, οι οποίοι αποτυπώνουν, στο μέτρο του δυνατού, την αντιστοιχία της παρούσας οδηγίας με τα μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, και να τους δημοσιοποιήσουν,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 - Σκοπός

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να καθιερώσει ένα πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, με σκοπό να εφαρμόζεται ουσιαστικά στα κράτη μέλη η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) "άμεσες διακρίσεις": όταν σε ένα πρόσωπο επιφυλάσσεται, λόγω του φύλου του, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα τύχει ένα άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση,

β) "έμμεσες διακρίσεις": όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να θέσει σε μειονεκτική θέση πρόσωπα του ενός φύλου σε σχέση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός εάν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία,

γ) "παρενόχληση": όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος,

δ) "σεξουαλική παρενόχληση": κάθε μορφή ανεπιθύμητης συμπεριφοράς είτε προφορική ή όχι είτε με πράξεις σεξουαλικού χαρακτήρα με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, και, ιδίως, τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Άρθρο 3 - Πεδίο εφαρμογής

1. Εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Κοινότητα, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα τα οποία παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό ανεξάρτητα από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων οργανισμών, και που προσφέρονται εκτός του τομέα του ιδιωτικού και του οικογενειακού βίου και των συναλλαγών που διεξάγονται στο πλαίσιο αυτό.

2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ελευθερία του ατόμου να επιλέγει αντισυμβαλλόμενο, εφόσον η επιλογή αντισυμβαλλομένου από το άτομο δεν γίνεται με βάση το φύλο.

3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στην εκπαίδευση ούτε στο περιεχόμενο των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της διαφήμισης.

4. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε θέματα απασχόλησης και επαγγελματικής δραστηριότητας. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται για τις μη μισθωτές δραστηριότητες, εφόσον τα θέματα αυτά καλύπτονται από άλλες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις.

Άρθρο 4 - Αρχή της ίσης μεταχείρισης

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σημαίνει ότι:

α) δεν πρέπει να υπάρχουν άμεσες διακρίσεις λόγω φύλου, συμπεριλαμβανομένης της λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης των γυναικών λόγω εγκυμοσύνης και μητρότητας,

β) δεν πρέπει να υπάρχουν έμμεσες διακρίσεις λόγω φύλου.

2. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων σχετικά με την προστασία των γυναικών όσον αφορά την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα.

3. Η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας θεωρούνται ως διάκριση λόγω φύλου και, συνεπώς, απαγορεύονται. Το γεγονός ότι ένα άτομο απορρίπτει ή ανέχεται τέτοιου είδους συμπεριφορά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως βάση για τη λήψη απόφασης που επηρεάζει το εν λόγω άτομο.

4. Η ενθάρρυνση για την άσκηση άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων λόγω φύλου θεωρείται ως διάκριση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

5. Η παρούσα οδηγία δεν αποκλείει τη διαφορετική μεταχείριση, εάν η παροχή αγαθών ή υπηρεσιών αποκλειστικά ή πρωτίστως σε άτομα του ενός φύλου αιτιολογείται από θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία.

Άρθρο 5 - Αναλογιστικοί παράγοντες

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η χρήση του φύλου, σε όλα τα νέα συμβόλαια που συνάπτονται μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007 το αργότερο, ως συντελεστή για τον υπολογισμό των ασφαλίστρων και παροχών για σκοπούς ασφαλιστικών και άλλων συναφών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, δεν οδηγεί σε διαφορές μεταξύ των ατομικών ασφαλίστρων και παροχών.

2. Παρά την παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν πριν από τις 21 Δεκεμβρίου 2007, να επιτρέπουν αναλογικές διαφορές μεταξύ των ατομικών ασφαλίστρων και παροχών των ασφαλιζομένων όταν η χρήση του φύλου είναι καθοριστικός παράγοντας στην αξιολόγηση του κινδύνου βάσει σημαντικών και αξιόπιστων αναλογιστικών και στατιστικών δεδομένων. Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή και εξασφαλίζουν τη συλλογή, δημοσίευση και τακτική ενημέρωση αξιόπιστων δεδομένων σχετικών με τη χρήση του φύλου ως καθοριστικού αναλογιστικού συντελεστή. Τα εν λόγω κράτη μέλη επανεξετάζουν την απόφασή τους πέντε έτη μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007, λαμβάνοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 16, και διαβιβάζουν τα αποτελέσματα της επανεξέτασης αυτής στην Επιτροπή.

3. Εν πάση περιπτώσει, τα έξοδα εγκυμοσύνης και μητρότητας δεν οδηγούν σε διαφορές μεταξύ των ατομικών ασφαλίστρων και παροχών.

Τα κράτη μέλη δύνανται να αναβάλλουν την εφαρμογή των μέτρων που είναι αναγκαία για τη συμμόρφωση με την παρούσα παράγραφο έως δύο έτη μετά τις 21 Δεκεμβρίου 2007, το αργότερο. Σε αυτή την περίπτωση, τα εν λόγω κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή.

Άρθρο 6 - Θετική δράση

Προκειμένου να διασφαλίζεται στην πράξη η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, η αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν

ειδικά μέτρα για την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων που συνδέονται με το φύλο.

Άρθρο 7 - Ελάχιστες απαιτήσεις

1. Τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερες διατάξεις για την προστασία της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών από αυτές που καθορίζει η παρούσα οδηγία.

2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αποτελέσει λόγο για τη μείωση του επιπέδου προστασίας από τις διακρίσεις που παρέχεται ήδη από τα κράτη μέλη στους τομείς που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 8 - Υπεράσπιση των δικαιωμάτων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο, το οποίο θεωρεί ότι έχει ζημιωθεί λόγω της μη τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και εάν έχει λήξει η σχέση στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι σημειώθηκε η διάκριση, έχει πρόσβαση σε δικαστικές ή/και διοικητικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανόμενων, όπου κρίνεται ενδεδειγμένο, διαδικασιών συμβιβασμού, με σκοπό την επιβολή της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη εισάγουν στην εθνική έννομη τάξη τους τα μέτρα που απαιτούνται για να εξασφαλίζεται η πραγματική και αποτελεσματική αποζημίωση ή αποκατάσταση, σύμφωνα με τον τρόπο που αυτά ορίζουν, όσον αφορά την απώλεια ή τη ζημία που υπέστη ένα πρόσωπο λόγω διακρίσεων κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, με τρόπο αποτρεπτικό και αναλογικό σε σχέση με την επελθούσα ζημία. Ο καθορισμός εκ των προτέρων ανώτατου ορίου δεν περιορίζει την εν λόγω αποζημίωση ή αποκατάσταση.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι ενώσεις, οργανώσεις ή άλλες νομικές οντότητες, οι οποίες έχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια του εθνικού τους δικαίου, έννομο συμφέρον να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, μπορούν να κινήσουν, είτε εξ ονόματος του ενάγοντος είτε προς υποστήριξή του, και με την έγκρισή του, κάθε δικαστική ή/και διοικητική διαδικασία η οποία προβλέπεται για την επιβολή της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

4. Οι παράγραφοι 1 και 3 ισχύουν υπό την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων περί των προθεσμιών άσκησης αγωγής σε σχέση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 9 - Βάρος της απόδειξης

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με το εθνικό δικαστικό τους σύστημα, προκειμένου να διασφαλίζουν ότι, όταν ένα πρόσωπο που θεωρεί εαυτό ζημιωθέν από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης εκθέτει, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, πραγματικά περιστατικά, από τα οποία τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, εναπόκειται στον εναγόμενο να αποδείξει ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

2. Η παράγραφος 1 δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ευνοϊκότερους για τους ενάγοντες κανόνες σχετικά με την απόδειξη.

3. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει για τις ποινικές διαδικασίες.

4. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 ισχύουν επίσης για κάθε διαδικασία που κινείται σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 3.

5. Τα κράτη μέλη δεν απαιτείται να εφαρμόζουν την παράγραφο 1 σε διαδικασίες κατά τις οποίες εναπόκειται στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή να διερευνήσει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης.

Άρθρο 10 - Προστασία έναντι αντιποίνων

Τα κράτη μέλη εισάγουν στην εθνική έννομη τάξη τους τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των προσώπων από τυχόν δυσμενή μεταχείριση ή δυσμενείς επιπτώσεις, ως αντίδραση σε καταγγελία ή δικαστική διαδικασία που αποσκοπεί στην επιβολή της συμμόρφωσης με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 11 - Διάλογος με τους σχετικούς φορείς

Τα κράτη μέλη, προκειμένου να προαγάγουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ενθαρρύνουν το διάλογο με τους σχετικούς φορείς, οι οποίοι έχουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο και πρακτική, έννομο συμφέρον να συμβάλλουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Άρθρο 12

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν έναν ή περισσότερους οργανισμούς, προβαίνοντας σε όλες τις απαραίτητες ρυθμίσεις, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την προώθηση, την ανάλυση, τον έλεγχο και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου. Αυτοί οι οργανισμοί μπορούν να αποτελούν τμήμα οργάνων επιφορτισμένων, σε εθνικό επίπεδο, με την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου ή με τη διασφάλιση των ατομικών δικαιωμάτων ή με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε στις αρμοδιότητες των οργανισμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 να περιλαμβάνονται τα εξής:

α) η παροχή ανεξάρτητης βοήθειας στα θύματα διακρίσεων ούτως ώστε να προωθούνται οι καταγγελίες τους περί διακρίσεων, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των θυμάτων, των ενώσεων, οργανώσεων και άλλων νομικών οντοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 8, παράγραφος 3,

β) η διενέργεια ανεξάρτητων ερευνών σχετικά με τις διακρίσεις,

γ) η δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και η διατύπωση συστάσεων σχετικά με όλα τα ζητήματα που συνδέονται με τις διακρίσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 13 - Συμμόρφωση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, και, ιδίως, ότι:

α) καταργείται κάθε νομοθετική, κανονιστική και διοικητική διάταξη που αντιβαίνει στην αρχή της ίσης μεταχείρισης,

β) κηρύσσονται ή είναι δυνατό να κηρυχθούν άκυρες ή τροποποιούνται οποιεσδήποτε συμβατικές διατάξεις, εσωτερικοί κανονισμοί επιχειρήσεων ή καταστατικά κερδοσκοπικών ή μη κερδοσκοπικών ενώσεων αντιβαίνουν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Άρθρο 14 - Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες για τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περιπτώσεις παραβίασης των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίζουν την εφαρμογή τους. Οι κυρώσεις, οι οποίες μπορεί να προβλέπουν και την καταβολή αποζημίωσης στο θύμα, πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις διατάξεις αυτές στην Επιτροπή έως τις 21 Δεκεμβρίου 2007, το αργότερο. Κοινοποιούν επίσης στην Επιτροπή αμελλητί κάθε τυχόν μεταγενέστερη τροποποίησή τους.

Άρθρο 15 - Διάχυση πληροφοριών

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας καθώς και οι ήδη ισχύουσες σχετικές διατάξεις να τίθενται υπόψη των ενδιαφερομένων με κάθε πρόσφορο μέσο, σε ολόκληρη την επικράτειά τους.

Άρθρο 16 - Εκθέσεις

1. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, το αργότερο έως τις 21 Δεκεμβρίου 2009, και, εν συνεχεία, κάθε πέντε έτη.

Η Επιτροπή καταρτίζει συνοπτική έκθεση η οποία περιλαμβάνει επανεξέταση των τρεχουσών πρακτικών των κρατών μελών σε σχέση με το άρθρο 5 όσον αφορά τη χρήση του φύλου ως συντελεστή στον υπολογισμό των ασφαλίστρων και παροχών. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, το αργότερο μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου 2010. Η έκθεση της Επιτροπής συνοδεύεται, κατά περίπτωση, από προτάσεις τροποποίησης της παρούσας οδηγίας.

2. Η έκθεση της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη τις απόψεις των σχετικών φορέων.

Άρθρο 17 - Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία μέχρι τις 21 Δεκεμβρίου 2007, το αργότερο. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 18 - Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την ημέρα της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 19 - Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις 13 Δεκεμβρίου 2004.

Η Οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Νόμο 3769/2009 (ΦΕΚ Α 105, 01/07/2009 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις»

Οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19.10.1992 «σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων», ΕΕ L 348, 28.11.1992, σ. 1–8

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α, την πρόταση της Επιτροπής, που υποβλήθηκε μετά από διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας (1),

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2),

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (3),

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγίες, τις ελάχιστες προδιαγραφές για να προωθήσει την καλυτέρευση ιδίως του χώρου της εργασίας, για να προστατεύσει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων

ότι η παρούσα οδηγία δεν μπορεί να δικαιολογήσει ενδεχόμενη μείωση των επιπέδων προστασίας που έχουν ήδη επιτευχθεί σε κάθε κράτος μέλος, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη επιδιώκουν, δυνάμει της συνθήκης, να προάγουν τη βελτίωση των συνθηκών που επικρατούν σε αυτόν τον τομέα και θέτουν ως στόχο την εναρμόνισή τους προς το καλύτερο

ότι, σύμφωνα με το άρθρο 118 Α της συνθήκης, με τις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών που θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

ότι, δυνάμει της απόφασης 74/325/ΕΟΚ (4), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης του 1985, η Επιτροπή ζητάει τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας, ενόψει της εκπόνησης προτάσεων σ' αυτόν τον τομέα

ότι, στον κοινοτικό χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, που εγκρίθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου στις 9 Δεκεμβρίου 1989 από τους Αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων ένδεκα κρατών μελών, διακηρύσσεται, ιδίως στο σημείο 19:

«Κάθε εργαζόμενος πρέπει να απολαύει ικανοποιητικών συνθηκών προστασίας της υγείας και της ασφάλειάς του στο χώρο εργασίας. Πρέπει να λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα με σκοπό να συνεχιστεί η προοδευτική εναρμόνιση των συνθηκών που επικρατούν στον τομέα αυτόν»

ότι η Επιτροπή, στο πρόγραμμα δράσης της για την εφαρμογή του κοινοτικού χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, έχει θέσει, μεταξύ άλλων, ως στόχο, την έκδοση από το Συμβούλιο οδηγίας περί της προστασίας των εγκύων κατά την εργασία

ότι η οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία (5) προβλέπει, στο άρθρο 15, ότι οι ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες κινδύνου πρέπει να προστατεύονται από τους κινδύνους που τις αφορούν ειδικότερα

ότι οι έγκυοι, λεχώνες ή γαλουχούσες εργαζόμενες πρέπει να θεωρούνται, από πολλές απόψεις, ως ομάδα ειδικών κινδύνων και ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα όσον αφορά την υγεία και την ασφάλειά τους

ότι η προστασία των εγκύων, των λεχώνων και των γαλουχουσών εργαζομένων δεν πρέπει να καθιστά μειονεκτική τη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας και δεν πρέπει να θίγει τις οδηγίες περί ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών

ότι ορισμένες δραστηριότητες είναι δυνατόν να αποτελούν ειδικό κίνδυνο έκθεσης σε επικίνδυνους παράγοντες, μεθόδους παραγωγής ή συνθήκες εργασίας των εγκύων,

λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων, και ότι, επομένως, οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να αξιολογούνται και το αποτέλεσμα της εν λόγω αξιολόγησης να ανακοινώνεται στις εργαζόμενες γυναίκες ή/και στους εκπροσώπους τους

ότι, εξάλλου, εάν το αποτέλεσμα της αξιολόγησης αυτής δείξει κινδύνους για την ασφάλεια ή την υγεία της εργαζόμενης γυναίκας, πρέπει να προβλεφθεί ένα σύστημα για την προστασία της

ότι οι έγκυες και γαλουχούσες εργαζόμενες δεν πρέπει να εκτελούν εργασίες για τις οποίες η αξιολόγηση έδειξε κίνδυνο έκθεσης, επικίνδυνης για την υγεία ή την ασφάλεια, σε ορισμένους ιδιαίτερα επικίνδυνους παράγοντες ή συνθήκες εργασίας

ότι πρέπει να προβλεφθούν διατάξεις ώστε οι έγκυοι, λεχώνες ή γαλουχούσες εργαζόμενες, να μην υποχρεούνται να εκτελούν νυκτερινή εργασία εφόσον τούτο επιβάλλεται από άποψη υγείας ή ασφάλειας

ότι η εύθραυστη υγεία της εγκύου, γαλουχούσας ή λεχώνας εργαζόμενης καθιστά αναγκαίο δικαίωμα άδειας μητρότητας τουλάχιστον 14 συναπτών εβδομάδων, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό, και υποχρεωτική άδεια μητρότητας τουλάχιστον δύο εβδομάδων, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό

ότι ο κίνδυνος απόλυσης για λόγους που σχετίζονται με την κατάστασή τους μπορεί να έχει ζημιογόνες επιπτώσεις στη ψυχική και φυσική κατάσταση των εγκύων, λεχωνών ή γαλουχουσών εργαζομένων και ότι πρέπει να προβλεφθεί απαγόρευση απόλυσης

ότι τα μέτρα οργάνωσης της εργασίας που αποβλέπουν στην προστασία της υγείας των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων δεν θα έχουν πρόσφορα αποτελέσματα εάν δεν συνοδεύονται από τη διατήρηση δικαιωμάτων σχετιζομένων με τη σύμβαση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης αμοιβής ή/και του ευεργετήματος κατάλληλου επιδόματος

ότι, εξάλλου, ούτε οι διατάξεις περί αδείας μητρότητας θα έχουν πρόσφορα αποτελέσματα εάν δεν συνοδεύονται από τη διατήρηση δικαιωμάτων σχετιζομένων με τη σύμβαση εργασίας και τη διατήρηση αμοιβής ή/και το ευεργέτημα κατάλληλου επιδόματος

ότι η έννοια του κατάλληλου επιδόματος σε περίπτωση άδειας μητρότητος πρέπει να θεωρηθεί ως τεχνικό σημείο αναφοράς με σκοπό τον καθορισμό του ελάχιστου επιπέδου προστασίας και δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να ερμηνεύεται ως εισάγουσα αναλογία μεταξύ εγκυμοσύνης και ασθενείας,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΜΗΜΑ Ι

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1 - Στόχος

1. Η παρούσα οδηγία, η οποία είναι η δέκατη ειδική οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, έχει ως στόχο την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στην βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων. 2. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, εξαιρέσει του άρθρου 2 παράγραφος 2, εφαρμόζονται πλήρως σε όλον τον τομέα της παραγράφου 1, υπό την επιφύλαξη των τυχόν δεσμευτικότερων ή/και ειδικότερων διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

3. Η παρούσα οδηγία δεν μπορεί να έχει ως στόχο τη μείωση των επιπέδων προστασίας των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων σε σχέση με την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε κράτος μέλος την ημερομηνία της έκδοσής της.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) έγκυος εργαζομένη, κάθε εργαζόμενη γυναίκα που είναι έγκυος και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική

β) λεχώνα εργαζομένη, καθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο της λοχείας κατά την έννοια της εθνικής νομοθεσίας ή/και πρακτικής και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία ή/και πρακτική 7

γ) γαλουχούσα εργαζομένη, κάθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο της γαλουχίας κατά την έννοια της εθνικής νομοθεσίας ή/και πρακτικής και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία ή/και πρακτική.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3 - Κατευθυντήριες γραμμές

1. Η Επιτροπή, συνεννοούμενη με τα κράτη μέλη και επικουρούμενη από τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας, χαράζει τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εκτίμηση των χημικών, φυσικών ή βιολογικών παραγόντων καθώς και των βιομηχανικών μεθόδων παραγωγής που θεωρείται ότι ενέχουν κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2.

Οι αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο κατευθυντήριες γραμμές αφορούν επίσης και τις κινήσεις και θέσεις του σώματος, την πνευματική και φυσική κόπωση και τις άλλες φυσικές και πνευματικές καταπονήσεις που συνδέονται με τη δραστηριότητα των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2.

2. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 1 κατευθυντήριες γραμμές έχουν στόχο να χρησιμεύσουν ως οδηγός για την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 παράγραφος 1 αξιολόγηση. Προς τούτο, τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις κατευθυντήριες αυτές γραμμές στους εργοδότες και τις εργαζόμενες γυναίκες ή/και στους εκπροσώπους τους στο οικείο κράτος μέλος.

Άρθρο 4 - Αξιολόγηση και ενημέρωση

1. Όσον αφορά οιαδήποτε δραστηριότητα που ενδέχεται να εγκλείει συγκεκριμένο κίνδυνο έκθεσης στους παράγοντες, τις μεθόδους παραγωγής ή τις συνθήκες εργασίας, που περιλαμβάνονται στο μη εξαντλητικό κατάλογο του παραρτήματος Ι, πρέπει να αξιολογείται, από τον εργοδότη, η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια τηςέκθεσης των εργαζόμενων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2, στη συγκεκριμένη επιχείρηση ή/και εγκατάσταση, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω των υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης που προβλέπονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, προκειμένου:

- να εκτιμηθεί κάθε κίνδυνος που απειλεί την ασφάλεια ή την υγεία καθώς και κάθε αντίκτυπος στην εγκύμοσύνη ή γαλουχία των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2,

- να καθορισθούν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

2. Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, στην συγκεκριμένη επιχείρηση ή/και εγκατάσταση, οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 και οι εργαζόμενες γυναίκες που ενδέχεται να βρεθούν σε μία από τις καταστάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 2 ή/και οι εκπρόσωποί τους, ενημερώνονται σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 καθώς και σχετικά με κάθε μέτρο που αφορά την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία.

Άρθρο 5 - Συνέπειες των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης

1. Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, εάν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, δείξουν κίνδυνο για την ασφάλεια ή την υγεία, ή αν δείξουν αντίκτυπο στην εκγυμοσύνη ή τη γαλουχία της εργαζομένης κατά την έννοια του άρθρου 2, ο εργοδότης λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η έκθεση της εν λόγω εργαζομένης σ' αυτόν τον κίνδυνο, με προσωρινή προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας της.

2. Εάν η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη ή αν για λόγους δεόντως αιτιολογημένους δεν είναι εύλογο να απαιτηθεί, ο εργοδότης λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να εξασφαλίσει για την εν λόγω εργαζομένη αλλαγή θέσης.

3. Εάν η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, ή αν για λόγους δεόντως αιτιολογημένους δεν είναι εύλογο να απαιτηθεί, η εν λόγω εργαζομένη απαλλάσσεται από την εργασία, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, επί όλο το διάστημα που χρειάζεται για την προστασία της ασφάλειας ή της υγείας της.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στην περίπτωση κατά την οποία η εργαζομένη που ασκεί δραστηριότητα απαγορευόμενη δυνάμει του άρθρου 6, μείνει έγκυος ή αρχίσει να γαλουχεί, και πληροφορήσει σχετικά τον εργοδότη της.

Άρθρο 6 - Απαγόρευση έκθεσης

Εκτός από τις γενικές διατάξεις σχετικά με την προστασία των εργαζομένων, και ιδίως τις διατάξεις σχετικά με τις οριακές τιμές της έκθεσης κατά την εργασία:

1. οι έγκυοι εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α), δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητα της οποίας η αξιολόγηση έχει δείξει ότι συνεπάγεται κίνδυνο έκθεσης επικίνδυνης για την ασφάλεια ή την υγεία, στους παράγοντες ή τις συνθήκες εργασίας που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ τμήμα Α 7

2. οι γαλουχούσες εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο γ), δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητα της οποίας η αξιολόγηση

έχει δείξει ότι συνεπάγεται κίνδυνο έκθεσης, επικίνδυνης γιατην ασφάλεια ή την υγεία, στους παράγοντες ή τις συνθήκες εργασίας που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ τμήμα Β.

Άρθρο 7 - Νυκτερινή εργασία

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου οι εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 να μην υποχεούνται να εκτελούν νυκτερινή εργασία κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης τους, καθώς και επί ένα χρονικό διάστημα μετά τον τοκετό, το οποίο ορίζεται από την εθνική αρχή που είναι αρμόδια για την ασφάλεια και την υγεία, με την επιφύλαξη της υποβολής, σύμφωνα με τεχνικές λεπτομέρειες που ορίζουν τα κράτη μέλη, ιατρικού πιστοποιητικού που βεβαιώνει την ανάγκη αυτού του μέτρου όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία της εν λόγω

εργαζομένης.

2. Τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 πρέπει να περιλαμβάνουν τη δυνατότητα, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές:

α) μετακίνησης σε θέση εργασίας ημέρας ή β) απαλλαγής από την εργασία ή παράτασης της άδειας μητρότητας, σε περίπτωση που αυτή η μετακίνηση είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, ή που για λόγους δεόντως αιτιολογημένους δεν είναι εύλογο να απαιτηθεί λογικά.

Άρθρο 8 - Άδεια μητρότητας

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου οι εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 να δικαιούνται άδεια μητρότητας διάρκειας 14 συναπτών εβδομάδων τουλάχιστον, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

2. Η άδεια μητρότητας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτική άδεια μητρότητας δύο εβδομάδων τουλάχιστον, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

Άρθρο 9 - Απαλλαγή από την εργασία για προγεννητικές εξετάσεις

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου οι έγκυοι εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α), να απολαύουν, σύμφανα με την εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική, απαλλαγής από την εργασία, χωρίς απώλεια αποδοχών για να υποβάλλονται σε εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου, εφόσον αυτές οι εξετάσεις πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας.

Άρθρο 10 - Απαγόρευση απόλυσης

Προκειμένου να εξασφαλισθεί στις εργαζόμενες γυναίκες, κατά την έννοια του άρθρου 2, η άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας της ασφάλειας και της υγείας της, τα οποία αναγνωρίζονται στο παρόν άρθρο, προβλέπεται ότι:

1. τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου να απαγορευθεί η απόλυση των εργαζομένων γυναικών, κατά την έννοια του άρθρου 2, επί διάστημα εκτεινόμενο από την αρχή της εγκυμοσύνης τους ως το τέλος της άδειας μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις που δεν συνδέονται με την κατάστασή τους και γίνονται δεκτές από τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές και, ενδεχομένως, εφόσον το εγκρίνει η αρμόδια αρχή

2. σε περίπτωση που απολυθεί εργαζόμενη γυναίκα, κατά την έννοια του άρθρου 2, κατά το διάστημα που προβλέπεται στο σημείο 1, ο εργοδότης πρέπει να δικαιολογήσει δεόντως την απόλυση γραπτώς 7

3. τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται για να προστατευθούν οι εργαζόμενες γυναίκες, κατά την έννοια του άρθρου 2, από τις επιπτώσεις απόλυσης, η οποία είναι παράνομη δυνάμει του σημείου 1.

Άρθρο 11 - Δικαιώματα συναφή προς τη σύμβαση εργασίας

Προκειμένου να εξασφαλισθεί στις εργαζόμενες εγκύους, κατά την έννοια του άρθρου 2, η άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας της ασφάλειας και της υγείας της, τα οποία αναγνωρίζονται στο παρόν άρθρο, προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. στις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6 και 7, τα δικαιώματα που σχετίζονται με τη σύμβαση εργασίας, περιλαμβανομένης της διατήρησης αμοιβής ή/και του ευεργετήματος κατάλληλου επιδόματος των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2, πρέπει να εξασφαλίζονται σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές

2. στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 8, πρέπει να εξασφαλίζονται:

α) τα δικαιώματα που σχετίζονται με τη σύμβαση εργασίας των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2, εκτός από τα δικαιώματα που αναφέρονται στο κατωτέρων στοιχείο β)

β) η διατήρηση αμοιβής ή/και το ευεργέτημα κατάλληλου επιδόματος στις εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2

3. το επίδομα που αναφέρεται στο σημείο 2 στοιχείο β) κρίνεται κατάλληλο εφόσον εξασφαλίζει αμοιβή ισοδύναμη τουλάχιστον προς εκείνη που θα εισέπραττε η ενδιαφερόμενη εργαζομένη σε περίπτωση διακοπής των δραστηριοτήτων της για λόγους συνδεδεμένους με την κατάσταση της υγείας της, εντός ενός ενδεχομένου ανωτάτου ορίου καθοριζομένου από τις εθνικές νομοθεσίες

4. τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να εξαρτούν το δικαίωμα αμοιβής ή επιδόματος που αναφέρεται στο σημείο 1 και στο σημείο 2 στοιχείο β) από την προϋπόθεση ότι η ενδιαφερόμενη εργαζομένη πληροί τους προβλεπόμενους από τις εθνικές νομοθεσίες όρους πρόσβασης σ' αυτά τα ευεργετήματα.

Οι προαναφερόμενοι όροι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να προβλέπουν περιόδους προηγούμενης εργασίας, μεγαλύτερες των δώδεκα μηνών, αμέσως πριν από την πιθανή ημερομηνία του τοκετού.

Άρθρο 12 - Υπεράσπιση των δικαιωμάτων

Τα κράτη μέλη εισάγουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να καταστεί δυνατό σε κάθε εργαζομένη που θεωρεί ότι θίγεται από τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την παρούσα οδηγία να διεκδικεί τα δικαιώματά της διά της δικαστικής οδού ή/και, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, διά της προσφυγής σε άλλες αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 13 - Τροποποίηση των παραρτημάτων

1. Οι καθαρά τεχνικές προσαρμογές του παραρτήματος Ι αναλόγως τεχνικής προόδου, της εξελίξεως των διεθνών κανόνων ή προδιαγραφών και των γνώσεων στον τομέα που καλύπτει η παρούσα οδηγία, αποφασίζονται με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

2. Το παράρτημα ΙΙ μπορεί να τροποποιηθεί μόνο σύμφωνα με τη διαδικασία πουπροβλέπει το άρθρο 118 Α της συνθήκης.

Άρθρο 14 - Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο δύο έτη μετά την έκδοσή της ή βεβαιώνονται το αργότερο δύο έτη μετά την έκδοση της παρούσας οδηγίας ότι οι κοινωνικοί εταίροι εφαρμόζουν τις αναγκαίες διατάξεις κατόπιν συμφωνίας, οφείλοντας να θεσπίσουν κάθε αναγκαία διάταξη ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εγγυηθούν τα επιβαλλόμενα από την παρούσα οδηγία αποτελέσματα. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Οι διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη εκδώσει ή που εκδίδουν στον τομέα ο οποίος διέπεται από την παρούσα οδηγία.

4. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή ανά πενταετία έκθεση για την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Ωστόσο, τα κράτη μέλη υποβάλλουν για πρώτη φορά στην Επιτροπή έκθεση για την εφαρμογή στην πράξη των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων, τέσσερα έτη μετά την έκδοση της.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει, σε περιοδική βάση, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 1, 2 και 3.

6. Το Συμβούλιο θα επανεξετάσει την παρούσα οδηγία, με βάση εκτίμηση η οποία θα πραγματοποιηθεί βάσει των εκθέσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 δεύτερο εδάφιο και, ενδεχομένως βάσει προτάσεως, την οποία θα υποβάλει η Επιτροπή, το αργότερο πέντε έτη μετά την έκδοσή της.

Άρθρο 15

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 19 Οκτωβρίου 1992.

Η Οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το Νόμο 1483/1984, το Προεδρικό Διάταγμα 176/97 (ΦΕΚ Α 150 15/07/1997) και το νόμο 1414/1984.

Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19.12.1978 «περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως», ΕΕ L 6, 10.01.1979, σ. 24–25

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

την συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος, και ιδίως το άρθρο 235,

την πρόταση της Επιτροπής

την γνώμη της Συνελεύσεως.

την γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 9ης Φεβρουαρίου 1976 «περί της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας», προβλέπει ότι το Συμβούλιο, προκειμένου να εξασφαλίσει την προοδευτική εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, θα εκδώσει κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, διατάξεις που θα καθορίζουν ιδίως το περιεχόμενο, την έκταση και τον τρόπο εφαρμογής της αρχής αυτής ότι η συνθήκη δεν έχει προβλέψει τις ειδικές εξουσίες που απαιτούνται για το σκοπό αυτόν

ότι η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως πρέπει να εφαρμοσθεί καταρχήν στα νομικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία από τους κινδύνους ασθενείας, αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος, επαγγελματικής ασθενείας και ανεργίας, καθώς και στις διατάξεις που αφορούν την κοινωνική πρόνοια κατά το μέτρο που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τα προαναφερθέντα συστήματα

ότι η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως δεν θίγει την εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την προστασία της γυναίκας λόγω μητρότητας και ότι, εντός αυτού του πλαισίου, δύνανται τα κράτη μέλη να θεσπίζουν υπέρ των γυναικών ειδικές διατάξεις, προοριζόμενες να άρουν τις ανισότητες που υπάρχουν στην πράξη,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην προοδευτική εφαρμογή, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως και των άλλων στοιχείων κοινωνικής προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 3 της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως, η οποία καλείται στο εξής «αρχή της ίσης μεταχειρίσεως».

Άρθρο 2

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επί του ενεργού πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένων και των ανεξάρτητα εργαζομένων, των εργαζομένων των οποίων η δραστηριότης έχει διακοπεί λόγω ασθενείας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και επί των προσώπων που αναζητούν εργασία, καθώς και επί των συνταξιούχων και των αναπήρων εργαζομένων.

Άρθρο 3

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται:

α) στα νομικά συστήματα που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακολούθων κινδύνων: ασθενείας, αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθενείας, ανεργίας

β) στις διατάξεις που αφορούν την κοινωνική πρόνοια, κατά το μέτρο που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τα συστήματα που αναφέρονται στην περίπτωση α).

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις διατάξεις περί παροχών προς επιζώντες ούτε στις διατάξεις περί οικογενειακών παροχών, εκτός αν πρόκειται για οικογενειακές παροχές που χορηγούνται ως προσαύξηση παροχών που οφείλονται λόγω των κινδύνων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περίπτωση α).

3. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της ίσης μεταχειρίσεως στα επαγγελματικά συστήματα, το Συμβούλιο θα εκδώσει, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, διατάξεις που θα καθορίσουν το περιεχόμενο, την έκταση και τους τρόπους εφαρμογής της αρχής αυτής.

Άρθρο 4

1. Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την απουσία κάθε διακρίσεως που βασίζεται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε συσχετισμό ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση και ιδιαίτερα όσον αφορά:

- το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων και τους όρους πρόσβασης στα συστήματα αυτά,

- την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών,

- τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευομένου προσώπου και τις προϋποθέσεις διαρκείας και διατηρήσεως του δικαιώματος επί των παροχών.

2. Η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως δεν θίγει τις διατάξεις περί προστασίας της γυναίκας λόγω μητρότητος.

Άρθρο 5

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να καταργήσουν τις νομοθετικές, κανονιστικές, και διοικητικές διατάξεις που είναι αντίθετες προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

Άρθρο 6

Τα κράτη μέλη εισάγουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη τα αναγκαία μέτρα, ώστε να δύναται κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι θίγεται από την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως να διεκδικεί τα δικαιώματά του διά της δικαστικής οδού, αφού ενδεχομένως προσφύγει σε άλλα αρμόδια όργανα

Άρθρο 7

1. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ευχέρεια που έχουν τα κράτη μέλη να αποκλείουν από το πεδίο εφαρμογής της:

α) τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για την χορήγηση συντάξεων γήρατος και συντάξεων εν γένει και τις συνέπειες που είναι δυνατό να προκύψουν για άλλες παροχές

β) τα πλεονεκτήματα που παρέχονται επί ασφαλίσεως γήρατος στα πρόσωπα που έχουν αναθρέψει τέκνα. Την απόκτηση δικαιωμάτων επί παροχών μετά από περιόδους διακοπής της εργασίας, λόγω μορφώσεως των τέκνων

γ) την αναγνώριση δικαιωμάτων επί παροχών γήρατος ή αναπηρίας, δυνάμει δικαιωμάτων που απορρέουν από το σύζυγο

δ) τη χορήγηση προσαυξήσεων επί μακροχρονίων παροχών αναπηρίας, γήρατος, εργατικού ατυχήματος ή επαγγελμετικής ασθενείας για την προστατευόμενη σύζυγο

ε) τις συνέπειες που προκύπτουν από την άσκηση, προ της εκδόσεως της παρούσης οδηγίας, δικαιώματος επιλογής με συνέπεια τη μη απόκτηση δικαιωμάτων ή τη μη ανάληψη υποχρεώσεων στο πλαίσιο ενός νομικού συστήματος.

2. Τα κράτη μέλη προβαίνουν περιοδικά στην εξέταση των θεμάτων που εξαιρούνται κατά την παράγραφο 1, προκειμένου να εξακριβώσουν αν δικαιολογείται, λαμβανομένης υπόψη της κοινωνικής εξελίξεως, η διατήρηση των εν λόγω εξαιρέσεων.

Άρθρο 8

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία εντός έξι ετών από της κοινοποιήσεώς της. Ενημερώνουν αμέσως περί αυτού την Επιτροπή.

2. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή το κείμενο των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που εκδίδουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων που υιοθετούν κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2.

Ενημερώνουν την Επιτροπή για τους λόγους που δικαιολογούν την ενδεχόμενη διατήρηση των υφισταμένων διατάξεων στα θέματα που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 και για τις δυνατότητες μεταγενέστερης αναθεωρήσεώς τους.

Άρθρο 9

Εντός επτά ημερών από της κοινοποιήσεως της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλα τα χρήσιμα στοιχεία, προκειμένου να δυνηθεί αυτή να συντάξει και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο, σχετικά με την εφαρμογή της παρούσης οδηγίας και να προτείνει κάθε άλλο αναγκαίο μέτρο για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

Άρθρο 10

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις 19 Δεκεμβρίου 1978.

4.2.2.3. Άλλες κανονιστικές πράξεις

82/43/ΕΟΚ: Απόφαση της Επιτροπής της 09.12.1981 «περί δημιουργίας Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ισότητα Ευκαιριών Γυναικών και Ανδρών», ΕΕ L 20, 28.01.1982, σ. 35-37

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

Εκτιμώντας:

ότι η μεταφορά στην πράξη της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών πρέπει να υποκινθεί μέσω καλύτερης συνεργασίας και ανταλλαγών εμπειριών και μεταξύ των οργάνων που, εντός των Κρατών μελών, έχουν αναλάβει ειδικά την προώθηση των ίσων ευκαιριών, και της Επιτροπής·

ότι η πλήρης εφαρμογή στην πράξη των οδηγιών του Συμβουλίου 75/117/ΕΟΚ της 10ης Φεβρουαρίου 1975 σχετικά με την προσέγγιση των νομοθεσιών των Κρατών μελών περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης αμοιβής εργαζομένων ανδρών και γυναικών 76/207/ΕΟΚ της 9ης Φεβρουαρίου 1976 περί της εφαρμογής της αρχής ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση εργασίας, εκπαίδευσης, επαγγελματικής προώθησης στις συνθήκες εργασίας, και 79/7/ΕΟΚ της 19ης Δεκεμβρίου 1978 περί της σταδιακής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην κοινωνική ασφάλιση θα επιταχυνθεί σημαντικά χάρη στις εθνικές συνδρομές των οργάνων που διαθέτουν ένα δίκτυο ειδικών πληροφοριών·

λαμβάνοντας υπόψη την οδηγία 72/161/ΕΟΚ της 17ης Απριλίου 1972 περί προβλέψεως κοινωνικοοικονομικού προσανατολισμού και αποκτήσεως επαγγελματικών ικανοτήτων των προσώπων που ασχολούνται με τη γεωργία·

ότι, η προετοιμασία της εφαρμογής των δράσεων της Κοινότητας σχετικά με την απασχόληση των γυναικών, τη βελτίωση της θέσεως των γυναικών που ασκούν ελεύθερα και γεωργικά επαγγέλματα και την προώθηση των ίσων ευκαιριών, απαιτούν στενή συνεργασία με τα ειδικευμένα όργανα εντός των Κρατών μελών·

ότι, κατά συνέπεια, ένα θεσμικό πλαίσιο με σκοπό τις συχνές γνωματεύσεις με αυτά τα όργανα πρέπει να καθιερωθεί,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο 1

Ιδρύεται παρά τη Επιτροπή Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ισότητα Ευκαιριών Γυναικών και Ανδρών, που ονομάζεται στο εξής «επιτροπή».

Άρθρο 2

1. Η επιτροπή έχει σαν ρόλο, αφενός, να ενισχύσει την Επιτροπή στην επεξεργασία και την εκπόνηση της πολιτικής της με θέμα την προώθηση της απασχολήσεως των γυναικών και της ισότητος ευκαιριών, και αφετέρου, να εξασφαλίσει τη μόνιμη ανταλλαγή των υπαρχουσών εμπειριών και δράσεων που έχουν ληφθεί εντός της Κοινότητος στους εν λόγω τομείς.
2. Με σκοπό να πραγματοποιηθούν οι στόχοι της πρώτης παραγράφου, η επιτροπή:
    - προβαίνει σε μια ανταλλαγή πληροφοριών με την Επιτροπή πάνω στις αναληφθείσες ενέργειες στο κοινοτικό και εθνικό επίπεδο, και, σε

περίπτωση ανάγκης, στις συνέπειες που χρειάζεται να παραμείνουν σε αυτές,

- δίνει γνώμες ή απευθύνει αναφορές στην Επιτροπή, κυρίως στα πλαίσια της πολιτικής των ίσων ευκαιριών, είτε κατόπιν αιτήσεώς της είτε από δική της πρωτοβουλία και υποκινεί με αυτό το σκοπό μεταξύ των Κρατών μελών ανταλλαγές πάνω στις εμπειρίες στους τομείς που ανάγονται στη δικαιοδοσία της.

3. Οι τρόποι της μεταδόσεως των γνωμών και αναφορών της επιτροπής θα ορισθούν σε συμφωνία με την Επιτροπή.

Άρθρο 3

1. Η επιτροπή αποτελείται από είκοσι μέλη.
2. Αποτελείται από δύο αντιπροσώπους (άνδρα/ γυναίκα) κάθε Κράτους μέλους των επιτροπών ή εθνικών οργανισμών που δημιουργήθηκαν με επίσημη πράξη και που είναι υπεύθυνοι ειδικότερα για την απασχόληση των γυναικών ή και της ισότητος ευκαιριών γυναικών και ανδρών που αντιπροσωπεύουν τους ενδιαφερόμενους κύκλους. Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες επιτροπές ή οργανισμοί σε ένα Κράτος μέλος, που απασχολούνται με αυτά τα προβλήματα, η Επιτροπή αποφασίζει για τον οργανισμό που, σύμφωναμε τους στόχους του, τη δομή του, την αντιπροσωπευτικότητά του και το βαθμό ανεξαρτησίας του, είναι ο καταλληλότερος να αντιπροσωπευθεί στην επιτροπή. Η συμμετοχή των χωρών που δεν έχουν τέτοιου είδους επιτροπές θα εξασφαλισθεί με άτομα που αντιπροσωπεύουν οργανισμούς, σύμφωνα με τη γνώμη της Επιτροπής, ιδίων αποστολών.
3. Τα μέλη της επιτροπής εκλέγονται προσωπικά από την Επιτροπή, με πρόταση των οργανισμών της παραγράφου 2, μεταξύ των μελών αυτών των οργανισμών ή της γραμματείας τους.
4. Οι αντιπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων στο Κοινοτικό επίπεδο μπορούν να συμμετέχουν σαν παρατηρητές στις συγκεντρώσεις της επιτροπής σύμφωνα με τις διαδικασίες που θα ορισθούν μεταξύ των οργανισμών τους και της Επιτροπής.

Άρθρο 4

Για κάθε μέλος της επιτροπής ισχύουν οι ίδιες συνθήκες που διατυπώθηκαν στο άρθρο 3, για το διορισμό ενός/ μιας αναπληρωτού/τριας. Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 ο αναπληρωτής δεν παρευρίσκεται στις συγκεντρώσεις της επιτροπής ούτε συμμετέχει στις εργασίες της παρά μόνο σε περίπτωση κωλύματος του μέλους που αντιπροσωπεύει (αυτού/αυτής).

Άρθρο 5

Η εντολή του μέλους της επιτροπής διαρκεί τρία χρόνια. Μπορεί να ανανεωθεί.

Μετά τη λήξη της τριετούς περιόδου τα μέλη της επιτροπής διατηρούν τη θέση τους μέχρι την αντικατάστασή τους ή την ανανέωση της εντολής τους.

Η εντολή ενός μέλους λήγει στο τέλος της τριετούς περιόδου με παραίτηση, με μη συμμετοχή πλέον στον οργανισμό που αντιπροσωπεύει ή λόγω θανάτου. Είναι επίσης δυνατόν να λήξει η εντολή ενός μέλους όταν ο οργανισμός που πρότεινε την υποψηφιότητά του ζητήσει την αντικατάστασή του.

Ένα μέλος αντικαθίσταται για την υπόλοιπη διάρκεια της εντολής σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 4.

Οι υπηρεσίες αυτές δεν αμείβονται. Τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής για τις συγκεντρώσεις της Επιτροπής και των ομάδων εργασίας που δημιουργήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 8, θα καλύπτονται από την Επιτροπή με την εφαρμογή των εν ισχύι διοικητικών κανόνων.

Άρθρο 6

Της επιτροπής προεδρεύει ένας/μια πρόεδρος που έχει εκλεγεί μεταξύ των μελών της για περίοδο ενός χρόνου. Η εκλογή γίνεται με την παρουσία και πλειοψηφία των δύο τρίτων των μελών. Απαιτείται όμως ελάχιστος αριθμός δέκα ψήφων.

Εκλέγονται δύο αντιπρόεδροι (άνδρας/γυναίκα) με την ίδια πλειοψηφία και τις ίδιες διαδικασίες. Αυτοί/αυτές θα έχουν σαν έργο την αντικατάσταση του/της προέδρου σε περίπτωση κωλύματος. Οι πρόεδροι (άνδρας/ γυναίκα) και οι αντιπρόεδροι (άνδρας/ γυναίκα) οφείλεται να είναι από τα Κράτη μέλη.

Η οργάνωση των εργασιών της επιτροπής θα πραγματοποιηθεί από την Επιτροπή σε στενή συνεργασία με τον/ την πρόεδρο και η γραμματεία θα εξασφαλισθεί από το Γραφείο Προβλημάτων της Επιτροπής για την Απασχόληση και την Ισότητα των Γυναικών.

Άρθρο 7

Ο/η πρόεδρος μπορεί να καλέσει για να συμμετάσχει στις εργασίες της Επιτροπής, σαν εμπειρογνώμων, κάθε άτομο που διαθέτει ιδιαίτερη αρμοδιότητα σε ένα θέμα της ημερησίας διατάξεως.

Οι εμπειρογνώμονες συμμετέχουν στις εργασίες μόνο για το θέμα που απαιτήθηκε η παρουσία τους.

Άρθρο 8

1. Η επιτροπή μπορεί να δημιουργήσει ομάδες εργασίας.
2. Για τη διατύπωση των γνωμών της, η επιτροπή μπορεί να ετοιμάσει τις εισηγήσεις της από έναν ειδικό, σύμφωνα με τους όρους που θα καθορισθούν.

Άρθρο 9

Τα μέτρα που θα ληφθούν με την εφαρμογή των άρθρων 7 και 8 και που έχουν οικονομική επίπτωση στον προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπόκεινται καταρχήν στη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής και πρέπει να εκτελεσθούν σύμφωνα με τους εν ισχύι διοικητικούς κανόνες.

Άρθρο 10

1. Η επιτροπή συνεδριάζει στην έδρα της Επιτροπής με πρόσκληση της τελευταίας.

Θα συνέρχεται τουλάχιστον τρεις φορές ετησίως.

2. Οι αντιπρόσωποι της Επιτροπής συμμετέχουν de jure στις συγκεντρώσεις της επιτροπής και των ομάδων εργασίας.

Άρθρο 11

Σε περίπτωση συζητήσεων ακολουθούμενων από ψηφοφορία, η απόφαση λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων των παρόντων μελών. Απαιτείται όμως ένας ελάχιστος αριθμός δέκα ψήφων. Οι θέσεις της τυχόν μειοψηφίας θα είναι στην περίληψη που θα συνοδεύει τη γνώμη.

Άρθρο 12

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 214 της συνθήκης τα μέλη της επιτροπής είναι υποχρεωμένα να μη δώσουν τις πληροφορίες που έλαβαν πάνω στις εργασίες της

επιτροπής ή των ομάδων εργασίας, σε περίπτωση που η Επιτροπή τους πληροφορεί ότι μία γνώμη ή ένα πρόβλημα έχει εμπιστευτικό χαρακτήρα (είναι απόρρητο).

Σε αυτή την περίπτωση, μόνο τα μέλη της επιτροπής και οι αντιπρόσωποι της Επιτροπής θα παρευρίσκονται στη συνεδρίαση.

Άρθρο 13

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1982.

- Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο - Παράρτημα XVIII - Υγεία και ασφάλεια κατά την εργασία, εργατικό δίκαιο και ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών - Κατάλογος που προβλέπεται στα άρθρα 67 έως 70 της συμφωνίας, ΕΕ L 1, 03.01.1994, σ. 484-491
- Απόφαση αριθ. 771/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2006, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους (2007) - Προς μια δίκαιη κοινωνία, ΕΕ L 146, 31.05.2006 σ. 1-7
- Ψήφισμα του Συμβουλίου της 15ης Ιουλίου 2003 για το κοινωνικό και ανθρώπινο κεφάλαιο — Η δόμηση κοινωνικού και ανθρώπινου κεφαλαίου στην κοινωνία της γνώσης: μάθηση, εργασία, κοινωνική συνοχή και φύλο, ΕΕ C 175, 24.07.2003 σ. 3-6
- Ψήφισμα του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2007 , σχετικά με τη συνέχεια του Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους (2007), ΕΕ C 308, 19.12.2007 σ. 1-5
- Ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2007, Δημιουργώντας ίσες ευκαιρίες για όλους τους νέους - πλήρης συμμετοχή στην κοινωνία, ΕΕ C 314, 22.12.2007 σ. 1-3

4.2.2.4. Προπαρασκευαστικές πράξεις

Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της οδηγίας 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου στον ασφαλιστικό τομέα, υπό το πρίσμα της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην υπόθεση C-236/09 (Test-Achats), ΕΕ C 11, 13.01.2012 σ. 1-11

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ της Επιτροπής προς το ΕΚ, το Σ, την ΟΚΕ και την ΕΠ, Στρατηγική για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2010-2015, SEC (2010) 1079 SEC (2010) 1080, Βρυξέλλες, 21.09.2010, COM (2010) 491 τελικό

Εισαγωγή

Τα επιτεύγματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ενίσχυση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών βοήθησαν να αλλάξουν οι ζωές πολλών Ευρωπαίων πολιτών προς το καλύτερο και προσφέρουν τη βάση πάνω στην οποία οφείλουμε τώρα να οικοδομήσουμε μια γνήσια κοινωνία με ισότητα φύλων.

Το 1975 είχε γίνει με επιτυχία επίκληση της αρχής περί ίσης αμοιβής για ίση εργασία, για την υπεράσπιση της Gabrielle Defrenne, η οποία ήταν αεροσυνοδός εργαζόμενη στη βελγική εθνική αεροπορική εταιρία, και τα δικαιώματα που προκύπτουν από την υπόθεση Defrenne αποτελούν ακλόνητη κληρονομιά για τις γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η

υπόθεση οδήγησε στην έκδοση των πρώτων ευρωπαϊκών οδηγιών για την ισότητα των φύλων.

Ορισμένες ενθαρρυντικές πρόσφατες τάσεις περιλαμβάνουν τον αυξημένο αριθμό γυναικών στην αγορά εργασίας και την πρόοδό τους όσον αφορά την εξασφάλιση καλύτερης εκπαίδευσης και κατάρτισης. Εντούτοις, το χάσμα μεταξύ των φύλων παραμένει σε πολλούς τομείς και στην αγορά εργασίας οι γυναίκες συνεχίζουν ακόμη να υπερ/εκπροσωπούνται στους χαμηλότερα αμειβόμενους τομείς και να υπο/εκπροσωπούνται σε θέσεις όπου λαμβάνονται αποφάσεις. Η τεκνοποίηση διατηρεί χαμηλά τα επίπεδα της γυναικείας απασχόλησης και οι γυναίκες συνεχίζουν να εργάζονται περισσότερες ώρες χωρίς αμοιβή στο σπίτι απ' ό,τι οι άντρες.

Οι ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελούν παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επιβάλλουν επίσης βαρύ κόστος στην οικονομία και οδηγούν σε πλημμελή αξιοποίηση των ταλέντων. Αφετέρου, οικονομικά και επιχειρηματικά οφέλη δύνανται να προκύψουν από την ενίσχυση της ισότητας των φύλων[1]. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της Ευρώπης 2020[2], ειδικότερα η έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, η δεξαμενή δυναμικότητας και ταλέντου των γυναικών χρειάζεται να χρησιμοποιηθεί σε μεγαλύτερη έκταση και πιο αποτελεσματικά.

Οι ρόλοι των φύλων συνεχίζουν να επηρεάζουν κρίσιμες ατομικές αποφάσεις: στην εκπαίδευση, στην πορεία της σταδιοδρομίας, στις εργασιακές συμφωνίες, στην οικογένεια και τη γονιμότητα. Οι αποφάσεις αυτές με τη σειρά τους έχουν αντίκτυπο στην οικονομία και την κοινωνία. Επομένως είναι προς το συμφέρον όλων η προσφορά πραγματικών επιλογών εξίσου για γυναίκες και άντρες σε όλα στάδια της ζωής στους.

Η ισότητα είναι μια από τις πέντε αξίες στις οποίες στηρίζεται η Ένωση. Η Ένωση είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει προσπάθειες για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλες της τις δραστηριότητες[3]. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων[4] προβλέπει την εν λόγω ισότητα και απαγορεύει τις διακρίσεις με βάση το φύλο.

Το Μάρτιο του 2010, για να επισημάνει την 15η επέτειο της διακήρυξης και της πλατφόρμας για δράση που εγκρίθηκε στην παγκόσμια διάσκεψη του ΟΗΕ για τις γυναίκες στο Πεκίνο και την 30η επέτειο της σύμβασης του ΟΗΕ για την εξάλειψη όλων των μορφών διάκρισης κατά των γυναικών, η Επιτροπή ενέκρινε τον Χάρτη των Γυναικών[5], όπου η Επιτροπή ανανέωσε την δέσμευσή της για την ισότητα των φύλων και για την ενίσχυση της προοπτικής του φύλου σε όλες τις πολιτικές της.

Με βάση τον Χάρτη Πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2006-2010, καθώς και το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Ισότητα των Φύλων[6], η εν λόγω στρατηγική επεξηγεί ενέργειες βάσει 5 περιοχών προτεραιότητας που ορίζονται στον Χάρτη των Γυναικών και μία περιοχή που αφορά εγκάρσια ζητήματα. Για κάθε περιοχή προτεραιότητας περιγράφονται βασικές ενέργειες για την παρακίνηση της αλλαγής και την επίτευξη προόδου ·αναλυτικότερες προτάσεις υπάρχουν στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας του προσωπικού της Επιτροπής. Οι προτεινόμενες ενέργειες ακολουθούν τη διπλή προσέγγιση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου (που σημαίνει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλους τους τομείς πολιτικής) και ειδικών μέτρων. Η στρατηγική αντιπροσωπεύει το πρόγραμμα εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ισότητα των φύλων, πού στοχεύει επιπρόσθετα στο να ενθαρρύνει τις εξελίξεις σε εθνικό επίπεδο και να παράσχει τη βάση για συνεργασία με τους λοιπούς ευρωπαϊκούς θεσμούς και τους ενδιαφερόμενους παράγοντες.

Ισότιμη οικονομική ανεξαρτησία

Η οικονομική ανεξαρτησία αποτελεί προϋπόθεση ώστε τόσο οι γυναίκες όσο και οι άντρες να είναι σε θέση να ελέγχουν τη ζωή τους και να προβαίνουν σε πραγματικές επιλογές. Τα

να κερδίζει κάποιος τα αναγκαία προς το ζην είναι ο κύριος τρόπος επίτευξης αυτού και υπήρξε πρόοδος στη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, με τη γυναικεία απασχόληση να φθάνει το 62,5%[7]. Στην ΕΕ, οι γυναίκες κάλυψαν 9,8 εκατομμύρια από τις 12,5 εκατομμύρια πρόσθετων θέσεων απασχόλησης μεταξύ 2000 και 2009. Αυτή η αυξημένη συμμετοχή συνέβαλε στην οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ.

Η είσοδος περισσότερων γυναικών στην αγορά εργασίας βοηθά στην εξισορρόπηση των αποτελεσμάτων ενός συρρικνούμενου πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την πίεση στα δημόσια οικονομικά και στα συστήματα κοινωνικής προστασίας, διευρύνοντας τη βάση του ανθρώπινου κεφαλαίου και αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα. Μέτρα διευκόλυνσης της εξισορρόπησης επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, δύνανται να έχουν θετικό αντίκτυπο στην γονιμότητα. Για την επίτευξη του στόχου της Ευρώπης 2020 για ποσοστό απασχόλησης 75 % για γυναίκες και άντρες, χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας γυναικών μεγαλύτερης ηλικίας, μόνων γονέων, γυναικών με αναπηρία, διακινουμένων γυναικών και γυναικών από εθνοτικές μειονότητες. Τα ποσοστά απασχόλησης των εν λόγω ομάδων είναι ακόμα σχετικά χαμηλά και το χάσμα που παραμένει μεταξύ των φύλων χρειάζεται να περιοριστεί τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη[8].

Ο αντίκτυπος της τεκνοποίησης στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας συνεχίζει να διαφέρει σημαντικά μεταξύ ανδρών και γυναικών στην ΕΕ σήμερα λόγω του ότι οι γυναίκες συνεχίζουν να φέρουν δυσανάλογο μέρος των ευθυνών που συνεπάγεται μια οικογένεια. Πολλές γυναίκες πιστεύουν ακόμη ότι οφείλουν να επιλέξουν μεταξύ της σταδιοδρομίας και των παιδιών τους. Οι τρέχουσες δημογραφικές τάσεις επίσης δείχνουν ότι γυναίκες και άντρες όλο και περισσότερο χρειάζεται να φροντίζουν εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας πέραν των παιδιών επί αόριστο χρονικό διάστημα. Τα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει πολιτικές συμβιβασμού εργασίας και ιδιωτικής ζωής διαπιστώνουν υψηλό αριθμό γυναικών και ανδρών να εργάζονται και σχετικά βιώσιμους ρυθμούς γεννήσεων. Η ΕΕ έχει πραγματοποιήσει πρόσφατα πρόοδο στη βελτίωση του συνολικού πλαισίου για μια καλύτερη εξισορρόπηση εργασίας/ιδιωτικού βίου[9]. Η Επιτροπή θα καταβάλει προσπάθειες για περαιτέρω πρόοδο στον τομέα αυτό, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στη διαθεσιμότητα προσιτής φροντίδας με υψηλή ποιότητα.

Η αναλογία γυναικών επιχειρηματιών, στο 33%[10] (30% για νέες επιχειρήσεις), υστερεί κατά κάποιον τρόπο από το να είναι άριστη και οι περισσότερες γυναίκες ακόμη δεν θεωρούν την επιχειρηματική δράση ως κατάλληλη επιλογή σταδιοδρομίας. Η εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας[11] για τις αυτοπασχολούμενες γυναίκες θα άρει ένα σημαντικό εμπόδιο για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα[12]. Οι νέες γυναίκες θα πρέπει επίσης να επωφελούνται από την αυξανόμενη έμφαση στην επιχειρηματικότητα, ως μιας από τις βασικές δεξιότητες που θα πρέπει να διδάσκονται στα σχολεία σε όλους τους μαθητές, όπως προβλέπεται στην εμβληματική πρωτοβουλία η Νεολαία σε κίνηση[13]

Το ποσοστό απασχόλησης διακινούμενων γυναικών παραμένει χαμηλό[14] ειδικά κατά τα πρώτα τρία έτη στη χώρα υποδοχής. Για το λόγο αυτό υπάρχει μεγάλη ανάγκη για παροχή έγκαιρης υποστήριξης σε διακινούμενες γυναίκες και παρακολούθησης του αποτελέσματος της συνδρομής αυτής. Η περαιτέρω ενημέρωσή τους ως προς τα δικαιώματά τους και η διευκόλυνση της ένταξής τους καθώς και η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη έχουν κρίσιμη σημασία.

Οι τρόποι κατά τους οποίους γυναίκες και άνδρες αντιμετωπίζουν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό συνεχίζουν να είναι πολύ διαφορετικοί. Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας, ιδιαίτερα οι μόνες μητέρες και οι ηλικιωμένες, όταν το χάσμα στην αμοιβή γίνεται «χάσμα στη σύνταξη». Οι φραγμοί στην απασχόληση επίσης

αντικατοπτρίζονται σε υψηλότερα ποσοστά ανεπάγγελτων και υψηλότερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας. Επιπρόσθετα, μεταξύ των λιγότερο ευνοημένων ομάδων (ήτοι διακινούμενοι εργαζόμενοι, ανάπηροι, ηλικιωμένοι) το χάσμα μεταξύ των φύλων τείνει να διευρύνεται και προκαλεί πολλά προβλήματα για τις γυναίκες. Απαιτούνται δραστήριες πολιτικές για τη γήρανση και ειδικά μέτρα για τον τομέα των συντάξεων, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι γυναίκες θα έχουν επαρκή μέσα όταν αποσύρονται από την ενεργό δράση.

Βασικές ενέργειες

Η Επιτροπή:

- θα υποστηρίξει την προαγωγή της ισότητας των φύλων κατά την εφαρμογή όλων των πτυχών και των εμβληματικών πρωτοβουλιών της στρατηγικής Ευρώπη 2020 , ειδικά όσον αφορά τον προσδιορισμό και την υλοποίηση κατάλληλων εθνικών μέτρων, μέσω τεχνικής υποστήριξης καθώς επίσης και μέσω των διαρθρωτικών ταμείων και άλλων σημαντικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων όπως το 7ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα. Στο πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και της αξιολόγησης των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση, θα παρακολουθεί στενά τις εθνικές πολιτικές που εγκρίνονται για τη βελτίωση της ισότητας των φύλων στην αγορά εργασίας και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των γυναικών

- θα προωθήσει τη γυναικεία επιχειρηματικότητα και αυτοαπασχόληση·

- θα αξιολογήσει το χάσμα που παραμένει όσον αφορά στα δικαιώματα οικογενειακής άδειας , ειδικότερα την άδεια πατρότητας και την άδεια για παροχή φροντίδας, καθώς και τις επιλογές που υπάρχουν για την αντιμετώπιση των εν λόγω θεμάτων. Θα γίνει διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους ως προς περαιτέρω μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 154 της ΣΛΕΕ·

- θα υποβάλει έκθεση ως προς τις επιδόσεις των κρατών μελών αναφορικά με εγκαταστάσεις παιδικής φροντίδας·

- θα προωθήσει την ισότητα των φύλων σε όλες τις πρωτοβουλίες σχετικά με τη μετανάστευση και την ένταξη των μεταναστών .

Ιση αμοιβη για ιση εργασια και εργασια ισοτιμης αξιας

Η αρχή της ίσης αμοιβής για άνδρες και γυναίκες για εργασία ισότιμης αξίας είναι κατοχυρωμένη στις συνθήκες της ΕΕ. Παρόλα αυτά, το χάσμα αμοιβής μεταξύ φύλων στην ΕΕ (ο μέσος όρος της διαφοράς μεταξύ ωριαίων μικτών απολαβών ανδρών και γυναικών στο σύνολο της οικονομίας) παραμένει στο 17,8%, με την Εσθονία στο 30,9%, την Τσεχική Δημοκρατία στο 26,2%, την Αυστρίας στο 25,5% και τη Γερμανία στο 23,2% έναντι της Ιταλίας στο 4,9%, της Σλοβενίας στο 8,5% και του Βελγίου και της Ρουμανίας στο 9%[16]. Σαφώς πρόκειται για μια κατάσταση για την οποία το πνεύμα των συνθηκών της ΕΕ απαιτείται να αλλάξει με την πάροδο του χρόνου.

Τα βασικά αίτια του χάσματος αμοιβών μεταξύ των φύλων εκτείνονται σαφώς πέραν του θέματος της ίσης αμοιβής για ισότιμη εργασία. Υπάρχει χάσμα μεταξύ του μορφωτικού επιπέδου και της επαγγελματικής εξέλιξης των γυναικών, οπότε θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Τα αίτια του χάσματος των αμοιβών επίσης απορρέουν από το διαχωρισμό στην αγορά εργασίας καθώς γυναίκες και άντρες ακόμη τείνουν να εργάζονται σε διαφορετικούς τομείς/διαφορετικές εργασίες. Αφενός, γυναίκες και άντρες συχνά υπερεκπροσωπούνται σε ορισμένους τομείς,

με τις «γυναικείες» εργασίες (κατά κύριο λόγο στην υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση και τη δημόσια διοίκηση) να είναι γενικά χαμηλότερες αξίας από τα τυπικά ανδρικά επαγγέλματα. Αφετέρου, στο πλαίσιο του ίδιου τομέα ή της επιχείρησης τα καθήκοντα που εκτελούνται από γυναίκες τείνουν να είναι χαμηλότερης αξίας και λιγότερο καλά αμειβόμενα.

Το χάσμα αμοιβών επίσης αντικατοπτρίζει άλλες ανισότητες στην αγορά εργασίας που κυρίως θίγουν τις γυναίκες – ειδικότερα το δυσανάλογο μερίδιό τους στις οικογενειακές ευθύνες και τις δυσκολίες για τη συμφιλίωση της επαγγελματικής με την ιδιωτική ζωή. Πολλές γυναίκες εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης ή βάσει άτυπων συμβάσεων: αν και τούτο τους επιτρέπει να παραμένουν στην αγορά εργασίας ενώ διαχειρίζονται τις οικογενειακές ευθύνες, το εν λόγω γεγονός δύναται να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην αμοιβή τους, στη σταδιοδρομία τους, στις προοπτικές προαγωγής τους και στις συντάξεις.

Βασικές ενέργειες

Η Επιτροπή:

- θα διερευνήσει, μαζί με τους ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους και σεβόμενη την αυτονομία του κοινωνικού διαλόγου, πιθανούς τρόπους βελτίωσης της διαφάνειας της αμοιβής καθώς επίσης και τον αντίκτυπο της ίσης αμοιβής σε ρυθμίσεις όπως η εργασία με καθεστώς μερικής απασχόλησης και οι συμβάσεις ορισμένου χρόνου .

- θα στηρίξει πρωτοβουλίες ίσης αμοιβής στο χώρο εργασίας όπως σήματα ισότητας, «Χάρτες» και βραβεία, καθώς επίσης την ανάπτυξη εργαλείων για τους εργοδότες με σκοπό τη διόρθωση αδικαιολόγητων χασμάτων αμοιβών μεταξύ των φύλων:

- θεσπίσει μια Ευρωπαϊκή Ημέρα Ίσης Αμοιβής, που θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο για την αύξηση της ευαισθητοποίησης του πόσο περισσότερο χρειάζεται να εργάζονται οι γυναίκες σε σχέση με τους άντρες για να κερδίζουν την ίδια αμοιβή·

- θα επιδιώξει να ενθαρρύνει γυναίκες να εισέρχονται σε μη παραδοσιακά επαγγέλματα, π.χ. σε "πράσινους" και καινοτόμους τομείς.

Ισότητα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι γυναίκες συνεχίζουν να υποεκπροσωπούνται στις διαδικασίες και τις θέσεις με ευθύνη λήψης αποφάσεων, ιδιαίτερα στα υψηλότερα επίπεδα, παρά το γεγονός ότι αποτελούν σχεδόν το ήμισυ του εργατικού δυναμικού και περισσότερο από το ήμισυ των νέων αποφοίτων πανεπιστημίων στην ΕΕ.

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα της εξισορρόπησης των φύλων στο επίπεδο της λήψης πολιτικών αποφάσεων, πολλά μένουν ακόμη να γίνουν: κατά μέσο όρο, μόνο ένα στα τέσσερα μέλη των εθνικών κοινοβουλίων και των υπουργικών συμβουλίων των εθνικών κυβερνήσεων είναι γυναίκα[18].

Στο επίπεδο της λήψης οικονομικών αποφάσεων, η αναλογία γυναικών είναι χαμηλότερη από εκείνη των ανδρών σε όλα τα επίπεδα διαχείρισης και λήψης αποφάσεων. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το ένα δέκατο των μελών των διοικητικών συμβουλίων των μεγαλύτερων ευρέως γνωστών εταιρειών στην ΕΕ και το 3% των προέδρων των διοικητικών συμβουλίων. Μια έρευνα δείχνει ότι η διαφοροποίηση των φύλων αποδίδει και ότι υπάρχει θετικός συσχετισμός μεταξύ της ύπαρξης γυναικών σε ηγετικές θέσεις και των επιδόσεων της επιχείρησης.

Παρά τον στόχο που έθεσε η ΕΕ το 2005, δηλ. το 25% των ηγετικών θέσεων στο δημόσιο τομέα έρευνας να κατέχεται από γυναίκες, μέχρι τώρα μόνο το 19 % των τακτικών καθηγητών στα πανεπιστήμια της ΕΕ είναι γυναίκες]. Η επικρατούσα ανισότητα στην επιστήμη και την έρευνα συνεχίζει να αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για τον ευρωπαϊκό στόχο ανάπτυξης της ανταγωνιστικότητας και μεγιστοποίησης του δυναμικού καινοτομίας.

Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τα ίδια πρότυπα που ενθαρρύνει άλλους να εφαρμόζουν καταβάλλοντας τις αναγκαίες προσπάθειες για να βελτιώσει την εσωτερική της ισορροπία μεταξύ των φύλων, ειδικά στο επίπεδο των θέσεων λήψης αποφάσεων.

Βασικές ενέργειες

Η Επιτροπή:

- θα εξετάσει την ανάληψη στοχευμένων πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της ισορροπίας των φύλων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων··

- θα παρακολουθεί την υλοποίηση του στόχου πλήρωσης του 25% τον υψηλού επιπέδου θέσεων υπευθύνων για λήψη αποφάσεων στην έρευνα από γυναίκες.

- θα παρακολουθεί την πρόοδο προς τον στόχο του 40 % από μέλη ενός φύλου σε επιτροπές και ομάδες εμπειρογνωμόνων που δημιουργεί η Επιτροπή[20]:

- θα στηρίζει προσπάθειες προαγωγής μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ως υποψηφίων.

Αξιοπρέπεια, ακεραιότητα και τερματισμός της βίας με βάση το φύλο

Υπάρχουν πολλές μορφές βίας που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες εξαιτίας του γεγονότος ότι είναι γυναίκες. Αυτές περιλαμβάνουν την ενδοοικογενειακή βία, τη σεξουαλική παρενόχληση, τον βιασμό, τη σεξουαλική βία κατά τη διάρκεια συρράξεων και επιβλαβείς εθιμικές και παραδοσιακές πρακτικές όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, οι αναγκαστικοί γάμοι και τα εγκλήματα τιμής. Εκτιμάται ότι στην Ευρώπη, το 20% έως 25% των γυναικών έχουν υποστεί σωματική βία τουλάχιστον μια φορά στη διάρκεια της ζωής τους[21] και υπάρχουν εκτιμήσεις ότι μέχρι μισό εκατομμύριο γυναικών που ζουν στην Ευρώπη έχουν υποβληθεί σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων τους.

Κατά συνέπεια, το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης[23] δίνει έμφαση στην προστασία των θυμάτων εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών που είναι θύματα βίας και ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων και ανακοινώνει μια συνολική στρατηγική της ΕΕ σχετικά με τη βία με βάση το φύλο. Επιπλέον, ο Χάρτης της Γυναίκας προβλέπει τη θέσπιση ενός συνολικού και αποτελεσματικού πλαισίου πολιτικής για την καταπολέμηση της βίας με βάση το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής νομοθεσίας, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων του, για την εκρίζωση της πρακτικής του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων μια για πάντα ανά την Ευρώπη.

Οι βασισμένες στο φύλο ανισότητες είναι επίσης παρούσες υγειονομική φροντίδα και της μακροπρόθεσμης φροντίδας καθώς επίσης και στα αποτελέσματα στην υγεία. Γυναίκες και άντρες αντιμετωπίζουν υγειονομικούς κινδύνους και ασθένειες που συνδέονται με το κάθε φύλο και χρειάζεται να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά από πλευράς ιατρικής έρευνας και υπηρεσιών υγείας. Χρειάζεται να εξασφαλιστεί ότι οι κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες συνεχίζουν να βελτιώνουν την προσαρμογή τους στις ιδιαίτερες ανάγκες γυναικών και ανδρών αντίστοιχα.

Ζητήματα συνδεδεμένα με το φύλο έχουν ιδιαίτερη σημασία στον τομέα του ασύλου. Οι προτάσεις της Επιτροπής του 2008 και του 2009 για την τροποποίηση των ισχυόντων μέσων της ΕΕ σχετικά με το άσυλο εξετάζουν μεταξύ άλλων τους βασικούς τομείς όπου τα προσαρμοσμένα στο φύλο στοιχεία θα πρέπει να ενισχυθούν.

Βασικές ενέργειες

Η Επιτροπή:

- θα εγκρίνει πανενωσιακή στρατηγική για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών που θα στοχεύει, π.χ., στην εκρίζωση της πρακτικής ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων χρησιμοποιώντας όλα τα ενδεδειγμένα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής νομοθεσίας εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων της ΕΕ, υποστηριζόμενη από την πανευρωπαϊκή εκστρατεία ευαισθητοποίησης για το θέμα της βίας κατά των γυναικών.

- θα διασφαλίσει ότι η περί ασύλου νομοθεσία της ΕΕ λαμβάνει υπόψη ζητήματα ισότητας των φύλων, προαγάγει την προσαρμοσμένη στο φύλο κατάρτιση και τις βέλτιστες πρακτικές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για θέματα Ασύλου καθώς επίσης και μέσω χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων.

- θα εκπονήσει μια έκθεση για την υγεία των ανδρών, μετά την έκθεση για την υγεία των γυναικών του 2010.

Η ισότητα των φύλων στις εξωτερικές δράσεις

Η πολιτική της ΕΕ για την προαγωγή της ισότητας των φύλων στην ΕΕ συνδέεται στενά με την εργασία που αναλαμβάνει η Ένωση σε τρίτες χώρες. Μέσω όλων των σχετικών πολιτικών στο πλαίσιο της εξωτερικής της δράσης, η ΕΕ δύναται να ασκεί σημαντική επιρροή για την ενδυνάμωση της ισότητας των φύλων και την χειραφέτηση των γυναικών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι υποψήφιες χώρες θα πρέπει να ενστερνίζονται πλήρως τη θεμελιώδη αρχή της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Η παρακολούθηση της μεταφοράς, εφαρμογής και επιβολής της νομοθεσίας της ΕΕ στο χώρο αυτό παραμένει προτεραιότητα της διαδικασίας διεύρυνσης, την οποία η ΕΕ στηρίζει οικονομικά.

Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας (ΕΠΓ), η ΕΕ στηρίζει τις προσπάθειες των χωρών-εταίρων για την προαγωγή της ισότητας των φύλων. Τα σχέδια δράσης της ΕΠΓ θεσπίζουν μια από κοινού αποφασισμένη ημερήσια διάταξη μεταρρυθμιστικών προτεραιοτήτων και περιλαμβάνει δεσμεύσεις των χωρών-εταίρων για συμμετοχή τους σε διάλογο επί σχετικών θεμάτων και την πραγματοποίηση πολιτικών και νομοθετικών μεταρρυθμίσεων.

Η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην ταχύτερη επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας και στην παροχή συνδρομής για την επίτευξη των προτύπων που έθεσε η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών, καθώς και των στόχων της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου και του προγράμματος δράσης του Καΐρου όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης της ΕΕ σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας (2010-2015)[24]. Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και κοριτσιών και η καταπολέμηση όλων των δυσμενών διακρίσεων που αντιμετωπίζουν παρέχουν καθοδήγηση για τη διεξαγωγή πολιτικού διαλόγου και για την ανάληψη δράσης, όπου χρειάζεται, σε μεμονωμένες περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων των γυναικών. Η ΕΕ

θα συνεχίσει να χρησιμοποιεί τις αναπτυξιακές πολιτικές της για την προαγωγή της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών.

Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να συνεργάζεται ενεργά με διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται για την ισότητα των φύλων, όπως η ΔΟΕ, ο ΟΟΣΑ, ο ΟΗΕ και η Αφρικανική Ένωση με σκοπό τη δημιουργία συνεργιών και την ενίσχυση της χειραφέτησης των γυναικών, καθώς επίσης και τη νέα οντότητα του ΟΗΕ για την ισότητα των φύλων, UN WOMEN, και θα υποστηρίζει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, τη δημιουργία ικανοτήτων και την προάσπιση της ισότητας των φύλων και της χειραφέτησης των γυναικών.

Η ΕΕ έχει δεσμευθεί για την προστασία των γυναικών σε περιόδους σύρραξης και μετά από συρράξεις και για την εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των γυναικών στις διαδικασίες πρόληψης συρράξεων, ειρήνευσης και ανασυγκρότησης, και εφαρμόζει ενεργά τη συνολική προσέγγιση της ΕΕ ως προς τα ψηφίσματα 1325 και 1820 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Επίσης η διάσταση του φύλου θα ενσωματώνεται περαιτέρω στην ανθρωπιστική βοήθεια].

Η ΕΕ ενσωματώνει επίσης τη διάσταση της ισότητας των φύλων στην εμπορική της πολιτική ως μέρος ευρύτερου πλαισίου βιώσιμης ανάπτυξης και ενθαρρύνει την αποτελεσματική εφαρμογή των βασικών εργασιακών προτύπων της ΔΟΕ και την Ατζέντα της Αξιοπρεπούς Εργασίας και σε σχέση με την απαγόρευση των διακρίσεων, στις συμφωνίες της προτιμησιακών εμπορικών σχέσεων. Το ζήτημα της ισότητας των φύλων εξετάζεται επίσης στις Αξιολογήσεις Αντικτύπου Βιωσιμότητας που συντάσσονται για να βοηθήσουν στην καθοδήγηση των διαπραγματευτών κατά τις εμπορικές συνομιλίες.

Βασικές ενέργειες

Η Επιτροπή:

- θα παρακολουθεί και θα υποστηρίζει την προσχώρηση στα κριτήρια της Κοπεγχάγης για ένταξη στην ΕΕ τον τομέα της ισότιμης μεταχείρισης μεταξύ γυναικών και ανδρών και θα συνδράμει τις χώρες των δυτικών Βαλκανίων και την Τουρκία στη μεταφορά και επιβολή της νομοθεσίας·

- θα εφαρμόσει το σχέδιο δράσης της ΕΕ σχετικά με την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας (2010-2015)·

- θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τις χώρες εταίρους της ΕΠΓ (Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας) για την προαγωγή της ισότητας των φύλων μέσω τακτικού πολιτικού διαλόγου, ανταλλαγής εμπειριών και διερεύνησης των δυνατοτήτων για συνδρομή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χρηματοδοτικού Μέσου Γειτνίασης και Εταιρικής Σχέσης.

- θα ενσωματώσει περαιτέρω τη διάσταση του φύλου στην ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ.

οριζόντια ζητήματα

Οι ρόλοι των φύλων

Οι άκαμπτοι ρόλοι των φύλων μπορούν να παρεμποδίσουν τις ατομικές επιλογές και να περιορίσουν το δυναμικό τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών. Η προαγωγή ρόλων των φύλων που δεν συνιστούν διάκριση σε όλους τους τομείς της ζωής, όπως η εκπαίδευση, η επιλογή σταδιοδρομίας, η απασχόληση και ο αθλητισμός, αποτελεί επομένως ουσιαστική συμβολή στην ισότητα των φύλων. Η ισότητα των φύλων χρειάζεται την ενεργό συμβολή, υποστήριξη και συμμετοχή των ανδρών και οι πολιτικές θα πρέπει επίσης να

αντιμετωπίσουν ανισότητες σχετιζόμενες με το φύλο οι οποίες επηρεάζουν τα αγόρια/τους άνδρες, όπως τα ποσοστά αλφαβητισμού, η πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής φοίτησης και η επαγγελματική υγεία.

Νομοθεσία

Η ΕΕ διαθέτει από μακρού χρόνου ένα σύνολο νομοθεσίας κατά των διακρίσεων λόγω φύλου τόσο στην απασχόληση όσο και σε άλλους τομείς της καθημερινής ζωής. Κατόπιν πρόσφατης σημαντικής απλοποίησης και εκσυγχρονισμού, η εν λόγω νομοθεσία κατέστη περισσότερο προσπελάσιμη, ώστε να ανταποκρίνεται στην κοινωνική αλλαγή. Η οδηγία αναδιατύπωσης του 2006 και οι οδηγίες του 2010 σχετικά με τα δικαιώματα σε γονική άδεια και τους αυταπασχολούμενους εργαζόμενους αποτελούν σημαντικά ορόσημα στην εν λόγω διαδικασία.

Ένα αποτελεσματικό νομικό πλαίσιο απαιτεί παρακολούθηση, επιβολή της εφαρμογής του, τακτική αξιολόγηση και επικαιροποίηση, καθώς επίσης και συνεχή διάλογο με τον επιχειρηματικό κόσμο, τους κοινωνικούς εταίρους, τους φορείς ισότητας και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, ώστε να εξασφαλίζεται ότι είναι κατάλληλο για την αποστολή του. Οι φορείς ισότητας σε εθνικό επίπεδο που παρέχουν συνδρομή στα θύματα, προωθούν τα δικαιώματα και αναπτύσσουν έρευνα έχουν ουσιαστική σημασία για την πρακτική εφαρμογή των δικαιωμάτων··τα δικαιώματα των σωματείων και ενώσεων των εργαζομένων για την υπεράσπιση των θυμάτων έχουν επίσης ζωτική σημασία.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή έχει δρομολογήσει μια συνολική μελέτη σχετικά με την λειτουργία των φορέων ισότητας στα 27 κράτη μέλη και μια γενικότερη μελέτη σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη στον τομέα αυτό. Περαιτέρω, οι συζητήσεις στο φόρουμ για τις διακρίσεις με βάση το φύλο όσον αφορά την πρόσβαση στην ασφάλιση και σε σχετικές οικονομικές υπηρεσίες, το οποίο θεσπίστηκε σύμφωνα με την οδηγία 2004/113/ΕΚ, μαζί με τα αποτελέσματα δύο ενδελεχών μελετών σχετικά με τις ασφαλιστικές πρακτικές και τις δυνητικές διακρίσεις με βάση το φύλο στην εκπαίδευση, θα ενσωματωθούν στην προσεχή έκθεση υλοποίησης της οδηγίας.

Οι επιβαρυντικές συνέπειες των διακρίσεων για δύο ή περισσότερους λόγους , π.χ. λόγω ηλικίας και φύλου στην περίπτωση των ηλικιωμένων γυναικών που αναζητούν πρόσβαση στην απασχόληση, χρειάζεται να αντιμετωπιστούν με την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας καθώς επίσης των νομικών πράξεων που παρέχουν προστασία από διακρίσεις για τους άλλους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 19 της ΣΛΕΕ. Η Επιτροπή μελετάει επίσης τα συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν τη διάκριση λόγω φύλου σε σχέση με την ταυτότητα φύλου.

Η διακυβέρνηση και τα εργαλεία της ισότητας των φύλων

Η ενίσχυση της συνεργασίας με τους διάφορους θεσμούς και τους ενδιαφερόμενους παράγοντες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της ισότητας των φύλων — κυβερνήσεις κρατών μελών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι οργανώσεις κοινωνικών εταίρων, η κοινωνία των πολιτών, οι φορείς ισότητας, οι διεθνείς οργανισμοί, οι οργανισμοί της ΕΕ — θα έχει καίρια σημασία για την εξασφάλιση προόδου.

Στη βάση της ετήσιας έκθεσής της για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, που εστιάζεται κάθε χρόνο σε ένα συγκεκριμένο θέμα και επισημαίνει τις καλές πρακτικές των κρατών μελών, η Επιτροπή θα θεσμοθετήσει έναν ετήσιο υψηλού επιπέδου Διάλογο για την Ισότητα των Φύλων, όπου θα συμμετέχουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι προεδρίες του Συμβουλίου και βασικοί ενδιαφερόμενοι παράγοντες όπως οι ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι

και η κοινωνία των πολιτών, με σκοπό την καταγραφή της πραγματοποιηθείσας προόδου όσον αφορά την υλοποίηση της εν λόγω στρατηγικής.

Η στενή συνεργασία με τις κυβερνήσεις των κρατών μελών θα συνεχιστεί μέσω της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις πολιτικές. Η συμβουλευτική ομάδα, αποτελούμενη από εκπροσώπους των κρατών μελών, οργανώσεις των ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων και την κοινωνία των πολιτών, θα συνεχίσει να συμβουλεύει την Επιτροπή σε θέματα πολιτικών και νομικών πρωτοβουλιών. Η Επιτροπή θα εντείνει τις ανταλλαγές καλών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από την εν λόγω στρατηγική.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τους ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών.

Η ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων θα εφαρμόζεται ως αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας διαμόρφωσης πολιτικής της Επιτροπής και μέσω της εκτίμησης αντικτύπου και διαδικασιών αξιολόγησης. Η Επιτροπή θα αυξήσει τις γνώσεις σχετικά με την ισότητα των φύλων. Αναμένεται σημαντικός αντίκτυπος μετά την θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων. Ως μέρος του προγράμματος εργασίας του, το Ινστιτούτο θα βοηθά την Επιτροπή και τα κράτη μέλη για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους δείκτες σε επίπεδο ΕΕ που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου σε τομείς ιδιαίτερα ευαίσθητους καθώς επίσης και για την ανάπτυξη περαιτέρω δεικτών όπου χρειάζονται (όπως σχετικά με τις γυναίκες και το περιβάλλον).

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ευαισθητοποιεί το κοινό και να δημοσιοποιεί τα οφέλη των πολιτικών για την ισότητα των φύλων. Παραδείγματος χάρη θα βελτιώσει τη διαδικτυακή της πύλη για την ισότητα των φύλων με συνδέσμους και επικαιροποιήσεις σχετικά με την πραγματοποιούμενη πρόοδο.

Το επόμενο πολυετές χρηματοδοτικό πλαίσιο της ΕΕ θα υποβληθεί κατά το πρώτο εξάμηνο του 2011. Αυτό θα παρέχει υποστήριξη μετά το 2013 για την υλοποίηση των ενεργειών που προβλέπονται στην εν λόγω στρατηγική. Επιπλέον, η καλύτερη ενσωμάτωση θεμάτων ισότητας των φύλων στην υλοποίηση των τρεχόντων προγραμμάτων (2007-2013) και στην υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτά θα παράσχει μια σταθερή βάση για τη διασφάλιση της ένταξης της διάστασης του φύλου στο σχεδιασμό της επόμενης γενιάς προγραμμάτων ώστε αυτά να ενισχυθούν από μια αξιόπιστη εκτίμηση της κατάστασης γυναικών και ανδρών.

Βασικές ενέργειες

Η Επιτροπή:

- θα εξετάσει τον ρόλο των ανδρών στην ισότητα των φύλων, θα προαγάγει την καλή πρακτική όσον αφορά τους ρόλους των φύλων στο χώρο της νεολαίας, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και του αθλητισμού·
- θα παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή των νόμων της ΕΕ περί ισότιμης μεταχείρισης με ιδιαίτερη επικέντρωση στις οδηγίες 2004/113/ΕΚ και 2006/54/ΕΚ. Θα παρακολουθεί το βαθμό στον οποίο λαμβάνεται υπόψη το φύλο κατά την εφαρμογή των οδηγιών για την απαγόρευση των διακρίσεων·
- θα προαγάγει την πλήρη υλοποίηση της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης και επικαιροποίησης δεικτών, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για την ισότητα των Φύλων·

- θα υποβάλλει ετήσια έκθεση προόδου ως προς την ισότητα των φύλων, ειδικά στους τομείς που καλύπτονται από την εν λόγω στρατηγική, πριν από έναν ετήσιο υψηλού επιπέδου διάλογο για την ισότητα των φύλων μεταξύ του Κοινοβουλίου, της Επιτροπής, των κρατών μελών και των κυριότερων ενδιαφερόμενων παραγόντων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ της Επιτροπής, Ενίσχυση της δέσμευσης για την ισότητα γυναικών και ανδρών Χάρτης για τα δικαιώματα των γυναικών, Δήλωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την ευκαιρία της παγκόσμιας ημέρας της γυναίκας για το 2010 σε συνδυασμό με την 15η επέτειο της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης της διάσκεψης του ΟΗΕ για τις γυναίκες στο Πεκίνο και την 30η επέτειο της Σύμβασης του ΟΗΕ για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών, Βρυξέλλες, 05.03.2010, COM (2010)78 τελικό

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ισότητα γυναικών και ανδρών αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι μία από τις κοινές αξίες στις οποίες βασίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή, η διατηρήσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα και η αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης εξαρτώνται από την πραγματική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Τις προηγούμενες δεκαετίες, η Ευρώπη σημείωσε αξιοσημείωτη πρόοδο στην κατεύθυνση της ισότητας ανδρών και γυναικών: ανέλαβε ισχυρή δέσμευση, υλοποίησε συμπράξεις και συνδύασε τους πόρους και τους μηχανισμούς της – νομικούς, πολιτικούς και οικονομικούς – για την αλλαγή της κατάστασης. Σήμερα, από τα πανεπιστήμια αποφοιτούν περισσότερα κορίτσια απ' ό,τι αγόρια. Σήμερα, περισσότερες γυναίκες σε σχέση με το παρελθόν συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό της Ευρώπης. Σήμερα, η Ευρώπη αξιοποιεί περισσότερο τα προσόντα και τις δεξιότητές της.

Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια όσον αφορά την ισότητα.

Με την ευκαιρία της 15ης επετείου της παγκόσμιας διάσκεψης για τις γυναίκες, του ΟΗΕ, στο Πεκίνο, επαναλαμβάνουμε και ενισχύουμε τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υλοποίηση της ισότητας γυναικών και ανδρών. Θα το επιτύχουμε με την ενίσχυση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές μας κατά τη διάρκεια της θητείας μας και με την πρόταση μέτρων για την προώθηση της ισότητας των φύλων. Δεσμευόμαστε ότι θα αφιερώσουμε του απαιτούμενους πόρους για την υλοποίηση αυτού του στόχου.

Συγκεκριμένα, οι ακόλουθες αρχές της ισότητας γυναικών και ανδρών θα αποτελέσουν τη βάση των ενεργειών κατά τη διάρκεια της θητείας της παρούσας Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

1. ΙΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Οι διακρίσεις, τα εκπαιδευτικά στερεότυπα, ο διαχωρισμός στην αγορά εργασίας, οι συνθήκες επισφαλούς απασχόλησης, η ακούσια εργασία μερικού χρόνου και η άνιση κατανομή των υποχρεώσεων φροντίδας με τους άνδρες πλήττουν τις επιλογές ζωής και την οικονομική ανεξαρτησία πολλών γυναικών.

Επαναλαμβάνουμε τη δέσμευσή μας να εξασφαλίσουμε την πλήρη υλοποίηση του δυναμικού των γυναικών και την πλήρη αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους, να

διευκολύνουμε την καλύτερη κατανομή ανά φύλο στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση των γυναικών σε πιο ποιοτικές θέσεις εργασίας. Θα προωθήσουμε αποφασιστικά την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο της στρατηγικής της Ευρώπης για το 2020, θα εξετάσουμε, όπου ενδείκνυται, ποσοτικοποιημένους στόχους και θα προωθήσουμε πραγματικές ευκαιρίες, τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες, ώστε να απολαμβάνουν μια εξισορροπημένη επαγγελματική και ιδιωτική ζωή.

2. ΙΣΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΓΙΑ ΙΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΙΣΗΣ ΑΞΙΑΣ

Οι γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθούν να αμείβονται, κατά μέσο όρο, κατά 18% χαμηλότερα από τους άνδρες για κάθε ώρα εργασίας. Διαθέτουν λιγότερους πόρους κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους ζωής, ενώ και στη συνταξιοδότηση, αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και, έτσι, πλήττονται περισσότερο από τους άνδρες από κάθε μορφής φτώχεια, συμπεριλαμβανομένης της φτώχειας στην εργασία.

Επαναλαμβάνουμε τη δέσμευσή μας για τη δυναμική κινητοποίηση όλων των μηχανισμών, νομοθετικών και μη, για να κλείσει η ψαλίδα στις αμοιβές των φύλων.

Η ψαλίδα στις αμοιβές των φύλων αποτελεί ένα κόστος που η Ευρώπη δεν μπορεί να αντέξει. Από κοινού με τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ θα εργαστούμε για να μειωθεί σημαντικά η ψαλίδα στις αμοιβές των φύλων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έως το τέλος της θητείας της παρούσας Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Οι γυναίκες εξακολουθούν να μην έχουν πλήρη πρόσβαση στην κατανομή εξουσίας και στη λήψη αποφάσεων. Η ισορροπία μεταξύ των φύλων στη λήψη αποφάσεων, στην πολιτική και οικονομική ζωή και στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, θα βοηθήσει την Ευρώπη να διαμορφώσει περισσότερο αποτελεσματικές πολιτικές, να αναπτύξει μια κοινωνία που θα βασίζεται στη γνώση και θα είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένη σε θέματα φύλου, καθώς και να διαμορφώσει μια ισχυρότερη και περισσότερο ευημερούσα δημοκρατία.

Επαναλαμβάνουμε τη δέσμευσή μας να επιδιώξουμε τη δικαιότερη εκπροσώπευση γυναικών και ανδρών σε θέσεις εξουσίας στη δημόσια ζωή και στην οικονομία. Θα αξιοποιήσουμε τις εξουσίες μας, συμπεριλαμβανομένων των ενωσιακών μέτρων ευαισθητοποίησης, για την αύξηση του ποσοστού των γυναικών σε υπεύθυνες θέσεις.

Στο δικό μας επίπεδο, δεσμευόμαστε να καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για τη βελτίωση της ισορροπίας των φύλων στο εσωτερικό της Επιτροπής. EL 4 EL

4. ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ, ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΦΥΛΟ

Η πλήρης άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων από γυναίκες και κορίτσια αποτελεί αναφαίρετο, αναπόσπαστο και αδιαίρετο τμήμα των παγκόσμιων ανθρώπινων δικαιωμάτων και είναι σημαντική για την πρόοδο των γυναικών και των κοριτσιών, για την ειρήνη, την ασφάλεια και την ανάπτυξη. Η βία που συνδέεται με το φύλο, συμπεριλαμβανομένων επιβλαβών εθιμικών ή παραδοσιακών πρακτικών, συνιστά παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων, ιδίως της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, του δικαιώματος στη ζωή και του δικαιώματος στην ακεραιότητα του ατόμου. Αυτή η παραβίαση εμποδίζει την άσκηση μιας αυτεξούσιας ζωής.

Επαναλαμβάνουμε τη δέσμευσή μας να εξασφαλίσουμε την ενσωμάτωση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις δραστηριότητές μας. Θα καταβάλουμε προσπάθειες για την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, όσον αφορά την πρόσβαση στην περίθαλψη και την κατάσταση της υγείας.

Η Ευρώπη δεν ανέχεται τη βία που συνδέεται με το φύλο. Θα εντείνουμε τις προσπάθειες για την εξάλειψη όλων των μορφών βίας και για την παροχή υποστήριξης στα πληττόμενα άτομα. Θα αναπτύξουμε ένα εκτενές και αποτελεσματικό πολιτικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της βίας που συνδέεται με το φύλο. Θα εντείνουμε τη δράση μας για την εξάλειψη του ακρωτηριασμού των εξωτερικών γυναικείων σεξουαλικών οργάνων και άλλων πράξεων βίας, στο πλαίσιο και του ποινικού δικαίου, εντός τω ν ορίων των εξουσιών μας.

5. ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Η φιλοδοξία μας δεν περιορίζεται στα σύνορα της Ένωσης. Η ισότητα των φύλων πρέπει να ενσωματωθεί πλήρως και στις εξωτερικές μας πολιτικές, έτσι ώστε να επιδιωχθεί η κοινωνική και οικονομική ανεξαρτησία και η πρόοδος των γυναικών και των ανδρών σε όλο τον κόσμο. Η ΕΕ δεσμεύεται να προωθήσει την ισότητα των φύλων σε όλα τα πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των χωρών που βρίσκονται σε ή έχουν εξέλθει από περίοδο συγκρούσεων. Η μείωση των ανισοτήτων των φύλων, η αντιμετώπιση της βίας που συνδέεται με το φύλο και η προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανάπτυξη βιώσιμων και δημοκρατικών κοινωνιών.

Επαναλαμβάνουμε τη δέσμευσή μας να επιδιώξουμε αποφασιστικά την ισότητα των φύλων στις σχέσεις μας με τρίτες χώρες, να αυξήσουμε την ευαισθητοποίηση για τα δικαιώματα των γυναικών και να πιέσουμε για την υλοποίηση των υφιστάμενων διεθνών μηχανισμών. Θα προωθήσουμε και θα ενισχύσουμε τη συνεργασία με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς για την προαγωγή της ισότητας των φύλων, αξιοποιώντας πλήρως το πλήρες εύρος των διαθέσιμων μηχανισμών και μέσων. Υποστηρίζουμε επίσης κρατικούς και μη κρατικούς παράγοντες στις προσπάθειές τους να προωθήσουν την ισότητα των φύλων σε χώρες-εταίρους.

Δηλώνουμε την ετοιμότητά μας να εργαστούμε για την ισότητα των φύλων σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκομένους, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και, ιδίως, με βάση τις αρχές που περιγράφονται στον παρόντα Χάρτη. Το 2010 θα παρουσιάσουμε μια νέα στρατηγική ισότητας γυναικών και ανδρών, για τη διάρκεια της θητείας της παρούσας Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και θα υποβάλλουμε τακτικές εκθέσεις για την υλοποίησή της.

Επαναλαμβάνουμε την προσωπική και συλλογική μας δέσμευση για μια Ευρώπη ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, που να προσφέρει καλύτερη διαβίωση και βιώσιμο μέλλον για όλους.

Άλλες πράξεις

- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το ΕΚ, το Σ., την ΟΚΕ και την ΕΠ, Ωθώντας τη νεολαία προς την απασχόληση, COM (2012) 727 τελικό, 05.12.2012
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το ΕΚ, το Σ, την ΟΚΕ και την ΕΠ, Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2006-2010, SEC(2006) 275, Βρυξέλλες, 01.03.2006, COM (2006) 92 τελικό

- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Σ, το ΕΚ, την ΟΚΕ και την ΕΠ, Ενδιάμεση έκθεση για την πρόοδο που έχει συντελεσθεί σχετικά με το χάρτη πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών (2006-2010), COM/2008/0760 τελικό
- Γνωμοδότηση της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 251, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ, επί της τροπολογίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην κοινή θέση του Συμβουλίου σχετικά με την πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικού προγράμματος δράσης για την προώθηση οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών περί τροποποιήσεως της πρότασης της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 250, παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, COM/2004/0352 τελικό - COD 2003/0109
- Ανακοίνωση της Επιτροπής στα κράτη μέλη για τη θέσπιση των κατευθυντήριων γραμμών για την κοινοτική πρωτοβουλία Equal που αφορά τη διακρατική συνεργασία για την προαγωγή νέων μεθόδων καταπολέμησης των διακρίσεων και ανισοτήτων πάσης φύσεως σε σχέση με την αγορά εργασίας, ΕΕ C 127, 05.05.2000, σ. 2-10
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ορισμένα κοινοτικά μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων, COM/99/0564 τελικό
- Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για: την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με ορισμένα κοινοτικά μέτρα για την καταπολέμηση των διακρίσεων», την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί διαμόρφωσης γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και το επάγγελμα», την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί της εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξάρτητα από τη φυλετική ή εθνική τους καταγωγή» και την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου περί της θέσπισης κοινοτικού προγράμματος δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων 2001-2006», ΕΕ C 204, 18.07.2000, σ. 82-90
- Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Απαγόρευση των διακρίσεων και ίσες ευκαιρίες για όλους — Στρατηγική πλαίσιο και την Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους (2007) — Προς μια δίκαιη κοινωνία, ΕΕ 115, 16.05.2006, σ. 65-69
- Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη διαβίβαση της ευρωπαϊκής συμφωνίας-πλαισίου σχετικά με την παρενόχληση και τη βία στην εργασία, COM/2007/0686 τελικό
- Πράσινο Βιβλίο - Ισότητα και μη διακριτική μεταχείριση στη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση, COM/2004/0379 τελικό
- Πρόταση Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε θέσεις μη εκτελεστικών διοικητικών στελεχών των εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιρειών, COM/2012/614 τελικό- 2012/0299 (COD)

- Λευκή Βίβλος – Ατζέντα για επαρκείς, ασφαλείς και βιώσιμες συντάξεις COM/2012/055 τελικό

4.3. Δημόσιο Δίκαιο – Διοικητικό Δίκαιο

4.3.1. Σύνταγμα της Ελλάδος

Άρθρο 4

1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.

2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

3. Έλληνες πολίτες είναι όσοι έχουν τα προσόντα που ορίζει ο νόμος. Επιτρέπεται να αφαιρεθεί η ελληνική ιθαγένεια μόνο σε περίπτωση που κάποιος απέκτησε εκούσια άλλη ιθαγένεια ή που ανέλαβε σε ξένη χώρα υπηρεσία αντίθετη προς τα εθνικά συμφέροντα, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ειδικότερα ο νόμος.

4. Μόνο Έλληνες πολίτες είναι δεκτοί σε όλες τις δημόσιες λειτουργίες, εκτός από τις εξαιρέσεις που εισάγονται με ειδικούς νόμους.

5. Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.

6. Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της Πατρίδας, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων.

7. Τίτλοι ευγένειας ή διάκρισης ούτε απονέμονται ούτε αναγνωρίζονται σε Έλληνες πολίτες.

Ερμηνευτική δήλωση: Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή εκτός των ενόπλων δυνάμεων (εναλλακτική θητεία), από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης για την εκτέλεση ένοπλης ή γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.

Άρθρο 21

1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.

2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος.

3. Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.

4. Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που την στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους.

5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους.

6. Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας.

Άρθρο 22

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού. Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

2. Με νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και, αν αυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία.

3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας από τους δημόσιους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

4. Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται. Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών σε περίπτωση πολέμου ή επιστράτευσης ή για την αντιμετώπιση αναγκών της άμυνας της Χώρας ή επείγουσας κοινωνικής ανάγκης από θεομηνία ή ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, καθώς και τα σχετικά με την προσφορά προσωπικής εργασίας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την ικανοποίηση τοπικών αναγκών.

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει. Ερμηνευτική δήλωση:Στους γενικούς όρους εργασίας περιλαμβάνεται και ο προσδιορισμός του τρόπου και του υποχρέου είσπραξης και απόδοσης στις συνδικαλιστικές οργανώσεις της συνδρομής των μελών τους που προβλέπεται από τα καταστατικά τους.

Άρθρο 116: (Θετικά μέτρα για την προώθηση της ισότητας ανδρών - γυναικών)

…2. Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.

4.3.2. Αρχές καλής νομοθέτησης

Νόμος 4048/2012 (ΦΕΚ Α 34/23-02-2012) Ρυθμιστική διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης

Άρθρο 2 Αρχές της καλής νομοθέτησης

1. Η ποιότητα των ρυθμίσεων διασφαλίζεται με την τήρηση των αρχών καλής νομοθέτησης,

όπως είναι ιδίως:

…

ια. Η ισότητα των φύλων

…

2. Οι αρχές της καλής νομοθέτησης εφαρμόζονται:

α. κατά την κατάρτιση και αξιολόγηση νόμων και κανονιστικών πράξεων,

β. κατά την απλούστευση, με την τροποποίηση ή κατάργηση διατάξεων, την αναμόρφωση και την κωδικοποίηση, καθώς και κατά την ενσωμάτωση του κοινοτικού δικαίου,

γ. κατά την κατάρτιση προτάσεων νόμου.

4.3.3. Μηχανισμοί για την ισότητα των φύλων

4.3.3.1. Κοινοβούλιο

Ειδική Μόνιμη Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Κανονισμός της Βουλής των Ελλήνων

Άρθρο 43Α Σύσταση Μόνιμων Ειδικών Επιτροπών

1. Ο Πρόεδρος της Βουλής συνιστά τις εξής μόνιμες ειδικές επιτροπές:

…ε) Μόνιμη επιτροπή ισότητας, νεολαίας και δικαιωμάτων του ανθρώπου.

2. ε) Αντικείμενο της επιτροπής ισότητας, νεολαίας και δικαιωμάτων του ανθρώπου είναι:

αα) Η μελέτη, η έρευνα και η διατύπωση προτάσεων με σκοπό την προώθηση στην εκπαίδευση, στην οικογένεια και στους άλλους κοινωνικούς θεσμούς της αρχής της ισότητας των φύλων, ιδίως σε θέματα απασχόλησης, σεβασμού και προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και κάθε άλλη ενέργεια που συμβάλλει στην κατοχύρωση και εφαρμογή της αρχής αυτής από τη Διοίκηση και τους, εν γένει, δημόσιους φορείς, κατά τους ορισμούς της παραγράφου 2 του άρθρου 4 και της παραγράφου 2 του άρθρου 116 του Συντάγματος.

ββ) Η παρακολούθηση των αναγκών και των προβλημάτων της νεολαίας, η υποβολή συναφών προτάσεων, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, προς κάθε αρμόδιο φορέα, η διερεύνηση της δυνατότητας συνεργασίας με τα Κοινοβούλια άλλων χωρών και διεθνείς οργανισμούς σε θέματα που απασχολούν τους νέους, η ανάληψη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, καθώς και η αξιολόγηση των απόψεων που διατυπώνονται στις συνόδους της Βουλής των Εφήβων και η προώθησή τους στους αρμόδιους Υπουργούς.

Στη μόνιμη επιτροπή ισότητας, νεολαίας και δικαιωμάτων του ανθρώπου συνιστάται υποεπιτροπή για τα θέματα των ατόμων με αναπηρία, στην οποία μετέχει ένας Βουλευτής από κάθε Κοινοβουλευτική Ομάδα της αντιπολίτευσης, λαμβανομένης υπόψη, ως προς τη συμμετοχή της πρώτης σε δύναμη Κοινοβουλευτικής Ομάδας, της παραγράφου 5 του άρθρου 31. Αντικείμενο της υποεπιτροπής αυτής είναι η καταγραφή και η μελέτη των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, η κατοχύρωση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στα αγαθά της κοινωνίας, της οικονομίας, του πολιτισμού και της ζωής και η υποβολή προτάσεων για τη συμπλήρωση και βελτίωση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Οι προτάσεις της υποεπιτροπής υποβάλλονται στην επιτροπή και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στη διαρκή επιτροπή κοινωνικών υποθέσεων και τους αρμόδιους Υπουργούς.

4.3.3.2. Κυβέρνηση

Εθνική Επιτροπή για την Ισότητα των δύο Φύλων

Προεδρικό Διάταγμα 63/2005 (ΦΕΚ Α 98/2005-04-22) «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα».

Άρθρο 67 - Επιτροπή για την Ισότητα των δύο Φύλων

1. Στην Επιτροπή για την Ισότητα των δύο Φύλων μετέχουν:

α) Ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ως πρόεδρος, β) το μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίο ασκεί την εποπτεία των Γενικών Γραμματειών Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, γ) ο Υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο αρμόδιος για τις δημόσιες επενδύσεις, την περιφερειακή πολιτική και την ανάπτυξη, δ) ο Υφυπουργός Ανάπτυξης, ο αρμόδιος για τα θέματα εμπορίου, ε) ο Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, στ) ο Υφυπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ο αρμόδιος για τα θέματα εργασίας, ζ) ο Υφυπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ο αρμόδιος για τα θέματα κοινωνικών ασφαλίσεων, η) ο Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο αρμόδιος για την υγεία, θ) ο Υφυπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο αρμόδιος για την πρόνοια, ι) ο Υφυπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο αρμόδιος για τη φυτική παραγωγή, τις γεωργικές εφαρμογές και την έρευνα και ια) ο Γενικός Γραμματέας Ισότητας.

2. Έργο της Επιτροπής είναι:

α) Η λήψη των αναγκαίων αποφάσεων για την προώθηση της εθνικής πολιτικής για την ισότητα των δύο φύλων στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο την ένταξη της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές (mainstreaming), και των πολιτικών ισότητας των διεθνών οργανισμών.

β) Ο συντονισμός των υπουργείων και των φορέων του δημόσιου τομέα κατά την επεξεργασία πολιτικών και δράσεων για τις γυναίκες σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

γ) Η υποστήριξη των υπουργείων και των φορέων του δημόσιου τομέα στο σχεδιασμό νομοθετικών πρωτοβουλιών και την υλοποίηση μέτρων που αφορούν ειδικά τις γυναίκες.

δ) Η προετοιμασία και η κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος δράσης για την ισότητα με στόχο τη διαμόρφωση μίας ολοκληρωμένης πολιτικής στο πλαίσιο του Γ΄ Κ.Π.Σ., καθώς και η παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων και των μέτρων του εν λόγω προγράμματος.

ε) Η εποπτεία, η παρακολούθηση και η ποιοτική και ποσοτική αποτίμηση των ασκούμενων πολιτικών.

στ) Η προβολή των αποφάσεων για θέματα ισότητας των δύο φύλων.

3. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η Επιτροπή μπορεί να συνεργάζεται με μη κυβερνητικές οργανώσεις γυναικών, καθώς επίσης και με κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς.

4. Η γραμματειακή, η τεχνική, η επιστημονική και κάθε άλλη υποστήριξη της Επιτροπής παρέχεται από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας.

4.3.3.3. Δημόσια Διοίκηση

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων

Προεδρικό Διάταγμα 63/2005 (ΦΕΚ Α 98/2005-04-22) «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα».

2. Συνιστώνται οι εξής γενικές γραμματείες και οι αντίστοιχες θέσεις των προϊσταμένων τους γενικών γραμματέων:

α) Στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης:

ββ) Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων.

…

Προεδρικό Διάταγμα. 5/2008 (ΦΕΚ Α 17/2008-02-08) «Οργανισμός της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων»

Άρθρο 1 - Αποστολή της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΑΠΟΣΤΟΛΗ - ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

1. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων έχει ως αποστολή την πραγματοποίηση της νομικής και ουσιαστικής ισότητας ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα, σε όλους τους τομείς δραστηριότητας (πολιτικό, οικονομικό, πολιτιστικό, κοινωνικό), προκειμένου να καλύψει το έλλειμμα ισότητας, που υφίσταται στην πράξη (ουσιαστική ισότητα) σε πολλούς τομείς, όπως στην αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, το έλλειμμα γυναικείας συμμετοχής στα κέντρα λήψης αποφάσεων, να αντιμετωπίσει τα κρούσματα βίας με θύματα τις γυναίκες και τις στερεότυπες αντιλήψεις για το ρόλο των δύο φύλων.

2. Για το σκοπό αυτό η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων: α) Σχεδιάζει, επεξεργάζεται και εισηγείται τις προτεραιότητες πολιτικής και τους άξονες δράσης για την ισότητα των φύλων και τις ίσες ευκαιρίες. β) Παρακολουθεί την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής και παρεμβαίνει όταν παρουσιάζεται έλλειμμα ισότητας κατά την άσκηση των πολιτικών και την υλοποίηση των δράσεων ίσων ευκαιριών. γ) Σχεδιάζει και συντονίζει νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες σχετικές με πολιτικές ισότητας των δύο φύλων. δ) Αναπτύσσει, μελετά και συντονίζει δράσεις που προωθούν την Ισότητα ανδρών και γυναικών. ε) Ορίζει νέες κατευθυντήριες γραμμές για τη μελέτη και την ενθάρρυνση ανάληψης προγραμμάτων και την υλοποίηση πρωτοβουλιών, με στόχο την προώθηση της Ισότητας. στ) Οργανώνει και συντονίζει κεντρικούς και τοπικούς φορείς σε θέματα Ισότητας. ζ) Προβαίνει σε διάλογο και διαβουλεύσεις, ως εργαλεία εφαρμογής των πολιτικών της. η) Αναπτύσσει τις εθνικές θέσεις στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εισηγείται την προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις κατευθύνσεις, που τίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. θ) Προετοιμάζει τον στρατηγικό σχεδιασμό στα θέματα ισότητας για τις προγραμματικές περιόδους ενίσχυσης της χώρας από ευρωπαϊκούς πόρους, συντονίζει και παρακολουθεί τις διαδικασίες που αφορούν στην οργάνωση και στην χρήση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων σε θέματα Ισότητας. ι) Προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εθνικών, περιφερειακών και τοπικών κυβερνητικών και άλλων Φορέων και εθνικών ή διεθνών Οργανώσεων για θέματα Ισότητας. ια) Παρέχει τεχνογνωσία σε φορείς, που υλοποιούν δράσεις και προγράμματα ισότητας των φύλων. ιβ) Διαχειρίζεται και υλοποιεί έργα, που αφορούν στα θέματα Ισότητας. ιγ) Επιχορηγεί, ενισχύει και ενθαρρύνει κάθε είδους πρωτοβουλίες, δραστηριότητες, καθώς και τοπικούς, κοινωνικούς και λοιπούς φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις, που στόχο έχουν την προώθηση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. ιδ) Σχεδιάζει και συνεργάζεται με άλλες δημόσιες υπηρεσίες και

λοιπούς φορείς την εφαρμογή προγραμμάτων σχετικών με την υγεία, το περιβάλλον, τις κοινωνικές υπηρεσίες, την παιδεία, την κατάρτιση και την απασχόληση, που στοχεύουν στην προώθηση της Ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. ιε) Προωθεί μέτρα, που συμβάλλουν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας σε θέματα Ισότητας. ιστ) Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες προκειμένου να περιληφθεί η οπτική του φύλου στις διάφορες πολιτικές και δράσεις (gender mainstreaming). ιζ) Φροντίζει για τη δημιουργία δικτύων μεταξύ φορέων, που ασχολούνται με τα θέματα Ισότητας. ιη) Ασκεί εποπτεία στο Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) με σκοπό την προώθηση των θεμάτων, που αφορούν στην Ισότητα, σύμφωνα με τον νόμο και δίνει κατευθύνσεις για την μελέτη, έρευνα και γενικότερα υποστήριξη των πολιτικών ισότητας.

Άρθρο 2 - Βασική διάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων

Οι Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων διακρίνονται σε Κεντρική και σε Περιφερειακές.

Α. Κεντρική Υπηρεσία:

Συγκροτείται από τις ακόλουθες υπηρεσιακές μονάδες:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα,

2. Γενική Διεύθυνση Συντονισμού, η οποία συγκροτείται από:

α) τη Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Απασχόλησης β) τη Διεύθυνση Εργασιακών Σχέσεων και Κοινωνικής Πολιτικής γ) τη Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης

δ) τη Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Διεθνούς Συνεργασίας ε) τη Διεύθυνση Διοικητικού - Οικονομικού και Οργάνωσης στ) το Νομικό Τμήμα.

3. Το αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων.

Β. Περιφερειακές Υπηρεσίες:

Δεκατέσσερα (14) Συμβουλευτικά Κέντρα, σε επίπεδο Γραφείου: Ένα (1) σε κάθε διοικητική περιφέρεια της χώρας, με εξαίρεση την Αττική, που λειτουργούν δύο (2).

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, καθορίζεται ο χρόνος έναρξης λειτουργίας των Συμβουλευτικών Κέντρων, που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 6 του παρόντος.

Άρθρο 3 - Γραφείο Γενικού Γραμματέα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ…

<u>Εθνική Επιτροπή για την Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στη Γενική Γραμματεία Ισότητας</u>

Νόμος 3491/2006 (ΦΕΚ Α 207/02-10-2006) «Ρυθμίσεις θεμάτων Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Άρθρο 8

1. Συνιστάται Εθνική Επιτροπή για την Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η Επιτροπή της παραγράφου 1 αποτελείται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ως Πρόεδρο, με αναπληρώτριά του την Γενική Γραμματέα Ισότητας, η οποία συμμετέχει και ως μέλος, τους Γενικούς Γραμματείς των Υπουργείων οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, από έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ενωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.), της Ενωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος (Ε.Ν.Α.Ε.), της οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), από τρεις (3) εκπροσώπους της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Ε.) και της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.), από έναν (1) εκπρόσωπο του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.), τρεις (3) εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων πανελλαδικής εμβέλειας, καθώς και δύο (2) πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους με ειδική γνώση ή εμπειρία στα θέματα ισότητας των φύλων. Η θητεία των μελών της Επιτροπής είναι διετής.

4. Εργο της Επιτροπής της παραγράφου 1 είναι η διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών για τη διαμόρφωση πολιτικών που προάγουν τη ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς, σύμφωνα και με το διεθνές και ευρωπαϊκό κεκτημένο, η υποβολή προτάσεων και μέτρων για την εφαρμογή τους, καθώς και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

<u>Γραφείο Ισότητας των Φύλων στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας</u>

Προεδρικό Διάταγμα 39/2004 (ΦΕΚ Α΄ 36/09-02-2004)Σύσταση Γραφείου Ισότητας των δύο φύλων στο επιτελείο Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

Οι διατάξεις του Π.Δ. 281/2002(ΦΕΚ Α 249)όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο μονό του Π.Δ. 3/2003(ΦΕΚΑ' 3), τροποποιούνται ως εξής:

2) Μετά το άρθρο 14 προστίθεται άρθρο 14Α .

ΠΔ 281/2002 (ΦΕΚ Α 249) Επιτελείο Υπουργού Εθνικής Άμυνας

Άρθρο 14Α - Γραφείο Ισότητας των δύο Φύλων

Αποτελεί ανεξάρτητο γραφείο, που υπάγεται απευθείας στο Γενικό Διευθυντή, Το Γραφείο Ισότητας:

α. συλλέγει, διαχειρίζεται και επεξεργάζεται κατά την κείμενη νομοθεσία στοιχεία και πληροφορίες για θέματα που αφορούν την ισότητα των δύο φύλων στο στρατιωτικό προσωπικό των ενόπλων Δυνάμεων της Ελλάδας καθώς και άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Βορειοατλαντικού Συμφώνου και άλλων Διεθνών Οργανισμών

β. διατυπώνει θεσμικές προτάσεις και προωθεί τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των δύο φύλων στο στρατιωτικό προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας

γ. συνεργάζεται για αντικείμενα ισότητας των δύο φύλων με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας και τα Γενικά Επιτελεία και τις λοιπές υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας".

Γραφείο Ισότητας των Φύλων στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων

Υπουργική Απόφαση 261768/1991 (ΦΕΚ Β 287/06-05-1991) Σύσταση γραφείου Ισότητας των δύο Φύλων στο Υπουργείο Γεωργίας

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:…

2. Την ανάγκη σύστασης Γραφείου Ισότητας των δύο φύλων στο Υπουργείο Γεωργίας, που θα βοηθήσει σημαντικά στην ενημέρωση του γυναικείου αγροτικού πληθυσμού στους γρηγορότερους ρυθμούς εξέλιξης των σχέσεων των δύο φύλων και θα διευκολύνει την άμεση παρακολούθηση εφαρμογής της Εθνικής νομοθεσίας, όσο και των κοινοτικών οδηγιών που αντιμετωπίζουν το πιο πάνω θέμα αποφασίζουμε:

1. Συνιστούμε στη διεύθυνση Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου μας, Γραφείο Ισότητας των δύο φύλων με αρμοδιότητα στα πιο κάτω θέματα:

α) Συλλογή στοιχείων, ανάλυση και επεξεργασία για θέματα που αφορούν την ισότητα των δύο φύλων μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου.

β) Επεξεργασία και παρακολούθηση εφαρμογής νόμων και διοικητικών πράξεων που αναφέρονται σε θέματα ισότητας στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου.

γ.) Παρακολούθηση της Εθνικής νομοθεσίας, της Διεθνούς νομοθεσίας καθώς και της νομοθεσίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.) σε θέματα ισότητας και της ανάλογης νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.).

δ) Εκπροσώπηση του Υπουργείου Γεωργίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (Ε.Κ.) και τους Διεθνείς Οργανισμούς για θέματα ισότητας και η ανταλλαγή πληροφοριών.

ε) Η σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας προσπάθεια για νομοθετική κατοχύρωση και προώθηση θεμάτων ισότητας, καθώς και η κατάρτιση ετήσιου προγράμματος δράσης του Γραφείου.

στ) Η μέριμνα σε συνεργασία με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου, για την πρακτική προώθηση της ισότητας, στην εξέλιξη, μετεκπαίδευση και αξιοποίηση του γυναικείου δυναμικού του Υπουργείου.

ζ) Η παροχή οδηγιών, κατευθύνσεων και γνώσεων για την ισότητα των δύο φύλων και το οικογενειακό δίκαιο.

η) Η παρακολούθηση των ρυθμών εξέλιξης των σχέσεων των δύο φύλων και η ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού σε αυτούς.

θ) Η ανταλλαγή πληροφοριών και ο συντονισμός των ενεργειών με τις διάφορες υπηρεσίες που ασχολούνται με θέματα ισότητας των δύο φύλων.

ι) Η προώθηση της συνεργασίας με Διεθνείς Οργανισμούς και η αντιμετώπιση θεμάτων αρμοδιότητας του Γραφείου Ισότητας στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.) και των Κοινοτικών οδηγιών.

Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής «Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000–2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων επιχειρησιακών προγραμμάτων» στη Γενική Γραμματεία Ισότητας

Νόμος 3614/2007 (ΦΕΚ Α 267/03-12-2007) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013»

Άρθρο 5 - Ειδικές Υπηρεσίες

1. Από τις κάτωθι ειδικές υπηρεσίες οι οποίες συστάθηκαν δυνάμει του ν. 2860/2000 στο οικείο Υπουργείο, ασκούνται οι ακόλουθες αρμοδιότητες για τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ:

(β) Η διαχείριση του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» ασκείται από την ειδική υπηρεσία διαχείρισης του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» του ΚΠΣ 2000−2006, η οποία μετονομάζεται σε ειδική υπηρεσία διαχείρισης του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα». Η ίδια ειδική υπηρεσία ασκεί και καθήκοντα ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4, για τις πράξεις ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας αρμοδιότητας Υπουργείου Ανάπτυξης, οι οποίες περιλαμβάνονται σε περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα και αφορούν περιφέρειες μεταβατικής στήριξης.

Το δεύτερο εδάφιο όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με την παρ.2 άρθρ. 7 Ν.3840/2010Φ(ΕΚ Α 53/31-3-2010)

Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 131/18.4.2008 (ΦΕΚ Β/ 887/14 Μαΐου 2008)

Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής «Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000–2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων επιχειρησιακών προγραμμάτων» στη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 3614/2007.

Άρθρο 1 - Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000–2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων επιχειρησιακών προγραμμάτων

Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000−2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων επιχειρησιακών προγραμμάτων, η οποία συστάθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών, στη Γενική Γραμματεία Ισότητας, με την παράγραφο 5(β) του Άρθρου 5 του ν. 3614/2007 υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ισότητας. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ασκεί καθήκοντα δικαιούχου στα ανωτέρω συγχρηματοδοτούμενα επιχειρησιακά προγράμματα και καθήκοντα ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης κατά την έννοια του άρθρου 4, του ν.3614/2007, στα επιχειρησιακά προγράμματα «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007−2013» και «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» του ΕΣΠΑ, για πράξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Η ίδια ειδική υπηρεσία είναι αρμόδια για το σχεδιασμό, το συντονισμό, τη διαμόρφωση θέσεων και τη διατύπωση εισηγήσεων για πολιτικές αναφορικά με τα προγράμματα του ΕΣΠΑ, του Ε.Σ.Σ.Α.Α. και του Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ. και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των διατάξεων της παραγράφου 3 του Άρθρου 5 του ν.3614/2007, και ασκεί τις αρμοδιότητες διαχείρισης των δράσεων που αναλαμβάνει σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3614/2007, το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Η Ειδική Υπηρεσία διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) μονάδες:

α) Προγραμματισμού και Αξιολόγησης

β) Διαχείρισης και Επαληθεύσεων

γ) Υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων πράξεων

δ) Οργάνωσης και Υποστήριξης

Άρθρο 2 - Αρμοδιότητες Μονάδων Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής

Οι αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής κατανέμονται μεταξύ των Μονάδων της ως εξής:

Μονάδα Α: Προγραμματισμού και αξιολόγησης

(i) Διαμορφώνει θέσεις και κατευθύνσεις σχετικά με τις πολιτικές ισότητας που θα πρέπει να ενσωματώνονται στα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ, του ΕΣΣΑΑ και του ΕΣΣΑΑΛ.

(ii) Εξειδικεύει τους στρατηγικούς στόχους του ΕΣΠΑ, του ΕΣΣΑΑ και του ΕΣΣΑΑΛ για τον τομέα ισότητας, σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Συντονισμού και τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες συντονισμού. Παρέχει στις εμπλεκόμενες Διαχειριστικές Αρχές τις εξειδικευμένες κατευθύνσεις και προτεραιότητες για την ικανοποίηση των στρατηγικών στόχων του τομέα ισότητας.

(iii) Μεριμνά σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Συντονισμού, την ΕΥΣΕΚΤ και τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές για τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των δράσεων του ΕΣΠΑ, ΕΣΣΑΑ και του ΕΣΣΑΑΛ στον τομέα της ισότητας των φύλων.

(iv) Έχει την ευθύνη ενημέρωσης και παρακολούθησης της εφαρμογής των δράσεων στο πλαίσιο των πολιτικών ισότητας που υλοποιούνται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ, του ΕΣΣΑΑ και του ΕΣΣΑΑΛ.

(v) Επεξεργάζεται και αναλύει τα ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα από την εφαρμογή των δράσεων ισότητας στα ΕΠ του ΕΣΠΑ, του ΕΣΣΑΑ και του ΕΣΣΑΑΛ. Συνθέτει τις πληροφορίες αυτές και ενημερώνει την Εθνική Αρχή Συντονισμού και την ΕΥΣΕΚΤ για την πρόοδο επίτευξης των προτεραιοτήτων και στόχων του ΕΣΠΑ, του ΕΣΣΑΑ και του ΕΣΣΑΑΛ.

(vi) Προβαίνει στην αναγκαία εξειδίκευση των αξόνων προτεραιότητας, για τους οποίους της εκχωρείται η διαχείριση, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού, των καθ' ύλην αρμόδιων υπηρεσιών συντονισμού και της Διαχειριστικής Αρχής του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση», και άλλων Διαχειριστικών Αρχών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

(vii) Μεριμνά ώστε να διαδίδονται όσο το δυνατό ευρύτερα οι πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης μέσω των αξόνων προτεραιότητας του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση» ή άλλων Ε.Π. τους οποίους διαχειρίζεται. Στο πλαίσιο αυτό εμπλέκει στα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, κλαδικές και επαγγελματικές ενώσεις.

(viii) Παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του άξονα προτεραιότητας «Ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης» του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση», καθώς και των αξόνων προτεραιότητας άλλων Ε.Π. για τους οποίους της έχει εκχωρηθεί η διαχείριση και ειδικότερα τη χρηματοοικονομική πρόοδό του, τους ποσοτικοποιημένους δείκτες και τις προοπτικές εξέλιξής του και εισηγείται στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του επιχειρησιακού προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση» προτάσεις αναθεώρησής του.

(ix) Συντάσσει την ετήσια έκθεση προόδου των θεμάτων ισότητας για το Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση».

(x) Συντάσσει τις αναγκαίες αναφορές για την προετοιμασία της ετήσιας εξέτασης των πράξεων που διαχειρίζεται στο πλαίσιο του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση» καθώς και άλλων Ε.Π. εφόσον απαιτείται.

(xi) Υποβάλλει στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Διοικητική Μεταρρύθμιση». εξαμηνιαίες εκθέσεις ποιοτικής ανάλυσης της προόδου που επιτεύχθηκε στους άξονες προτεραιότητας που διαχειρίζεται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

(i) Προετοιμάζει σε συνεργασία με τη Μονάδα Β τις προσκλήσεις για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη τους ειδικότερους στόχους και δείκτες που πρέπει να επιτευχθούν μέσω του άξονα, την πορεία των ήδη ενταγμένων πράξεων καθώς και τυχόν πρότερες ενέργειες που απαιτούνται για την έκδοση πρόσκλησης.

(ii) Εκδίδει τις προσκλήσεις για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης από τον άξονα προτεραιότητας που διαχειρίζεται και παρέχει προς τους δυνητικούς δικαιούχους, σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:

α) τους όρους επιλεξιμότητας τους οποίους πρέπει να πληρούν οι προτεινόμενες πράξεις προκειμένου να ενταχθούν για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος,

β) τις διαδικασίες για την εξέταση των αιτήσεων χρηματοδότησης και τις σχετικές χρονικές περιόδους,

γ) κριτήρια αξιολόγησης για την ένταξη των προς χρηματοδότηση πράξεων,

δ) τα αρμόδια στελέχη της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής τα οποία μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρόσκληση,

ε) την υποχρέωση δημοσιοποίησης εφόσον η πρόταση επιλεγεί, του τίτλου της πράξης, του δικαιούχου και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται.

(iii) Συγκεντρώνει και ελέγχει την πληρότητα όλων των προτάσεων που υποβάλλονται.

(iv) Αξιολογεί τις προτάσεις που υποβάλλονται, εφαρμόζοντας τα εγκεκριμένα από την Επιτροπή Παρακολούθησης κριτήρια ένταξης.

(v) Μεριμνά για την έκδοση της απόφασης ένταξης των πράξεων που διαχειρίζεται στους άξονες προτεραιότητας του επιχειρησιακού προγράμματος, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας διατύπωσης γνώμης και την ολοκλήρωση της διαδικασίας έκδοσης συμφώνου αποδοχής όρων ένταξης, καθώς και για την έκδοση τροποποιήσεων της απόφασης ένταξης. Μεριμνά για τη δημοσιοποίηση των σχετικών αποφάσεων στην οικεία ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής και της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής.

(vi) Έχει την ευθύνη για την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που καταχωρεί στο ΟΠΣ.

Μονάδα Β: Διαχείρισης και Επαληθεύσεων

(i) Μεριμνά για την επιβεβαίωση της διαχειριστικής επάρκειας των δυνητικών δικαιούχων των πράξεων που διαχειρίζεται, με βάση τα προβλεπόμενα στο σύστημα επιβεβαίωσης της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων.

(ii) Παρακολουθεί την πορεία υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων και μεριμνά για την υλοποίηση τους με βάση την απόφαση ένταξης και τις αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις, καθώς και για τη συμμόρφωσή τους με τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες καθ’ όλη την περίοδο της υλοποίησης τους. Στο πλαίσιο αυτό:

α) Συλλέγει τις περιοδικές εκθέσεις προόδου που υποβάλλουν οι δικαιούχοι, παρακολουθεί συστηματικά και μέσω επιτόπιων επαληθεύσεων το χρονοδιάγραμμα και την πορεία υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.

β) Εντοπίζει προβλήματα κατά τη διάρκεια υλοποίησης των πράξεων και μεριμνά για την έγκαιρη επίλυση τους.

γ) Συντάσσει και καταχωρεί στο ΟΠΣ τα δελτία παρακολούθησης της προόδου των πράξεων.

δ) Εξετάζει το βαθμό επίτευξης των ετήσιων ποσοτικών στόχων των πράξεων, σύμφωνα με τις αρχικά αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις. Σε περίπτωση απόκλισης από τους όρους της απόφασης ένταξης ή χρονικών καθυστερήσεων μεγαλύτερων των έξι μηνών σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο, προβαίνει σε επανεξέταση της πράξης και στην περίπτωση αδικαιολόγητων αποκλίσεων, δύναται να εισηγηθεί την ανάκληση της απόφασης ένταξης. Οι αποφάσεις ένταξης πράξεων που ανακαλούνται δημοσιεύονται στην κεντρική ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ.

ε) Παρακολουθεί τους δικαιούχους σχετικά με την τήρηση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει, την πορεία των πράξεων που εκτελούν, τις υποχρεώσεις για τη δημοσιότητα, την τήρηση χωριστής λογιστικής μερίδας ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης και την τήρηση των πολιτικών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τις οδηγίες και κατευθύνσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

στ) Μεριμνά για την έκδοση της απόφασης της ολοκλήρωσης της πράξης.

ζ) Τηρεί πλήρη φάκελο έργου κατά τα προβλεπόμενα στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου.

(iii) Προβαίνει σε εξέταση των σταδίων εξέλιξης δημοσίων συμβάσεων και ιδίως κατά τη διαδικασία διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης σύμβασης, κατά τα προβλεπόμενα στο ν. 3614/2007.

(iv) Διενεργεί επαληθεύσεις κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3614/2007 προκειμένου να επιβεβαιωθεί η παράδοση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών και η πραγματική πραγματοποίηση των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι καθώς και η συμμόρφωση των πράξεων προς τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες. Στο πλαίσιο αυτό:

α) Συλλέγει τις δηλώσεις δαπανών (μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών) που υποβάλλονται από τους δικαιούχους και τις καταχωρεί στο ΟΠΣ, μετά από τη διενέργεια διοικητικής επαλήθευσης σε κάθε δήλωση δαπάνης, κατά την οποία επιβεβαιώνεται με τα κατάλληλα έγγραφα, ότι:

− η δηλωθείσα δαπάνη είναι πραγματική,

− τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες έχουν παραδοθεί σύμφωνα με την απόφαση ένταξης,

− οι δηλώσεις δαπανών από τους δικαιούχους είναι ακριβείς,

− η πράξη και η δαπάνη είναι σύμφωνες με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο,

− τηρήθηκαν οι κατάλληλες διαδικασίες για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης της δαπάνης από άλλα κοινοτικά ή εθνικά χρηματοδοτικά μέσα ή από άλλη προγραμματική περίοδο.

Στην περίπτωση μεγάλου πλήθους δικαιολογητικών εγγράφων είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται δειγματοληπτικές επαληθεύσεις βάσει μεθόδου δειγματοληψίας κατά τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης

και Ελέγχου.

β) Διενεργεί επιτόπιες επαληθεύσεις επιμέρους πράξεων κατά τις οποίες επαληθεύεται: ότι οι πράξεις όντως εκτελούνται και τα παραδιδόμενα προϊόντα ή/και παρεχόμενες υπηρεσίες συμμορφώνονται προς τους όρους της αντίστοιχης σύμβασης ή απόφασης ένταξης, η φυσική πρόοδος της πράξης, η τήρηση των κοινοτικών κανόνων όσον αφορά τη δημοσιότητα και η ακρίβεια των πληροφοριών που παρέχει ο δικαιούχος όσον αφορά τη φυσική και οικονομική πρόοδο της πράξης. Στα όργανα επιτόπιας επαλήθευσης δύναται να συμμετέχουν και στελέχη άλλων Μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας.

γ) Προβαίνει στη διενέργεια έκτακτης επιτόπιας επαλήθευσης, εφόσον έχει σοβαρές ενδείξεις για την ύπαρξη παραβάσεων εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ενημερώνει την Αρχή Πιστοποίησης και όπου απαιτείται ζητά την αναστολή χρηματοδότησης της πράξης από την αρμόδια υπηρεσία.

(v) Τηρεί αρχεία στο ΟΠΣ για τις διοικητικές και επιόπιες επαληθεύσεις που πραγματοποιεί και για την παρακολούθηση τυχόν ευρημάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα και διαδικασίες του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου. Εάν οι επιτόπιες επαληθεύσεις διενεργούνται δειγματοληπτικά, τηρεί αρχεία που περιγράφουν και τεκμηριώνουν τη δειγματοληπτική μέθοδο και καθορίζουν τις πράξεις ή τις συναλλαγές που επιλέγονται προς επαλήθευση.

(vi) Μεριμνά για την καταβολή στους δικαιούχους της δικαιούμενης δημόσιας ενίσχυσης, που ορίζεται στην απόφαση πληρωμής με την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

(vii) Προβαίνει στην ακύρωση μέρους ή του συνόλου της δημόσιας συνεισφοράς της πράξης, η οποία επιβάλλεται βάσει επαλήθευσης σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 26 του ν. 3614/2007 και στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού, καταχωρώντας τις αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές στο ΟΠΣ.

(viii) Σε περιπτώσεις που διαπιστωθεί βάσει των επαληθεύσεων που διενεργεί αχρεωστήτως καταβληθείσα δαπάνη, εισηγείται, στον αρμόδιο διατάκτη της σχετικής δαπάνης για την έκδοση απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Μονάδα Γ: Υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων πράξεων

(i) Συνεργάζεται με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση», καθώς και άλλες ΕΥΔ για την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων των Ε.Π. που αναλαμβάνει να εκτελέσει, σύμφωνα με τους ειδικούς Στόχους και την εξειδίκευση πράξεων στους Άξονες Προτεραιότητας των Ε.Π.

(ii) Συντάσσει και υποβάλλει στην ΕΥΔ ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και τις άλλες ΕΥΔ τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για την ένταξη των πράξεων στα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

(iii) Προετοιμάζει τις απαιτούμενες ενέργειες για την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων των οποίων είναι δικαιούχος. Στο πλαίσιο αυτό:

α) Προβαίνει σε προκηρύξεις ενεργειών προς τους υποψηφίους αναδόχους των πράξεων που της ανατίθενται από τα ΕΠ, σύμφωνα με την εκάστοτε απόφαση ένταξης, εφαρμόζοντας τους κανόνες του εθνικού και κοινοτικού δικαίου.

β) Οργανώνει σε συνεργασία με τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Ε.Π. την διάδοση της πληροφορίας σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης και τις ωφέλειες που αποκομίζονται από αυτές, καθώς και την ενημέρωση των υποψήφιων αναδόχων για την υποβολή προτάσεων, σχετικά με τους στόχους και τη φύση των συχρηματοδοτούμενων ενεργειών, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, τον τρόπο υποβολής προτάσεων, το σύστημα αξιολόγησης και το σύστημα διαχείρισης των εν λόγω ενεργειών.

γ) Οργανώνει, συντονίζει και παρακολουθεί τη διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται και μεριμνά ώστε η διαδικασία αξιολόγησης να είναι αποτελεσματική, διαφανής και συνεπής προς το ισχύον εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο.

iv) Παρακολουθεί συστηματικά την εξέλιξη του φυσικού αντικειμένου των υποέργων που έχουν αναλάβει οι ανάδοχοι φορείς μέσω διοικητικών ελέγχων των στοιχείων που οι ίδιοι δηλώνουν αλλά και επιτόπιων ελέγχων όπου απαιτείται.

(v) Προβαίνει στην πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου των πράξεων (έργων/υποέργων) μέσω διοικητικού ελέγχου των στοιχείων που υποβάλλουν οι ανάδοχοι αλλά και των πορισμάτων των επιτόπιων ελέγχων, ο οποίος ολοκληρώνεται με τη σύνταξη του σχετικού εγγράφου πιστοποίησης. Κατόπιν της πιστοποίησης του φυσικού αντικειμένου προβαίνει στην έκδοση των εντύπων καταβολής χρηματοδότησης.

(vi) Υποβάλλει στις ΕΥΔ όλα τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία για την παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων καθώς και τα προβλεπόμενα από το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στοιχεία που καταχωρούνται στο ΟΠΣ και στο φάκελο έργου.

(vii) Ενημερώνει για κάθε σοβαρό θέμα που ανακύπτει τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Ε.Π. και εφαρμόζει τις υπ' αυτές εκπορευόμενες οδηγίες και κατευθύνσεις, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

(viii) Έχει την ευθύνη για την ολοκλήρωση των δράσεων του Γ΄ΚΠΣ που υλοποιεί η Γενική Γραμματεία Ισότητας καθώς και για την διενέργεια των διαδικασιών που αφορούν το κλείσιμο του Γ΄ ΚΠΣ για τις δράσεις αυτές.

(ix) Έχει την ευθύνη για την προετοιμασία, τον συντονισμό και την υλοποίηση λοιπών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στον τομέα της ισότητας των φύλων.

Μονάδα Δ: Οργάνωσης και Υποστήριξης.

(i) Μεριμνά για την υποβολή προτάσεων στη Δ.Α. του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση» ή άλλων Ε.Π. ενεργειών

τεχνικής υποστήριξης. Εκτελεί τα έργα τεχνικής υποστήριξης της εφαρμογής με δικαιούχο την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής και τηρεί τα στοιχεία φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων αυτών.

(ii) Καταρτίζει σε συνεργασία με τις άλλες Μονάδες και την ΕΥΔ και υποβάλλει στον Ειδικό Γραμματέα που εποπτεύει το Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση», μετά από έγκριση της Γενικής Γραμματέως Ισότητας, μέχρι την 30

Νοεμβρίου έκαστου έτους, ετήσιο πρόγραμμα ενεργειών για το επόμενο έτος με ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους με βάση τον στρατηγικό προγραμματισμό της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών Παρακολούθησης. Καταρτίζει τις περιοδικές εκθέσεις για τα επιτευχθέντα αποτελέσματα σε σχέση με τους ετήσιους στόχους σε συνεργασία με τις άλλες Μονάδες.

(iii) Μεριμνά για την ορθή και απρόσκοπτη λειτουργία του ΟΠΣ στην Ειδική Υπηρεσία και παρέχει υποστήριξη προς τους χρήστες. Προς τούτο συνεργάζεται με τη Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση» ή όποια άλλη ΕΥΔ απαιτείται.

(iv) Οργανώνει και λειτουργεί γραφείο πληροφοριών για την παροχή άμεσης ενημέρωσης και κατευθύνσεων στους ενδιαφερόμενους.

(v) Οργανώνει και τηρεί βιβλιοθήκη εργαλείων, μελετών, στοιχείων και απαραίτητων βοηθημάτων για τις ανάγκες της ειδικής υπηρεσίας.

(vi) Χειρίζεται τα θέματα που αφορούν στην υλικοτεχνική υποδομή και το προσωπικό και ειδικότερα τα διοικητικά, οικονομικά και τα θέματα οργάνωσης και εκπαίδευσης.

(vii) Τηρεί το πρωτόκολλο και το αρχείο της Υπηρεσίας, έχει την ευθύνη διακίνησης των εγγράφων και την εν γένει γραμματειακή υποστήριξη των μονάδων και του προσωπικού της.

(viii) Έχει την ευθύνη για την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που καταχωρεί στο ΟΠΣ.

…….

Σχετικές διατάξεις:

Τροποποίηση (ΦΕΚ Β 653/14 Μαΐου 2010) Τροποποίηση της με αριθμ. οικ. 131/18.4.2008 (ΦΕΚ 887Β΄/14.5.2008) κοινής υπουργικής απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών «Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής «Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ 2000−2006, του ΕΣΠΑ και λοιπών συγχρηματοδοτούμενων επιχειρησιακών προγραμμάτων» στη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών», σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3614/2007 όπως διορθώθηκε (ΦΕΚ 1179Β΄/26−06−2008)

Διορθώσεις Σφαλμάτων (ΦΕΚ 1179/ 26 Ιουνίου 2008), «Διόρθωση σφάλματος στην υπ' αριθμ. 131/18.4.2008 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών − Οικονομίας και Οικονομικών»

<u>Τμήμα Ισότητας των Φύλων του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας</u>

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207/08-12-2010) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις».

Άρθρο 27 - Τμήμα Ισότητας των Φύλων του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας

1. Στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί από 2.2.1984 Ειδικό Τμήμα «Ισότητας των Φύλων». Η λειτουργία του Τμήματος «Ισότητας των Φύλων» στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας, η απαρτία και η θητεία των μελών διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 368/1989 (ΦΕΚ 163 Α') όπως ισχύουν. Τα μέλη του Τμήματος, τακτικά και αναπληρωματικά, και ο γραμματέας του ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 25 του π.δ. 368/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Το Τμήμα Ισότητας των Φύλων συγκροτείται από: α) τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ως Πρόεδρο, ο οποίος σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αναπληρώνεται από τον Γενικό Διευθυντή Εργασίας, β) έναν εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, με τον αναπληρωτή του, γ) έναν ανώτερο υπάλληλο της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, με τον αναπληρωτή του, δ) έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων με τον αναπληρωτή του, όπως υποδεικνύεται από τους φορείς τους και ε) έναν εκπρόσωπο των εργοδοτών με τον αναπληρωτή του, όπως υποδεικνύεται από τους φορείς τους. Εισηγητής

είναι ο κατά περίπτωση αρμόδιος υπάλληλος της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας, Τμήμα Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

3. Η παράγραφος 14 του άρθρου 25 του π.δ. 368/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα του Τμήματος Ισότητας των Φύλων ανήκει η γνωμοδότηση για σχέδια νόμων, διοικητικών πράξεων και γενικά για θέματα που αναφέρονται στην εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στις εργασιακές σχέσεις, εφόσον παραπέμπονται σε αυτό από τις αρμόδιες υπηρεσίες».

<u>Τμήμα Ισότητας των Φύλων στη Διεύθυνση Όρων Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης</u>

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207/08-12-2010) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις».

Άρθρο 28 - Θέματα Υπηρεσιών Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και αρμοδιότητες αυτών

1. Τμήμα Ισότητας των Φύλων

α. Στη Διεύθυνση Όρων Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί από 2.2.1984 Τμήμα «Ισότητας των Φύλων».

β. Η περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 368/1989 αντικαθίσταται:

ΠΔ 368/1989 (ΦΕΚ Α 163/16-06-1989) Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας

Άρθρο 4

2. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας ανάγονται στα ακόλουθα θέματα, που κατανέμονται μεταξύ των Τμημάτων της ως εξής:…

«δ) Τμήμα Ισότητας των Φύλων, στο οποίο ανήκουν:

αα) Η νομοθετική πρωτοβουλία και η επεξεργασία σχεδίων νόμων και κανονιστικών διοικητικών πράξεων που αναφέρονται στην εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και στην ισότητα ευκαιριών ανδρών και γυναικών στις εργασιακές σχέσεις, στην προστασία της μητρότητας και στη συμφιλίωση επαγγελματικού, ιδιωτικού και οικογενειακού βίου, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. ββ) Η παρακολούθηση του διεθνούς και κοινοτικού δικαίου σχετικά με τα θέματα της ανωτέρω παραγράφου, σε συνεργασία με τους συναρμόδιους κάθε φορά φορείς. Εκπρόσωπος του Τμήματος Ισότητας των Φύλων μετέχει στις ελληνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς επιτροπές και ομάδες εργασίας, σχετικά με τα αντικείμενα αρμοδιότητάς του. γγ) Η παρακολούθηση των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, των διαιτητικών αποφάσεων, των εσωτερικών κανονισμών προσωπικού και των εν γένει πρακτικών στο χώρο εργασίας ως προς την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και την υιοθέτηση θετικών δράσεων στο πλαίσιο αυτής. Για το σκοπό αυτόν συνεργάζεται με κάθε αρμόδια Υπηρεσία συμπεριλαμβανομένων του Σ.ΕΠ.Ε. και του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (Ο.ΜΕ.Δ.), οι οποίες υποχρεούνται να αποστέλλουν σε αυτό όλα τα σχετικά στοιχεία, λαμβάνει δε υπόψη σχετικές απόψεις, πληροφορίες ή στοιχεία των κοινωνικών εταίρων. δδ) Η συλλογή στοιχείων και στατιστικών

δεδομένων για τη θέση των εργαζομένων και των δύο φύλων στην Ελλάδα και η παρακολούθηση της εφαρμογής ειδικών θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας ευκαιριών για τα δύο φύλα και την εξάλειψη των ανισοτήτων στις εργασιακές σχέσεις. εε) Η ενημέρωση σχετικά με τις «καλές πρακτικές» στα θέματα που ρυθμίζει ο παρών νόμος. Για το σκοπό αυτόν ζητούνται σχετικές πληροφορίες και στοιχεία από Δημόσιες Υπηρεσίες, Ανεξάρτητες Αρχές, Διαχειριστικές Αρχές κοινοτικών και άλλων πόρων ή από άλλον αρμόδιο φορέα. στστ) Η ενημέρωση των εργοδοτών, των εργαζομένων, των συνδικαλιστικών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων που ασχολούνται με την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την ισότητα των φύλων στις εργασιακές σχέσεις.»

…

<u>Γραφεία Ισότητας των Φύλων στις Επιθεωρήσεις Εργασίας</u>

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207/08-12-2010) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις».

Άρθρο 28 - Θέματα Υπηρεσιών Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και αρμοδιότητες αυτών

…2. Γραφεία Ισότητας των Φύλων

α. Σε όλες τις Επιθεωρήσεις Εργασίας (Διευθύνσεις, Τμήματα και Γραφεία) λειτουργούν από 2.2.1984 «Γραφεία Ισότητας των Φύλων».

β. Στο άρθρο 9 του π.δ. 136/1999 (ΦΕΚ 134 Α') προστίθεται παράγραφος 3.

Προεδρικό Διάταγμα 136/1999 (ΦΕΚ Α 134/30-06-1999) Οργάνωση Υπηρεσιών Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.)

Άρθρο 9

Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Κοινωνικής Επιθεώρησης καθώς και οι Διευθύνσεις Κοινωνικής Επιθεώρησης Αθηνών, Πειραιά, Ανατολικής Αττικής και Δυτικής Αττικής έχουν τις παρακάτω αρμοδιότητες που κατανέμονται μεταξύ των Τμημάτων τους ως εξής:…

«3. Γραφείο Ισότητας των Φύλων: (μη αυτοτελές)

α) Ενημέρωση και συνεργασία με τον Συνήγορο του Πολίτη, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 8 περ. α' και 11 του άρθρου 25. β) Ενημέρωση του Τμήματος Ισότητας των Φύλων της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για θέματα του παρόντος νόμου. γ) Συνεργασία με το Τμήμα Ισότητας των Φύλων της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, τον Συνήγορο του Πολίτη και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, για την ενημέρωση και για την εφαρμογή από τους Κοινωνικούς Επιθεωρητές Εργασίας των ρυθμίσεων του παρόντος. Για το σκοπό αυτόν τα σχετικά στατιστικά στοιχεία τηρούνται ανά φύλο. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης ορίζει τον υπεύθυνο του Γραφείου Ισότητας των Φύλων.»

4.3.3.4. Περιφερειακή διοίκηση

Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων

Νόμος 2839/2000 (ΦΕΚ Α 196/12-09-2000), «Ρυθμίσεις θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 6 - Ρυθμίσεις θεμάτων Γενικής Γραμματείας Ισότητας

2. Σε κάθε Περιφέρεια συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα, Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας που αποτελείται από: α) τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ως Πρόεδρο, β) δύο εκπροσώπους της Γενικής Γραμματείας Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, γ) έναν εκπρόσωπο της Ενωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (Ε.Ν.Α.Ε.) και δ) έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ενωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.). Οι εκπρόσωποι της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και τα μέλη που υποδεικνύονται από την Ε.Ν.Α.Ε. και την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ορίζονται με τους αναπληρωτές τους για διετή θητεία. Χρέη Γραμματέα της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας εκτελεί υπάλληλος της Περιφέρειας, ο οποίος ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της

Περιφέρειας.

3. Η Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα της Περιφέρειας, καθώς και στη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση και κατοχύρωση της ισότητας των δύο φύλων σε όλους τους τομείς. Διοργανώνει εκδηλώσεις, ελεύθερες συζητήσεις, συνέδρια και επιμορφωτικά προγράμματα, με στόχο την ισότητα των δύο φύλων στην Περιφέρεια. Καταγράφει σε περιφερειακό επίπεδο τις δομές και τους φορείς που προωθούν θέματα Ισότητας των δύο φύλων και προωθεί τη διασύνδεση και το συντονισμό των Ο.Τ.Α., των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των κοινωνικών φορέων της Περιφέρειας σε θέματα Ισότητας των δύο φύλων. Εισηγείται προς το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας την ένταξη έργων στις Σ.Α.Ε.Π. με αντικείμενο την κατοχύρωση των ίσων ευκαιριών και για τα δύο φύλα, καθώς και την ενημέρωση και πληροφόρηση των πολιτών της Περιφέρειας σε θέματα που αφορούν την Ισότητα των δύο φύλων.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των Περιφερειακών Επιτροπών Ισότητας, μπορεί να εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου και να ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής των παραγράφων 2 έως και 4 του παρόντος άρθρου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση των μελών

Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ Α 87/07-06-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Άρθρο 186

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

VI.1. Σε κάθε περιφέρεια συγκροτείται, με απόφαση του Περιφερειάρχη, Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, η οποία αποτελείται από: α) τον περιφερειάρχη, ως πρόεδρο, και τον οριζόμενο από αυτόν, σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του, αντιπεριφερειάρχη, β) ένα μέλος του περιφερειακού συμβουλίου, που ορίζεται από το συμβούλιο, γ) εκπρόσωπο των δήμων της περιφέρειας, που υποδεικνύεται από την οικεία

Περιφερειακή Ένωση Δήμων, δ) εκπρόσωπο αντιπροσωπευτικής γυναικείας οργάνωσης της περιφέρειας, που υποδεικνύεται από αυτή και ε) εκπρόσωπο της Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, που υποδεικνύεται από τον αντίστοιχο Γενικό Γραμματέα. Τα υπό στοιχεία β' έως και ε' μέλη ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, για τετραετή θητεία. Χρέη γραμματέα της ανωτέρω Επιτροπής εκτελεί υπάλληλος της περιφέρειας, ο οποίος ορίζεται από τον περιφερειάρχη.

2. Η Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) μεριμνά και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή πολιτική της περιφέρειας, λαμβάνοντας υπόψη τις πολιτικές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. β) Διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα της περιφέρειας τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής. γ) Εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο την ένταξη έργων στις Σ.Α.Ε.Π. που προωθούν τα ανωτέρω μέτρα και τις σχετικές δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών και δ) συνεργάζεται με το Συμβουλευτικό Κέντρο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, στην περιφέρεια, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

4.3.3.5. Τοπική αυτοδιοίκηση

Υπηρεσιακές μονάδες για την πολιτική της ισότητας των φύλων σε επίπεδο δήμων

Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ Α 87/2010-06-07) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Άρθρο 97 - Υπηρεσιακές μονάδες δήμων

Οι συνιστώμενοι δια του παρόντος δήμοι και στο πλαίσιο κατάρτισης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας και της Συγκρότησης των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με το άρθρο 10 του κυρωτικού νόμου 3584/2007 (ΦΕΚ 143 Α'), υποχρεούνται μέχρι 31.12.2012 να περιλάβουν, στους ανωτέρω οργανισμούς, και υπηρεσιακές μονάδες με τα ακόλουθα αντικείμενα:

……

η) Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων.

…….

Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων

Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ Α 87/2010-06-07) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης».

Άρθρο 70 - Επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του μπορεί να συγκροτεί επιτροπές για την επεξεργασία και εισήγηση θεμάτων της αρμοδιότητας του…

2. Στις επιτροπές προεδρεύει δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται με την απόφαση της συγκρότησης. Σε αυτές μετέχουν σύμβουλοι που προτείνονται από όλες τις Δημοτικές Παρατάξεις του δημοτικού συμβουλίου, υπάλληλοι της αρμόδιας διεύθυνσης του δήμου, καθώς και ιδιώτες εμπειρογνώμονες στα θέματα της επιτροπής και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της περιοχής.

Ποσόστωση στον αριθμό των δημοτικών και περιφερειακών συμβούλων

4.3.3.6. Ανεξάρτητοι φορείς

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Νόμος 2667/1998 (ΦΕΚ Α 281/18-12-1998) Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής

Άρθρο 1 - Σύσταση και αποστολή

1. Συνιστάται Εθνική Επιτροπή για τα δικαιώματα του ανθρώπου, η οποία υπάγεται στον Πρωθυπουργό.

…

4. Η Επιτροπή αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

5. Η Επιτροπή έχει ως αποστολή:

α) Τη διαρκή παρακολούθηση αυτών των θεμάτων, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας.

β) Την ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο με ανάλογα όργανα διεθνών οργανισμών, όπως ο Ο.Η.Ε., το Συμβούλιο της Ευρώπης, ο Ο.Α.Σ.Ε. ή άλλων κρατών.

γ) Τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα του αντικειμένου της.

6. Η Επιτροπή ιδίως:

α) Εξετάζει ζητήματα σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου που της θέτει η Κυβέρνηση ή η Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής ή της προτείνουν τα μέλη της ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

β) Υποβάλλει συστάσεις και προτάσεις, εκπονεί μελέτες, υποβάλλει εκθέσεις και γνωμοδοτεί για τη λήψη νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

γ) Αναπτύσσει πρωτοβουλίες για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

δ) Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος ε) Εκφέρει γνώμη για εκθέσεις που πρόκειται να υποβάλει η χώρα σε διεθνείς οργανισμούς για συναφή θέματα.

στ) Διατηρεί μόνιμη επικοινωνία και συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς, παρεμφερή όργανα άλλων χωρών καθώς και εθνικές ή διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

ζ) Γνωστοποιεί δημόσια τις θέσεις της με κάθε πρόσφορο τρόπο. η) Συντάσσει ετήσια έκθεση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

θ) Οργανώνει Κέντρο Τεκμηρίωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου. ι) Εξετάζει την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και εκφέρει σχετική γνώμη προς τα αρμόδιο όργανα της Πολιτείας.

4.3.3.7. Εποπτευόμενοι φορείς - Έρευνα και τεκμηρίωση

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας

Νόμος 1835/1989 (ΦΕΚ Α 76/14-03-1989) «Σύσταση Υπουργείου Τουρισμού και ρύθμιση θεμάτων δημόσιας διοίκησης»

Άρθρο 5 - Ίδρυση Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας

1. Ιδρύεται ερευνητικό - επιμορφωτικό κέντρο, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) με έδρα την Αθήνα, που υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Το Κ.Ε.Θ.Ι. έχει ως κύριο σκοπό τη διεξαγωγή επιστημονικών μελετών και ερευνών για θέματα ισότητας των φύλων, καθώς και την προαγωγή της ισότητας ευκαιριών στην απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη με το σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση γενικά προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ιδίως για γυναίκες και γενικά τη διάδοση και εφαρμογή της πολιτικής ισότητας ευκαιριών και για τα δύο φύλα.

3. Ειδικότεροι σκοποί του Κ.Ε.Θ.Ι. είναι:

α. Η πραγματοποίηση επιστημονικών μελετών και ερευνών για θέματα ισότητας των δύο φύλων.

β. Ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η εκτέλεση, παρακολούθηση και αξιολόγηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, επιμόρφωσης και ενημέρωσης, ιδίως γυναικών, με στόχο την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και γενικά τη συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

γ. Η συλλογή, η αξιολόγηση και περαιτέρω αξιοποίηση στοιχείων και πορισμάτων μελετών, ερευνών και λοιπών δραστηριοτήτων περιλαμβανομένων των εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών μεθόδων που σχετίζονται με την πολιτική ισότητας ευκαιριών των φύλων.

δ. Η συνεργασία με εθνικούς, αλλοδαπούς και διεθνείς οργανισμούς, εκπαιδευτικά, επιστημονικά και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων για θέματα που σχετίζονται με την πραγματοποίηση των σκοπών του.

ε. Η διοργάνωση συνεδρίων, συναντήσεων, διασκέψεων και κάθε είδους εκδηλώσεων δημόσιου διαλόγου και προβολής θεμάτων σχετικά με την ισότητα ευκαιριών.

στ. Η ενημέρωση για θέματα που σχετίζονται με τις πολιτικές ισότητας ευκαιριών, με την έκδοση και δημοσίευση μελετών και ερευνών, καθώς και αλλού προσφόρου ενημερωτικού υλικού, με την έκδοση εντύπων ή και την παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού.

ζ. Με αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας, που εκδίδονται έπειτα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να ορίζονται και άλλοι ειδικοί σκοποί του Κ.Ε.Θ.Ι. στο πλαίσιο του γενικού σκοπού της παραγράφου 2 αυτού του άρθρου.

4. Οι πόροι του Κ.Ε.Θ.Ι. είναι οι ακόλουθοι:

α. Η τακτική επιχορήγηση που εγγράφεται κατ' έτος στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης.

β. Πρόσθετη κατ' έτος επιχορήγησης από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης ή άλλου φορέα.

γ. Έσοδα από την παροχή υπηρεσιών στο Δημόσιο σε νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και ιδιώτες.

δ. Έσοδα από την εκμετάλλευση της περιουσίας του

ε. Έσοδα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία τις Υπηρεσίες και τους Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από κάθε άλλο Διεθνές Ταμείο.

στ. Δωρεές, κληρονομιές, κληροδοσίες και κάθε είδους επιχορηγήσεις προς αυτό.

ζ. Έσοδα από οποιαδήποτε άλλη πηγή, συμπεριλαμβανομένων ειδικών επιχορηγήσεων και χρηματοδοτήσεων δημόσιων υπηρεσιών, και φορέων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

5. α. Το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.) διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο με τριετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεώνεται. Τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζει με απόφασή του ο Υπουργός Εσωτερικών. Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχουν επιστήμονες με κύρος, εμπειρία και ευρύτερη επιστημονική και κοινωνική δράση σε θέματα ισότητας των φύλων, ενώ δύο από τα μέλη του μπορεί να είναι προσωπικότητες κύρους με δράση σε θέματα πολιτικών ισότητας των φύλων. Με την έκδοση της παραπάνω απόφασης λήγει αυτοδικαίως και αζημίως η θητεία του επταμελούς Διοικητικού Συμβουλίου του Κ.Ε.Θ.Ι.

β. Το Κ.Ε.Θ.Ι. εκπροσωπείται νόμιμα από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Γενικός Διευθυντής προΐσταται όλων των υπηρεσιών του, στα πλαίσια των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

γ. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα αποφασιστικά, συλλογικά και μονομελή όργανα διοίκησης, οι αρμοδιότητες, η σύνθεσή τους, η νόμιμη συγκρότηση και απαρτία των συλλογικών οργάνων καθώς και τα ειδικότερα προσόντα των προσώπων που διορίζονται σε αυτά. Με όμοιες αποφάσεις μπορούν να ανακατανέμονται οι αρμοδιότητες των ανωτέρω οργάνων.

δ. Ο Γενικός Διευθυντής και τα πρόσωπα που ορίζονται σε θέσεις μονομελών οργάνων διοίκησης απασχολούνται στο Κ.Ε.Θ.Ι. με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών με δυνατότητα ανανέωσης. Οι κάθε είδους αποδοχές και αποζημιώσεις των ανωτέρω, καθώς και οι αποζημιώσεις των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, έπειτα από έγκριση του Υπουργού Προεδρίας.

6. Η πλήρωση των θέσεων των μονομελών οργάνων διοίκησης του Κ.Ε.Θ.Ι. και του λοιπού προσωπικού του μπορεί να γίνει και με απόσπαση από θέση του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή με παράλληλη άσκηση των καθηκόντων τους, εφόσον πρόκειται για καθηγητές και κάθε είδους διδακτικό και επιστημονικό προσωπικό των Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.

Η απόσπαση, από θέση του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., προϊσταμένων τμημάτων, γίνεται κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων. Ο χρόνος υπηρεσίας συνυπολογίζεται και προσμετράται για την προαγωγή του υπαλλήλου στον επόμενο βαθμό. Η ισχύς της παρούσας διάταξης αρχίζει από την 1η Νοεμβρίου 2002.

7. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας, έπειτα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την εσωτερική οργάνωση τη λειτουργία και την οικονομική διαχείριση του Κ.Ε.Θ.Ι. στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας και καταρτίζονται οι ακόλουθοι κανονισμοί:

α. Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας και οικονομικών.

Με τον κανονισμό αυτόν ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας των διοικητικών και γνωμοδοτικών οργάνων του και των λοιπών υπηρεσιών του, καθώς και θέματα κατάστασης προσωπικού, οικονομικής διαχείρισης, σύναψης δανείων, εκτέλεσης προμηθειών.

β. Κανονισμός ανάθεσης μελετών, εκτέλεσης προγραμμάτων και λοιπών δράσεων.

Με τον κανονισμό αυτόν ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την ανάθεση, αξιολόγηση και παρακολούθηση μελετών, ερευνών, προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης επιμόρφωσης, ενημέρωσης και μέτρων για την προώθηση της ισότητας ευκαιριών και την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων για την προώθηση των σκοπών του, όπως εκδόσεις, συνέδρια. Με τον ίδιο κανονισμό καθορίζονται και τα θέματα που σχετίζονται με τους όρους και προϋποθέσεις ανάθεσης υπηρεσιών σε τρίτους με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου, καθώς και κάθε είδους συνεργασίας και αναθέσεις παροχής υπηρεσιών σε κατάλληλα φυσικά και νομικά πρόσωπα".

Όπως αντικαταστάθηκε από το την παρ. 1 άρθρου 15 του Ν. 2266/1994 (ΦΕΚ Α 218).

Όπως το εδάφιο στο τέλος της παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 4 άρθρου 26 του Ν. 2738/1999 (ΦΕΚ Α 180).

Οι φράσεις στο τέλος της παρ. 6 προστέθηκαν με το άρθρο 8 του ν. 3094/2003 (Α΄10/22.1.2003), ισχύουν, όμως, από 1.11.2002.

Στη παρ. 5 εδάφιο α προστέθηκε εδάφιο με το άρθρο 21 παρ. 11 του ν. 3801/2009 ΦΕΚ Α 163

Το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 3858/2010 ΦΕΚ Α 102/1.7.2010 εποπτεύεται από τόν Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Όπου στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που διέπει το Κέντρο Ερευνών

για Θέματα Ισότητας αναφέρεται ο Υπουργός Προεδρίας, νοείται ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σύμφωνα με το άρθρο 38 του ν. 3858/2010 ΦΕΚ Α 102/1.7.2010.

Όπως η περ. α της παρ. 5 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 παρ. 1 του ν. 4018/2011 ΦΕΚ Α 215/30.9.2011

Προεδρικό Διάταγμα 42/1994 (ΦΕΚ Α 33/11-03-1994) Σύσταση Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας

Άρθρο 1

Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας" (Κ Ε Θ Ι), με έδρα την Αθήνα, το οποίο υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης. (άρθρο 5 παρ. 1Ν. 1835/89).

Άρθρο 2 Σκοποί του Κ Ε Θ Ι

Το Κ Ε Θ Ι έχει τους σκοπούς που καθορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 1835/89.

Άρθρο 3 Όργανα Διοίκησης του Κέντρου

Οργανα Διοίκησης του Κέντρου είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και ο Γενικός Διευθυντής (άρθρο 5 παρ. 3 Ν.1835/89)

Άρθρο 4 Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Κ Ε Θ Ι διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και επτά ακόμη μέλη.

2. Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα λοιπά επτά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, και επιλέγονται από επιστήμονες και προσωπικότητες με κύρος, εμπειρία σε διοικητικά θέματα και γνώσεις και εμπειρία σχετικές με θέματα ισότητας των δύο φύλων.

3. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής.

4. Χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κέντρου που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ.

5. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ., μετέχουν χωρίς ψήφο ο Γενικός Διευθυντής και ο Νομικός Σύμβουλος του Κ Ε Θ Ι

Άρθρο 5 Αρμοδιότητες - Λειτουργία Δ.Σ.

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί το Κ Ε Θ Ι και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Προτείνει στον Υπουργό Προεδρίας τον κανονισμό οργάνωσης, διάρθρωσης, στελέχωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του Κέντρου.

β) Με εισήγηση του Γενικού Διευθυντή καταρτίζει και εγκρίνει τον ετήσιο προυπολογισμό, ισολογισμό και απολογισμό και προβαίνει στις απαραίτητες τροποποιήσεις που γίνονται στον προυπολογισμό κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης του.

γ) Αποφασίζει για τη σύναψη συμβάσεων αγορών, πωλήσεων μισθώσεων κινητών και ακινήτων.

δ) Αποφασίζει την πρόσληψη του Γενικού Διευθυντή και ερευνητικού, διοικητικού και λοιπού βοηθητικού προσωπικού του Κέντρου.

ε) Παρακολουθεί και ελέγχει το Γενικό Διευθυντή στην εκτέλεση των καθηκόντων του.

στ) Αποφασίζει τη διοργάνωση συμποσίων, συνεδρίων και σεμιναρίων για θέματα ισότητας.

ζ) Συνιστά, προς υποβοήθηση της εκπλήρωσης του σκοπού του Κέντρου, Επιτροπές που αποτελούνται από μέλη του ή υπαλλήλους του Κέντρου ή τρίτους και αναθέτει σ` αυτές συγκεκριμένα έργα και καθορίζει τις αρμοδιότητές τους.

η) Αποφασίζει για την αποστολή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

θ) Αποφασίζει για τη σύσταση παραρτημάτων του Κ Ε Θ Ι σε διάφορες περιοχές της χώρας.

ι) Ορίζει τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος.

ια) Αποφασίζει για κάθε άλλο θέμα που δεν προβλέπεται ειδικά απά το παρόν.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει τακτικώς κάθε μήνα και εκτάκτως όταν παραστεί ανάγκη, ή το ζητήσουν τουλάχιστον πέντε από τα μέλη του.

το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα 5 από τα μέλη του και οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών.

3. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου εκπροσωπεί το Κ Ε Θ Ι σ` όλες τις σχέσεις ενώπιον κάθε Αρχής και δικαστηρίου και ακόμη έναντι κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου.

Άρθρο 6 Εκτελεστική Επιτροπή

1. Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από τον Αντιπρόεδρο και 2 μέλη που εκλέγονται μεταξύ των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Της Εκτελεστικής Επιτροπής προεδρεύει ο Αντιπρόεδρος του Κέντρου.

3. Η Εκτελεστική Επιτροπή συνέρχεται τακτικώς μια φορά την εβδομάδα και εκτάκτως όταν παρίσταται ανάγκη.

Άρθρο 7

Η Εκτελεστική Επιτροπή του Κ Ε Θ Ι έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) Επεξεργάζεται και υποβάλλει προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο το πρόγραμμα δράσης του Κέντρου για το επόμενο έτος.

β) Επιλαμβάνεται και αποφασίζει για κάθε θέμα της αρμοδιότητας του Διοικητικού Συμβουλίου κατόπιν εξουσιοδότησης υπό τούτου.

γ) Αποφασίζει και εισηγείται στο Δ.Σ. για τον τρόπο εκτέλεσης του προγράμματος δράσης και έχει την ευθύνη της παρακολούθησης των διαφόρων ερευνητικών προγραμμάτων που πραγματοποιεί το Κέντρο καθώς επίσης και των διαφόρων μελετών - ερευνών που αναλαμβάνει το Κέντρο.

δ) Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τα σχετικά με την έκδοση και δημοσίευση των διαφόρων μελετών και ερευνών καθώς και για την έκδοση και διακίνηση άλλων Εντύπων.

ε) Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τα σχετικά με διοργάνωση συνεδρίων, διεθνών συναντήσεων και συνδιασκέψεων που αφορούν την ισότητα.

στ) Συντάσσει ετήσια έκθεση για την εξέλιξη των ερευνητικών προγραμμάτων.

ζ) Γνωμοδοτεί σε ειδικά ερωτήματα και σε κάθε άλλο θέμα που παραπέμπει σε αυτό το Δ.Σ.

η) Καθορίζει τη διαδικασία σύνταξης, έγκρισης και χρηματοδότησης των ερευνητικών προγραμμάτων, καθώς και τη διαδικασία πληρωμής των δαπανών και παραλαβής των ερευνητικών έργων.

θ) Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τα σχετικά με ανάθεση μελετών με αμοιβή, σε ερευνητές και επιστήμονες που δεν ανήκουν στο Κ Ε Θ Ι εφ` όσον η πραγματοποίηση των μελετών αυτών δεν είναι δυνατή από το ερευνητικό προσωπικό του Κέντρου.

ι) Εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο τα σχετικά με την ανάληψη και τους όρους εκτέλεσης ερευνητικών προγραμμάτων και παροχής υπηρεσιών για λογαριασμό τρίτων.

Άρθρο 8 Γενικός Διευθυντής

1. Ο Γενικός Διευθυντής των υπηρεσιών του Κ Ε Θ Ι προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου που μπορεί να ανανεώνεται.

2. Ο Γενικός Διευθυντής πρέπει να είναι πτυχιούχος εκπαιδευτικού ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ισότιμου της αλλοδαπής με μεταπτυχιακούς τίτλους και να έχει ευρεία γενική μόρφωση και πείρα σε θέματα που σχετίζονται με την ισότητα των δύο φύλων και να έχει διοικητικές ικανότητες καθώς και επαρκή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης Γλώσσας.

3. Σε περίπτωση απουσίας τού ή κωλύματος, τα καθήκοντά του θα ασκούνται με απόφαση του Δ.Σ. από υπάλληλο του Κ Ε Θ Ι αναλόγων προσόντων.

Άρθρο 9 Αρμοδιότητες Γενικού Διευθυντή

1. Ο Γενικός Διευθυντής του Κ Ε Θ Ι έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

α) Διευθύνει τις υπηρεσίες του Κ Ε Θ Ι είναι προϊστάμενος του προσωπικού και ευθύνεται για την καλή και απρόσκοπτη λειτουργία τους.

β) Επιμελείται και παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής.

γ) Παρίσταται στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής και εισηγείται τα θέματα που έχουν σχέση με τις αρμοδιότητές του καθώς και λαμβάνει κάθε μέτρο ικανό να συμβάλλει στην

καλή λειτουργία των υπηρεσιών, και την εκπλήρωση του σκοπού του Κ Ε Θ Ι.

δ) Υπογράφει την τρέχουσα αλληλογραφία και τα προπαρασκευαστικά ή διαβιβαστικά έγγραφα του Κ Ε Θ Ι και προσυπογράφει τα έγγραφα που υπογράφονται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ.

ε) Εντέλλεται την εκτέλεση των σχετικών δαπανών μέσα στα όρια του προϋπολογισμού και των αποφάσεων της εκτελεστικής επιτροπής και του Διοικητικού Συμβουλίου περί διαθέσεως πιστώσεων.

στ) Υπογράφει τις επιταγές, τα εντάλματα πληρωμής τα γραμμάτια εισπράξεων και τα δελτία συμψηφιστικών λογιστικών πράξεων.

ζ) Φροντίζει για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, ισολογισμού και απολογισμού του Κ Ε Θ Ι.

2. Με έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ο Γενικός Διευθυντής μπορεί να εκχωρεί το δικαίωμα υπογραφής εγγράφων που αφορούν θέματα της αρμοδιότητάς του σε υπαλλήλους του Κέντρου.

Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 του Νόμου 1835/1989 έχουν εκδοθεί και οι ακόλουθες Υπουργικές Αποφάσεις:

ΥΑ 34826 οικ. (ΦΕΚ Β/675/18-05-2010) Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων του Υφυπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Στο Γενικό Γραμματέα Ισότητας των

Φύλων και στους Προϊσταμένους Οργανικών Μονάδων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων

ΥΑ 22935 (ΦΕΚ Β/1622/2004)Συμπλήρωση ΥΑ 219/1995(Όργανα Διοίκησης Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας)

Αριθ. 1047/Β` 664/1995. Τροποποίηση και συμπλήρωση της Υ.Α. 219/6.2.1995 (ΦΕΚ 798/7.2.1995) για τον καθορισμό Αποφασιστικών, συλλογικών και Μονομελών Οργάνων Διοίκησης του Κέντρου Ερευνών Ισότητας

Απ.ΥΦ 963 ΦΕΚ Β/638/1995 Παραρτήματα του Κέντρου Ερευνών για θέματα Ισότητας

Απ. ΥΦ 1001 ΦΕΚ Β/557/1994) Τροποποίηση.ΥΑ ΓΥΦ 803/1994 (κανονισμός ΚΕΘΙ)

4.3.3.8. Φορείς παρακολούθησης για την καταπολέμηση των διακρίσεων

Στην απασχόληση

Βοηθός Συνήγορος για την παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών

Νόμος 3488/2006 (ΦΕΚ Α 191/11-09-2006) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο13 Φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών

1. Φορέας παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στο πεδίο εφαρμογής και κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη.

3. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του ν. 3094/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από έξι (6) Βοηθούς Συνηγόρους. Ο Συνήγορος του Πολίτη αναθέτει σε Βοηθούς Συνηγόρους την εκτέλεση των καθηκόντων του Συνηγόρου για το Παιδί, καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου αυτού.»

Η ανωτέρω διάταξη, με την οποία εντάχθηκε στο Συνήγορο του Πολίτη Βοηθός Συνήγορος για την παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών καταργήθηκε με το Νόμο 3896/2010.

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207/08-12-2010) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις».

Άρθρο 25 (Άρθρο 20 της Οδηγίας)

1. Φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη.

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3094/2003 (ΦΕΚ 10 Α΄) προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής: «Ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά: α) την πρόσβαση στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εξέλιξης και στην επαγγελματική κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης με σκοπό την απασχόληση, β) τις συνθήκες και τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 20 της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ.»

Στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες

Νόμος 3769/2009 (ΦΕΚ Α 105/01-07-2009) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 11 - Φορείς παρακολούθησης και προώθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών

1. α) Φορείς παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, ορίζονται, για μεν τις δημόσιες υπηρεσίες και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ο Συνήγορος του Πολίτη (παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 - ΦΕΚ 10 Α'), για δε τον ιδιωτικό τομέα, ο Συνήγορος του Καταναλωτή (ν. 3297/2004 - ΦΕΚ 259 Α). β) Ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Συνήγορος του Καταναλωτή είναι επιφορτισμένοι με την προώθηση, την ανάλυση, τον έλεγχο και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης των προσώπων χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι ζημιώνεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, ακόμη και αν έχει λήξει η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας φέρεται ότι σημειώθηκε η διάκριση, δύναται να απευθύνεται στον αρμόδιο, κατά περίπτωση, Φορέα.

2. Κάθε δημόσια αρχή που δέχεται καταγγελίες ή κοινοποιούνται σε αυτήν πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος νόμου, τις διαβιβάζει στον αρμόδιο Φορέα, σύμφωνα με τα παραπάνω.

3. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου, ο αρμόδιος Φορέας διεξάγει έρευνα και διαμεσολαβεί με κάθε πρόσφορο τρόπο για την άρση της προσβολής της ίσης μεταχείρισης. Εφόσον η διαμεσολάβηση προς άρση της προσβολής δεν επιφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα, το τελικό πόρισμα του Φορέα διαβιβάζεται στην καθ' ύλην αρμόδια Αρχή, προκειμένου να επιβληθούν κυρώσεις ή και να κινηθεί η πειθαρχική διαδικασία και, ακολούθως, η αρμόδια Αρχή ενημερώνει το Φορέα σχετικά.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Συνήγορος του Καταναλωτή υποβάλλουν στη Βουλή των Ελλήνων, πέρα από τις ετήσιες εκθέσεις τους το Μάρτιο και τον Ιούνιο κάθε έτους αντίστοιχα, ειδικές εκθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος νόμου. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν και τις τυχόν υποθέσεις που ενέχουν διακρίσεις λόγω φύλου, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, και εισηγήσεις μέτρων για την εξάλειψη των εν λόγω διακρίσεων. Οι εκθέσεις κοινοποιούνται πέρα από τα πρόσωπα που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 και στην παράγραφο 11 του άρθρου 3 του ν. 3297/2004, και στη ΓΓΙΦ, η οποία, βάσει αυτών των στοιχείων, προβαίνει σε εισηγήσεις και παρεμβάσεις στο πλαίσιο της αρμοδιότητας της για την

παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την ισότητα των φύλων και την προώθηση νομοθετικών μέτρων για την ουσιαστική πραγματοποίηση της. Η ΓΓΙΦ συνεργάζεται με τον Συνήγορο του Πολίτη, τον Συνήγορο του Καταναλωτή, το Υπουργείο Ανάπτυξης και τα συναρμόδια Υπουργεία, προς ενημέρωση των ενδιαφερόμενων προσώπων για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, τη διάδοση των καλών πρακτικών ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και τη διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Άρθρο 12 - Διάλογος με φορείς και διάχυση πληροφοριών

1. Η ΓΓΙΦ ενθαρρύνει το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών φορέων, καθώς και το διάλογο με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που προωθούν την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, σύμφωνα με το σκοπό και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στο πλαίσιο της αποστολής της για τη διεξαγωγή κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της χώρας και ειδικότερα για θέματα κοινωνικής πολιτικής, ενθαρρύνει το διάλογο με τις οργανώσεις - μέλη της, με σκοπό την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργό συμμετοχή τους στην προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με το σκοπό και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης

Νόμος 3304/2005 (ΦΕΚ Α 16/27-01-2005) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού»

Άρθρο19 Φορείς προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης

1. Φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις περιπτώσεις που αυτή παραβιάζεται από δημόσιες υπηρεσίες είναι ο Συνήγορος του Πολίτη. Ως δημόσιες υπηρεσίες νοούνται οι αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 (ΦΕΚ 10 Α).

2. Φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις περιπτώσεις που αυτή παραβιάζεται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν εκείνων που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο, και με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, είναι η συνιστώμενη με το άρθρο 21 Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης.

3. Στον τομέα απασχόλησης και εργασίας, φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης στις περιπτώσεις που αυτή παραβιάζεται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν εκείνων που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο είναι το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.). Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Σ.ΕΠ.Ε., ως φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, εφαρμόζεται συμπληρωματικώς το άρθρο 22 του παρόντος νόμου. Το Σ.ΕΠ.Ε., σε ειδικό κεφάλαιο της ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων που δημοσιεύει, αναφέρεται στην εφαρμογή και προώθηση της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης.

Νόμος 3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/05-08-2011) Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1

Σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.)

Συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), το οποίο υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής

Ασφάλισης. Συνιστάται επίσης μία θέση μετακλητού Ειδικού Γραμματέα, ο οποίος προΐσταται του Σώματος αυτού (άρθρο 53 του π.δ. 63/2005, Α`98).

Άρθρο 2

Έργο και αρμοδιότητες - Ελεγκτική και υποστηρικτική δράση

1. Έργο του Σ.ΕΠ.Ε. είναι η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, η έρευνα της ασφαλιστικής κάλυψης και παράνομης απασχόλησης των εργαζομένων, η συμφιλίωση και επίλυση των εργατικών διαφορών, καθώς και η παροχή πληροφοριών σε εργαζόμενους και εργοδότες σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κείμενων διατάξεων.

2. Για την εκτέλεση του έργου του, το Σ.ΕΠ.Ε. έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. Επιθεωρεί και ελέγχει τους χώρους εργασίας με κάθε πρόσφορο μέσο, προβαίνει σε κάθε είδους αναγκαία εξέταση και έλεγχο σε όλες τις επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα και γενικότερα σε κάθε ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο εργασίας ή εκμετάλλευσης ή χώρο όπου πιθανολογείται ότι απασχολούνται εργαζόμενοι, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις, όπως της παραγράφου 5 του άρθρου 2 και της παραγράφου 4 του άρθρου 69 του ν. 3850/2010 (Α`84), και επιβλέπει την τήρηση και εφαρμογή:

εε) της νομοθεσίας για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

ζ. Ελέγχει την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην εργασία και απασχόληση και ειδικότερα του ν. 3896/2010 (Α` 207), καθώς και την τήρηση των διατάξεων για την προστασία της μητρότητας και των διατάξεων συμφιλίωσης επαγγελματικού, οικογενειακού και προσωπικού βίου και ειδικότερα του ν. 1483/1984 (Α153), του άρθρου 25 του ν. 2639/1998 (Α` 205), του άρθρου 11 του ν. 2874/2000 (Α`286), του άρθρου 7 του ν. 3144/2003 (Α`111), του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 (Α`58), του π.δ.176/1997 (Α`150), όπως τροποποιήθηκε από το π.δ. 41/2003 (Α`44) και των εκάστοτε εθνικών γενικών συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

η. Ελέγχει την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού λαμβάνοντας υπόψη και τις περιπτώσεις πολλαπλής διάκρισης σύμφωνα με όσα ειδικότερα προβλέπονται στο άρθρο 19 του ν. 3304/2005 (Α` 16). Κατ` εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 3304/2005, ελέγχει την τήρηση της ίσης μεταχείρισης έναντι των ατόμων με αναπηρία, στα οποία περιλαμβάνονται και οι οροθετικοί, παρέχει συμβουλές προς τους εργοδότες και τους εργαζομένους σχετικά με τους όρους της ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζει ότι οι εργοδότες προχωρούν σε όλες τις εύλογες προσαρμογές με τη λήψη όλων των ενδεδειγμένων, κατά περίπτωση, μέτρων, προκειμένου να διασφαλιστεί ιδίως η πρόσβαση και η παραμονή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία, καθώς και η συμμετοχή τους στην επαγγελματική κατάρτιση.

ιστ. Ενημερώνει και συνεργάζεται με τον Συνήγορο του Πολίτη, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α` της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 (Α` 10) που προστέθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 25 του ν. 3896/2010, καθώς και της παρ. 10 του άρθρου 25 του ν. 3896/2010, ενημερώνει το Τμήμα Ισότητας των Φύλων της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για θέματα του ν. 3896/ 2010, συνεργάζεται με το Τμήμα Ισότητας των Φύλων της Διεύθυνσης Όρων Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, τον Συνήγορο του Πολίτη και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, για την ενημέρωση και για την εφαρμογή από τους Επιθεωρητές Εργασιακών Σχέσεων των

ρυθμίσεων του ν. 3896/2010. Για το σκοπό αυτόν τα σχετικά στατιστικά στοιχεία τηρούνται ανά φύλο.

4.3.4. Γυναίκες στην εξουσία και στα κέντρα λήψης αποφάσεων

4.3.4.1. Γυναίκες και πολιτικά αξιώματα

Ποσοστώσεις γυναικών υποψηφίων στις βουλευτικές εκλογές

Προεδρικό Διάταγμα 26/2012 (ΦΕΚ Α 57/15-03-2012) «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών»

Άρθρο 34 - Συνδυασμοί - Αριθμός υποψηφίων βουλευτών -Ποσοστό υποψηφίων κατά φύλο

1. Οι υποψήφιοι που ανακηρύσσονται σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο παίρνουν μέρος στις εκλογές είτε σε συνδυασμό, είτε ως μεμονωμένοι.

2. Οι συνδυασμοί μπορεί να είναι είτε συνδυασμοί ενός μόνο κόμματος, είτε συνδυασμοί συνασπισμού περισσοτέρων συνεργαζομένων κομμάτων, είτε συνδυασμοί ανεξαρτήτων.

3. Κανείς δεν μπορεί να μετέχει σε περισσοτέρους από ένα συνδυασμούς. Κατ' εξαίρεση ο αρχηγός κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων μπορεί να μετέχει στους συνδυασμούς του κόμματος ή του συνασπισμού του οποίου ηγείται σε δύο εκλογικές περιφέρειες, στις οποίες έχει ανακηρυχθεί υποψήφιος.

4. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με δήλωση που γίνεται, αν πρόκειται για συνδυασμό ενός μόνο κόμματος, από το αρμόδιο κατά το καταστατικό όργανο του κόμματος και, αν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο ή δεν ορίζεται, από τον αρχηγό του κόμματος ή από εκείνον που διορίστηκε αντιπρόσωπος του κόμματος. Αν πρόκειται για συνδυασμό συνασπισμού κομμάτων, από το αρμόδιο κοινό όργανο του συνασπισμού ή από τα αρμόδια, κατά το καταστατικό όργανα των κομμάτων, αν δεν υπάρχουν αυτά ή δεν ορίζονται, από τους αρχηγούς των κομμάτων ή από εκείνον που διορίσθηκε αντιπρόσωπος του συνασπισμού και, αν πρόκειται για συνδυασμό ανεξαρτήτων, από τους υποψηφίους που αποτελούν το συνδυασμό. Η δήλωση αν πρόκειται για συνδυασμό ενός μόνο κόμματος, πρέπει να περιέχει το όνομα του κόμματος και τα ονόματα των υποψηφίων που αποτελούν το συνδυασμό. Αν πρόκειται για συνδυασμό συνασπισμού κομμάτων, πρέπει να περιέχει την προσωνυμία του συνασπισμού, τα ονόματα των κομμάτων που αποτελούν το συνασπισμό και τα ονόματα των υποψηφίων και, αν πρόκειται για συνδυασμό ανεξαρτήτων, την προσωνυμία του συνδυασμού και τα ονόματα των συνεργαζομένων ανεξαρτήτων υποψηφίων. Στη δήλωση οι υποψήφιοι αναγράφονται κατ' αλφαβητική σειρά επωνύμου, με εξαίρεση το όνομα του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, το οποίο προτάσσεται.

5. Η δήλωση, με την οποία καταρτίζεται ο συνδυασμός, επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ή κατατίθεται με απόδειξη στο γραφείο του το αργότερο δεκατρείς (13) ημέρες μετά την κατά το άρθρο 31 παράγραφος 3 έναρξη της προεκλογικής περιόδου.

6. Κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλάβει αριθμό υποψήφιων βουλευτών ως τον αριθμό των βουλευτικών εδρών της εκλογικής περιφέρειας προσαυξημένο: α) κατά δύο στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από ένας έως και επτά βουλευτές, β) κατά τρεις στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται από οκτώ έως και δώδεκα βουλευτές, και γ) κατά τέσσερις στις εκλογικές περιφέρειες όπου εκλέγονται περισσότεροι από δεκατρείς βουλευτές. Για την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών αυτοτελών Κομμάτων, συνασπισμού συνεργαζόμενων Κομμάτων και ανεξαρτήτων, ο αριθμός των υποψηφίων

βουλευτών, από κάθε φύλο, πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους, αντιστοίχως, σε όλη την Επικράτεια. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

7. Ο διορισμός αντιπροσώπου κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του άρθρου αυτού, γίνεται με έγγραφη δήλωση στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, ο οποίος την κοινοποιεί στον Πρόεδρο του αρμόδιου για την ανακήρυξη των συνδυασμών δικαστηρίου.

Ποσοστώσεις γυναικών υποψηφίων στις εκλογές για την ανάδειξη Ελλήνων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Νόμος 4255/2014 (ΦΕΚ Α' 89/11-04-2014) «Εκλογή μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 3 -Πρόταση υποψηφίων - Κατάρτιση και ανακήρυξη συνδυασμών

1…

2…

3. Η πρόταση κάθε κόμματος ή συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων, που αποτελεί το συνδυασμό του κόμματος ή του συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων περιλαμβάνει υποψηφίους, των οποίων ο αριθμός δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του αριθμού των συνολικά εκλεγομένων, κάθε φορά, κατά την παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, μελών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η πρόταση αναγράφει το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, την ιδιότητα και την ακριβή διεύθυνση κατοικίας του προτεινόμενου και συνοδεύεται από έγγραφη αποδοχή και υπεύθυνη δήλωση αυτού, που γίνονται και με ειδική συμβολαιογραφική πληρεξουσιότητα. Για την ανακήρυξη των εκλογικών συνδυασμών κομμάτων ή συνασπισμού συνεργαζόμενων κομμάτων, ο αριθμός των υποψηφίων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων τους, αντιστοίχως. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

Ποσοστώσεις γυναικών υποψηφίων στις περιφερειακές εκλογές

Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ Α 87/07-06-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει από τον νόμο 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/19-7-2018) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 120 Υποψηφιότητες - κατάρτιση συνδυασμών στις περιφερειακές εκλογές

1…

5. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφει ο επικεφαλής του.

Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:

α) …. β) …

γ) … Ο αριθμός των υποψήφιων περιφερειακών συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%), τουλάχιστον, του συνολικού αριθμού των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού.

3. Ο αριθμός των υποψήφιων περιφερειακών συμβούλων κάθε συνδυασμού από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι τουλάχιστον ίσο με το μισό της.

Ποσοστώσεις γυναικών υποψηφίων στις δημοτικές εκλογές

Νόμος 3852/2010 (ΦΕΚ Α 87/07-06-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει από τον νόμο 4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/19-7-2018) «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 18 - Υποψηφιότητες Κατάρτιση συνδυασμών

1. …

4. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφει ο επικεφαλής του.

Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:

α) … β) …

γ) … Ο αριθμός των υποψήφιων δημοτικών συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%), τουλάχιστον, του συνολικού αριθμού των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού.»

4.3.4.2. Γυναίκες στα κέντρα λήψης αποφάσεων στο δημόσιο τομέα

Εκπροσώπηση των φύλων σε διοικητικά συμβούλια ή άλλα συλλογικά όργανα διοίκησης ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ οριζόμενα από το δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ

Νόμος 2839/2000 (ΦΕΚ Α 196/12-09-2000) Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 6 - Ρυθμίσεις θεμάτων Γενικής Γραμματείας Ισότητας

1….

β) Στις περιπτώσεις διορισμού ή υποδείξεως από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., μελών διοικητικών συμβουλίων ή άλλων συλλογικών οργάνων διοίκησης Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.ΙΔ., ο αριθμός των διοριζομένων ή υποδεικνυομένων προσώπων κάθε φύλου ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 των διοριζομένων ή υποδεικνυομένων σύμφωνα με τις

κείμενες διατάξεις, εφόσον τα μέλη που διορίζονται ή υποδεικνύονται είναι πάνω από ένα (1). Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' εφαρμόζονται στα υπηρεσιακά συμβούλια, στα διοικητικά συμβούλια και στα συλλογικά όργανα διοίκησης που συγκροτούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Εκπροσώπηση των φύλων σε υπηρεσιακά συμβούλια δημοσίων υπηρεσιών, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ

Νόμος 2839/2000 (ΦΕΚ Α 196/12-09-2000) Ρυθμίσεις θεμάτων του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 6 - Ρυθμίσεις θεμάτων Γενικής Γραμματείας Ισότητας

1. α) Σε κάθε υπηρεσιακό συμβούλιο των δημοσίων υπηρεσιών, των Ν.Π.ΔΔ. και των Ο.Τ.Α., ο αριθμός των οριζομένων από τη Διοίκηση μελών κάθε φύλου ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 των οριζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον στην οικεία υπηρεσία υπηρετεί επαρκής αριθμός υπαλλήλων που συγκεντρώνει τις νόμιμες προϋποθέσεις για ορισμό και εφόσον τα μέλη που ορίζονται είναι πάνω από ένα (1). Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραια μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

β) Στις περιπτώσεις διορισμού ή υποδείξεως από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., μελών διοικητικών συμβουλίων ή άλλων συλλογικών οργάνων διοίκησης Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.ΙΔ., ο αριθμός των διοριζομένων ή υποδεικνυομένων προσώπων κάθε φύλου ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 των διοριζομένων ή υποδεικνυομένων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον τα μέλη που διορίζονται ή υποδεικνύονται είναι πάνω από ένα (1).

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

Οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' εφαρμόζονται στα υπηρεσιακά συμβούλια, στα διοικητικά συμβούλια και στα συλλογικά όργανα διοίκησης που συγκροτούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Νόμος 3584/2007 (ΦΕΚ Α 143/28-06-2007) «Κώδικας Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων»

Άρθρο 7 - Θητεία – Συγκρότηση

5. Σε κάθε Υπηρεσιακό Συμβούλιο ο αριθμός των οριζόμενων από την Υπηρεσία μελών κάθε φύλου ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 των οριζομένων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον στην οικεία υπηρεσία υπηρετεί επαρκής αριθμός υπαλλήλων που συγκεντρώνει τις νόμιμες προϋποθέσεις για ορισμό και τα μέλη που ορίζονται είναι περισσότερα από ένα (1).

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο τουλάχιστον με το ήμισυ της μονάδας (άρθρο 6 παρ. $1^{α}$ του ν. 2839/2000, ΦΕΚ 196/Α).

Εκπροσώπηση των φύλων στα Συμβούλια Επιλογής Προϊσταμένων

Νόμος 3528/2007 (ΦΕΚ Α 26/09-02-2007) «Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.»

Άρθρο 157 - Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων

ΜΕΡΟΣ Ζ' ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.), το οποίο εδρεύει στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. «Το ΕΙ.Σ.Ε.Π. μπορεί να συνεδριάζει και στην έδρα του Α.Σ.Ε.Π..

2. Το ΕΙ.Σ.Ε.Π. είναι αρμόδιο για την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των ανωτάτων υπαλλήλων του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, με την επιφύλαξη του άρθρου τρίτου του παρόντος νόμου, με εξαίρεση την Ακαδημία Αθηνών, τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι.

3. Το ΕΙ.Σ.Ε.Π. είναι πενταμελές και αποτελείται από:

α) έναν (1) Αντιπρόεδρο του ΑΣΕΠ ως Πρόεδρο με τον αναπληρωτή του και τρία (3) μέλη με τους αναπληρωτές τους. Ο Πρόεδρος με τον αναπληρωτή του και τα μέλη με τους αναπληρωτές τους είναι μέλη του ΑΣΕΠ και προτείνονται από τον Πρόεδρό του, β) έναν (1) Βοηθό Συνηγόρου του Πολίτη που προτείνεται από το Συνήγορο του Πολίτη με τον αναπληρωτή του, επίσης βοηθό Συνηγόρου του Πολίτη.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα μέλη του ΕΙ.Σ.Ε.Π. με τους αναπληρωτές τους, καθώς και ο Γραμματέας του Συμβουλίου με τον αναπληρωτή του, προϊστάμενος Διεύθυνσης ή Τμήματος της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση του προέδρου, των μελών και του γραμματέα του ΕΙ.Σ.Ε.Π.

Άρθρο 158 - Συμβούλια Επιλογής Προϊσταμένων

1. Με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας αντίστοιχα, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται σε κάθε Υπουργείο και κάθε περιφέρεια της χώρας, ένα Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (Σ.Ε.Π.). Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η σύσταση περισσότερων συμβουλίων, όταν αυτό επιβάλλεται από ειδικότερους υπηρεσιακούς λόγους ή ειδικές συνθήκες. Με απόφαση του οικείου Υπουργού επιτρέπεται η σύσταση Σ.Ε.Π. σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στα οποία, από τις οικείες οργανικές διατάξεις, προβλέπονται τουλάχιστον δύο (2) Γενικές Διευθύνσεις.

2. Τα Σ.Ε.Π. είναι αρμόδια για την επιλογή προϊσταμένων Διευθύνσεων ή αντιστοίχου ή ενδιαμέσου (μεταξύ Διευθύνσεως και Τμήματος) επιπέδου οργανικών μονάδων των δημοσίων υπηρεσιών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Τα Σ.Ε.Π. των Υπουργείων είναι αρμόδια για την επιλογή προϊσταμένων Διευθύνσεων του οικείου Υπουργείου ή άλλων αυτοτελών δημοσίων υπηρεσιών ή Γενικών Γραμματειών που υπάγονται στο Υπουργείο, καθώς και για την επιλογή των προϊσταμένων Διευθύνσεων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που εποπτεύονται από το Υπουργείο. Τα Σ.Ε.Π. των περιφερειών είναι αρμόδια τόσο για την επιλογή προϊσταμένων Διευθύνσεων της οικείας περιφέρειας όσο και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που εποπτεύουν.

3. Τα Σ.Ε.Π. είναι πενταμελή και αποτελούνται από δύο (2) προϊσταμένους Γενικών Διευθύνσεων του οικείου Υπουργείου ή της οικείας Περιφέρειας από τους οποίους ο ένας (1) ορίζεται πρόεδρος αυτού με τους αναπληρωτές τους και έναν (1) προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης άλλης δημόσιας υπηρεσίας ή Ν.Π.Δ.Δ. που λειτουργεί στην έδρα του οικείου Υπουργείου ή της οικείας Περιφέρειας με τον αναπληρωτή του και "δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους των εργαζομένων με βαθμό τουλάχιστον Γ' των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ", οι οποίοι εκλέγονται σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. ΔΙΚΠΡ/Φ.80/30/8703/19.9.1988 (ΦΕΚ 684 Β') απόφασης του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, όπως ισχύει. Αν δεν επαρκούν οι προϊστάμενοι Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Περιφέρειας ή του οικείου Ν.Π.Δ.Δ. ή αυτοί που υπηρετούν σε υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας, ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, προϊστάμενοι Γενικής Διεύθυνσης από υπηρεσίες όμορης Περιφέρειας ή από Ν.Π.Δ.Δ. που εποπτεύονται από το οικείο Υπουργείο και αν δεν υπάρχουν από Ν.Π.Δ.Δ. άλλου Υπουργείου. Στα Υπουργεία, στα οποία δεν προβλέπονται από τις οργανικές διατάξεις δύο (2) τουλάχιστον Γενικές Διευθύνσεις, τα Σ.Ε.Π. συγκροτούνται από προϊσταμένους Γενικών Διευθύνσεων των Υπουργείων Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

4. Τα μέλη του Σ.Ε.Π. με τους αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας αντίστοιχα. Εισηγητής του Συμβουλίου ορίζεται προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Διοικητικής Υποστήριξης ή προϊστάμενος Διεύθυνσης Διοικητικού / Προσωπικού.

5. Χρέη γραμματέα ασκεί υπάλληλος με βαθμό τουλάχιστον Γ’ που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την απόφαση ορισμού των μελών."

Άρθρο 159 - Υπηρεσιακά Συμβούλια

1. Με απόφαση του οικείου Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται σε κάθε Υπουργείο ή Ν.Π.Δ.Δ. ένα Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η σύσταση περισσότερων συμβουλίων όταν αυτό επιβάλλεται από ειδικότερους υπηρεσιακούς λόγους ή ειδικές συνθήκες. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται σε κάθε περιφέρεια ένα Υπηρεσιακό Συμβούλιο.

2. Με απόφαση του οργάνου που ασκεί την εποπτεία στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που εδρεύουν στον ίδιο νομό, επιτρέπεται η σύσταση ενός ή περισσότερων κοινών Υπηρεσιακών Συμβουλίων. Με όμοια απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται και η έδρα των κοινών Υπηρεσιακών Συμβουλίων.

3. Αν συσταθούν περισσότερα Υπηρεσιακά Συμβούλια στο ίδιο Υπουργείο ή Ν.Π.Δ.Δ., με την πράξη σύστασής τους, καθορίζεται και η αρμοδιότητα καθενός από αυτά.

4. Στην Ακαδημία Αθηνών και σε κάθε Πανεπιστήμιο και Τ.Ε.Ι, συνιστάται, με απόφαση του Προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών ή του Πρύτανη Πανεπιστημίου ή του Προέδρου Τ.Ε.Ι, αντιστοίχως, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ένα (1) ή περισσότερα Υπηρεσιακά Συμβούλια. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

5. Τα υπηρεσιακά συμβούλια είναι αρμόδια για την επιλογή προϊσταμένων τμημάτων και την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση με εξαίρεση την πειθαρχική ευθύνη των υπαλλήλων δημοσίων υπηρεσιών, ορισμένου νομικού προσώπου ή περισσότερων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (κοινά).

6. Τα Υπηρεσιακά Συμβούλια του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών και των Ν.Π.Δ.Δ. είναι πενταμελή και αποτελούνται από: α) Τρεις (3) μόνιμους υπαλλήλους Προϊσταμένους

Διεύθυνσης, από αυτούς που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Συμβουλίου και υπηρετούν στην έδρα του ή στο Νομό Αττικής, για τα Υπηρεσιακά Συμβούλια που εδρεύουν στο νομό αυτόν. Αν δεν υπάρχουν ή δεν επαρκούν υπάλληλοι της οικείας υπηρεσίας με τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις για να οριστούν μέλη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, ορίζονται υπάλληλοι από άλλη δημόσια υπηρεσία ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές. Αν ο αριθμός των υπηρετούντων στην έδρα του Υπηρεσιακού Συμβουλίου δεν επαρκεί για τη συγκρότησή του, ορίζονται υπάλληλοι που υπηρετούν εκτός της έδρας του νομού αυτού, που πληρούν τις προϋποθέσεις. β)"Δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους των υπαλλήλων με βαθμό τουλάχιστον Γ' των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ.

7. Τα μέλη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου ορίζονται από τον οικείο Υπουργό ή τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας ή το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Ένα από τα μέλη που προβλέπονται στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου ορίζεται ως Πρόεδρος και ένα αναπληρωτής του Προέδρου. Τα μέλη που προβλέπονται στην περίπτωση β' της προηγούμενης παραγράφου εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. ΔΙΚΠΡ/Φ.80/30/8703/19.9.1988 (ΦΕΚ 684/Β') απόφασης του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

8. Αν λυθεί η υπαλληλική σχέση τακτικού αιρετού μέλους του Συμβουλίου, τακτικό μέλος ορίζεται ο επόμενος στη σειρά εκλογής, για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της θητείας.

9. Στα περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια διοικητικού προσωπικού του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων μπορεί να ορίζονται ως πρόεδροι ή μέλη εκπαιδευτικοί λειτουργοί με βαθμό Α' από τους υπηρετούντες στην πόλη της έδρας του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, εφόσον δεν υπάρχουν μόνιμοι υπάλληλοι από τους αναφερόμενους στην περίπτωση α' της παραγράφου 6.

12. Στα Υπηρεσιακά Συμβούλια των δημοσίων υπηρεσιών και των Ν.Π.Δ.Δ. ως εισηγητές ορίζονται οι προϊστάμενοι των υπηρεσιών προσωπικού.

13. Χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος "με βαθμό τουλάχιστον Δ'", που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την απόφαση ορισμού των μελών."

Νόμος 3839/2010 (ΦΕΚ Α 51/29-03-2010) «Σύστημα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων με αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια - Σύσταση Ειδικού Συμβουλίου Επιλογής Προϊσταμένων (ΕΙ.Σ.Ε.Π.) και λοιπές διατάξεις»

Άρθρο δεύτερο

Τα άρθρα 157 έως 162 του Κεφαλαίου Α’ του μέρους Ζ’ του Υ.Κ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3528/2007 (ΦΕΚ 26/Α)., αντικαθίστανται ως εξής:

Άρθρο 161 - Εκπροσώπηση των φύλων

Στα Συμβούλια των άρθρων 157, 158 και 159 ο αριθμός των μελών που ορίζονται από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το ένα τρίτο (1/3) του συνόλου των μελών που ορίζονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον στην οικεία υπηρεσία υπηρετεί επαρκής αριθμός υπαλλήλων που συγκεντρώνει τις νόμιμες προϋποθέσεις για ορισμό και τα μέλη που ορίζονται είναι περισσότερα από ένα (1).

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα εφόσον το κλάσμα είναι ίσον τουλάχιστον με το μισό της μονάδας.

Εκπροσώπηση των φύλων στα εθνικά όργανα έρευνας και τεχνολογίας

Νόμος 3653/2008 (ΦΕΚ Α 49/21-03-2008) Θεσμικό πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας και άλλες διατάξεις

Άρθρο 57 - Ποσοστό συμμετοχής των Επιστημόνων στη Στελέχωση των Εθνικών Οργάνων και των Επιτροπών Έρευνας και Τεχνολογίας

Ο αριθμός των Επιστημόνων για το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας (Ε.Σ.Ε.Τ.), τα Τομεακά Ερευνητικά Συμβούλια (Τ.Ε.Σ.), τις Επιτροπές κριτών για την αξιολόγηση των ερευνητικών προτάσεων και την αποτίμηση ερευνητικών προγραμμάτων, τα Επιστημονικά Συμβούλια (Ε.Σ.) των Ερευνητικών Κέντρων, τις Επιτροπές εμπειρογνωμόνων για την αξιολόγηση ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων και για οποιαδήποτε άλλη επιστημονική Επιτροπή συγκροτηθεί για τις ανάγκες της λειτουργίας του παρόντος νόμου, καθορίζεται με βάση την επιστημονική αριστεία και σύμφωνα με την εφαρμογή ποσόστωσης κατ' ελάχιστο 1/3 για το κάθε φύλο, βάσει του Άρθρου 116 του Συντάγματος, εφόσον οι υποψήφιοι διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα για την κάλυψη της σχετικής, κατά περίπτωση, θέσης.

*** Ανεστάλη η ισχύς του ως 31/12/2013, σύμφωνα με την παρ.3 άρθρου 5 της από 31/12/2011 Π.Ν.Π.,ΦΕΚ Α 68/31-12-2011*

4.3.5. Διευκολύνσεις υπαλλήλων του δημοσίου τομέα με οικογενειακές υποχρεώσεις

Διευκολύνσεις δημοσίων υπαλλήλων για ανατροφή παιδιών

ΝΟΜΟΣ 3528/2007 (ΦΕΚ Α/26/09-02-2007) «Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων»

Άρθρο 51

…

2. Στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας χωρίς αποδοχές συνολικής διάρκειας έως «πέντε (5) ετών», ύστερα από αίτηση τους και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους.

(Οι λέξεις "δύο ετών" της παραγράφου 2 αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις «πέντε (5) ετών»,ως άνω,με την παράγραφο 4 άρθρου 37 Ν.3986/2011,ΦΕΚ Α 152/1.7.2011)

…

Άρθρο 53 Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 51 του παρόντος άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών.

Διάστημα τριών (3) μηνών της άδειας αυτής χορηγείται με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου (3ου) παιδιού και άνω.

2. Ο χρόνος εργασίας του γονέα υπαλλήλου μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως εφόσον έχει τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών και κατά μία (1) ώρα, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Ο γονέας υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου.

Για το γονέα που είναι άγαμος ή χήρος ή διαζευγμένος ή έχει αναπηρία 67% και άνω, το κατά μία ώρα μειωμένο ωράριο του πρώτου εδαφίου ή η άδεια του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνονται κατά έξι (6) μήνες ή ένα (1) μήνα αντίστοιχα.

Στην περίπτωση γέννησης 4ου τέκνου, το μειωμένο ωράριο εργασίας παρατείνεται για δύο (2) ακόμα έτη.

3. Αν και οι δύο γονείς είναι υπάλληλοι, με κοινή τους δήλωση που κατατίθεται στις υπηρεσίες τους καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας ανατροφής, εκτός αν με την ανωτέρω κοινή τους δήλωση καθορίσουν χρονικά διαστήματα που ο καθένας θα κάνει χρήση, αλλά πάντοτε διαδοχικώς και μέσα στα χρονικά όρια της προηγούμενης παραγράφου. Αν η σύζυγος του υπαλλήλου ή ο σύζυγος της υπαλλήλου εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, εφόσον δικαιούται όμοιων ολικώς ή μερικώς διευκολύνσεων, ο σύζυγος ή η σύζυγος υπάλληλος δικαιούται να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παραγράφου 2 κατά το μέρος που η σύζυγος αυτού ή ο σύζυγος αυτής δεν κάνει χρήση των δικών της ή των δικών του δικαιωμάτων ή κατά το μέρος που αυτά υπολείπονται των διευκολύνσεων της παραγράφου 2.

Αν η σύζυγος του υπαλλήλου δεν εργάζεται ή δεν ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, ο σύζυγος δεν δικαιούται να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παραγράφου 2, εκτός αν λόγω σοβαρής πάθησης ή βλάβης κριθεί ανίκανη να αντιμετωπίζει τις ανάγκες ανατροφής του παιδιού, σύμφωνα με βεβαίωση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται ο υπάλληλος.

4. Όταν ο ένας γονέας λάβει την άδεια της παρ. 1 του παρόντος, ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το ίδιο διάστημα.

5. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια της παρ. 1 και τις διευκολύνσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου δικαιούται ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια.

6. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται να διευκολύνουν τους υπαλλήλους που έχουν τέκνα τα οποία παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για να επισκέπτονται το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και καθορίζεται το ανώτατο όριο ημερών απουσίας.

Διευκολύνσεις δημοτικών υπαλλήλων για ανατροφή παιδιών

ΝΟΜΟΣ 3584/2007 (ΦΕΚ: Α 143/2007-06-28) «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων»

Άρθρο 60 Διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις

1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 58 του παρόντος άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών. Διάστημα τριών (3) μηνών της άδειας αυτής χορηγείται με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου (3ου) παιδιού και άνω.

2. Ο χρόνος εργασίας του γονέα υπαλλήλου μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως εφόσον έχει τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών, και κατά μία (1) ώρα εφόσον έχει τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Ο γονέας υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου. Για το γονέα που είναι άγαμος ή χήρος ή

διαζευγμένος ή έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, το κατά μία ώρα μειωμένο ωράριο του πρώτου εδαφίου ή η άδεια του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνονται κατά έξι (6) μήνες ή έναν (1) μήνα αντίστοιχα. Στην περίπτωση γέννησης 4ου τέκνου, το μειωμένο ωράριο εργασίας παρατείνεται για δύο (2) ακόμη έτη.

3. Αν και οι δύο γονείς είναι υπάλληλοι, με κοινή τους δήλωση που κατατίθεται στις υπηρεσίες τους καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας ανατροφής, εκτός αν με την ανωτέρω κοινή τους δήλωση καθορίσουν χρονικά διαστήματα κατά τα οποία ο καθένας θα κάνει χρήση, αλλά πάντοτε διαδοχικώς και μέσα στα χρονικά όρια της προηγούμενης παραγράφου. Αν η σύζυγος του υπαλλήλου ή ο σύζυγος της υπαλλήλου εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, εφόσον δικαιούται όμοιες, ολικώς ή μερικώς, διευκολύνσεις, ο σύζυγος ή η σύζυγος υπάλληλος δικαιούται να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παραγράφου 2, κατά το μέρος που η σύζυγος αυτού ή ο σύζυγος αυτής δεν κάνει χρήση των δικών της ή των δικών του δικαιωμάτων ή κατά το μέρος που αυτά υπολείπονται των διευκολύνσεων της παραγράφου 2. Αν η σύζυγος του υπαλλήλου δεν εργάζεται ή δεν ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, ο σύζυγος δεν δικαιούται να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παραγράφου 2, εκτός αν λόγω σοβαρής πάθησης ή βλάβης κριθεί ανίκανη να αντιμετωπίζει τις ανάγκες ανατροφής του παιδιού, σύμφωνα με βεβαίωση της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγεται ο υπάλληλος.

4. Όταν ο ένας γονέας λάβει την άδεια της παρ. 1 του παρόντος, ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το ίδιο διάστημα.

5. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια της παρ. 1 και τις διευκολύνσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου δικαιούται ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια.

6. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται να διευκολύνουν τους υπαλλήλους που έχουν τέκνα τα οποία παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για να επισκέπτονται το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου και καθορίζεται το ανώτατο όριο ημερών απουσίας.

4.3.6. Ένοπλες δυνάμεις

4.3.6.1. Υποχρέωση στράτευσης

Σύνταγμα της Ελλάδος

Άρθρο 4

6. Κάθε Έλληνας που μπορεί να φέρει όπλα είναι υποχρεωμένος να συντελεί στην άμυνα της Πατρίδας, σύμφωνα με τους ορισμούς των νόμων.

Ερμηνευτική δήλωση: Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή εκτός των ενόπλων δυνάμεων (εναλλακτική θητεία), από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης για την εκτέλεση ένοπλης ή γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας.

Στράτευση ανδρών

Νόμος 3421/2005 (ΦΕΚ Α 302/13-12-2005) «Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1 - Υπόχρεοι σε στράτευση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

1. Όλοι οι Έλληνες, από την 1η Ιανουαρίου του έτους κατά το οποίο διανύουν το δέκατο ένατο έτος μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το τεσσαρακοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους, έχουν υποχρέωση στράτευσης στις Ένοπλες Δυνάμεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού.

2. Για την κάλυψη των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων σε περίοδο επιστράτευσης, πολέμου ή έκτακτης ανάγκης σε περίοδο ειρήνης, είναι δυνατό, με διαταγή του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, μετά από απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥΣΕΑ), στην οποία καθορίζεται και η διάρκεια της στρατιωτικής υποχρέωσης, να καλούνται ονομαστικά για κατάταξη στις Ένοπλες Δυνάμεις άτομα, έστω και αν έχουν υπερβεί το τεσσαρακοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους, ανεξάρτητα από τη στρατολογική τους κατάσταση και την κατηγορία της σωματικής τους ικανότητας. Σε αυτούς μπορεί να απονέμεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των ειδικών νόμων, βαθμός εφέδρου αξιωματικού. Όσοι δεν κατατάσσονται εμπρόθεσμα κηρύσσονται ανυπότακτοι και υπέχουν τις προβλεπόμενες για τους ανυπότακτους συνέπειες.

Άρθρο 4 - Έκταση εφαρμογής διατάξεων

1. Οι έφεδροι αξιωματικοί, οι δόκιμοι έφεδροι και οι επίκουροι αξιωματικοί, οι μόνιμοι και οι εθελοντές οπλίτες, οι επαγγελματίες οπλίτες, οι οπλίτες βραχείας ανακατάταξης και οι σπουδαστές των Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΣΕΙ) και των Ανώτερων Στρατιωτικών Σχολών Υπαξιωματικών (ΑΣΣΥ) διέπονται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις και κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται ανάλογα και για όσους υπηρετούν στα Σώματα ή φοιτούν σε παραγωγικές σχολές αυτών ή ανήκουν ή έχουν διατεθεί στην εφεδρεία τους.

3. Οι πρότακτοι οπλίτες διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τους οπλίτες.

4. Για τη στράτευση των Ελληνίδων ισχύουν οι διατάξεις του ειδικού γι' αυτές νόμου

Στράτευση γυναικών

Νόμος 705/1977 (ΦΕΚ Α/279/1977) «Περί στρατεύσεως των Ελληνίδων»

Άρθρο 1 - Υποχρέωσις Στρατεύσεως

1. Απασαι αι Ελληνίδες, από της 1ης Ιανουαρίου του έτους, κατά το οποίον άγουν το εικοστόν έτος της ηλικίας των μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίον συμπληρούν το τριακοστόν δεύτερον, υπέχουν υποχρέωσιν στρατεύσεως δι' εκτέλεσιν στρατιωτικής υπηρεσίας εις τας Ενόπλους Δυνάμεις.

2. Η εκπλήρωσις της προς στράτευσιν υποχρεώσεως επιβάλλεται μόνον εν καιρώ πολέμου ή επιστρατεύσεως δια διαταγής προσκλήσεως γενικής ή μερικής κατά κατηγορίας ή περιφερείας, αναλόγως των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων.

3. Εις όλως εξαιρετικάς περιπτώσεις ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης, δύναται εν καιρώ ειρήνης, κατόπιν εισηγήσεως του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ), να καλή στρατευσίμους γυναίκας εξ όλης της Χώρας ή ωρισμένων περιφερειών αυτής ή ωρισμένων κατηγοριών ή ειδικοτήτων προς εκπλήρωσιν της στρατιωτικής των υποχρεώσεως, εφ' όσον αι ανάγκαι των Ενόπλων Δυνάμεων επιβάλλουν τούτο.

4. Αριθμός εκ των στρατευομένων εν καιρώ πολέμου γυναικών, δύναται να διατίθεται δια κοινής αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Αμύνηςκαι του κατά περίπτωσιν αρμοδίου Υπουργού προς παροχήν υπηρεσιών εις ετέρας δημοσίας υπηρεσίας, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή κοινωφελή ιδρύματα, ιδία εις τους τομείς της κοινωνικής εργασίας, εκπαιδεύσεως, υγείας, προνοίας και τεχνικών υπηρεσιών. Το αυτό ισχύει και εν καιρώ ειρήνης, αλλά μόνον δι' αντιμετώπισιν επιτακτικών αναγκών εις τας παραμεθορίους περιοχάς.

Συνδεδεμένες διατάξεις:

Υ.Α. Φ. 115/150/471548 (Εθν. Αμύνης) της 18/28.3.1980: Περί εθελουσίας κατατάξεως Ελληνίδων στην Πολεμική Αεροπορία .-(ΦΕΚ Β/320).

1. Επιτρέπουμε την εθελουσία κατάταξη στην Πολεμική Αεροπορία Ελληνίδων πτυχιούχων Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Χώρας ή ισοτίμων της αλλοδαπής.

2. Καθορίζονμε την αναλαμβανομένη υποχρέωση υπηρεσίας σε εξάμηνο.

3. Δεκτές για εθελουσία κατάταξη γίνονται Ελληνίδες που να έχουν τα ακόλουθα προσόντα :α) Πτυχίο Ανωτάτου Εκπαιδευτικού ιδρύματος της χώρας ή ισοτίμου της αλλοδαπής. Β) Ευδόκιμη εκπλήρωση της στρατιωτικής τους υποχρεώσεως.

4. Η επιλογή αυτών θα γίνει σύμφωνα με αυτά, που ισχύουν για τους άρρενες υποψηφίους Εφέδρους Αξιωματικούς.

5. Η πρόσκληση για κατάταξη και ή απόλυση αυτών γίνεται σύμφωνα με τα ισχύοντα για τις πρότακτες Ελληνίδες.

6. Ο αριθμός των καλουμένων για κατάταξη καθορίζεται εκάστοτε από τη σχετική διαταγή προσκλήσεως.

7. Μετά την εκπλήρωση της ανωτέρω υποχρεώσεώς τους δύνανται να ζητήσουν την παραμονή τους στην πολεμική Αεροπορία, ανακατασσόμενες σύμφωνα με τις Ισχύουσες για τους άρρενες σχετικές διατάξεις.

Υ.Α.Φ. 422/4/2442234 (Εθν. Αμύνης) της 28.2/24.3.80: Περί εθελουσίας κατατάξεως εις τον Στρατόν Ξηράς Ελληνίδων. (ΦΕΚ Β 298)

1. Επιτρέπομεν την εθελουσίαν κατάταξιν εις τον Στρατόν Ξηράς Ελληνίδων Πτυχιούχων Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Χώρας ή ισοτίμων τοιούτων της αλλοδαπής.

2. Καθορίζομεν την αναλαμβανομένην υπό τούτων υποχρέωσιν υπηρεσίας εις εξάμηνον.

3. Γίνονται δεκταί προς εθελουσίαν κατάταξιν Ελληνίδες αι οποίαι κέκτηνται :

α) Απαντα τα απαιτούμενα δι` αξιωματικόν ηθικά και λοιπά προσόντα.

β) Πτυχίου των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της Χώρας ή ισοτίμων τοιούτων της Αλλοδαπής.

γ) Ευδόκιμον εκπλήρωσιν της στρατιωτικής των υποχρεώσεως.

4. Η επιλογή τούτων θα ενεργείται κατά τα ισχύοντα διά τους άρρενας υποψηφίους Εφέδρους Αξιωματικούς.

5. Η πρόσκλησις προς κατάταξιν και η απολυσίς τούτων θα ενεργώνται κατά τα ισχύοντα δια τας Προτάκτους Ελληνίδας.

6. Ο αριθμός των εκάστοτε καλουμένων δεν δύναται να είναι μεγαλύτερος των δέκα (10).

7. Μετά την εκπλήρωσιν της ως άνω υποχρεώσεώς των, αύται δύνανται να ζητήσουν την παραμονήν των εις τον Στρατόν Ξηράς, ανακατατασσόμεναι κατά τα οριζόμενα υπό των ισχυουσών δια τους αρρενας σχετικών διατάξεων.

4.3.6.2. Προσόντα κατάταξης στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας

Στελέχη ενόπλων δυνάμεων

Νόμος 3883/2010 (ΦΕΚ Α 167/24-09-2010) «Υπηρεσιακή εξέλιξη και ιεραρχία των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων - Θέματα διοίκησης των Ενόπλων Δυνάμεων, Στρατολογίας και συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 63 - Προσόντα κατατασσόμενων στελεχών

Όσοι κατατάσσονται ως στελέχη στις τάξεις των ΕΔ πρέπει να έχουν ανάστημα τουλάχιστον ένα μέτρο και εβδομήντα εκατοστά (1,70 μ.) οι άνδρες και ένα μέτρο και εξήντα εκατοστά (1,60 μ.) οι γυναίκες.

Προεδρικό Διάταγμα 54/2010 (ΦΕΚ Α 93/22-06-2010) «Τροποποίηση του π.δ. 133/2002 «Για την κρίση Σωματικής Ικανότητας των στρατευσίμων, αυτών που κατατάσσονται στις Ένοπλες Δυνάμεις καθώς και του στρατιωτικού προσωπικού γενικά» (ΦΕΚ Α 109), όπως αυτό τροποποιήθηκε με το π.δ. 207/2007 (ΦΕΚ Α 233) και το π.δ. 66/2008 (ΦΕΚ Α 95)»

Άρθρο 1

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 5 του π.δ. 133/2002, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το π.δ. 207/2007 και το π.δ. 66/2008, αντικαθίσταται.

«4. Για όλες τις κατηγορίες προσωπικού της παραγράφου 1η του άρθρου 4, ο Δείκτης Μάζας Σώματος (ΔΜΣ) αυτών, δηλαδή το πηλίκο του σωματικού βάρους του/της υποψηφίου σε χιλιόγραμμα προς το τετράγωνο του ύψους του/της σε μέτρα, για μεν τους άνδρες πρέπει να βρίσκεται εντός των ορίων «19-27», για δε τις γυναίκες, εντός των ορίων «18-25».

(Προεδρικό Διάταγμα 133/2002, ΦΕΚ: Α 109 20020517, Άρθρο 5 - Η παρ. 4 προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 1 του πδ 207/2007 (Α΄ 233/2.10.2007) και σύμφωνα με το άρθρο 2 του ιδίου πδ, ισχύει από 1.1.2008).

Επαγγελματίες οπλίτες

Νόμος 2936/2001 (ΦΕΚ Α 166/25-07-2001) «Επαγγελματίες Οπλίτες και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 2 - Προσόντα Επαγγελματιών Οπλιτών

1. Οι Επαγγελματίες Οπλίτες πρέπει:

γ. Να έχουν ανάστημα τουλάχιστον 1,60 μ. οι άνδρες και 1,55 μ. οι γυναίκες.

Εισαγωγή σε Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών

Απόφαση Αριθμ. Φ337.1/81/91513/2005 (ΦΕΚ Β/1909/2005) Καθορισμός των Νέων Κατωτέρων Ορίων Επιδόσεως των Αθλητικών Αγωνισμάτων Υποψηφίων ΑΣΕΙ ΑΣΣΥ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Έχοντας υπόψη:

α. Την Φ.337.1/207519/Σ.6361/6 Νοε 2001/Απόφαση ΥΕΘΑ και την ΕΔΥΕΘΑ10−/2005 (Παράρτημα Γ), δια των οποίων είχαν καθοριστεί τα κατώτερα όρια επιδόσεων των

αθλητικών αγωνισμάτων των υποψηφίων για την εισαγωγή τους στα ΑΣΕΙ−ΑΣΣΥ από το ακαδημαϊκό έτος 2001 −2002.

β. Τον ν. 1911/1990 (Άρθρα 1, 2) και ν. 2913/2001 (Άρθρο 6 παρ. 1, 2) σύμφωνα με τους οποίους διαχωρίζονται οι Στρατιωτικές Παραγωγικές Σχολές - Τμήματα, ανάλογα με τα κατώτερα όρια επιδόσεων αθλητικών αγωνισμάτων που πρέπει να επιτύχουν οι υποψήφιοι (ανεξάρτητα από φύλο) στις παρακάτω κατηγορίες:

….

Κατάταξη στο Πυροσβεστικό σώμα

Νόμος 4029/2011 (ΦΕΚ Α/245/22-11-2011) «Εθελοντισμός στο Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή και στο Πυροσβεστικό Σώμα και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 33 - Προσόντα και προϋποθέσεις κατάταξης Δοκίμων Πυροσβεστών στο Πυροσβεστικό Σώμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΔΟΚΙΜΩΝ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΩΝ ΣΤΟ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ

"Οι υποψήφιοι για κατάταξη στο Πυροσβεστικό Σώμα ως Δόκιμοι Πυροσβέστες Γενικών Καθηκόντων απαιτείται να έχουν τα ακόλουθα προσόντα και προϋποθέσεις, τα οποία πρέπει να συντρέχουν κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συμμετοχής και κατά την ημερομηνία κατάταξης, εκτός της ηλικίας:"

6. Να έχουν ανάστημα χωρίς υποδήματα οι άνδρες τουλάχιστον 1,70μ και οι γυναίκες τουλάχιστον 1,65μ.

Εισαγωγή σε Σχολές Αστυφυλάκων και Αξιωματικών της Αστυνομίας

Νόμος 2226/1994 (ΦΕΚ Α/122/1994) Εισαγωγή εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας και στο τμήμα Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1 - Προϋποθέσεις εισαγωγής στις Σχολές Αστυφυλάκων και Αξιωματικών

1. Η εισαγωγή σπουδαστών στη Σχολή Αστυφυλάκων και στη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας γίνεται με το σύστημα των γενικών εξετάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 1351/1983 (ΦΕΚ 56 Α') "Εισαγωγή σπουδαστών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση και άλλες διατάξεις", όπως έχουν τροποποιηθεί και συμπληρωθεί μεταγενέστερα και ισχύουν κάθε φορά και με τις ειδικότερες ρυθμίσεις που αναφέρονται στις ακόλουθες παραγράφους του παρόντος άρθρου.

2.α. Ο αριθμός των εισαγομένων σε υφιστάμενες κατά το χρόνο αποφοίτησής τους κενές θέσεις σε καθεμιά από τις παραπάνω Σχολές καθορίζεται κατ’ έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Άμυνας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με βάση τις ανάγκες κάθε φορά της Ελληνικής Αστυνομίας. "Στις εν λόγω Σχολές εισάγονται άνδρες και γυναίκες. Τα προσόντα των υποψηφίων και οι προκαταρκτικές εξετάσεις, στις οποίες υποβάλλονται, είναι κοινές και για τα δύο φύλα". Από τον αριθμό των εισακτέων που καθορίζεται για τη Σχολή Αξιωματικών, ποσοστό 50% προέρχεται υποχρεωτικά, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, από Ανθυπαστυνόμους, Αρχιφύλακες και Αστυφύλακες, οι οποίοι εισάγονται στο Γ' εξάμηνο. Το ανωτέρω ποσοστό μειώνεται κατά 5% κατ' έτος και μέχρι να φθάσει τελικά στο 20%.

(Το δεύτερο και τρίτο εδάφια της παρ. 2α αντικαταστάθηκαν από 29.01.2003 με το άρθρο 20 Ν. 3103/2003 (ΦΕΚ Α' 23)

Προεδρικό Διάταγμα 90/2003 (ΦΕΚ Α 82/10-04-2003) «Τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 4/1995 «Εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων με το σύστημα των γενικών εξετάσεων» (Α 1)»

Άρθρο 1

1. Το εδάφιο στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Π.Δ. 4/1995 (Α' 1) αντικαθίσταται.

«1. Οι ιδιώτες υποψήφιοι για τις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Αστυνομικής Ακαδημίας πρέπει να έχουν τα ακόλουθα προσόντα:

στ. Να έχουν ανάστημα (άνδρες και γυναίκες) τουλάχιστον 1,70 μ., χωρίς υποδήματα».

Συνοριακοί φύλακες

Προεδρικό Διάταγμα 84/2008 (ΦΕΚ Α 125/01-07-2008) «Προσόντα, κριτήρια και διαδικασία πρόσληψης συνοριακών φυλάκων»

Άρθρο 1 - Προσόντα – προϋποθέσεις

…

2. Επιπλέον οι υποψήφιοι απαιτείται να συγκεντρώνουν τα ακόλουθα προσόντα - προϋποθέσεις:

στ. Να έχουν ανάστημα τουλάχιστον 1,70 μ. χωρίς υποδήματα.

Δημοτική Αστυνομία

Προεδρικό Διάταγμα 135/2006 (ΦΕΚ: Α 153/20-07-2006) «Σύστημα πρόσληψης ειδικού ένστολου προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας και τρόπος εκπαίδευσης αυτού».

Άρθρο 1 - Προσόντα ειδικού ένστολου προσωπικού

1. Οι υποψήφιοι για τις θέσεις του ειδικού ένστολου προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

ζ. Να έχουν ανάστημα, χωρίς υποδήματα, τουλάχιστον 1,67 μ, οι γυναίκες και 1,70 μ. οι άνδρες.

4.3.6.3. Διευκολύνσεις υπαλλήλων των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας με οικογενειακές υποχρεώσεις

Διευκολύνσεις στρατιωτικού προσωπικού για ανατροφή παιδιών

ΥΑ Φ.400/32/82424/Σ.343/2011 (ΦΕΚ Β/1139/2011) «Διοικητικά και άλλα ευεργετικά μέτρα για κατηγορίες στρατιωτικού προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα και οξέα κοινωνικά προβλήματα»

Άρθρο 9 - Άδεια ανατροφής τέκνου

1. Μετά το πέρας της άδειας κύησης-τοκετού στο στρατιωτικό προσωπικό χορηγείται άδεια ανατροφής τέκνου εννέα (9) μηνών, με αποδοχές, ως εξής:

α. Στις περιπτώσεις που και οι δυο γονείς είναι στρατιωτικοί, κατόπιν αναφοράς τους καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση της άδειας ανατροφής, ολόκληρη ή αθροιστικά, αλλά πάντα διαδοχικά και αμέσως μετά το πέρας της άδειας κύησης-τοκετού.

β. Στις περιπτώσεις που ο/η σύζυγος του/της στρατιωτικού εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα, εφόσον δικαιούται όμοιων, ολικώς ή μερικώς, διευκολύνσεων, ο/η σύζυγος στρατιωτικός δικαιούται να κάνει χρήση της άδειας ανατροφής κατά το μέρος που ο/η σύζυγος δεν κάνει χρήση των δικών του/της δικαιωμάτων, αλλά πάντα μετά το πέρας της άδειας κύησης-τοκετού ή μέρους του χρονικού διαστήματος της άδειας ανατροφής. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η προσκόμιση αντίστοιχης προς τούτο βεβαίωσης του αρμόδιου φορέα του ιδιωτικού τομέα.

γ. Στις περιπτώσεις που ο/η σύζυγος του/της στρατιωτικού είναι δημόσιος υπάλληλος, με κοινή δήλωσή τους καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση της άδειας ανατροφής συνολικά ή τα χρονικά διαστήματα που θα κάνει χρήση ο καθένας τους και πάντοτε διαδοχικά και αμέσως μετά το πέρας της άδειας κύησης-τοκετού.

Διευκολύνσεις αστυνομικών υπαλλήλων για ανατροφή παιδιών

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 70/2011 Τροποποίηση των διατάξεων του π.δ 27/1986

Άρθρο 1

Μετά το άρθρο 10 του π.δ. 27/1986, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, προστίθεται άρθρο 10Α, ως εξής:

"Άρθρο 10 Α

Διευκολύνσεις αστυνομικών για ανατροφή παιδιού

1. Στους γονείς αστυνομικούς χορηγούνται οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 3528/2007 "Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών

Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ." (Α`- 26), διευκολύνσεις και άδειες με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς της παρ. 3 του ως άνω άρθρου. Ο γονέας αστυνομικός, εφόσον επιλέξει τη λήψη της άδειας με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, δεν μπορεί να τη διακόψει και να ζητήσει την υπαγωγή του στο καθεστώς του μειωμένου ωραρίου και αντιστρόφως. Η άδεια αυτή δεν διακόπτεται και στις περιπτώσεις εισαγωγής του γονέα σε νοσοκομείο, λήψης αναρρωτικής ή άλλης άδειας, θέσης αυτού σε διαθεσιμότητα ή λόγω έκτισης ποινής αργίας.

2. Αν η μητέρα αστυνομικός λάβει την άδεια της παραγράφου 2 του άρθρου 10, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του π.δ. 12/1994, ο πατέρας αστυνομικός δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου για το ίδιο διάστημα.

3. Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, την άδεια της παραγράφου 2 του άρθρου 10 και τις άδειες ή τις διευκολύνσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δικαιούται ο γονέας που ασκεί την επιμέλεια.

Διευκολύνσεις υπαλλήλων του λιμενικού σώματος για ανατροφή παιδιών

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 106/2010 (ΦΕΚ Α/183/2010) Τροποποίηση του π.δ. 138/2001 (ΦΕΚ Α' 120) «Αδειες του προσωπικού του Λιμενικού Σώματος».

Άρθρο 2

Το άρθρο 12 του π.δ. 138/2001 (ΦΕΚ Α' 120) «Άδειες του προσωπικού του Λιμενικού Σώματος» αντικαθίστατα ως εξής:

Άδεια κύησης - λοχείας, άδεια ανατροφής τέκνου, γονική άδεια, άδειες διευκολύνσεων λόγω τέλεσης γάμου, γέννησης τέκνου και θανάτου συγγενούς.

« 1) Το θήλυ προσωπικό του Λιμενικού Σώματος που κυοφορεί, μετά από βεβαίωση της αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής έχει δικαίωμα να επιλέξει στον τέταρτο μήνα κυήσεως, με υπεύθυνη δήλωσή του: α) Να λάβει πεντάμηνη άδεια κύησης - λοχείας με αποδοχές. Ειδικότερα να απέχει από την Υπηρεσία του δύο (02) μήνες πριν τον τοκετό (άδεια κύησης) και τρεις (03) μήνες μετά τον τοκετό (άδεια λοχείας), εφόσον το νεογέννητο ζει. Όταν ο τοκετός πραγματοποιείται σε χρόνο μεταγενέστερο από αυτόν που είχε πιθανολογηθεί αρχικά, η άδεια που είχε χορηγηθεί, παρατείνεται μέχρι την πραγματική ημερομηνία του τοκετού, χωρίς αυτή η παράταση να συνεπάγεται αντίστοιχη μείωση του χρόνου αδείας που χορηγείται μετά τον τοκετό. Όταν ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας χορηγείται μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλιστεί συνολικός χρόνος άδειας πέντε (05) μηνών. β) Να λάβει πεντάμηνη άδεια κύησης απέχοντας από την Υπηρεσία του από τον πέμπτο μήνα της κυήσεως. γ) Οι άδειες κύησης των εδαφίων (α) και (β) παρατείνονται αυτοδικαίως για τριάντα (30) ημέρες μετά τον τοκετό, αν το νεογέννητο δεν ζει. 2) Στο προσωπικό του Λιμενικού Σώματος που χορηγείται η άδεια κύησης - λοχείας του εδαφίου (α) της προηγούμενης παραγράφου, μειώνεται ο χρόνος εργασίας κατά δύο (02) ώρες ημερησίως, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας έως δύο (02) ετών και κατά μία (01) ώρα, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας από δύο (02) έως τεσσάρων (04) ετών. 3) Στο προσωπικό του Λιμενικού Σώματος που λαμβάνει την άδεια του εδαφίου (β) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, μετά το πέρας της άδειας αυτής, χορηγείται άδεια ανατροφής τέκνου με αποδοχές, διάρκειας εννέα (09) μηνών. Η άδεια ανατροφής τέκνου λαμβάνεται άπαξ και συνεχόμενη και εξαντλείται μέχρι το τέκνο να συμπληρώσει τέσσερα (04) έτη ζωής. 4) α) Οι διευκολύνσεις των παραγράφων (2) και (3) του παρόντος άρθρου παρέχονται στο άρρεν και θήλυ προσωπικό του Λιμενικού Σώματος εφόσον ο σύζυγος ή η σύζυγος εργάζεται στο δημόσιο τομέα και με

κοινή δήλωση που κατατίθεται στις Υπηρεσίες τους, επιλέγεται η διευκόλυνση του μειωμένου ωραρίου ή της άδειας ανατροφής και ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση αυτής, εκτός αν με την κοινή τους δήλωση καθορισθούν χρονικά διαστήματα που ο καθένας θα κάνει χρήση, αλλά πάντοτε διαδοχικώς και μέσα στα χρονικά όρια εντός των οποίων παρέχονται οι εν λόγω διευκολύνσεις. Εφόσον και οι δύο γονείς υπηρετούν στο Λιμενικό Σώμα, με αναφορά τους καθορίζεται ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση της διευκόλυνσης, εκτός αν με την αναφορά τους καθορισθούν χρονικά διαστήματα που ο καθένας θα κάνει χρήση, αλλά πάντοτε διαδοχικώς και μέσα στα χρονικά όρια εντός των οποίων παρέχονται οι εν λόγω διευκολύνσεις. β) Οι διευκολύνσεις των παραγράφων (2) και (3) του παρόντος άρθρου παρέχονται στο άρρεν και θήλυ προσωπικό του Λιμενικού Σώματος ολικώς ή κατά το μέρος που ο σύζυγος ή η σύζυγος, εφόσον εργάζεται στον ιδιωτικό τομέα και δικαιούται όμοιων ολικώς ή μερικώς διευκολύνσεων, δεν κάνει χρήση ή κάνει μερική χρήση των δικών της ή των δικών του δικαιωμάτων, αλλά πάντοτε διαδοχικά και μέσα στα χρονικά όρια εντός των οποίων παρέχονται οι εν λόγω διευκολύνσεις και με την προϋπόθεση προσκόμισης σχετικής βεβαίωσης του αρμόδιου φορέα του ιδιωτικού τομέα. γ) Το άρρεν προσωπικό του Λιμενικού Σώματος δεν δικαιούται να κάνει χρήση των διευκολύνσεων των παραγράφων (2) και (3) του παρόντος άρθρου αν η σύζυγος δεν εργάζεται ή δεν ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, εκτός αν λόγω σοβαρής πάθησης ή βλάβης κριθεί ανίκανη να αντιμετωπίσει τις ανάγκες ανατροφής του παιδιού, σύμφωνα με βεβαίωση της Υγειονομικής Επιτροπής στην οποία υπάγεται η σύζυγος του Αξιωματικού ή βαθμοφόρου του Λιμενικού Σώματος. δ) Σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου χωρίς γάμο των γονέων του, οι διευκολύνσεις των παραγράφων (2) και (3) του παρόντος άρθρου παρέχονται στο γονέα Αξιωματικό ή βαθμοφόρο του Λιμενικού Σώματος εφόσον ασκεί την επιμέλεια. 5) Στο προσωπικό Λιμενικού Σώματος που υιοθετεί τέκνο χορηγείται άδεια με πλήρεις αποδοχές διάρκειας τριών (03) μηνών εντός του πρώτου εξαμήνου μετά την περαίωση της διαδικασίας υιοθεσίας, εφόσον το υιοθετημένο τέκνο είναι ηλικίας έως έξι (06) ετών. 6) Στο προσωπικό του Λιμενικού Σώματος που έχει τέκνα τα οποία παρακολουθούν μαθήματα πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, παρέχεται ειδική άδεια απουσίας με αποδοχές τεσσάρων (04) ημερών στη διάρκεια του ημερολογιακού έτους για να επισκέπτεται το σχολείο των παιδιών του, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης. 7) Στο προσωπικό του Λιμενικού Σώματος χορηγείται άδεια με αποδοχές διάρκειας δέκα (10) ημερών σε περίπτωση γάμου του και τριών (03) ημερών σε περίπτωση θανάτου συζύγου ή και συγγενούς του έως και β' βαθμού. Στο άρρεν προσωπικό του Λιμενικού Σώματος χορηγείται άδεια με αποδοχές διάρκειας πέντε (05) ημερών σε περίπτωση γέννησης τέκνου του. Η χορήγηση των αδειών της παρούσας παραγράφου εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο το οποίο εγκρίνει αντίστοιχα τη χορήγηση της κανονικής άδειας. Το δικαίωμα υποβολής του αιτήματος λήψης των αναφερομένων στην παρούσα παράγραφο αδειών, εξαλείφεται εφόσον παρέλθει άπρακτο χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από το γεγονός του γάμου ή γέννησης ή θανάτου κατά περίπτωση.».

Διευκολύνσεις γυναικείου προσωπικού πυροσβεστικού σώματος

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 210/1992 (ΦΕΚ Α 99 1992/06/16) «Κωδικοποίηση διατάξεων Π.Δ/των του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος»

Άρθρο 105^{A} Άδειες μητρότητας – διευκολύνσεις – καθήκοντα και χρόνος εργασίας γυναικείου πυροσβεστικού προσωπικού

(αρ. 23 Π.Δ.247/1999 (Α΄ 203)

1. Στο γυναικείο πυροσβεστικό προσωπικό που κυοφορεί χορηγείται ύστερα από βεβαίωση του θεράποντος ιατρού για το χρόνο κύησης, άδεια μητρότητας δεκατεσσάρων μηνών (παρ.

2 αρ. 4 Π.Δ. 168/2003 (Α΄ 137), με πλήρεις αποδοχές με τη συμπλήρωση του τετάρτου μήνα κύησης, χωρίς δικαίωμα χορήγησης των διευκολύνσεων που προβλέπονται για τους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους. Σε περίπτωση που σε κυοφορούσα υπάλληλο του πυροσβεστικού προσωπικού χορηγηθεί, λόγω θεραπείας, κατά τη διάρκεια κύησης αναρρωτική άδεια, αυτή αφαιρείται από την ως άνω ετήσια άδεια. 68

2. Στις υπαλλήλους του πυροσβεστικού προσωπικού που υιοθετούν τέκνο, χορηγείται άδεια τριών (3) μηνών με πλήρεις αποδοχές εντός του πρώτου εξαμήνου μετά την περαίωση της διαδικασίας της υιοθεσίας, εφόσον το υιοθετημένο τέκνο είναι ηλικίας έως έξι (6) ετών.

3. Ο χρόνος εργασίας του γυναικείου πυροσβεστικού προσωπικού είναι όμοιος με εκείνο που ισχύει για τους άντρες. Κατ' εξαίρεση δεν ανατίθεται στις μητέρες υπαλλήλους του πυροσβεστικού προσωπικού με παιδιά ηλικίας μέχρι τεσσάρων (4) ετών υπηρεσία Γ' Φυλακής, εκτός αν οι υπηρεσιακές ανάγκες το επιβάλλουν, λόγω έλλειψης προσωπικού.

4. Με βάση γνωμάτευση του θεράποντος γυναικολόγου ιατρού δύνανται να ανατίθενται σε γυναίκες υπαλλήλους κατά το χρόνο κύησής τους εσωτερικές ή εξωτερικές υπηρεσίες, που δεν επηρεάζουν την κύησή τους.

4.4. Φορολογική Νομοθεσία

Εισόδημα και φορολογία εισοδήματος

Νόμος 2238/1994 (Α/151/19-09-1994) Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος

…

Άρθρο 5 - Φορολογία των εισοδημάτων των συζύγων και των ανήλικων τέκνων

1. Κατά τη διάρκεια του γάμου οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση των εισοδημάτων τους, στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Σε αυτή την περίπτωση, το τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα του εισοδήματος του ενός συζύγου δεν συμψηφίζεται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου.

3. Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομά του. Αν ο υπόχρεος γονέας δεν έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου γονέα και φορολογείται στο όνομά του.

Τα προηγούμενα εδάφια έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση που το εισόδημα των ανηλίκων τέκνων προέρχεται από ακίνητα που περιήλθαν σε αυτά από ανιόντες, στους οποίους είχαν μεταβιβασθεί από τους γονείς των ανηλίκων.

4 Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται για τα εισοδήματα τα οποία προκύπτουν από: α) την παροχή εργασίας του ανήλικου τέκνου, με σχέση εξαρτημένης ή ανεξάρτητης εργασίας ή μίσθωσης έργου, β) περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από κληρονομιά, γ) περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από χαριστικές παροχές, εκτός από εκείνα που προέρχονται από χαριστικές παροχές γονέα του, δ) περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο από χαριστικές παροχές, που έγιναν σε αυτό από γονέα του, ο οποίος έχει αποβιώσει κατά το χρόνο που προκύπτει το εισόδημα από αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, ε) συντάξεις που απονεμήθηκαν στο ανήλικο τέκνο, λόγω θανάτου του πατέρα του ή της μητέρας του και στ) περιουσιακά στοιχεία που με βάση δικαστική απόφαση περιέρχονται στο ανήλικο, ως υποκατάστατα στοιχείων που αναφέρονται στις προηγούμενες περιπτώσεις αυτής της παραγράφου. Για τα εισοδήματα αυτά το ανήλικο τέκνο έχει δική του φορολογική υποχρέωση, με εξαίρεση το εισόδημα από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτό από χαριστικές παροχές από τους γονείς του, καθώς και το αντίστοιχο υποκατάστατό τους. Το εισόδημα από περιουσιακό στοιχείο που περιήλθε στο ανήλικο με χαριστική πορχή γονέα του φορολογείται στο όνομα του γονέα που το παραχώρησε. Αν η αξία του υποκατάστατου υπερβαίνει την αξία του περιουσιακού στοιχείου το οποίο εκποιήθηκε, το εισόδημα που προκύπτει θεωρείται ότι αποτελεί μέρος χαριστικής παροχής που έγινε στο τέκνο από το γονέα του που έχει το μεγαλύτερο ποσό εισοδήματος και φορολογείται, επιμεριζόμενο αναλόγως, στο όνομα αυτού του γονέα. Σε περίπτωση που για το ανήλικο τέκνο, συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις α` έως στ` της παραγράφου αυτής, τότε στην υποβαλλόμενη δήλωση του περιλαμβάνεται και το εισόδημα που προέρχεται από περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν σε αυτό από χαριστικές παροχές από τους γονείς του, καθώς και το αντίστοιχο υποκατάστατο τους

Άρθρο 6 - Απαλλαγές από το φόρο

5. Από το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες απαλλάσσονται:

"ιβ) Τα επιδόματα που καταβάλλονται στους δικαιούχους σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 63 του ν.1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α`)."

Όπως η περ. ιβ΄ προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ.3 Ν.3522/2006 (ΦΕΚ Α 276/22.12.2006).

…

Άρθρο 48 - Εισόδημα και απόκτησή του

2. Στο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων περιλαμβάνεται και κάθε αμοιβή που καταβάλλεται:

δ) Στη σύζυγο ή στο σύζυγο λόγω διατροφής, η οποία επιδικάστηκε σε αυτούς ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται σε τέκνα, από οποιαδήποτε αιτία, δεν θεωρείται εισόδημά τους.

Υπόχρεοι υποβολής φορολογικής δήλωσης

Νόμος 2238/1994 (Α/151/19-09-1994) Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 61 - Υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης

…2. Για τους εγγάμους, για τους οποίους συντρέχουν οι προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 5, υπόχρεος σε επίδοση δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ειδικά, υποχρεούνται να επιδώσουν φορολογική δήλωση ο καθένας χωριστά για το συνολικό εισόδημά του οι σύζυγοι όταν:

α) Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή φέρει ο φορολογούμενος.

β) Ο ένας από τους δύο συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης.

γ) Ο ένας από τους δύο συζύγους έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Όπως η περ. γ΄ αντικαταστάθηκε με την παρ. 20 άρθρ. 1 Ν. 2954/2001 (ΦΕΚ Α 255/2-11-2001).

Στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 5, για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης είναι ο πατέρας ή, αν αυτός δεν υπάρχει ή δεν έχει τη γονική μέριμνα, η μητέρα.

Νόμος 4172/2013 «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 67 - Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και καταβολή του φόρου

4. Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποχρεούνται να υποβάλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Κοινή δήλωση δύνανται να υποβάλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους. Οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, δεν συμψηφίζονται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης.

Υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι ο σύζυγος ή το μέρος συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος, και για τα εισοδήματα της συζύγου του ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης, αντίστοιχα. Ειδικότερα, οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου

συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:

α. Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης φέρει ο φορολογούμενος,

β. Ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης είναι ο γονέας ή το μέρος συμφώνου συμβίωσης που ασκεί τη γονική μέριμνα, με την επιφύλαξη των οριζομένων στην παράγραφο 4 του άρθρου 11.

Απαλλαγές από το φόρο

Νόμος 2961/2001 (ΦΕΚ Α'/266/2001) Κώδικας Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών Προικών και Κερδών από Λαχεία

Άρθρο 25 - Απαλλαγές από το φόρο

1. Απαλλάσσονται από το φόρο οι κτήσεις, εφόσον δικαιούχοι είναι:

α) το Δημόσιο, οι λογαριασμοί που δημιουργούνται υπέρ του Δημοσίου και

δ) Οι αλλοδαποί με τον όρο της αμοιβαιότητας, εφόσον προβλέπεται απαλλαγή τους από το φόρο με διεθνείς συμβάσεις. Αν στη νομοθεσία του αλλοδαπού κράτους δεν προβλέπεται πλήρης απαλλαγή, αλλά υπαγωγή σε ελαφρύτερη φορολογία με τον όρο της αμοιβαιότητας, η φορολογητέα στην Ελλάδα κληρονομική μερίδα ή κληροδοσία φυσικού ή νομικού προσώπου, που έχει την ιθαγένεια του ξένου τούτου κράτους, υπόκειται σε ελαφρύτερο φόρο αντίστοιχο προς εκείνο που επιβάλλεται από το ξένο τούτο κράτος.

Όπως η περ.α΄ αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 8 β΄ άρθρου 25 Ν.3842/2010 (ΦΕΚ Α 58/23.4.2010).

Άρθρο 27 - Ειδικές εκπτώσεις από κάθε μερίδα αιτία θανάτου

Σε περίπτωση κτήσης περιουσίας, της οποίας δικαιούχοι είναι οι ανιόντες, οι κατιόντες, η χήρα του κληρονομουμένου, οι ανήλικοι άρρενες αδελφοί αυτού ή οι άγαμες αδελφές του, εκπίπτεται από τη μερίδα καθενός από αυτούς και δεν υποβάλλεται σε φόρο ποσό τετρακοσίων πενήντα χιλιάδων (450.000) δραχμών αν ο κληρονομούμενος, που βρισκόταν κάτω από τις σημαίες του Ελληνικού Κράτους, απεβίωσε κατά τη διάρκεια του διεξαγόμενου από αυτό πολέμου ή μέσα σε ένα έτος συνεπεία τραυμάτων ή κακουχιών, τις οποίες υπέστη κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής των εχθροπραξιών ή σε αιχμαλωσία ή απεβίωσε μέσα σε ένα έτος από την απελευθέρωσή του συνεπεία κακουχιών στην αιχμαλωσία.

Τα ανωτέρω περιστατικά αποδεικνύονται με πιστοποιητικό της αρμόδιας κατά περίπτωση στρατιωτικής ή αστυνομικής αρχής.

Άρθρο 43

…στ) χρηματικά ποσά μέχρι ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ συνολικά ανά δικαιούχο, που καταβάλλονται, εφάπαξ ή περιοδικά, σε σύζυγο και ανήλικα τέκνα στρατιωτικού που απεβίωσε κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας συνεπαγόμενης επαυξημένο κίνδυνο και προδήλως και αναμφισβήτητα λόγω αυτής.

Φορολογική ενημερότητα

ΠΟΛ 1223/1999 (ΦΕΚ Β/2134/1999) Αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη και φορολογικές υποχρεώσεις προς το δημόσιο

Άρθρο 4 - Προϋποθέσεις για τη χορήγηση αποδεικτικού ενημερότητας

Για τη χορήγηση αποδεικτικού ενημερότητας λαμβάνονται υπόψη:

α) όλες οι ληξιπρόθεσμες οφειλές,

β) η υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του τελευταίου έτους,

γ) η υποβολή της τελευταίας εκκαθαριστικής δήλωσης Φ.Π.Α.

δ) η διαπίστωση υποβολής όλων των περιοδικών δηλώσεων (Φ.Π.Α.) που έπονται της τελευταίας εκκαθαριστικής και που η προθεσμία υποβολής τους έχει λήξει ένα μήνα πριν την ημερομηνία αίτησης έκδοσης του αποδεικτικού ενημερότητας.

1. Για τα φυσικά πρόσωπα λαμβάνονται υπόψη τα ατομικά χρέη, καθώς και χρέη συνυποχρέωσης και συνυπευθυνότητας για τα οποία έχει το φυσικό πρόσωπο προσωπική ευθύνη για την καταβολή τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Για τα φυσικά πρόσωπα που διατελούν σε γάμο λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές οφειλές κάθε συζύγου χωριστά και για τις συζύγους, επιπρόσθετα, οι οφειλές που είναι βεβαιωμένες στο όνομα του συζύγου τους, αλλά σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις ευθύνονται οι ίδιες για την καταβολή τους.

2.Για τα νομικά πρόσωπα ή τις ενώσεις προσώπων καθώς και τις ομάδες περιουσίας λαμβάνονται υπόψη οι οφειλές τους καθώς και οι οφειλές που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος άλλων προσώπων και για τις οποίες έχουν ευθύνη για την καταβολή τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές και άλλες διατάξεις.

3. Καταργείται η προσκόμιση δηλώσεων και δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί στη ΔΟΥ από τον φορολογούμενο προκειμένου να του χορηγηθεί πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας.

5. Για να χορηγηθεί πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας πρέπει να μην υπάρχει εντολή δέσμευσης χορήγησης από άλλη ΔΟΥ ή εξωτερική πηγή.

6. Ειδικά για τις οφειλές προς κοινότητες, δήμους, νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, πρέπει αυτές να λαμβάνονται υπόψη εφόσον ο δήμος, η κοινότητα ή η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση έχει αποστείλει δέσμευση για χορήγηση πιστοποιητικού σε μια ΔΟΥ TAXIS.

7. Στις περιπτώσεις που ο Προϊστάμενος της αρμόδιας για τη χορήγηση αποδεικτικού ενημερότητας Δ.Ο.Υ., δια-πιστώσει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις χορήγησης του, αλλά δεν έχουν υποβληθεί δηλώσεις Φορολογίας Εισοδήματος και περιοδικές ή εκκαθαριστικές δηλώσεις Φ.Π.Α. προηγούμενων ετών, ή τρέχοντος έτους, στερεί τη δυνατότητα έκδοσης αποδεικτικού ενημερότητας, με εντολή δέσμευσης του στο Κεντρικό Σύστημα, η οποία αίρεται μετά την υποβολή των δηλώσεων.

Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 της ΥΑ 1039503/3308-11/0016/20.04.07 (ΦΕΚ Β 752/14-5-2007) και η νέα παρ.7 προστέθηκε με την παρ.5 της ανωτέρω ΥΑ 1039503/3308-11/0016/20.04.07.

4.5. Αστικό Δίκαιο

4.5.1. Γάμος - συμβίωση και οικογένεια

4.5.1.1. Σύναψη γάμου – συμφώνου συμβίωσης

Σύνταγμα της Ελλάδος

Άρθρο 21

1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.

2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος.

Άρθρο 9

1. Η κατοικία του καθενός είναι άσυλο. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη. Καμία έρευνα δεν γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας.

2. Οι παραβάτες της προηγούμενης διάταξης τιμωρούνται για παραβίαση του οικιακού ασύλου και για κατάχρηση εξουσίας και υποχρεούνται σε πλήρη αποζημίωση του παθόντος, όπως νόμος ορίζει.

Σύναψη γάμου

Αστικός Κώδικας

Άρθρο 1350 - Όροι για τη σύναψη του γάμου

Για τη σύναψη γάμου απαιτείται συμφωνία των μελλονύμφων. Οι σχετικές δηλώσεις γίνονται αυτοπροσώπως και χωρίς αίρεση ή προθεσμία. Οι μελλόνυμφοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους. Το δικαστήριο μπορεί, αφού ακούσει τους μελλονύμφους και τα πρόσωπα που ασκούν την επιμέλεια του ανηλίκου, να επιτρέψει το γάμο και πριν από τη συμπλήρωση αυτής της ηλικίας, αν η τέλεσή του επιβάλλεται από σπουδαίο λόγο.

Όπως αντικαταστάθηκε από 18.02.1983 με το άρθρο 12 του Ν.1329/1983 (ΦΕΚ Α 25)

Άρθρο 1354 -Κώλυμα από γάμο που υπάρχει

Εμποδίζεται η σύναψη γάμου πριν λυθεί ή ακυρωθεί αμετάκλητα ο γάμος που υπάρχει. Οι σύζυγοι μπορούν να επαναλάβουν την τέλεση του μεταξύ τους γάμου και πριν αυτός ακυρωθεί.

Άρθρο 1357 - Από αγχιστεία

Εμποδίζεται ο γάμος με συγγενείς εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και σε πλάγια ως και τον τρίτο βαθμό.

Άρθρο 1378 - Ποιος ενάγει για ακύρωση

Η αγωγή για ακύρωση του γάμου μπορεί να ασκηθεί: 1. στις περιπτώσεις των άρθρων 1350 έως 1352, 1354, 1356, 1357 και 1360 από τους συζύγους και από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, καθώς και από τον εισαγγελέα αυτεπαγγέλτως 2. στις περιπτώσεις των άρθρων 1374 και 1375 μόνο από τον σύζυγο που πλανήθηκε ή απειλήθηκε, όχι όμως από τους κληρονόμους του.

Όπως αντικαταστάθηκε από 18.02.1983 με το άρθρο 12 του Ν.1329/1983 (ΦΕΚ Α 25)

Γάμος μουσουλμάνων ή Ισραηλιτών

Νόμος 147/1914 (ΦΕΚ Α/25 /01-02-1914) «Νόμος 147 περί της εν ταις προσαρτωμέναις χώραις εφαρμοστέας νομοθεσίας και της δικαστικής αυτών οργανώσεως»

Άρθρον 4

Τα του γάμου των εις το μουσουλμανικόν ή ισραηλιτικόν θρήσκευμα ανηκόντων ήτοι τ' αφορώντα εις την νόμιμον σύστασιν και διάλυσιν του γάμου και τας συνεστώτος αυτού προσωπικάς σχέσεις των συζύγων και τα των συγγενικών δεσμών διέπονται υπό του ιερού αυτών νόμου και κρίνονται κατ' αυτόν.

Νόμος 1920/1991 Κύρωση της από 24 Δεκ. 1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργών» (ΦΕΚ 182 Α)

Άρθρο 5 - Καθήκοντα Μουφτή

2. Ο Μουφτής ασκεί δικαιοδοσία μεταξύ μουσουλμάνων Ελλήνων πολιτών της περιφέρειάς του επί γάμων, διαζυγίων, διατροφών, επιτροπειών, κηδεμονιών, χειραφεσίας ανηλίκων, ισλαμικών διαθηκών και της εξ αδιαθέτου διαδοχής, εφ' όσον οι σχέσεις αυτές διέπονται από τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο.

3. Οι εκδιδόμενες από το Μουφτή αποφάσεις επί υποθέσεων αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας δεν μπορούν να εκτελεσθούν ούτε αποτελούν δεδικασμένο, αν δεν κηρυχθούν εκτελεστές από το μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειας όπου η έδρα του Μουφτή, κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας. Το δικαστήριο ερευνά μόνο αν η απόφαση εκδόθηκε μέσα στα όρια της δικαιοδοσίας του Μουφτή και αν οι διατάξεις που εφαρμόσθηκαν αντίκεινται στο Σύνταγμα. Κατά της αποφάσεως του μονομελούς πρωτοδικείου χωρίς προσφυγή ενώπιον του οικείου πολυμελούς πρωτοδικείου, που δικάζει κατά την ίδια διαδικασία. Κατά της αποφάσεως του πολυμελούς πρωτοδικείου δεν χωρεί ένδικο μέσο τακτικό ή έκτακτο.

Σύμφωνο συμβίωσης

Νόμος 4356/15 (ΦΕΚ 181 Α/24-12-2015) : «Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 1 Σύσταση

Η συμφωνία δύο ενήλικων προσώπων, ανεξάρτητα από το φύλο τους, με την οποία ρυθμίζουν τη συμβίωσή τους (σύμφωνο συμβίωσης) καταρτίζεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η ισχύς της συμφωνίας αρχίζει από την κατάθεση αντιγράφου του συμβολαιογραφικού εγγράφου στο ληξίαρχο του τόπου κατοικίας τους, το οποίο καταχωρίζεται σε ειδικό βιβλίο του Ληξιαρχείου.

Άρθρο 2 Προϋποθέσεις

1. Για τη σύναψη συμφώνου συμβίωσης απαιτείται πλήρης δικαιοπρακτική ικανότητα.

2. Δεν επιτρέπεται η σύναψη συμφώνου συμβίωσης: α) αν υπάρχει γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης των ενδιαφερόμενων προσώπων ή του ενός από αυτά, β) μεταξύ συγγενών εξ αίματος σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και εκ πλαγίου μέχρι και τον τέταρτο βαθμό, καθώς

και μεταξύ συγγενών εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή απεριόριστα και γ) μεταξύ εκείνου που υιοθέτησε και αυτού που υιοθετήθηκε.

3. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου συνεπάγεται την ακυρότητα του συμφώνου συμβίωσης. Ακυρότητα συνεπάγεται και η εικονικότητα του συμφώνου.

Άρθρο 3 Άκυρο και ακυρώσιμο σύμφωνο

1. Η κατά το προηγούμενο άρθρο ακυρότητα κηρύσσεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Την αγωγή ασκεί, εκτός από τα μέρη, και όποιος προβάλλει έννομο.

συμφέρον οικογενειακής φύσης, καθώς και ο εισαγγελέας αυτεπαγγέλτως, αν το σύμφωνο αντίκειται στη δημόσια τάξη.

2. Σε περίπτωση ελαττωμάτων της βούλησης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τον ακυρώσιμο γάμο. Η σχετική δικαστική απόφαση απαιτείται να γίνει αμετάκλητη.

3. Με την αμετάκλητη δικαστική απόφαση, που ακυρώνει το σύμφωνο συμβίωσης, αίρονται αναδρομικά τα αποτελέσματά του. Η ακύρωση του συμφώνου δεν επηρεάζει την πατρότητα των τέκνων.

Άρθρο 7 Λύση

1. Το σύμφωνο συμβίωσης λύνεται: α) με συμφωνία των μερών, που γίνεται αυτοπροσώπως με συμβολαιογραφικό έγγραφο, β) με μονομερή συμβολαιογραφική δήλωση, εφόσον έχει επιδοθεί προηγουμένως με δικαστικό επιμελητή πρόσκληση για συναινετική λύση στο άλλο μέρος και έχουν παρέλθει τρεις (3) μήνες από την επίδοση και γ) αυτοδικαίως, αν συναφθεί γάμος μεταξύ των μερών.

2. Η λύση του συμφώνου συμβίωσης ισχύει από την κατάθεση αντιγράφου του συμβολαιογραφικού εγγράφου, που περιέχει τη συμφωνία ή τη μονομερή δήλωση, στο ληξίαρχο όπου έχει καταχωριστεί και η σύστασή του.

3. Για τη διατροφή μετά τη λύση του συμφώνου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τη διατροφή μετά το διαζύγιο, εκτός αν τα μέρη παραιτηθούν από το σχετικό δικαίωμα κατά την κατάρτιση του συμφώνου.

Άρθρο 13 Πεδίο εφαρμογής

1. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε κάθε σύμφωνο συμβίωσης, εφόσον τούτο καταρτίζεται στην Ελλάδα ή ενώπιον ελληνικής προξενικής αρχής.

2. Οι προϋποθέσεις σύναψης, οι σχέσεις των μερών μεταξύ τους και οι προϋποθέσεις και συνέπειες της λύσης των συμφώνων συμβίωσης, που δεν υπάγονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, διέπονται από το δίκαιο του τόπου όπου καταρτίστηκαν. Για την κληρονομική διαδοχή εφαρμόζονται οι σχετικοί κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Κατά τα λοιπά, τα σύμφωνα συμβίωσης της παρούσας παραγράφου δεν αναπτύσσουν στην ελληνική έννομη τάξη περισσότερα αποτελέσματα από αυτά που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

4.5.1.2. Σχέσεις μεταξύ των συζύγων

Σχέσεις μεταξύ των συζύγων από γάμο

Αστικός Κώδικας

Άρθρο 1388 - Επώνυμο των συζύγων

Με τον γάμο δεν μεταβάλλεται το επώνυμο των συζύγων, ως προς τις έννομες σχέσεις τους.

Στις κοινωνικές σχέσεις ο κάθε σύζυγος μπορεί, εφόσον σ' αυτό συμφωνεί και ο άλλος, να χρησιμοποιεί το επώνυμο του τελευταίου ή να το προσθέτει στο δικό του.

Με συμφωνία των συζύγων ο καθένας από αυτούς μπορεί να προσθέτει στο επώνυμό του το επώνυμο του άλλου. Η προσθήκη γίνεται με κοινή δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου και ισχύει μέχρι να ανακληθεί ενώπιον του ληξιάρχου με κοινή δήλωση των συζύγων ή με μονομερή δήλωση οποιουδήποτε των συζύγων, η οποία κοινοποιείται στον άλλο σύζυγο. Αν ο γάμος λυθεί με διαζύγιο, η δήλωση θεωρείται ότι ανακλήθηκε. Αν ο γάμος λυθεί λόγω θανάτου, η προσθήκη εξακολουθεί να ισχύει, εκτός εάν ο επιζών σύζυγος συνάψει νέο γάμο ή προβεί σε ανακλητική δήλωση ενώπιον του ληξιάρχου.

Όπως αντικαταστάθηκε από 18.02.1983 με το άρθρο 15 του Ν.1329/1983 (ΦΕΚ Α 25)

Η τρίτη παράγραφος προστέθηκε με το άρθρο 28 του Ν.3719/2008 (ΦΕΚ Α 241)

Άρθρο 1400 - Αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα

"Αν ο γάμος λυθεί ή ακυρωθεί και η περιουσία του ενός συζύγου έχει, αφότου τελέσθηκε ο γάμος, αυξηθεί, ο άλλος σύζυγος, εφόσον συνέβαλε με οποιονδήποτε τρόπο στην αύξηση αυτή, δικαιούται να απαιτήσει την απόδοση του μέρους της αύξησης το οποίο προέρχεται από τη δική του συμβολή. Τεκμαίρεται ότι η συμβολή αυτή ανέρχεται στο ένα τρίτο της αύξησης, εκτός αν αποδειχθεί μεγαλύτερη ή μικρότερη ή καμία συμβολή. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση διάστασης των συζύγων που διάρκεσε περισσότερο από τρία χρόνια. Στην αύξηση της περιουσίας των συζύγων δεν υπολογίζεται ό,τι αυτοί απέκτησαν από δωρεά, κληρονομιά ή κληροδοσία ή με διάθεση των αποκτημάτων από αυτές τις αιτίες".

Όπως αντικαταστάθηκε από 18.02.1983 με το άρθρο 15 του Ν.1329/1983 (ΦΕΚ Α 25)

Άρθρο 1402 - Παροχή ασφάλειας

"Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 1262 αριθ. 4, ο καθένας από τους συζύγους έχει το δικαίωμα, στην περίπτωση που ασκήθηκε αγωγή διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή που ο ίδιος άσκησε με αγωγή την αξίωση του άρθρου 1400, να ζητήσει από τον άλλο σύζυγο ή από τους κληρονόμους του την παροχή ασφάλειας, αν εξαιτίας τής συμπεριφοράς τους υπάρχει βάσιμος φόβος ότι κινδυνεύει αυτή η αξίωσή του".

Όπως αντικαταστάθηκε από 18.02.1983 με το άρθρο 1 του Ν.1329/1983 (ΦΕΚ Α 25)

Άρθρο 1416 - Έκταση εφαρμογής

"Οι διατάξεις αυτού του Κεφαλαίου έχουν εφαρμογή, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, ανεξάρτητα από τη θρησκεία ή το δόγμα των συζύγων καθώς και από τον τύπο, πολιτικό ή θρησκευτικό, με τον οποίο έγινε ο γάμος τους".

Όπως αντικαταστάθηκε από 18.02.1983 με το άρθρο 15 του Ν.1329/1983 (ΦΕΚ Α 25)

Σχέσεις μεταξύ των συζύγων από σύμφωνο συμβίωσης

Νόμος 4356/15 (ΦΕΚ 181 Α/24-12-2015) : «Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 4 Επώνυμο

Το σύμφωνο συμβίωσης δεν μεταβάλλει το επώνυμο των μερών. Ο καθένας μπορεί, εφόσον συγκατατίθεται ο άλλος, να χρησιμοποιεί στις κοινωνικές σχέσεις το επώνυμο του άλλου ή να το προσθέτει στο δικό του.

Άρθρο 5 Σχέσεις των μερών

1. Στις προσωπικές σχέσεις των μερών του συμφώνου μεταξύ τους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τις σχέσεις των συζύγων από το γάμο, εφόσον δεν υπάρχει διαφορετική ειδική ρύθμιση στον παρόντα ή άλλο νόμο.

2. Στις μη προσωπικές σχέσεις των μερών μεταξύ τους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για τις σχέσεις των συζύγων από το γάμο, εκτός αν τα μέρη τις ρυθμίσουν διαφορετικά κατά τη σύναψη του συμφώνου με βάση τις αρχές της ισότητας και της αλληλεγγύης. Τα μέρη δεν μπορούν να παραιτηθούν από την αξίωση συμμετοχής στα αποκτήματα πριν από τη γέννησή της.

Άρθρο 6

Στην περίπτωση ελεύθερης συμβίωσης χωρίς σύμφωνο, η τύχη των περιουσιακών στοιχείων που έχουν αποκτηθεί μετά την έναρξη της συμβίωσης (αποκτήματα) κρίνεται κατά τις γενικές διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και σε εκκρεμείς δίκες.

Άρθρο 8 Κληρονομικό δικαίωμα

Ως προς το κληρονομικό δικαίωμα των μερών του συμφώνου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αφορούν τους συζύγους. Κατά την κατάρτιση του Συμφώνου το κάθε μέρος μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμά του στη νόμιμη μοίρα.

Άρθρο 12 Ανάλογη εφαρμογή άλλων διατάξεων – Εξουσιοδοτήσεις

Άλλες διατάξεις νόμων που αφορούν αξιώσεις των συζύγων μεταξύ τους, καθώς και αξιώσεις, παροχές και προνόμια έναντι τρίτων ή έναντι του Δημοσίου εφαρμόζονται αναλόγως και στα μέρη του συμφώνου, εφόσον δεν υπάρχει διαφορετική ειδική ρύθμιση στον παρόντα ή άλλο νόμο. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, μπορεί να προσαρμόζονται, όπου αυτό απαιτείται, οι κείμενες διατάξεις του εργατικού δικαίου και του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης, στις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου.

4.5.1.3. Σχέσεις γονέων και τέκνων

Σχέσεις γονέων και τέκνων από γάμο

Αστικός Κώδικας

Άρθρο 1505 - Επώνυμο των τέκνων

Οι γονείς υποχρεούνται να έχουν προσδιορίσει το επώνυμο των τέκνων τους με κοινή αμετάκλητη δήλωσή τους. Η δήλωση γίνεται πριν από το γάμο, είτε σε συμβολαιογράφο είτε στο λειτουργό, ενώπιον του οποίου θα τελεσθεί ο γάμος. Ο λειτουργός οφείλει να ζητήσει τη σχετική δήλωση. Το οριζόμενο επώνυμο, κοινό για όλα τα τέκνα, μπορεί να είναι είτε το επώνυμο του ενός από τους γονείς είτε συνδυασμός των επωνύμων τους, που όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από δύο επώνυμα.

Αν οι γονείς παραλείψουν να δηλώσουν το επώνυμο των τέκνων τους, σύμφωνα με τους όρους των προηγούμενων παραγράφων, τα τέκνα έχουν για επώνυμο το επώνυμο του πατέρα τους.

Άρθρο 1511

Κάθε απόφαση των γονέων σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του τέκνου.

Στο συμφέρον του τέκνου πρέπει να αποβλέπει και η απόφαση του δικαστηρίου, όταν, κατά τις διατάξεις του νόμου, το δικαστήριο αποφασίζει σχετικά με την ανάθεση της γονικής μέριμνας ή με τον τρόπο της άσκησής της. Η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει επίσης να σέβεται την ισότητα μεταξύ των γονέων και να μην κάνει διακρίσεις εξαιτίας του φύλου, της φυλής, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών ή όποιων άλλων πεποιθήσεων, της ιθαγένειας, της εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης ή της περιουσίας.

Ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου πρέπει να ζητείται και να συνεκτιμάται η γνώμη του πριν από κάθε απόφαση σχετική με τη γονική μέριμνα, εφόσον η απόφαση αφορά τα συμφέροντά του.

Άρθρο 1512 Σε περίπτωση διαφωνίας

Αν οι γονείς διαφωνούν κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας, και το συμφέρον του τέκνου επιβάλλει να ληφθεί απόφαση, αποφασίζει το δικαστήριο.

Άρθρο 1513 - Διαζύγιο ή ακύρωση του γάμου

Στις περιπτώσεις διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου και εφόσον ζουν και οι δύο γονείς, η άσκηση της γονικής μέριμνας ρυθμίζεται από το δικαστήριο. Η άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να ανατεθεί στον έναν από τους γονείς ή, αν αυτοί συμφωνούν ορίζοντας συγχρόνως τον τόπο διαμονής του τέκνου, στους δύο από κοινού. Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, ιδίως να κατανείμει την άσκηση της γονικής μέριμνας μεταξύ των γονέων ή να την αναθέσει σε τρίτον.

Για τη λήψη της απόφασής του το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του τους έως τότε δεσμούς του τέκνου με τους γονείς και τους αδελφούς του, καθώς και τις τυχόν συμφωνίες που έκαναν οι γονείς του τέκνου σχετικά με την επιμέλεια και τη διοίκηση της περιουσίας του.

Ο γονέας, στον οποίο δεν έχει ανατεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας, έχει το δικαίωμα να ζητάει από τον άλλο πληροφορίες για το πρόσωπο και την περιουσία του τέκνου.

Άρθρο 1515 - Τέκνα χωρίς γάμο των γονέων τους

Η γονική μέριμνα του ανήλικου τέκνου που γεννήθηκε και παραμένει χωρίς γάμο των γονέων του, ανήκει στη μητέρα του. Σε περίπτωση αναγνώρισής του, αποκτά γονική μέριμνα και ο πατέρας, που όμως την ασκεί αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κατά το

άρθρο 1513 ή αν έπαυσε η γονική μέριμνα της μητέρας ή αν αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους. Με αίτηση του πατέρα, το δικαστήριο μπορεί και σε κάθε άλλη περίπτωση να αναθέσει και σε αυτόν την άσκηση της γονικής μέριμνας ή μέρους της, εφόσον αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του τέκνου. Σε περίπτωση δικαστικής αναγνώρισης, στην οποία αντιδίκησε ο πατέρας, αυτός δεν ασκεί γονική μέριμνα ούτε αναπληρώνει τη μητέρα στην άσκησή της, εκτός αν υπάρχει συμφωνία των γονέων κατά το άρθρο 1513. Το δικαστήριο μπορεί, αν το επιβάλλει το συμφέρον του τέκνου, να αποφασίσει διαφορετικά με αίτηση του πατέρα, εφόσον έπαυσε η γονική μέριμνα της μητέρας ή αυτή αδυνατεί να την ασκήσει για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή υπάρχει συμφωνία των γονέων.

Άρθρο 1516 - Πράξεις από τον ένα γονέα

Ο καθένας από τους γονείς επιχειρεί και μόνος του πράξεις αναφερόμενες στην άσκηση της γονικής μέριμνας: 1. όταν πρόκειται για συνήθεις πράξεις επιμέλειας του προσώπου του τέκνου ή για την τρέχουσα διαχείριση της περιουσίας του ή για πράξεις που έχουν επείγοντα χαρακτήρα. 2. όταν πρόκειται για τη λήψη δήλωσης της βούλησης που είναι απευθυντέα προς το τέκνο.

Στις περιπτώσεις διακοπής της συμβίωσης των γονέων, διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου τους, καθώς και όταν πρόκειται για τέκνο γεννημένο χωρίς γάμο των γονέων του, τις αξιώσεις διατροφής που έχει το τέκνο κατά του γονέα, ο οποίος δεν έχει την επιμέλεια του προσώπου του, μπορεί να τις ασκεί αυτός που έχει την επιμέλεια και, αν δεν την έχει κανείς, αυτός με τον οποίο διαμένει το τέκνο.

…

Άρθρο 1518 – Επιμέλεια του προσώπου

Η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευσή του, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου της διαμονής του.

Κατά την ανατροφή του τέκνου οι γονείς το ενισχύουν, χωρίς διάκριση φύλου, να αναπτύσσει υπεύθυνα και με κοινωνική συνείδηση την προσωπικότητά του. Η λήψη σωφρονιστικών μέτρων επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι παιδαγωγικώς αναγκαία και δεν θίγουν την αξιοπρέπεια του τέκνου.

Κατά τη μόρφωση και την επαγγελματική εκπαίδευση του τέκνου οι γονείς λαμβάνουν υπόψη τις ικανότητες και τις προσωπικές του κλίσεις. Γι' αυτό το σκοπό οφείλουν να συνεργάζονται με το σχολείο και, αν υπάρχει ανάγκη, να ζητούν τη συνδρομή αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών ή δημόσιων οργανισμών.

Άρθρο 1520 - Προσωπική επικοινωνία

Ο γονέας με τον οποίο δεν διαμένει το τέκνο διατηρεί το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας με αυτό.

Οι γονείς δεν έχουν το δικαίωμα να εμποδίζουν την επικοινωνία του τέκνου με τους απώτερους ανιόντες του, εκτός αν υπάρχει σοβαρός λόγος. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων, τα σχετικά με την επικοινωνία κανονίζονται ειδικότερα από το δικαστήριο.

Άρθρο 1532 - Συνέπειες κακής άσκησης

Αν ο πατέρας ή η μητέρα παραβαίνουν τα καθήκοντα που τους επιβάλλει το λειτούργημά τους για την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή τη διοίκηση της περιουσίας του ή αν ασκούν το λειτούργημα αυτό

καταχρηστικά ή δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σ' αυτό, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το ζητήσουν ο άλλος γονέας, οι πλησιέστεροι συγγενείς του τέκνου, ο εισαγγελέας ή και αυτεπαγγέλτως, να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο.

Το δικαστήριο μπορεί ιδίως να αφαιρέσει από τον ένα γονέα την άσκηση της γονικής μέριμνας ολικά ή μερικά και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο ή, αν συντρέχουν και στο πρόσωπο αυτού οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, να αναθέσει την πραγματική φροντίδα του τέκνου ή, ακόμη, και την επιμέλειά του ολικά ή μερικά σε τρίτον ή και να διορίσει επίτροπο.

«Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου και επίκειται άμεσος κίνδυνος για τη σωματική ή την ψυχική υγεία του τέκνου, ο εισαγγελέας μπορεί να διατάσσει κάθε πρόσφορο μέτρο για την προστασία του, μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του δικαστηρίου, στο οποίο πρέπει να απευθύνεται εντός τριάντα ημερών.

Σχέσεις γονέων που συμβιώνουν με σύμφωνο συμβίωσης και των τέκνων τους

Νόμος 4356/15 (ΦΕΚ 181 Α/24-12-2015) : «Σύμφωνο συμβίωσης, άσκηση δικαιωμάτων, ποινικές και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 9 Τεκμήριο πατρότητας

Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες (300) ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του Συμφώνου, τεκμαίρεται ότι έχει πατέρα τον άνδρα με τον οποίο η μητέρα κατάρτισε το Σύμφωνο. Το τεκμήριο ανατρέπεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. Τα άρθρα 1466 επ. ΑΚ, καθώς και τα άρθρα 614 επ. ΚΠολΔ, εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 10 Επώνυμο τέκνων

Το τέκνο που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες (300) ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του συμφώνου, φέρει το επώνυμο που επέλεξαν οι γονείς του με κοινή και αμετάκλητη δήλωσή τους, που περιέχεται στο σύμφωνο ή σε μεταγενέστερο συμβολαιογραφικό έγγραφο πριν από τη γέννηση του πρώτου τέκνου. Το επώνυμο που επιλέγεται είναι κοινό για όλα τα τέκνα και είναι υποχρεωτικά το επώνυμο του ενός από τους γονείς ή συνδυασμός των επωνύμων τους. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από δύο επώνυμα. Αν η δήλωση παραλειφθεί, το τέκνο θα έχει σύνθετο επώνυμο, αποτελούμενο από το επώνυμο και των δύο γονέων του. Πρώτο τίθεται το επώνυμο με αρχικό που προηγείται στο αλφάβητο. Αν το επώνυμο του ενός ή και των δύο γονέων είναι σύνθετο, το επώνυμο του τέκνου θα σχηματιστεί με το πρώτο από τα δύο επώνυμα.

Άρθρο 11 Γονική μέριμνα

1. Η γονική μέριμνα του τέκνου που γεννήθηκε κατά τη διάρκεια του συμφώνου συμβίωσης ή μέσα σε τριακόσιες (300) ημέρες από τη λύση ή την ακύρωση του συμφώνου, ανήκει στους δύο γονείς και ασκείται από κοινού. Οι διατάξεις του ΑΚ για τη γονική μέριμνα των τέκνων που κατάγονται από γάμο εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

2. Αν το σύμφωνο συμβίωσης λυθεί ή ακυρωθεί, για την άσκηση της γονικής μέριμνας εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 1513 ΑΚ.

Δήλωση γέννησης τέκνου

Νόμος 344/1976 (ΦΕΚ Α 143/1.6.1976) «Περί ληξιαρχικών πράξεων»

Άρθρο 21 - Υπόχρεοι προς δήλωσιν των γεννήσεων

1. Υπόχρεοι προς δήλωσιν των γεννήσεων είναι: α) ο πατήρ, β) ο ιατρός, γ) η μαία και δ) πας οιοσδήποτε παραστάς κατά τον τοκετόν.

2. Η υποχρέωσις των κατά το παρόν άρθρον κατά τάξιν επομένων γεννάται μόνον ελλείποντος ή κωλυομένου προς δήλωσιν του προηγουμένου.

3. Η δήλωσις δύναται να γίνη και υπό της μητρός ή αντιπροσώπου αυτής, έχοντος ειδική εντολή δυνάμει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου.

4.5.2. Υιοθεσία

Αστικός Κώδικας

Άρθρο 1546 - Υιοθεσία από έγγαμο

Ο έγγαμος δεν μπορεί να υιοθετήσει χωρίς τη συναίνεση του συζύγου του, η οποία παρέχεται αυτοπροσώπως με δήλωση στο δικαστήριο. Αν ο σύζυγος έχει τη συνήθη διαμονή του στην αλλοδαπή, η συναίνεσή του μπορεί να δοθεί και με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου. Το δικαστήριο όμως μπορεί να επιτρέπει την υιοθεσία και χωρίς αυτή τη συναίνεση, αν η παροχή της είναι αδύνατη για νομικούς ή πραγματικούς λόγους ή αν εκκρεμεί ανάμεσα στους συζύγους δίκη διαζυγίου.

Άρθρο 1550 - Συναίνεση των γονέων ή του νόμιμου αντιπροσώπου

Για να υιοθετηθεί ένας ανήλικος χρειάζεται να συναινέσουν ενώπιον του δικαστηρίου οι γονείς του ή ο ένας τους μόνο, αν ο άλλος έχει εκπέσει από τη γονική μέριμνα κατά το άρθρο 1537 ή η συναίνεσή του είναι αδύνατη γιατί έχει τεθεί σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, που περιλαμβάνει και τη στέρηση της ικανότητας να συναινεί για την υιοθεσία του παιδιού του. Αν ο ανήλικος δεν έχει γονείς, συναινεί ενώπιον του δικαστηρίου ο επίτροπος, ύστερα από άδεια του εποπτικού συμβουλίου.

Η συναίνεση της προηγούμενης παραγράφου είναι, στην περίπτωση που ο ανήλικος προστατεύεται από αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση, έγκυρη και όταν αυτός που συναινεί δεν γνωρίζει το πρόσωπο του υποψηφίου θετού γονέα.

Άρθρο 1554 - Γενική εξουσιοδότηση

Με την επιφύλαξη των διατάξεων των τριών προηγούμενων άρθρων, οι γονείς ή ο επίτροπος μπορούν να δίνουν, με δήλωσή τους ενώπιον του δικαστηρίου, στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή την αναγνωρισμένη κοινωνική οργάνωση, που περιθάλπουν τον ανήλικο, γενική εξουσιοδότηση να κινούν τη διαδικασία μελλοντικής υιοθεσίας του ανηλίκου από πρόσωπο ή από ζεύγος συζύγων που θα επιλέγονται ελεύθερα από την κοινωνική υπηρεσία ή την οργάνωση. Η εξουσιοδότηση αυτή μπορεί να ανακαλείται από τους γονείς ή τον επίτροπο, επίσης με δήλωσή τους προς το δικαστήριο, που θα πρέπει να κοινοποιείται στην υπηρεσία ή την οργάνωση το αργότερο έως την κατάθεση, από αυτές στο δικαστήριο, της αίτησης για υιοθεσία.

Άρθρο 1571 - Λύση με δικαστική απόφαση

Αν ο θετός γονέας εκπέσει από τη γονική μέριμνα ή αν του αφαιρεθεί η άσκησή της για έναν από τους λόγους του άρθρου 1532, καθώς και αν συντρέχει λόγος αποκλήρωσης του

θετού τέκνου για μια από τις περιπτώσεις 1, 2 και 3 του άρθρου 1840, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον οι συνέπειες αυτές κρίνονται ανεπαρκείς, να διατάσσει, λόγω της βαρύτητας της περίπτωσης ακόμη και τη λύση της υιοθεσίας.

Άρθρο 1579 - Υιοθεσία ενηλίκου

Η υιοθεσία ενηλίκου επιτρέπεται μόνο όταν ο υιοθετούμενος είναι συγγενής ως και τον τέταρτο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας αυτού που υιοθετεί.

Άρθρο 1584 - Αποτελέσματα

Από την τέλεση της υιοθεσίας, το θετό τέκνο και οι κατιόντες του που γεννήθηκαν μετά την υιοθεσία έχουν θέση κοινού τέκνου και κοινών κατιόντων και των δύο συζύγων. Ο δεσμός του θετού τέκνου με τον άλλο φυσικό γονέα του και τους συγγενείς του διατηρείται.

Νόμος 2447/1996 (ΦΕΚ Α 278/30.12.1996) Κύρωση ως Κώδικα του σχεδίου νόμου "Υιοθεσία, επιτροπεία και αναδοχή ανηλίκου, δικαστική συμπαράσταση, δικαστική επιμέλεια ξένων υποθέσεων και συναφείς ουσιαστικές, δικονομικές και μεταβατικές διατάξεις"

Άρθρο 7

1. Η κοινωνική έρευνα, που προβλέπεται από το άρθρο 1557 του Αστικού Κώδικα και από το άρθρο 4 του παρόντος, θα πρέπει να αφορά κάθε θέμα που μπορεί να έχει σημασία για την υιοθεσία και ιδίως την προσωπικότητα και την υγεία των ενδιαφερομένων, τα κίνητρα και την περιουσιακή κατάσταση του υποψήφιου θετού γονέα, την αμοιβαία ικανότητα προσαρμογής αυτού που υιοθετεί και εκείνου που υιοθετείται, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο μπορεί να διαγνωσθεί αν η υιοθεσία θα αποβεί προς το συμφέρον του ανηλίκου.

«2. Όταν, για την υιοθεσία ανηλίκου, οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος έρχονται σε απευθείας συνεννόηση με τους υποψήφιους θετούς γονείς χωρίς τη μεσολάβηση κοινωνικής υπηρεσίας ή οργάνωσης, οφείλουν τόσο αυτοί όσο και οι υποψήφιοι θετοί γονείς, πριν από την παράδοση του παιδιού ή εντός ενός μηνός από αυτήν, να ανακοινώσουν τη σχετική πρόθεσή τους στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.»

3. Η κοινωνική έρευνα διεξάγεται ύστερα από αίτηση του υποψήφιου θετού γονέα. Αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης η κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση ορίζει τα πιστοποιητικά που κρίνει απαραίτητα για τη διεξαγωγή της έρευνας και υποβάλλει την έκθεσή της απευθείας στο δικαστήριο μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από την υποβολή ή την επίδοση σ' αυτήν της σχετικής αίτησης για συγκεκριμένο παιδί, ανεξάρτητα αν προσκομίστηκαν τα στοιχεία που ζητήθηκαν. Η προθεσμία μπορεί να παρατείνεται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, επί τρεις ακόμη μήνες. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας, το δικαστήριο δικάζει χωρίς έκθεση. Κατά την κοινωνική έρευνα θα πρέπει, ανάλογα με την ωριμότητα του παιδιού και οπωσδήποτε μετά τη συμπλήρωση του δωδέκατου έτους του, να ζητείται και η δική του γνώμη, η οποία θα πρέπει να αναφέρεται στη σχετική έκθεση.

4. Η αποκλειστική προθεσμία των έξι μηνών, που ορίζεται από την προηγούμενη παράγραφο για την υποβολή της έκθεσης της κοινωνικής υπηρεσίας, αφορά μόνο στις περιπτώσεις, όπου τόσο το υποψήφιο θετό τέκνο όσο και οι υποψήφιοι θετοί γονείς έχουν τη συνήθη διαμονή τους στην ημεδαπή. Για τις περιπτώσεις των διακρατικών υιοθεσιών του άρθρου 4, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, κατ' εξαίρεση, το πολύ δύο φορές, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

Δικονομικές διατάξεις

Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

Άρθρο 681Γ

1. Στις διαφορές της περίπτωσης β' της πρώτης παραγράφου του άρθρου 681Β (**681Β 1. β την άσκηση της γονικής μέριμνας αναφορικά με το τέκνο κατά τη διάρκεια του γάμου, και σε περίπτωση διαζυγίου ή ακύρωσης του γάμου ή όταν πρόκειται για τέκνο χωρίς γάμο των γονέων του, τη διαφωνία των γονέων κατά την κοινή άσκηση από αυτούς της γονικής τους μέριμνας, καθώς και την επικοινωνία των γονέων καιτων υπόλοιπων ανιόντων με το τέκνο*), εφαρμόζονται και τα άρθρα 598, 600, 601, 605, 606, 744 και 759 παρ. 3. Αν αυτές οι διαφορές ενωθούν με οποιαδήποτε από τις διαφορές των άρθρο 592 παρ.1 ή 614 παρ.1 εφαρμόζονται τα άρθρα 744 και 759 παρ.3

2. Στις ίδιες διαφορές καθιερώνεται στάδιο υποχρεωτικής προδικασίας που περιλαμβάνει την έρευνα από όργανα της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας των συνθηκών διαβίωσης του ανηλίκου και την υποβολή στο δικαστήριο έως την ημέρα της συζήτησης σχετικής αναλυτικής έκθεσης η οποία στις περιπτώσεις όπου φέρεται στο δικόγραφο της αγωγής ότι ο ένας από τους γονείς ή το ανήλικο τέκνο παρουσιάζει ψυχικά προβλήματα θα πρέπει να συνοδεύεται και από ψυχιατρική έκθεση. Το μονομελές ή πολυμελές δικαστήριο είναι εξάλλου υποχρεωμένο κατά την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο της αγωγής και πριν από κάθε συζήτηση να προσπαθήσει με την ποινή του απαράδεκτου να επιλύσει συμβιβαστικά τη διαφορά ύστερα από ακρόαση των διαδίκων και των πληρεξουσίων τους. Ο συμβιβασμός πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του τέκνου αλλιώς δεν δεσμεύει το δικαστήριο.

3. Το δικαστήριο πριν από την έκδοση της απόφασής του ανάλογα με την ωριμότητα του τέκνου λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του. Μπορεί αν αποφασίσει τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης να ορίζει ελεύθερα το χρόνο διεξαγωγής της χωρίς να δεσμεύεται από χρονικούς περιορισμούς.

4. Για την επικοινωνία με το τέκνο ορίζονται στα πρακτικά του αρμόδιου δικαστηρίου ο χρόνος και ο τόπος της συνάντησης καθώς και στην περίπτωση του πολυμελούς δικαστηρίου ο δικαστής που θα επικοινωνήσει με το τέκνο. Με τα ίδια πρακτικά καλείται επίσης να παρουσιάσει το τέκνο όποιος διαμένει μαζί του. Σε περίπτωση ερημοδικίας κάποιου διαδίκου το δικαστήριο ορίζει χρόνο επιδόσεως αντιγράφου των πρακτικών στον απολειπόμενο διάδικο. Η επικοινωνία του δικαστή με το τέκνο γίνεται ιδιαιτέρως και δεν επιτρέπεται να είναι παρόν σ' αυτήν άλλο πρόσωπο εκτός αν ο δικαστής κρίνει διαφορετικά. Για το περιεχόμενο της συνομιλίας δεν συντάσσεται έκθεση.

Όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 44 ν.1329/1983, τροποποιήθηκε με το άρθρο 38 του ν.2447/1996 και με το άρθρο 19 του ν.2521/1997.

Άρθρο 800

1. Αρμόδιο για την τέλεση υιοθεσίας είναι το δικαστήριο, στην περιφέρεια του οποίου έχουν τη συνήθη διαμονή τους εκείνος που υιοθετεί ή εκείνος που υιοθετείται.

2. Οι συναινέσεις για την υιοθεσία δηλώνονται ενώπιον μέλους της σύνθεσης του δικαστηρίου που τελεί την υιοθεσία. Οι συναινέσεις δηλώνονται σε ιδιαίτερο γραφείο χωρίς δημοσιότητα.

Η ίδια διαδικασία τηρείται και όταν πρόκειται για την ακρόαση, από το δικαστήριο του υποψηφίου να υιοθετηθεί ανηλίκου που δεν συμπλήρωσε το δωδέκατο έτος της ηλικίας του ή άλλων τέκνων του υποψηφίου θετού γονέα, στις περιπτώσεις που η ακρόαση αυτή προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο.

3. Οι προθεσμίες της έφεσης, της αναίρεσης και της αναψηλάφησης εναντίον απόφασης που απαγγέλλει την υιοθεσία είναι, αν δεν επιδοθεί η απόφαση, ένα έτος και αρχίζουν σε κάθε περίπτωση από τη δημοσίευση της απόφασης.

4. Η προθεσμία της τριτανακοπής κατά της απόφασης που τελεί την υιοθεσία είναι έξι μήνες από τη γνώση της υιοθεσίας και εν πάση περιπτώσει τρία έτη από την τελεσιδικία της απόφασης. Ο φυσικός γονέας που, λόγω της εφαρμογής διατάξεων του ουσιαστικού δικαίου, δεν συναίνεσε στην υιοθεσία του παιδιού του έχει το δικαίωμα, προκειμένου να ασκήσει τριτανακοπή κατά της σχετικής δικαστικής απόφασης να πληροφορείται τα στοιχεία αυτής της απόφασης από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία ή οργάνωση που συνέπραξε στην τέλεση της υιοθεσίας.

5. Οι ανήλικοι που έχουν συμπληρώσει το δωδέκατο έτος της ηλικίας τους έχουν την ικανότητα να παρίστανται αυτοπροσώπως στο δικαστήριο κατά την τέλεση της υιοθεσίας και να ασκούν ένδικα μέσα κατά της σχετικής απόφασης, ανεξάρτητα από το αντίστοιχο δικαίωμα του νόμιμου αντιπροσώπου τους.

6. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει η κύρια διαδικασία τέλεσης της υιοθεσίας να διεξάγεται κεκλεισμένων των θυρών.

Όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 2447/1996.

Άρθρο 803

1. Κατά της απόφασης που υποβάλλει ένα πρόσωπο σε δικαστική συμπαράσταση, διορίζει τον δικαστικό συμπαραστάτη, καθορίζει την έκταση των περιορισμών που επιβάλλονται στον συμπαραστατούμενο ή τροποποιεί το είδος και την έκταση της δικαστικής συμπαράστασης ή που αρνείται την υποβολή στη δικαστική συμπαράσταση και το διορισμό δικαστικού συμπαραστάτη έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν ένδικα μέσα όλα τα πρόσωπα που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, σύμφωνα με το νόμο. Όταν η διαδικασία μπορεί να κινηθεί μόνο με αίτηση αυτού τον οποίο αφορά το μέτρο και αυτή απορρίφθηκε, δικαίωμα να ασκήσει ένδικα μέσα έχει μόνο το πρόσωπο αυτό. Ένδικα μέσα μπορεί να ασκήσει και ο δικαστικό συμπαραστάτης στο όνομά του ή στο όνομα του συμπαραστατούμενου, κατά των αποφάσεων που αφορούν τον κύκλο των αρμοδιοτήτων του.

2. Παρέμβαση ή τριτανακοπή μπορούν να ασκήσουν μόνο τα πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ζητήσουν την υποβολή του προσώπου σε δικαστική συμπαράσταση.

3. Το δικαστήριο μπορεί να παύσει τον δικαστικό συμπαραστάτη και με προσωρινή διαταγή του, σύμφωνα με το άρθρο 781, όταν πείθεται ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την παύση του, καθώς και ότι η αναβολή της λήψης του μέτρου συνεπάγεται επικείμενο κίνδυνο για τον συμπαραστατούμενο. Η σχετική απόφαση αρχίζει να ισχύει και με μόνη την κατάθεσή της στη γραμματεία του δικαστηρίου με σκοπό τη γνωστοποίησή της.

Όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 2447/1996, άρθρο 44.

Άρθρο 950

1. Με την απόφαση που διατάζεται η απόδοση ή παράδοση τέκνου καταδικάζεται ο γονέας που έχει το τέκνο να εκτελέσει αυτή την πράξη και με την ίδια απόφαση, για την περίπτωση που δεν την εκτελέσει, απαγγέλλεται αυτεπαγγέλτως χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ υπέρ του αιτούντος την απόδοση ή παράδοση ή σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος ή και στις δύο ποινές. Αν το τέκνο δεν βρεθεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 861 έως 866.

2. Αν παρεμποδίζεται το δικαίωμα της προσωπικής επικοινωνίας του γονέα με το τέκνο, η απόφαση που ρυθμίζει την επικοινωνία μπορεί να απειλήσει με χρηματική ποινή και

προσωπική κράτηση εκείνον που εμποδίζει την επικοινωνία και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 947.

Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 52 παρ. 3 του ν. 3994/2011 ΦΕΚ Α 165/25.7.2011.

4.5.3. Οικογενειακός προγραμματισμός

Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

Αστικός Κώδικας

Άρθρο 1455 - Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή

Η ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή (τεχνητή γονιμοποίηση) επιτρέπεται μόνο για να αντιμετωπίζεται η αδυναμία απόκτησης τέκνων με φυσικό τρόπο ή για να αποφεύγεται η μετάδοση στο τέκνο σοβαρής ασθένειας. Η υποβοήθηση αυτή επιτρέπεται μέχρι την ηλικία φυσικής ικανότητας αναπαραγωγής του υποβοηθούμενου προσώπου. Η ανθρώπινη αναπαραγωγή με τη μέθοδο της κλωνοποίησης απαγορεύεται. Επιλογή του φύλου του τέκνου δεν είναι επιτρεπτή, εκτός αν πρόκειται να αποφευχθεί σοβαρή κληρονομική νόσος που συνδέεται με το φύλο."

Όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3089/2002 (ΦΕΚ Α' 327) "Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή"

Άρθρο 1458

Η μεταφορά στο σώμα άλλης γυναίκας γονιμοποιημένων ωαρίων, ξένων προς την ιδίαν, και η κυοφορία από αυτήν επιτρέπεται με δικαστική άδεια που παρέχεται πριν από τη μεταφορά, εφόσον υπάρχει έγγραφη και χωρίς αντάλλαγμα συμφωνία των προσώπων που επιδιώκουν να αποκτήσουν τέκνο και της γυναίκας που θα κυοφορήσει, καθώς και του συζύγου της, αν αυτή είναι έγγαμη. Η δικαστική άδεια παρέχεται ύστερα από αίτηση της γυναίκας που επιθυμεί να αποκτήσει τέκνο, εφόσον αποδεικνύεται ότι αυτή είναι ιατρικώς αδύνατο να κυοφορήσει και ότι η γυναίκα που προσφέρεται να κυοφορήσει είναι, εν όψει της κατάστασης της υγείας της, κατάλληλη για κυοφορία.

Σύμφωνα με το άρθρο πρώτο Ν. 3089/2002 (ΦΕΚ Α' 327), το παρόν άρθρο τίθεται στη θέση του ήδη καταργημένου με το άρθρο 16 Ν. 1329/1983 (ΦΕΚ Α' 25). Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η αιτούσα και η κυοφόρος γυναίκα έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, σύμφωνα με το όγδοο άρθρο Ν. 3089/2002.

4.5.4. Κληρονομικό δίκαιο

Αστικός Κώδικας

Άρθρο 1757 - Διαθήκη αυτού που βρίσκεται σε αποκλεισμό

Όποιος διαμένει σε τόπο, που εξαιτίας επιδημίας ή άλλων έκτακτων περιστάσεων είναι αποκλεισμένος με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι αδύνατη ή σημαντικά δύσκολη η σύνταξη διαθήκης δημόσιας ή μυστικής κατά τις συνήθεις διατυπώσεις, μπορεί να συντάξει διαθήκη ενώπιον συμβολαιογράφου, ειρηνοδίκη, δημάρχου, δημαρχιακού παρέδρου, προϊσταμένου κοινότητας, αστυνόμου, διευθυντή νοσοκομείου ή λοιμοκαθαρτηρίου ή υγειονόμου, στη σύνταξη της οποίας τηρούνται κατά τα λοιπά οι διατάξεις για τη διαθήκη κατά τη διάρκεια θαλασσινού ταξιδιού. Σ' αυτή τη διαθήκη μπορούν να είναι μάρτυρες και γυναίκες, ακόμη και ανήλικοι, που έχουν όμως συμπληρώσει το δέκατο έκτο έτος.

Άρθρο 1795 - Αίρεση αγαμίας

Η αίρεση αγαμίας που προστίθεται σε διάταξη τελευταίας βούλησης, θεωρείται σαν να μην έχει γραφεί. Είναι όμως ισχυρή η αίρεση της χηρείας σε διάταξη του ενός συζύγου υπέρ του άλλου.

Άρθρο 1840 - Λόγοι υπέρ του ανιόντος

Ο διαθέτης μπορεί να αποκληρώσει τον κατιόντα αν αυτός: 1. επιβουλεύθηκε τη ζωή του διαθέτη, του συζύγου ή άλλου κατιόντος του διαθέτη 2. προκάλεσε με πρόθεση σωματικές κακώσεις στο διαθέτη ή στο σύζυγό του, από τον οποίο κατάγεται ο κατιών 3. έγινε ένοχος κακουργήματος ή σοβαρού πλημμελήματος με πρόθεση, κατά του διαθέτη ή του συζύγου του 4. αθέτησε κακόβουλα την υποχρέωση που είχε από το νόμο να διατρέφει το διαθέτη 5. ζει βίο άτιμο ή ανήθικο, παρά τη θέληση του διαθέτη. Η αποκλήρωση για το λόγο αυτό είναι άκυρη, αν ο κατιών κατά το θάνατο του διαθέτη είχε οριστικά εγκαταλείψει τον άτιμο ή ανήθικο βίο.

Άρθρο 1841 - Λόγοι υπέρ του κατιόντος

Ο διαθέτης μπορεί να αποκληρώσει το γονέα του αν συντρέχει ένας από τους λόγους αποκλήρωσης που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο αριθ. 1, 3 και 4.

4.5.5. Προστασία προσωπικής – οικογενειακής ζωής

Απαραβίαστο ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής

Σύνταγμα της Ελλάδος

Άρθρο 9

1. Η κατοικία του καθενός είναι άσυλο. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη. Καμία έρευνα δεν γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας.

2. Οι παραβάτες της προηγούμενης διάταξης τιμωρούνται για παραβίαση του οικιακού ασύλου και για κατάχρηση εξουσίας και υποχρεούνται σε πλήρη αποζημίωση του παθόντος, όπως νόμος ορίζει.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

Νόμος 2472/1997 (ΦΕΚ Α' 50/10.4.1997) «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

α) "Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα", κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων.

«β. «Ευαίσθητα δεδομένα», τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων. Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 3 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων.».

γ) "Υποκείμενο των δεδομένων", το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική.

δ) "Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" ("επεξεργασία"), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή.

"ε). «Αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» («αρχείο»), κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι προσιτά με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια".

στ) "Διασύνδεση", μορφή επεξεργασίας που συνίσταται στη δυνατότητα συσχέτισης των δεδομένων ενός αρχείου με δεδομένα αρχείου ή αρχείων που τηρούνται από άλλον ή άλλους υπεύθυνους επεξεργασίας ή που τηρούνται από τον ίδιο υπεύθυνο επεξεργασίας για άλλο σκοπό,

ζ) "Υπεύθυνος επεξεργασίας", οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Όταν ο σκοπός και ο τρόπος της επεξεργασίας καθορίζονται με διατάξεις νόμου ή κανονιστικές διατάξεις εθνικού ή κοινοτικού δικαίου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή του καθορίζονται αντίστοιχα από το εθνικό ή το κοινοτικό δίκαιο.

η) "Εκτελών την επεξεργασία", οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.

θ) "Τρίτος", κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία, ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, εκτός από το υποκείμενο των δεδομένων, τον υπεύθυνο επεξεργασίας

και τα πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα να επεξεργάζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία ή για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας.

ι) "Αποδέκτης", το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, στον οποίο ανακοινώνονται ή μεταδίδονται τα δεδομένα, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για τρίτο ή όχι.

ια) "Συγκατάθεση" του υποκειμένου των δεδομένων, κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επιγνώσει, και με την οποία, το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει πληροφόρηση τουλάχιστον για το σκοπό της επεξεργασίας, τα δεδομένα ή τις κατηγορίες δεδομένων που αφορά η επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνση του υπεύθυνου επεξεργασίας και του τυχόν εκπροσώπου του. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί οποτεδήποτε, χωρίς αναδρομικό αποτέλεσμα.

ιβ) "Αρχή", η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που θεσπίζεται στο κεφάλαιο Δ' του παρόντος νόμου.

Όπως οι περιπτ. β και ε τίθενται αντικαταστάθηκαν με τις παρ. 1 και 2, αντιστοίχως, άρθρου 18 Ν. 3471/2006 (ΦΕΚ Α' 133).

Η περ. β του παρόντος άρθρου αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του όγδοου άρθρου του ν. 3625/2007 ΦΕΚ Α 290/24.12.2007.

4.6. Εμπορικό Δίκαιο

Γυναίκες στα κέντρα λήψης αποφάσεων στον ιδιωτικό τομέα - Εκπροσώπηση των φύλων και εταιρική διακυβέρνηση

Νόμος 3016/2002 (ΦΕΚ Α 110/17-05-2002) «Για την εταιρική διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις,»

Άρθρο 4 - Ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

1. «Τα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρέπει κατά τη διάρκεια της θητείας τους να μην κατέχουν μετοχές σε ποσοστό μεγαλύτερο του 0,5% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας και να μην έχουν σχέση εξάρτησης με την εταιρία ή με συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα»

Σχέση εξάρτησης υπάρχει όταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου:

α. Διατηρεί επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την εταιρία ή με συνδεδεμένη με αυτή επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/ 1920, η οποία σχέση από τη φύση της επηρεάζει την επιχειρηματική της δραστηριότητα, όταν ιδίως είναι σημαντικός προμηθευτής ή πελάτης της εταιρείας.

β. Είναι πρόεδρος του Δ.Σ. ή διευθυντικό στέλεχος της εταιρίας, καθώς και εάν έχει τις ως άνω ιδιότητες ή είναι εκτελεστικό μέλος του διοικητικού συμβουλίου συνδεδεμένη με την εταιρία επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/1920 ή διατηρεί σχέση εξαρτημένης εργασίας ή έμμισθης εντολής με την εταιρία ή τις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις,

γ. Έχει συγγένεια μέχρι δεύτερου βαθμού ή είναι σύζυγος εκτελεστικού μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντικού στελέχους ή μετόχου που συγκεντρώνει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας ή συνδεδεμένης με αυτήν επιχείρησης κατά την έννοια του άρθρου 42ε παρ. 5 του Κ.Ν. 2190/1920,

δ. Έχει διοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κ.Ν. 2190/1920.

2. Τα ανεξάρτητα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να υποβάλλουν, ο καθένας ή από κοινού, αναφορές και ξεχωριστές εκθέσεις από αυτές του διοικητικού συμβουλίου προς την τακτική ή έκτακτη γενική συνέλευση της εταιρίας, εφόσον κρίνουν τούτο αναγκαίο.

- Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 1α του άρθρου 26 του ν. 3091/2002 (Α΄330/24.12.2002), ενώ η παρ. 3 αντικαταστάθηκε με την παρ. 1γ του ίδιου άρθρου και νόμου.

Οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' εφαρμόζονται στα υπηρεσιακά συμβούλια, στα διοικητικά συμβούλια και στα συλλογικά όργανα διοίκησης που συγκροτούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου».

Νόμος 3769/2009 (ΦΕΚ Α 105/01/07/2009) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 6 - Αναλογιστικοί παράγοντες

…

2. Αναλογιστικές διαφορές μεταξύ ατομικών ασφαλίστρων και παροχών των ασφαλιζομένων με χρήση του φύλου ως καθοριστικού παράγοντα στην αξιολόγηση του κινδύνου επιτρέπονται μόνον στις ασφαλίσεις του κλάδου ζωής, ατυχημάτων, ασθενείας

και αστικής ευθύνης από οχήματα, σύμφωνα με την πολιτική διαχείρισης κινδύνων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων επί τη βάσει σημαντικών και αξιόπιστων αναλογιστικών στατιστικών δεδομένων.

3. Η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (εφεξής: ΕΠΕΙΑ) υποβάλλει το αργότερο έως την 30ή Οκτωβρίου 2012 έκθεση προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τη διατήρηση της ισχύος ή την τροποποίηση της προηγούμενης παραγράφου, κατόπιν γνώμης της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (εφεξής: ΓΓΙΦ).

4.7. Ποινικό Δίκαιο

4.7.1. Εγκλήματα με έμφυλη διάσταση

Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής

Ποινικός Κώδικας

Άρθρο 336 - Βιασμός

1. Όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία ή σε άλλη ασελγή πράξη ή σε ανοχή της τιμωρείται με κάθειρξη.

2. Αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Όπως ο τίτλος του κεφαλαίου και το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 8 και 9 αντιστοίχως του ν. 1419/1984 (Α' 28/14.3.1984). Πριν από την αντικατάστασή του το κεφάλαιο αυτό έφερε τον τίτλο: "Εγκλήματα κατά των ηθών".

Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3500/2006 (Α΄ 232/24.10.2006) και ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 28 του ιδίου νόμου, από 24.1.2007.

Άρθρο 337 - Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Όποιος με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις που αφορούν ασελγείς πράξεις, προσβάλλει βάναυσα την αξιοπρέπεια άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

2. Με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι νεότερος από 12 ετών.

3. Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, αποκτά επαφή με πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη και, με χειρονομίες ή προτάσεις ασελγείς, προσβάλλει την αξιοπρέπεια του ανηλίκου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Αν η πράξη τελείται κατά συνήθεια ή αν επακολούθησε συνάντηση, ο ενήλικος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.

4. Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, αποκτά επαφή με πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο κάτω των δεκαπέντε ετών και, με χειρονομίες ή προτάσεις ασελγείς, προσβάλλει την αξιοπρέπειά του στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Αν η πράξη τελείται κατά συνήθεια ή αν επακολούθησε συνάντηση με το εμφανιζόμενο ως ανήλικο πρόσωπο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.

5. Όποιος τελεί την πράξη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, εκμεταλλευόμενος την εργασιακή θέση του παθόντος ή τη θέση προσώπου που έχει ενταχθεί σε διαδικασία αναζήτησης θέσης εργασίας διώκεται κατ' έγκληση και τιμωρείται με φυλάκιση από έξι (6) μήνες μέχρι τρία (3) έτη και με χρηματική ποινή τουλάχιστον χιλίων (1.000) ευρώ.

Όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 1419/1984 (Α' 28/14.3.1984), οι παρ. 3 και 4 προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008) και η παρ. 5 προστέθηκε με το άρθρο 23 παρ. 4 του ν. 3896/2010 ΦΕΚ Α 207/8.12.2010.

Άρθρο 338 - Κατάχρηση σε ασέλγεια

1. Όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενης ανικανότητας του να αντισταθεί, ενεργεί επ' αυτού συνουσία ή άλλη ασελγή πράξη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Αν ο παθών είναι ανήλικος, τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

2. Όποιος με κατάχρηση των παραπάνω καταστάσεων προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις που αφορούν σε ασελγείς πράξεις, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών». «Αν ο παθών είναι ανήλικος, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

3. Αν η πράξη της παραγράφου 1 έγινε από δύο ή περισσότερους που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3500/2006 (Α΄ 232/24.10.2006), η παρ. 2 αντικαταστάθηκε και η παρ. 3 προστέθηκε με την παρ. 6 του δεύτερου άρθρου του ν. 3625/2007 ΦΕΚ Α 290/24.12.2007, το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008) και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008).

Άρθρο 339 - Αποπλάνηση παιδιών

1. Όποιος ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο νεότερο από 15 ετών ή το παραπλανά με αποτέλεσμα να ενεργήσει ή να υποστεί τέτοια πράξη τιμωρείται,«αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί βαρύτερα για το έγκλημα του άρθρου 351 Α,» ως εξής:

α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα αλλά όχι τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και γ) αν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα και μέχρι τα δεκαπέντε έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

2. Οι ασελγείς πράξεις μεταξύ ανηλίκων κάτω των δεκαπέντε ετών δεν τιμωρούνται, εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη των τριών ετών, οπότε επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

3. Αν μεταξύ του υπαιτίου και του παθόντος τελέστηκε γάμος, δεν ασκείται ποινική δίωξη, και αν τυχόν είχε ασκηθεί δεν συνεχίζεται, αλλά κηρύσσεται απαράδεκτη. Η ποινική δίωξη ασκείται ή συνεχίζεται μετά την ακύρωση του γάμου.

4. Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο, που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη, να παρίσταται σε ασελγή μεταξύ άλλων πράξη, έστω και αν δεν συμμετέχει σε αυτήν, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

Όπως οι περ. α, β και γ της παρ. 1 αντικαταστάθηκαν με την παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008), η παρ. 2 αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008) και η παρ. 4 προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008).

Άρθρο 340 Γενική Διάταξη

Αν κάποια από τις πράξεις των άρθρων 336, 338 και 339, είχε ως συνέπεια το θάνατο του παθόντος επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.

Όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 3064/2002 (Α΄ 248/15.10.2002).

Άρθρο 341 - Απατηλή επίτευξη συνουσίας

Όποιος επιτύχει να έλθει σε συνουσία με γυναίκα προκαλώντας ή χρησιμοποιώντας πλάνη εξαιτίας της οποίας η παθούσα θεώρησε ότι η συνουσία πραγματοποιήθηκε σε γάμο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Εκτιμάται ότι θα πρέπει να καταργηθεί η διάταξη του άρθρου 341 του Π.Κ που αφορά την απατηλή επίτευξη συνουσίας ως απαρχαιωμένη.

Άρθρο 344 - Έγκληση

Στις περιπτώσεις των άρθρων 337 παράγραφος 1 και 341 για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση. Στις περιπτώσεις του άρθρου 336 η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως, ο εισαγγελέας όμως μπορεί κατ' εξαίρεση με αιτιολογημένη διάταξή του ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απέχει οριστικά από την άσκηση της ποινικής δίωξης ή, αν έχει ασκήσει την ποινική δίωξη, να εισαγάγει την υπόθεση στο αρμόδιο συμβούλιο πλημμελειοδικών. Αυτό μπορεί να παύσει οριστικά την ποινική δίωξη εκτιμώντας τη δήλωση του θύματος ή των κατά το άρθρο 118 προσώπων ότι η δημοσιότητα από την ποινική δίωξη θα έχει συνέπεια το σοβαρό ψυχικό τραυματισμό του θύματος.

Όπως το πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 3 του ν. 3727/2008 (Α΄ 257/18.12.2008).

Άρθρο 347 - Ασέλγεια παρά φύση

1. Η παρά φύση ασέλγεια μεταξύ αρρένων που τελέστηκε: α) με κατάχρηση μιας σχέσης εξάρτησης που στηρίζεται σε οποιαδήποτε υπηρεσία, β) από ενήλικο με αποπλάνηση προσώπου νεότερου από δεκαεπτά ετών ή από κερδοσκοπία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος ασκεί την ασέλγεια της παρ. 1 κατ' επάγγελμα.

Άρθρο 349 - Μαστροπεία

3. Όποιος κατ' επάγγελμα ή από κερδοσκοπία προάγει στην πορνεία γυναίκες τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνών και με χρηματική ποινή. Η τέλεση της πράξης από υπάλληλο, ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη, συνιστά επιβαρυντική περίσταση.

Όπως το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 3064/2002 (Α΄ 248/15.10.2002).

Άρθρο 350 - Εκμετάλλευση πόρνης

Άντρας που συντηρείται ολικά ή εν μέρει από γυναίκα που ασκεί κατ' επάγγελμα την πορνεία και από την εκμετάλλευση των σχετικών ανήθικων κερδών της τιμωρείται με φυλάκιση έξι μηνών μέχρι τριών ετών, "αν δεν υπάρχει περίπτωση να τιμωρηθεί για άλλη βαρύτερη αξιόποινη πράξη".

Όπως η εντός " " φράση (: ρήτρα επικουρικότητας) προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3064/2002 (Α΄ 248/15.10.2002).

Άρθρο 351 ΠΚ - Σωματεμπορία

1. Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας προσλαμβάνει, μεταφέρει ή προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας,

κατακρατεί, υποθάλπει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο με σκοπό να προβεί ο ίδιος ή άλλος στη γενετήσια εκμετάλλευσή του τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.

2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται ο υπαίτιος αν, για να πετύχει τον ίδιο σκοπό, αποσπά τη συναίνεση προσώπου με τη χρήση απατηλών μέσων ή το παρασύρει, εκμεταλλευόμενος την ευάλωτη θέση του με υποσχέσεις, δώρα, πληρωμές ή παροχή άλλων ωφελημάτων.

3. Όποιος εν γνώσει ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο το οποίο τελεί υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στις παραγράφους 1 και 2 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

4. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη:

α) στρέφεται κατά ανηλίκου ή συνδέεται με την πνευματική αδυναμία ή την κουφότητα του παθόντος,

β) τελέσθηκε από ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο στοιχείο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 349,

γ) συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα,

δ) τελείται κατ' επάγγελμα,

ε) τελείται από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη ή

στ) είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος.

5. Αν κάποια από τις πράξεις της πρώτης και δεύτερης παραγράφου είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο του παθόντος επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη.

6. Η κατά τις προηγούμενες παραγράφους γενετήσια εκμετάλλευση συνίσταται στην επιχείρηση από κερδοσκοπία οποιασδήποτε ασελγούς πράξης ή στη χρησιμοποίηση από κερδοσκοπία του σώματος, της φωνής ή της εικόνας προσώπου για την πραγματική ή προσποιητή επιχείρηση τέτοιας πράξης ή για την παροχή εργασίας ή υπηρεσιών που αποσκοπούν στη γενετήσια διέγερση.

Όπως το παρόν άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του ν. 3064/2002 (Α΄ 248/15.10.2002).

Επιβουλή της δημόσιας τάξης

Άρθρο 196 - Κατάχρηση εκκλησιαστικού αξιώματος

Ο θρησκευτικός λειτουργός που κατά την ενάσκηση των έργων του ή δημόσια και με την ιδιότητά του προκαλεί ή διεγείρει τους πολίτες σε εχθροπάθεια κατά της πολιτειακής εξουσίας ή άλλων πολιτών τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τριών ετών.

Εγκλήματα που ανάγκονται στη στρατιωτική υπηρεσία και στην υποχρέωση για στράτευση

Άρθρο 203 - Τεχνητή πρόκληση ανικανότητας για τη στρατιωτική υπηρεσία

1. Όποιος με πρόθεση και για να αποφύγει τη στράτευση καθιστά μόνος ή με τη βοήθεια άλλου τον εαυτό του ανίκανο για την υπηρεσία στο στρατό με ακρωτηριασμό, ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, ολικά ή μερικά, διαρκώς ή πρόσκαιρα, τιμωρείται με φυλάκιση

μέχρι δύο ετών. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.

2. Με την ίδια ποινή φυλάκισης και με χρηματική ποινή, αν με άλλη διάταξη δεν τιμωρείται η πράξη βαρύτερα, τιμωρείται και όποιος με πρόθεση προκαλεί τέτοια ανικανότητα σε άλλον με την θέλησή του.

3. Όποιος σε καιρό πολέμου, ένοπλης στάσης ή γενικής επιστράτευσης τελεί τις πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

Άρθρο 204 - Απάτη για την αποφυγή της στράτευσης

Όποιος μεταχειρίζεται απατηλά μέσα για ν' αποφύγει ο ίδιος ή κάποιος άλλος, ολικά ή μερικά, διαρκώς ή πρόσκαιρα, την υποχρέωση για στράτευση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων.

Άρθρο 205 - Παράνομη αποδημία

1. Όποιος φεύγει στην αλλοδαπή χωρίς άδεια και για να αποφύγει τη στράτευση, καθώς και όποιος βρίσκεται στην αλλοδαπή και δεν προσέρχεται εγκαίρως για να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

2. Όποιος φεύγει στην αλλοδαπή χωρίς τη σχετική άδεια που απαιτεί ο στρατολογικός νόμος τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι έξι μηνών ή με χρηματική ποινή.

4.7.2. Εμπορία ανθρώπων

Άρθρο 323Α ΠΚ - Εμπορία ανθρώπων

1. Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας προσλαμβάνει, μεταφέρει, προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλπει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο με σκοπό την αφαίρεση "κυττάρων" ιστών ή οργάνων του σώματος του ή για να εκμεταλλευτεί ο ίδιος ή άλλος την εργασία ή την επαιτεία του, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.

2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται ο υπαίτιος αν, για να επιτύχει τον ίδιο σκοπό, αποσπά τη συναίνεση προσώπου με τη χρήση απατηλών μέσων ή το παρασύρει, εκμεταλλευόμενος την ευάλωτη θέση του, με υποσχέσεις, δώρα, πληρωμές ή παροχή άλλων ωφελημάτων.

3. Όποιος εν γνώσει δέχεται την εργασία προσώπου, το οποίο τελεί υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στις παραγράφους 1 και 2, ή τα έσοδα από την επαιτεία του προσώπου αυτού, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

4. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη:

«α) στρέφεται κατά ανηλίκου ή ατόμου σωματικώς ή διανοητικώς ανάπηρου,».

β) τελείται κατ' επάγγελμα,

γ) τελείται από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη ή

δ) είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος.

5. Όποιος χρησιμοποιεί τα μέσα των παραγράφων 1 και 2 για να στρατολογήσει ανήλικο με σκοπό τη χρησιμοποίησή του σε ένοπλες συγκρούσεις τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ.

6. Με ισόβια κάθειρξη τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο.

Όπως το παρόν άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3064/2002 (Α΄ 248/15.10.2002), η παρ. 6 προστέθηκε με την παρ. 4 του ν. 3625/2007 (ΦΕΚ Α 290/24.12.2007), οι παρ. 1 και 3 αντικαταστάθηκαν με την παρ. 4 του άρθρου δεύτερου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010) και η περ. α της παρ. 4 αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 του άρθρου δεύτερου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010).

Στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μετά τις λέξεις «με σκοπό την αφαίρεση» προστίθεται η λέξη «κυττάρων» σύμφωνα με το άρθρο 40 του ν. 3984/2011 (ΦΕΚ Α 150/27.6.2011).

Ν. 4198/13 (ΦΕΚ-215 Α/11-10-13) : «Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων αυτής και άλλες διατάξεις.»

Άρθρο 1

Με τις διατάξεις του παρόντος νόμου εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώ-πων και για την προστασία των θυμάτων της.

Άρθρο 2 - Τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα

1. Το εδάφιο η΄ του άρθρου 8 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«η) πράξη δουλεμπορίου, εμπορίας ανθρώπων, σω-ματεμπορίας, ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής, διενέργειας ταξιδιών με σκοπό την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελγών πράξεων σε βάρος ανηλίκου ή πορ-νογραφίας ανηλίκου,».

2. Το άρθρο 187Β του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν κάποιος από τους υπαιτίους των πράξεων της συγκρότησης εγκληματικής οργάνωσης ή συμμορίας ή της συμμετοχής σε αυτές κατά τις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 187 ή της συγκρότησης τρομοκρατι-κής οργάνωσης ή της συμμετοχής σε αυτήν κατά την παράγραφο 4 του άρθρου 187Α καταστήσει δυνατή με αναγγελία στην αρχή την πρόληψη της διάπραξης ενός από τα σχεδιαζόμενα εγκλήματα ή με τον ίδιο τρόπο συμβάλλει ουσιωδώς στην εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης ή της συμμορίας ή της τρομοκρατικής ορ-γάνωσης, απαλλάσσεται από την ποινή για τις πράξεις αυτές. Αν δεν έχει ακόμη ασκηθεί ποινική δίωξη, ο εισαγγε-λέας πλημμελειοδικών με αιτιολογημένη διάταξή του απέχει από την άσκηση της ποινικής δίωξης και υποβάλ-λει τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. 2. Αν στην περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου ο υπαίτιος έχει τελέσει κάποιο από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 187 ή έχει τελέσει κάποιο από τα εγκλήματα της παραγράφου 1 του άρθρου 187Α, το δικαστήριο επιβάλλει σε αυτόν ποινή ελαττωμένη κατά το άρθρο 83. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δικαστήριο, εκτιμώντας όλες τις περι-στάσεις και ιδίως την επικινδυνότητα της εγκληματικής οργάνωσης, της συμμορίας ή της τρομοκρατικής ορ-γάνωσης, την έκταση της συμμετοχής του υπαιτίου σε αυτήν και το βαθμό της συμβολής του στην εξάρθρωσή της, μπορεί να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της ποινής για τρία έως δέκα έτη, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των άρθρων 99 έως 104. 3. Για όποιον καταγγέλλει αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν σε βάρος του από εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187 ή από υπαίτιους των άρθρων 323Α και 351, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, αν η καταγγελία πιθανολογείται βάσιμη, μπορεί, ύστερα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να απόσχει προσωρινά από την ποι-νική δίωξη για παραβάσεις του νόμου περί αλλοδαπών και περί εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων, καθώς και για παραβάσεις λόγω συμμετοχής τους σε εγκληματικές δραστηριότητες εφόσον η συμμετοχή αυτή ήταν άμεση συνέπεια του γεγονότος ότι αποτέλεσαν παθόντες των αδικημάτων των άρθρων 323Α και 351, μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθη-καν. Αν η καταγγελία αποδειχθεί βάσιμη, η αποχή από την ποινική δίωξη γίνεται οριστική. 4. Η απέλαση αλλοδαπών που βρίσκονται παράνομα στη χώρα και καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις των άρθρων 323Α και 351 ή που τελέσθηκαν από εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187, μπορεί, με διάταξη του ει-σαγγελέα πλημμελειοδικών και έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να αναστέλλεται μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση για τις πράξεις που καταγγέλθηκαν. Όσο χρό-νο διαρκεί η αναστολή της απέλασης χορηγείται στους αλλοδαπούς άδεια παραμονής κατά παρέκκλιση από την ισχύουσα νομοθεσία περί αλλοδαπών.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οποιος, με τη χρήση βίας, απειλής βίας ή άλλων εξαναγκαστικών μέσων, με επιβολή ή κατάχρηση εξου-σίας ή με απαγωγή, προσλαμβάνει, μεταφέρει, προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλπει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παρα-λαμβάνει από άλλον πρόσωπο, με σκοπό την αφαίρεση κυττάρων, ιστών ή οργάνων του σώματός του ή για να εκμεταλλευτεί ο ίδιος ή άλλος την εργασία ή την επαιτεία του, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.»

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματι-κή ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη:

α) στρέφεται κατά ανηλίκου ή ατόμου σωματικώς ή διανοητικώς ανάπηρου,

β) τελείται κατ’ επάγγελμα,

γ) τελείται από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη ή

δ) είχε ως αποτέλεσμα την ιδιαίτερα σοβαρή βλάβη της υγείας του παθόντος ή εξέθεσε τη ζωή αυτού σε σοβαρό κίνδυνο.»

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 351 του Ποινικού Κώ-δικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος, με τη χρήση βίας, απειλής βίας ή άλλων εξαναγκαστικών μέσων, με επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας ή με απαγωγή, προσλαμβάνει, μεταφέρει ή προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλπει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο, με σκοπό να προβεί ο ίδιος ή άλλος στη γενετήσια εκμετάλλευσή του, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων έως πενήντα χιλιάδων ευρώ.»

6. Η παράγραφος 4 του άρθρου 351 του Ποινικού Κώ-δικα αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματι-κή ποινή πενήντα χιλιάδων έως εκατό χιλιάδων ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, αν η πράξη:

α) στρέφεται κατά ανηλίκου ή συνδέεται με την πνευ-ματική αδυναμία ή την κοφότητα του παθόντος,

β) τελέσθηκε από ένα από τα πρόσωπα που αναφέρο-νται στο στοιχείο γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 349,

γ) συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα,

δ) τελείται κατ’ επάγγελμα,

ε) τελείται από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη ή

στ) είχε ως αποτέλεσμα την ιδιαίτερα σοβαρή βλάβη της υγείας του παθόντος ή εξέθεσε τη ζωή αυτού σε σοβαρό κίνδυνο.»

Άρθρο 3 - Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Αν κάποια από τις πράξεις των άρθρων 323Α και 351 Π.Κ. τελέσθηκε, μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και έχει εξουσία εκπροσώπησής του ή εξουσι-οδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατά περίπτωση, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α) διοικητικό πρόστιμο από 15.000 έως 150.000 ευρώ,

β) ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας του για χρονικό διάστημα έως έξι (6) μήνες ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας για το ίδιο χρονικό διάστημα,

γ) αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμή-θειες, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του δημόσιου τομέα για το ίδιο διάστημα.

Το διοικητικό πρόστιμο του στοιχείου α΄ επιβάλλεται πάντοτε ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Σε περίπτωση υποτροπής οι κυρώσεις των στοιχείων β΄ και γ΄ μπορεί να έχουν οριστικό χαρακτήρα και εφόσον πρόκειται περί σωματείων ή ενώσεων προσώπων μπορεί να επιβληθεί η διάλυσή τους, όπως προβλέπεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παράγραφο 1, κατέ-στησε δυνατή την τέλεση από πρόσωπο που τελεί υπό την εξουσία του κάποιας από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην ίδια ως άνω παράγραφο, μέσω ή προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, επιβάλλονται στο νομικό πρόσωπο, σωρευτικά ή δια-ζευκτικά, οι ακόλουθες κυρώσεις:

α. διοικητικό πρόστιμο από 5.000 έως 50.000 ευρώ, β. οι προβλεπόμενες στα στοιχεία β΄ και γ΄ της προη-γούμενης παραγράφου κυρώσεις για χρονικό διάστημα έως τρεις (3) μήνες.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυ-ρώσεων που προβλέπονται στις προηγούμενες παρα-γράφους και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπ' όψιν ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, ο βαθμός της υπαιτιότητας, η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου και η τυχόν υποτροπή του.

4. Η εφαρμογή των διατάξεων των προηγουμένων πα-ραγράφων είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των αναφερομένων σε αυτές φυσι-κών προσώπων. Καμιά κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση των νομίμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου προς παροχή εξηγήσεων. Η κλήση κοινοποιείται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Σε περίπτωση άσκη-σης ποινικής δίωξης για αξιόποινη πράξη του παρόντος νόμου που τελέστηκε από πρόσωπο που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, οι εισαγγελικές αρχές ενημερώνουν αμέσως τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποστέλλουν σε αυτόν αντίγραφα της δικογραφίας.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται στο κράτος, στους φορείς δημόσιας εξουσίας και στους διεθνείς οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 4 - Τροποποιήσεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και του ν. 2225/1994 (Α΄ 121)

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 226Α του Κώδικα Ποι-νικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Κατά την εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύ-ματος των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 323Β εδάφιο α΄, 324, 336, 337 παράγραφοι 3 και 4, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 349, 351, 351Α του Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005 διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχία-τρος και σε περίπτωση έλλειψής τους, ψυχολόγος ή ψυχίατρος, χωρίς να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των άρθρων 204 έως 208. Η εξέταση ως μάρ-τυρα του ανήλικου θύματος διενεργείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και σε χώρους ειδικά σχεδιασμένους και προσαρμοσμένους για το σκοπό αυτόν και με όσο το δυνατόν περιορισμένο αριθμό συνεντεύξεων.»

2. Μετά το άρθρο 226Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 226Β που έχει ως εξής:

«Άρθρο 226Β

Μάρτυρες θύματα εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπορίας

1. Κατά την εξέταση ως μάρτυρα του θύματος των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α και 351 του Π.Κ., διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, ψυχολόγος ή ψυχίατρος, χωρίς να εφαρμόζονται κατά τα λοιπά οι διατάξεις των άρθρων 204 έως 208.

2. Ο ψυχολόγος ή ο ψυχίατρος προετοιμάζει τον πα-θόντα για την εξέταση, συνεργαζόμενος προς τούτο με τους προανακριτικούς υπαλλήλους και με τους δικαστι-κούς λειτουργούς. Για το σκοπό αυτόν χρησιμοποιεί κα-τάλληλες διαγνωστικές μεθόδους, αποφαίνεται για την αντιληπτική ικανότητα και την ψυχική κατάσταση του παθόντα και διατυπώνει τις διαπιστώσεις του σε γρα-πτή έκθεση που αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της δικογραφίας. Κατά την εξέταση παρίσταται ο ψυχίατρος ή ο ψυχολόγος και ο παθών μπορεί να συνοδεύεται από τον νόμιμο εκπρόσωπό του, εκτός εάν ο ανακριτής απαγορεύσει την παρουσία του προσώπου αυτού με αιτιολογημένη απόφασή του για σπουδαίο λόγο, ιδίως σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων ή ανάμειξης του προσώπου αυτού στην ερευνώμενη πράξη.

3. Η κατάθεση του παθόντα συντάσσεται εγγράφως και καταχωρίζεται και σε ηλεκτρονικό οπτικοακουστικό μέσο, όταν αυτό είναι δυνατόν. Η ηλεκτρονική προβολή της κατάθεσης του παθόντα αντικαθιστά τη φυσική παρουσία του στα επόμενα στάδια της διαδικασίας.

4. Η γραπτή κατάθεση του παθόντα αναγιγνώσκεται πάντοτε στο ακροατήριο.

5. Μετά την εισαγωγή της υπόθεσης που αφορά σε πράξεις της παραγράφου 1 στο ακροατήριο, ο εισαγ-γελέας ή οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν από τον πρόεδρο του δικαστηρίου την εξέταση του παθόντα, αν δεν έχει εξεταστεί στην ανάκριση ή πρέπει να εξεταστεί συμπληρωματικά. Αν η αίτηση γίνει δεκτή, η εξέταση του παθόντα γίνεται με βάση ερωτήσεις που έχουν τεθεί σαφώς, χωρίς την παρουσία των διαδίκων, στον τόπο όπου αυτός βρίσκεται από ανακριτικό υπάλληλο που τον διορίζει ο δικαστής που διέταξε την εξέταση. Οι παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις αυτές.

6. Η διάταξη του άρθρου 239 παράγραφος 2 εφαρμό-ζεται ανάλογα και επί ενήλικων θυμάτων των αναφε-ρομένων στην παράγραφο 1 πράξεων. Στην περίπτωση αυτή η κοινωνική έρευνα μπορεί να διεξαχθεί και από κοινωνικούς λειτουργούς δήμων ή περιφερειών.»

3. Ο τίτλος του άρθρου 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ανακριτικές πράξεις επί εγκληματικών οργανώσεων και εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων και σωματεμπο-ρίας».

4. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Ειδικά για τις αξιόποινες πράξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 187 και για τις αξιόποινες πράξεις των άρθρων 187Α, 323Α και 351 του Ποινικού Κώδικα, η έρευνα μπορεί να συμπεριλάβει και τη διενέργεια:

α) ανακριτικής διείσδυσης, με την τήρηση των εγγυ-ήσεων και τις διαδικασίες των επόμενων παραγράφων και όπως κατά τα λοιπά η διείσδυση προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 25Β του ν. 1729/1987 «Καταπολέμηση της διάδοσης των ναρκωτικών, προστασία των νέων και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει, και στην παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 2713/1999 «Υπηρεσία Εσωτερικών Υπο-θέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», εφόσον η ανακριτική διείσδυση περιορίζεται στις πρά-ξεις που είναι απολύτως αναγκαίες για τη διακρίβωση εγκλημάτων, την τέλεση των οποίων τα μέλη της ορ-γάνωσης είχαν προαποφασίσει,

β) ελεγχόμενων μεταφορών, με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες, όπως κατά τα λοιπά οι με-ταφορές αυτές προβλέπονται στο άρθρο 38 του ν. 2145/ 1993 «Ρύθμιση θεμάτων εκτελέσεων ποινών επιταχύνσε-ως και εκσυγχρονισμού των διαδικασιών απονομής της δικαιοσύνης και άλλων θεμάτων», όπως ισχύει,

γ) άρσης του απορρήτου, με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες, όπως κατά τα λοιπά η άρση αυτή προβλέπεται στα άρθρα 4 και 5 του ν. 2225/1994 «Για την προστασία της ελευθερίας της ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις»,

δ) καταγραφής δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων εκτός κατοικίας με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα με την τήρηση των ίδιων εγγυήσε-ων και διαδικασίες, όπως κατά τα λοιπά η καταγραφή προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 6 του παραπάνω νόμου 2713/1999 και

ε) συσχέτισης ή συνδυασμού δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με την τήρηση των ίδιων εγγυήσεων και διαδικασίες και υπό τους ουσιαστικούς όρους και προ-ϋποθέσεις του ν. 2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

2. Οι ανακριτικές πράξεις της προηγούμενης παρα-γράφου διεξάγονται μόνο:

α) αν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι έχει τελεσθεί αξιόποινη πράξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 187 ή αξιόποινη πράξη των άρθρων 187Α, 323Α και 351 του Ποινικού Κώδικα,

β) αν η εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης ή η εξιχνίαση των τρομοκρατικών πράξεων του άρθρου 187Α ή των πράξεων των άρθρων 323Α και 351 του Ποι-νικού Κώδικα είναι διαφορετικά αδύνατη ή ιδιαιτέρως δυσχερής.»

5. Η παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2225/1994 αντικαθί-σταται ως εξής:

«1. Η άρση του απορρήτου είναι επιτρεπτή για τη διακρίβωση των κακουργημάτων που προβλέπονται από:

α) τα άρθρα 134, 135 παράγραφοι 1, 2, 135Α, 137Α, 137Β, 138, 139, 140, 143, 144, 146, 148 παρ. 2, 150, 151, 157 παρ. 1, 159 παρ. 3, 168 παρ. 1, 187 παράγραφοι 1, 2, 187Α παρ. 1 και 4, 207, 208 παρ. 1, 235 παρ. 2, 236 παρ. 2, 237 παρ. 2 και 3β΄, 264 περιπτώσεις β΄ και γ΄, 270, 272, 275 περίπτωση β΄, 291 παρ. 1 εδάφια β΄ και γ΄, 299, 322, 323Α παράγραφοι 1, 2, 4, 5 και 6, 324 παράγραφοι 2 και 3, 342 παράγραφοι 1 και 2, 348Α παρ. 4, 351 παράγραφοι 1, 2, 4 και 5, 374, 380, 385 παρ.1 εδάφια α΄ και β΄ του Ποινικού Κώδικα.

β) τα άρθρα 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 63, 64,76, 93 και 97 του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα,

γ) το άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 2168/1993,

δ) τα άρθρα 20, 22 και 23 του ν. 4139/2013,

ε) το άρθρο 157 παρ.1γ΄ του ν. 2960/2001,

στ) το άρθρο 3 περίπτωση ιε΄ του ν. 3691/2008, σε συνδυασμό με το άρθρο δεύτερο του ν. 2656/1998,

ζ) το άρθρο τρίτο παρ. 2 του ν. 2803/2000,

η) το άρθρο 45 παρ. 1 περιπτώσεις α΄, β΄ και γ΄ του ν. 3691/2008.

θ) το άρθρο 28 του ν. 1650/1986.

Επίσης, επιτρέπεται η άρση του απορρήτου για τη διακρίβωση των προπαρασκευαστικών πράξεων για το έγκλημα της παραχάραξης νομίσματος κατά το άρ-θρο 211 του Ποινικού Κώδικα, καθώς επίσης και για τα εγκλήματα της παραγράφου 3 του άρθρου 342, του άρθρου 348 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 348Α του Π.Κ.»

Ν. 4216/2013 (ΦΕΚ-266 Α/10-12-13) : «Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων.»

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Βαρσοβία, 16.5.2005

Εισαγωγή

Τα μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας,

Θεωρώντας ότι ο στόχος του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι να επιτύχει μεγαλύτερη ενότητα μεταξύ των μελών του, Θεωρώντας ότι η εμπορία ανθρώπων αποτελεί παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσβολή της αξιοπρέπειας και ακεραιότητας του ανθρώπου, Θεωρώντας ότι η εμπορία ανθρώπων μπορεί να οδηγήσει τα θύματα στη δουλεία,

Θεωρώντας ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων των θυμάτων, η προστασία των θυμάτων και η δράση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων πρέπει να αποτελούν ύψιστους στόχους,

Θεωρώντας ότι όλες οι δράσεις ή πρωτοβουλίες κατά της εμπορίας ανθρώπων πρέπει να μη συνεπάγονται διακρίσεις κατά την εφαρμογή τους, να λαμβάνουν υπόψη την ισότητα των δύο φύλων καθώς και να ενσωματώνουν την προσέγγιση υπέρ των δικαιωμάτων των παιδιών,

Ανακαλώντας τις διακηρύξεις των Υπουργών Εξωτερικών των Κρατών Μελών κατά την 112η (14-15 Μαΐου 2003) και 114η (12-13 Μαΐου 2004) Σύνοδο της Επιτροπής Υπουργών που ζήτησαν την ενίσχυση της δράσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εμπορία ανθρώπων,

Λαμβάνοντας υπόψη τη Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (1950) και των πρωτοκόλλων αυτής, Λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών προς τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης: Σύσταση No. R (91) 11 για τη σεξουαλική εκμετάλλευση, την πορνογραφία και την πορνεία, καθώς και την σωματεμπορία παιδιών και νέων ενηλίκων, Σύσταση No. R (97) 13 για τον εκφοβισμό μαρτύρων και τα δικαιώματα υπεράσπισης, Σύσταση No. R (2000) 11 για τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση και Σύσταση Ree (2001) 16 για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση, Σύσταση Ree (2002) 5 για την προστασία των γυναικών από τη βία,

Λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες συστάσεις της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης: Σύσταση 1325 (1997) για την εμπορία γυναικών και την καταναγκαστική πορνεία στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, Σύσταση 1450 (2000) για τη βία κατά των γυναικών στην Ευρώπη, Σύσταση 1545 (2002) για την εκστρατεία κατά της εμπορίας γυναικών, Σύσταση 1610 (2003) για τη μετανάστευση που σχετίζεται με την εμπορία γυναικών και την πορνεία, Σύσταση 1611 (2003) για την εμπορία οργάνων στην Ευρώπη, Σύσταση 1663 (2004) για την Οικογενειακή δουλεία: καταναγκασμός, au pairs και νύφες δι' αλληλογραφίας,

Λαμβάνοντας υπόψη την Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 19ης Ιουλίου 2002 σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, την Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 15ης Μαρτίου 2001 σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες και την Απόφαση Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με την άδεια διαμονής που εκδίδεται σε πολίτες τρίτων χωρών, οι οποίοι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων ή οι οποίοι απετέλεσαν το αντικείμενο δράσης για τη διευκόλυνση παράνομης μετανάστευσης και οι οποίοι συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές,

Λαμβάνοντας υπόψη τη Σύμβαση του ΟΗΕ Ενάντια στο Διεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα και το Πρωτόκολλο αυτής για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της

Εμπορίας Προσώπων και ιδίως Γυναικών και Παιδιών, με σκοπό τη βελτίωση της προστασίας που παρέχουν και την εξέλιξη των προτύπων που θεσπίζονται από αυτά,

Λαμβάνοντας υπόψη τα υπόλοιπα διεθνή έγγραφα που σχετίζονται με το πεδίο δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων,

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη δημιουργίας ενός περιεκτικού διεθνούς εγγράφου που εστιάζει στα ανθρώπινα δικαιώματα των θυμάτων της εμπορίας και τη θέσπιση συγκεκριμένων μηχανισμών παρακολούθησης,

Συνομολογούν τα ακόλουθα:

Κεφάλαιο Ι - Σκοποί, πεδίο αναφοράς, αρχή της μη διάκρισης και ορισμοί

Άρθρο 1- Σκοποί της Σύμβασης

1. Οι σκοποί της Σύμβασης είναι οι εξής:

α. η πρόληψη και η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, με παράλληλη διασφάλιση της ισότητας των δύο φύλων,

β. η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων διακίνησης και εμπορίας, ο σχεδιασμός ενός περιεκτικού πλαισίου για την προστασία και τη στήριξη θυμάτων και μαρτύρων και η παράλληλη διασφάλιση της ισότητας των δύο φύλων, καθώς και η εξασφάλιση αποτελεσματικών ερευνών και ποινικών διώξεων,

γ. η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας σχετικά με τη δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων,

2. Προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων της από τα συμβαλλόμενα μέρη, η παρούσα Σύμβαση θεσπίζει έναν συγκεκριμένο μηχανισμό παρακολούθησης.

Άρθρο 2 – Πεδίο Αναφοράς

Η παρούσα Σύμβαση ισχύει για όλες τις μορφές εμπορίας ανθρώπων, είτε εθνικής είτε διεθνικής, είτε σχετίζεται με οργανωμένο έγκλημα είτε όχι.

Άρθρο 3 – Αρχή της μη διάκρισης

Η εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Συνθήκης από τα συμβαλλόμενα μέρη, συγκεκριμένα η απόλαυση των μέτρων για την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, διασφαλίζεται χωρίς καμία διάκριση λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως.

Άρθρο 4- Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης:

α. Ως «εμπορία ανθρώπων» ορίζεται η στρατολόγηση, μεταφορά, υπόθαλψη ή υποδοχή προσώπων, που γίνεται με απειλή ή άσκηση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, απάτη ή κατάχρηση εξουσίας ή εκμετάλλευση ιδιαίτερα ευάλωτης θέσης ή με προσφορά ή πρόσληψη χρημάτων ή προνομίων, με σκοπό την επίτευξη συναίνεσης αυτών των προσώπων στον έλεγχο τους από άλλο πρόσωπο για λόγους εκμετάλλευσης. Στον όρο εκμετάλλευση περιλαμβάνεται τουλάχιστον η εκμετάλλευση της πορνείας άλλων, ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, η αναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, η δουλεία και οι παρεμφερείς πρακτικές καθώς και η αφαίρεση οργάνων.

β. Η συναίνεση ενός θύματος της εμπορίας ανθρώπων στην εκ προθέσεως εκμετάλλευση που ορίζεται στην πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου δεν θα λαμβάνεται υπόψη, στις περιπτώσεις όπου έχει χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε από τα μέσα που ορίζονται σε αυτήν.

γ. Η στρατολόγηση, μεταφορά, υπόθαλψη ή υποδοχή ενός παιδιού με σκοπό την εκμετάλλευση θεωρείται εμπορία ανθρώπων ακόμη κι εάν αυτή δεν περιλαμβάνει κανένα από τα μέσα που ορίζονται στην πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου.

δ. Ως «παιδί» ορίζεται οποιοδήποτε άτομο κάτω των δεκαοκτώ ετών.

ε. Ως «θύμα» ορίζεται οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο υπόκειται σε εμπορία ανθρώπων όπως αυτή ορίζεται στο παρόν άρθρο.

Κεφάλαιο ΙΙ – Πρόληψη, συνεργασία και άλλα μέτρα

Άρθρο 5 – Πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων.

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει μέτρα για τη θέσπιση ή την ενίσχυση του εθνικού συντονισμού μεταξύ των διάφορων φορέων που είναι αρμόδιοι για την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θεσπίζει και/ ή ενισχύει αποτελεσματικές πολιτικές και προγράμματα για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων, μέσω μέτρων όπως: έρευνα, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαιδευτικές εκστρατείες, κοινωνικές και οικονομικές πρωτοβουλίες και προγράμματα κατάρτισης, ιδιαίτερα για άτομα ευάλωτα στην εμπορία ανθρώπων, καθώς και για επαγγελματίες που ασχολούνται με αυτήν.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προωθεί μία προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα και χρησιμοποιεί την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των δύο φύλων και την προσέγγιση υπέρ των παιδιών, κατά την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση όλων των πολιτικών και προγραμμάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα που απαιτούνται, προκειμένου να καταστήσει δυνατή τη νόμιμη μετανάστευση, ιδιαίτερα μέσω διάδοσης ακριβών πληροφοριών από τα σχετικά γραφεία, όσον αφορά στις προϋποθέσεις που καθιστούν δυνατή τη νόμιμη είσοδο και διαμονή στην επικράτεια του.

5. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να περιορίσει την ευάλωτη θέση των παιδιών απέναντι στην εμπορία ανθρώπων, δημιουργώντας πρωτίστως ένα προστατευτικό περιβάλλον για αυτά.

6. Τα μέτρα που θεσπίζονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο αφορούν και μη κυβερνητικούς οργανισμούς, άλλους σχετικούς οργανισμούς και άλλα μέρη της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων.

Άρθρο 6 – Μέτρα για την αποθάρρυνση της ζήτησης

Προκειμένου να μειώσει τη ζήτηση που ευνοεί κάθε είδους εκμετάλλευση ατόμων, και ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών, η οποία οδηγεί στην εμπορία ανθρώπων, κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει ή ενισχύει νομοθετικά, διοικητικά, εκπαιδευτικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και άλλα μέτρα περιλαμβανομένων των ακολούθων:

α. έρευνα για την αναγνώριση των καλύτερων πρακτικών, μεθόδων και στρατηγικών,

β. ενίσχυση της συνειδητοποίησης της ευθύνης και του σημαντικού ρόλου των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών όσον αφορά στην αναγνώριση της ζήτησης ως μίας εκ των βασικών αιτιών της διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων,

γ. εκστρατείες ενημέρωσης που περιλαμβάνουν, όπου είναι δυνατό, μεταξύ άλλων, τις δημόσιες αρχές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής,

δ. προληπτικά μέτρα, περιλαμβανομένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για αγόρια και κορίτσια κατά τα σχολικά τους χρόνια, τα οποία τονίζουν τη μη αποδοχή της διάκρισης

λόγω φύλου και τις καταστροφικές της συνέπειες, τη σπουδαιότητα της ισότητας των δύο φύλων και την αξιοπρέπεια και ακεραιότητα κάθε ανθρώπου.

Άρθρο 7 – Μέτρα που λαμβάνονται στα σύνορα

1. Με κάθε επιφύλαξη προς στις διεθνείς δεσμεύσεις που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία ατόμων, τα συμβαλλόμενα μέρη ενισχύουν, στο μέτρο του δυνατού, τους απαραίτητους συνοριακούς ελέγχους, που απαιτούνται για την πρόληψη και τον εντοπισμό της εμπορίας ανθρώπων.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος υιοθετεί νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψει, στο μέτρο του δυνατού, τη χρήση των εμπορικών μέσων μεταφοράς για διάπραξη των αδικημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

3. Όπου είναι δυνατό και με κάθε επιφύλαξη προς τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις, τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη θέσπιση της υποχρέωσης των εμπορικών μεταφορέων, όπως οποιασδήποτε μεταφορικής εταιρείας, του ιδιοκτήτη ή αυτού που εκμεταλλεύεται οποιοδήποτε μέσο μεταφοράς, να διαπιστώνει ότι όλοι οι επιβάτες κατέχουν τα ταξιδιωτικά έγγραφα που απαιτούνται για την είσοδο στο κράτος υποδοχής.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, ώστε να προβλέπει κυρώσεις σε περιπτώσεις αθέτησης της υποχρέωσης που ορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

5. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος υιοθετεί νομοθετικά ή άλλα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου να επιτρέψει, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, την άρνηση εισόδου ή την ανάκληση θεώρησης εισόδου (visa) ατόμων τα οποία εμπλέκονται στη διάπραξη των αδικημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

6. Τα συμβαλλόμενα μέρη ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών ελέγχου των συνόρων μέσω, μεταξύ άλλων, της δημιουργίας και διατήρησης απευθείας διαύλων επικοινωνίας.

Άρθρο 8 – Ασφάλεια και έλεγχος εγγράφων

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει:

α. ότι τα ταξιδιωτικά έγγραφα και τα δελτία ταυτότητας που εκδίδει είναι τέτοιας ποιότητας ώστε να μην μπορούν εύκολα να εκδοθούν, να αναπαραχθούν ή να χρησιμοποιηθούν παράνομα ούτε να πλαστογραφηθούν ή να παραποιηθούν, και β. να διασφαλίζει την ακεραιότητα και την ασφάλεια των ταξιδιωτικών εγγράφων και των δελτίων ταυτότητας που εκδίδονται από το συμβαλλόμενο μέρος ή εκ μέρους αυτού και να αποτρέπει την παράνομη δημιουργία και έκδοση τους.

Άρθρο 9 – Νομιμότητα και ισχύς των εγγράφων

Κατόπιν αιτήματος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ένα συμβαλλόμενο μέρος, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, επιβεβαιώνει εντός λογικού χρονικού διαστήματος τη νομιμότητα και ισχύ των εγγράφων που εκδίδονται ή φέρονται ότι έχουν εκδοθεί στο όνομα του και υπάρχει υποψία ότι χρησιμοποιούνται για την εμπορία ανθρώπων.

Κεφάλαιο ΙΙΙ – Μέτρα για την προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των θυμάτων, τα οποία διασφαλίζουν την ισότητα των δύο φύλων

Άρθρο 10 – Αναγνώριση των θυμάτων

Ι. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προβλέπει τη στελέχωση των αρμοδίων αρχών του με άτομα τα οποία είναι εκπαιδευμένα και ικανά να αποτρέπουν και να καταστέλλουν την εμπορία ανθρώπων, να αναγνωρίζουν και να βοηθούν τα θύματα, περιλαμβανομένων των παιδιών, και διασφαλίζει ότι οι διάφορες αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους καθώς και με τους σχετικούς οργανισμούς υποστήριξης, έτσι ώστε τα θύματα να μπορούν : α)να αναγνωρίζονται βάσει μίας διαδικασίας, η οποία λαμβάνει πλήρως υπόψη την ειδική περίπτωση των θυμάτων γυναικών και παιδιών και β) όπου απαιτείται να λαμβάνουν άδειες διαμονής, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 14 της παρούσας Σύμβασης προϋποθέσεις.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει νομοθετικά ή άλλα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου να αναγνωρίζει τα θύματα σε συνεργασία με άλλα συμβαλλόμενα μέρη και αρμόδιους οργανισμούς υποστήριξης. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι, εάν οι αρμόδιες αρχές έχουν λόγους να πιστεύουν ότι ένα άτομο έχει πέσει θύμα εμπορίας ανθρώπων, αυτό δεν θα απομακρύνεται από την επικράτεια του συμβαλλόμενου μέρους εωσότου ολοκληρωθεί η διαδικασία αναγνώρισης του ως θύματος του προβλεπόμενου, από το άρθρο 18 της παρούσας Σύμβασης, αδικήματος και ομοίως διασφαλίζει ότι το εν λόγω άτομο απολαμβάνει την αρωγή που προβλέπεται στις παραγράφους 1 & 2 του άρθρου 12.

3.Όταν η ηλικία του θύματος είναι απροσδιόριστη και υπάρχουν λόγοι να πιστεύει κανείς ότι το θύμα είναι παιδί, εκείνος ή εκείνη θα θεωρείται ότι είναι παιδί και θα του/της παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας όσο εκκρεμεί η πιστοποίηση της ηλικίας του/της.

4.Κατά τη στιγμή που κάποιο ασυνόδευτο παιδί αναγνωριστεί ως θύμα, κάθε συμβαλλόμενο μέρος:

α. προβλέπει την εκπροσώπηση του παιδιού από νόμιμο επίτροπο, οργάνωση ή αρχή, η οποία θα ενεργεί προς όφελος του παιδιού,

β. προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να τεκμηριώσει την ταυτότητα και την εθνικότητα του/ της,

γ. καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να εντοπίσει την οικογένεια του, όταν κάτι τέτοιο είναι προς όφελος του παιδιού.

Άρθρο 11 – Προστασία της ιδιωτικής ζωής

Ι. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προστατεύει την ιδιωτική ζωή και την ταυτότητα των θυμάτων. Τα προσωπικά δεδομένα που τους αφορούν καταχωρούνται και χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη Σύμβαση για την Προστασία του Ατόμου όσον αφορά την Αυτοματοποιημένη Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων (ETS Αρ. 108).

2.Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει, ιδίως, ότι η ταυτότητα, ή οι πληροφορίες που επιτρέπουν την αναγνώριση ενός παιδιού-θύματος εμπορίας, δεν γίνονται δημόσια γνωστές δια των μέσων ενημέρωσης ή οποιουδήποτε άλλου μέσου, εκτός εάν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, πρόκειται να διευκολύνουν τον εντοπισμό των μελών της οικογένειας του ή με κάποιον άλλο τρόπο να διασφαλίσουν την ευημερία και την προστασία του παιδιού. 3.Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει, σύμφωνα με το Άρθρο 10 της Σύμβασης περί Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μέτρα που στόχο έχουν να ενθαρρύνουν τα μέσα ενημέρωσης

να προστατεύουν την ιδιωτική ζωή και την ταυτότητα των θυμάτων μέσω αυτορρυθμίσεων ή άλλων ρυθμιστικών μέτρων.

Άρθρο 12 – Αρωγή των θυμάτων

Ι. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει νομοθετικά ή άλλα μέτρα που απαιτούνται

προκειμένου να βοηθά τα θύματα στη σωματική, ψυχολογική και κοινωνική τους αποκατάσταση. Η εν λόγω αρωγή περιλαμβάνει ιδίως:

α. βιοτικό επίπεδο ικανό να διασφαλίζει τη διαβίωση τους, μέσω μέτρων όπως: κατάλληλη και ασφαλής διαμονή, ψυχολογική και υλική υποστήριξη,

β. πρόσβαση σε επείγουσα ιατρική θεραπεία,

γ. υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας, όπου είναι απαραίτητες,

δ. συμβουλευτική και ενημέρωση, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στα νόμιμα δικαιώματα τους και τις υπηρεσίες που υπάρχουν στη διάθεση τους, σε γλώσσα την οποία καταλαβαίνουν,

ε. υποστήριξη προκειμένου να διευκολύνεται η παρουσίαση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων τους, καθώς και η ενάσκηση τους σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας,

στ. πρόσβαση των παιδιών στην εκπαίδευση.

2.Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει δεόντως υπόψη τις ανάγκες ασφάλειας και προστασίας των θυμάτων.

3. Επιπροσθέτως, κάθε συμβαλλόμενο μέρος παρέχει την απαραίτητη ιατρική ή άλλη βοήθεια στα θύματα που διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια του, τα οποία δε διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους και χρειάζονται τέτοιου είδους βοήθεια.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος υιοθετεί τους κανόνες βάσει των οποίων τα θύματα που διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια του, έχουν δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση και στην αγορά εργασίας.

5.Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την εθνική του νομοθεσία, μέτρα προκειμένου να συνεργάζεται με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, άλλους σχετικούς οργανισμούς ή άλλα μέρη της κοινωνίας των πολιτών που ασχολούνται με την υποστήριξη θυμάτων.

6. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει ότι η αρωγή που παρέχεται στα θύματα δεν εξαρτάται από την προθυμία του θύματος να ενεργήσει ως μάρτυρας.

7. Για την εφαρμογή των προβλέψεων του παρόντος άρθρου, κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι οι υπηρεσίες παρέχονται κατόπιν συναίνεσης και ενημέρωσης, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη θέση και τα δικαιώματα των παιδιών σχετικά με τη διαμονή, την εκπαίδευση και την κατάλληλη ιατρική φροντίδα.

Άρθρο 13 – Περίοδος αποκατάστασης και περίσκεψης

Ι Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προβλέπει στην εθνική του νομοθεσία μία περίοδο αποκατάστασης και περίσκεψης τουλάχιστον 30 ημερών, όταν υπάρχουν σοβαροί λόγοι να θεωρείται ότι το εν λόγω άτομο είναι θύμα. Η περίοδος αυτή πρέπει να είναι επαρκής ώστε το συγκεκριμένο άτομο να συνέλθει και να ξεφύγει από την επιρροή των δραστών της

εμπορίας και/ ή να αποφασίζει συνειδητά σχετικά με τη συνεργασία του με τις αρμόδιες αρχές. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου δεν είναι δυνατό να εκτελεστεί εναντίον του/της οποιοδήποτε μέτρο απέλασης. Η εν λόγω διάταξη ισχύει με την επιφύλαξη των πράξεων που διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές σε όλα τα στάδια των σχετικών εθνικών διαδικασιών, και ιδίως κατά την έρευνα και τη δίωξη των σχετικών αδικημάτων. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου τα συμβαλλόμενα μέρη παρέχουν το δικαίωμα στα ανωτέρω άτομα να παραμένουν εντός της επικράτειας τους.

2.Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου τα άτομα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου απολαμβάνουν των αναφερόμενων στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 12, ρυθμίσεων.

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν είναι υποχρεωμένα να τηρήσουν την εν λόγω περίοδο αν συντρέχουν λόγοι δημόσιας τάξης ή εάν διαπιστωθεί ότι το άτομο επικαλέστηκε την ιδιότητα του θύματος καταχρηστικά.

Άρθρο 14 – Άδεια διαμονής

Ι. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος εκδίδει ανανεώσιμη άδεια διαμονής στα θύματα, σε οποιαδήποτε από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α. εάν η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι η διαμονή τους είναι απαραίτητη εξαιτίας της προσωπικής τους κατάστασης,

β. εάν η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι η διαμονή τους είναι απαραίτητη για τη συνεργασία τους με τις αρμόδιες αρχές σε ό,τι αφορά στην έρευνα ή τις λοιπές ποινικές διαδικασίες.

2. Η άδεια διαμονής για παιδιά-θύματα, όταν απαιτείται νομικά, εκδίδεται προς το συμφέρον του παιδιού και, όπου απαιτείται, ανανεώνεται βάσει των ίδιων προϋποθέσεων.

3.Η μη ανανέωση ή η ανάκληση της άδειας διαμονής υπόκειται στους όρους που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία του συμβαλλόμενου μέρους.

4.Εάν ένα θύμα υποβάλει αίτηση για κάποιο άλλο είδος άδειας διαμονής, το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι εκείνος ή εκείνη διαθέτει, ή διέθετε, άδεια διαμονής σύμφωνα με την παράγραφο 1.

δ. Λαμβάνοντας υπόψη τις αναφερόμενες στο άρθρο 40 υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει το γεγονός ότι η έκδοση άδειας σύμφωνα με την παρούσα διάταξη πραγματοποιείται με την επιφύλαξη του δικαιώματος αναζήτησης και χορήγησης ασύλου,

Άρθρο 15 – Αποζημίωση και Ένδικα Μέσα

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι τα θύματα έχουν πρόσβαση, από την πρώτη τους επαφή με τις αρμόδιες αρχές, σε πληροφόρηση για σχετικές δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες σε γλώσσα, την οποία μπορούν να κατανοήσουν.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προβλέπει το δικαίωμα παροχής νομικής συνδρομής και δωρεάν νομικής βοήθειας στα θύματα, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από την εθνική του νομοθεσία.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προβλέπει στην εθνική του νομοθεσία το δικαίωμα των θυμάτων να αποζημιώνονται από τους δράστες των εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί η αποζημίωση των θυμάτων, σύμφωνα με τους όρους που

προβλέπονται από την εθνική του νομοθεσία, για παράδειγμα μέσω της δημιουργίας ενός ταμείου για την αποζημίωση θυμάτων ή μέσω μέτρων ή προγραμμάτων για την κοινωνική βοήθεια και την κοινωνική ένταξη των θυμάτων, τα οποία μπορεί να χρηματοδοτούνται από τα έσοδα που προέρχονται από την εφαρμογή των προβλεπόμενων στο άρθρο 23 μέτρων.

Άρθρο 16 – Επαναπατρισμός και επιστροφή των θυμάτων

1. Το συμβαλλόμενο μέρος, του οποίου ένα θύμα είναι πολίτης ή στο οποίο το θύμα είχε δικαίωμα μόνιμης διαμονής κατά το χρόνο του της εισόδου του στην επικράτεια του συμβαλλόμενου μέρους υποδοχής, διευκολύνει και αποδέχεται την επιστροφή του/της χωρίς αδικαιολόγητες ή παράλογες καθυστερήσεις, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα δικαιώματα, την ασφάλεια και την ακεραιότητα του/της.

2. Κατά την επιστροφή ενός θύματος σε ένα άλλο κράτος, το συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει δεόντως υπόψη τα δικαιώματα, την ασφάλεια και την αξιοπρέπεια αυτού, καθώς και το καθεστώς οποιασδήποτε σχετικής νομικής διαδικασίας. Η επιστροφή αυτή είναι κατά προτίμηση εκούσια.

3. Κατόπιν αιτήματος του συμβαλλόμενου μέρους υποδοχής, το συμβαλλόμενο μέρος που λαμβάνει το αίτημα επιβεβαιώνει αν το άτομο είναι δικός του πολίτης ή είχε δικαίωμα μόνιμης διαμονής στην επικράτεια του, κατά το χρόνο εισόδου του στην επικράτεια του συμβαλλόμενου μέρους υποδοχής.

4. Προκειμένου να διευκολυνθεί η επιστροφή ενός θύματος, στερούμενου των απαραίτητων δικαιολογητικών, το συμβαλλόμενο μέρος, του οποίου το εν λόγω άτομο είναι πολίτης ή στο οποίο το εν λόγω άτομο είχε δικαίωμα μόνιμης διαμονής κατά το χρόνο εισόδου του στην επικράτεια του συμβαλλόμενου μέρους υποδοχής, εκδίδει, κατόπιν αιτήματος του συμβαλλόμενου μέρους υποδοχής, τα απαραίτητα ταξιδιωτικά έγγραφα ή άδειες ώστε να δοθεί η δυνατότητα στο εν λόγω άτομο να ταξιδέψει και να εισέλθει ξανά στην επικράτεια του.

5. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να θεσπίσει προγράμματα επαναπατρισμού, με τη συμμετοχή των αρμόδιων εθνικών ή διεθνών ιδρυμάτων και μη κυβερνητικών οργανισμών. Τα προγράμματα αυτά σκοπό έχουν να αποτρέψουν την επαναθυματοποίηση. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος πρέπει να καταβάλει τις καλύτερες δυνατές προσπάθειες για την επανένταξη των θυμάτων στην κοινωνία του κράτους επιστροφής, περιλαμβανομένης της επανένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα και την αγορά εργασίας, ιδιαίτερα μέσω της απόκτησης και βελτίωσης των επαγγελματικών τους δεξιοτήτων. Σε ό,τι αφορά στα παιδιά, τα προγράμματα αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν την απόλαυση του δικαιώματος στην εκπαίδευση καθώς και μέτρα για τη διασφάλιση της κατάλληλης φροντίδας ή αποδοχής από την οικογένεια ή άλλες δομές φροντίδας.

6. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διαθέτει στα θύματα, όπου απαιτείται σε συνεργασία με οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος, πληροφορίες επικοινωνίας με φορείς που μπορούν να τους βοηθήσουν στη χώρα όπου επιστρέφουν ή επαναπατρίζονται, όπως αστυνομικές ή δικαστικές υπηρεσίες, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, υπηρεσίες παροχής νομικής βοήθειας ή υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας.

7. Τα παιδιά-θύματα δεν επιστρέφονται σε ένα κράτος, για το οποίο υπάρχουν ενδείξεις, έπειτα από αξιολόγηση των κινδύνων και της ασφάλειας, ότι η εν λόγω επιστροφή δεν τελεί προς όφελος τους.

Άρθρο 17 – Ισότητα των δύο φύλων

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος, κατά την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο, στοχεύει στην προώθηση της ισότητας των δύο φύλων και στην ενσωμάτωση της αρχής αυτής κατά τη δημιουργία και αξιολόγηση των μέτρων.

Κεφάλαιο IV – Διατάξεις ουσιαστικού Ποινικού Δίκαιου

Άρθρο 18 – Ποινικοποίηση της εμπορίας ανθρώπων

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να θεσπίσει ως ποινικό αδίκημα την περιγραφόμενη στο άρθρο 4 της παρούσας Σύμβασης συμπεριφορά, όταν αυτή εκδηλώνεται από πρόθεση.

Άρθρο 19 – Ποινικοποίηση της χρήσης των υπηρεσιών του θύματος

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος εξετάζει τη λήψη των απαιτούμενων νομοθετικών ή άλλων μέτρων, προκειμένου να θεσπίσει ως ποινικό αδίκημα βάσει της εθνικής του νομοθεσίας, τη χρήση υπηρεσιών που, σύμφωνα με την παράγραφο α του άρθρου 4 της παρούσας, αποτελούν αντικείμενο εκμετάλλευσης, γνωρίζοντας ότι το άτομο αυτό είναι θύμα εμπορίας ανθρώπων.

Άρθρο 20 – Ποινικοποίηση πράξεων σχετικών με ταξιδιωτικά έγγραφα και δελτία ταυτότητας

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να θεσπίσει ως ποινικά αδικήματα τις ακόλουθες πράξεις, όταν αυτές τελούνται με πρόθεση και με σκοπό να καταστήσουν δυνατή την εμπορία ανθρώπων:

α. πλαστογράφηση ταξιδιωτικού εγγράφου ή δελτίου ταυτότητας,

β. προμήθεια ή παροχή τέτοιων εγγράφων,

γ. παρακράτηση, αφαίρεση, απόκρυψη, φθορά ή καταστροφή ταξιδιωτικού εγγράφου ή δελτίου ταυτότητας άλλου ατόμου.

Άρθρο 21 – Απόπειρα και συμμετοχή

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να θεσπίσει ως ποινικό αδίκημα, όταν αυτό τελείται με πρόθεση, κάθε μορφή συμμετοχής στη διάπραξη οποιουδήποτε από τα καθοριζόμενα στα άρθρα 18 και 20 της παρούσας αδικήματα.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να θεσπίσει ως ποινικό αδίκημα την απόπειρα διάπραξης οποιουδήποτε από τα καθοριζόμενα στα άρθρα 8 και 20 παράγραφος α της παρούσας αδικήματα.

Άρθρο 22 – Εταιρική ευθύνη

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι ένα νομικό πρόσωπο θεωρείται υπεύθυνο για οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα καθιερώνεται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, που

διαπράττεται προς όφελος του νομικού προσώπου από φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του και κατέχει ηγετική θέση σε αυτό, βάσει:

α. εξουσίας εκπροσώπησης του

β. εξουσιοδότησης λήψης αποφάσεων για λογαριασμό του

γ. άσκησης ελέγχου εντός αυτού.

2. Πέραν των ανωτέρω περιπτώσεων, κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα ώστε να διασφαλίσει ότι ένα νομικό πρόσωπο θεωρείται υπεύθυνο όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από αναφερόμενο στην παράγραφο 1 φυσικό πρόσωπο κατέστησε δυνατή τη διάπραξη ποινικού αδικήματος θεσπιζόμενου με την παρούσα Σύμβαση, προς όφελος του νομικού προσώπου, από άλλο φυσικό πρόσωπο που ενεργεί υπό την εξουσία του ανωτέρω φυσικού προσώπου.

3. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων τη εθνικής νομοθεσίας του συμβαλλόμενου μέρους, η ευθύνη του νομικού προσώπου μπορεί να είναι ποινική, αστική ή διοικητική.

4. Η ευθύνη αυτή είναι ανεξάρτητη από την ποινική ευθύνη των φυσικών προσώπων που τέλεσαν το αδίκημα.

Άρθρο 23 – Κυρώσεις και Μέτρα

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα ποινικά αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 20 της παρούσας Σύμβασης τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις. Οι εν λόγω κυρώσεις περιλαμβάνουν, για τα ποινικά αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 18 όταν διαπράττονται από φυσικά πρόσωπα, στερητικές της ελευθερίας ποινές, που μπορεί να οδηγήσουν σε έκδοση.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι τα νομικά πρόσωπα που είναι σύμφωνα με το άρθρο 22 υπεύθυνα υπόκεινται σε αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινικές ή μη κυρώσεις ή μέτρα, περιλαμβανομένων χρηματικών κυρώσεων.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να καταστήσει δυνατή τη δήμευση ή οποιαδήποτε άλλη στέρηση των μέσων και προσόδων των ποινικών αδικημάτων που θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 20 παράγραφος α της παρούσας Σύμβασης, ή της περιουσίας, η αξία της οποίας αντιστοιχεί στα ανωτέρω μέσα και προσόδους.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να καταστήσει δυνατή την προσωρινή ή μόνιμη διακοπή λειτουργίας της εγκατάστασης, που χρησιμοποιήθηκε για την πραγματοποίηση της εμπορίας ανθρώπων υπό την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των καλόπιστων τρίτων ή την προσωρινή ή οριστική απαγόρευση στο δράστη άσκησης της δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της οποίας διαπράχθηκε το αδίκημα.

Άρθρο 24 – Επιβαρυντικές περιστάσεις

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι οι ακόλουθες περιστάσεις θεωρούνται ως επιβαρυντικές, κατά την επιμέτρηση της ποινής στα αναφερόμενα στο άρθρο 18 της παρούσας Σύμβασης αδικήματα:

α. εάν η πράξη έθεσε σε κίνδυνο τη ζωή του θύματος εκ προθέσεως ή από βαριά αμέλεια,

β. εάν η πράξη τελέστηκε σε βάρος παιδιού,

γ. εάν η πράξη τελέστηκε από δημόσιο λειτουργό κατά την άσκηση των καθηκόντων του/ της.

δ. εάν η πράξη τελέστηκε εντός του πλαισίου εγκληματικής οργάνωσης.

Άρθρο 25 – Προηγούμενες καταδίκες

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου οι οριστικές ποινές, που επιβλήθηκαν από κάποιο άλλο συμβαλλόμενο μέρος για αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής.

Άρθρο 26 – Πρόβλεψη για τη μη επιβολή τιμωρίας

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος προβλέπει, σύμφωνα με τις βασικές αρχές του νομικού του συστήματος, τη δυνατότητα μη επιβολής ποινών σε θύματα για τη συμμετοχή τους σε παράνομες δραστηριότητες, στην περίπτωση που τα ανωτέρω θύματα εξαναγκάστηκαν να δράσουν κατ' αυτόν τον τρόπο.

Κεφάλαιο V – Ανάκριση, ποινική δίωξη και δικονομικές διατάξεις

Άρθρο 27 – Μονομερείς και αυτεπάγγελτες αιτήσεις

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι οι ανακρίσεις ή η ποινική δίωξη των δραστών των εγκλημάτων που θεσπίζονται με την παρούσα δεν εξαρτώνται από την αναφορά ή την καταγγελία του θύματος, τουλάχιστον όταν η αξιόποινη πράξη τελέστηκε εν όλω ή εν μέρει στην επικράτεια του.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι τα θύματα εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων που τελέστηκαν στην επικράτεια του και η οποία είναι διαφορετική από εκείνη που κατοικούν τα θύματα, μπορούν να υποβάλλουν την μήνυση στις αρμόδιες αρχές του κράτους διαμονής τους. Η αρχή στην οποία υποβάλλεται η μήνυση, εφόσον η ίδια δεν είναι αρμόδια, υποχρεούται να την διαβιβάσει χωρίς χρονοτριβή στην αρμόδια αρχή του συμβαλλόμενου μέρους στην επικράτεια του οποίου τελέστηκε η αξιόποινη πράξη. Η μήνυση θα αντιμετωπίζεται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του συμβαλλόμενου μέρους στο οποίο τελέστηκε η αξιόποινη πράξη.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει, μέσω νομοθετικών ή άλλων μέτρων, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην εθνική του νομοθεσία, ότι παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε ομάδα, ίδρυμα, ένωση ή μη κυβερνητικό οργανισμό, ο οποίος σκοπεύει στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων ή στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να βοηθά και /ή να υποστηρίζει το θύμα με τη συναίνεση του, κατά την διάρκεια των δικονομικών σταδίων που αφορούν αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 18 της παρούσας.

Άρθρο 28- Προστασία των θυμάτων, μαρτύρων και συνεργαζομένων με τις δικαστικές αρχές

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα απαιτούμενα νομοθετικά ή άλλα μέτρα, προκειμένου να παρέχει αποτελεσματική και ενδεδειγμένη προστασία από πιθανά αντίποινα ή εκφοβισμό, ιδίως κατά τη διάρκεια και μετά την ανάκριση και την ποινική δίωξη των δραστών :

α. στα θύματα

β. αν κριθεί απαραίτητο, σε αυτούς που αναφέρουν την τέλεση εγκλημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 18 της παρούσας ή σε κάθε περίπτωση συνεργάζονται με τις ανακριτικές και εισαγγελικές αρχές,

γ. στους μάρτυρες που καταθέτουν σχετικά με τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 18 της παρούσας,

δ. όταν απαιτείται, στα μέλη των οικογενειών των προσώπων που αναφέρονται στις υποπαραγράφους α και γ.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα νομοθετικά ή άλλα μέτρα για να διασφαλίζει και να παρέχει διάφορα είδη προστασίας, όπως φυσική προστασία, αλλαγή τόπου κατοικίας, αλλαγή ταυτότητας και βοήθεια για εύρεση εργασίας.

3. Στα παιδιά-θύματα παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας που λαμβάνουν υπ' όψιν το συμφέρον τους.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα, προκειμένου να παρέχει, όπου αυτό είναι δυνατόν, κατάλληλη προστασία από πιθανά αντίποινα ή εκφοβισμό, ιδίως κατά την διάρκεια και μετά την ανάκριση ή την ποινική δίωξη των δραστών σε μέλη ομάδων, ιδρυμάτων, ενώσεων ή μη κυβερνητικών οργανισμών που διεξάγουν τις οριζόμενες στην παράγραφο 3 του άρθρου 27 της παρούσας δραστηριότητες.

5. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα εξετάσει την σύναψη συμφωνιών ή ρυθμίσεων με άλλα κράτη για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 29 – Εξειδικευμένες αρχές και συντονιστικοί φορείς

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει ότι πρόσωπα ή φορείς εξειδικεύονται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων. Τα εν λόγω πρόσωπα ή φορείς πρέπει να έχουν την απαραίτητη ανεξαρτησία, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές του νομικού συστήματος του συμβαλλόμενου μέρους, ούτως ώστε να είναι σε θέση να διεκπεραιώνουν το έργο τους αποτελεσματικά και χωρίς καμία αθέμιτη πίεση. Τα εν λόγω πρόσωπα ή το προσωπικό των ανωτέρω φορέων πρέπει να είναι εκπαιδευμένοι επαρκώς και να διαθέτουν οικονομικούς πόρους για το έργο τους.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει τον συντονισμό των πολιτικών και των δράσεων των διαφόρων υπουργείων και άλλων δημοσίων υπηρεσιών του που εργάζονται για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, δημιουργώντας, όπου είναι αναγκαίο, συντονιστικά όργανα.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα παράσχει ή θα ενισχύσει την επιμόρφωση των λειτουργών του που είναι αρμόδιοι για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης της επιμόρφωσης σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η επιμόρφωση μπορεί να γίνεται συγκεκριμένα ανά υπηρεσία και να επικεντρώνεται στις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων, τη δίωξη των εμπόρων και την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων, περιλαμβανομένης της προστασίας αυτών από τους εμπόρους τους.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος θα εξετάσει το ενδεχόμενο διορισμού Εθνικών Εισηγητών ή άλλων μηχανισμών για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων κατά της εμπορίας ανθρώπων από κρατικά ιδρύματα και την εκπλήρωση των απαιτήσεων της εθνικής νομοθεσίας.

Άρθρο 30 – Δικονομικές διαδικασίες

Σύμφωνα με την σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και ιδίως με το άρθρο 6, κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα νομοθετικά ή άλλα μέτρα, προκειμένου να διασφαλίσει κατά την διάρκεια των δικονομικών διαδικασιών :

α. Την προστασία της ιδιωτικής ζωής και, όπου είναι απαραίτητο, της ταυτότητας των θυμάτων.

β. Την ασφάλεια των θυμάτων και την προστασία τους από τον εκφοβισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής του νομοθεσίας και, σε περίπτωση που τα θύματα είναι παιδιά, λαμβάνοντας ιδιαίτερη μέριμνα για τις ανάγκες αυτών και προασπίζοντας το δικαίωμα τους σε ειδικά μέτρα προστασίας.

Άρθρο 31- Δικαιοδοσία

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα νομοθετικά και άλλα μέτρα, προκειμένου να εγκαθιδρύσει δικαιοδοσία επί των εγκλημάτων που αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση, όταν η αξιόποινη πράξη διαπράττεται :

α. στην επικράτεια του ή

β. επί πλοίου φέροντος την σημαία του ή

γ. επί αεροσκάφους καταχωρημένου βάσει της νομοθεσίας του ή

δ. από υπήκοο του ή από άπατρι, ο οποίος έχει την συνήθη διαμονή του στην επικράτεια του, αν η πράξη είναι αξιόποινη και κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέστηκε ή αν η αξιόποινη πράξη τελέστηκε εκτός της εδαφικής αρμοδιότητας οποιουδήποτε κράτους ή

ε. σε βάρος υπηκόου του.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος δύναται, κατά την στιγμή της υπογραφής ή όταν καταθέσει το έγγραφο επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης με δήλωση που απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης να δηλώσει ότι επιφυλάσσεται του δικαιώματος να μην εφαρμόσει ή να εφαρμόσει μόνο σε ειδικές περιπτώσεις τους κανόνες δικαιοδοσίας που αναφέρονται στις παρ. 1 δ και ε του παρόντος άρθρου ή οποιουδήποτε τμήματος αυτών.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να εγκαθιδρύσει δικαιοδοσία για τα αναφερόμενα στην παρούσα εγκλήματα σε περιπτώσεις που ο φερόμενος ως δράστης ευρίσκεται στην επικράτεια του και δεν εκδίδεται σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος, αποκλειστικά επί τη βάση της εθνικότητας του, κατόπιν σχετικού αιτήματος για έκδοση.

4. Σε περίπτωση που περισσότερα από ένα συμβαλλόμενα μέρη επικαλούνται ύπαρξη δικαιοδοσίας επί ενός φερομένου διαπραχθέντος αδικήματος, που αναφέρεται στην παρούσα, τα εμπλεκόμενα συμβαλλόμενα μέρη εφ' όσον απαιτηθεί, θα διαβουλεύονται με σκοπό τον καθορισμό της πιο πρόσφορης δικαιοδοσίας για την άσκηση της ποινικής δίωξης.

5. Με κάθε επιφύλαξη των γενικών κανόνων του διεθνούς δικαίου, η παρούσα Σύμβαση δεν αποκλείει την άσκηση ποινικής δικαιοδοσίας από συμβαλλόμενο μέρος, βάσει της εθνικής του νομοθεσίας.

Κεφάλαιο VI – Διεθνής συνεργασία και συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών

Άρθρο 32 – Γενικές αρχές και μέτρα διεθνούς συνεργασίας

Τα συμβαλλόμενα μέρη συνεργάζονται μεταξύ τους, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας και μέσω της εφαρμογής των σχετικών ισχυουσών διεθνών και περιφερειακών πράξεων, των συμφωνιών που συνάπτονται στη βάση ενιαίας ή αμοιβαίας νομοθεσίας των εθνικών τους δικαίων, στον ευρύτερο δυνατό βαθμό, με σκοπό:

α. την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων,

β. την προστασία και υποστήριξη των θυμάτων,

γ. την ανάκριση ή την ποινική δίωξη των αναφερομένων στην παρούσα ποινικών αδικημάτων.

Άρθρο 33 – Μέτρα που αφορούν απειλούμενα ή αγνοούμενα άτομα

1. Όταν ένα συμβαλλόμενο μέρος, με βάση τις πληροφορίες που βρίσκονται στη διάθεση του, έχει βάσιμους λόγους να θεωρεί ότι η ζωή, η ελευθερία ή η σωματική ακεραιότητα κάποιου ατόμου αναφερόμενου στην παράγραφο 1 του άρθρου 28 της παρούσας, βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο στην επικράτεια άλλου συμβαλλόμενου μέρους, τότε το συμβαλλόμενο μέρος που κατέχει τις πληροφορίες, σε μία τέτοια επείγουσα περίπτωση, τις διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση στο τελευταίο, προκειμένου να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα προστασίας.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να εξετάζουν το ενδεχόμενο ενίσχυσης της συνεργασίας τους κατά την έρευνα για αγνοούμενους, ιδιαίτερα αγνοούμενα παιδιά, εάν οι διαθέσιμες πληροφορίες τους οδηγούν στο συμπέρασμα ότι αυτοί είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων. Για το σκοπό αυτό, τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες μεταξύ τους.

Άρθρο 34 – Παροχή πληροφοριών

1. Το συμβαλλόμενο μέρος που λαμβάνει το αίτημα ενημερώνει χωρίς χρονοτριβή το συμβαλλόμενο μέρος που υποβάλει το αίτημα για την τελική έκβαση των ενεργειών που αναλήφθηκαν βάσει του παρόντος κεφαλαίου. Το συμβαλλόμενο μέρος που λαμβάνει το αίτημα ενημερώνει επίσης, χωρίς χρονοτριβή το συμβαλλόμενο μέρος που υποβάλει το αίτημα για τυχόν περιστάσεις οι οποίες καθιστούν αδύνατη την πραγματοποίηση των αιτουμένων ενεργειών ή είναι πιθανόν να την καθυστερήσουν σημαντικά.

2. Ένα συμβαλλόμενο μέρος δύναται, εντός των ορίων του εσωτερικού του δικαίου, χωρίς προηγούμενο αίτημα, να διαβιβάζει σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος πληροφορίες που απέκτησε στο πλαίσιο δικών του ερευνών, όταν θεωρεί ότι η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να βοηθήσει το συμβαλλόμενο μέρος που τις παραλαμβάνει να κινήσει ή να ολοκληρώσει ανάκριση ή ποινική δίωξη για τα προβλεπόμενα στην παρούσα ποινικά αδικήματα ή θα μπορούσε να οδηγήσει σε υποβολή από το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος αιτήματος για συνεργασία, βάσει του παρόντος κεφαλαίου.

3. Πριν τη διαβίβαση των πληροφοριών, το συμβαλλόμενο μέρος που τις γνωστοποιεί δύναται να ζητήσει να τηρηθούν αυτές ως εμπιστευτικές ή να χρησιμοποιηθούν υπό προϋποθέσεις. Εάν το συμβαλλόμενο μέρος που τις παραλαμβάνει δε μπορεί να συμμορφωθεί με το συγκεκριμένο αίτημα, ενημερώνει σχετικά το συμβαλλόμενο μέρος που τις γνωστοποιεί, το οποίο στη συνέχεια αποφασίζει εάν οι πληροφορίες πρέπει να

γνωστοποιηθούν σε κάθε περίπτωση. Εάν το συμβαλλόμενο μέρος που παραλαμβάνει τις πληροφορίες, τις αποδεχθεί υπό προϋποθέσεις, δεσμεύεται από αυτές.

4. Όλες οι αιτούμενες πληροφορίες σχετικά με τις ρυθμίσεις των άρθρων 13, 14 και 16 που είναι απαραίτητες για την άσκηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται από τα συγκεκριμένα άρθρα, διαβιβάζονται κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους, χωρίς χρονοτριβή, τηρούμενης της διατάξεως του άρθρου 11 της παρούσας.

Άρθρο 35 – Συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών

Κάθε συμβαλλόμενο μέρος ενθαρρύνει τις δημόσιες αρχές και τους δημόσιους λειτουργούς του να συνεργάζονται με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, άλλους σχετικούς οργανισμούς και μέλη της κοινωνίας των πολιτών, με στόχο τη δημιουργία στρατηγικών συμπράξεων για την επίτευξη των σκοπών της παρούσας.

Κεφάλαιο VII – Μηχανισμός παρακολούθησης

Άρθρο 36 – Ομάδα εμπειρογνωμόνων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

1. Η Ομάδα εμπειρογνωμόνων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (GRETA) είναι επιφορτισμένη να παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης από τα Συμβαλλόμενα Μέρη.

2. Η GRETA αποτελείται από ελάχιστο αριθμό από 10 έως 15 μέλη και για τη σύνθεση της λαμβάνεται υπόψη η ισότητα των φύλων και η γεωγραφική ισορροπία, καθώς και η πολυτομεακή εμπειρογνωμοσύνη. Τα μέλη της εκλέγονται από την Επιτροπή των συμβαλλομένων μερών για τετραετή θητεία, με δικαίωμα ανανέωσης μία φορά και επιλέγονται μεταξύ υπηκόων των κρατών μερών της παρούσας.

3. Η εκλογή των μελών της GRETA θα βασίζεται στις ακόλουθες αρχές:

α. Τα μέλη επιλέγονται μεταξύ προσώπων υψηλού κύρους, με εγνωσμένη εμπειρία στους τομείς των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της υποστήριξης και προστασίας των θυμάτων και της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων ή έχουν επαγγελματική εμπειρία στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα.

β. Τα μέλη παρίστανται συμμετέχουν με την ατομική τους ιδιότητα και ασκούν τα καθήκοντα τους με ανεξαρτησία, αμεροληψία και αποτελεσματικότητα.

γ. Στα μέλη της GRETA δεν επιτρέπεται να συμπεριλαμβάνεται πέραν του ενός υπηκόου του ίδιου κράτους.

δ. Τα μέλη πρέπει να αντιπροσωπεύουν τα βασικά νομικά συστήματα.

4. Η διαδικασία εκλογής των μελών της GRETA καθορίζεται από την Επιτροπή των Υπουργών, κατόπιν διαβούλευσης και παροχής ομόφωνης συναίνεσης των συμβαλλομένων μερών της παρούσας, εντός ενός έτους από τη θέση της σε ισχύ. Η GRETA υιοθετεί τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο 37 – Επιτροπή των συμβαλλομένων μερών

1. Η Επιτροπή των συμβαλλομένων μερών αποτελείται από τους αντιπροσώπους στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης των Κρατών μελών, μερών της Σύμβασης

και τους αντιπροσώπους των συμβαλλομένων μερών της Σύμβασης, τα οποία δεν είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Η Επιτροπή των συμβαλλομένων μερών συγκαλείται από το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η πρώτη της συνεδρίαση λαμβάνει χώρα εντός ενός έτους από τη θέση σε ισχύ της παρούσας, με σκοπό την εκλογή των μελών της GRETA. Στη συνέχεια, συνέρχεται μετά από αίτημα του ενός τρίτου των συμβαλλομένων μερών, του Πρόεδρου της GRETA ή του Γενικού Γραμματέα.

3. Η Επιτροπή των συμβαλλομένων μερών υιοθετεί τον εσωτερικό της κανονισμό.

Άρθρο 38 – Διαδικασία

1. Η διαδικασία αξιολόγησης αφορά τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης και διαιρείται σε γύρους, η διάρκεια των οποίων καθορίζεται από την GRETA. Κατά την έναρξη κάθε γύρου, η GRETA επιλέγει τις συγκεκριμένες διατάξεις επί των οποίων βασίζεται η διαδικασία αξιολόγησης.

2. Η GRETA ορίζει τα πλέον κατάλληλα μέσα για τη διεξαγωγή της αξιολόγησης. Η GRETA δύναται να υιοθετεί ένα ερωτηματολόγιο για κάθε γύρο αξιολόγησης, το οποίο χρησιμεύει ως βάση για την αξιολόγηση της εφαρμογής της παρούσας από τα συμβαλλόμενα μέρη. Το εν λόγω ερωτηματολόγιο απευθύνεται σε όλα τα συμβαλλόμενα μέρη. Τα συμβαλλόμενα μέρη απαντούν σε αυτό όπως και σε κάθε άλλο αίτημα παροχής πληροφοριών της GRETA.

3. Η GRETA δύναται να ζητά πληροφορίες από την κοινωνία των πολιτών.

4. Η GRETA δύναται επικουρικά να διοργανώνει, σε συνεργασία με τις εθνικές αρχές και το «σύνδεσμο» που έχει διοριστεί από αυτές, και εάν χρειάζεται, με τη συνδρομή ανεξάρτητων εθνικών εμπειρογνωμόνων, επισκέψεις στις ενδιαφερόμενες χώρες. Κατά τη διάρκεια τους, η GRETA δύναται να υποστηρίζεται από ειδικούς σε συγκεκριμένους τομείς.

5. Η GRETA συντάσσει σχέδιο έκθεσης με τις αναλύσεις της όσον αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων επί των οποίων βασίζεται η διαδικασία αξιολόγησης, καθώς και με τις προτάσεις και υποδείξεις της για τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που έχουν διαπιστωθεί. Το σχέδιο έκθεσης διαβιβάζεται για σχολιασμό προς το συμβαλλόμενο μέρος το οποίο υποβλήθηκε στην αξιολόγηση. Τα σχόλια αυτού λαμβάνονται υπόψη από την GRETA κατά τη σύνταξη της τελικής έκθεσης.

6. Η GRETA, στη βάση αυτή, υιοθετεί την έκθεση και τα συμπεράσματα της αναφορικά με τα μέτρα που λήφθηκαν από το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας. Η εν λόγω έκθεση και τα συμπεράσματα αποστέλλονται στο ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος και την Επιτροπή των συμβαλλομένων μερών και αμέσως μετά την υιοθέτηση τους δημοσιοποιούνται μαζί με τα τυχόν σχόλια του ενδιαφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους.

7.Υπό την επιφύλαξη της προβλεπόμενης στις παραγράφους 1 έως 6 του παρόντος διαδικασίας, η επιτροπή των συμβαλλομένων μερών μπορεί να υιοθετήσει, με βάση την έκθεση και τα συμπεράσματα της GRETA, συστάσεις που απευθύνονται στο συγκεκριμένο συμβαλλόμενο μέρος (α) και αφορούν στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εφαρμογή των συμπερασμάτων της, ορίζοντας, εάν είναι απαραίτητο, μία ημερομηνία για την υποβολή στοιχείων σχετικών με την εφαρμογή τους, και (β) στοχεύουν στην προώθηση της συνεργασίας με το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος για την ορθή εφαρμογή της παρούσας.

Κεφάλαιο VIII – Σχέση με άλλα διεθνή κείμενα

Άρθρο 39 – Σχέση με το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Προσώπων και ιδίως Γυναικών και Παιδιών, το οποίο συμπληρώνει τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος

Η παρούσα Σύμβαση δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της Εμπορίας Προσώπων και ιδίως γυναικών και παιδιών, το οποίο συμπληρώνει τη Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και έχει στόχο την ενίσχυση της προστασίας που παρέχεται από το συγκεκριμένο Πρωτόκολλο και την επέκταση των ρυθμίσεων που περιέχονται σε αυτό.

Άρθρο 40 – Σχέση με άλλα διεθνή κείμενα

1. Η παρούσα Σύμβαση δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από άλλα διεθνή έγγραφα, στα οποία είναι ή πρόκειται να γίνουν συμβαλλόμενοι τα συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας και τα οποία περιέχουν διατάξεις επί ζητημάτων που διέπονται από αυτήν και διασφαλίζουν μεγαλύτερη προστασία και υποστήριξη στα θύματα εμπορίας ανθρώπων.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας δύνανται να συνάπτουν διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες μεταξύ τους επί των ζητημάτων στα οποία αναφέρεται αυτή, προκειμένου να συμπληρώσουν ή να ενισχύσουν τις διατάξεις της ή να διευκολύνουν την εφαρμογή των αρχών της.

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη τα οποία είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τις μεταξύ τους σχέσεις, εφαρμόζουν τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο βαθμό που τέτοιοι κανόνες διέπουν το συγκεκριμένο θέμα και εφαρμόζονται σε συγκεκριμένη περίπτωση, υπό την επιφύλαξη του αντικειμένου και του σκοπού της παρούσας Σύμβασης και της πλήρους εφαρμογής της με τους υπόλοιπους συμβαλλόμενους.

4. Καμία ρύθμιση της παρούσας Σύμβασης δεν θίγει τα δικαιώματα, τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες κρατών και φυσικών προσώπων βάσει του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδιαίτερα δε, όπου ισχύει, τη Σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και την αρχή της μη επαναπροώθησης, όπως αναφέρεται στα έγγραφα αυτά.

Κεφάλαιο IX – Τροποποιήσεις της Σύμβασης

Άρθρο 41 – Τροποποιήσεις

1. Οποιαδήποτε πρόταση για τροποποίηση της παρούσας Σύμβασης, η οποία υποβάλλεται από κάποιο συμβαλλόμενο μέρος, κοινοποιείται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης και διαβιβάζεται από τον τελευταίο στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα συμβαλλόμενο μέρος, τα κράτη μέρη, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη που έχουν προσκληθεί να υπογράψουν την παρούσα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42 και τα κράτη που προσκλήθηκαν να προσχωρήσουν στην παρούσα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43.

2. Οποιαδήποτε τροποποίηση προτείνεται από κάποιο συμβαλλόμενο μέρος κοινοποιείται στη GRETA, η οποία υποβάλλει στην Επιτροπή των Υπουργών τη γνωμοδότηση της για την προτεινόμενη τροποποίηση.

3. Η Επιτροπή των Υπουργών εξετάζει την προτεινόμενη τροποποίηση και τη γνωμοδότηση που υποβάλλεται από τη GRETA και, κατόπιν διαβούλευσης με τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης και αφού λάβει την ομόφωνη συναίνεση τους, δύναται να την υιοθετήσει.

4. Το κείμενο οποιασδήποτε τροποποίησης που υιοθετείται από την Επιτροπή των Υπουργών σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, διαβιβάζεται στα συμβαλλόμενα μέρη προς αποδοχή.

5. Οποιαδήποτε τροποποίηση υιοθετείται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου τίθεται σε ισχύ κατά την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη ενός μήνα μετά την ημερομηνία κατά την οποία όλα τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν ενημερώσει το Γενικό Γραμματέα ότι την έχουν αποδεχθεί.

Κεφάλαιο Χ – Τελικές διατάξεις

Άρθρο 42 – Υπογραφή και θέση σε ισχύ

1. Η παρούσα Σύμβαση θα παραμείνει ανοικτή για υπογραφή από τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τα κράτη μη μέλη τα οποία έχουν συμμετάσχει στην εκπόνηση της και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Η παρούσα Σύμβαση προϋποθέτει κύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Τα έγγραφα της κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

3. Η παρούσα Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ κατά την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της τρίμηνης περιόδου μετά την ημερομηνία κατά την οποία 10 συμβαλλόμενα μέρη, από τα οποία τουλάχιστον 8 θα είναι κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν εκφράσει τη συναίνεση τους να δεσμευτούν από τη Σύμβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Όσον αφορά σε οποιοδήποτε κράτος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που εκφράζει μεταγενέστερα τη συναίνεση να δεσμευτεί, η Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της τρίμηνης περιόδου μετά την ημερομηνία κατάθεσης του σχετικού εγγράφου κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 43 – Προσχώρηση στη Σύμβαση

1. Μετά τη θέση της παρούσας Σύμβασης σε ισχύ, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης δύναται, κατόπιν διαβούλευσης με τα συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας Σύμβασης και αφού λάβει την ομόφωνη συναίνεση τους, να προσκαλέσει οποιοδήποτε κράτος μη μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο δεν έχει συμμετάσχει στην εκπόνηση της Σύμβασης, να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση, κατόπιν απόφασης που λαμβάνεται από την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 20 δ. του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, και με ομόφωνη ψήφο των αντιπροσώπων των συμβαλλομένων κρατών που δικαιούνται να συμμετέχουν στην Επιτροπή Υπουργών.

2. Όσον αφορά σε κάθε κράτος που προσχωρεί στη Σύμβαση, αυτή θα τίθεται σε ισχύ κατά την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της τρίμηνης περιόδου μετά την ημερομηνία κατάθεσης του εγγράφου προσχώρησης στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 44 – Εδαφική εφαρμογή

1. Οποιοδήποτε Κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δύναται, κατά το χρόνο υπογραφής ή κατάθεσης του εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, να προσδιορίσει την επικράτεια ή τις επικράτειες στις οποίες θα εφαρμόζεται η παρούσα Σύμβαση.

2. Οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος δύναται, σε μεταγενέστερη ημερομηνία, μέσω δήλωσης απευθυνόμενης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης σε οποιαδήποτε άλλη επικράτεια η οποία θα προσδιορίζεται στη δήλωση και για τις διεθνείς σχέσεις της οποίας είναι υπεύθυνο ή για λογαριασμό της οποίας εξουσιοδοτείται να αναλαμβάνει δεσμεύσεις. Όσον αφορά στην εν λόγω επικράτεια, η Σύμβαση θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της τρίμηνης περιόδου μετά την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω δήλωσης από το Γενικό Γραμματέα.

3. Οποιαδήποτε δήλωση υποβάλλεται βάσει των δύο προηγούμενων παραγράφων δύναται, όσον αφορά σε οποιαδήποτε επικράτεια προσδιορίζεται στη δήλωση αυτή, να αποσυρθεί μέσω ειδοποίησης απευθυνόμενης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η απόσυρση θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της τρίμηνης περιόδου μετά την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω ειδοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 45 – Επιφυλάξεις

Δεν είναι δυνατό να εκφραστεί καμία επιφύλαξη για οποιαδήποτε διάταξη της παρούσας Σύμβασης, με εξαίρεση την επιφύλαξη που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 31,

Άρθρο 46 – Καταγγελία

1. Οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος δύναται, οποτεδήποτε, να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση, μέσω ειδοποίησης απευθυνόμενης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Η καταγγελία αυτή θα τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη λήξη της τρίμηνης περιόδου μετά την ημερομηνία παραλαβής της ειδοποίησης από το Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 47 – Ενημερώσεις

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης ενημερώνει τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, οποιοδήποτε συμβαλλόμενο κράτος, οποιοδήποτε κράτος μέρος, την Ευρωπαϊκή Ένωση, οποιοδήποτε κράτος που προσκαλείται να υπογράψει τη Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42 και οποιοδήποτε κράτος που προσκαλείται να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43, για:

α. οποιαδήποτε υπογραφή,

β. την κατάθεση οποιουδήποτε εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης,

γ. οποιαδήποτε ημερομηνία θέσης της παρούσας Σύμβασης σε ισχύ, σύμφωνα με τα άρθρα 42 και 43,

δ. οποιαδήποτε τροποποίηση η οποία υιοθετείται βάσει του άρθρου 41 και την ημερομηνία θέσης της εν λόγω τροποποίησης σε ισχύ,

ε. οποιαδήποτε καταγγελία γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46, στ. οποιαδήποτε άλλη πράξη, ειδοποίηση ή κοινοποίηση που σχετίζεται με την παρούσα Σύμβαση,

ζ. οποιαδήποτε επιφύλαξη εκφράζεται βάσει του άρθρου 45.

Σε μαρτυρία των ανωτέρω, οι κάτωθι υπογράφοντες, νόμιμα εξουσιοδοτημένοι προς τούτο, υπογράφουν την παρούσα Σύμβαση.

Εκδίδεται στη Βαρσοβία, σήμερα 16 Μαΐου 2005, στην αγγλική και γαλλική γλώσσα, με τα δύο κείμενα να είναι της αυτής γνησιότητας, σε ένα και μοναδικό αντίτυπο το οποίο θα κατατεθεί στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα διαβιβάσει επικυρωμένα αντίγραφα σε κάθε κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα κράτη μη μέλη τα οποία συμμετείχαν στην εκπόνηση της παρούσας Σύμβασης, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε οποιοδήποτε κράτος έχει προσκληθεί να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση.

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και της Σύμβασης, που κυρώνεται από τη πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 42 αυτής

4.7.3. Εγκλήματα με θύματα/θύτες γυναίκες

Παιδοκτονία

Άρθρο 303 ΠΚ - Παιδοκτονία

Μητέρα που με πρόθεση σκότωσε το παιδί της κατά τον τοκετό (ή μετά τον τοκετό, αλλά ενώ) εξακολουθούσε ακόμη διατάραξη του οργανισμού της από τον τοκετό, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Εγκυμοσύνη – έμβρυο – νεογνό

Άρθρο 304 ΠΚ - Τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης

1. Όποιος χωρίς τη συναίνεση της εγκύου διακόπτει την εγκυμοσύνη της τιμωρείται με κάθειρξη.

2α. Όποιος με τη συναίνεση της εγκύου διακόπτει ανεπίτρεπτα την εγκυμοσύνη της ή προμηθεύει σ' αυτή μέσα για τη διακοπή της τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και αν ενεργεί κατά συνήθεια τις πράξεις αυτές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.

β. Αν από την πράξη της προηγούμενης διάταξης προκληθεί βαρεία πάθηση του σώματος ή της διάνοιας της εγκύου, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και αν προκλήθηκε ο θάνατός της επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα έτη.

3. Έγκυος που διακόπτει ανεπίτρεπτα την εγκυμοσύνη της ή επιτρέπει σε άλλον να την διακόψει τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα έτος.

4. Δεν είναι άδικη πράξη η τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης που ενεργείται με τη συναίνεση της εγκύου από γιατρό μαιευτήρα - γυναικολόγο με τη συμμετοχή αναισθησιολόγου, σε οργανωμένη νοσηλευτική μονάδα, αν συντρέχει μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Δεν έχουν συμπληρωθεί δώδεκα εβδομάδες εγκυμοσύνης.

β) Έχουν διαπιστωθεί, με τα σύγχρονα μέσα προγεννητικής διάγνωσης, ενδείξεις σοβαρής ανωμαλίας του εμβρύου που επάγονται τη γέννηση παθολογικού νεογνού και η εγκυμοσύνη δεν έχει διάρκεια περισσότερο από είκοσι τέσσερις εβδομάδες.

γ) Υπάρχει αναπότρεπτος κίνδυνος για τη ζωή της εγκύου ή κίνδυνος σοβαρής και διαρκούς βλάβης της σωματικής ή ψυχικής υγείας της. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται σχετική βεβαίωση και του κατά περίπτωση αρμόδιου γιατρού.

δ) Η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα βιασμού, αποπλάνησης ανήλικης, αιμομιξίας ή κατάχρησης γυναίκας ανίκανης να αντισταθεί και εφόσον δεν έχουν συμπληρωθεί δεκαεννέα εβδομάδες εγκυμοσύνης.

5. Αν η έγκυος είναι ανήλικη, απαιτείται και η συναίνεση ενός από τους γονείς ή αυτού που έχει την επιμέλεια του προσώπου της ανήλικης.

Εγκλήματα σε σχέση με το γάμο και την οικογένεια

Άρθρο 359 - Εγκατάλειψη εγκύου

Όποιος εγκαταλείπει σε απορία ή με άλλο τρόπο αβοήθητη μια γυναίκα που έμεινε απ' αυτόν έγκυος και που λόγω της εγκυμοσύνης ή του τοκετού της δεν μπορεί να φροντίσει τον εαυτό της τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους. Η ποινική δίωξη ασκείται μόνο ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 304Α ΠΚ- Σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού

Όποιος επενεργεί παράνομα στην έγκυο με αποτέλεσμα να προκληθεί βαριά βλάβη στο έμβρυο ή να εμφανίσει το νεογνό βαριά πάθηση του σώματος ή της διάνοιας τιμωρείται κατά τις διατάξεις του άρθρου 310.

4.7.4. Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας

Άρθρο 327 ΠΚ - Ακούσια απαγωγή

1. Όποιος με σκοπό το γάμο ή την ακολασία απάγει ή κατακρατεί παράνομα (άρθρ. 325) γυναίκα χωρίς τη θέλησή της ή γυναίκα που έχει διαταραγμένη νόηση ή είναι ανίκανη να αντισταθεί λόγω απώλειας της συνείδησης ή διανοητικής ατέλειας ή για άλλο λόγο, τιμωρείται αν τέλεσε την πράξη αυτή με σκοπό το γάμο, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Αν τη διέπραξε με σκοπό την ακολασία, με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

2. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

Άρθρο 328 ΠΚ - Εκούσια απαγωγή

1. Όποιος απάγει ή κατακρατεί με σκοπό το γάμο ή την ακολασία άγαμη και ανήλικη γυναίκα με τη θέλησή της, χωρίς όμως τη συγκατάθεση των προσώπων που την έχουν στην εξουσία τους ή που έχουν σύμφωνα με το νόμο το δικαίωμα να φροντίζουν για το πρόσωπό της τιμωρείται, αν τέλεσε την πράξη αυτή με σκοπό το γάμο, με φυλάκιση μέχρι τριών ετών, αν με σκοπό την ακολασία, με φυλάκιση.

2. Για την ποινική δίωξη απαιτείται έγκληση.

4.7.5. Εγκλήματα σε σχέση με το γάμο και την οικογένεια

Ενδοοικογενειακή βία

Νόμος 3500/2006 (ΦΕΚ Α 232/2006/10/24) «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1 - Ορισμοί

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Για τον παρόντα νόμο θεωρείται:

1. ενδοοικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα.

2. α. οικογένεια ή κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους.

β. στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια.

γ. οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο του άνδρα ή στον μόνιμο σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους.

3. θύμα ενδοοικογενειακής βίας κάθε πρόσωπο της προηγούμενης παραγράφου σε βάρος του οποίου τελείται αξιόποινη πράξη κατά τα άρθρα 6, 7, 8 και 9 του παρόντος. Θύμα είναι και το μέλος, στην οικογένεια του οποίου τελέσθηκε αξιόποινη πράξη, κατά τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και ο ανήλικος κατά την παράγραφο 2, ενώπιον του οποίου τελείται μία από τις αξιόποινες πράξεις της παρούσας.

Άρθρο 2 - Απαγόρευση χρήσης βίας

Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας απαγορεύεται.

Άρθρο 3 - Η ενδοοικογενειακή βία ως τεκμήριο κλονισμού του γάμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1439 του Αστικού Κώδικα αντικαθίσταται.

Άρθρο 4 - Σωματική βία σε βάρος ανηλίκων

Επί ασκήσεως σωματικής βίας σε βάρος ανηλίκου, ως μέσου σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής του, εφαρμόζεται το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα. "Η 30ή Απριλίου κάθε χρόνου ορίζεται ως ημέρα κατά της σωματικής τιμωρίας ανηλίκων."

Άρθρο 5 - Χρηματική ικανοποίηση

Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης του παθόντος για μία από τις πράξεις του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι κατώτερη των χιλίων (1.000) ευρώ, εκτός αν ο ίδιος ο παθών ζήτησε μικρότερο ποσό.

Άρθρο 6 - Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος αυτής σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του, υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα, ή με συνεχή συμπεριφορά προξενεί εντελώς ελαφρά κάκωση ή βλάβη της υγείας του, με την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.

2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών. Αν επακολουθήσει βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.

3. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, δύο ετών και αν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον, ενός έτους.

4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου, ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 7 - Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας βία ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξάρτητα από

το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα.

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας, απειλώντας το με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 8 - Βιασμός και κατάχρηση σε ασέλγεια

1. Η παρ. 1 του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται.

2. Η παρ. 1 του άρθρου 338 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται.

Άρθρο 9 - Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών μέχρι τριών ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι ανήλικος.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας, η δε πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου, το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.

Άρθρο 10 - Παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης

Όποιος σε υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας απειλεί μάρτυρα ή μέλος της οικογένειας του ή ασκεί βία εναντίον του ή τον δωροδοκεί, με σκοπό την παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών μέχρι τριών ετών.

Άρθρο 11 - Προϋποθέσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

1. Στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας ο αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγελέας διερευνά τη δυνατότητα διαμεσολάβησης κατά τη διαδικασία των επόμενων άρθρων.

2. Προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης είναι η υποβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρόθυμο σωρευτικά:

α) να υποσχεθεί ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον οποιαδήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας (λόγος τιμής) και ότι, σε περίπτωση συνοίκησης, δέχεται να μείνει εκτός οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάστημα, εάν το προτείνει το θύμα. Για την υπόσχεση αυτή συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 148 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

β) να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό - θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα, σε όποιον τόπο και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος του προγράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρακολούθησης του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπτεται στο φάκελο της δικογραφίας. Αναφέρονται δε σε αυτό, αναλυτικά, το αντικείμενο του συμβουλευτικού - θεραπευτικού προγράμματος και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος.

γ) να άρει ή να αποκαταστήσει, εφόσον είναι δυνατόν, αμέσως τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την πράξη και να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα.

3. Αν το θύμα της ενδοοικογενειακής βίας είναι ανήλικος, η ποινική διαμεσολάβηση ενεργείται υπέρ αυτού και από κοινού από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και τον ασκούντα την επιμέλεια, εφόσον αυτός δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον φερόμενο ως δράστη του εγκλήματος. Αν δεν υπάρξει ομοφωνία, η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή. Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατ' αυτήν και να ακούγεται. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου αντιπροσωπεύουν τον ανήλικο στη διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης και για τις αστικές αξιώσεις.

4. Οι σχετικές με την ποινική διαμεσολάβηση διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται, αν ο φερόμενος ως δράστης της πράξεως ενδοοικογενειακής βίας είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανηλίκου.

5. Αν την πράξη ενδοοικογενειακής βίας σε βαθμό πλημμελήματος φέρεται να έχει τελέσει ανήλικος, εφαρμόζεται το άρθρο 45Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 12 - Διαδικασία

1. Αν σε βάρος του υπαιτίου κινηθεί η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ποινική διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνον εφόσον το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 423 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στην περίπτωση αυτή, η σχετική διαδικασία χωρεί κατά τις παραγράφους 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά το πρώτο εδάφιο, εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν στον υπαίτιο περιοριστικοί όροι κατά το άρθρο 18 του παρόντος νόμου.

2. Αν σε βάρος του φερόμενου ως δράστη ενεργείται προκαταρκτική εξέταση, ο εισαγγελέας, πριν από κάθε άλλη ενέργεια:

α) μπορεί να διατάσσει τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης στο φερόμενο ως θύμα, προκειμένου να ερευνηθεί η βασιμότητα της καταγγελίας για την σε βάρος του τέλεση της πράξεως,

β) εξετάζει ο ίδιος κάθε μάρτυρα που προτείνεται, καθώς και τα πρόσωπα της οικογένειας ή παραγγέλλει την εξέταση αυτών από τους αρμόδιους ανακριτικούς υπαλλήλους, και

γ) καλεί το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση της πράξεως να παράσχει στον ίδιο ή στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο εξηγήσεις υπό τους όρους του άρθρου 31 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Αν ο παρέχων εξηγήσεις δεν υποβάλει ο ίδιος, ή μέσω του συνηγόρου του, την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 δήλωση περί ποινικής διαμεσολάβησης, καλείται, προς τούτο, από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να λάβει προθεσμία τριών ημερών για να απαντήσει.

4. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι θετική, ο εισαγγελέας ενημερώνει τον παθόντα ή τον συνήγορο του για την κατά τα ανωτέρω δήλωση του ενδιαφερομένου και, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, παρέχεται στον παθόντα προθεσμία, το πολύ τριών ημερών, για να δηλώσει αν δέχεται τη διαμεσολάβηση.

5. Αν η απάντηση του παθόντος είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει ή δεν επέλθει συμφωνία ως προς τους όρους της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 11,

κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παθόντος είναι θετική, ο εισαγγελέας με διάταξη του θέτει τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας. Κατά της διατάξεως αυτής δεν χωρεί προσφυγή.

6. Αν τα πρόσωπα στα οποία αποδίδεται η τέλεση της πράξης είναι περισσότερα, για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης απαιτείται μεταξύ τους συμφωνία. Το ίδιο ισχύει και αν η φερόμενη ως τελεσθείσα πράξη αφορά περισσότερα θύματα. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία κατά τα προηγούμενα εδάφια, η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή.

7. Η συμφωνία των διαδίκων μερών για την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης μπορεί να υποβληθεί στον αρμόδιο εισαγγελέα και με σχετικό πρακτικό εκ μέρους των συνηγόρων τους.

Άρθρο 13 - Ποινικές συνέπειες

1. Η διάταξη του εισαγγελέα που εκδίδεται κατόπιν ποινικής διαμεσολάβησης καταχωρίζεται σε ειδική μερίδα στο δελτίο ποινικού μητρώου και τηρείται για χρονικό διάστημα ίσο προς τον εκ του νόμου προβλεπόμενο χρόνο παραγραφής του εγκλήματος στο οποίο αφορά.

2. Αν ο ενδιαφερόμενος συμμορφωθεί προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης για χρονικό διάστημα τριών ετών, τότε η σχετική διαδικασία ολοκληρώνεται και εξαλείφεται η ποινική αξίωση της πολιτείας για το έγκλημα που αφορά.

3. Η διαπιστούμενη από τον εισαγγελέα υπαίτια μη ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης διακόπτει τη διαδικασία και προκαλεί την αναδρομική άρση των επελθόντων αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο, η δε ποινική διαδικασία συνεχίζεται κατά τις οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, χωρίς να επιτρέπεται πλέον η υποβολή νέου αιτήματος για ποινική διαμεσολάβηση.

4. Ενόσω διαρκεί η διαδικασία ποινικής διαμεσολάβησης, τελεί σε εκκρεμοδικία η πράξη στην οποία αυτή αφορά. Η άσκηση ποινικής δίωξης για πράξη για την οποία εξαλείφθηκε η ποινική αξίωση της πολιτείας, λόγω ολοκληρώσεως της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης, είναι απαράδεκτη. Η παραγραφή της πράξης αναστέλλεται μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης.

5. Η άρνηση ενός εκ των διαδίκων μερών να δεχθεί τη διαμεσολάβηση ή η αποτυχία ολοκληρώσεως της, για οποιαδήποτε αιτία, δεν επάγονται σε βάρος αυτών καμία αρνητική ουσιαστική ή δικονομική συνέπεια στην ποινική δίκη που επακολουθεί.

6. Στην παρ. 3 του άρθρου 574 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται στοιχείο γ'.

Άρθρο 14 - Αστικές συνέπειες

1. Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης ισχύει ως συμβιβασμός ως προς τις χρηματικές αξιώσεις από το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας. Μόνη η συμφωνία του παθόντος συζύγου για την έναρξη της διαδικασίας δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αιτήσεως συναινετικής λύσεως του γάμου, την πρόοδο της δίκης και τη λύση του γάμου.

2. Η εντός τριετίας από την αρχειοθέτηση της υπόθεσης μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης παρέχει στο θύμα του εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας το δικαίωμα να ζητήσει, με αγωγή του, την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις. Με την άσκηση της αγωγής ανατροπής αναβιώνουν οι χρηματικές αξιώσεις του παθόντος, τα δε καταβληθέντα λόγω της συμφωνίας αναζητούνται κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού.

3. Μετά την ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης αποκλείεται η ανατροπή της συμφωνίας, εξ οιουδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής. Τα ίδια αποτελέσματα επιφέρει και η λύση του γάμου μεταξύ των συζύγων εντός της τριετίας.

Άρθρο 15 - Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο τέλος του άρθρου 735 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο.

Άρθρο 16 - Παραγραφή

Αν οι πράξεις των άρθρων 6, 7 και 9 του παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου, η έναρξη της προθεσμίας παραγραφής αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του.

Άρθρο 17 - Ποινική δίωξη

1. Η ποινική δίωξη για τα εγκλήματα των άρθρων 6, 7, 9 και 10 ασκείται αυτεπαγγέλτως.

2. Σε βάρος του υπαιτίου εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 18 - Περιοριστικοί όροι

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθεί στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, ο περιοριστικός όρος της απομάκρυνσης του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας. Η ισχύς του παραπάνω περιοριστικού όρου παύει αυτοδικαίως μετά την έκδοση οριστικής αποφάσεως ή της διατάξεως του εισαγγελέα με την οποία αρχειοθετείται η υπόθεση λόγω ποινικής διαμεσολάβησης.

2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το αρμόδιο δικαστικό όργανο που τον επέβαλε, με αίτηση του κατηγορουμένου, στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους επιβάλλεται η ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση του. Για τη συζήτηση της αιτήσεως κλητεύεται υποχρεωτικά ο παθών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

3. Το δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο κατά την παράγραφο 1 για την επιβολή, ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση των περιοριστικών όρων, μπορεί να ζητήσει, συμβουλευτικά, τη γνώμη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε δημόσιο φορέα υγείας.

Άρθρο 19 - Εξέταση μαρτύρων

1. Σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, μέλη της οικογένειας εξετάζονται ως μάρτυρες χωρίς όρκο.

2. Οι ανήλικοι κατά την εκδίκαση των υποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου δεν κλητεύονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο, αλλά αναγιγνώσκεται η κατάθεση τους, εφόσον υπάρχει, εκτός εάν η εξέταση τους κρίνεται αναγκαία από το δικαστήριο.

Άρθρο 20 - Υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές που διενεργούν προανάκριση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 243 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαγορεύεται να ανακοινώνουν με οποιονδήποτε τρόπο το ονοματεπώνυμο του θύματος και του κατηγορουμένου, τη διεύθυνση κατοικίας τους, καθώς και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία είναι δυνατόν να αποκαλύψουν την ταυτότητα τους.

2. Οι παραβάτες της διατάξεως αυτής τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

Άρθρο 21 - Κοινωνική συμπαράσταση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΑΡΩΓΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

1. Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται ηθικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής συνδρομής από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτούς υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και από κοινωνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Οι αστυνομικές αρχές που επιλαμβάνονται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας υποχρεούνται, εφόσον το ζητήσει το θύμα, να ενημερώσουν αυτό και τους παραπάνω φορείς, ώστε να παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη, κατά περίπτωση, αρωγή.

Άρθρο 22 - Ευεργέτημα πενίας

Στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, τα οποία ζητούν τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, εξαιτίας του συγκεκριμένου περιστατικού, παρέχεται το ευεργέτημα της πενίας με μόνη την απόδειξη του περιστατικού βίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 194 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, αν αδυνατούν να καταβάλουν, έστω και προσωρινά, τις απαιτούμενες δικαστικές δαπάνες.

Άρθρο 23 - Υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών

1. Εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο οποίος, κατά την εκτέλεση του εκπαιδευτικού του έργου, με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορείται ή διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος μαθητή έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον διευθυντή της σχολικής μονάδας. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ανακοινώνει, αμέσως, την αξιόποινη πράξη στον αρμόδιο εισαγγελέα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή. Την ίδια υποχρέωση έχουν οι

εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των ιδιωτικών σχολείων, καθώς και οι υπεύθυνοι των πάσης φύσεως Μονάδων Προσχολικής Αγωγής.

2. Κατά την προδικασία και τη διαδικασία στο ακροατήριο, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο οποίος ανακοίνωσε την αξιόποινη πράξη στις παραπάνω αρμόδιες αρχές, και ο εκπαιδευτικός, ο οποίος την πληροφορήθηκε ή τη διαπίστωσε, καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες, μόνο αν η πληροφορία δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

Άρθρο 24

Το άρθρο 342 του Ποινικού Κώδικα (κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια) αντικαθίσταται.

Άρθρο 25

Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 3 και του άρθρου 4 ΣΤ' του ν. 3388/2005, που παρατάθηκαν με την αριθ. 99583 οικ./24.12.2005 (ΦΕΚ 1490 Β') κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Οικονομίας και Οικονομικών και Δημόσιας Τάξης, παρατείνονται αντίστοιχα έως ότου προαχθούν οι εξωτερικοί φρουροί στο βαθμό του Υπαρχιφύλακα και μέχρι την 12.9.2007.

Άρθρο 26

Η παράγραφος 4 του άρθρου 49 του ν. 2721/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3388/2005 και συμπληρώθηκε με το άρθρο 18 του ν. 3472/2006, αντικαθίσταται.

Άρθρο 27

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 49 του ν. 2721/1999 (ΦΕΚ 112 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3388/2005 (ΦΕΚ 225 Α'), αντικαθίσταται.

Άρθρο 28 - Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει τρεις μήνες μετά τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4.7.6. Προστασία θυμάτων

Προεδρικό Διάταγμα 233/2003 (ΦΕΚ Α 204/2003-08-28) «Προστασία και αρωγή κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/ 2002 (ΦΕΚ 248/Α) στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Ποινικού Κώδικα, και των άρθρων 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005» ***Όπως ο τίτλος αντικαταστάθηκε με 3 παρ.4 του Ν. 3875/2010 (Α 158/20.9.2010).***

Άρθρο 1

1. Στα θύματα των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α Π.Κ., καθώς και στα άρθρα 87 παράγραφοι 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005 (εφεξής αποκαλούμενα «θύματα»), παρέχεται προστασία και αρωγή, κατά το άρθρο 12 του ν. 3064/2002, καθώς και κατά τα οριζόμενα στο παρόν διάταγμα, ανεξάρτητα αν το θύμα συνεργάζεται ή όχι με τις διωκτικές Αρχές.

Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 του άρθρου τρίτου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010).

2. Για τους σκοπούς του παρόντος, ως θύματα των ανωτέρω εγκλημάτων χαρακτηρίζονται όσα πρόσωπα, ημεδαποί ή αλλοδαποί, έχουν υποστεί άμεση βλάβη στη σωματική ακεραιότητα ή στην προσωπική ή γενετήσια ελευθερία τους ή υφίσταται σοβαρός κίνδυνος ως προς τα αγαθά αυτά ή τη ζωή τους.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος οι υπηρεσίες του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που μπορούν να παράσχουν προστασία ή αρωγή θεωρούνται ως Υπηρεσίες ή Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής.

Άρθρο 2

1. Η προστασία και αρωγή παρέχεται στα θύματα αν έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για τις αξιόποινες πράξεις του άρθρου 1 παρ. 1, ή ανεξάρτητα από αυτήν, εφόσον το θύμα έχει προσφύγει στις Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής που αναφέρονται στο Παράρτημα του παρόντος.

2. Η προστασία παρέχεται για όσο χρονικό διάστημα υφίσταται ο κίνδυνος της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας, η δε αρωγή για το χρονικό διάστημα που κρίνεται απαραίτητο από τις Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής, που αναφέρονται στο παράρτημα του παρόντος.

Άρθρο 3

Για την παροχή προστασίας και αρωγής τα αρμόδια Υπουργεία, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Ο.Τ.Α συνεργάζονται ή συνάπτουν, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, συμβάσεις με Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με συναφή δραστηριότητα. Με τις συμβάσεις αυτές καθορίζονται επακριβώς τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, ο χρόνος ισχύος και κάθε σχετικό θέμα.

Άρθρο 4

1. Οι Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής, που αναφέρονται στο παράρτημα του παρόντος, λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των θυμάτων καθώς και των χώρων στους οποίους αυτά διαμένουν. Για τη λήψη των μέτρων αυτών μπορούν να ζητούν συνδρομή από τις αρμόδιες Αστυνομικές Αρχές.

2. Σε περίπτωση που παρίσταται απόλυτη ανάγκη μετακίνησης του θύματος εκτός της Μονάδας όπου φιλοξενείται και υφίσταται σοβαρός κίνδυνος κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή της προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του, παρέχεται από την Ελληνική Αστυνομία συνδρομή για τη μετακίνηση του θύματος.

3. Η συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, παρέχεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 159 και 161 του Π.Δ. 141/1991 ΦΕΚ Α 58).

Άρθρο 5

Τα θύματα που δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους έχουν πρόσβαση σε δημόσια σχολεία στα οποία λειτουργούν τάξεις υποδοχής ή φροντιστηριακά τμήματα ή διαπολιτισμικά προγράμματα εκπαίδευσης. Σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει αβεβαιότητα ως προς το αν το θύμα είναι ανήλικο, αλλά αυτό μπορεί βάσιμα να θεωρηθεί ότι είναι νεότερο των 18 ετών, θεωρείται ότι είναι ανήλικο και του παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας μέχρις ότου εξακριβωθεί η πραγματική του ηλικία.

Όπως το δεύτερο εδάφιο προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου τρίτου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010).

Άρθρο 6

1. Τα θύματα που δεν υπερβαίνουν το 23ο έτος της ηλικίας τους και έχουν τα απαραίτητα τυπικά προσόντα εγγραφής στην Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και στα εκπαιδευτικά προγράμματα του ΟΑΕΔ Α' και Β' Κύκλου, εγγράφονται καθ' υπέρβαση του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων και εκτός των τηρουμένων διαδικασιών.

2. Η «Επαγγελματική Κατάρτιση Α.Ε.» (άρθρο 9 του Ν. 2956/01, ΦΕΚ Α' 258) μεριμνά για τη δημιουργία ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης σύμφωνα με τις διαπιστούμενες ανάγκες, για τα θύματα που έχουν συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας τους.

Άρθρο 7

1. Στα θύματα που είναι ανασφάλιστα παρέχεται άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη από τις υπηρεσίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν τα μέτρα προστασίας και αρωγής.

2. Για τη θεμελίωση του δικαιώματος ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης χορηγείται βεβαίωση, ότι ο ενδιαφερόμενος υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος, από την οικεία Αστυνομική Διεύθυνση.

Άρθρο 8

Οι Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής μεριμνούν για την εξασφάλιση νομικής υποστήριξης στα θύματα και διερμηνείας όταν τα θύματα αγνοούν την Ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 9

1. Στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας λειτουργεί υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα Πρόνοιας, διαρκής επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 18 του Ν.

2503/1997 (ΦΕΚ Α' 107) στην οποία μετέχουν εκπρόσωποι, που υποδεικνύονται από τα Υπουργεία Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

2. Σκοπός της επιτροπής αυτής είναι ο συντονισμός του έργου της προστασίας και αρωγής θυμάτων, η έκδοση εγκυκλίων σε ζητήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή του παρόντος, η συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων και η εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση της προστασίας και αρωγής των θυμάτων.

3. Η επιτροπή μπορεί να καλεί στις συνεδριάσεις της και εκπρόσωπο της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής.

Άρθρο 10

Η ισχύς του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4.7.7. Γυναίκες κρατούμενες

Σωφρονιστικός Κώδικας

Άρθρο 3 - Ισότητα στη μεταχείριση των κρατουμένων

1. Απαγορεύεται κάθε δυσμενής διακριτική μεταχείριση των κρατουμένων, ιδίως εκείνη που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, το θρήσκευμα, την περιουσία ή τις ιδεολογικές πεποιθήσεις.

2. Ειδική μεταχείριση των κρατουμένων επιφυλάσσεται, όταν δικαιολογείται οπό τη νομική ή πραγματική κατάστασή τους, όπως υποδίκων και καταδίκων, εγγάμων και αγάμων, ανηλίκων και ενηλίκων, γυναικών και ανδρών, ατόμων με ειδικές ανάγκες ή για τις θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις, εφόσον γίνεται υπέρ του κρατουμένου και προς εξυπηρέτηση των ειδικών αναγκών που απορρέουν οπό την κατάσταση στην οποία ευρίσκεται.

Άρθρο 13 - Γυναίκες κρατούμενες

1. Οι γυναίκες διαβιούν σε καταστήματα κράτησης γυναικών ή σε ιδιαίτερα τμήματα άλλων καταστημάτων. Στην περίπτωση αυτή απαγορεύεται η επικοινωνία τους με κρατουμένους άλλων κατηγοριών.

2. Στα καταστήματα ή στα ιδιαίτερα τμήματα κράτησης γυναικών οι κανόνες διαβίωσης και τα προγράμματα που εφαρμόζονται σε αυτά προσαρμόζονται στις ανάγκες του φύλου τους.

3. Ειδικός χώρος του καταστήματος ή του τμήματος στο οποίο κρατούνται διαμορφώνεται κατάλληλα για τη διαβίωση κρατουμένων μητέρων που έχουν μαζί τα παιδιά τους μέχρι τριών ετών. Παιδιά άνω των τριών ετών εισάγονται σε ιδρύματα παιδικής μέριμνας που λειτουργούν υπό την εποπτεία των Υπουργείων Υγείας και Πρόνοιας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εφόσον στερούνται του κατάλληλου συγγενικού περιβάλλοντος, κατά την κρίση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού και έπειτα από ακρόαση των γονέων.

Άρθρο 21 - Χώροι διαβίωσης των κρατουμένων

1. Κάθε κατάστημα κράτησης ή τμήμα μπορεί να διαθέτει πτέρυγες, χωρίς δυνατότητα επικοινωνίας ανάμεσα στους κρατουμένους σε αυτές. Οι πτέρυγες περιλαμβάνουν κελιά και κατ' εξαίρεση θαλάμους δυναμικότητας κατά προτίμηση μέχρι έξι ατόμων.

2. Τα ατομικά κελιά έχουν χωρητικότητα τουλάχιστον 35 κυβικών μέτρων και διαθέτουν κρεβάτι, τραπέζι, κάθισμα και ντουλάπα. Η τοποθέτηση σε αυτά και δεύτερου κρατουμένου επιτρέπεται κατ' εξαίρεση για συγκεκριμένο περιορισμένο χρονικό διάστημα ή και μόνιμα, εφόσον η χωρητικότητά τους είναι τουλάχιστον 40 κυβικά μέτρα. Η διαβίωση του κρατουμένου σε ατομικό κελί αποτελεί δικαίωμα που ικανοποιείται, εφόσον το επιβάλλουν οι ανάγκες του και το επιτρέπουν οι κτιριακές συνθήκες του καταστήματος. Οι μητέρες που έχουν μαζί τα βρέφη τους κρατούνται πάντοτε σε ατομικά κελιά, χωρητικότητας τουλάχιστον 40 κυβικών μέτρων, κατάλληλα διαρρυθμισμένα.
3. Τα κελιά που προορίζονται για τον πειθαρχικό περιορισμό του άρθρου 69 του παρόντος, κτιριολογικά δεν διαφέρουν από τα λοιπά κελιά και βρίσκονται σε ιδιαίτερο χώρο του καταστήματος, ώστε να μην παρεμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του.

4. Οι θάλαμοι πρέπει να διαθέτουν εμβαδόν τουλάχιστον 6 τετραγωνικών μέτρων για κάθε κρατούμενο και να είναι εξοπλισμένοι με αντίστοιχα κρεβάτια, ντουλάπες, καθώς και ανάλογης επιφάνειας τραπέζι ή τραπέζια με ισάριθμα καθίσματα.

5. Τα ατομικά κελιά και οι θάλαμοι έχουν δικές τους εγκαταστάσεις θέρμανσης και υγιεινής (νιπτήρα, αποχωρητήριο). Κάθε εγκατάσταση υγιεινής των θαλάμων δεν πρέπει να εξυπηρετεί περισσότερους από τρεις κρατουμένους. Η ύπαρξη λουτρού στα κελιά και τους θαλάμους δεν είναι αναγκαία, αν υπάρχει ικανός αριθμός ιδιαίτερων κοινών

εγκαταστάσεων λουτρών, με θερμό και κρύο νερό, για την ατομική υγιεινή και καθαριότητα κάθε κρατουμένου.

6. Κάθε κατάστημα κράτησης πρέπει να διαθέτει, εκτός των χώρων διοίκησης, επαρκείς χώρους και εγκαταστάσεις για ιατρικές εξετάσεις, αναρρωτήριο, εργαστήρια, βιβλιοθήκη, εκκλησιασμό, αίθουσα εκδηλώσεων και διαλέξεων και επαρκείς ανοικτούς χώρους αυλισμού και αθλοπαιδιών των κρατουμένων, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που μνημονεύονται στην παράγραφο 6 του προηγούμενου άρθρου.

7. Η διακόσμηση των ατομικών κελιών ή του ανάλογου ατομικού χώρου στους θαλάμους γίνεται ελεύθερα από τους κρατουμένους, εφόσον κατά την κρίση τής διεύθυνσης του καταστήματος δεν διαταράσσεται η συμβίωση και δεν παρακωλύεται ο έλεγχος προς τήρηση των όρων της ασφάλειας του καταστήματος. Στον εσωτερικό κανονισμό του καταστήματος καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

Άρθρο 23 - Διαδικασία της εισαγωγής

1. Ο κρατούμενος οδηγείται στη γραμματεία του καταστήματος, όπου γίνεται έλεγχος των δικαιολογητικών εγγράφων εισαγωγής και εγγραφή του στο τηρούμενο μηχανογραφημένο σύστημα ή στα μητρώα του καταστήματος.

2. Στο μηχανογραφημένο σύστημα ή στα μητρώα του καταστήματος καταχωρίζονται: α) Τα στοιχεία ταυτότητας του κρατουμένου, ο τόπος τελευταίας διαμονής του, η οικογενειακή του κατάσταση, το θρήσκευμα ή το δόγμα στο οποίο ανήκει, εφόσον το επιθυμεί, τα πρόσωπα ή η αρχή που πρέπει να ειδοποιηθούν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, στοιχεία ταυτότητας του θύματος, καθώς και η ημερομηνία και ώρα της εισαγωγής. β) Συνοπτική έκθεση για την εισαγωγή του κρατουμένου στο κατάστημα, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήμάτος και τον υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαγόμενο. Αντίγραφο της έκθεσης αυτής, θεωρημένο από το διευθυντή του καταστήματος, αποστέλλεται στην αρχή που παρήγγειλε την κράτηση. γ) Η ημερομηνία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής, η ημερομηνία της λήξης της, καθώς και κάθε άλλη μεταβολή του καθεστώτος κράτησης του κρατουμένου, ιδίως δε η ημερομηνία της ενδεχόμενης υπό όρον απόλυσής του.

3. Τα δικαιολογητικά έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 2 του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τον κρατούμενο τίθενται στο ατομικό του δελτίο. Σε κατάλληλη θέση επικολλάται πρόσφατη φωτογραφία του.

4. Αν στο κατάστημα λειτουργούν τμήματα, στα οποία κρατούνται άτομα διαφόρων κατηγοριών, η γραμματεία του καταστήματος τηρεί μητρώα και ατομικά δελτία για κάθε κατηγορία.

5. Γνώση των παραπάνω μητρώων και ατομικών δελτίων λαμβάνουν, εκτός από τα αρμόδια όργανα της σωφρονιστικής υπηρεσίας, ο κρατούμενος ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του ή τρίτο πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται άδεια του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού.

6. Ο νεοεισαγόμενος υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και των ατομικών ειδών του, η οποία διεξάγεται σε ιδιαίτερο χώρο και κατά τρόπο που δεν θίγει την αξιοπρέπειά του. Η έρευνα διενεργείται από δύο τουλάχιστον υπαλλήλους του ίδιου φύλου με τον κρατούμενο. Αν υπάρχει εύλογη αιτία που να δικαιολογεί ενδοσωματική ή ακτινολογική έρευνα, αυτή διενεργείται μόνον από ιατρό, κατά τους κανόνες της ιατρικής, μετά από εντολή του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού. Χρήματα ή αντικείμενα τα οποία ο ίδιος ο κρατούμενος επιθυμεί να δώσει προς φύλαξη, παραδίδονται με απόδειξη στο διαχειριστή

του καταστήματος. Η διεύθυνση του καταστήματος κράτησης δεν ευθύνεται για την απώλεια ή καταστροφή αντικειμένων που ο κρατούμενος επιθυμεί να κρατήσει.

4.7.8. Σεξουαλική παρενόχληση

Σεξουαλική Παρενόχληση στο χώρο εργασίας

Άρθρο 337 -Προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1.Όποιος με ασελγείς χειρονομίες ή προτάσεις που αφορούν ασελγείς πράξεις, προσβάλλει βάναυσα την αξιοπρέπεια άλλου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του τιμωρείται με Φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

2.Με Φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών τιμωρείται η πράξη της προηγούμενης παραγράφου, αν ο παθών είναι νεότερος από 12 ετών.

3.Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, αποκτά επαφή με πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε έτη και, με χειρονομίες ή προτάσεις ασελγείς, προσβάλλει την αξιοπρέπεια του ανηλίκου στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Αν η πράξη τελείται κατά συνήθεια ή αν επακολούθησε συνάντηση, ο ενήλικος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών .

4.Ενήλικος, ο οποίος μέσω διαδικτύου ή άλλου μέσου επικοινωνίας, αποκτά επαφή με πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο κάτω των δεκαπέντε ετών και, με χειρονομίες ή προτάσεις ασελγείς, προσβάλλει την αξιοπρέπεια του στο πεδίο της γενετήσιας ζωής του, τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Αν η πράξη τελείται κατά συνήθεια ή αν επακολούθησε συνάντηση με το εμφανιζόμενο ως ανήλικο πρόσωπο, τιμωρείται με Φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών.

5.Όποιος τελεί την πράξη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, εκμεταλλευόμενος την εργασιακή θέση του παθόντος ή τη θέση προσώπου που έχει ενταχθεί σε διαδικασία αναζήτησης θέσης εργασίας διώκεται κατ` έγκληση και τιμωρείται με Φυλάκιση από έξι (6) μήνες μέχρι τρία (3) έτη και με χρηματική ποινή τουλάχιστον χιλίων (1.000) ευρώ.

4.8. Κώδικας ελληνικής ιθαγένειας – μεταναστευτική πολιτική

4.8.1. Ιθαγένεια

4.8.1.1. Ειδικές περιπτώσεις κτήσης ιθαγένειας

Νόμος 3284/2004 (ΦΕΚ Α/217/10-11-2004) «ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ»

Άρθρο 1Α

1. Τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται και συνεχίζει να ζει στην Ελλάδα από γονείς που διαμένουν μόνιμα και νόμιμα και οι δυο στη Χώρα επί πέντε τουλάχιστον συνεχή έτη, αποκτά από τη γέννηση του την Ελληνική Ιθαγένεια, εφόσον οι γονείς του υποβάλουν κοινή σχετική δήλωση και αίτηση εγγραφής του τέκνου στο δημοτολόγιο του δήμου της μόνιμης κατοικίας του, μέσα σε τρία έτη από τη γέννηση. Σε περίπτωση μεταγενέστερης υποβολής της δήλωσης και αίτησης, η ιθαγένεια αποκτάται από την υποβολή τους…

2. Τέκνο αλλοδαπών που έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την παρακολούθηση έξι τουλάχιστον τάξεων ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα και κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στη Χώρα αποκτά την Ελληνική Ιθαγένεια από τη συμπλήρωση του εξαετούς χρόνου φοίτησης με κοινή δήλωση και αίτηση εγγραφής στο δημοτολόγιο του δήμου μόνιμης κατοικίας του που υποβάλλουν οι γονείς του μέσα σε τρία έτη από τη συμπλήρωση του χρόνου αυτού…

3. Η Ελληνική Ιθαγένεια αποκτάται από τέκνα αλλοδαπών με δήλωση των γονέων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου, μόνον εφόσον και οι δύο γονείς τους διαμένουν νομίμως στην Ελλάδα δυνάμει σχετικού νόμιμου τίτλου σε ισχύ.

4. Τη δήλωση και αίτηση των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου μπορεί να υποβάλει στην περίπτωση τέκνου μονογονεϊκής οικογένειας ή τέκνου δικαιούχου διεθνούς προστασίας (αναγνωρισμένου πρόσφυγα, προσώπου που έχει υπαχθεί σε καθεστώς επικουρικής προστασίας ή ανιθαγενούς), ο τυχόν εναπομείνας γονέας ή αυτός στον οποίο έχει ανατεθεί η γονική μέριμνα του ανηλίκου ή ασκεί αυτήν εν τοις πράγμασι κατ` αποκλειστικότητα, εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπο του οι λοιπές σχετικές προϋποθέσεις. Σε περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων στους οποίους έχει χορηγηθεί καθεστώς διεθνούς προστασίας τη δήλωση και αίτηση υποβάλλει ο επίτροπος ή ο εκπρόσωπος του ανηλίκου που έχει ορισθεί σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 906/2008 (ΦΕΚ 152 Α).

Άρθρο 14

VI. Ειδικές περιπτώσεις κτήσης ιθαγένειας

1. Τέκνο που γεννήθηκε πριν από την 8.5.1984 από μητέρα Ελληνίδα κατά το χρόνο του τοκετού ή της τέλεσης του γάμου από τον οποίο γεννήθηκε το τέκνο, γίνεται Έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

2. Τέκνο που γεννήθηκε από Έλληνα πατέρα και αλλοδαπή μητέρα πριν από την ισχύ του Ν. 1250/1982 (16.7. 1982), εφόσον θεωρείται γνήσιο σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7 παράγραφος 3 του ανωτέρω νόμου, γίνεται Έλληνας, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας του ή της διαμονής του.

3. Η κτήση της Ελληνικής Ιθαγένειας στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

4. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την Ελληνική Ιθαγένεια, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, γίνονται Έλληνες χωρίς άλλη διατύπωση, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα.

Άρθρο 21

VI. Απώλεια με δήλωση λόγω γάμου με Έλληνα

Αλλοδαπή που απέκτησε την Ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με Έλληνα και διατηρεί αλλοδαπή ιθαγένεια, αποβάλλει την Ελληνική ιθαγένεια, αν δηλώσει τη σχετική βούληση της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της. Για την αποβολή της Ελληνικής ιθαγένειας εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Άρθρο 22

Ελληνίδα που απέβαλε την Ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με αλλοδαπό την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της.

Άρθρο 23

Τέκνο που γεννήθηκε από Ελληνίδα μητέρα και απώλεσε την Ελληνική ιθαγένεια, λόγω νομιμοποίησης ή αναγνώρισης από αλλοδαπό πατέρα, την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας του ή διαμονής του. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την Ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνονται Έλληνες, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα.

4.8.1.2. Άδειες διαμονής για θύματα εμπορίας

Νόμος 3386/2005 (ΦΕΚ Α 212/23-08- 2005) – «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»

Άρθρο 1 – Ορισμοί

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΟΡΙΣΜΟΙ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού:

.....

ι. Θύμα εμπορίας ανθρώπων είναι τόσο το φυσικό πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν βάσιμοι λόγοι, ώστε να θεωρηθεί θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του ΓΙ.Κ., πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη γι' αυτό όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέστηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη, ανεξάρτητα από το εάν αυτό έχει εισέλθει στη χώρα νόμιμα ή παράνομα.....

2.α. Ο χαρακτηρισμός «θύμα εμπορίας ανθρώπων», όπως ορίζεται στην περίπτωση ι' της προηγούμενης παραγράφου, αποδίδεται με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, τόσο αμέσως μετά την κίνηση της ποινικής δίωξης για έγκλημα που προβλέπεται στα άρθρα 323, 323Α, 323Β, 348Α, 349, 351 και 351Α του Π.Κ., όσο και πριν ασκηθεί ποινική δίωξη για κάποιο από αυτά τα αδικήματα. Στην τελευταία περίπτωση, για την έκδοση της εν λόγω Πράξης απαιτείται έγγραφη γνωμοδότηση, που συντάσσεται από δύο επιστήμονες με ειδικότητα ψυχιάτρου, ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού, οι οποίοι υπηρετούν σε Υπηρεσία ή σε Μονάδα Προστασίας και Αρωγής των άρθρων 2, 3 και 4 του π.δ. 233/2003,

όπως αυτό ισχύει, ή σε ΜΚΟ ή στο ΔΟΜ ή σε Διεθνείς Οργανώσεις ή σε άλλους εξειδικευμένους και αναγνωρισμένους από το Κράτος φορείς προστασίας και αρωγής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του π.δ. 233/2003. .....

Άρθρο 9 - Τύποι αδειών διαμονής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

1. Υπήκοος τρίτης χώρας, που έχει λάβει θεώρηση εισόδου στην Ελλάδα για έναν από τους λόγους που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, οφείλει να ζητήσει άδεια διαμονής για τον ίδιο λόγο, εάν πληροί τις προβλεπόμενες από το νόμο αυτόν προϋποθέσεις.

2. Καθιερώνονται οι παρακάτω κατηγορίες αδειών διαμονής, καθώς και οι τύποι αδειών που περιλαμβάνονται σε αυτές. Οι τύποι αδειών διαμονής παρέχουν στον κάτοχο το δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας κατά τις ειδικότερες ρυθμίσεις του νόμου αυτού:

.....

Δ) Αδεια διαμονής για εξαιρετικούς λόγους:

.....

«Δ3. Θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών.».

.....

Η περ. Δ3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου τέταρτου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010).

Άρθρο 44 - Χορήγηση και ανανέωση αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης επιτρέπεται να χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε υπηκόους τρίτων χωρών που εμπίπτουν σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες, εφόσον αυτοί δεν αποτελούν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια:

α. Θύματα εμπορίας ανθρώπων που δεν συνεργάζονται με τις διωκτικές αρχές, εφόσον υφίσταται σχετική πράξη χαρακτηρισμού από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 περίπτωση α' του άρθρου 1.

.....

γ. Ενήλικοι, θύματα ενδοοικογενειακής βίας ή ανίκανοι να επιμεληθούν των υποθέσεών τους εξαιτίας λόγων υγείας ή ανήλικοι που αποδεδειγμένα χρήζουν προστατευτικών μέτρων και φιλοξενούνται από ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού, εφόσον η επιστροφή τους σε ασφαλές περιβάλλον είναι αδύνατη.

.....

θ. Σύζυγοι, γονείς ανήλικων ημεδαπών και συντηρούμενα μέλη οικογένειας Έλληνα πολίτη. Προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας διαμονής σε πρόσωπα των παραπάνω κατηγοριών είναι η κατοχή διαβατηρίου, έστω και εάν αυτό έχει λήξει.

Άρθρο 46 - προθεσμία περίσκεψης

1. Σε υπηκόους τρίτων χωρών που έχουν χαρακτηρισθεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών κατά τις διατάξεις των περιπτώσεων ι' και ια' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, εφόσον δεν υπάγονται στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 233/2003, παρέχεται με πράξη της αρμόδιας Εισαγγελικής Αρχής προθεσμία περίσκεψης τριών μηνών, ώστε να διαφύγουν από την επιρροή των δραστών των σε βάρος τους εγκλημάτων και να αποκατασταθούν ψυχικά για να μπορέσουν να λάβουν συνειδητά ανεπηρέαστη απόφαση σχετικά με τη συνεργασία τους με τις διωκτικές Αρχές.

Άρθρο 47 - Χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Όπως ο τίτλος του παρόντος κεφαλαίου αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου τέταρτου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010).

1. Σε υπήκοο τρίτης χώρας που έχει χαρακτηρισθεί θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών με Πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2, χορηγείται, μετά από σχετική αίτηση του, που υποβάλλεται αυτοπροσώπως ή μέσω του αρμόδιου Εισαγγελέα, άδεια διαμονής ή ανανεώνεται η χορηγηθείσα, χωρίς να απαιτείται η καταβολή παραβόλου, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των επόμενων άρθρων.

Όπως το παρόν άρθρο (με το περιεχόμενο του πρώην άρθρου 46) αντικαταστάθηκε με τη παρ. 8 του τέταρτου άρθρου του ν. 3875/2010 (Α΄ 158/20.9.2010).

Άρθρο 52 - Αλλαγή σκοπού διαμονής

Μέσα σε ένα μήνα από την περάτωση της σχετικής διαδικασίας με την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης, μπορεί να χορηγείται στον κάτοχο άδειας διαμονής, με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων «ή παράνομης διακίνησης μεταναστών», άδεια διαμονής για έναν από τους λόγους και υπό τις αντίστοιχες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο αυτόν, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας. «Κατά τη διαδικασία χορήγησης της άδειας διαμονής λαμβάνεται ειδικά υπόψη ότι ο/η αιτών/ούσα είναι ή υπήρξε κάτοχος άδειας διαμονής ως θύμα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών».

Άρθρο 60 - Αυτοτελής άδεια διαμονής μελών οικογένειας

1. πρόσωπα που έχουν γίνει δεκτά για λόγους οικογενειακής επανένωσης δικαιούνται να αποκτήσουν αυτοτελή άδεια διαμονής στην Ελλάδα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

...

ii. συντρέχουν ιδιαιτέρως δυσχερείς κταστάσεις, /όπως σε περίπτωση που το μέλος της οικογένειας κατέστη θύμα οικογενειακής βίας, ενόσω υφίστατο ο γάμος.

…

…5. Στους συζύγους επαναπατρισθέντος ή παλιννοστήσαντος ή ομογενούς, που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, χορηγείται άδεια διαμονής διάρκειας πέντε (5) ετών, η οποία παρέχει δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Οι χήρες και τα ανήλικα τέκνα, εφόσον ο αποβιώσας σύζυγος ήταν επαναπατρισθείς ή παλιννοστήσας ή ομογενής, λαμβάνουν αυτοτελή άδεια διαμονής, διάρκειας πέντε ετών. Οι άδειες διαμονής της παρούσας χορηγούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, είναι δυνατόν να

ανανεώνονται, κάθε φορά, για ισόχρονο διάστημα και δεν υπόκεινται στην καταβολή παραβόλου.

Άρθρο 62 - Προϋποθέσεις διατήρησης δικαιώματος διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, μελών οικογένειας Έλληνα ή πολίτη άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε

1. Τα μέλη οικογένειας Έλληνα ή πολίτη άλλου κράτους- μέλους της Ε.Ε. διατηρούν προσωποπαγές δικαίωμα διαμονής όταν:

.....

γ. Συντρέχουν ιδιαιτέρως δυσχερείς καταστάσεις, όπως σε περίπτωση που το μέλος της οικογένειας κατέστη θύμα οικογενειακής βίας, ενόσω υφίστατο ο γάμος.

Άρθρο 66 - Βασικές αρχές κοινωνικής ένταξης Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης

2. Οι βασικές αρχές που διέπουν το ανωτέρω Πρόγραμμα και δεσμεύουν όλους τους συμμετέχοντες φορείς είναι οι ακόλουθες:

α. Η αποφυγή οποιασδήποτε μορφής διακρίσεων σε βάρος υπηκόων τρίτων χωρών λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετήσιων χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών ή άλλων φρονημάτων, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, αναπηριών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Άρθρο 86 - Υποχρεώσεις εργοδοτών και εργαζόμενων υπηκόων τρίτων χωρών - Κυρώσεις

5. Όταν η παραβίαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου γίνεται με σκοπό την προαγωγή υπηκόων τρίτων χωρών σε πορνεία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή τουλάχιστον έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ. Σε περίπτωση που το θύμα είναι ανήλικος ή ανήλικη, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή δέκα χιλιάδων (10.000) έως πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Με κάθειρξη και χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων (50.000) έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος αν το έγκλημα τελέστηκε:

4.8.2. Μεταναστευτική Πολιτική

Επιδόματα τέκνων σε αλλοδαπούς

Νόμος 4093/2012 (ΦΕΚ Α 22/11-11-2012) «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013−2016 − Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013−2016

ΙΑ.2. ΕΝΙΑΙΟ ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΕΚΩΝ

1. Θεσπίζεται ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων, το οποίο αντικαθιστά τα καταργούμενα με τις υποπεριπτώσεις 12 και 14 της παρούσας διάταξης οικογενειακά επιδόματα.

2. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων καταβάλλεται λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, την κλίμακα ισοδυναμίας, το ισοδύναμο εισόδημα και την εισοδηματική κατηγορία.

….

3. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων καταβάλλεται για τέκνα προερχόμενα από γάμο, φυσικά, θετά ή αναγνωρισθέντα, εφόσον είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας του ή το 19ο έτος εφόσον φοιτούν στη μέση εκπαίδευση. Ειδικά, για τα τέκνα που φοιτούν στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), το επίδομα καταβάλλεται μόνο κατά το χρόνο φοίτησής τους που

προβλέπεται από τον οργανισμό της κάθε σχολής και σε καμία περίπτωση πέρα από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Επιπλέον, ως εξαρτώμενα τέκνα για θεμελίωση του δικαιώματος λήψης του επιδόματος, λαμβάνονται υπόψη τα τέκνα με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και το απορφανισθέν τέκνο ή τα απορφανισθέντα τέκνα που αποτελούν ιδία οικογένεια και επήλθε θάνατος και των δύο γονέων.

4. Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου ή υπαίτιας εγκατάλειψης των τέκνων του και οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης ή διαζυγίου, το επίδομα καταβάλλεται σε όποιον έχει την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής των τέκνων. Το επίδομα καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και στον πατέρα, ο οποίος έχει ένα ή περισσότερα ζώντα τέκνα από διαφορετικούς γάμους, καθώς και τα νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα από τον ίδιο, εφόσον όμως έχει την αποκλειστική ευθύνη διατροφής τους και η μητέρα δεν επιδοτείται για τα παιδιά της αυτά.

5. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων χορηγείται κατόπιν αίτησης και καταβάλλεται από την 1η του επόμενου μήνα υποβολής της. Για τη διακοπή του επιδόματος, λόγω συμπλήρωσης των οριζομένων στην παράγραφο 3, κατά περίπτωση, ορίων, ως ημέρα γέννησης των τέκνων θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου τους έτους γέννησής τους και, προκειμένου περί φοιτητών ή σπουδαστών, η λήξη του ακαδημαϊκού ή σπουδαστικού έτους.

6. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων χορηγείται στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων εφόσον έχουν μόνιμη και συνεχή δεκαετή διαμονή στην Ελλάδα και τα εξαρτώμενα τέκνα τους ευρίσκονται στην Ελλάδα:

α) Έλληνες πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

β) ομογενείς αλλοδαπούς που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα και διαθέτουν δελτίο ομογενούς,

γ) πολίτες κρατών−μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

δ) πολίτες των χωρών που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν) και Ελβετούς πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

ε) αναγνωρισμένους πρόσφυγες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (ν.δ. 3989/1959,Α΄201), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων (α.ν. 389/1968, Α΄125),

στ) ανιθαγενείς, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενών (ν. 139/1975, Α΄ 176),

ζ) δικαιούχους του ανθρωπιστικού καθεστώτος,

η) πολίτες άλλων κρατών που διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην Ελλάδα και είναι γονείς τέκνων ελληνικής υπηκοότητας.

Νόμος 4141/2013 (ΦΕΚ Α 81/05-04-2013) «Επενδυτικά εργαλεία ανάπτυξης, παροχή πιστώσεων και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 40 Ειδικό επίδομα τρίτεκνων και πολύτεκνων

1. Καταβάλλεται ειδικά στις οικογένειες με τρία και άνω εξαρτώμενα τέκνα ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων, το οποίο ορίζεται σε πεντακόσια (500) ευρώ κατ` έτος για κάθε τέκνο, εφόσον το οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα είναι μέχρι σαράντα πέντε χιλιάδες (45.000) ευρώ για τις τρίτεκνες οικογένειες. Το ως άνω όριο οικογενειακού εισοδήματος

προσαυξάνεται κατά τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ για τις τετράτεκνες οικογένειες και κατά τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ για κάθε επιπλέον τέκνο για τις οικογένειες με περισσότερα των τεσσάρων τέκνα.

2. Ως εξαρτώμενα νοούνται τέκνα προερχόμενα από γάμο, φυσικά, θετά ή αναγνωρισθέντα, εφόσον είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 19ο έτος, εφόσον φοιτούν στη μέση εκπαίδευση. Ειδικά, για τα τέκνα που φοιτούν στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), το επίδομα καταβάλλεται μόνο κατά το χρόνο φοίτησης τους που προβλέπεται από τον οργανισμό της κάθε σχολής και σε καμία περίπτωση πέρα από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Επιπλέον, ως εξαρτώμενα τέκνα για θεμελίωση του δικαιώματος λήψης του επιδόματος, λαμβάνονται υπόψη τα τέκνα με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και το απορφανισθέν τέκνο ή τα απορφανισθέ-ντα τέκνα που αποτελούν ιδία οικογένεια και επήλθε θάνατος και των δύο γονέων.

3. Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου ή υπαίτιας εγκατάλειψης των τέκνων του και οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης ή διαζυγίου, το επίδομα καταβάλλεται σε όποιον έχει την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής των τέκνων. Το επίδομα καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και στον πατέρα, ο οποίος έχει ένα ή περισσότερα ζώντα τέκνα από διαφορετικούς γάμους, καθώς και τα νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα από τον ίδιο, εφόσον όμως έχει την αποκλειστική ευθύνη διατροφής τους και η μητέρα δεν επιδοτείται για τα παιδιά της αυτά.

4. Το επίδομα της παραγράφου 1 χορηγείται κατόπιν αίτησης και καταβάλλεται σε τρεις δόσεις. Για τη διακοπή του επιδόματος, λόγω συμπλήρωσης των οριζομένων στην παράγραφο 2, κατά περίπτωση, ορίων, ως ημέρα γέννησης των τέκνων θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης τους και, προκειμένου περί φοιτητών ή σπουδαστών, η λήξη του ακαδημαϊκού ή σπουδαστικού έτους. Ειδικά για την πρώτη εφαρμογή δικαιούχοι είναι όλα τα εξαρτώμενα τέκνα που έχουν γεννηθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και το δικαίωμα αναγνωρίζεται αναδρομικά: α) από 1.1.2013 για τέκνα γεννημένα μέχρι 31.12.2012 και β) από την 1η του επόμενου μήνα της γέννησης τους για τέκνα γεννημένα εντός του 2013.

5. Το επίδομα χορηγείται στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων, εφόσον έχουν μόνιμη και συνεχή δεκαετή κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα, φορολογούνται στην Ελλάδα και τα εξαρτώμενα τέκνα τους ευρίσκονται στην Ελλάδα:

α) Έλληνες πολίτες,

β) ομογενείς αλλοδαπούς που διαθέτουν δελτίο ομογενούς,

γ) πολίτες κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

δ) πολίτες των χωρών που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν) και Ελβετούς πολίτες,

ε) αναγνωρισμένους πρόσφυγες των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (ν.δ. 3989/1959, Α`201), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων (α.ν. 389/1968, Α`125),

στ) ανιθαγενείς, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενων (ν. 139/1975, Α 176),

ζ) δικαιούχους του ανθρωπιστικού καθεστώτος,

η) πολίτες άλλων κρατών που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα και είναι γονείς τέκνων ελληνικής υπηκοότητας.

4.9. Νομοθεσία για την Ελληνίδα Αγρότισσα

4.9.1. Γυναικείοι αγροτικοί συνεταιρισμοί

Νόμος 4015/2011 (ΦΕΚ Α 210/21-9-2011) «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου – Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους»

Άρθρο 18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

3. Οι γυναικείοι συνεταιρισμοί (αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί), αν δεν συγχωνευθούν ή δεν συστήσουν ΑΕΣ, συνεχίζουν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2810/2000. Στους συνεταιρισμούς αυτούς δεν εφαρμόζονται η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του ν. 2810/2000, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 παρ. 6 του νόμου αυτού.

4.9.2. Ασφαλιστικά ζητήματα

Απαλλαγή εισφορών για τέκνα αγροτισσών

Νόμος 3227/2004 (ΦΕΚ Α 31 2004/02/09) «Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 2 - Κίνητρα για την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων και των ηλικιωμένων

7. Αγρότισσες ασφαλισμένες στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών του Ν. 2458/1997 (ΦΕΚ 15 Α'), όπως ισχύει, απαλλάσσονται για κάθε τέκνο που αποκτούν πλέον του ενός από την υποχρέωση καταβολής εισφορών υπέρ Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) για τους κλάδους σύνταξης ασθενείας και για το Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας επί ένα έτος από τη γέννηση κάθε τέκνου από το δεύτερο τέκνο και μετά. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προσδιορίζεται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την απαλλαγή και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Υπουργική Απόφαση - 90071/502/15 – 2005 (ΦΕΚ Β/339/2005)

Αγρότισσες ασφαλισμένες στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών του Ν. 2458/1997 (ΦΕΚ 15 Α'), όπως ισχύει, απαλλάσσονται για κάθε τέκνο που αποκτούν πλέον του ενός, από την υποχρέωση καταβολής εισφορών υπέρ Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) για τους Κλάδους Σύνταξης, Ασθένειας και Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας επί ένα έτος από τη γέννηση κάθε τέκνου από το δεύτερο και μετά, με έναρξη εφαρμογής την 9.2.2004 ημερομηνία ισχύος του νόμου Ν. 3227/2004. Η απαλλαγή εξακολουθεί και στην περίπτωση που το παιδί αποβιώσει πριν τη συμπλήρωση του πρώτου έτους της ηλικίας για ολόκληρο το έτος από της γέννησης του.

Για την υπαγωγή στην εν λόγω ρύθμιση υποβάλλεται από την ενδιαφερόμενη ασφαλισμένη σχετική αίτηση, η οποία συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά :

Α) Αντίγραφο ή απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης γέννησης του παιδιού. Β) Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης της αιτούσας.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους αντίστοιχους Κλάδους.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Δικαίωμα σύνταξης από τον ΟΓΑ

Νόμος 1287/1982 (ΦΕΚ Α 123/1982-10-05) Βελτίωση της ασφαλιστικής προστασίας που παρέχεται στους αγρότες από τον ΟΓΑ.

Άρθρο 3

1. Οι παντρεμένες γυναίκες, που είναι ασφαλισμένες στον ΟΓΑ και έχουν τις προϋποθέσεις του άρθρ. 4 του Νόμ. 4169/1961, δικαιούνται αυτοτελή σύνταξη από τον ΟΓΑ.

Η έναρξη ισχύος αυτής της παραγράφου θα ορισθεί με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που θα εκδοθεί μέχρι 31 Δεκ. 1982, ύστερα και από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΓΑ.

2. Από την ισχύ της πιο πάνω διάταξης καταργείται η παρ. 7 του άρθρ. 4 του Νόμ. 4169/1961 καθώς και κάθε αντίθετη διάταξη του Ν.Δ. 991/1971 "περί της εκ του ΟΓΑ συνταξιοδοτήσεως των εγγάμων γυναικών" και κάθε άλλου σχετικού νόμου.

4.9.3. Διοικητικές δομές

Διεύθυνση Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας

Προεδρικό Διάταγμα 398/1990 (ΦΕΚ Α 187/1990/11/28) Συμπλήρωση και τροποποίηση διατάξεων του Π.Δ. 402/1988 "Οργανισμός Υπουργείου Γεωργίας".

Άρθρο 7 - Διάρθρωση-Αρμοδιότητες Δ/νσης Αγροτικής Οικιακής οικονομίας

1. Τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας συγκροτούν τα εξής Τμήματα και Γραφείο

στ) Εξωγεωργικής Επαγγελματικής Κατεύθυνσης

2. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικιακής ανάγονται στα πιο κάτω θέματα, που κατανέμονται μεταξύ των Τμημάτων και Γραφείου αυτής ως ακολούθως.

στ) Τμήμα Εξωγεωργικής Επαγγελματικής Κατεύθυνσης.

δδ) Η διευκόλυνση και η παροχή οδηγιών για την ενθάρρυνση και ευαισθητοποίηση των αγροτισσών για ενεργό συμμετοχή στο συνεταιριστικό κίνημα, οργάνωση συνεταιρισμών χειροτεχνίας-βιοτεχνίας, αγροτικού τουρισμού, οικιακής, τεχνολογίας τροφίμων, κλπ., καθώς και η ενημέρωση στις άλλες μορφές συνεταιριστικής δράσης.

Υπουργική Απόφαση 371561/1992 (ΦΕΚ 508/Β/6-8-1992) «Εφαρμογή δραστηριοτήτων Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας (Α.Ο.Ο.) και Οικονομική εξυπηρέτησης τους»

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 400/1976 "Περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων" ως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 1266/82.

2. Τις διατάξεις του Α.Ν. 1547/50 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε και κυρώθηκε με το Ν. 1643/51 (ΦΕΚ 12 τ.Α`).

3. Το άρθρο 7 του Π.Δ. 398/20/11.90 (ΦΕΚ 159 τ. Α`).

4. Τις με αρ. 10787/1267/10.5.79, 10211/811/18.2.82, 124/4.3.83 και 4047/19.3.85, αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας.

5. Την αριθ. Υ. 1740/92 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Γεωργίας, για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, αποφασίζουμε:

Τροποποιούμε και συμπληρώνουμε τις αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας με αριθμ. 4047/19.3.85 και 124/4.3.83 παραγρ. 7, ως προς τις δραστηριότητες που θα πραγματοποιούνται από την Αγροτική Οικιακή Οικονομία σε βάρος των οικείων πιστώσεων των Τ.Γ.Κ. & Δασών των Νομαρχιών, για τα Περιφερειακά προγράμματα της, όπως παρακάτω:

1. (Απόφαση Υπουργού Γεωργίας 4047/19.3.1985).

β. Οργάνωση Εργαστηρίων, Οικοτεχνίας, Τεχνολογίας Τροφίμων, κ.λπ.)

Για την προμήθεια ειδών τεχνικού και βοηθητικού εξοπλισμού οργάνωσης εργαστηρίων οικογενειακής μορφής, διατίθεται σε αγρότισσες από την υπηρεσία με απόφαση Δ.Σ. του οικείου Τ.Γ.Κ. & Δασών, χρηματική ενίσχυση ως επιχορήγηση ποσό μέχρι το μισό της αξίας και όχι περισσότερο από 100.000 δρχ. για κάθε είδος εξοπλισμού του εργαστηρίου.

γ. Ενοικίαση χώρου (αιθουσών) για δραστηριότητες Α.Ο.Ο.

Για την οργάνωση εκπαιδεύσεων επαγγελματικής κατάρτισης, οργάνωση -λειτουργία, εποχιακών ή μονίμων εκθετηρίων εμπορίας ειδών, Οικοτεχνίας, Τεχνολογίας, Τροφίμων, λειτουργίας προσωρινών εποχιακών Παιδικών Σταθμών κ.λπ., από ομάδες αγροτισσών ή συνεταιρισμένες αγρότισσες, διατίθεται από την υπηρεσία με απόφαση του Δ.Σ. του οικείου Τ.Γ.Κ. & Δασών, χρηματική ενίσχυση ως επιχορήγηση για ενοικίαση χώρου ποσό μέχρι 100.000 δρχ. το μήνα.

Στην περίπτωση του μονίμου Εκθετηρίου με απόφαση του Δ/ντή Γεωργίας θα καθορίζεται η διάρκεια (μήνες) επιχορήγησης της μίσθωσης.

δ. Για την πραγματοποίηση συγκεντρώσεων αγροτισσών σε κοινότητες που δεν διατίθεται αίθουσα από την Τ.Α., διατίθεται από την υπηρεσία με απόφαση του Δ.Σ. του οικείου Τ.Γ.Κ. & Δασών, χρηματική ενίσχυση, ως επιχορήγηση για ενοικίαση αίθουσας, ποσό μέχρι 30.000 δρχ. το μήνα, στα πλαίσια των εγκεκριμένων πιστώσεων του έτους για το πρόγραμμα Α.Ο.Ο. σε Διεύθυνση Γεωργίας.

2. Την απόφαση Υπουργού Γεωργίας 124/4.3.1983, παράγρ. 7.

Στις αγρότισσες που με την υπόδειξη της υπηρεσίας τηρούν βιβλία εσόδων - εξόδων του αγροτικού τους νοικοκυριού, διατίθεται με απόφαση του Δ.Σ. του οικείου Τ.Γ.Κ. & Δασών χρηματικό ποσό ως επιχορήγηση μέχρι 20.000 δρχ. το χρόνο

Απόφαση Αριθμ. 13671 (ΦΕΚ Β/2869/19/12/2011)

Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών του ΝΠΔΔ «ΚΟΙΝΩ.ΠΟΛΙΤΙ.Α ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ»

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Άρθρο 8 - Αρμοδιότητες Τμήματος «Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης»

26 Υποβοηθά τις αρμόδιες διοικητικές ενότητες του ΝΠΔΔ στην έγκαιρη σύνταξη του ετήσιου Προϋπολογισμού και στην σύνταξη του ετήσιου προγράμματος δράσης.

Το Τμήμα «Κοινωνικής Προστασίας – Αλληλεγγύης» απαρτίζεται από τέσσερα Γραφεία:

Α. Γραφείο Παιδικής Αγωγής

Β. Γραφείο Υποστήριξης της Τρίτης Ηλικίας

Γ. Γραφείο Κοινωνικής Υποστήριξης

Δ. Γραφείο Υποστήριξης Φορέων και Δράσεων

Γ. Αρμοδιότητες Γραφείου «Κοινωνικής Υποστήριξης»

Το γραφείο «Κοινωνικής Υποστήριξης» είναι επιφορτισμένο με τον σχεδιασμό (σε συνεργασία με το αρμόδιο Τμήμα του Δήμου Ιεράπετρας) και την εκτέλεση δράσεων και προγραμμάτων Κοινωνικής Υποστήριξης και Πρόνοιας από το Ν.Π.Δ.Δ «ΚΟΙΝΩ.ΠΟΛΙΤΙ.Α».

Το γραφείο «Κοινωνικής Υποστήριξης» είναι επιφορτισμένο με τις παρακάτω γενικές αρμοδιότητες:

…

15.10. Γυναίκες (άνεργες, ανύπαντρες μητέρες, θύματα βίας, αγρότισσες με ανήλικα τέκνα κ.λπ.)

Απόφαση Αριθμ. 229/2009 (ΦΕΚ Β/93/3-2-2010)

(Πρακτικό Νο 17/3−03−2009)

Τροποποίηση – Κωδικοποίηση του Εσωτερικού Οργανισμού Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηρακλείου.

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Άρθρο 19 - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Έργο της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης είναι:

14. Η καταβολή των πάσης φύσεως εισοδηματικών ενισχύσεων.

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης κατανέμονται μεταξύ των τμημάτων όπως παρακάτω περιγράφονται. Με απόφαση του Διευθυντή μπορούν να κατανέμονται στα τμήματα και πρόσθετες συναφείς αρμοδιότητες

α. Τμήμα Προγραμματισμού, Μελετών, Γεωργικών Εφαρμογών και Ενημέρωσης

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος ενδεικτικά ανήκουν τα παρακάτω:

18. Η κατάρτιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων βραχείας ή μακράς διάρκειας (ΕΚΤ, INTERREG) για την εκπαίδευση των αγροτισσών:

- ως καταναλωτών
- στην προβολή και ανάδειξη των τοπικών γεωργικών προϊόντων και την αξιοποίησή τους
- στην αξιοποίηση δεξιοτεχνιών (ραπτική, κέντημα, κεραμική κ.τ.λ.
- στην οργάνωση μικρών χειροτεχνικών και βιοτεχνικών μονάδων
- στην οργάνωση συλλογικών δράσεων για την καλύτερη αξιοποίηση των δεξιοτεχνιών
- στην παροχή οδηγιών για τις λειτουργικές ανάγκες του νοικοκυριού
- στην παροχή διαφόρων μορφών υπηρεσιών (περιποίηση υπερηλίκων, μικρών παιδιών κ.λ.π.).

Απόφαση Αριθμ. 57/2009 (ΦΕΚ Β΄ 880/12.5.2009) «Τροποποίηση Οργανισμού Οργάνωσης και Λειτουργίας των Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φλώρινας»

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ψηφίζει και εγκρίνει την τροποποίηση του Οργανισμού Οργάνωσης και Λειτουργίας των Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Φλώρινας, ο οποίος κωδικοποιείται ως εξής:

Άρθρο 23 - Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης

Αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης είναι όσες έχουν μεταβιβαστεί στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση μέχρι σήμερα με Νόμους, Διατάγματα και Υπουργικές Αποφάσεις και ειδικότερα σχεδιασμός της Ανάπτυξης Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής, η εφαρμογή της εκάστοτε κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Εκάστοτε Εθνικής Αγροτικής Πολιτικής στο επίπεδο του Νομού η υποβοήθηση του αγροτικού πληθυσμού και ο έλεγχος των γεωργικών βιομηχανιών με στόχο την παραγωγή και διακίνηση ανταγωνιστικών αγροτικών προϊόντων με ποιότητα και η παράλληλη προστασία του καταναλωτικού κοινού και του φυσικού περιβάλλοντος. Η εφαρμογή της εκάστοτε Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π.) της Ε.Ε και της αντίστοιχης Εθνικής Αλιευτικής Πολιτικής και ειδικότερα η ανάπτυξη υδατοκαλλιέργειας και της αλιευτικής παραγωγής, η έγκριση αδειών αλιείας υδατοκαλλιεργειών καθώς και της διαδικασίας οικονομικών ενισχύσεων, η έγκριση και παρακολούθηση επενδυτικών σχεδίων και εν γένει στήριξη των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης αποτελείται από τα παρακάτω τμήματα και γραφεία με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες.

5. Τμήμα Γεωργικών Εφαρμογών και Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (R.I.C.A.)

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος ανήκουν:

α) Η παρουσίαση και προβολή των δραστηριοτήτων της Υπηρεσίας και η ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού και των καταναλωτών μέσω εντύπων, ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, εκθέσεων και εορτών αγροτικού ενδιαφέροντος.

β) Η ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού επί των προγραμμάτων ανάπτυξης, συλλογικών δραστηριοτήτων των στόχων και των σκοπών του συνεργατισμού και των συνεταιριστικών οργανώσεων.

γ) Η ενημέρωση των συλλογικών φορέων των αγροτών καθώς και των ιδίων των παραγωγών επί του θεσμού των ομάδων παραγωγών (Ο.Π.) , στα πλαίσια των Κοινών Οργανώσεων Αγορών (Κ.Ο.Α.) των διαφόρων προϊόντων ή τομέων παραγωγής.

δ) Η οργανωτική στήριξη και ο έλεγχος λειτουργίας των ομάδων παραγωγών του Νομού σύμφωνα με τις Κοινοτικές Διατάξεις.

ε) Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των γεωπόνων και του λοιπού προσωπικού των Γραφείων Αγροτικής Ανάπτυξης και Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας.

στ) Η εφαρμογή του προγράμματος «Δίκτυο Γεωργικής Λογιστικής και Πληροφόρησης (R.I.C.A.) ».

ζ) Η εφαρμογή επενδυτικών διαρθρωτικών προγραμμάτων εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και των μέτρων υπέρ των νέων αγροτών για τη βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού. Επιπλέον, ενημέρωση και εκπαίδευσή του.

η) Κάθε άλλη αρμοδιότητα που εμπίπτει στον τομέα ευθύνης του.

Απόφαση Αριθμ. 10113/2009 (ΦΕΚ Β/2337/2009) «Τροποποίηση Οργανισμού Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Χανίων»

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

(Αριθμ. απόφ. 91/2009)

Άρθρο 4

IV. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Ν.Α.

11. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

(με έδρα την Αγιά Κυδωνίας)

Β. Η Διεύθυνση έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες κατά Τμήμα ή Γραφείο:

11.2. Τμήμα Γεωργικών Εφαρμογών και Ανάπτυξης

Στις αρμοδιότητες του τμήματος ανήκουν:

- Η διάδοση στον αγροτικό κόσμο, με κατάλληλες μεθόδους και εκπαιδευτικά προγράμματα, των αναγκαίων γνώσεων για την εφαρμογή βελτιωμένων μεθόδων εργασίας, την καλύτερη οργάνωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την υποβοήθηση της συνεργασίας και της ομαδικής δράσης για την αντιμετώπιση των τεχνικών οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των στα πλαίσια του νομαρχιακού προγράμματος γεωργικής ανάπτυξης.
- Ο συντονισμός, η οργάνωση και εφαρμογή του προγράμματος εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των αγροτών και αγροτισσών του Νομού.
- Η οργάνωση σεμιναρίων βραχείας και μακράς διάρκειας τόσο στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Γεωργικής Εκπαίδευσης (ΚΕΓΕ), όσο και στα διάφορα δημοτικά διαμερίσματα του Νομού.
- Η παροχή οδηγιών, η ενημέρωση και η εκπαίδευση των αγροτισσών σε θέματα διατροφής, κατοικίας, χειροτεχνίας και αγροτουρισμού, στα πλαίσια του προγράμματος της Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας.
- Η σύνδεση και η συνεργασία της Δ/νσης Γεωργίας με τις άλλες υπηρεσίες, με τους Οργανισμούς και με τα ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό χώρο σε επίπεδο Νομού.
- Ο συντονισμός και ο έλεγχος στην υλοποίηση του προγράμματος των νέων αγροτών όπως αυτό διαμορφώνεται στα πλαίσια της Κοινοτικής και Εθνικής Αγροτικής Πολιτικής.
- Ο συντονισμός και ο έλεγχος των σχεδίων βελτίωσης για τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Για την υποστήριξη του Τμήματος συστήνονται Γραφεία Αγροτικής Ανάπτυξης ύστερα από πρόταση του τμήματος και απόφαση του Νομάρχη με περιοχή δικαιοδοσίας, διάρθρωση και αρμοδιότητες που ορίζονται ως εξής:

- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Χανίων με έδρα την πόλη των Χανίων.
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Καλυβών με έδρα τις Καλύβες.
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Κολυμβαρίου με έδρα το Κολυμβάρι.
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Κισάμου με έδρα το Καστέλι Κισάμου.
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Παλαιόχωρας με έδρα την Παλαιόχωρα.
- Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης Κανδάνου με έδρα την Κάνδανο.

Στις αρμοδιότητες των Γραφείων Γεωργικής Ανάπτυξης περιλαμβάνονται:

- Η συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων της περιοχής ευθύνης του κάθε Γραφείου Γεωργικής Ανάπτυξης για την σύνταξη γεωργο−οικονομικών μελετών της περιοχής και αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, στα πλαίσια των στόχων και των επιδιώξεων της Αγροτικής Πολιτικής τόσο της Εθνικής όσο και της Κοινοτικής.
- Η μεθόδευση της ευρύτερης διάδοσης στον αγροτικό πληθυσμό του Νομού των απαραίτητων τεχνικοοικονομικών γνώσεων με σκοπό την καλύτερη και οικονομικότερη αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων μέσα στα πλαίσια των προγραμμάτων γεωργικής ανάπτυξης του Νομού.
- Η αξιοποίηση των αναπτυξιακών και διαρθρωτικών προγραμμάτων που προβλέπονται από τους διάφορους κοινοτικούς κανονισμούς και την Εθνική Νομοθεσία σε επίπεδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τον εκσυγχρονισμό τους, για την βελτίωση των υποδομών και για την προσαρμογή τους στην σύγχρονη τεχνολογία με στόχο την παραγωγή αγροτικών προϊόντων καλύτερης ποιότητας με μειωμένο κόστος και αυξημένη ανταγωνιστικότητα, εφαρμόζοντας τις απαραίτητες προδιαγραφές και απαιτήσεις της αγοράς όσον αφορά την τυποποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων.
- Η συμμετοχή στους ελέγχους, διοικητικούς και εποπτικούς καθώς και σε επιτροπές για την διαπίστωση των πραγματικών στοιχείων των παραγωγών, για επιδοτήσεις – ενισχύσεις από τα διάφορα προγράμματα που υλοποιούνται από τη Δ/νση Γεωργίας.

Απόφαση Αριθμ. 104/2009 (ΦΕΚ Β΄ 1863/03.09.2009) «Τροποποίηση και Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας»

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Α. Ψηφίζει τον Εσωτερικό Οργανισμό Οργανώσεως και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, του οποίου οι διατάξεις τροποποιημένες και κωδικοποιημένες σε ενιαίο κείμενο έχουν ως κατωτέρω.

Β. Εξουσιοδοτεί το Νομάρχη για τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Άρθρο 15 - Διάρθρωση και Αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μεσσηνίας

5. Οι αρμοδιότητες της Δ/νσεως Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Μεσσηνίας κατανέμονται μεταξύ των τμημάτων και γραφείων της, ως εξής:

Β. Το τμήμα Γεωργικών Εφαρμογών και Ανάπτυξης

6. Στο τμήμα υπάγεται το γραφείο Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας το οποίο έχει τις εξής αρμοδιότητες:

− Η εφαρμογή του προγράμματος Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας, δηλαδή:

Η ενημέρωση – εκπαίδευση των αγροτισσών σε θέματα διατροφής, κατοικίας, αγωγής καταναλωτή, οικογενειακών σχέσεων, διαχείρισης οικονομικών, υγιεινής, οργάνωσης και διαχείρισης οικοτεχνικών ή αγροτουριστικών γυναικείων συνεταιρισμών, ενδυματολογίας – οικοτεχνίας και αγροτουρισμού – αγροβιοτεχνίας.

− Η εξωγεωργική επαγγελματική κατάρτιση των αγροτισσών με συνδρομή κοινοτικών προγραμμάτων με

σκοπό την απόκτηση και άσκηση εξωγεωργικού επαγγέλματος για την συμπληρωματικότητα του γεωργικού εισοδήματος.

– Η εφαρμογή του προγράμματος Αγροτουρισμού – Αγροβιοτεχνίας στα πλαίσια Κοινοτικών Κανονισμών καθώς και η εφαρμογή κάθε κοινοτικού προγράμματος που αφορά τις αγρότισσες.

Απόφαση Αριθμ. (οικ.) 492 (6)/2009 (ΦΕΚ Β/257/13.2.2009) «Παροχή εξουσιοδότησης υπογραφής στον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης της Ν.Α. Φθιώτιδας, να υπογράφει με «ΕΝΤΟΛΗ ΝΟΜΑΡΧΗ»

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Εξουσιοδοτούμε τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης της Ν.Α. Φθιώτιδας να υπογράφει με «ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΝΟΜΑΡΧΗ» και μνημονεύοντας τα στοιχεία της παρούσας απόφασης, έγγραφα, αποφάσεις ή άλλες πράξεις σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τα κατωτέρω θέματα:

3. Τμήμα Γεωργικών Εφαρμογών και Ανάπτυξης

γ. Γραφείο Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας (Α.Ο.Ο.)

1. Η ενημέρωση του αγροτισσών του Νομού.

Απόφαση Αριθμ. 3272/2009 (ΦΕΚ Β/725/16.4.2009) «Έγκριση απόφασης τροποποίησης του οργανισμού εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λακωνίας»

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Εγκρίνουμε την αριθμ. 34/2009 απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Λακωνίας με την οποία γίνεται τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Οργάνωσης και λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λακωνίας.

Άρθρο 10 - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Έργο της Διεύθυνσης αυτής είναι η συνολική γεωργική ανάπτυξη του Νομού. Η επαφή και συνεργασία με τις συνεταιριστικές οργανώσεις των παραγωγών, καθώς και τις λοιπές υπηρεσίες και ιδρύματα, που εξυπηρετούν τον αγροτικό κόσμο, για την κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων γεωργικής ανάπτυξης.

Ειδικότερα η Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης απαρτίζεται από τα ακόλουθα Τμήματα

Η. Τμήμα Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας, Διοικητικής Υποστήριξης και Πληροφορικής

Στην αρμοδιότητα του τμήματος υπάγονται:

1. Η εφαρμογή του προγράμματος Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας ήτοι: η ενημέρωση – εκπαίδευση των αγροτισσών σε θέματα Διατροφής, Κατοικίας, Αγωγής καταναλωτή, Οικογενειακών σχέσεων, Διαχείρισης οικονομικών, Υγιεινής, Οργάνωσης και Διαχείρισης Οικοτεχνικών και Αγροτουριστικών γυναικείων συνεταιρισμών, Ενδυματολογίας−Οικοτεχνίας και Αγροτουρισμού−ΑγροΟικοτεχνίας

2. Η εξωγεωργική επαγγελματική κατάρτιση των αγροτισσών με συνδρομή κοινοτικών προγραμμάτων με σκοπό την απόκτηση και άσκηση εξωγεωργικού επαγγέλματος για την συμπληρωματικότητα του γεωργικού εισοδήματος.

Απόφαση Αριθμ. 8128/2009 (ΦΕΚ Β/2610/31.12.2009) «Τροποποίηση και Κωδικοποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ευρυτανίας»

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

(Αριθμ. αποφ. 82/2009)

Ψηφίζει ομόφωνα την τροποποίηση και κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο του Οργανισμού Εσωτερικής υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ευρυτανίας

Άρθρο 13

5.1. Δ/νση Γεωργίας και Αλιείας

5.1.9. Γραφείο Οικιακής Οικονομίας Αρμοδιότητες του γραφείου είναι:

Διάδοση και ενημέρωση του γυναικείου πληθυσμού επί θεμάτων που αφορούν τη συγκρότηση της Αγροτικής οικογένειας, τη θέση της αγρότισσας στο κοινωνικό σύνολο και ειδικότερα σε θέματα υγιεινής αγροτικών νοικοκυριών, διατροφής οικογενειών, συντήρησης και μεταποίησης τροφίμων κ.λπ.

Εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης αγροτισσών σε θέματα μεταποίησης τροφίμων και αγροτικού τουρισμού.

Απόφαση Αριθμ. 166/2008 (ΦΕΚ Β/1619/13.8.2008) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση του Εσωτερικού Οργανισμού Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Σάμου»

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΑΜΟΥ

Εγκρίνει τον Εσωτερικό Οργανισμό Οργάνωσης και Λειτουργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Σάμου, του οποίου οι διατάξεις τροποποιημένες και κωδικοποιημένες με την παρούσα απόφαση είναι οι ακόλουθες

Άρθρο 30 - Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης

Η Διεύθυνση συγκροτείται από τα παρακάτω Τμήματα:

Β) Τμήμα Διαρθρωτικών Προγραμμάτων, Ενημέρωσης και Περιβάλλοντος

Στον τομέα των Διαρθρωτικών Προγραμμάτων:

Η εκπόνηση γεωργοοικονομικών μελετών, η κατάρτιση προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής τους, καθώς και η αξιολόγηση των εφαρμοζομένων μέτρων γεωργικής πολιτικής, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης.

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των διαφόρων προγραμμάτων και των εφαρμοζόμενων μέτρων γεωργικής πολιτικής.

Η εφαρμογή προγραμμάτων για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό μονάδων παραγωγής, τυποποίησης, μεταποίησης συσκευασίας, διακίνησης και εμπορίας γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

Η παρακολούθηση εφαρμογή και έλεγχος των επενδύσεων στη γεωργία για τον εκσυγχρονισμό των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων με εφαρμογή Σχεδίων Βελτίωσης.

Η εφαρμογή και παρακολούθηση του Κανονισμού 1257/1999 (επενδύσεις στις Γεωργικές εκμεταλλεύσεις) και η αξιοποίηση επενδυτικών προγραμμάτων στη γεωργία μέσω των Π.Ε.Π., του LEADER και άλλων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η υλοποίηση των επενδυτικών Κανονισμών της Ε.Ε για τη μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων (ΚΑΝ 866).

Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων και επενδύσεων αγροτοτουρισμού ή αγροτοβιοτεχνικού χαρακτήρα σε εκμεταλλεύσεις που θα ενταχθούν στα σχέδια βελτίωσης στα πλαίσια του Καν. ΕΟΚ 2328 791.

Τα Αγροτοπεριβαλλοντικά προγράμματα:

- Πρόγραμμα αποκατάστασης αναβαθμίδων
- Μακρόχρονη παύση χρήσης γεωργικών γαιών.

Η εγκατάσταση δοκιμαστικών και αποδεικτικών αγρών.

Η παρακολούθηση, εφαρμογή και έλεγχος όλων των μέτρων για τους νέους αγρότες.

Η υλοποίηση του ν. 2520/1997 Κίνητρα νέων γεωργών.

Στον τομέα της Ενημέρωσης:

Η μέριμνα για την εφαρμογή της πρόωρης συνταξιοδότησης των αγροτών.

Η εξυπηρέτηση των θεμάτων Αγροτικού Συνεργατισμού και ομαδικών δραστηριοτήτων.

Η συνεργασία με ενώσεις, συνεταιρισμούς, ομάδες παραγωγών για την προώθηση των προγραμμάτων και την παρακολούθηση της δράσης των ομάδων παραγωγών.

Η παροχή τεχνικών γνώσεων και συμβουλών στους αγρότες.

Η ενημέρωση και επιμόρφωση του αγροτικού πληθυσμού για την εφαρμογή βελτιωμένων μεθόδων εργασίας, καλύτερη οργάνωση γεωργικών εκμεταλλεύσεων, βελτίωση διαβίωσης της γεωργικής οικογένειας και η υποστήριξη δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με την αγρότισσα, την οικογένεια, την προστασία καταναλωτή, την προστασία περιβάλλοντος και την υγιεινή διατροφή.

Η ενημέρωση και επιμόρφωση των παραγωγών που εισπράττουν άμεσες ενισχύσεις για τους κανόνες που ισχύουν σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων, δημόσιας υγείας, υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων και φυτοπροστασίας.

Η ενημέρωση και η παροχή οδηγιών στα πλαίσια του προγράμματος Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Η οργάνωση Γεωργικών Εκθέσεων και η χορήγηση Γεωργικών Βραβείων.

Η άμεση ενημέρωση των αγροτών για τη διεκπεραίωση των υποθέσεών τους από τα αρμόδια όργανα της Δ/νσης.

Η σύνταξη και διανομή του οδηγού του αγρότη και η σύνταξη και διανομή ενημερωτικών εντύπων.

Η οργάνωση και ενημέρωση των αγροτών από τα Μ.Μ.Ε.

Στον τομέα της Προστασίας του Περιβάλλοντος:

Η ενημέρωση και η παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των Καλών Γεωργικών και Περιβαλλοντικών Συνθηκών, οι οποίες αποσκοπούν κυρίως στην προστασία του εδάφους και των οικοσυστημάτων και αποτελούν προϋπόθεση για την καταβολή των άμεσων ενισχύσεων.

Τα θέματα που αφορούν στους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής που αφορούν στα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (πρόσθετες ενισχύσεις) και αποτελούν πρότυπα πέραν

των καλών γεωργικών και περιβαλλοντικών συνθηκών που απαιτούνται για τις άμεσες ενισχύσεις .

Η εφαρμογή των προγραμμάτων χορήγησης εξισωτικών αποζημιώσεων.

Τα θέματα Ν.Ε.ΧΩ.Π.

Η υλοποίηση αγροτικών προγραμμάτων με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση της οικολογικής ισορροπίας.

Η συμμετοχή με συναρμόδιες υπηρεσίες σε επιτροπές και ομάδες εργασίας για δράσεις που έχουν σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος.

Η μέριμνα για την προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του δασικού περιβάλλοντος σε συνεργασία με συναρμόδιες υπηρεσίες (Το Τμήμα συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Δασών, παρακολουθεί τη σχετική νομοθεσία και αποτελεί το σύνδεσμο της ΝΑ με αυτή για την δασοπροστασία και την δασοπυρόσβεση)

Απόφαση Αριθμ. οικ. 3041/2008 (ΦΕΚ Β/2306/12.11.2008) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο του Οργανισμού Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας των Υπηρεσιών του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Έβρου και του Επαρχείου Β. Έβρου»

ΤΟ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΕΒΡΟΥ

Άρθρο 156 - Διεύθυνση Γεωργίας

Η Διεύθυνση Γεωργίας, αποτελείται από τα παρακάτω Τμήματα και Γραφεία με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες

2. Τμήμα Εφαρμογών και Ανάπτυξης.

12. Η εφαρμογή προγραμμάτων ΑΟΟ με ενημέρωση αγροτισσών σε θέματα αγροτικού νοικοκυριού

4.10. Κοινωνική ασφάλιση

4.10.1. Ίση μεταχείριση στην κοινωνική ασφάλιση

Άρθρο 4 Συντάγματος

2. Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις

Άρθρο 22 Συντάγματος

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 116 Συντάγματος

…2. Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου **η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.** Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.

Άρθρο 16 ν.4387/2016 (ΦΕΚ Α'/85/12-5-2016) «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας – Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος – Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις.»

Δικαιώματα αντισυμβαλλομένου συμφώνου συμβίωσης

Με τους εγγάμους εξομοιώνονται πλήρως οι αντισυμβαλλόμενοι στο σύμφωνο συμβίωσης του Ν. 4356/2015 (Α΄ 181) ως προς κάθε κοινωνικοασφαλιστικό δικαίωμα, παροχή, υποχρέωση ή περιορισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή της εν γένει κοινωνικοασφαλιστικής και προνοιακής νομοθεσίας.

Ίση μεταχείριση στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207.08-12-2007) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 1 - Σκοπός (Άρθρο 1 της Οδηγίας)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2006/54/ΕΚ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, όσον αφορά: α) την πρόσβαση στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εξέλιξης, και στην επαγγελματική κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης με σκοπό την απασχόληση («vocational training»), β) τις συνθήκες και τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: α. «άμεση διάκριση»: όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση, β. «έμμεση διάκριση»: όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να θέσει σε μειονεκτική θέση πρόσωπα του ενός φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός αν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία, γ. «παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος, δ. «σεξουαλική παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος, ε. «αμοιβή»: οι πάσης φύσεως μισθοί και αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα από κάθε πηγή, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, εξαιτίας ή και με αφορμή την απασχόληση του τελευταίου, στ. «επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης»: συστήματα που δεν διέπονται από την Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕL 6 της 10.1.1979), και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του αν η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 3 - Αρχή ίσης μεταχείρισης - Απαγόρευση διακρίσεων (Άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας)

1. Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, σε συσχετισμό ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση, σε όλους τους τομείς που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, όπως εξειδικεύονται στις κατωτέρω διατάξεις.

2. α) Η παρενόχληση, η σεξουαλική παρενόχληση, καθώς και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που οφείλεται στην ανοχή ή στην απόρριψη αυτής της συμπεριφοράς, συνιστούν διάκριση λόγω φύλου και απαγορεύονται. β) Διάκριση λόγω φύλου συνιστά, επίσης, οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση προσώπου που συνδέεται με αλλαγή φύλου.

3. Η εντολή που ενέχει διάκριση εις βάρος ενός προσώπου λόγω φύλου συνιστά διάκριση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

4. Συνιστά επίσης διάκριση κατά την έννοια του παρόντος νόμου η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναικών λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας, στις περιπτώσεις των προεδρικών διαταγμάτων 176/1997 (ΦΕΚ 150 Α'), 41/2003 (ΦΕΚ 44 Α') και του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58 Α').

…

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

1. Πρόσωπα

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων, των εργαζόμενων των οποίων η δραστηριότητα διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία, στους συνταξιούχους και στους αναπήρους εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο ή/και την πρακτική.

2. Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

α) Στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των κινδύνων ασθένειας, αναπηρίας, γήρατος, συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης πρόωρης συνταξιοδότησης, εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας, καθώς και ανεργίας. β) Στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές σε είδος ή σε χρήμα και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές προορίζονται για μισθωτούς και επομένως αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησης αυτού.

3. Εξαιρέσεις από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

3.1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται: α. στις ατομικές συμβάσεις των αυτοαπασχολούμενων, β. στα συστήματα των αυτοαπασχολούμενων που έχουν μόνο ένα μέλος, γ. στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης, στην περίπτωση των μισθωτών, δ. στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να εξασφαλίσουν: - είτε συμπληρωματικές παροχές - είτε την επιλογή ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοαπασχολούμενων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών, ε. στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση.

3.2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εμποδίζουν τον εργοδότη να χορηγήσει συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης δυνάμει επαγγελματικού συστήματος, αλλά τα οποία δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας για τη χορήγηση σύνταξης από το εκ του νόμου σύστημα, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του ποσού των συνολικών παροχών που καταβάλλεται στα άτομα αυτά με το ποσό που καταβάλλεται σε ετερόφυλα άτομα τα οποία βρίσκονται στην ίδια κατάσταση και έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία για συνταξιοδότηση από το εκ του νόμου σύστημα, έως ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν το προβλεπόμενο από το εκ του νόμου σύστημα όριο ηλικίας.

…

Άρθρο 6 - Έκταση της απαγόρευσης (Άρθρο 5 της Οδηγίας)

Υπό τους όρους που καθορίζονται στις ακόλουθες διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύεται κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, ιδίως σε συσχετισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, όσον αφορά: - το πεδίο εφαρμογής των επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και τους όρους της υπαγωγής στα συστήματα αυτά, - την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών, - τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευόμενων προσώπων, καθώς και τις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών

Άρθρο 7 - Περιπτώσεις διακρίσεων (Άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Αντιβαίνουν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε σχέση με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου: α) να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, β) να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, γ) να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ή με την ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, για τη λήψη παροχών από το σύστημα αυτό, δ) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ)ββ, για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές, ε) να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζόμενους του ενός ή του άλλου φύλου, στ) να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση, ζ) να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή με σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη, η) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός εάν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση συστημάτων καθορισμένων εισφορών. Στην περίπτωση επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης καθορισμένων παροχών τα οποία χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση, ορισμένα στοιχεία μπορεί να είναι άνισα, στο βαθμό που η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, θ) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα:

αα. για τις εισφορές των εργαζόμενων,

ββ. για τις εισφορές των εργοδοτών εκτός από:

- την περίπτωση επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης καθορισμένων εισφορών εάν στόχος είναι η εξίσωση ή η προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων, - την περίπτωση επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης καθορισμένων παροχών, χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, εφόσον οι εργοδοτικές εισφορές προορίζονται να συμπληρώσουν το χρηματικό ποσό το οποίο είναι απαραίτητο για να καλυφθεί το κόστος των καθορισμένων αυτών παροχών, ι) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που εφαρμόζονται μόνο για τους εργαζόμενους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ)ββ όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές, όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

2. Στις περιπτώσεις που η χορήγηση των παροχών που απορρέουν από το παρόν κεφάλαιο επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης του επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, τα όργανα αυτά πρέπει να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 9 - Αναδρομική εφαρμογή ως προς τους μισθωτούς (Άρθρο 12 της Οδηγίας)

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου όσον αφορά τους μισθωτούς εφαρμόζονται σε όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990 και ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων ή των εξ αυτών ελκόντων δικαιώματα, οι οποίοι πριν από την ημερομηνία αυτή είχαν ασκήσει τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία ένδικα μέσα. Στην περίπτωση αυτή, οι διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν αναδρομικά από 1.1.1981 και καλύπτουν όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της ημερομηνίας αυτής.

Άρθρο 10 - Μεταβλητή ηλικία συνταξιοδότησης (Άρθρο 13 της Οδηγίας)

Οι περιπτώσεις όπου άνδρες και γυναίκες έχουν τη δυνατότητα μεταβλητής ηλικίας συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους, δεν θεωρούνται ασύμβατες με τον παρόντα νόμο.

Άλλα νομοθετικά κείμενα : Π.Δ. 87/2002 (ανεπαρκής συμμόρφωση)

Άρθρο 29 Κοινωνικός διάλογος (Άρθρα 21, 22 και 29 της Οδηγίας)

1. Το Κράτος ενθαρρύνει το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, καθώς και το διάλογο με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες προωθούν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, με στόχο την προαγωγή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και την εργασία ως και τη συμφιλίωση επαγγελματικού, οικογενειακού και ιδιωτικού βίου.

Ν. 4097/2012 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας – Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»

Άρθρο 1 Σκοπός

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/41 /ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2010, (L.180/15.7.2010) προκειμένου να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική απασχόληση ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας απασχόλησης.

2. Η εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, αφορά τις πτυχές εκείνες που δεν εμπίπτουν:

α) στις διατάξεις του ν. 3896/2010 (Α` 207) με τον οποίο προσαρμόσθηκε η νομοθεσία στις Οδηγίες 2006/54/ ΕΚ και 79/7/ΕΟΚ,

β) στις διατάξεις του π.δ. 1362/1981 (Α` 339) με το οποίο εναρμονίσθηκε η νομοθεσία στην Οδηγία 79/7/ΕΟΚ.

3. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών εξακολουθεί να διέπεται από το ν. 3769/2009, με τις διατάξεις του οποίου προσαρμόσθηκε η νομοθεσία στις απαιτήσεις της Οδηγίας 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 6 Παροχές μητρότητας (άρθρα 7 και 8 της Οδηγίας)

1. Στις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες γυναίκες μπορεί να χορηγείται επίδομα μητρότητας, το οποίο επιτρέπει την προσωρινή διακοπή του επαγγέλματος τους, λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 14 εβδομάδων.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας καθορίζονται ο φορέας, το ύψος, ο τρόπος και η διαδικασία χορήγησης του επιδόματος, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου 1.

4.10.2. Ασφάλιση

4.10.2.1. Υπαγωγή στην ασφάλιση

Ασφάλιση περιστασιακά απασχολούμενων (κατ' οίκον απασχολούμενο προσωπικό)

ΝΟΜΟΣ 3863/2010 (ΦΕΚ Α 115/15-07-2010) «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις»

Άρθρο 20 - Αμοιβή και παρακράτηση εισφορών περιστασιακά απασχολούμενων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

1. Στις ρυθμίσεις του κεφαλαίου αυτού υπάγονται υποχρεωτικά: α) Το κατ' οίκον απασχολούμενο προσωπικό που παρέχει εξαρτημένη εργασία ή υπηρεσίες, αμειβόμενο με την ώρα ή την ημέρα, σε τακτά ή μη χρονικά διαστήματα, είτε προς έναν είτε προς περισσότερους του ενός εργοδότες, για την ίδια μισθολογική περίοδο, που καλύπτεται από την ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Ενδεικτικά υπάγονται οι εξής εργασίες ή υπηρεσίες: Οι υπηρεσίες οικογενειακής βοηθητικής φροντίδας (οικιακή καθαριότητα, γενικό νοικοκυριό), οι κηπουρικές εργασίες, οι μεμονωμένες μικροεπισκευαστικές εργασίες που δεν συνιστούν οικοδομικές εργασίες, η παράδοση ιδιαιτέρων μαθημάτων, η φύλαξη και μεταφορά παιδιών νηπίων και βρεφών, η υποστήριξη με τη παροχή κάθε μορφής βοήθειας και φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα, καθώς και σε άτομα με ειδικές ανάγκες συμπεριλαμβανομένης και της διευκόλυνσης για συμμετοχή σε πολιτιστικές, θρησκευτικές, ψυχαγωγικές και κοινωνικές δραστηριότητες ή και σε συμμετέχοντες σε προγράμματα αποκατάστασης ατόμων σε ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία, που χαρακτηρίζονται από νοητική στέρηση (Σ.Υ.Δ.), οι αισθητικές φροντίδες (κομμωτική, περιποίηση προσώπου και σώματος), η περιποίηση ή νοσηλευτική φροντίδα αρρώστων ή κατάκοιτων ατόμων και η βοήθεια σε άτομα με προβλήματα κινητικότητας (φυσικοθεραπεία, κινησιοθεραπεία, συνοδεία εκτός οικίας). β) Οι απασχολούμενοι ως εργάτες γης σε εργασίες καλυπτόμενες από την ασφάλιση του ΟΓΑ κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 του ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α').

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης, επιλύεται κάθε ζήτημα περί υπαγωγής ή εξαίρεσης συγκεκριμένης μορφής απασχόλησης ή παροχής υπηρεσιών στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

3. Η καταβολή της αμοιβής των ανωτέρω προσώπων από κάθε νομικό πρόσωπο που πληροί τις προϋποθέσεις ή φυσικό πρόσωπο που δέχεται ή χρησιμοποιεί τις εργασίες ή τις υπηρεσίες τους, καθώς και των εισφορών (εργοδότη και εργαζόμενου) που αναλογούν και η απόδοσή τους υπέρ του οικείου φορέα κοινωνικής ασφάλισης (ΦΚΑ), γίνεται με τους παρακάτω τρόπους: α. Με την έκδοση ειδικού εργοσήμου υπό τύπο επιταγής.

β. Μέσω λογαριασμών που τηρούν ο εργοδότης και ο εργαζόμενος σε παρόχους υπηρεσιών πληρωμών. γ. Με κατάθεση και είσπραξη μετρητών σε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών. δ. Με ειδικού τύπου έμβασμα κατά την έννοια των άρθρων 1 και 4 παράγραφος 3 του ν. 3862/2010 (Α' 113) Το ειδικό εργόσημο δύναται να διατίθεται στον εργοδότη με καταβολή του αντίστοιχου ποσού, από τα κατά τόπους υποκαταστήματα των ΦΚΑ, από τις συνεργαζόμενες με τους φορείς τράπεζες και τα υποκαταστήματά τους, από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών και από οποιονδήποτε άλλο φορέα ή δίκτυο έπειτα από απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Στο τέλος κάθε έτους ο ΦΚΑ στέλνει ετήσια συγκεντρωτική κατάσταση σε εργοδότη και εργαζόμενο.

4. Η διαδικασία που τηρείται για την καταβολή και την είσπραξη της αμοιβής των ανωτέρω προσώπων, καθώς και για την παρακράτηση και απόδοση των εισφορών στους οικείους ΦΚΑ, ο τύπος και τα αναγραφόμενα στο εργόσημο στοιχεία, το ποσό των εισφορών που αναλογούν στην αμοιβή, την είσπραξη και απόδοσή τους στους οικείους ΦΚΑ, ο τύπος και τα τεχνικά χαρακτηριστικά διασφάλισης της γνησιότητας του εργοσήμου, καθώς και οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ή στοιχείο για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ύστερα από γνώμη των κατά περίπτωση αρμόδιων Διοικητικών Συμβουλίων των φορέων.»

Όπως οι παρ. 3 και 4 αντικαταστάθηκαν με την παρ. 8Α του άρθρου 76 του ν. 3996/2011 (Α΄ 170/5.8.2011).

Ασφάλιση ιερόδουλων

Νόμος 2676/1999 (ΦΕΚ Α 1/05-01-1999) «Οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 65 - Ασφάλιση ιεροδούλων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η’

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο τέλος του άρθρου 2 του α.ν. 1846/1951, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, προστίθεται διάταξη.

«Επίσης υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α., Ι.Κ.Α. - Τ.Ε.Α.Μ., ΔΛΟΕΜ και ΟΕΚ τα πρόσωπα του άρθρου 6 παρ. 1 και του άρθρου 10 παρ. 3 του ν. 1193/1981 "περί της εξ αφροδισίων νόσων προστασίας και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων" (ΦΕΚ 220 Α'), και όπως αυτό ισχύει κάθε φορά, εφόσον δεν υπάγονται στην ασφάλιση οποιουδήποτε άλλου οργανισμού, λόγω ασκήσεως άλλου επαγγέλματος ή δεν συνταξιοδοτούνται από άλλο φορέα λόγω άμεσου ή έμμεσου δικαιώματος.

«Στην ασφάλιση του ΙΚΑ και για τον κλάδο παροχών ασθένειας σε είδος υπάγονται οι άνεργοι που δεν είναι ασφαλισμένοι σε οποιονδήποτε άλλο δημόσιο ασφαλιστικό οργανισμό και παρακολουθούν τα συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Προγράμματα Επαγγελματικής Κατάρτισης, με τη διαδικασία επιταγών κατάρτισης, και για όλη τη διάρκεια των προγραμμάτων αυτών.» Η ασφάλιση αρχίζει από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης του νομάρχη, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 εδάφιο δεύτερο του ανωτέρω νόμου.

«Ο φορέας υλοποίησης του προγράμματος εξακολουθεί να βαρύνεται με τις ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη κατά τα οριζόμενα στο ανωτέρω εδάφιο και στην περίπτωση που το ποσό του εκπαιδευτικού επιδόματος καταβάλλεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ή άλλο δημόσιο φορέα.» Τα υπαγόμενα στην ασφάλιση πρόσωπα υποχρεούνται τον πρώτο μήνα κάθε χρόνου κατά τις ιατρικές εξετάσεις, που διενεργούνται κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 1193/1981, να προσκομίζουν ασφαλιστική ενημερότητα. Η μη προσκόμιση ασφαλιστικής ενημερότητας συνεπάγεται τη μη ισχύ της απόφασης του νομάρχη της προηγούμενης παραγράφου.

Με απόφαση του Δ.Σ. του Ι.Κ.Α. καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού των ημερών ασφάλισης και της ασφαλιστικής κλάσης, οι συνέπειες της μη έγκαιρης καταβολής των εισφορών, η είσπραξη των καθυστερούμενων εισφορών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της ασφάλισης των ανωτέρω προσώπων".

4.10.2.2. Πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης

Πλασματικός χρόνος απόκτησης παιδιών - δημόσιος τομέας

Νόμος 4002/ 2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011) «Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης»

Άρθρο 1

4. α. Οι διατάξεις της παρ. 15 του άρθρου 11 του π.δ. 169/2007, που προστέθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 12 του άρθρου 6 του ν. 3865/2010, αντικαθίστανται, από της ισχύος τους ως εξής: "15.α. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1.1.2011 και μετά, αναγνωρίζεται ως συντάξιμος χρόνος πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, ο οποίος ανέρχεται σε ένα (1) έτος για το πρώτο παιδί και σε δύο (2) έτη για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο. Ο χρόνος αυτός λαμβάνεται υπόψη για τη θεμελίωση, καθώς και για την προσαύξηση της σύνταξης, με την προϋπόθεση ο υπάλληλος να έχει συμπληρώσει δεκαπενταετή πραγματική δημόσια υπηρεσία. β. Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης έχουν εφαρμογή και για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με συνυπολογισμό και του αναγνωριζόμενου, σύμφωνα με τα ανωτέρω, χρόνου μέχρι την 31.12.2010. Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος που αναγνωρίζεται σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν μπορεί να υπερβαίνει, με συνυπολογισμό και της λοιπής συντάξιμης υπηρεσίας, το χρόνο που απαιτείται για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης, κατά περίπτωση. γ. Ο ανωτέρω χρόνος αναγνωρίζεται ως συντάξιμος σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 των άρθρων 17 και 20 του ν. 2084/1992 (Α` 165), κατά περίπτωση. δ. Αν ο υπάλληλος έχει χρόνο ασφάλισης και σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, ο ανωτέρω χρόνος αναγνωρίζεται σε έναν μόνο φορέα κατ` επιλογή."β. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή και για όσους υπαλλήλους έχουν ασφαλισθεί για πρώτη φορά από 1.1.1993 και μετά. γ. Δικαιώματα που έχουν αναγνωριστεί με βάση τις αντικαθιστώμενες διατάξεις, μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, παραμένουν ισχυρά.

Δικαστικοί λειτουργοί

Νόμος 3660/2008 (ΦΕΚ Α 78/07-05-2008) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις για τους αποχωρούντες από την υπηρεσία δικαστικούς λειτουργούς και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 11

Θεμελιωτική συντάξιμη υπηρεσία

…

6. Κατ` εξαίρεση θεωρείται ως συντάξιμος χρόνος πραγματικής υπηρεσίας ο χρόνος κάθε κανονικής ή αναρρωτικής άδειας, ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας μέχρι μία πενταετία, ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, ο χρόνος της διαθεσιμότητας, εφόσον αυτή δεν οφείλεται σε αξιόποινη πράξη ή πειθαρχικό παράπτωμα για τα οποία επακολούθησε οριστική απόλυση από την υπηρεσία, καθώς και ο χρόνος της απεργίας, εφόσον θεωρείται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας. (Αρθρο 11 παρ. 4 Α.Ν.1854/51 όπως αντικ. με τα άρθρα 5 Ν.955/79 και 5 παρ. 1 Ν.1379/83 και άρθρ. 20 παρ. 5 του Ν.2084/92).

(Όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.6 άρθρ.4 Ν.3620/2007,ΦΕΚ Α 276/11.12.2007)

Επίσης θεωρείται ως συντάξιμος χρόνος πραγματικής υπηρεσίας ο χρόνος άδειας άνευ αποδοχών ανατροφής παιδιών ηλικίας μέχρι 6 ετών, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά με βάση τις οικείες διοικητικές διατάξεις, με την προϋπόθεση της καταβολής από τον υπάλληλο των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών.

Πλασματικοί χρόνοι – ιδιωτικός τομέας

Νόμος 3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/05-08-2011) «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 39 - Πλασματικός χρόνος παιδιών

2. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις που ίσχυαν μέχρι και 31.12.2010, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 141, του ν. 3655/2008, όπως ίσχυαν μέχρι την αντικατάστασή τους από το άρθρο αυτό.

Άρθρο 40 - Αναγνώριση χρόνων ασφάλισης

Το άρθρο 40 του ν. 2084/1992, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 18 του άρθρου 10 του ν. 3863/2010, αντικαθίσταται.

1. Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης: …β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, …ζ) ο προβλεπόμενος από την Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. χρόνος απουσίας από την εργασία λόγω κύησης και λοχείας.

2…. Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών αναγνωρίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 1483/1984 (Α' 153), τόσο για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για προσαύξηση του ποσού της σύνταξης και εξαγοράζεται βάσει του ποσοστού εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, που ισχύει σε κάθε φορέα επί του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης…

Νόμος 3029/2002 (ΦΕΚ Α 160/11-07-2002) «Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης»

Άρθρο 4 - Χρηματοδότηση Ι.Κ.Α. - Ε.Τ.Α.Μ. και λοιπές διατάξεις

…….

7. Στους ασφαλισμένους των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, καθώς και του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν από 1.1.2011 και εφεξής, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3863/ 2010, αναγνωρίζεται πλασματικός χρόνος για κάθε παιδί, ο οποίος ανέρχεται σε 1 έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης για το πρώτο παιδί και σε 2 έτη ή 600 ημέρες ασφάλισης για κάθε επόμενο παιδί και μέχρι το τρίτο. Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης, υπό την προϋπόθεση ότι οι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 3.600 ημέρες ή 12 έτη πραγματικής ή προαιρετικής ασφάλισης. Ο χρόνος αυτός συνυπολογίζεται επιπλέον του χρόνου που αναγνωρίζεται με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 1483/1984 (Α' 153), όπως ισχύουν. Αν συντρέχει ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης ή το Δημόσιο, το δικαίωμα αναγνώρισης του ανωτέρω χρόνου ασκείται σε έναν μόνο φορέα κύριας και σε έναν φορέα επικουρικής ασφάλισης, κατ' επιλογή. Ο εν λόγω αναγνωριζόμενος χρόνος δεν συνυπολογίζεται για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης για τη συνταξιοδότηση των μητέρων ανήλικων ή ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιών και χήρων πατέρων ανήλικων ή ανάπηρων παιδιών, των

κατά περίπτωση απαιτούμενων ημερών ασφάλισης στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, του προβλεπόμενου από καταστατικές διατάξεις χρόνου για συνταξιοδότηση σε περίπτωση απόλυσης, καθώς και για τη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης ή προσαύξηση της σύνταξης με τις ειδικές διατάξεις του ν. 3717/2008 (Α' 239), του άρθρου 74 του ν. 3371/2005 (Α' 178) και του άρθρου 34 του ν. 3762/2009 (Α' 75). Η αναγνώριση του ανωτέρω πλασματικού χρόνου γίνεται κατόπιν αίτησης των ενδιαφερομένων και την καταβολή, για κάθε μήνα, ποσού εξαγοράς υπολογιζόμενου με ποσοστό 20% για τους φορείς κύριας ασφάλισης και 6% για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, επί του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης. Οι ασφαλιστικές εισφορές για την αναγνώριση αυτή καταβάλλονται είτε εφάπαξ, εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της απόφασης, οπότε παρέχεται έκπτωση 15%, είτε σε μηνιαίες δόσεις, ο αριθμός των οποίων είναι ίσος με τους αναγνωριζόμενους μήνες. Η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης. Καθυστέρηση καταβολής δόσης συνεπάγεται επιβάρυνσή της με τα εκάστοτε προβλεπόμενα πρόσθετα τέλη. Σε περίπτωση θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή προσαύξησης του ποσού της σύνταξης, πριν το χρόνο εξόφλησης της εισφοράς εξαγοράς, παρακρατείται κάθε μήνα από τη σύνταξη και μέχρι την εξόφληση, ποσό ίσο με το 1/4 του ποσού της σύνταξης. Η σύνταξη καταβάλλεται από την ημερομηνία που ορίζουν οι καταστατικές διατάξεις του ασφαλιστικού φορέα, αν το οφειλόμενο ποσό από οποιαδήποτε αιτία δεν υπερβαίνει το ποσό που ορίζεται στο άρθρο 61 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει.

Όπως η παρ. 7 αντικαταστάθηκε εκ νέου με την παρ. 1 του άρθρου 39 του Ν. 3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/5.8.2011).

4.10.3. Συντάξεις

4.10.3.1. Όρια ηλικίας συνταξιοδότησης

Υπάλληλοι δημοσίου

Νόμος 3865/2010 (ΦΕΚ: Α 120/21-07-2010) «Μεταρρύθμιση Συνταξιοδοτικού Συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 6 - Όρια ηλικίας συνταξιοδότησης– Εξίσωση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών υπαλλήλων του Δημοσίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

1. α. Το δεύτερο εδάφιο της περ. α’ της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 169/2007 (ΦΕΚ 210 Α’), καταργείται από 1.1.2011 και οι διατάξεις του τρίτου εδαφίου της της περίπτωσης αντικαθίστανται, από 1.1.2011.

…

2. α. Οι διατάξεις της περ. α’ της παρ. 1 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 αντικαθίστανται, από 1.1.2011.

β. Οι διατάξεις του πρώτου και δευτέρου εδαφίου της περ. β’ της παρ. 1 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007, αντικαθίστανται, από 1.1.2011.

3. Οι διατάξεις της περίπτωσης β’ της παραγράφου 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 αντικαθίστανται, από 1.1.2011.

4. Οι διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 αντικαθίστανται, από 1.1.2011.

«5. Οι διατάξεις της περίπτωσης ε' της παρ. 2 και της περίπτωσης στ' της παρ. 3 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 καταργούνται από 1.1.2011.»

6. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης ζζ' της παραγράφου 3 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007 αντικαθίστανται από 1.1.2011.

7.α. Το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της περίπτωσης α` της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α`) αντικαθίστανται από 1.1.2013 ως εξής:

"Προκειμένου για όσους έχουν ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά αρκεί η συμπλήρωση του πεντηκοστού (50ού) έτους της ηλικίας τους εφόσον έχουν εικοσιπενταετή (25ετή) πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία."

…

γ. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 2084/1992, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 1 του ν. 3029/2002 (ΦΕΚ 160 Α`), αντικαθίσταται από 1.1.2011, ως εξής:

"Η σύνταξη όμως αυτή αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας."

8. Από 1.1.2011 το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των γυναικών της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 (ΦΕΚ 78 Α'), διαμορφώνεται στο πεντηκοστό τέταρτο (54^{ο}) έτος, αυξανόμενο από 1^{ης} Ιανουαρίου 2012 και μετά κατά δύο (2) έτη για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση του πεντηκοστού ογδόου (58^{ου}) έτους της ηλικίας της.

9. Από 1.1.2013 τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης που προβλέπονται, κατά περίπτωση, από τις διατάξεις του άρθρου αυτού για τους τακτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, έχουν εφαρμογή για τους δικαστικούς λειτουργούς, καθώς και για το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Ειδικά για τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των στρατιωτικών εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 20 του παρόντος νόμου."Από την ανωτέρω ημερομηνία καταργούνται οι διατάξεις της περίπτωσης α` της παρ. 3 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007."

Το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με την παρ.3ε του άρθρου 2 του Ν.4002/2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011)

10. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, η ενηλικίωση των τέκνων θεωρείται ότι γίνεται την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας τους.

11. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 9 του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή για όσα από τα πρόσωπα που αναφέρονται σε αυτές θα έχουν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παραγράφου 10. Για τα πρόσωπα αυτά εξακολουθούν να ισχύουν όσα προβλέπονται από τις αντικαθιστώμενες ή καταργούμενες διατάξεις, κατά περίπτωση, τόσο για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης όσο και για τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, καθώς και για τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης τους.

«Στις διατάξεις της περίπτωσης αυτής υπάγονται και όσα από τα πρόσωπα της παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 2084/1992 είχαν κατά την ανωτέρω ημερομηνία συμπληρώσει 15ετή πλήρη συντάξιμη υπηρεσία και το 65ο ή το 60ό έτος της ηλικίας τους, κατά περίπτωση, ανεξαρτήτως του χρόνου αποχώρησης τους από την Υπηρεσία.»

**Το εντος «»εδάφιο όπως προστέθηκε με την παρ.4α του άρθρου 2 του Ν.4002/2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011) αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω με τη παρ.5α του άρθρου 4 του Ν. 4151/2013 (ΦΕΚ Α 103 29.4.2013). Με την ως άνω παράγραφο αναφέρεται δε ότι:"Δικαιώματα που έχουν κριθεί και απορριφθεί σύμφωνα με τις αντικαθιστάμενες διατάξεις επανακρίνονται μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων από την αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την επομένη της λύσης της υπαλληλικής σχέσης ή από την επομένη της λήξης των τριμήνων αποδοχών, κατά περίπτωση.*

Προεδρικό Διάταγμα 169/2007 (ΦΕΚ Α 153/03-07-2000) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων»

Άρθρο 1 Πολιτικοί υπάλληλοι - Προϋποθέσεις του δικαιώματος σύνταξης

1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: *(`Αρθρο 1 παρ. 1 Α.Ν 1854/51)*

α) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. *(Αρθρο 1 παρ. 1 περ. ά εδ. πρώτο Α.Ν. 1854/51)*

"Κατ` εξαίρεση για τους υπαλλήλους που έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά αρκεί η συμπλήρωση εικοσαετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010 η οποία αυξάνεται κατά ένα (1) έτος για όσους συμπληρώνουν την εικοσαετία εντός του έτους 2011 και για όσους συμπληρώνουν την εικοσαετία από 1.1.2012 και μετά, κατά δύο (2) έτη για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση είκοσι πέντε (25) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψης τους."

Όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1α του Ν. 3865/2010 (ΦΕΚ Α 120/21-07-2010).

…Άρθρο 56 Ηλικία συνταξιοδότησης - Χρόνος έναρξης πληρωμής της σύνταξης

1. Για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στην συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής(*`Αρθρο 2 Ν. 1976/91, όπως αντικ. με άρθρ. 19 παρ. 3 Ν.2084/92 και 4 παρ. 3 Ν. 2227/94*)

α. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1997 το πεντηκοστό πέμπτο (55ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο."

Όπως αντικαταστάθηκε ως άνω και ισχύει από 1.1.2011 με το άρθρο 6 παρ.2α του Ν.3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α΄/21-7-2010)

β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά, καθώς και για όσους προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992:

βα) Το πεντηκοστό δεύτερο (52ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο για όσους έχουν ανήλικα παιδιά, το οποίο αυξάνεται στο πεντηκοστό πέμπτο (55ο) έτος από 1ης Ιανουαρίου 2012 και στο εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος από 1ης Ιανουαρίου 2013 και μετά.

Οι διατάξεις της υποπερίπτωσης αυτής έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά.

ββ) Το πεντηκοστό (50ό) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο για όσους έχουν ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος παιδί ή σύζυγο, κατά ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω.

βγ) Το εξηκοστό πρώτο (61ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο, για τους λοιπούς υπαλλήλους, το οποίο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 2012 και μετά κατά δύο (2) έτη, για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας τους.

γ. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, ο υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το χρόνο που θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης."

Όπως αντικαταστάθηκαν ως άνω και ισχύουν από 1.1.2011 με το άρθρο 6 παρ.2β του Ν.3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α΄/21-7-2010)

Το δικαίωμα σύνταξης, που θεμελιώνεται με βάση τις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων και τις διατάξεις του άρθρου 1, δεν θίγεται από ενδεχόμενες μεταβολές, που επέρχονται στην προσωπική ή οικογενειακή κατάσταση του υπαλλήλου, κατά την παραμονή του στην υπηρεσία μετά τη θεμελίωση.

2. α. Η καταβολή της σύνταξης των πολιτικών υπαλλήλων της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίοι αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω παραίτησης ή για άλλους λόγους πριν από τη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης, αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής.

Μετά τη λήξη της αναστολής αρχίζει η καταβολή της σύνταξης, αναπροσαρμοσμένης με όλες τις αυξήσεις που έχουν χορηγηθεί, μέχρι την έναρξη καταβολής της.

β. Η σύνταξη όσων θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 2011 και μετά, μπορεί να καταβληθεί μετά τη συμπλήρωση του πεντηκοστού έκτου (56ου) έτους της ηλικίας τους, το οποίο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 2012 και μετά κατά δύο (2) έτη, για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ού) έτους της ηλικίας τους. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη μειώνεται κατά 1/200 του ποσού αυτής για κάθε μήνα, που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της και μέχρι τη συμπλήρωση του κατά περίπτωση ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης."

Η περίπτωση β όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει από 1.1.2011 ως άνω με το άρθρο 6 παρ.3 του Ν.3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α΄/21-7-2010)

γ. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης το έτος 2011, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη με τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) ετών πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και του πεντηκοστού ογδόου (58ου) έτους της ηλικίας τους. Ο ανωτέρω χρόνος υπηρεσίας των τριάντα έξι (36) ετών, για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από το έτος 2012 και μετά, αυξάνεται κατά ένα (1) έτος για κάθε επόμενο ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση σαράντα (40) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης αυτής, αυξάνεται σταδιακά από 1.1.2012 κατά ένα (1) έτος ετησίως και μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας."

γ. Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης το έτος 2011, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη με τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) ετών πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και του πεντηκοστού ογδόου (58ου) έτους της ηλικίας τους. Ο ανωτέρω χρόνος υπηρεσίας των τριάντα έξι (36) ετών, για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από το έτος 2012 και μετά, αυξάνεται κατά ένα (1) έτος για κάθε επόμενο ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση σαράντα (40) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης αυτής, αυξάνεται σταδιακά από 1.1.2012 κατά ένα (1) έτος ετησίως και μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας."

Η περίπτωση γ΄,όπως αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.10 άρθρου 1 Ν.4002/2011,ΦΕΚ Α 180/22.8.2011.

δ. Στην κατά την προηγούμενη περίπτωση τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία περιλαμβάνεται και ο χρόνος που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με τις διατάξεις του Ν.Δ. 4202/1961 (ΦΕΚ 175Α`) και του Ν.1405/1983 (ΦΕΚ 180 Α`), όπως αυτές ισχύουν, καθώς και οι προσαυξήσεις των συντάξεων με τριακοστά πέμπτα ή πεντηκοστά.

ε. Για όσους έχουν προσληφθεί από την 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά και συμπληρώνουν τριακονταεπταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας (Άρθρο 2 Ν.1976/91, όπως αντικ. με τα άρθρα 19 παρ. 4 Ν. 2084/92, 5 παρ. 6 Ν. 2320/95και 1 παρ. 6 Ν.3029/02)

Ειδικά, για εκπαιδευτικούς λειτουργούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που συμπληρώνουν τριάντα (30) έτη υπηρεσίας και αποχωρούν από την υπηρεσία για οποιονδήποτε λόγο και δεν εμπίπτουν στις προαναφερόμενες περιπτώσεις του άρθρου αυτού, η καταβολή της σύνταξης αρχίζει με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας για όσους έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982 και με τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας για όσους προσλαμβάνονται από 1η Ιανουαρίου 1983 και μετά (Άρθρο 5 παρ. 4 Ν.3075/02)"

Η περίπτωση ε` καταργήθηκε από 1.1.2011 με την παράγραφο 5 άρθρου 6 του Ν.3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α΄/21-7-2010),όπως αυτή τροποποιήθηκε με την παρ.3δ άρθρ.2 Ν.4002/2011,ΦΕΚ Α 180/22.8.2011.

Νόμος 3660/2008 (ΦΕΚ Α 78/07-05-2008) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις για τους αποχωρούντες από την υπηρεσία δικαστικούς λειτουργούς και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 4 Συνταξιοδοτικά θέματα εργαζομένων στους Ο.Τ.Α.

1. Το μόνιμο προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου βαθμού, το οποίο απασχολείται αποκλειστικά και κατά πλήρες ωράριο στη συγκομιδή και αποκομιδή, μεταφορά, διαλογή, επιστασία, καταστροφή απορριμμάτων, σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής των μέσων καθαριότητας και με το πλύσιμο αυτών, καθώς και οι οδοκαθαριστές, οι εργάτες αφοδευτηρίων, οι χειριστές μηχανικών σαρώθρων, οι εργάτες ταφής - εκταφής νεκρών, οι καθαριστές οστών, οι εργάτες και τεχνίτες ασφαλτόστρωσης, οι τοποθετητές μαρμάρων και πλακών, οι κατεργαστές και κόπτες μαρμάρων, οι σφαγείς και εκδορείς ζώων και πτηνών και οι εναερίτες ηλεκτρολόγοι, που υπάγονται στη συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο, εφόσον έχουν συμπληρώσει οι μεν άνδρες το 58ο έτος της ηλικίας τους οι δε γυναίκες το 53ο έτος και έχουν συμπληρώσει δεκαπέντε (15) συντάξιμα έτη από τα οποία δώδεκα (12) έτη αποκλειστικά στις θέσεις αυτές εκ των οποίων τρία (3) έτη τουλάχιστον τα τελευταία δεκατρία (13) έτη πριν τη συμπλήρωση του ανωτέρω ορίου ηλικίας.

Ιδιωτικοί υπάλληλοι

ΝΟΜΟΣ 3863/2010 (ΦΕΚ Α 115/15-07-2010) «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις»

Άρθρο 10 - Όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και αναγνωριζόμενοι χρόνοι

…

7.α)Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τις παραγράφους 2 και 3 περ. α` του άρθρου 144 του ν. 3655/2008 για τη συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα παιδιά, καθορίζεται:

από 1.1.2011 στο 52ο έτος, από 1.1.2012 στο 55ο έτος και από 1.1.2013 στο 65ο έτος.

Εάν οι μητέρες συμπληρώνουν το προβλεπόμενο από τις οικίες διατάξεις συντάξιμο χρόνο, δικαιούνται μειωμένη σύνταξη, με την συμπλήρωση του 50ού έτους της ηλικίας από 1.1.2011, του 53ου έτους από 1.1.2012 και του 60ού έτους από 1.1.2013.

β) Το όριο ηλικίας που προβλέπεται για τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ μέχρι 31.12.1992 μητέρων ανηλίκων τέκνων, καθορίζεται από 1.1.2011 στο 57ο έτος της ηλικίας, από 1.1.2012 στο 60ό έτος και από 1.1.2013 στο 65ο έτος.

Το όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καθορίζεται αντίστοιχα από 1.1.2011 στο 52ο έτος, από 1.1.2012 στο 55ο έτος και από 1.1.2013 στο 60ό έτος.

γ) Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από την παρ. 3γ του άρθρου 144 του ν. 3655/2008 και από την παρ. 8 του άρθρου 33 του ν. 3232/2004, για τη συνταξιοδότηση μητέρων ανηλίκων τέκνων ασφαλισμένων στον τομέα σύνταξης εφημεριδοπωλών και υπαλλήλων Πρακτορείων Θεσσαλονίκης και στον τομέα ασφάλισης Τεχνικών Τύπου Αθηνών, καθώς και το όριο ηλικίας των ασφαλισμένων μητέρων ανηλίκων τέκνων στον Τομέα Ασφάλισης Ιδιοκτητών Συντακτών και Υπαλλήλων Τύπου και στον Τομέα Ασφάλισης Ανταποκριτών Ξένου Τύπου, καθορίζεται από 1.1.2011 στο 57ο έτος της ηλικίας, από 1.1.2012 στο 60ό έτος και από 1.1.2013 στο 65ο έτος.

Το όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καθορίζεται αντίστοιχα από 1.1.2011 στο 52ο έτος, από 1.1.2012 στο 55ο έτος και από 1.1.2013 στο 60ό έτος.

δ) Το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης μητέρων ανηλίκων τέκνων ασφαλισμένων σε κλάδους κύριας ασφάλισης- σύνταξης αυτοαπασχολούμενων καθορίζεται από 1.1.2011 στο 55ο έτος της ηλικίας, από 1.1.2012 στο 58ο έτος και από 1.1.2013 στο 65ο έτος της ηλικίας.

Το όριο ηλικίας για τη λήψη μειωμένης σύνταξης καθορίζεται αντίστοιχα από 1.1.2011 στο 50ό έτος της ηλικίας, από 1.1.2012 στο 53ο έτος και από 1.1.2013 στο 60ό έτος της ηλικίας.

Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή στους φορείς αυτοαπασχολούμενων, για τους οποίους προβλέπεται από καταστατικές ή γενικές διατάξεις, η συνταξιοδότηση των γυναικών ασφαλισμένων τους ως μητέρων ανήλικων τέκνων (*Το τελευταίο εδάφιο της περ.γ΄προστέθηκε με το άρθρο 61 παρ.1Ν.3996/2011,ΦΕΚ Α 170/5.8.2011 και ισχύει από τη δημοσίευση του ν. 3863/2010 (Α` 115).*

ε) Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από την παρ. 6 του άρθρου 24 του ν. 2084/1992 για τη συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα τέκνα, καθορίζεται από 1.1.2013 στο 65ο έτος της ηλικίας.

Το όριο ηλικίας για μειωμένη σύνταξη καθορίζεται από 1.1.2013 στο 60ό έτος.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις α`, β`, γ`, δ`, σταδιακής αύξησης του ορίου ηλικίας η ασφαλισμένη μητέρα ακολουθεί το όριο ηλικίας όπως διαμορφώνεται σύμφωνα με τα παραπάνω και ισχύει κατά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου συντάξιμου χρόνου, εφόσον συντρέχει και η ανηλικότητα του παιδιού.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και στους χήρους πατέρες ανηλίκων παιδιών.

Για τους χήρους πατέρες αναπήρων παιδιών έχουν εφαρμογή οι αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για τις μητέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιών.

…

14. Η περίπτωση 2 της παραγράφου 1 του άρθρου 27 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α`), όπως ισχύει μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου με την παράγραφο 9 του άρθρου 47 του ν. 2084/1992 (ΦΕΚ 165 Α`), την προσθήκη των δύο τελευταίων εδαφίων του με την παράγραφο 10 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου και την προσθήκη δύο επιπλέον εδαφίων με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19 του ν. 2150/1993 (ΦΕΚ 98 Α`), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν ο ασφαλισμένος λαμβάνει σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας από άλλο ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης, πλην ΟΓΑ ή το Δημόσιο, εκτός των αναπήρων και θυμάτων πολέμου και μητέρων, που συνταξιοδοτήθηκαν με το άρθρο 63 παρ. 4 του ν.1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α`), δικαιούται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ πλήρη σύνταξη γήρατος, εφόσον έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον 6.000 ημέρες ασφάλισης και έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας που απαιτείται από τη νομοθεσία για την απονομή πλήρους σύνταξης.

Αν ο ασφαλισμένος έχει πραγματοποιήσει 4.800 ημέρες ασφάλισης τουλάχιστον και έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του, δικαιούται σύνταξη γήρατος μειωμένη κατά 50%. Προκειμένου για γυναίκες που έχουν πραγματοποιήσει τον ανωτέρω χρόνο ασφάλισης, το όριο ηλικίας των 60 ετών αυξάνεται κατά ένα έτος από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας. Η εκ μέρους των γυναικών άσκηση του δικαιώματος συνταξιοδότησης με τον ανωτέρω αριθμό ημερών ασφάλισης χωρεί, εφόσον συμπληρώνουν το 60ό έτος της ηλικίας τους μέχρι 31.12.2010.

Στην ανωτέρω περίπτωση, οι ασφαλισμένες δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης του 60ού έτους της ηλικίας.

Η κατά το προηγούμενο εδάφιο μείωση σύνταξης επέρχεται και στην περίπτωση όπου απονέμεται σύνταξη αναπηρίας από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 5 (εδ. α`-γ`) του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α`), εκτός αν ο ασφαλισμένος έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 3.000 ημέρες εργασίας εκ των οποίων 600 την τελευταία πενταετία.»

Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν εφαρμογή και στους λοιπούς πλην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ φορείς κύριας ασφάλισης, πλην ΟΓΑ, προκειμένου για τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος και αναπηρίας. Ειδικά για την συνταξιοδότηση λόγω γήρατος απαιτείται η συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας, με εξαίρεση την περίπτωση θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος σε περισσότερους του ενός φορείς κύριας ασφάλισης, ταυτόχρονα ή μέσα σε διάστημα έξι (6) μηνών από την έναρξη της συνταξιοδότησης από τον πρώτο φορέα. Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν έχει εφαρμογή στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, όταν είναι ο φορέας στον οποίο θεμελιώνεται δεύτερο συνταξιοδοτικό δικαίωμα.

15. Α) Το όριο ηλικίας των 60 ετών ή μικρότερο αυτού που προβλέπεται από γενικές ή καταστατικές διατάξεις για τη συνταξιοδότηση ασφαλισμένων των φορέων κύριας ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, αυξάνεται κατά ένα (1) έτος κάθε χρόνο από 1.1.2011 και μέχρι τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου αυτού, των διατάξεων της περ. α` του εδαφίου β` της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, καθώς και κάθε άλλης ειδικής διάταξης από την οποία προβλέπεται συνταξιοδότηση ειδικών κατηγοριών εργαζόμενων σε βαριές και ανθυγιεινές εργασίες.

Όπου από τις διατάξεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης προβλέπεται χορήγηση μειωμένης σύνταξης στις γυναίκες ασφαλισμένες σε όριο ηλικίας μικρότερο του 60ού έτους, το όριο αυτό αυξάνεται κατά ένα (1) χρόνο από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας.

Βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα

ΝΟΜΟΣ 3863/2010 (ΦΕΚ Α 115/15-07-2010) «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις»

Άρθρο 10

…

16. Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τις διατάξεις της περ. α`του εδαφίου β`της παραγράφου 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α`), όπως ισχύουν, για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος από τις γυναίκες που απασχολούνται σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, αυξάνεται κατά ένα χρόνο, από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος και μέχρι την συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας.

Στην περίπτωση αυτή οι ασφαλισμένες δικαιούνται σύνταξη με το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το έτος συμπλήρωσης τουλάχιστον 4.500 ημερών ασφάλισης τους από τις οποίες οι 3.600 είναι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα.

Ν. 4093/12 (ΦΕΚ Α 222/12-11-2012) «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016»

ΙΑ.4. ΑΥΞΗΣΗ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

1. Από 1.1.2013 για τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και της Τράπεζας της Ελλάδος, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις του ν. 3863/2010 (Α`115), όπως ισχύει, ως προς τα όρια ηλικίας και το χρόνο ασφάλισης, όπως αυτά διαμορφώνονται με τις ανωτέρω διατάξεις από 1.1.2015.

2. Από 1.1.2013, όλα τα όρια ηλικίας της παραγράφου 1, καθώς και όλα τα ισχύοντα την 31.12.2012 όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και της Τράπεζας της Ελλάδος, όπου αυτά προβλέπονται, αυξάνονται κατά δύο (2) έτη.

3. Από την αύξηση των ορίων ηλικίας ή/και του χρόνου ασφάλισης των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού εξαιρούνται: α) οι ασφαλισμένες που θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης σύμφωνα με τις ισχύουσες γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις ως μητέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων, καθώς και οι χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων, β) οι ασφαλισμένοι στους ανωτέρω φορείς κοινωνικής ασφάλισης που έχουν ενταχθεί σε καθεστώς εργασιακής εφεδρείας του ν. 4024/2011 (Α` 226).

4. Θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι 31.12.2012, λόγω συμπλήρωσης των

προϋποθέσεων του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και ορίων ηλικίας, όπου αυτά προβλέπονται, δεν θίγονται και δύνανται να ασκηθούν οποτεδήποτε.

5. Οι ασφαλισμένοι των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, οι οποίοι μέχρι 31.12.2012 έχουν

κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν τις κατ` έτος προβλεπόμενες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, όπως αυτές καθορίζονται με το άρθρο 10 του ν. 3863/2010 (Α`115), όπως ισχύει, ή από προγενέστερες γενικές ή άλλες διατάξεις, δύνανται να συνταξιοδοτηθούν με τις προϋποθέσεις του ορίου ηλικίας και του χρόνου ασφάλισης που κατά περίπτωση κατοχυρώνουν.

6. «Από 1.1.2014 το προβλεπόμενο από τις διατάξεις του άρθρου 34 του ν. 3996/2011 (Α` 170) Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.) καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας.»

Μειωμένη σύνταξη - Μητέρες ανηλίκων – ιδιωτικός τομέας

Νόμος 3816/2010 (ΦΕΚ Α 6/26-01-2010) «Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 13 - Μετάθεση ημερομηνίας σταδιακής αύξησης ορίου ηλικίας για συγκεκριμένη κατηγορία ασφαλισμένων

1. Το τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης δ’ της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α’), της η περίπτωση αυτή έχει αντικατασταθεί με την παράγραφο 1 του άρθρου 144 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58 Α’), αντικαθίσταται.

Για τις μητέρες ανήλικων παιδιών, το ανωτέρω προβλεπόμενο όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καταργείται σταδιακά, με την αύξηση αυτού κατά ένα χρόνο, από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος μέχρι τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου από το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης αυτής ορίου ηλικίας για λήψη πλήρους σύνταξης.

2. Το τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 33 του ν. 3232/2004 (ΦΕΚ 48 Α’), της αυτά προστέθηκαν με την περίπτωση β’ της παραγράφου 3 του άρθρου 144 του ν. 3655/2008, αντικαθίστανται.

Για τις μητέρες ανήλικων τέκνων, το όριο ηλικίας για λήψη μειωμένης σύνταξης καταργείται σταδιακά, με την αύξηση αυτού κατά ένα χρόνο από 1.1.2011 και για κάθε επόμενο έτος, μέχρι τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου για τη λήψη πλήρους σύνταξης ορίου ηλικίας. Από 1.1.2013 και για κάθε επόμενο έτος, ο απαιτούμενος χρόνος ασφάλισης αυξάνεται σταδιακά κατά εκατόν πενήντα ημέρες μέχρι τη συμπλήρωση 6.000 ημερών ασφάλισης.

4.10.3.2. Θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης

Συνταξιοδότηση ασφαλισμένων, χήρων μητέρων, διαζευγμένων, άγαμων μητέρων

Δημόσιος τομέας

Προεδρικό Διάταγμα 169/2007 (ΦΕΚ Α 153/03-07-2000) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων»

Άρθρο 1 Πολιτικοί υπάλληλοι - Προϋποθέσεις του δικαιώματος σύνταξης

1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: *(`Αρθρο 1 παρ. 1 Α.Ν 1854/51)*

α) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία. *(Αρθρο 1 παρ. 1 περ. ά εδ. πρώτο Α.Ν. 1854/51)*

Για τις μητέρες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν προσληφθεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1982 και είναι χήρες με άγαμα παιδιά ή διαζευγμένες με άγαμα παιδιά ή άγαμες μητέρες με άγαμα παιδιά, καθώς και για γυναίκες που είναι έγγαμες,αρκεί η συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 και για όσες συμπληρώνουν τη δεκαπενταετία από την 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά προστίθεται ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση δέκα επτά (17) ετών και έξι (6) μηνών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.(`Αρθρο 1 παρ. 1 περ. ά εδ. δεύτ. Α:Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρο 5 παρ.1 Ν.Δ. 3768/57, 6 παρ. 1 Ν.1813/88,1 Ν. 1976/91 και 19 παρ. 1 Ν. 2084/92)

Το παραπάνω εδάφιο καταργήθηκε από 1.1.2011 με το άρθρο 6 παρ. 1α του Ν. 3865/2010 (ΦΕΚ Α΄ 120/21-07-2010).

"Κατ` εξαίρεση για τους υπαλλήλους που έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά αρκεί η συμπλήρωση εικοσαετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010 η οποία αυξάνεται κατά ένα (1) έτος για όσους συμπληρώνουν την εικοσαετία εντός του έτους 2011 και για όσους συμπληρώνουν την εικοσαετία από 1.1.2012 και μετά, κατά δύο (2) έτη για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση είκοσι πέντε (25) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψης τους."

Το παραπάνω εδάφιο παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1α του Ν. 3865/2010 (ΦΕΚ Α 120/21-07-2010).

Μισθωτοί ασφαλισμένοι πριν από το 1993

Νόμος 3029/2002 (ΦΕΚ Α 160/11-07-2002) «Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης»

Άρθρο 2 - Ρυθμίσεις για τους μέχρι την 31.12.1992 ασφαλισμένους

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

1. Για τις ρυθμίσεις του νόμου αυτού, ως ειδικά Ταμεία θεωρούνται: Το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ο.Τ.Ε. (Τ.Α.Π.Ο.Τ.Ε.).

Ο Οργανισμός Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η. (Ο.Α.Π. - Δ.Ε.Η.). Το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Η.Σ.Α.Π. (Τ.Σ.Π.Η.Σ.Α.Π.).

Το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Τ.Σ.Π. - Ε.Τ.Ε.). Το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (Τ.Σ.Π.-Α.Τ.Ε.). Το Ταμείο Συντάξεων Προσωπικού Τραπέζης Ελλάδος (Τ.Σ.Π.-Τ.Ε.). Το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ιονικής Λαϊκής Τράπεζας (Τ.Α. Π. -Ι.Λ.Τ.). Το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Ε.Τ.Β.Α. (Τ.Α.Π.Ε.Τ.Β.Α.).

Το Ταμείο Συντάξεων και Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Τ.Σ.Ε.Α.Π.Γ.Σ.Ο.) και

Το Ταμείο Ασφαλίσεως Προσωπικού της Ασφαλιστικής Εταιρείας " Η ΕΘΝΙΚΗ" (Τ.Α.Π.Α.Ε.Ε.).

2. Ασφαλισμένοι μέχρι 31.12.1992 στο Ι.Κ.Α. και από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992 στα ανωτέρω Ταμεία, θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 37 ετών υποχρεωτικής ασφάλισης ή 11.100 ημερών εργασίας, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

…

3. Ασφαλισμένοι των ειδικών Ταμείων, που υπήχθησαν στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1982, θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη

συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας. Ασφαλισμένοι του προηγούμενου εδαφίου, που υπήχθησαν από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992 στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης και του 58ου έτους της ηλικίας τους.

Ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης για τους ασφαλισμένους του δευτέρου εδαφίου που συμπληρώνουν αυτόν από 1.1.2011 αυξάνεται κατά ένα έτος κάθε χρόνο και μέχρι τη συμπλήρωση σαράντα (40) ετών ασφάλισης. Το όριο ηλικίας που προβλέπεται από το δεύτερο εδάφιο αυξάνεται σταδιακά από 1.1.2012 κατά ένα έτος κάθε χρόνο και μέχρι τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας (*Το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με την παρ.3 του άρθρου 10 Ν.3863/2010,ΦΕΚ Α 115/15.7.2010).*

4. Για τους ασφαλισμένους των ειδικών Ταμείων, οι οποίοι συμπληρώνουν το 65ο έτος της ηλικίας τους οι άνδρες και το 60ό οι γυναίκες, ο ελάχιστος χρόνος για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ορίζεται σε 15 έτη ασφάλισης. Ασφαλισμένοι, που μετά τη διακοπή της ασφάλισής τους καθίστανται ανάπηροι σε ποσοστό 67% και άνω και δεν δικαιούνται άλλη σύνταξη για την αιτία αυτή ή αποβιώνουν και έχουν συμπληρώσει τον πιο πάνω ελάχιστο χρόνο, θεμελιώνουν οι ίδιοι ή τα μέλη οικογένειάς τους δικαίωμα σύνταξης. Στις πιο πάνω περιπτώσεις, όπου από τις καταστατικές διατάξεις των οικείων φορέων δεν ρυθμίζεται διαφορετικά, η σύνταξη όσων ασφαλισμένων διακόψουν την ασφάλισή τους πριν τη συμπλήρωση των παραπάνω ορίων ηλικίας, υπολογίζεται επί των αποδοχών του χρόνου διακοπής της ασφάλισης και προσαυξάνεται με όλες τις αυξήσεις των συντάξεων που έχουν στο μεταξύ χορηγηθεί στους συνταξιούχους κάθε ασφαλιστικού οργανισμού.

…

6. Οι ασφαλισμένοι μέχρι 31.12.1992 στο Ι.Κ.Α., οι οποίοι πραγματοποιούν χρόνο ασφάλισης 4.500 η μερών ή 15 ετών από τον οποίο τουλάχιστον τα 4/5 σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, δικαιούνται σύνταξης, με τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας οι άνδρες και του 55ου έτους οι γυναίκες, εφόσον 1.000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας στα επαγγέλματα αυτά έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία 13 χρόνια πριν το ανωτέρω όριο ηλικίας. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται για αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται από 1.1.2003 και εφεξής.

Συντάξεις παντρεμένων γυναικών ασφαλισμένων στον ΟΓΑ

Νόμος 1287/1982 (ΦΕΚ Α 123/05-10-1982) «Βελτίωση της ασφαλιστικής προστασίας που παρέχεται στους αγρότες από τον ΟΓΑ»

Άρθρο 3

1. Οι παντρεμένες γυναίκες, που είναι ασφαλισμένες στον ΟΓΑ και έχουν τις προϋποθέσεις του άρθρ. 4 του Νόμ. 4169/1961, δικαιούνται αυτοτελή σύνταξη από τον ΟΓΑ.

Η έναρξη ισχύος αυτής της παραγράφου θα ορισθεί με απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που θα εκδοθεί μέχρι 31 Δεκ. 1982, ύστερα και από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΓΑ.

2. Από την ισχύ της πιο πάνω διάταξης καταργείται η παρ. 7 του άρθρ. 4 του Νόμ. 4169/1961 καθώς και κάθε αντίθετη διάταξη του Ν.Δ. 991/1971 "περί της εκ του ΟΓΑ συνταξιοδοτήσεως των εγγάμων γυναικών" και κάθε άλλου σχετικού νόμου.

Θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης για μητέρες ανηλίκων - Ειδικά ταμεία

Νόμος 4052/2012 (ΦΕΚ: Α 41 2012/03/01) «Νόμος αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για εφαρμογή του νόμου «Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας» και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 138 - Ρυθμίσεις Θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Η.1. Από την 1.9.2011 και εφεξής, οι μητέρες ανηλίκων- ασφαλισμένες πριν από την 1.1.1983 στα Ειδικά Ταμεία του άρθρου 2 του ν. 3029/2002 (Α' 160), θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος από τον ασφαλιστικό τους φορέα με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και του ορίου ηλικίας, όπου αυτό απαιτείται, όπως αυτά διαμορφώνονται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Η ανηλικότητα του παιδιού αναζητείται κατά τη συμπλήρωση του συντάξιμου χρόνου, όπως αυτός διαμορφώνεται με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για την κατηγορία αυτών των ασφαλισμένων. Όσα πρόσωπα της ανωτέρω κατηγορίας έχουν υποβάλλει αίτηση παραίτησης από την υπηρεσία τους και αίτηση συνταξιοδότησης στον φορέα κύριας ασφάλισής τους μέχρι 31.8.2011, θεμελιώνουν δικαίωμα για λήψη σύνταξης σύμφωνα με τις καταστατικές και γενικές διατάξεις των ταμείων τους, εφόσον κατά το χρόνο συμπλήρωσης των 15 ετών ασφάλισης στον ασφαλιστικό τους φορέα συνέτρεχε και η ανηλικότητα του παιδιού. Συνταξιοδοτικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί μέχρι 31.8.2011 κατόπιν αιτήσεων που υπεβλήθησαν από ασφαλισμένες της ίδιας ως άνω κατηγορίας, δεν ανακαλούνται.

Προσαύξηση σύνταξης για άνεργους ή ανασφάλιστους συζύγους

Νόμος 3518/2006 (ΦΕΚ Α 272/21-12-2006) Αναδιάρθρωση των κλάδων του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και ρύθμιση άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

Άρθρο 29 - Συνταξιοδοτικά θέματα

4. Τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 3 του άρθρου 29 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με την παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 825/1978 (ΦΕΚ 189 Α΄), αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Το ποσό της σύνταξης λόγω αναπηρίας ή γήρατος προσαυξάνεται για το σύζυγο ή τη σύζυγο κατά το ποσό του ενός και μισού ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, εφόσον ο σύζυγος ή η σύζυγος δεν ασκεί επάγγελμα ή δεν είναι συνταξιούχος ασφαλιστικού οργανισμού ή Ν.Π.Δ.Δ. ή του Δημοσίου. Η ανωτέρω προσαύξηση μετά τη χορήγηση της αποτελεί τμήμα του συνολικά καταβαλλόμενου ποσού σύνταξης και αναπροσαρμόζεται εφεξής κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων του Ι.Κ.Α.- Ε.Τ.Α.Μ..»

4.10.3.3. Συντάξεις επιζώντων

Επιζώντες σύζυγοι

ΝΟΜΟΣ 3863/2010 (ΦΕΚ Α 115/15-07-2010) «Νέο Ασφαλιστικό Σύστημα και συναφείς διατάξεις, ρυθμίσεις στις εργασιακές σχέσεις»

Άρθρο 12 - Γενικοί όροι συνταξιοδότησης επιζώντος συζύγου

1. Ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται σύνταξη από ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, ή το Δημόσιο κατά περίπτωση, στις εξής περιπτώσεις: Α. Αν ο θάνατος του ασφαλισμένου συζύγου επήλθε πριν από την πάροδο τριών (3) ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός αν: α) Ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα, εργατικό ή μη.

β) Κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε, νομιμοποιήθηκε, αναγνωρίσθηκε ή υιοθετήθηκε τέκνο. γ) Η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου τελούσε σε κατάσταση εγκυμοσύνης, η οποία δεν διεκόπη και γεννήθηκε ζων τέκνο. Β. Αν ο θανών ελάμβανε κατά την τέλεση του γάμου σύνταξη αναπηρίας ή γήρατος, ο δε θάνατος επήλθε πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την τέλεση του γάμου εκτός και εάν στην περίπτωση αυτή συντρέχει ένας από τους ανωτέρω με στοιχεία β' και γ' αναφερόμενους λόγους.

2. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται τόσο για τους έως 31.12.1992 ασφαλισμένους όσο και για τους μετά την 1.1.1993 ασφαλισμένους σε οποιονδήποτε φορέα ασφάλισης ή το Δημόσιο. Κάθε διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά το ανωτέρω θέμα καταργείται. Διατάξεις που θέτουν πρόσθετους περιορισμούς στη λήψη σύνταξης από τον επιζώντα σύζυγο, καθώς και οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, που προβλέπουν τη χορήγηση της σύνταξης στον επιζώντα σύζυγο ανεξάρτητα από τη διάρκεια του έγγαμου βίου, εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 13 - Ειδικοί όροι συνταξιοδότησης επιζώντων συζύγων

1. Το άρθρο 62 του ν. 2676/1999 (ΦΕΚ 1 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 3385/2005 (ΦΕΚ 210 Α'), αντικαθίσταται.

«1. α. Σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου ασφαλιστικού οργανισμού κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, στον επιζώντα των συζύγων, που θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω θανάτου σύμφωνα με τις γενικές ή καταστατικές διατάξεις του κάθε οργανισμού, καταβάλλεται η σύνταξη για μία τριετία από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα. β. Μετά την πάροδο της τριετίας, σε περίπτωση που ο επιζών των συζύγων εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή, η σύνταξη περιορίζεται στο 50% της σύνταξης λόγω θανάτου έως τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του. Μετά τη συμπλήρωση του ορίου αυτού ο επιζών σύζυγος λαμβάνει το 70% της σύνταξης αυτής. γ. Εάν ο επιζών των συζύγων, κατά την ημερομηνία θανάτου, είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά σε ποσοστό 67% και άνω, λαμβάνει ολόκληρη τη σύνταξη, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η αναπηρία του, ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων. δ. Στην περίπτωση που ο επιζών των συζύγων λαμβάνει και σύνταξη από ίδιο δικαίωμα ή περισσότερες της μίας συντάξεις λόγω θανάτου, κύριες ή επικουρικές, ο περιορισμός του ποσού της σύνταξης που προβλέπεται στην παράγραφο αυτή γίνεται σε μία από τις κύριες, καθώς και μία από τις επικουρικές συντάξεις της επιλογής του, μη εφαρμοζομένων των διατάξεων της περίπτωσης δ' της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν. 825/1978 (ΦΕΚ 189 Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά.

2. Εάν ο θανών καταλείπει τέκνα ανάπηρα ή ανήλικα ή σπουδάζοντα σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και έως του 24ου έτους της ηλικίας τους, που δικαιούνται σύνταξη σύμφωνα με τις γενικές ή καταστατικές διατάξεις των φορέων που χορηγούν τη σύνταξη θανάτου, το υπόλοιπο της σύνταξης του επιζώντα των συζύγων, σε περίπτωση που καταβάλλεται μειωμένη, επιμερίζεται στα τέκνα σε ίσα μέρη. Ο κατά τα ανωτέρω

επιμερισμός χωρεί και στην περίπτωση που η σύνταξη του επιζώντα, που καταβάλλεται από τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, αναστέλλεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ν. 1379/1983 (ΦΕΚ 101 Α'), όπως κάθε φορά ισχύουν ή μειώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/ 1998 (ΦΕΚ 57 Α'), όπως ισχύουν.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου του ΟΓΑ, ο οποίος λαμβάνει σύνταξη με βάση τις διατάξεις του ν. 4169/1961 (ΦΕΚ 81 Α'), του ν.δ. 4575/ 1966 (ΦΕΚ 227 Α'), του ν.δ. 1390/1973 (ΦΕΚ 103 Α'), του ν. 1745/1987 (ΦΕΚ 234 Α') και του ν. 2458/1997 (ΦΕΚ 15 Α'), καθώς και στην περίπτωση που ο επιζών σύζυγος είναι ασφαλισμένος ή συνταξιούχος του ΟΓΑ και λαμβάνει σύνταξη σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις.»

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν ανάλογη εφαρμογή και στους επιζώντες συζύγους, στους συνταξιούχους λόγω θανάτου του Δημοσίου, με εξαίρεση όσους λαμβάνουν και εξ ιδίου δικαιώματος σύνταξη από το Δημόσιο, ή πολεμική σύνταξη γενικά ή σύνταξη με βάση τις διατάξεις των νόμων 1897/1990 (ΦΕΚ 120 Α') και 1977/1991 (ΦΕΚ 185 Α'), καθώς και για όσους υπάγονται στις διατάξεις της παραγράφου14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (ΦΕΚ 57 Α').

3. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επέρχεται μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου.

4. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 έχουν εφαρμογή και στους Φορείς και τομείς επικουρικής ασφάλισης, οι ασφαλισμένοι των οποίων συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο ή από φορέα κύριας ασφάλισης με καθεστώς εξομοιούμενο με αυτό του Δημοσίου.

5. Διατάξεις που ρυθμίζουν το θέμα αυτό διαφορετικά καταργούνται.

Χήρα, σύζυγος, ορφανά – δημόσια ταμεία

Προεδρικό Διάταγμα 169/2007 (ΦΕΚ Α 153/03-07-2000) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων»

Άρθρο 5 Χήρα σύζυγος και ορφανά

Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν:

α) Η χήρα του υπαλλήλου, από αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2, ο οποίος είχε αποκτήσει δικαίωμα σε σύνταξη ή που πέθανε στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση πενταετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας ή που πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περίπτ. στ` της παρ. 1 του άρθρου 1 ή που δολοφονήθηκε από τρομοκράτες ή άλλα άτομα λόγω της υπαλληλικής του ιδιότητας ή της ενάσκησης των καθηκόντων του. (Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α΄ εδάφιο πρώτο Α.Ν. 1854/51, όπως τροπ. με το Ν.Δ. 208/74 και αντικ. με το άρθρ. 15 παρ. 1 του ν. 1202/81 σε συνδ. με το άρθρ. 3 παρ.8 ν. 2227/94)

Η χήρα δικαιούται σύνταξη αν από το γάμο έχει συμπληρωθεί ενός έτους πραγματική συντάξιμη υπηρεσία του συζύγου της ή αν ο γάμος έχει τελεσθεί δύο τουλάχιστον πλήρη έτη πριν από το θάνατο του.

Αν ο γάμος της χήρας λυθεί με διαζύγιο και τελεσθεί νέος γάμος της με το ίδιο πρόσωπο, για τη συμπλήρωση των παραπάνω χρονικών προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη και ο πρώτος γάμος. Αν όμως γεννήθηκε παιδί η χήρα δικαιούται σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όροι αυτοί. (Αρθρ. 5 παρ. 1 περ.α΄ εδάφιο δεύτ. Α.Ν. 1854/51, όπως τροπ. με αρθρ.2 παρ. 1 Ν. 955/79 και αντικ. με άρθρ. 15 Ν. 1694/87)

Η χήρα δικαιούται επίσης σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όροι αυτοί στην περίπτωση δ` της παρ. 1 του άρθρου 1 του Κώδικα αυτού, αν ο γάμος τελέσθηκε πριν από την απομάκρυνση του συζύγου της από την υπηρεσία, στις περιπτώσεις γ` και στ` της ίδιας παραγράφου, καθώς και στην περίπτωση θανάτου του υπαλλήλου στην υπηρεσία, αν ο γάμος τελέσθηκε πριν από το τραύμα ή ατύχημα ή την αναμφισβήτητη εκδήλωση της νόσου, από τα οποία επήλθε η ανικανότητα ή ο θάνατος του υπαλλήλου. Ο χρόνος εκδήλωσης της νόσου βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής (Άρθρο 5 παρ. 1 περ. α΄ εδάφιο τρίτο. Α.Ν. 1854/51).

β) Τα παιδιά του υπαλλήλου που πέθανε έχοντας τις παραπάνω προϋποθέσεις, καθώς και του συνταξιούχου είτε αυτά γεννήθηκαν σε γάμο των γονέων τους είτε νομιμοποιήθηκαν είτε είναι θετά είτε αναγνωρίσθηκαν είτε γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους από μητέρα υπάλληλο ή συνταξιούχο από δική της υπηρεσία, τα μεν κορίτσια αν είναι άγαμα, τα δε αγόρια μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους εφόσον είναι άγαμα ή και μετά τη συμπλήρωση του 18ου έτους, εφόσον είναι άγαμα και ανίκανα για εργασία κατά ποσοστό 50% και άνω.

Η ανικανότητα τους στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του υπαλλήλου ή συνταξιούχου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής. Αν η ανικανότητα των ενήλικων αγοριών επέλθει μετά το θάνατο του υπαλλήλου ή του συνταξιούχου το ανίκανο αγόρι δικαιούται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο, αν δεν παίρνει ή δε δικαιούται να πάρει σύνταξη από οποιονδήποτε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης ή το μηνιαίο εισόδημα του δεν υπερβαίνει το κάθε φορά κατώτατο όριο σύνταξης που καταβάλλει το Δημόσιο.

Η ανικανότητα μπορεί να βεβαιωθεί και όταν ζει ο γονέας τους από τον οποίο έλκουν το δικαίωμα, η γνωμάτευση όμως αυτή θα ληφθεί υπόψη από τα δικαιοδοτούντα για τις συντάξεις όργανα κατά την κρίση του δικαιώματος σε σύνταξη των ενήλικων αγοριών.

Τα θετά παιδιά δικαιούνται σύνταξη, εφόσον κατά το χρόνο της δημοσίευσης της

απόφασης υιοθεσίας δεν είχαν υπερβεί το 18ο έτος της ηλικίας τους. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει:

αα) Για παιδιά στρατιωτικών οι οποίοι σκοτώθηκαν ή πέθαναν από πολεμικά γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους στην ημεδαπή ή στην αλλοδαπή και τα οποία υιοθετήθηκαν μετά το θάνατο του πατέρα τους, αν μεν είναι κορίτσια, εφόσον κατά το χρόνο της υιοθεσίας ήταν άγαμα, αν δε είναι αγόρια, εφόσον κατά το χρόνο της υιοθεσίας ήταν άγαμα και ανήλικα. Για την ενηλικίωση εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 53.

ββ) Για θετά παιδιά που είτε υιοθετήθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του Ν.Δ. 149/1973 και δε λαμβάνουν ούτε δικαιούνται να λάβουν σύνταξη από οποιονδήποτε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης είτε είναι ανίκανα για την άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος (Άρθρο 5 παρ. 1 περ β΄ Α.Ν. 1854/51, όπως αντικ. με άρθρ. 1 παρ. 1 Ν.Δ. 149/73, 3 Ν.955/79,2 παρ. 1 και 3 Ν.Δ. 143/73, 3 Ν.Δ. 149/73, 4 παρ. 1 Ν. 955/79, 1 παρ. 2 Ν. 1813/88 και 2 παρ. 3 Ν.2703/99 σε συνδυασμ. με άρθρ. 20 παρ. 1 τελ. εδάφ. Ν.2084/92, όπως τροπ. με το άρθρο 3, παρ. 2, Ν. 3408/05)

"γ) Η διαζευγμένη θυγατέρα εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις: (Άρθρον 1 Ν.Δ. 666/70, όπως αντικ. με την παρ. 1 του άρθρ. 9 του Ν. 1654/86)"

αα) Ο γάμος να λύθηκε με κοινή υπαιτιότητα ή με υπαιτιότητα του συζύγου ή από λόγο που δεν αφορά αποκλειστικά το πρόσωπο της ή με συναινετικό διαζύγιο ή να συντρέχει περίπτωση βίαιης διακοπής (σημ. ορθότερα "κατάργησης" προβλ. αρθρ. 604 εδ. 1 Κ.Πολ.Δικ.) της δίκης λόγω θανάτου του συζύγου.

ββ) Να μην έχει μηνιαίο εισόδημα από το Δημόσιο ή το Δημόσιο Τομέα μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά. Επίσης να μην έχει κάθε φορά φορολογητέο εισόδημα από οποιαδήποτε άλλη πηγή μεγαλύτερο από το παραπάνω καθοριζόμενο κατώτατο όριο.

γγ) Να μην παίρνει άλλη σύνταξη και να μην έχει ασφαλισθεί για σύνταξη σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης.

δδ) Κατά την 31 Δεκεμβρίου 1986 να έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας της.

Με την παρ.1δ άρθρου 14 Ν.3863/2010,ΦΕΚ Α 115/15.7.2010, οι διατάξεις της περίπτωσης γ` της παραγράφου 1 καταργούνται για τα αναφερόμενα πρόσωπα των οποίων το δικαίωμα γεννήθηκε μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του εν λόγω νόμου

…

Χήρα, σύζυγος, ορφανά – ένοπλες δυνάμεις

Προεδρικό Διάταγμα 169/2007 (ΦΕΚ Α 153/03-07-2000) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων»

Άρθρο 31 Χήρα σύζυγος και ορφανά

1. Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν: (Άρθρο 31 Α.Ν.1854/51.)

α) Η χήρα κάποιου απ` αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 26 ως 29, ο οποίος πέθανε μετά την απόκτηση δικαιώματος σε σύνταξη, ή η χήρα κάποιου απ` αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 26 παρ. 1 και 27, ο οποίος πέθανε μετά τη συμπλήρωση πενταετούς τουλάχιστον πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, ή η χήρα κάποιου από τους αναφερόμενους στα άρθρα 26 ως 28, ο οποίος πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περίπτ. ε` της παρ. 1 του άρθρου 26, ή η χήρα αυτού που πέθανε με τους όρους του άρθρου 29, καθώς και η χήρα του στρατιωτικού, ο οποίος δολοφονήθηκε από τρομοκράτες ή άλλα άτομα λόγω της στρατιωτικής του ιδιότητας ή της ενάσκησης των καθηκόντων του.

Όπως αντικ. με το άρθρ. 15 παρ. 2 Ν. 1202/81 σε συνδ. με άρθ. 3 παρ. 8 Ν.2227/94)

Η χήρα δικαιούται σύνταξη αν από το γάμο έχει συμπληρωθεί ενός έτους πραγματική συντάξιμη υπηρεσία του συζύγου της ή αν ο γάμος έχει τελεσθεί δύο τουλάχιστον πλήρη έτη πριν από το θάνατο του.

Όπως τροποποιήθηκε με άρθρο 2 παρ. 1 Α.Ν.955/79 και αντικ. με άρθ.15 Ν.1694/87.)

Αν ο γάμος της χήρας λυθεί με διαζύγιο και τελεσθεί νέος γάμος της με το ίδιο πρόσωπο για τη συμπλήρωση των παραπάνω χρονικών προϋποθέσεων λαμβάνεται υπόψη και ο πρώτος γάμος. Αν όμως γεννήθηκε παιδί η χήρα δικαιούται σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όροι αυτοί.

Η χήρα δικαιούται επίσης σύνταξη και χωρίς να συντρέχουν οι όρο αυτοί στην περίπτωση των εδαφίων πρώτου και δεύτερου της περίπτ. γ` της παρ. 1 του άρθρου 26, αν ο γάμος τελέσθηκε πριν από την απομάκρυνση του συζύγου της από την υπηρεσία, και στις περιπτώσεις δ` και ε` της ίδιας παραγράφου ή στην περίπτωση" θανάτου στην υπηρεσία ή με τους όρους του άρθρου 29 αν ο γάμος τελέσθηκε πριν από το τραύμα ή ατύχημα ή την αναμφισβήτητη εκδήλωση της νόσου από τα οποία επήλθε η ανικανότητα ή c θάνατος του συζύγου της. Ο χρόνος εκδήλωσης της νόσοι βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

β) Τα παιδιά του υπαλλήλου που πέθανε έχοντας τις παραπάνω προϋποθέσεις, καθώς και του συνταξιούχου είτε αυτά γεννήθηκαν σε γάμο των γονέων τους είτε νομιμοποιήθηκαν είτε είναι θετά είτε αναγνωρίσθηκαν είτε γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους από μητέρα υπάλληλο ή συνταξιούχο από δική της υπηρεσία, τα μεν κορίτσια αν είναι άγαμα, τα δε αγόρια μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους εφόσον είναι άγαμα ή και μετά π συμπλήρωση του 18ου έτους, εφόσον είναι άγαμα και ανίκανα γιε εργασία κατά ποσοστό 50% και άνω. Η ανικανότητα τους στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του υπαλλήλου ή συνταξιούχου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής. Αν η ανικανότητα των ενήλικων αγοριών επήλθε μετά το θάνατο του υπαλλήλου ή του συνταξιούχου το ανίκανο αγόρι δικαιούται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο, αν δεν παίρνει ή δε δικαιούται να πάρει σύνταξη από οποιονδήποτε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης ή το μηνιαίο εισόδημα του δεν υπερβαίνει το κάθε φορά κατώτατο όριο σύνταξης που καταβάλλει το Δημόσιο.

Η ανικανότητα μπορεί να βεβαιωθεί και όταν ζει ο γονέας τους από τον οποίο έλκουν το δικαίωμα, η γνωμάτευση όμως αυτή θα ληφθεί υπόψη από τα δικαιοδοτούντα για τις συντάξεις όργανα κατά την κρίση του δικαιώματος σε σύνταξη των ενήλικων αγοριών.

Τα θετά παιδιά δικαιούνται σύνταξη εφόσον κατά το χρόνο της δημοσίευσης της απόφασης υιοθεσίας δεν είχαν υπερβεί το 18ο έτος της ηλικίας τους. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει:

αα) Για παιδιά στρατιωτικών οι οποίοι σκοτώθηκαν ή πέθαναν από πολεμικά γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους στην ημεδαπή ή αλλοδαπή και τα οποία υιοθετήθηκαν μετά το θάνατο του πατέρα τους, αν μεν είναι κορίτσια εφόσον κατά το χρόνο της υιοθεσίας ήταν άγαμα, αν δε είναι αγόρια εφόσον κατά το χρόνο της υιοθεσίας ήταν άγαμα και ανήλικα. Για την ενηλικίωση εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 53.

ββ) Για θετά παιδιά που είτε υιοθετήθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του Ν.Δ.

149/1973 και δεν λαμβάνουν ούτε δικαιούνται να λάβουν σύνταξη από οποιονδήποτε άλλον ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης είτε είναι ανίκανα για την άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος.

γ) Η διαζευγμένη θυγατέρα εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις:

αα) Ο γάμος να λύθηκε με κοινή υπαιτιότητα ή με υπαιτιότητα του συζύγου ή από λόγο που δεν αφορά αποκλειστικά το πρόσωπό της ή με συναινετικό διαζύγιο ή να συντρέχει περίπτωση βίαιης διακοπής της δίκης λόγω θανάτου του συζύγου.

ββ) Να μην έχει μηνιαίο εισόδημα από το Δημόσιο ή το δημόσιο τομέα μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

Επίσης, να μην έχει κάθε φορά φορολογητέο εισόδημα από οποιαδήποτε άλλη πηγή μεγαλύτερο από το παραπάνω καθοριζόμενο κατώτατο όριο.

γγ) Να μην παίρνει άλλη σύνταξη και να μην έχει ασφαλιστεί για σύνταξη σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης.

δδ) Κατά την 31η Δεκεμβρίου 1986 να έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας της.

δ) Τα άγαμα αγόρια που φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές της χώρας ή σε ισότιμες με αυτές του εξωτερικού ή σε δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) της χώρας δικαιούνται σύνταξη μέχρι να τελειώσουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τα έτη φοίτησης που προβλέπει ο οργανισμός της κάθε σχολής ή του κάθε Ι.Ε.Κ. κατά περίπτωση και για ένα ακόμη έτος εφόσον συνεχίζεται η φοίτηση και πάντως όχι πέρα από τη

συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους για όσα φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές και του 22ου έτους της ηλικίας τους για όσα φοιτούν σε Ι.Ε.Κ.

Η σύνταξη στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται εφόσον προσκομίζεται κάθε χρόνο πιστοποιητικό φοίτησης - προόδου της οικείας σχολής, από το οποίο να αποδεικνύεται η κανονική φοίτηση του σπουδαστή, καθώς και υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 ότι είναι άγαμος και δεν παίρνει σύνταξη από άλλο φορέα.

2. Στη σύνταξη της χήρας συζύγου και των τέκνων συμμετέχει η χήρα μητέρα ή η φυσική μητέρα εφόσον παραμένει άγαμη.

Στη σύνταξη της χήρας συζύγου χωρίς τέκνα συμμετέχει και ο πατέρας και αν αυτός δεν υπάρχει ή έχει πεθάνει, η χήρα μητέρα και οι άγαμες αδελφές αυτού που πέθανε.

Τα πρόσωπα της πατρικής οικογένειας έχουν το δικαίωμα της παραπάνω συμμετοχής μόνο εφόσον είναι άπορα και συντηρούνταν κυρίως από το στρατιωτικό που πέθανε.

Το παραπάνω δικαίωμα του πατέρα, της μητέρας και των άγαμων αδελφών αναγνωρίζεται με αίτησή τους και παραμένει ακόμη και όταν η χήρα σύζυγος και τα τέκνα παύουν να υπάρχουν ή απωλέσουν με οποιονδήποτε τρόπο το δικαίωμα σε σύνταξη, καθώς και όταν δε συντρέχουν για τα πρόσωπα αυτά οι όροι θεμελίωσης δικαιώματος σε σύνταξη.

Τα πρόσωπα της πατρικής οικογένειας, για τα οποία έχει αναγνωρισθεί δικαίωμα συμμετοχής σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, μπορούν σε κάθε περίπτωση να παραιτηθούν από το δικαίωμα οπότε η σύνταξη καταβάλλεται αμείωτη στη χήρα σύζυγο και τα τέκνα.

Η παραίτηση αυτή δεν μπορεί να ανακληθεί από αυτόν που παραιτήθηκε, ο οποίος χάνει ανέκκλητα το δικαίωμα σε συμμετοχή, χωρίς να βλάπτονται τα δικαιώματα εκείνων που είναι διάδοχοι στο δικαίωμα συμμετοχής.

3. Ο σύζυγος γυναίκας η οποία ανήκει στο προσωπικό του στρατεύματος, καθώς και των γυναικών που εξομοιώνονται με αυτή, που ζει μετά το θάνατό της, δικαιούται σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της περίπτ. α της παρ. 1 αυτού του άρθρου αν κατά το χρόνο θανάτου της συζύγου του ήταν άπορος και ανίκανος για άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος σε ποσοστό μεγαλύτερο του 65%. Η τέτοια ανικανότητα αποδεικνύεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ, Επιτροπής.

Όπου σ' αυτόν τον Κώδικα αναγράφεται η λέξη "χήρα" για την απόκτηση ή απώλεια ή αναστολή του δικαιώματος σύνταξης ή τον υπολογισμό της εννοείται και ο χήρος που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο.

4. Οι οικογένειες των στρατιωτικών γενικά των Ενόπλων Δυνάμεων και των οργάνων των Σωμάτων Ασφαλείας, Λιμενικού και Πυροσβεστικού Σώματος, που σκοτώθηκαν ή πέθαναν κατά την εκτέλεση σε καιρό ειρήνης διατεταγμένης στρατιωτικής υπηρεσίας και πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της, δικαιούνται τη σύνταξη που προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τις πολεμικές συντάξεις μειωμένη κατά 15%.

Οι διατάξεις του άρθρου 51 αυτού του Κώδικα εφαρμόζονται και στην παραπάνω περίπτωση.

5. Οι θυγατέρες και οι άπορες άγαμες αδελφές, που έχουν το συνταξιοδοτικό του δικαίωμα από γονείς ή αδέλφια που κατατάχθηκαν στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 και μετά, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αποκτούν το δικαίωμα αυτό και τα αγόρια.

6. Στις άγαμες θυγατέρες, εκτός από τις ανίκανες σε ποσοστό 67% και μεγαλύτερο, μετά την ενηλικίωσή τους ή το τέλος των σπουδών τους η σύνταξή τους καταβάλλεται ολόκληρη μεν αν το συνολικό, εκτός από την κύρια και επικουρική σύνταξη, μηνιαίο πραγματικό

ακαθάριστο εισόδημά τους, όπως αυτό προκύπτει από τη φορολογική τους δήλωση του προηγούμενου έτους, δεν υπερβαίνει το 40πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά, περιορίζεται δε κατά το ένα τρίτο (1/3) του ποσού της, αν το εισόδημα αυτό υπερβαίνει το 40πλάσιο όχι όμως και το 60πλάσιο, και κατά το ένα δεύτερο (1/2) αυτής εφόσον υπερβαίνει το 60πλάσιο.

Όπως το πρώτο εδάφιο της περ. β της παρ. 1 αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3408/2005 (Α΄ 272/4.11.2005).

…

Χήρα σύζυγος υπαλλήλου ή στρατιωτικού

Νόμος 3620/2007 (ΦΕΚ Α 276/11-12-2007) «Αύξηση συντάξεων του Δημοσίου από το έτος 2007 και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 4 - Τροποποίηση διατάξεων του Κ.Π.Σ.Σ.

8. Δεν καταβάλλεται επίσης η σύνταξη αν ο συνταξιούχος διατελεί σε θέση εκτός από αυτές που αναφέρονται στην παρ. 1 αυτού του άρθρου εφόσον η υπηρεσία στη θέση αυτή παρέχει καταρχήν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο ή οπωσδήποτε λαμβάνεται υπόψη για τον κανονισμό ή την αύξηση σύνταξης που καταβάλλεται από το Δημόσιο Ταμείο).

9. Στο τέλος της παραγράφου 9 του άρθρου 58 του Κ.Π.Σ.Σ. προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Επιτρέπεται η σύγχρονη καταβολή μέχρι δύο το πολύ συντάξεων ή σύνταξης και αποδοχών για τη θέση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο στους συνταξιούχους που παίρνουν πολεμική ή προσωπική σύνταξη, με τους οποίους εξομοιώνονται και οι πολιτικοί υπάλληλοι και στρατιωτικοί που τραυματίζονται σε υπηρεσία που συνεπάγεται επαυξημένο κίνδυνο ή από απρόοπτο συμβάν, καθώς και οι οικογένειες αυτών που σκοτώνονται. Το ίδιο ισχύει και όταν απονεμήθηκε η σύνταξη στη χήρα σύζυγο και τα τέκνα του υπαλλήλου ή στρατιωτικού που σκοτώθηκε ή πέθανε από τραύματα εκτελώντας διατεταγμένη υπηρεσία».

Άγαμες θυγατέρες

Προεδρικό Διάταγμα 169/2007 (ΦΕΚ Α 153/03-07-2000) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων»

Άρθρο 5

…

4.α. Οι άγαμες θυγατέρες και οι άπορες άγαμες αδελφές αποκτούν δικαίωμα σύνταξης με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αποκτούν το δικαίωμα αυτό οι άγαμοι γιοί ή αδελφοί, αντίστοιχα."

β. Κατ` εξαίρεση οι ενήλικες άγαμες θυγατέρες που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης και έλκουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από γονείς που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982 δικαιούνται σύνταξης εφόσον συντρέχουν αθροιστικά, οι εξής προϋποθέσεις:

αα) Να μην έχουν μηνιαίο εισόδημα από το Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.

ββ) Να μην έχουν φορολογητέο εισόδημα από οποιαδήποτε άλλη πηγή μεγαλύτερο από το παραπάνω καθοριζόμενο κατώτατο όριο αναγόμενο σε ετήσια βάση.

γγ) Να μην λαμβάνουν άλλη σύνταξη και να μην έχουν ασφαλισθεί για σύνταξη σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης, για χρόνο με βάση τον οποίο προσδοκούν να θεμελιώσουν δικαίωμα ανταποδοτικής σύνταξης από τον φορέα αυτόν.

δδ) Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2010 να έχουν συμπληρώσει το πεντηκοστό (50ό) έτος της ηλικίας τους.

Η σύνταξη των προσώπων της περίπτωσης αυτής, δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του κατώτατου ορίου σύνταξης του Δημοσίου όπως αυτό ισχύει κάθε φορά."

Η παρ.4 παρατίθεται όπως είχε αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 παρ.1α του Ν. 3865/2010 (ΦΕΚ 120 Α΄/21.7.2010)

5. Στις άγαμες ή διαζευγμένες θυγατέρες, εκτός από τις ανίκανες με ποσοστό 67% και άνω, μετά την ενηλικίωση τους ή το τέλος των σπουδών τους η σύνταξη τους καταβάλλεται ολόκληρη μεν αν το συνολικό, εκτός από την κύρια και επικουρική σύνταξη, μηνιαίο πραγματικό ακαθάριστο εισόδημα τους, όπως αυτό προκύπτει από τη φορολογική τους δήλωση του προηγούμενου οικονομικού έτους, δεν υπερβαίνει το 30πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά το έτος που αποκτήθηκαν τα εισοδήματα, περιορίζεται δε κατά το ένα τρίτο (1/3) του ποσού της, αν το εισόδημα αυτό υπερβαίνει το 30πλάσιο όχι όμως και το 40πλάσιο, κατά το ένα δεύτερο (1/2) αυτής εφόσον υπερβαίνει το 40πλάσιο, όχι όμως και το 50πλάσιο και κατά τα τρία τέταρτα (3/4) αυτής εφόσον υπερβαίνει το 50πλάσιο όχι όμως και το 60πλάσιο, μετά την υπέρβαση του οποίου η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται."

Η παρ.5, παρατίθεται όπως αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2α άρθρου 9 Ν.3865/2010,ΦΕΚ Α΄ 120/21.07.2010.

6 Οι άγαμες θυγατέρες των οποίων η σύνταξη περιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δύνανται να ζητήσουν με αίτηση τους, από την αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, την αναστολή καταβολής του μεριδίου της σύνταξης τους, στην περίπτωση δε αυτή η σύνταξη των λοιπών συνδικαιούχων προσώπων ανακαθορίζεται, σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά κατηγορία συνταξιούχων διατάξεις σαν να μην υπάρχουν στη σύνταξη τα πρόσωπα που αναστέλλουν το μερίδιο τους."

Η παράγραφος 6 προστέθηκε με την παρ.2 άρθρ.4 Ν.3620/2007,ΦΕΚ Α 276/11.12.2007.

Πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη για άγαμες ή διαζευγμένες θυγατέρες

Νόμος 4002/ 2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011) «Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης»

Άρθρο 2 - Λοιπές συνταξιοδοτικές διατάξεις

9. Οι άγαμες ή διαζευγμένες θυγατέρες των οποίων η καταβολή της σύνταξης αναστέλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 5 ή της παρ. 6 του άρθρου 31 του π.δ. 169/2007, κατά περίπτωση, υπάγονται στο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης των ασφαλισμένων του Δημοσίου, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν δικαίωμα υγειονομικής περίθαλψης από άλλο φορέα. Στην περίπτωση αυτή οι αναλογούσες κρατήσεις για υγειονομική περίθαλψη υπολογίζονται επί του ποσού της σύνταξης που θα τους καταβάλλονταν, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά και καταβάλλονται στον οικείο φορέα

από τις ίδιες, μετά από αίτησή τους, που υποβάλλεται κατά το μήνα Ιανουάριο κάθε έτους. Κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων αυτών, η εν λόγω αίτηση υποβάλλεται εντός δύο μηνών από την ημερομηνία ισχύος του νόμου αυτού και οι αναλογούσες εισφορές υπολογίζονται από την ημερομηνία υποβολής της και μετά.

Συνδεδεμένη διάταξη

ΑΠ.ΥΦ. 132//2010: Περί συνταξιοδοτήσεως αγάμων ή διαζευγμένων θυγατέρων βάσει ά.9 Ν.3865/2010

ΥΠΟΙΚ 132438/0092/15-10-10

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 9 του ν. 3865/2010 , που αφορά τη

συνταξιοδότηση των άγαμων ή διαζευγμένων θυγατέρων.

1. ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΓΑΜΩΝ Ή ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ.

Με τις διατάξεις της του άρθρου 9 του ν. 3865/2010 επέρχονται μεταβολές στο καθεστώς συνταξιοδότησης των ενήλικων άγαμων ή διαζευγμένων θυγατέρων που έλκουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από γονείς που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο μέχρι 31-12-1982. Οι άγαμες θυγατέρες που έλκουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από γονείς που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο από 1-1-1983 και μετά, ήδη με τις διατάξεις του ν. 1902/1990 έχουν εξομοιωθεί ως προς τη συνταξιοδότησή τους με τους άγαμους υιούς.

Ειδικότερα:

α) Καταργείται το δικαίωμα συνταξιοδότησης των διαζευγμένων θυγατέρων.

β) Οι άγαμες θυγατέρες συνταξιοδοτούνται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν για τους άγαμους γιούς. Δηλαδή δικαιούνται σύνταξης εφόσον είναι ανίκανες ή ανήλικες, μετά δε την ενηλικίωσή τους, εφόσον σπουδάζουν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές ή σε δημόσια ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) μέχρι να τελειώσουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τα έτη φοίτησης που προβλέπει ο Οργανισμός της κάθε Σχολής και για ένα ακόμη έτος και πάντως όχι πέραν του 24ου έτους της ηλικίας τους.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος του δικαιοπαρόχου (γέννηση δικαιώματος) επέρχεται από 21-7-2010 (ημερομηνία δημοσίευσης του ν.3865/2010)και μετά και αφορούν όλες τις συντάξεις του Δημοσίου (πολιτικές, στρατιωτικές, πολεμικές, συντάξεις Ο.Σ.Ε. κλπ).

2. ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ.

Με τις ίδιες διατάξεις εξαιρούνται από την κατάργηση του δικαιώματος συνταξιοδότησης όσες από τις ενήλικες άγαμες θυγατέρες έλκουν το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα από γονείς που προσλήφθηκαν στο Δημόσιο μέχρι 31-12-1982, για τις οποίες όμως θεσπίστηκαν αυστηρές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και συγκεκριμένα:

α) Να έχουν συμπληρώσει το 50ό έτος της ηλικίας τους την 31-12-2010, δηλαδή να έχουν γεννηθεί μέχρι και το έτος 1960

β) Να μην έχουν μηνιαίο εισόδημα από το Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά. (σήμερα ανέρχεται στο ποσό των 364,45€ μηνιαίως)

γ) Να μην έχουν φορολογητέο εισόδημα από οποιαδήποτε άλλη πηγή μεγαλύτερο από το παραπάνω καθοριζόμενο κατώτατο όριο αναγόμενο σε ετήσια βάση.

δ) Να μη λαμβάνουν άλλη σύνταξη και να μην έχουν ασφαλισθεί για σύνταξη σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης, για χρόνο με βάση τον οποίο, σε

συνδυασμό και με την ηλικία τους, προσδοκούν να θεμελιώσουν δικαίωμα ανταποδοτικής σύνταξης από το φορέα αυτό, και

ε) Η σύνταξη των προσώπων της περίπτωσης αυτής, δε μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο του κατώτατου ορίου σύνταξης του Δημοσίου όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.(σήμερα ανέρχεται στο ποσό των 728,90€ μηνιαίως). Το όριο αυτό ισχύει και για τον προσδιορισμό του ποσού του μεριδίου σύνταξης της θυγατέρας στην περίπτωση που στην κατά μεταβίβαση σύνταξή της υπάρχουν συνδικαιούχα πρόσωπα (επιζών σύζυγος, άλλη θυγατέρα κλπ).

Τα ανωτέρω κριτήρια είναι παρεμφερή με αυτά που ίσχυαν μέχρι τη δημοσίευση του ν.3865/2010 , για την κρίση του δικαιώματος συνταξιοδότησης των διαζευγμένων θυγατέρων. Για το λόγο αυτό για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων θα υπάρξει ανάλογη αντιμετώπιση με αυτή που ίσχυε μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία για τη συνταξιοδότηση των διαζευγμένων θυγατέρων (σχετικές διατάξεις, νομολογία Ελεγκτικού Συνεδρίου κ.λ.π.).

3. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΑΜΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ

Α. Με τις διατάξεις της παρ. 2 επιβάλλονται αυστηρότεροι περιορισμοί στο ποσό των ήδη καταβαλλομένων συντάξεων γενικά (πολιτικές, στρατιωτικές, πολεμικές, συντάξεις Ο.Σ.Ε. κλπ.) στις ενήλικες άγαμες θυγατέρες, με εξαίρεση όσες σπουδάζουν και όχι πέραν του 24ου έτους της ηλικίας τους και τις ανίκανες με ποσοστό 67% και άνω.

Ειδικότερα η σύνταξη:

α) καταβάλλεται ολόκληρη αν το συνολικό, εκτός από την κύρια και επικουρική σύνταξη, μηνιαίο πραγματικό ακαθάριστο εισόδημά τους, όπως αυτό προκύπτει από τη φορολογική τους δήλωση του προηγούμενου οικονομικού έτους, αυτού κατά το οποίο διενεργείται ο έλεγχος δεν υπερβαίνει το 30πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά το έτος που αποκτήθηκαν τα εισοδήματα,

β) περιορίζεται κατά το ένα τρίτο (1/3) του ποσού της, εφόσον το εισόδημα αυτό υπερβαίνει το 30πλάσιο όχι όμως και το 40πλάσιο,

γ) περιορίζεται κατά το ένα δεύτερο (1/2) του ποσού της, εφόσον το εισόδημα αυτό υπερβαίνει το 40πλάσιο, όχι όμως και το 50πλάσιο

δ) περιορίζεται κατά τα τρία τέταρτα (3/4) του ποσού της, εφόσον το εισόδημα αυτό υπερβαίνει το 50πλάσιο όχι όμως και το 60πλάσιο,

ε) αναστέλλεται η καταβολή της εφόσον το εισόδημα αυτό υπερβαίνει 60πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

Στην έννοια του κατά τα ανωτέρω υπολογιζόμενου εισοδήματος δεν περιλαμβάνονται η σύνταξη που καταβάλλεται από το Δημόσιο και οι επικουρικές συντάξεις που απορρέουν από υπηρεσίες της κύριας αυτής σύνταξης.

Β. Επί συρροής δύο κατά μεταβίβαση συντάξεων από το Δημόσιο σε άγαμη θυγατέρα, για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Εάν το συνολικό εισόδημα, αφαιρουμένων των ποσών των δύο συντάξεων και των επικουρικών που απορρέουν από αυτές, υπερβαίνει το ανώτατο όριο εισοδήματος (60πλάσιο, σήμερα 22.550,41€), αναστέλλονται και οι δύο συντάξεις.

β) Εάν το συνολικό εισόδημα, αφαιρουμένων των ποσών των δύο συντάξεων και των επικουρικών που απορρέουν από αυτές, δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο εισοδήματος, ελέγχεται μόνο η μικρότερη σύνταξη, η οποία περιορίζεται ή αναστέλλεται, αναλόγως. Στην περίπτωση αυτή τα ποσά της μεγαλύτερης σύνταξης καθώς και των επικουρικών που

απορρέουν από αυτή, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του συνολικού εισοδήματος.

γ) Εάν το συνολικό εισόδημα προέρχεται μόνο από τα ποσά των δύο συντάξεων και των επικουρικών που απορρέουν από αυτές, ελέγχεται μόνο η μικρότερη σύνταξη, λαμβανομένου υπόψη ως εισοδήματος στην περίπτωση αυτή, των ποσών της μεγαλύτερης σύνταξης και των επικουρικών που απορρέουν από αυτή.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις (β) και (γ) η μεγαλύτερη σύνταξη καταβάλλεται στο ακέραιο χωρίς έλεγχο.

Εξυπακούεται ότι στην περίπτωση που η άγαμη θυγατέρα λαμβάνει δύο συντάξεις από το Δημόσιο, την πρώτη κατά μεταβίβαση και τη δεύτερη από ίδιο δικαίωμα ή ως μέλος πατρικής οικογένειας, το ποσό της δεύτερης σύνταξης καθώς και των τυχόν επικουρικών συντάξεων που απορρέουν από αυτή, λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του συνολικού εισοδήματος.

Στις περιπτώσεις που στη σύνταξη των ανωτέρω προσώπων συμμετέχουν και άλλα συνδικαιούχα πρόσωπα, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν.3620/2007 , με βάση τις οποίες παρέχεται η δυνατότητα στη θυγατέρα της οποίας η σύνταξη περικόπτεται, να ζητήσει την αναστολή του μεριδίου της. Στην περίπτωση αυτή όπως και στις περιπτώσεις αναστολής της σύνταξης λόγω υπέρβασης του ανωτάτου ορίου εισοδήματος (σήμερα 22.550,41€), αναπροσαρμόζεται αναλόγως η σύνταξη του άλλου συνδικαιούχου μέλους, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την αναστολή της σύνταξης.

4. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΑΓΑΜΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ ΑΠΟ 21-7-2010.

ΠΟΣΟ ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΙΩΣΗΣ
έως 11.275,20	Αμείωτη
από 11.275,21 έως 15.033,60	Μείωση κατά 1/3
από 15.033,61 έως 18.792,00	Μείωση κατά 1/2
από 18.792,01 έως 22.550,40	Μείωση κατά 3/4
από 22.550,41 και άνω	Αναστολή σύνταξης

Τα ανωτέρω ποσά έχουν υπολογισθεί με βάση το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη έτους 2008 (31,32€), το οποίο θα ληφθεί υπόψη για τον έλεγχο των εισοδημάτων έτους 2008 που δηλώθηκαν το οικονομικό έτος 2009, προκειμένου να περιορισθεί η σύνταξη από 21-7-2010 και μετά.

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Α. Περιπτώσεις καταβολής μίας σύνταξης από το Δημόσιο.

1ο Εισόδημα έτους 2008 που δηλώθηκε το έτος 2009, αφαιρούμενου του ποσού της κατά μεταβίβαση σύνταξης του Δημοσίου και των ποσών των επικουρικών συντάξεων που απορρέουν από αυτή, 10.000€

Στην περίπτωση αυτή δεν θα υπάρξει μείωση της σύνταξης, αφού το ανωτέρω εισόδημα υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο 30πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη (11.275,20€)

2ο Εισόδημα έτους 2008 που δηλώθηκε το έτος 2009, αφαιρούμενου του ποσού της κατά μεταβίβαση σύνταξης του Δημοσίου και των ποσών των επικουρικών συντάξεων που απορρέουν από αυτή, 16.000€

Ποσό σύνταξης Δημοσίου 1.000€.

Στην περίπτωση αυτή η ανωτέρω σύνταξη θα περικοπεί κατά 1/2 και θα περιοριστεί στο ποσό των 500€.

3ο Εισόδημα έτους 2008 που δηλώθηκε το έτος 2009, αφαιρούμενου του ποσού της κατά μεταβίβαση σύνταξης του Δημοσίου και των ποσών των επικουρικών συντάξεων που απορρέουν από αυτή, 25.000€

Ποσό σύνταξης Δημοσίου 1.500€

Στην περίπτωση αυτή θα ανασταλεί η καταβολή της ανωτέρω σύνταξης.

Β. Περιπτώσεις καταβολής δύο κατά μεταβίβαση συντάξεων σε άγαμη θυγατέρα, από το Δημόσιο

1ο Εισόδημα έτους 2008 που δηλώθηκε το έτος 2009, αφαιρουμένων του συνολικού ποσού των δύο συντάξεων και των ποσών των επικουρικών που απορρέουν από αυτές, 31.000€

Στην περίπτωση αυτή και οι δύο συντάξεις θα ανασταλούν, αφού το εναπομείναν εισόδημα (31.000€), υπερβαίνει το ανώτατο όριο εισοδήματος (22.550,41€).

2ο Εισόδημα έτους 2008 που δηλώθηκε το έτος 2009, αφαιρουμένων του συνολικού ποσού των δύο συντάξεων και των ποσών των επικουρικών που απορρέουν από αυτές, 13.000€.

Μικρότερη σύνταξη και επικουρικά αυτής, σε ετήσια βάση, 12.500€.

Μεγαλύτερη σύνταξη και επικουρικά αυτής, σε ετήσια βάση, 17.000€.

Σύνολο εισοδήματος με βάση το οποίο θα ελεγχθεί η μικρότερη σύνταξη 30.000€ (13.000€+17.000€).

Στην περίπτωση αυτή η μικρότερη σύνταξη θα ανασταλεί.

3ο Εισόδημα έτους 2008 που δηλώθηκε το έτος 2009 29.500€, το οποίο προέρχεται από τα ποσά των δύο συντάξεων και των επικουρικών που απορρέουν από αυτές. Από το ποσό αυτό αφαιρείται το συνολικό ετήσιο ποσό της μικρότερης σύνταξης και των επικουρικών που απορρέουν από αυτή, το οποίο ανέρχεται σε 12.500€. Σύνολο εισοδήματος με βάση το οποίο θα ελεγχθεί η μικρότερη σύνταξη 17.000€ (29.500€ - 12.500€).

Μηνιαίο ποσό μικρότερης σύνταξης 750€. Το ποσό αυτό, σύμφωνα με τα ανωτέρω, θα περικοπεί κατά ½ και θα περιοριστεί στο ποσό των 375,00€.

4.10.3.4. Συντάξεις διαζευγμένων

Νόμος 4002/ 2011 (ΦΕΚ Α 180/22-08-2011) «Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης»

Άρθρο 3 Σύνταξη διαζευγμένων

1.Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3232/2004 (Α` 48) τροποποιείται ως εξής: "1. Ο/η διαζευγμένος/η, σε περίπτωση θανάτου του/της πρώην συζύγου δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου του/της πρώην συζύγου από το Δημόσιο, τους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και το ΝΑΤ εφόσον πληροί αθροιστικά τις εξής προϋποθέσεις:".

2.Το στοιχείο γ` της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3232/2004 (Α` 48) τροποποιείται ως εξής:" γ. Δέκα (10) έτη εγγάμου βίου μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση."

3.Το στοιχείο ε` της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3232/2004 (Α` 48) τροποποιείται ως εξής:" ε. Συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημα το οποίο να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού των εκάστοτε καταβαλλόμενων από τον Ο.Γ.Α. ετήσιων συντάξεων στους ανασφάλιστους υπερήλικες."

4. Η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του ν. 3232/2004 (Α` 48) τροποποιείται ως εξής: "2. Το ποσό κύριας και επικουρικής σύνταξης που δικαιούται ο/η διαζευγμένος/η καθορίζεται ως εξής: α. Σε περίπτωση θανάτου του/της πρώην συζύγου, εφόσον ο γάμος είχε διαρκέσει δέκα (10) έτη έως τη λύση του με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα επιμερίζεται κατά 75% στο χήρο ή χήρα και 25% στο/στη διαζευγμένο/η. Για κάθε έτος εγγάμου βίου πέραν του δεκάτου (10ου) και μέχρι το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος διάρκειας του γάμου, το ποσοστό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα μειώνεται κατά 1% στο χήρο ή χήρα και αυξάνεται αντίστοιχα κατά 1% στο/στη διαζευγμένο/η. Προκειμένου περί εγγάμου βίου που διήρκησε πλέον των τριάντα πέντε (35) ετών έως τη λύση του κατά τα ανωτέρω, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα επιμερίζεται κατά 50% στο χήρο ή χήρα και 50% στο/στη διαζευγμένο/η. Στις ανωτέρω περιπτώσεις εάν ο θανών ή η θανούσα δεν καταλείπει χήρα ή χήρο σύζυγο, ο διαζευγμένος ή η διαζευγμένη δικαιούται το αυτό σύμφωνα με τα ανωτέρω, κατά περίπτωση, ποσοστό της σύνταξης που θα εδικαιούτο ο χήρος ή η χήρα σύζυγος.

β. Σε περίπτωση περισσοτέρων του ενός δικαιούχων διαζευγμένων το αναλογούν για τον/την διαζευγμένο/η κατά τα ως άνω ποσοστά ποσό σύνταξης κύριας και επικουρικής επιμερίζεται εξίσου μεταξύ αυτών."

5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επέρχεται μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

Νόμος 3232/2004 (ΦΕΚ Α 48/12-02-2004) «Θέματα κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις».

Άρθρο 4

«1. Ο/η διαζευγμένος/η, σε περίπτωση θανάτου του/της πρώην συζύγου δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου του/της πρώην συζύγου από το Δημόσιο, τους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και το ΝΑΤ εφόσον πληροί αθροιστικά τις εξής προϋποθέσεις *(όπως το πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε με την παρ.1 του άρθρου 3 του Ν. 4002/2011):.*

α. Να έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας ή να είναι ανίκανος/η για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Η ανικανότητα στην περίπτωση αυτή κρίνεται κατά το χρόνο του θανάτου του/της πρώην συζύγου και βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

β. Ο/η πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλε διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με σύμβαση μεταξύ των πρώην συζύγων.

γ. Δέκα (10) έτη εγγάμου βίου μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση. (*Όπως το στοιχείο γ. αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 3 του Ν. 4002/2011)*

δ. Το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της εγγάμου συμβιώσεως υπαιτιότητα του αιτούντος τη σύνταξη.

ε. Συνολικό ετήσιο ατομικό φορολογητέο εισόδημα το οποίο να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού των εκάστοτε καταβαλλόμενων από τον Ο.Γ.Α. ετήσιων συντάξεων στους ανασφάλιστους υπερήλικες. *(όπως το στοιχείο ε. αντικατάσταθηκε με την παρ.3 του άρθρου 3 του Ν.4002/2011)*

στ. Να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος.

2. Το ποσό κύριας και επικουρικής σύνταξης που δικαιούται ο/η διαζευγμένος/η καθορίζεται ως εξής: α. Σε περίπτωση θανάτου του/της πρώην συζύγου, εφόσον ο γάμος είχε διαρκέσει δέκα (10) έτη έως τη λύση του με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα επιμερίζεται κατά 75% στο χήρο ή χήρα και 25% στο/στη διαζευγμένο/η. Για κάθε έτος εγγάμου βίου πέραν του δεκάτου (10ου) και μέχρι το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος διάρκειας του γάμου, το ποσοστό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα μειώνεται κατά 1% στο χήρο ή χήρα και αυξάνεται αντίστοιχα κατά 1% στο/στη διαζευγμένο/η. Προκειμένου περί εγγάμου βίου που διήρκησε πλέον των τριάντα πέντε (35) ετών έως τη λύση του κατά τα ανωτέρω, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος ή η χήρα επιμερίζεται κατά 50% στο χήρο ή χήρα και 50% στο/στη διαζευγμένο/η. Στις ανωτέρω περιπτώσεις εάν ο θανών ή η θανούσα δεν καταλείπει χήρα ή χήρο σύζυγο, ο διαζευγμένος ή η διαζευγμένη δικαιούται το αυτό σύμφωνα με τα ανωτέρω, κατά περίπτωση, ποσοστό της σύνταξης που θα εδικαιούτο ο χήρος ή η χήρα σύζυγος. β. Σε περίπτωση περισσοτέρων του ενός δικαιούχων διαζευγμένων το αναλογούν για τον/την διαζευγμένο/η κατά τα ως άνω ποσοστά ποσό σύνταξης κύριας και επικουρικής επιμερίζεται εξίσου μεταξύ αυτών.

Όπως η παρ.2 αντικαταστάθηκε με την παρ.4 του άρθρου 3 του Νόμου 4002/2011

3. Η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης και διακόπτεται σε περίπτωση τέλεσης νέου γάμου μετά τη συνταξιοδότηση.

4. Εάν η διάζευξη έλαβε χώρα πριν την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και ο ασφαλιστικός κίνδυνος επαληθεύθηκε μετά την έναρξη ισχύος αυτού, ως προς τη συνταξιοδότηση του/της διαζευγμένου/ης εφαρμόζονται, αντίστοιχα, οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2.

5. Εάν η διάζευξη και ο ασφαλιστικός κίνδυνος επαληθεύθηκε πριν την ισχύ των διατάξεων του νόμου αυτού, ο/η διαζευγμένος/η δικαιούται συντάξεως μόνο σε περίπτωση που η σύνταξη του/της πρώην συζύγου δεν έχει μεταβιβασθεί σε χήρο/α σύζυγο ή τέκνα του.

6. Οι διατάξεις περί κατώτατου ορίου και Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.ΚΑΣ.) δεν έχουν εφαρμογή για συντάξεις που κανονίζονται με βάση τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

7. Το συνολικό ετήσιο ατομικό εισόδημα αποδεικνύεται από το εκκαθαριστικό σημείωμα φόρου εισοδήματος και αφορά εισοδήματα που δηλώθηκαν με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του προηγούμενου οικονομικού έτους. Σε περίπτωση μη υποχρέωσης

υποβολής φορολογικής δήλωσης το εν λόγω εισόδημα αποδεικνύεται με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 η οποία θεωρείται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Ο έλεγχος των εισοδηματικών κριτηρίων διενεργείται ανά διετία.

8. Οι ανωτέρω συνταξιοδοτηθέντες καλύπτονται για παροχές ασθένειας από τον ασφαλιστικό οργανισμό του/της πρώην συζύγου, εφόσον δεν καλύπτονται άμεσα ή έμμεσα από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό. Από το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης παρακρατείται η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του οικείου ασφαλιστικού φορέα εισφορά συνταξιούχου.

4.10.3.5. Επικουρικές συντάξεις

Καθορισμός ποσών επικουρικών συντάξεων

Νόμος 4052/2012 (ΦΕΚ Α 41/01-03-2012) «Νόμος αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για εφαρμογή του νόμου «Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας» και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 36 - Ένταξη

1. Στο ΕΤΕΑ εντάσσονται από την έναρξη λειτουργίας του: α) το Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ), β) οι τομείς του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Ιδιωτικού Τομέα (ΤΕΑΙΤ), γ) το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΕΑΔΥ) και οι τομείς αυτού «ΤΕΑΠΟΚΑ» και «ΤΑΔΚΥ», δ) το Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ) ως προς την επικουρική ασφάλιση, ε) οι τομείς του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του Ταμείου Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (ΤΑΥΤΕ-ΚΩ) και στ) ο Κλάδος Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ του ΤΑΥΤΕΚΩ ως προς τους κατ' επικουρική ασφάλιση ασφαλισμένους του. Το ΕΤΕΑ λειτουργεί με ενιαία διοικητική και οικονομική οργάνωση.

2. Μέχρι την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Ε-ΤΕΑ τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο ταμεία, τομείς και κλάδοι δύνανται με αποφάσεις των αντιπροσωπευτικότερων οργανώσεων των ασφαλισμένων κάθε ταμείου ή τομέα ή κλάδου να εξαιρούνται από την ανωτέρω ένταξη.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης δύνανται να εντάσσονται στο ΕΤΕΑ μέχρι 31.12.2012, μετά από σύμφωνη γνώμη των αντιπροσωπευτικότερων οργανώσεων των κλάδων ασφαλισμένων και μετά από εκπόνηση αναλογιστικής μελέτης και άλλα επικουρικά ταμεία, καθώς και όσα από τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου εξαιρέθηκαν.

4. Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού ταμεία, τομείς ή κλάδοι επικουρικής ασφάλισης που δεν εντάσσονται μέχρι τις 31.12.2012 στο ΕΤΕΑ μετατρέπονται αυτοδίκαια σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) υποχρεωτικής ασφάλισης κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 7 και 8 του ν. 3029/2002 (Α' 160).

Άρθρο 42 - Καθορισμός ποσού σύνταξης

1. Το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους αναλογιστικούς πίνακες θνησιμότητας, β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες

εισφορές και το οποίο θα προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων, γ) την επιλογή ή όχι της μεταβίβασης της σύνταξης στα δικαιοδόχα μέλη κατά τη στιγμή της συνταξιοδότησης του ασφαλισμένου από τον επικουρικό του φορέα και δ) τον συντελεστή βιωσιμότητας, ο οποίος θα πρέπει να αναπροσαρμόζει σε ετήσια βάση τις νέες και τις ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις, μέσω ενός μηχανισμού μειωμένης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής, ανάλογα με τις καταβαλλόμενες εισφορές, έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία ελλειμμάτων στο ταμείο, αποκλείοντας κάθε μεταφορά πόρων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

…

Η.1. Από την 1.9.2011 και εφεξής, οι μητέρες ανηλίκων- ασφαλισμένες πριν από την 1.1.1983 στα Ειδικά Ταμεία του άρθρου 2 του ν. 3029/2002 (Α' 160), θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος από τον ασφαλιστικό τους φορέα με τη συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και του ορίου ηλικίας, όπου αυτό απαιτείται, όπως αυτά διαμορφώνονται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Η ανηλικότητα του παιδιού αναζητείται κατά τη συμπλήρωση του συντάξιμου χρόνου, όπως αυτός διαμορφώνεται με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για την κατηγορία αυτών των ασφαλισμένων. Όσα πρόσωπα της ανωτέρω κατηγορίας έχουν υποβάλλει αίτηση παραίτησης από την υπηρεσία τους και αίτηση συνταξιοδότησης στον φορέα κύριας ασφάλισής τους μέχρι 31.8.2011, θεμελιώνουν δικαίωμα για λήψη σύνταξης σύμφωνα με τις καταστατικές και γενικές διατάξεις των ταμείων τους, εφόσον κατά το χρόνο συμπλήρωσης των 15 ετών ασφάλισης στον ασφαλιστικό τους φορέα συνέτρεχε και η ανηλικότητα του παιδιού. Συνταξιοδοτικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί μέχρι 31.8.2011 κατόπιν αιτήσεων που υπεβλήθησαν από ασφαλισμένες της ίδιας ως άνω κατηγορίας, δεν ανακαλούνται.

4.10.4. Προστασία μητρότητας

Γονικές άδειες

Άδεια μητρότητας

Νόμος 2874/2000 (ΦΕΚ Α 286/29-12-2000) «Προώθηση της απασχόλησης και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 11 - Άδεια μητρότητας

1. Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η διάταξη του άρθρου 7 της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας της 23.5.2000 (πράξη κατάθεσης στον Υπουργό Εργασίας 31/23.5.2000).

2. Η καταβολή του επιδόματος λοχείας που χορηγείται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς που ασφαλίζουν μισθωτές, αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επεκτείνεται κατά μία (1) επιπλέον εβδομάδα και ανέρχεται σε εννέα (9) συνολικά. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 2224/1994 (ΦΕΚ 112 Α').

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας έτους 1993

Άρθρο 7 - Άδεια μητρότητας

Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας ορίζεται σε δεκαέξι πέντε (16) εβδομάδες. οκτώ (8) εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες οκτώ (8) μετά τον τοκετό. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το

υπόλοιπο της αδείας θα χορηγείται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται χρόνος συνολικής άδειας δεκάξι (16) εβδομάδων. Ο χρόνος αυτής τηςτης αδείας αμείβεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για το θέμα αυτό διατάξεις.

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ετών 2000 και 2001

Άρθρο 7 - Άδεια μητρότητας

Χορηγείται μία επιπλέον εβδομάδα αδείας στις εργαζόμενες μετά τον τοκετό (άδεια λοχείας). Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας αναπροσαρμόζεται κατ' αυτόν τον τρόπο σε δέκα επτά (17) εβδομάδες. Κατά τα λοιπά εξακολουθούν να ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 7 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. του 1993.

Άδεια θηλασμού και φροντίδας παιδιών

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας έτους 1993

Άρθρο 9 - Άδεια θηλασμού και φροντίδας παιδιών

1. Οι μητέρες εργαζόμενες δικαιούνται, για τον θηλασμό και τις αυξημένες φροντίδες, που απαιτούνται για την αναστροφή του παιδιού επί χρονικό διάστημα δύο ετών από τον τοκετό είτε να διακόπτουν τηνεργασία τους για μια ώρα κάθε μέρα, είτε να προσέρχονται αργότερα, είτε να αποχωρούν νωρίτερα κατά μια ώρα κάθε μέρα. Ύστερα από συμφωνία των μερών η μείωση του χρόνου εργασίας μπορεί να ορίζεται σε δύο ώρες επί ένα χρόνο μετά τον τοκετό.

2. Την άδεια απουσίας για λόγους φροντίδας του παιδιού μπορεί εναλλακτικά να ζητήσει ο άνδρας εφόσον δεν κάνει χρήση αυτής η εργαζόμενη μητέρα. Στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει ο άνδρας να προσκομίσει στην επιχείρηση που απασχολείται βεβαίωση από τον εργοδότη της συζύγου του ότι η ίδια δεν λαμβάνει την άδεια θηλασμού και φροντίδας των παιδιών.

3. Το μειωμένο ωράριο για την φροντίδα του παιδιού θεωρείται και αμείβεται ως χρόνος εργασίας.

Επίδομα μητρότητας ασφαλισμένων γυναικών

Νόμος 1539/1985 (ΦΕΚ Α 64/05-04-1985) «Ένταξη επαναπατριζόμενων πολιτικών προσφύγων στους ασφαλιστικούς Οργανισμούς και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 40

1. Οι ασφαλισμένες σε οργανισμούς ασφάλισης μισθωτών αρμοδιότητας Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων δικαιούνται επίδομα μητρότητας για ενενήντα οκτώ (98) ημέρες συνολικά από τις οποίες σαράντα δύο (42) τουλάχιστον μετά τον τοκετό, εφόσον απέχουν από την εργασία τους.

2. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που αρχικά είχε πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο του επιδόματος κυοφορίας καταβάλλεται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται καταβολή επιδόματος μητρότητας για ενενήντα οκτώ (98) ημέρες συνολικά.

3. Για τον τρόπο καταβολής, τις προϋποθέσεις θεμελίωσης του δικαιώματος και τον καθορισμό του ύψους του επιδόματος εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας κάθε ασφαλιστικού οργανισμού.

4. Διατάξεις ασφαλιστικών οργανισμών, που προβλέπουν ευνοϊκότερη ρύθμιση, δεν θίγονται από τη διάταξη αυτή.

Συμπληρωματικές παροχές μητρότητας ΟΑΕΔ σε ασφαλισμένες στο ΙΚΑ

Προεδρικό Διάταγμα 776/77 (ΦΕΚ Α 250/06-09-1977) «Περί κυρώσεως Κανονισμού συμπληρωματικών παροχών μητρότητος υπό του Ο.Α.Ε.Δ.»

Άρθρον Μόνον

Κυρούμεν τον καταρτισθέντα υπό του Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ. κανονισμόν «συμπληρωματικών παροχών μητρότητος» το κείμενον του οποίου έχει ως ακολούθως:

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Άρθρον 1

Ο Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού καταβάλλει εις τας επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου απασχολουμένας γυναίκας, τας ησφαλισμένας δια την ασθένειαν εις το Ι.Κ.Α. συμπληρωματικήν παροχήν κυοφορίας και λοχείας κατά τα εν τοις επομένοις οριζόμενα.

Άρθρον 2 - Προϋποθέσεις καταβολής

1. Παροχή υπό του ΙΚΑ επιδομάτων κυοφορίας και λοχείας.

2. Ενεργός εργασιακή σχέσις κατά τον χρόνον ενάρξεως της αποχής λόγω κυοφορίας και λοχείας.

Άρθρον 3 - Καταβαλλόμενον ποσόν

1. Η καταβολή συμπληρωματικής παροχής ισούται προς την προκύπτουσαν διαφορά μεταξύ των υπό του Ι.Κ.Α. καταβληθέντων επιδομάτων κυοφορίας και λοχείας και των τακτικών αποδοχών, τις οποίες δικαιούται η ασφαλισμένη κατά τον χρόνο ενάρξεως της αδείας κυοφορίας. Ως τακτικαί αποδοχαί νοούνται αι παγίως καταβαλλόμεναι εις χρήμα τοιούται, ας θα εδικαιούτο η ησφαλισμένη εάν απησχολείτο κατά τον χρόνον της αποχής λόγω κυοφορίας και λοχείας.

2. Η εν τη προηγουμένη παραγράφω συμπληρωματική παροχή καταβάλλεται δια το χρονικόν διάστημα καθ'ο καταβάλλονται τα επιδόματα κυοφορίας και λοχείας, πλην του χρόνου δι'ον ο εργοδότης υποχρεούται εις την καταβολήν των αποδοχών.

3. Η συμπληρωματική παροχή διακόπτεται εάν δι'οιονδήποτε λόγον διακοπή η χορήγησις των επιδομάτων.

4. Η καταβολή υπό του Οργανισμού της συμπληρωματικής παροχής ενεργείται εφ' άπαξ μετά την υπό του ΙΚΑ ολοσχερή καταβολήν των επιδομάτων.

Άρθρον 4 - Διαδικασία

1. Η συμπληρωματική παροχή καταβάλλεται τη αιτήσει της δικαιούχου, υποβαλλομένη εις την κατά τόπον αρμοδίαν υπηρεσίαν του Οργανισμού εντός τριμήνου από της εισπράξεως υπ' αυτής των εκ του ΙΚΑ επιδομάτων.

2. Αρμοδία Υπηρεσία του Οργανισμού δια την καταβολήν της συμπληρωματικής παροχής είναι η του τόπου ένθα εδρεύει το χορηγήσαν τα επιδόματα Κατάστημα του ΙΚΑ. Εν ελλείψει δε τοιαύτης υπηρεσίας του Οργανισμού η καταβολή ενεργείται υπό του Καταστήματος τούτου του ΙΚΑ.

3. Αρμόδιον όργανον δια την αναγνώρισιν του σχετικού δικαιώματος είναι ο Διευθυντής της ανωτέρω αρμοδίας Υπηρεσίας του Οργανισμού ή του ΙΚΑ.

4. Ενστάσεις κατ'αποφάσεων των εν τη προηγουμένη παραγράφω οργάνων ασκούνται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάκοντα ημερών από της κοινοποιήσεως, εκδικάζονται δε υπό των αρμοδίων κατά τον τόπον επιτροπών του Οργανισμού.

Άρθρον 5 - Δικαιολογητικά

Η αιτούσα οφείλει να προσκομίση δια την αναγνώρισιν του δικαιώματος τα κάτωθι δικαιολογητικά:

α) Ασφαλιστικόν βιβλιάριον του ΙΚΑ.

β) Βεβαίωσιν του εργοδότου εμφαίνουσαν, αα) την ενεργόν εργασιακήν σχέσιν κατά την έναρξιν της αποχής λόγω κυοφορίας και λοχείας, ββ) την λόγω κυοφορίας και λοχείας διακοπήν της απασχολήσεως, γγ)τας τακτικάς αποδοχάς του χρόνου της ενάρξεως της αποχής ως και τας τοιαύτας αίτινες θα κατεβάλλοντο κατά τον χρόνον αυτής και δδ) το χρονικόν διάστημα δι'ο υπεχρεούτο ούτος κατά το άρθρ.657-658 του Αστικού Κώδικος εις την καταβολήν των αποδοχών.

γ) Βεβαίωσιν του Ι.Κ.Α. περί της διαρκείας της επιδοτήσεως, του ύψους του ημερησίου επιδόματος και του συνολικώς καταβληθέντος ποσού των επιδομάτων κυοφορίας και λοχείας».

Προστασία μητέρων από απόλυση

Νόμος 1483/1984 (ΦΕΚ Α 153/08-10-1984) «Προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποιήσεις και βελτιώσεις εργατικών νόμων»

Άρθρο 15 - Προστασία μητρότητας

1. Απαγορεύεται και είναι απόλυτα άκυρη η καταγγελία της σύμβασης ή σχέσης εργασίας εργαζόμενης από τον εργοδότη της, τόσο κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης της όσο και για το χρονικό διάστημα δεκαοκτώ (18) μηνών μετά τον τοκετό ή κατά την απουσία της για μεγαλύτερο χρόνο, λόγω ασθένειας που οφείλεται στην κύηση ή τον τοκετό, εκτός εάν υπάρχει σπουδαίος λόγος για καταγγελία. Η προστασία από την καταγγελία της σύμβασης ή σχέσης εργασίας ισχύει τόσο έναντι του εργοδότη, στον οποίο η τεκούσα προσλαμβάνεται, χωρίς να έχει προηγουμένως απασχοληθεί αλλού, πριν συμπληρώσει δεκαοκτώ (18) μήνες από τον τοκετό ή το μεγαλύτερο χρόνο που προβλέπεται στην παρούσα, όσο και έναντι του νέου εργοδότη, στον οποίο η τεκούσα προσλαμβάνεται και μέχρι τη συμπλήρωση των ανωτέρω χρόνων. Ως σπουδαίος λόγος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ενδεχόμενη μείωση της απόδοσης στην εργασία της εγκύου που οφείλεται στην εγκυμοσύνη.

2. Ο Νόμος 1302/1982 (ΦΕΚ 133 τ. Α), ο Νόμος 1414/84 (ΦΕΚ 10 τ. Α), όπως και κάθε διάταξη που αναφέρεται στην προστασία της μητρότητας εφαρμόζεται και στους εργαζόμενους με σχέση έμμισθης εντολής.

Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 36 παρ. 1 του ν. 3996/2011 ΦΕΚ Α 170/5.8.2011.

Νόμος 3996/2011 (ΦΕΚ Α 170/2011-08-05) «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 36 - Προστασία από απόλυση λόγω μητρότητας

…2. Η αληθής έννοια του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 είναι ότι στο πεδίο εφαρμογής αυτού εμπίπτει η μητέρα που είναι ασφαλισμένη του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, εργάζεται με σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις του ιδιωτικού τομέα και για την εναλλακτική χρήση του μειωμένου ωραρίου ως άδειας για φροντίδα του παιδιού καλύπτεται αποκλειστικά και μόνο από τις ρυθμίσεις της εκάστοτε ισχύουσας Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Ε.Ε.), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. των ετών 2004-2005.

Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας

Νόμος 3655/2008 (ΦΕΚ Α 58/03-04-2008) «Διοικητική και οργανωτική μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις»

Άρθρο 142 - Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας

Η μητέρα που είναι ασφαλισμένη του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, και εργάζεται με σχέση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις, μετά τη λήξη της άδειας λοχείας και της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, όπως προβλέπεται από το άρθρο 9 της ΕΓΣΣΕ των ετών 2004 - 2005, δικαιούται να λάβει ειδική άδεια προστασίας μητρότητας έξι (6) μηνών.

Αν δεν κάνει χρήση της προβλεπόμενης από την ως άνω ΕΓΣΣΕ ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, η μητέρα δικαιούται αμέσως μετά τη λήξη της άδειας λοχείας την ως άνω

ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας, στη συνέχεια δε και το μειωμένο ωράριο που προβλέπεται από το άρθρο 9 της ΕΓΣΣΕ του έτους 1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Κατά τη διάρκεια της ως άνω ειδικής άδειας, ο ΟΑΕΔ υποχρεούται να καταβάλλει στην εργαζόμενη μητέρα μηνιαίως ποσό ίσο με τον κατώτατο μισθό, όπως κάθε φορά καθορίζεται με βάση την ΕΓΣΣΕ, καθώς και αναλογία δώρων εορτών και επιδόματος αδείας με βάση το προαναφερόμενο ποσό.

Σε περίπτωση απασχόλησης μέχρι και 4 ώρες ημερησίως ή μέχρι 13 ημέρες το μήνα, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, που προηγείται της άδειας κυοφορίας, το καταβαλλόμενο από τον ΟΑΕΔ ποσό ισούται με το μισό του καθοριζόμενου ανωτέρω.

Ο χρόνος της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στους κλάδους κύριας σύνταξης και ασθένειας του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καθώς και στους οικείους φορείς επικουρικής ασφάλισης, οι δε προβλεπόμενες εισφορές υπολογίζονται επί του κατά περίπτωση αναφερόμενου παραπάνω ποσού, από το οποίο ο ΟΑΕΔ παρακρατεί την προβλεπόμενη εισφορά ασφαλισμένου και την αποδίδει στους αρμόδιους φορείς μαζί με την προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη που βαρύνει τον ΟΑΕΔ. Ο χρόνος ασφάλισης, που έχει διανυθεί από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του άρθρου θεωρείται χρόνος ασφάλισης στον Κλάδο Ασθένειας σε είδος και σε χρήμα του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

Κατά τη διάρκεια της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3227/2004 (ΦΕΚ 31 Α') και η 30874/23.4.2004 (ΦΕΚ 1023 Β') κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Με απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ρυθμίζονται η διαδικασία, ο τρόπος και οι λοιπές προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Συνδεδεμένη διάταξη

ΕΓΚ.ΙΚΑ 91/11:Υπαγωγή στον Κλάδο Ασθέν. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά το χρόνο Ειδικής Προστασίας της Μητρότητας

Υπουργική Απόφαση 33891/606/2008 (ΦΕΚ Β 833/2008-05-09) «Ειδική παροχή προστασίας μητρότητας»

Καθορίζουμε τις προϋποθέσεις, τη διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της ειδικής παροχής προστασίας μητρότητας, ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Δικαιούχοι - Διάρκεια - Διαδικασία

1. Την ειδική άδεια προστασίας της μητρότητας του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 δικαιούται η μητέρα ασφαλισμένη στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που απασχολείται σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις με σχέση εξαρτημένης εργασίας, ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με πλήρη ή μερική απασχόληση. 2. Η άδεια αυτή χορηγείται μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας (τοκετού και λοχείας) ή και της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο αδείας, ως ισχύουν κάθε φορά καθώς επίσης και στις εργαζόμενες που αμέσως μετά τα ανωτέρω διαστήματα κάνουν χρήση ετήσιας κανονικής αδείας, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο με βάση της ετήσιες προθεσμίες για τη χορήγηση της. 3. Ως ημερομηνία έναρξης της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας ορίζεται η επομένη της λήξης των αδειών της προηγουμένης παραγράφου. 4. Δικαιούχοι της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας είναι και οι εργαζόμενες που κατά τη δημοσίευση του νόμου (3.4.2008) βρίσκονταν σε άδεια μητρότητας (τοκετού και λοχείας) ή σε ισόχρονη προς το μειωμένο ωράριο άδεια. 5. Η

διάρκεια της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας ορίζεται σε έξι μήνες. Η εργαζόμενη δύναται, με αμετάκλητη αίτηση της, να κάνει χρήση του συνόλου ή τμήματος αυτής. Επίσης, η εργαζόμενη μπορεί να διακόψει την ειδική άδεια, με έγγραφη συμφωνία του εργοδότη. Στην περίπτωση αυτή, το υπόλοιπο της άδειας δεν μεταφέρεται σε άλλη χρονική περίοδο. 6. Η ανωτέρω άδεια χορηγείται στην εργαζόμενη, έπειτα από αίτηση της στον εργοδότη, τον οποίο οφείλει να προειδοποιήσει εγγράφως ένα μήνα πριν την έναρξη της εν λόγω αδείας. Η προθεσμία αυτή δεν ισχύει για τις εργαζόμενες που κατά τις 3.4.2008 διένυαν την άδεια μητρότητας (τοκετού και λοχείας) ή την ισόχρονη προς το μειωμένο ωράριο άδεια και οι οποίες επέστρεψαν ή θα επιστρέψουν στην εργασία τους. 7. Ο χρόνος απουσίας της εργαζόμενης από την εργασία της κατά τη διάρκεια της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας, λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τον υπολογισμό της ετήσιας κανονικής άδειας, της προϋπηρεσίας για τον καθορισμό της αμοιβής και της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσης αλλά και κάθε δικαιώματος που απορρέει από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Φορέας Καταβολής της Παροχής - Προϋποθέσεις - Καταβαλλόμενο Ποσό - Διαδικασία - Δικαιολογητικά - Επίλυση Διαφορών

1. Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού κατά τη διάρκεια της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας καταβάλλει ειδική παροχή στην εργαζόμενη μητέρα, εφόσον ισχύουν σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις: α) Βρίσκεται σε ενεργή εργασιακή σχέση, β. Έχει λάβει επίδομα μητρότητας από το ΙΚΑ -ΕΤΑΜ ή από τον συσταθέντα σε αυτό, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 4 της παρ. 2 του ν. 3655/2008, (ΦΕΚ 58/Α'/3.4.2008), Ειδικό Λογαριασμό Ξενοδοχοϋπαλλήλων. 2. Το καταβαλλόμενο μηνιαίο ποσό είναι ίσο με τον κατώτατο μισθό όπως καθορίζεται κάθε φορά με βάση την ΕΓΣΣΕ. Σε περίπτωση απασχόλησης μέχρι και τέσσερις ώρες ημερησίως ή μέχρι 13 ημέρες το μήνα, κατά μέσο όρο στη διάρκεια του εξαμήνου που προηγείται της άδειας κυοφορίας, το καταβαλλόμενο ποσό ισούται με το μισό του ανωτέρω καθοριζόμενου. Με βάση τα αναφερόμενα ποσά, καταβάλλεται αναλογία δώρων εορτών και επιδόματος αδείας. 3. Για την άσκηση του δικαιώματος η δικαιούχος υποβάλλει, η ίδια ή δι' αντιπροσώπου, στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ, αίτηση, εντός αποκλειστικής προθεσμίας 60 ημερών από τη λήξη της άδειας μητρότητας (τοκετού και λοχείας), της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο αδείας ή και της ετήσιας κανονικής άδειας του κεφ. Α της παρούσης. Κατά την πρώτη εφαρμογή και για διάστημα δύο μηνών η αναφερόμενη προθεσμία των 60 ημερών αρχίζει από τη δημοσίευση της παρούσης. 4. Η παροχή καταβάλλεται σε έξι μηνιαίες δόσεις, όπως ορίζεται από την απόφαση αναγνώρισης της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΑΕΔ, με πίστωση λογαριασμού που τηρείται από τη δικαιούχο στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. 5. Ο χρόνος της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ -ΕΤΑΜ, οι δε προβλεπόμενες εισφορές υπολογίζονται επί του κατά περίπτωση αναφερόμενου παραπάνω ποσού, από το οποίο ο ΟΑΕΔ παρακρατεί την προβλεπόμενη εισφορά ασφαλισμένης και την αποδίδει στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, μαζί με την προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη που βαρύνει τον Οργανισμό. Στην περίπτωση καταβολής μικρότερου ποσού επιδότησης, μειώνεται αναλογικά και ο χρόνος προς αναγνώριση στην ασφάλιση. 6. Αρμόδια Υπηρεσία για την καταβολή της ειδικής παροχής στην εργαζόμενη είναι η τοπική Υπηρεσία παροχών ή το ΚΠΑ 2 του τόπου κατοικίας της. Αρμόδιο όργανο για την αναγνώριση του σχετικού δικαιώματος είναι ο προϊστάμενος της ανωτέρω αναφερόμενης αρμόδιας Υπηρεσίας του ΟΑΕΔ. 7. Η αιτούσα οφείλει να προσκομίσει στον ΟΑΕΔ τα παρακάτω δικαιολογητικά: α) βεβαίωση εργοδότη από την οποία θα προκύπτει η ενεργή εργασιακή σχέση κατά την έναρξη της άδειας μητρότητας, το είδος, η μορφή, η διάρκεια της εργασιακής σχέσης, οι μηνιαίες αποδοχές, η ημερομηνία πρόσληψης και προκειμένου για τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου η ημερομηνία λήξης τους καθώς και η

λήψη της ετήσιας κανονικής άδειας, που ενδεχομένως χορηγήθηκε μετά την άδεια λοχείας ή την ισόχρονη προς το μειωμένο ωράριο άδεια, β) αντίγραφο απόφασης επιδόματος μητρότητας (κυοφορίας - λοχείας) από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, γ) υπεύθυνη δήλωση της δικαιούχου με την οποία αναλαμβάνει την υποχρέωση να γνωστοποιήσει εντός 8 ημερών στην Υπηρεσία του ΟΑΕΔ οποιαδήποτε μεταβολή της εργασιακής της σχέσης. Στην ίδια δήλωση θα αναφέρονται ο αριθμός μητρώου της ασφαλισμένης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ο αριθμός φορολογικού μητρώου, δ) αριθμός λογαριασμού (IBAN) Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος της δικαιούχου (φωτοτυπία της αντίστοιχης σελίδας του βιβλιαρίου τραπέζης). Για την νομιμότητα της παροχής, η αρμόδια Υπηρεσία δύναται να ζητήσει οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό. 8. Η παροχή διακόπτεται λόγω:

α) πρόσληψης και απασχόλησης της δικαιούχου σε νέο εργοδότη, β) αίτησης διακοπής της δικαιούχου. 9. Ενστάσεις κατά των αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων ασκούνται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας 30 ημερών από την κοινοποίηση τους στην ενδιαφερόμενη. Οι ανωτέρω ενστάσεις εξετάζονται σε πρώτο βαθμό από την Επιτροπή Επίλυσης Ασφαλιστικών Διαφορών (ΕΕΑΔ) της αρμόδιας Περιφερειακής Διεύθυνσης του Οργανισμού και σε δεύτερο βαθμό από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Για τις εργαζόμενες που κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3655/08 (3.4.2008) διένυαν την άδεια μητρότητας (τοκετού και λοχείας) ή την ισόχρονη προς το μειωμένο ωράριο άδεια και οι οποίες επέστρεψαν ή θα επιστρέψουν στην εργασία τους, ισχύουν τα ακόλουθα: α) ως ημερομηνία έναρξης της ειδικής άδειας προστασίας της μητρότητας του κεφαλαίου Α' και της ειδικής παροχής προστασίας του κεφαλαίου Β' της παρούσης λογίζεται η ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης τους στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ, β) δεν ισχύει περίοδος προειδοποίησης προς τον εργοδότη, γ) μπορούν να υποβάλλουν την αίτηση τους στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΑΕΔ εντός 60 ημερών από τη δημοσίευση της παρούσης. Η δαπάνη της ειδικής παροχής προστασίας της μητρότητας βαρύνει τον προϋπολογισμό του ΟΑΕΔ. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 26637/1050/4.9.2009 (ΦΕΚ β 1888/4.9.2009)

4.10.5. Προστασία πολύτεκνης Οικογένειας

Πολύτεκνοι – Τρίτεκνοι

Άρθρο 21 Συντάγματος

2. Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος.

Οικονομική ενίσχυση πολυτέκνων - τριτέκνων

Νόμος 3454/2006 (ΦΕΚ Α 75/2006-04-07) «Ενίσχυση της οικογένειας και λοιπές διατάξεις»

Άρθρο 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΜΕ ΤΡΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

1. Στη μητέρα που αποκτά τρίτο τέκνο από την 1η Ιανουαρίου 2006 και μετά, καθώς και για κάθε τέκνο μετά από το τρίτο, καταβάλλεται από το Δημόσιο εφάπαξ παροχή ύψους 2.000 ευρώ, ανεξάρτητα από κάθε άλλο επίδομα, μισθό, σύνταξη, αμοιβή, αποζημίωση ή εισόδημα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται ο τρόπος πληρωμής, ο φορέας καταβολής της παροχής και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης. Με όμοια απόφαση, μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ανωτέρω ποσό. Το ποσό αυτό απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου. Σε περίπτωση θανάτου της μητέρας ή υπαίτιας εγκατάλειψης των παιδιών της από τη μητέρα και οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης της με αυτά, η παροχή καταβάλλεται σε όποιον έχει την ευθύνη διατροφής των παιδιών.

…….

Άρθρο 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Η παρ. 5 του άρθρου 39 του ν. 2459/1997 (ΦΕΚ 17 Α') αντικαθίσταται.

«5. Η ιδιότητα πολυτέκνου αναγνωρίζεται στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων:

α) Έλληνες πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

β) ομογενείς αλλοδαπούς που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα και διαθέτουν δελτίο ομογενούς,

γ) πολίτες Κρατών - Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

δ) πολίτες των χωρών που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Νορβηγία, Ελβετία και Λιχτενστάιν) και διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

ε) 1) αναγνωρισμένους πρόσφυγες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (ν.δ. 3989/1959, ΦΕΚ 201 Α'), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων (α.ν. 389/1968, ΦΕΚ 125 Α'), 2) ανιθαγενείς, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από

τις διατάξεις της Σύμβασης του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενών (ν. 139/1975, ΦΕΚ 176 Α') και 3) δικαιούχους του ανθρωπιστικού καθεστώτος, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από το άρθρο 8 του π.δ. 61/1999 (ΦΕΚ 63 Α'), που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα και για όσο χρόνο διαρκούν οι ως άνω ιδιότητες τους,

στ) πολίτες άλλων Κρατών που διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην Ελλάδα και είναι γονείς τέκνων ελληνικής υπηκοότητας.»

Άρθρο 6

1. Το άρθρο πρώτον του ν. 1910/1944 αντικαθίσταται.

«1. Πολύτεκνοι υπό την έννοια του παρόντος νόμου είναι οι γονείς οι έχοντες τη γονική μέριμνα και επιμέλεια τεσσάρων τουλάχιστον τέκνων από έναν ή περισσότερους γάμους ή νομιμοποιηθέντων ή νομίμως αναγνωρισθέντων ή υιοθετημένων, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο (23ο) έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο (25ο) έτος της ηλικίας τους. Στα τέκνα αυτά συνυπολογίζονται και αυτά με οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας και οικογενειακής κατάστασης.

2. Ο γονέας χωρίς σύζυγο, ο οποίος έχει τη γονική μέριμνα και επιμέλεια των τέκνων του και είναι μόνος υπόχρεος σε διατροφή αυτών, θεωρείται πολύτεκνος, εφόσον έχει τρία τέκνα από τον ίδιο ή διαφορετικούς γάμους ή νομιμοποιηθέντα ή νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετημένα ή εκτός γάμου γεννηθέντα, τα οποία είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τρίτο (23ο) έτος της ηλικίας τους ή σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες τριτοβάθμιες σχολές πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης και αναγνωρισμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο (25ο) έτος της ηλικίας τους. Στα τέκνα αυτά συνυπολογίζονται και όσα έχουν οποιαδήποτε αναπηρία σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, ισοβίως, ανεξαρτήτως ηλικίας.

3. Αν ο ένας από τους γονείς κατέστη ανάπηρος εξ οιασδήποτε αιτίας ή ανάπηρος πολέμου σε ποσοστό εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω ισοβίως, αυτός θεωρείται πολύτεκνος, εφόσον έχει τρία τέκνα εκ των υπαγομένων σε μία από τις περιπτώσεις της πρώτης παραγράφου.

4. Σε περίπτωση θανάτου και των δύο γονέων, τα απορφανισθέντα τέκνα αποτελούν ιδίαν οικογένεια και, αν είναι τουλάχιστον δύο, απολαμβάνουν όλα τα ευεργετήματα των πολυτέκνων και των τέκνων των πολυτέκνων, υπό τους περιορισμούς της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου.»

……

3. Οι γονείς που απέκτησαν την πολυτεκνική ιδιότητα βάσει των διατάξεων του ν. 860/1979 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως και εκείνοι που την αποκτούν βάσει των διατάξεων του παρόντος, τη διατηρούν ισοβίως και απολαμβάνουν ισοβίως τα δικαιώματα που απορρέουν από την πολυτεκνική ιδιότητα, τα δε τέκνα τους προστατεύονται και απολαμβάνουν των δικαιωμάτων των τέκνων πολυτέκνων όσο διαρκεί η πολυτεκνική ιδιότητα έστω και του ενός γονέα.

Άρθρο 8

1. Η ιδιότητα του πολυτέκνου και τα κάθε είδους πολυτεκνικά ευεργετήματα δεν χορηγούνται στους γονείς που καταδικάζονται με αμετάκλητη απόφαση για κακούργημα ή εκ προθέσεως τελούμενο πλημμέλημα, κατά της ζωής, της υγείας, της προσωπικής ή

γενετήσιας ελευθερίας, σε βάρος τέκνου τους ή του άλλου γονέα. Σε περίπτωση τέτοιας καταδίκης, τα τέκνα διατηρούν όλα τα ευεργετήματα των πολυτέκνων και των τέκνων πολυτέκνων.

2. Οι παροχές των άρθρων 1 και 2 του παρόντος δεν χορηγούνται στους δικαιούχους γονείς σε περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης τους για κακούργημα ή για εκ προθέσεως τελούμενο πλημμέλημα σε βάρος τέκνου τους ή του άλλου γονέα. Σε περίπτωση τέτοιας καταδίκης, τις ανωτέρω παροχές λαμβάνουν τα τέκνα των δικαιούχων.

3. Η απώλεια της πολυτεκνικής ιδιότητας και της ιδιότητας του δικαιούχου των παροχών προς τις οικογένειες τριών τέκνων, σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους, συντελείται με την έκδοση διαπιστωτικής πράξης "από πενταμελή επιτροπή" που συγκροτείται, με τριετή θητεία, με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγύης. Μέλη της επιτροπής είναι:

…….

Εισοδηματικά κριτήρια στα πολυτεκνικά και τριτεκνικά επιδόματα

Νόμος 4052/2012 (ΦΕΚ: Α 41 2012/03/01) «Νόμος αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για εφαρμογή του νόμου «Έγκριση των Σχεδίων Συμβάσεων Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας της Ελλάδος, του Σχεδίου του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας» και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 27

ΚΕΦΑΛΑΙΟ θ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

22. Διακόπτεται από 1.1.2012 η παροχή όλων των οικογενειακών επιδομάτων σε πολύτεκνες οικογένειες με τέσσερα τέκνα και στις τρίτεκνες οικογένειες, οι οποίες έχουν συνολικό καθαρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα άνω των σαράντα πέντε χιλιάδων ευρώ.

Ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων

Νόμος 4093/2012 (ΦΕΚ Α 22/11-11-2012) «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013−2016 − Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013−2016

ΙΑ.2. ΕΝΙΑΙΟ ΕΠΙΔΟΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΕΚΩΝ

1. Θεσπίζεται ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων, το οποίο αντικαθιστά τα καταργούμενα με τις υποπεριπτώσεις 12 και 14 της παρούσας διάταξης οικογενειακά επιδόματα.

2. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων καταβάλλεται λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων, την κλίμακα ισοδυναμίας, το ισοδύναμο εισόδημα και την εισοδηματική κατηγορία. Ως κλίμακα ισοδυναμίας ορίζεται το σταθμισμένο άθροισμα των μελών της οικογένειας. Ο πρώτος γονέας έχει στάθμιση 1, ο δεύτερος γονέας έχει στάθμιση 1/3 και κάθε εξαρτώμενο τέκνο έχει στάθμιση 1/6. Ως ισοδύναμο εισόδημα ορίζεται το καθαρό, ετήσιο, οικογενειακό εισόδημα (φορολογητέο εισόδημα) διαιρεμένο με την κλίμακα ισοδυναμίας.

Οι οικογένειες που δικαιούνται το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων διαιρούνται αναλόγως του ισοδυνάμου εισοδήματος σε τέσσερις εισοδηματικές κατηγορίες, ως εξής: (Α) έως έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ που λαμβάνουν το πλήρες επίδομα, (Β) από έξι χιλιάδες και ένα (6.001) ευρώ έως δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ που λαμβάνουν τα 2/3 του επιδόματος, (Γ) από δώδεκα χιλιάδες και ένα (12.001) ευρώ έως δεκαοκτώ χιλιάδες (18.000) ευρώ που λαμβάνουν το 1/3 του επιδόματος. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων καθορίζεται ανάλογα με τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων σε σαράντα (40) ευρώ ανά μήνα για κάθε εξαρτώμενο τέκνο.Για τον υπολογισμό της εισοδηματικής κατηγορίας λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα που αναφέρεται στο εκκαθαριστικό του τρέχοντος οικονομικού έτους. 3. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων καταβάλλεται για τέκνα προερχόμενα από γάμο, φυσικά, θετά ή αναγνωρισθέντα, εφόσον είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας του ή το 19ο έτος εφόσον φοιτούν στη μέση εκπαίδευση. Ειδικά, για τα τέκνα που φοιτούν στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), το επίδομα καταβάλλεται μόνο κατά το χρόνο φοίτησής τους που προβλέπεται από τον οργανισμό της κάθε σχολής και σε καμία περίπτωση πέρα από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Επιπλέον, ως εξαρτώμενα τέκνα για θεμελίωση του δικαιώματος λήψης του επιδόματος, λαμβάνονται υπόψη τα τέκνα με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και το απορφανισθέν τέκνο ή τα απορφανισθέντα τέκνα που αποτελούν ιδία οικογένεια και επήλθε θάνατος και των δύο γονέων.

4. Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου ή υπαίτιας εγκατάλειψης των τέκνων του και οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης ή διαζυγίου, το επίδομα καταβάλλεται σε όποιον έχει την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής των τέκνων. Το επίδομα καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και στον πατέρα, ο οποίος έχει ένα ή περισσότερα ζώντα τέκνα από διαφορετικούς γάμους, καθώς και τα νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα από τον ίδιο, εφόσον όμως έχει την αποκλειστική ευθύνη διατροφής τους και η μητέρα δεν επιδοτείται για τα παιδιά της αυτά.

5. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων χορηγείται κατόπιν αίτησης και καταβάλλεται από την 1η του επόμενου μήνα υποβολής της. Για τη διακοπή του επιδόματος, λόγω συμπλήρωσης των οριζομένων στην παράγραφο 3, κατά περίπτωση, ορίων, ως ημέρα γέννησης των τέκνων θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου τους έτους γέννησής τους και, προκειμένου περί φοιτητών ή σπουδαστών, η λήξη του ακαδημαϊκού ή σπουδαστικού έτους.

6. Το ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων χορηγείται στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων εφόσον έχουν μόνιμη και συνεχή δεκαετή διαμονή στην Ελλάδα και τα εξαρτώμενα τέκνα τους ευρίσκονται στην Ελλάδα:

α) Έλληνες πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

β) ομογενείς αλλοδαπούς που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα και διαθέτουν δελτίο ομογενούς,

γ) πολίτες κρατών−μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

δ) πολίτες των χωρών που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν) και Ελβετούς πολίτες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα,

ε) αναγνωρισμένους πρόσφυγες που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (ν.δ. 3989/1959,Α΄201), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων (α.ν. 389/1968, Α΄125),

στ) ανιθαγενείς, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενών (ν. 139/1975, Α΄ 176),

ζ) δικαιούχους του ανθρωπιστικού καθεστώτος,

η) πολίτες άλλων κρατών που διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην Ελλάδα και είναι γονείς τέκνων ελληνικής υπηκοότητας.

7. Το επίδομα της παρούσας υποπαραγράφου δεν προσμετράται στο καθαρό, ετήσιο, οικογενειακό εισόδημα και απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου.
8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ρυθμίζονται τα θέματα διαδικασίας χορήγησης και καταβολής του επιδόματος και ο φορέας καταβολής του. Με όμοιες αποφάσεις δύναται να επανακαθοριστεί η εντεταλμένη αρχή καταβολής και να αναπροσαρμοστεί το ύψος των επιδομάτων της παρούσας διάταξης.
9. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ρυθμίζεται και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας υποπαραγράφου.
10. Οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Νόμος 4141/2013 (ΦΕΚ Α 81/05-04-2013) «Επενδυτικά εργαλεία ανάπτυξης, παροχή πιστώσεων και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 40 Ειδικό επίδομα τρίτεκνων και πολύτεκνων

1. Καταβάλλεται ειδικά στις οικογένειες με τρία και άνω εξαρτώμενα τέκνα ειδικό επίδομα τριτέκνων και πολυτέκνων, το οποίο ορίζεται σε πεντακόσια (500) ευρώ κατ` έτος για κάθε τέκνο, εφόσον το οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα είναι μέχρι σαράντα πέντε χιλιάδες (45.000) ευρώ για τις τρίτεκνες οικογένειες. Το ως άνω όριο οικογενειακού εισοδήματος προσαυξάνεται κατά τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ για τις τετράτεκνες οικογένειες και κατά τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ για κάθε επιπλέον τέκνο για τις οικογένειες με περισσότερα των τεσσάρων τέκνα.

2. Ως εξαρτώμενα νοούνται τέκνα προερχόμενα από γάμο, φυσικά, θετά ή αναγνωρισθέντα, εφόσον είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 19ο έτος, εφόσον φοιτούν στη μέση εκπαίδευση. Ειδικά, για τα τέκνα που φοιτούν στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), το επίδομα καταβάλλεται μόνο κατά το χρόνο φοίτησης τους που προβλέπεται από τον οργανισμό της κάθε σχολής και σε καμία περίπτωση πέρα από τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Επιπλέον, ως εξαρτώμενα τέκνα για θεμελίωση του δικαιώματος λήψης του επιδόματος, λαμβάνονται υπόψη τα τέκνα με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, καθώς και το απορφανισθέν τέκνο ή τα απορφανισθέ-ντα τέκνα που αποτελούν ιδία οικογένεια και επήλθε θάνατος και των δύο γονέων.

3. Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου ή υπαίτιας εγκατάλειψης των τέκνων του και οριστικής διακοπής της συγκατοίκησης ή διαζυγίου, το επίδομα καταβάλλεται σε όποιον έχει την κύρια ή αποκλειστική ευθύνη διατροφής των τέκνων. Το επίδομα καταβάλλεται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και στον πατέρα, ο οποίος έχει ένα ή περισσότερα ζώντα τέκνα από διαφορετικούς γάμους, καθώς και τα νομίμως αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα από τον ίδιο, εφόσον όμως έχει την αποκλειστική ευθύνη διατροφής τους και η μητέρα δεν επιδοτείται για τα παιδιά της αυτά.

4. Το επίδομα της παραγράφου 1 χορηγείται κατόπιν αίτησης και καταβάλλεται σε τρεις δόσεις. Για τη διακοπή του επιδόματος, λόγω συμπλήρωσης των οριζομένων στην

παράγραφο 2, κατά περίπτωση, ορίων, ως ημέρα γέννησης των τέκνων θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης τους και, προκειμένου περί φοιτητών ή σπουδαστών, η λήξη του ακαδημαϊκού ή σπουδαστικού έτους. Ειδικά για την πρώτη εφαρμογή δικαιούχοι είναι όλα τα εξαρτώμενα τέκνα που έχουν γεννηθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και το δικαίωμα αναγνωρίζεται αναδρομικά: α) από 1.1.2013 για τέκνα γεννημένα μέχρι 31.12.2012 και β) από την 1η του επόμενου μήνα της γέννησης τους για τέκνα γεννημένα εντός του 2013.

5. Το επίδομα χορηγείται στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων, εφόσον έχουν μόνιμη και συνεχή δεκαετή κατοικία ή διαμονή στην Ελλάδα, φορολογούνται στην Ελλάδα και τα εξαρτώμενα τέκνα τους ευρίσκονται στην Ελλάδα:

α) Έλληνες πολίτες,

β) ομογενείς αλλοδαπούς που διαθέτουν δελτίο ομογενούς,

γ) πολίτες κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

δ) πολίτες των χωρών που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν) και Ελβετούς πολίτες,

ε) αναγνωρισμένους πρόσφυγες των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (ν.δ. 3989/1959, Α`201), όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων (α.ν. 389/1968, Α`125),

στ) ανιθαγενείς, των οποίων το καθεστώς παραμονής στην Ελλάδα διέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενων (ν. 139/1975, Α 176),

ζ) δικαιούχους του ανθρωπιστικού καθεστώτος,

η) πολίτες άλλων κρατών που διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα και είναι γονείς τέκνων ελληνικής υπηκοότητας.

4.10.6. Συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Γονικές άδειες

Νόμος 4075/2012 (ΦΕΚ Α 89/11-04-2012) «Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, Ασφαλιστικών Φορέων, προσαρμογή της νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ και λοιπές διατάξεις»

Άρθρο 48 - Σκοπός (άρθρα 1 και 3 της Οδηγίας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2010/18/ΕΕ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 8ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 2010 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ-ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΓΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ ΠΟΥ ΣΥΝΗΦΘΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP ΚΑΙ ETUC ΚΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 96/34/ΕΚ

Σκοπός των άρθρων 49 έως 55 του παρόντος Κεφαλαίου είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου της 8ης Μαρτίου 2010 σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, η οποία έχει συναφθεί στις 18 Ιουνίου 2009 από τις διακλαδικές οργανώσεις των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων (BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP και ETUC).

Άρθρο 49 - Πεδίο εφαρμογής (ρήτρα 1 της συμφωνίας - πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας)

1. Οι διατάξεις των άρθρων 49 έως 55 του παρόντος Κεφαλαίου αφορούν στους εργαζόμενους γονείς και ορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη διευκόλυνση της εναρμόνισης των γονεϊκών και επαγγελματικών τους ευθυνών, λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη ποικιλομορφία των οικογενειακών δομών και την ανάγκη προώθησης της ισότητας των ευκαιριών και της μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 49 έως 55 του παρόντος Κεφαλαίου εφαρμόζονται σε όλους τους εργαζόμενους γονείς, φυσικούς, θετούς ή ανάδοχους, που απασχολούνται στον ιδιωτικό, το δημόσιο τομέα, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους Ο.Τ.Α. και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως οριοθετείται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α'65), με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή μορφή απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων μερικής απασχόλησης και ορισμένου χρόνου, των συμβάσεων ή σχέσεων μέσω επιχείρησης προσωρινής απασχόλησης, του άρθρου 115 του ν. 4052/2012 (Α'41) και της έμμισθης εντολής, ανεξάρτητα από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, προσαρμόζονται οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2010/18/ΕΕ, για τη χορήγηση της γονικής άδειας στους εργαζόμενους με σχέση ναυτικής εργασίας σε εμπορικά πλοία.

Άρθρο 50 - Γονική άδεια ανατροφής - Δικαιούχοι - Όροι και προϋποθέσεις

(ρήτρες 2 έως 4 της συμφωνίας - πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας)

1. Ο εργαζόμενος γονέας έχει δικαίωμα γονικής άδειας ανατροφής του παιδιού μέχρις ότου συμπληρώσει την ηλικία των έξι (6) ετών, με σκοπό την εκπλήρωση των ελάχιστων υποχρεώσεων ανατροφής προς αυτό.

2. Για τη χορήγηση της γονικής άδειας ανατροφής οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν συμπληρώσει ένα (1) χρόνο συνεχόμενης ή διακεκομμένης εργασίας στον ίδιο εργοδότη, εκτός αν ορίζεται ευνοϊκότερα από ειδική διάταξη νόμων, διαταγμάτων, κανονισμών, Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, Διαιτητικών Αποφάσεων ή συμφωνιών εργοδοτών και εργαζομένων.

3. Η γονική άδεια ανατροφής είναι άνευ αποδοχών, χορηγείται εγγράφως για περίοδο τουλάχιστον τεσσάρων (4) μηνών και αποτελεί ατομικό δικαίωμα κάθε γονέα, χωρίς δυνατότητα μεταβίβασης.

4. Η γονική άδεια ανατροφής χορηγείται εφάπαξ ή τμηματικά, με βάση σχετική αίτηση του εργαζόμενου, όπου διευκρινίζεται η έναρξη και η λήξη της. Η γονική άδεια ανατροφής χορηγείται από τον εργοδότη με βάση τη σειρά προτεραιότητας των απασχολούμενων στην επιχείρηση για κάθε ημερολογιακό έτος. Αιτήσεις χορήγησης γονικής άδειας γονέων παιδιών με αναπηρία, με μακροχρόνια ή αιφνίδια ασθένεια και μόνων γονέων λόγω θανάτου γονέα, ολικής αφαίρεσης της γονικής μέριμνας ή μη αναγνώρισης τέκνων, χορηγούνται με απόλυτη προτεραιότητα.

5. Αν υπάρχουν περισσότερα παιδιά, το δικαίωμα των γονέων είναι αυτοτελές για το καθένα από αυτά, εφόσον από τη λήξη της άδειας που δόθηκε για το προηγούμενο παιδί μεσολάβησε ένας (1) χρόνος πραγματικής απασχόλησης στον ίδιο εργοδότη, εκτός αν ορίζεται ευνοϊκότερα από ειδική διάταξη νόμων, διαταγμάτων, κανονισμών, Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, Διαιτητικών Αποφάσεων ή συμφωνιών εργοδοτών και εργαζομένων.

6. Αν και οι δύο γονείς απασχολούνται στον ίδιο εργοδότη, αποφασίζουν με κοινή δήλωσή τους, κάθε φορά, ποιος από τους δύο θα κάνει πρώτος χρήση αυτού του δικαιώματος και για πόσο χρονικό διάστημα.

7. Σε περίπτωση θανάτου γονέα, ολικής αφαίρεσης της γονικής μέριμνας ή μη αναγνώρισης τέκνου, η γονική άδεια ανατροφής της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου χορηγείται στο διπλάσιο στον άλλο γονέα. Σε περίπτωση διάστασης ή διαζυγίου το δικαίωμα είναι αυτοτελές για κάθε γονέα.

8. Τη γονική άδεια ανατροφής δικαιούται και ο εργαζόμενος ο οποίος υιοθετεί ή αναδέχεται τέκνο ηλικίας έως έξι (6) ετών. Η άδεια χορηγείται μετά την περαίωση της διαδικασίας υιοθεσίας ή αναδοχής, ενώ τμήμα αυτής μπορεί να χορηγείται, με αίτηση του εργαζόμενου και στο προ της ολοκλήρωσης των ως άνω διαδικασιών διάστημα. Το ανωτέρω δικαίωμα ισχύει μέχρι τα οκτώ (8) έτη του παιδιού, σε περίπτωση που η διαδικασία υιοθεσίας ή αναδοχής δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ηλικία των έξι (6) ετών αυτού.

Άρθρο 51

1. Στο φυσικό, θετό ή ανάδοχο γονέα παιδιού ηλικίας έως 18 ετών συμπληρωμένων, το οποίο πάσχει από νόσημα που απαιτεί μεταγγίσεις αίματος και παραγώγων του ή αιμοκάθαρση, από νεοπλασματική ασθένεια, ή χρήζει μεταμόσχευσης χορηγείται ειδική γονική άδεια, διάρκειας δέκα εργάσιμων ημερών κατ' έτος, με αποδοχές, έπειτα από αίτησή του, κατά απόλυτη προτεραιότητα.

2. Στο φυσικό, θετό και ανάδοχο γονέα, σε περίπτωση νοσηλείας του παιδιού λόγω ασθένειας ή ατυχήματος που καθιστά αναγκαία την άμεση παρουσία του εργαζόμενου, χορηγείται γονική άδεια νοσηλείας, και μέχρι την ηλικία των 18 ετών αυτού συμπληρωμένων, χωρίς αποδοχές, εφόσον έχει εξαντλήσει τη γονική άδεια ανατροφής του άρθρου 51 του παρόντος νόμου, για όσο διάστημα διαρκεί η νοσηλεία και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των τριάντα εργάσιμων ημερών κατ' έτος.

3. Οι άδειες των παραγράφων 1 και 2 αποτελούν ατομικό δικαίωμα του κάθε γονέα, χορηγούνται, χωρίς άλλη προϋπόθεση, πέραν των σχετικών διευκολύνσεων που παρέχονται από άλλες διατάξεις στους εργαζόμενους γονείς για οικογενειακούς λόγους και αφού εξαντληθούν συναφή δικαιώματα με αποδοχές, πλην της ετήσιας κανονικής άδειας.

Άρθρο 52 - Εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα Προστασία εργαζομένων (ρήτρα 5 της συμφωνίας – πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας)

1. Μετά τη λήξη της γονικής άδειας των άρθρων 51 και 52 του παρόντος νόμου, ο εργαζόμενος γονέας δικαιούται να επιστρέψει στην ίδια θέση εργασίας του ή σε ισοδύναμη ή ανάλογη θέση, με όχι λιγότερο ευνοϊκούς επαγγελματικούς όρους και να επωφεληθεί από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την οποία θα εδικαιούτο κατά την απουσία του.

2. Ο χρόνος απουσίας των εργαζομένων από την εργασία τους λόγω γονικής άδειας των άρθρων 51 και 52 του παρόντος νόμου, λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τον υπολογισμό των αποδοχών τους, τη χορήγηση της ετήσιας κανονικής άδειας απουσίας και του επιδόματος αδείας, την επαγγελματική εξέλιξη, καθώς και για τον υπολογισμό της αποζημίωσης σε περίπτωση απόλυσής τους.

3. Η καταγγελία της σύμβασης εργασίας που γίνεται εξαιτίας αίτησης ή λήψης γονικής άδειας των άρθρων 51 και 52 του παρόντος νόμου είναι άκυρη. Απαγορεύεται κάθε δυσμενής μεταχείριση εργαζόμενου που γίνεται λόγω αίτησης ή λήψης γονικής άδειας των άρθρων 51 και 52.

4. Ο εργαζόμενος γονέας, που λαμβάνει τη γονική άδεια του άρθρου 51 και της παραγράφου 2 του άρθρου 52 του παρόντος νόμου έχει, κατά το χρονικό διάστημα της απουσίας από την εργασία του, πλήρη ασφαλιστική κάλυψη από τον ασφαλιστικό του

φορέα και μπορεί να αναγνωρίσει το χρόνο απουσίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 40 του ν. 2084/1992 (Α'165), όπως ισχύει.

5. Ο αναγνωριζόμενος χρόνος της γονικής άδειας των άρθρων 51 και 52 του παρόντος νόμου, ως ισχύουν κάθε φορά, λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του ασφαλιστικού δικαιώματος, όσο και για τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης.

Άρθρο 53

1. Η παραβίαση των άρθρων 49 έως 55 του παρόντος Κεφαλαίου συνιστά παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας για την οποία επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24 του ν. 3996/2011 (Α'170), ως ισχύουν κάθε φορά.

2. Για κάθε παραβίαση των διατάξεων του παρόντος στο δημόσιο τομέα, τα Ν.Π.Δ.Δ., τους Ο.Τ.Α. και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως οριοθετείται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α'65), επιβάλλονται πειθαρχικές και διοικητικές κυρώσεις, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

3. Μη χορήγηση από τον εργοδότη της αιτούμενης από τον εργαζόμενο βεβαίωσης των στοιχείων της εργασιακής σχέσης ή των διαστημάτων των αδειών του παρόντος Κεφαλαίου, που του χορηγήθηκαν συνιστά παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας.

Άρθρο 54 - Τελικές διατάξεις (ρήτρα 8 της συμφωνίας - πλαισίου Παράρτημα της Οδηγίας)

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που ρυθμίζει δυσμενέστερα τα θέματα του παρόντος, καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του ν. 1483/1984 (Α' 153) και του άρθρου 25 του ν. 2639/1998 (Α'205).

2. Δεν θίγονται με τον παρόντα νόμο ειδικές διατάξεις νόμων, διαταγμάτων, κανονισμών, Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, Διαιτητικών Αποφάσεων ή συμφωνιών εργοδοτών και εργαζομένων που ρυθμίζουν ευνοϊκότερα θέματα γονικής άδειας ανατροφής παιδιών.

3. Με συλλογικές συμβάσεις εργασίας, διαιτητικές αποφάσεις, κανονισμούς εργασίας ή συμφωνίες εργοδοτών και εργαζομένων μπορεί να τίθενται ευνοϊκότεροι όροι για τα ζητήματα του παρόντος Κεφαλαίου.

4. Η γονική άδεια των άρθρων 51 και 52 του παρόντος νόμου δεν καταργεί και δεν επηρεάζει τη χορήγηση άλλων δικαιωμάτων που αφορούν στη διευκόλυνση των γονέων για την ανατροφή του παιδιού, για το θηλασμό και τη φροντίδα του παιδιού ή για λόγους που συνδέονται με την οικογένεια.

Γονική άδεια σε εργαζόμενους με σχέση ναυτικής εργασίας

Προεδρικό Διάταγμα 37/2008 (ΦΕΚ Α 64/15-04-2008) «Χορήγηση γονικής άδειας και άδειας απουσίας σε εργαζόμενους με σχέση ναυτικής εργασίας σε εμπορικά πλοία, σύμφωνα με την οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου»

Άρθρο 1

1) Σκοπός του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος είναι η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας που αφορά τους εργαζόμενους με σχέση ναυτικής εργασίας σε εμπορικά πλοία, προς την οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου της 3ης Ιουνίου 1996 σχετικά με τη συμφωνία - πλαίσιο για τη γονική άδεια, που συνήφθη την 14η Δεκεμβρίου 1995 από την Ένωση των Συνομοσπονδιών της Βιομηχανίας και των Εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE), το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων (CEEP) και την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (CES).

2) Το παρόν Προεδρικό Διάταγμα εφαρμόζεται σε γονείς άνδρες και γυναίκες που εργάζονται με σχέση ναυτικής εργασίας σε εμπορικά πλοία και ορίζει τους ελάχιστους κανόνες για τη διευκόλυνση του συνδυασμού των επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων των εργαζομένων αυτών.

3) Σε εμπορικά πλοία κάθε κατηγορίας, η οργανική σύνθεση προσωπικού των οποίων προβλέπει αριθμό ναυτικών μικρότερο από τριάντα, επιτρέπεται να συμφωνούνται μεταξύ εργοδότη και ναυτικού ειδικές ρυθμίσεις, ως προς τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος λήψης γονικής άδειας, όπως αυτός καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος, λαμβανομένων υπόψη των λειτουργικών αναγκών του πλοίου.

Άρθρο 2

1) Σε κάθε γονέα ναυτικό, που εργάζεται με σχέση ναυτικής εργασίας, εφόσον έχει συμπληρώσει συνολική θαλάσσια υπηρεσία τουλάχιστον δώδεκα μηνών, γεννάται δικαίωμα να λάβει γονική άδεια χωρίς αποδοχές, συνολικής διάρκειας τουλάχιστον τριών μηνών για να μπορέσει να ασχοληθεί με το παιδί του μέχρι αυτό να συμπληρώσει την ηλικία των πέντε ετών. Το δικαίωμα αυτό δεν μεταβιβάζεται.

Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων παιδιών το δικαίωμα γονικής άδειας είναι αυτοτελές για το καθένα από αυτά εφόσον από το χρόνο λήξης της αδείας που δόθηκε για το προηγούμενο παιδί ο εργαζόμενος ναυτικός συμπλήρωσε δωδεκάμηνη τουλάχιστον συνολική θαλάσσια υπηρεσία.

2) Το δικαίωμα γονικής άδειας με τις ίδιες πιο πάνω προϋποθέσεις παρέχεται και σε περίπτωση υιοθεσίας παιδιού.

Άρθρο 3

1) Για το χρόνο άσκησης του δικαιώματος γονικής άδειας ο εργαζόμενος ναυτικός πρέπει να ενημερώσει σχετικά τον πλοίαρχο ή τον εργοδότη τουλάχιστον ένα μήνα πριν την έναρξή της, οπότε ή άδεια χορηγείται, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 3, στον πρώτο λιμένα κατάπλου του πλοίου εφόσον έχει παρέλθει η πιο πάνω προθεσμία προειδοποίησης.

2) Η γονική άδεια παρέχεται άπαξ και στο σύνολο της εκτός από αντίθετη συμφωνία μεταξύ ναυτικού και εργοδότη.

3) Ο πλοίαρχος ή ο εργοδότης μπορούν να αναβάλουν τη χορήγηση της γονικής άδειας: α) στην περίπτωση που αποδεδειγμένα δεν καθίσταται δυνατή η εξεύρεση αντικαταστάτη του εργαζομένου ναυτικού, β) κατά τους μήνες Ιούνιο - Ιούλιο - Αύγουστο - Σεπτέμβριο σε εργαζόμενους ναυτικούς σε δρομολογημένα επιβατηγά ακτοπλοϊκά πλοία και σε επιβατηγά τουριστικά πλοία.

4) Για την αντικατάσταση του εργαζομένου ναυτικού στον οποίο έχει χορηγηθεί γονική άδεια, επιτρέπεται να συνάπτεται σύμβαση ορισμένου χρόνου.

5) Σε περιπτώσεις χορήγησης γονικής άδειας, καταχωρίζεται σχετική εγγραφή στο ναυτολόγιο, στο ημερολόγιο γέφυρας του πλοίου καθώς και στην αντίστοιχη θυρίδα και στη σελίδα παρατηρήσεων του ναυτικού φυλλαδίου του εργαζομένου ναυτικού.

Άρθρο 4

1) Ο εργαζόμενος ναυτικός που ασκεί το δικαίωμα της γονικής άδειας καλύπτει τα έξοδα μετακίνησής του από και προς το πλοίο. Ο ναυτικός έχει την δυνατότητα εάν το επιθυμεί να συνεχίσει κατά το χρόνο της γονικής άδειας την ασφαλιστική του κάλυψη στο Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο, καταβάλλοντας ο ίδιος το σύνολο των εισφορών που αναλογούν.

2) Ο ναυτικός έχει δικαίωμα να επανέλθει στην εργασία του στην ίδια θέση στο πλοίο που υπηρετούσε ή σε περίπτωση αδυναμίας σε εργασία ισοδύναμη ή ανάλογη, εφόσον

τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν τη λήξη της γονικής άδειας, δηλώσει εγγράφως προς τον εργοδότη την πρόθεσή του να ασκήσει το δικαίωμα αυτό. Η μη υποβολή της πιο πάνω δήλωσης ισοδυναμεί με παραίτηση του ναυτικού από το δικαίωμα αυτό.

3) Η αίτηση ή η λήψη της γονικής άδειας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της σύμβασης ναυτολόγησης εκ μέρους του εργοδότη.

Άρθρο 5

1) Τηρουμένων των διαδικασιών χορήγησης έγκρισης από την Αρχή που προβλέπεται στο άρθρο 89 του ν.δ. 187/1973 «Περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου» και υπό την προϋπόθεση ότι δεν υφίσταται κίνδυνος για την ασφάλεια του πλοίου και των επιβαινόντων, ο πλοίαρχος χορηγεί σε εργαζόμενο ναυτικό άδεια απουσίας από το πλοίο για χρονικό διάστημα μέχρι 144 ώρες συνολικά σε χρονική περίοδο ενός έτους, για λόγους ανωτέρας βίας που συνδέονται με επείγοντες οικογενειακούς λόγους του εργαζομένου ναυτικού, σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος εξαρτώμενου από αυτόν μέλους, που καθιστά απαραίτητη την άμεση παρουσία του. Εάν η απουσία αυτή συνεπάγεται και έξοδα μετακίνησης, αυτά βαρύνουν το ναυτικό. Σε περιπτώσεις χορήγησης άδειας απουσίας, καταχωρείται σχετική εγγραφή στο ημερολόγιο γεφύρας του πλοίου και σε σελίδα παρατηρήσεων του ναυτικού φυλλαδίου του εργαζομένου ναυτικού. 2) Η άδεια απουσίας είναι δυνατό να χορηγείται εφάπαξ ή τμηματικά και κατά το χρόνο διάρκειάς της ο ναυτικός δεν δικαιούται αποδοχές. Η μη έγκαιρη επιστροφή του ναυτικού στο πλοίο μετά το πέρας της άδειας απουσίας συνιστά λόγο καταγγελίας της σύμβασης ναυτολόγησης, χωρίς δικαίωμα αποζημίωσης.

3) Στην έννοια του όρου «εξαρτώμενα μέλη» της παραγράφου 1 περιλαμβάνονται:

α) τα παιδιά, φυσικά ή υιοθετημένα,

β) ο ή η σύζυγος,

γ) οι γονείς, αδελφοί και αδελφές.

Άρθρο 6

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου & Νησιωτικής Πολιτικής αναθέτουμε την δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Άδειες γάμου και γεννήσεως τέκνου

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας έτους 1993

Άρθρο 6 - Άδεια γάμου και γεννήσεως τέκνου

Εργαζόμενοι και εργαζόμενες που συνάπτουν γάμο, δικαιούνται να πάρουν άδεια γάμου πέντε (5) εργάσιμων ημερών με αποδοχές η οποία δεν συμψηφίζεται με την ετήσια κανονική άδεια που προβλέπεται από τον Α.Ν. 539/45. Σε περίπτωση γεννήσεως τέκνου ο πατέρας δικαιούται μία μέρα άδεια με αποδοχές για κάθε τέκνο.

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ετών 2000 και 2001

Άρθρο 10 - Άδεια γάμου και γέννησης τέκνου

Η άδεια γάμου του άρθρου 6 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. του 1993 προσαυξάνεται σε έξι (6) εργάσιμες ημέρες για όσους εργάζονται εξαήμερο και παραμένει σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες για όσους εργάζονται πενθήμερο.

Σε περίπτωση γέννησης παιδιού ο πατέρας δικαιούται δύο (2) ημέρες άδεια με αποδοχές.

Γονική άδεια ανατροφής

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας έτους 1993

Άρθρο 8 - Γονική άδεια ανατροφής

1. Γονέας εργαζόμενος σε επιχείρηση ή εκμετάλλευση που απασχολεί τουλάχιστον πενήντα (50) άτομα, εάν: α) έχει συμπληρώσει ένα (1) χρόνο εργασίας στον ίδιο χρόνο εργασίας στον ίδιο εργοδότη και β) ο άλλος γονέας εργάζεται έξω από την κατοικία τους, δικαιούται να λάβει γονική άδεια ανατροφής του παιδιού, μετά την λήξη της άδειας μητρότητας μέχρις ότου το παιδί συμπληρώσει ηλικία τριών ετών (3).

2. Η άδεια αυτή είναι χωρίς αποδοχές, η διάρκειά της μπορεί να φθάσει έως τρεισήμισι (3,5) μήνες για κάθε γονέα και δίνεται από τον εργοδότη, με βάση τη σειρά προτεραιότητας των αιτήσεων των ενδιαφερομένων δικαιούχων, μέχρι να καλυφθεί ποσοστό 8% του συνόλου των απασχολουμένων στην επιχείρηση για κάθε ημερολογιακό έτος. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 5 του άρθρου 5, του Ν. 1483/1984.

Άδειες φροντίδας τέκνων

Άδειες φροντίδας τέκνου και μειωμένα ωράρια εργαζόμενων γονέων

Νόμος 3144/2003 (ΦΕΚ Α 111/08-05-2003) «Κοινωνικός διάλογος για την προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 7 - Κύρωση διατάξεων της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας

Κυρώνονται και αποκτούν ισχύ νόμου οι διατάξεις των άρθρων 4, 6 και 13 της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας της 15ης Απριλίου 2002, όπως το άρθρο 6 ισχύει

μετά την υπογραφείσα ερμηνευτική δήλωση, που κατατέθηκαν στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τους αριθμούς καταθέσεως αντιστοίχως19/29.4.2002 και 37/14.6.2002 ως εξής:

……

Β.1. Οι εργαζόμενες μητέρες δικαιούνται, για χρονικό διάστημα τριάντα (30) μηνών από τον τοκετό, είτε να προσέρχονται αργότερα στην εργασία τους είτε να αποχωρούν νωρίτερα κατά μία ώρα κάθε ημέρα. Εναλλακτικά, εφόσον το ζητεί η μητέρα και συμφωνεί ο εργοδότης, το ημερήσιο ωράριο μπορεί να ορίζεται μειωμένο κατά δύο ώρες ημερησίως για τους πρώτους δώδεκα (12) μήνες και κατά μία ώρα για έξι (6) επιπλέον μήνες.

2. Την άδεια απουσίας για λόγους φροντίδας του τέκνου δικαιούται και ο πατέρας εφόσον δεν κάνει χρήση αυτής η εργαζόμενη μητέρα, αφού προσκομίσει στον εργοδότη του σχετική βεβαίωση του εργοδότη της μητέρας του τέκνου.

3. Το δικαίωμα καθυστερημένης προσέλευσης ή πρόωρης αποχώρησης της μητέρας ή του πατέρα για τη φροντίδα του τέκνου έχουν και οι θετοί γονείς από το χρόνο της υιοθεσίας τέκνου που δεν έχει υπερβεί το 60 έτος της ηλικίας του με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις.

4. Την άδεια φροντίδας τέκνου δικαιούνται και οι άγαμοι γονείς.

5. Η άδεια φροντίδας του τέκνου θεωρείται και αμείβεται ως χρόνος εργασίας και δεν επιτρέπεται να προκαλεί δυσμενέστερες συνθήκες στην απασχόληση και στις εργασιακές σχέσεις.

Γ. Αυξάνεται από 29.4.2002 η εισφορά που καταβάλλουν οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι υπέρ του Οργανισμού Εργατικής Εστίας κατά 0,05%. Από 1ης Ιανουαρίου 2003 η εισφορά αυξάνεται περαιτέρω κατά 0,05% και ανέρχεται τόσο για τους εργαζόμενους όσο και για τους εργοδότες σε 0,1 0% (εργοδοτική και εργατική εισφορά), έτσι ώστε το συνολικό ποσοστό εισφοράς υπέρ του Οργανισμού να ανέρχεται σε 0,35% συνολικά για το κάθε μέρος.

Άδειες φροντίδας παιδιών

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ετών 2000 και 2001

Άρθρο 8 - Άδεια φροντίδας υιοθετημένων παιδιών

Το δικαίωμα διακοπής της εργασίας ή καθυστερημένης προσέλευσης ή πρόωρης αποχώρησης της μητέρας και εναλλακτικά του πατέρα για τη φροντίδα των παιδιών σύμφωνα με το άρθρο 9 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. του 1993, έχουν και οι θετοί γονείς παιδιών ηλικίας έως έξι ετών.

Άρθρο 11 - Άδεια για ασθένεια εξαρτώμενων μελών

Η άδεια του άρθρου 7 του Ν.1483/84 σε περίπτωση ασθένειας εξαρτώμενων παιδιών καθορίζεται σε 12 εργάσιμες ημέρες κατ' έτος, εφόσον ο/η εργαζόμενος/η έχει τρία παιδιά και πάνω.

Μειωμένο ωράριο για φροντίδα παιδιού

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ετών 2004 και 2005

Άρθρο 8 - Μειωμένο ωράριο για τη φροντίδα του τέκνου

Η άδεια θηλασμού και φροντίδας παιδιών του άρθρου 9 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. του έτους 1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, έχει ως αφετηρία τη λήξη της άδειας λοχείας, δηλαδή 9 εβδομάδες μετά τον τοκετό.

Άρθρο 9 - Εναλλακτική χρήση του μειωμένου ωραρίου ως άδειας για φροντίδα του παιδιού

Το μειωμένο ωράριο («άδεια») θηλασμού και φροντίδας παιδιών του άρθρου 9 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. του έτους 1993, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, δικαιούται ο/η εργαζόμενος/-η με αίτησή του/της να το ζητήσει εναλλακτικά ως συνεχόμενη ισόχρονη άδεια με αποδοχές, εντός της χρονικής περιόδου κατά την οποία δικαιούται μειωμένου ωραρίου για τη φροντίδα του παιδιού.

Η εναλλακτική χορήγηση της άδειας προϋποθέτει συμφωνία του εργοδότη και χορηγείται εφάπαξ ή τμηματικά.

Μειωμένο ωράριο και άδειες γονέων και γονέων παιδιών με αναπηρία

Νόμος 1483/1984 (ΦΕΚ Α 153/08-10-1984) «Προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποιήσεις και βελτιώσεις εργατικών νόμων»

Άρθρο 8 - Μειωμένο ωράριο

1. Οι γονείς που εργάζονται με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 1 σε επιχείρηση ή εκμετάλλευση που απασχολεί τουλάχιστον πενήντα (50) άτομα και έχουν παιδιά με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία, μπορούν να ζητήσουν να μειωθεί το ωράριο εργασίας τους κατά μία ώρα την ημέρα, με ανάλογη περικοπή των αποδοχών τους.

2. Η πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία του παιδιού καθώς και ο καταλληλότερος για τη φροντίδα του παιδιού γονέας ορίζεται με την ιατρική γνωμάτευση, που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 3.

** Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 3257/2004 (Α΄ 143/29.7.2004), το προβλεπόμενο, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, μειωμένο ωράριο εργασίας εφαρμόζεται στο στρατιωτικό προσωπικό και στους στρατιωτικούς δικαστές των Ε.Δ., που έχουν ή επιμελούνται τέκνο ή σύζυγο με πνευματική, ψυχική ή σωματική αναπηρία, ανεξαρτήτως του αριθμού των απασχολούμενων προσώπων κατά μονάδα, υπηρεσία, οργανισμό ή νομικό πρόσωπο εποπτευόμενο από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (ΥΠ.ΕΘ.Α.), στο οποίο εργάζεται. Στην εφαρμογή των διατάξεων του ανωτέρω άρθρου δ ε ν περιλαμβάνονται όσοι εκπληρώνουν τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση, σύμφωνα με τη στρατολογική νομοθεσία.*

Άρθρο 10 - Δικαίωμα για πλήρη απασχόληση

Οι εργαζόμενοι, που έχουν από την πρόσληψή τους ή μεταγενέστερα συμφωνία, γραπτή ή προφορική, με τον εργοδότη τους, να απασχολούνται για λόγους οικογενειακών υποχρεώσεων με μειωμένο ωράριο, έχουν δικαίωμα να αναλάβουν εργασία ή να επανέλθουν, με αίτησή τους, σε απασχόληση με πλήρες ωράριο, εάν υπάρχει κενή θέση, ανεξάρτητα εάν εξακολουθούν οι περιστάσεις που τους ανάγκασαν να εργάζονται με μειωμένο ωράριο.

Άρθρο 12 - **Βρεφοπαιδοκομικοί σταθμοί**

1. Βιομηχανικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις με προσωπικό πάνω από τριακόσια (300) άτομα υποχρεούνται κατά την ανέγερση των κτιριακών τους εγκαταστάσεων να προβλέπουν επαρκή και κατάλληλο χώρο για την στέγαση βρεφοπαιδοκομικού σταθμού,

που να καλύπτει τις ανάγκες των εργαζομένων σ' αυτές. Για την καταλληλότητα της περιοχής όπου πρόκειται να ιδρυθεί βρεφοπαιδοκομικός σταθμός αποφαίνεται με σχετική γνωμάτευσή της η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.

2. Αμφισβητήσεις για την έκταση της εφαρμογής των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου επιλύονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας, κατόπιν προσφυγής των ενδιαφερομένων μερών ή σχετικής αναφοράς του αρμόδιου Επιθεωρητή Εργασίας.

Παρακολούθηση σχολικής επίδοσης παιδιού

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ετών 2008 και 2009

Άρθρο 4 - Άδειες απουσίας για την παρακολούθηση σχολικής επίδοσης του παιδιού

Για κάθε παιδί ηλικίας μέχρι 16 ετών που είναι μαθητής (-τρια), οι εργαζόμενοι γονείς δικαιούνται να απουσιάζουν, χωρίς περικοπή των αποδοχών τους και μετά από άδεια του εργοδότη, ορισμένες ώρες ή ολόκληρη την ημέρα από την εργασία τους, μέχρι τη συμπλήρωση τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών κάθε ημερολογιακό έτος, συνολικά και για τους δύο γονείς, προκειμένου να παρακολουθήσουν τη σχολική επίδοση του παιδιού.

Νόμος 1483/1984 (ΦΕΚ Α 153/08-10-1984) «Προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις - Τροποποιήσεις και βελτιώσεις εργατικών νόμων»

Άρθρο 9 - Άδειες απουσίας

1. Οι εργαζόμενοι, που αναφέρονται στο άρθρο 7, που έχουν παιδιά ηλικίας μέχρι 16 ετών, τα οποία παρακολουθούν μαθήματα στοιχειώδους ή μέσης εκπαίδευσης, δικαιούνται να απουσιάζουν ορισμένες ώρες ή ολόκληρη την ημέρα από την εργασία τους μέχρι τη συμπλήρωση τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών κάθε ημερολογιακό έτος, με άδεια του εργοδότη, για να επισκεφθούν το σχολείο των παιδιών τους, με σκοπό την παρακολούθηση της σχολικής τους επίδοσης.

2. Η άδεια απουσίας χορηγείται στον ένα από τους δύο γονείς. Αν και οι δύο γονείς απασχολούνται με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 αυτού του άρθρου, αποφασίζουν με κοινή συμφωνία, κάθε φορά, ποιος από τους δύο θα κάνει χρήση αυτού του δικαιώματος και για πόσο χρονικό διάστημα που πάντως δεν μπορεί συνολικά και για τους δύο γονείς να υπερβαίνει τη διάρκεια που ορίζεται στην παρ. 1.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 3488/2006 ΦΕΚ Α 191 τα άρθρα 7 και 9 του ν. 1483/1984 ΦΕΚ Α 153 όπως ισχύουν, έχουν εφαρμογή και στους μερικώς απασχολούμενους .

Άδειες γονέων παιδιών με ειδικές ανάγκες

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας ετών 2004 και 2005

Άρθρο 12 - Άδεια γονέα για παιδί με νόσημα που απαιτεί μεταγγίσεις αίματος και παραγώγων του ή αιμοκάθαρση

Στους φυσικούς ή θετούς γονείς παιδιού ηλικίας ως δέκα έξ (16) ετών συμπληρωμένων, το οποίο πάσχει από νόσημα που απαιτεί μεταγγίσεις αίματος και παραγώγων του ή αιμοκάθαρση χορηγείται πρόσθετη άδεια δέκα (10) εργάσιμων ημερών ετησίως. Η άδεια αυτή είναι με αποδοχές και χορηγείται και στους δύο γονείς επιπλέον της άδειας που δικαιούνται από άλλες διατάξεις.

Κατάργηση διατάξεων που προκαλούν άνιση μεταχείριση έγγαμων εργαζομένων

Νόμος 2956/2001 (ΦΕΚ Α 258/06-11-2001) «Αναδιάρθρωση Ο.Α.Ε.Δ. και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 35 - Κατάργηση διατάξεων που προκαλούν άνιση μεταχείριση εργαζομένων

1. Καταργείται από την 1η Ιανουαρίου 1981 κάθε διάταξη νόμου, διατάγματος, υπουργικών αποφάσεων, συλλογικών συμβάσεων εργασίας ή διαιτητικών αποφάσεων, εσωτερικών κανονισμών ή οργανισμών επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων, καθώς και κάθε όρος ατομικών συμβάσεων εργασίας κατά το μέρος που θέτουν για τις έγγαμες εργαζόμενες γυναίκες ειδικές προϋποθέσεις, που δεν απαιτούνται αντίστοιχα για τους έγγαμους εργαζόμενους άνδρες, ως προς τη χορήγηση επιδομάτων γάμου ή συζύγου ή τέκνων ή οικογενειακών βαρών από εργοδότες του ιδιωτικού ή δημόσιου τομέα στους εργαζόμενους με σχέση ιδιωτικού δικαίου και στο μέτρο που συνεπάγονται δυσμενείς επιπτώσεις ως προς το ύψος των συντάξεων, οι οποίες χορηγήθηκαν σε έγγαμες γυναίκες μετά τις 23 Δεκεμβρίου 1984, εφόσον τα ανωτέρω επιδόματα δεν ελήφθησαν υπόψη στις συντάξιμες αποδοχές.

2. Έγγαμες γυναίκες, συνταξιούχοι Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης που χορηγούν συντάξεις στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19.12.78 (Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 10.1.79) δύναται να ζητήσουν την αναπροσαρμογή των συντάξεών τους με αίτησή τους προς τον Οργανισμό από τον οποίο συνταξιοδοτήθηκαν εντός δεκατεσσάρων (14) μηνών από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου. Η καταβολή των διαφορών που θα προκύψουν δεν δύναται να ανατρέξει σε χρόνο μεγαλύτερο της πενταετίας από την υποβολή της αίτησης.

Όπως η παρ. 2 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 13 παρ. 13 του Ν. 3050/2002 (ΦΕΚ Α 214).

Ολοήμερα σχολεία

Ολοήμερο Νηπιαγωγείο

Νόμος 2525/1997 (ΦΕΚ 188 Α/ 23-9-1997) «Ενιαίο Λύκειο, Πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 3

Ολοήμερο νηπιαγωγείο

1. Καθιερώνεται η λειτουργία του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου, σκοπός του οποίου είναι η αναβάθμιση της προσχολικής αγωγής και η ολοκληρωμένη προετοιμασία των νηπίων για το Δημοτικό Σχολείο, η ενίσχυση του ρόλου της κρατικής μέριμνας με στόχο τη μείωση των μορφωτικών και κοινωνικών διακρίσεων και η εξυπηρέτηση των εργαζόμενων γονέων.

2. Το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο λειτουργεί επί οκτώ (8) ώρες τουλάχιστον ημερησίως…

Ολοήμερο δημοτικό σχολείο

Νόμος 2525/1997 (ΦΕΚ 188 Α/ 23-9-1997) «Ενιαίο Λύκειο, Πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 4

Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

1. Καθιερώνεται η λειτουργία του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, σκοπός του οποίου είναι:

α) η υποχρεωτική εφαρμογή του οικείου προγράμματος διδασκαλίας μαθημάτων,

β) η προαιρετική εφαρμογή προγραμμάτων μελέτης των μαθημάτων της επόμενης ημέρας και προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης και γ) η προαιρετική εφαρμογή προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας σε μαθητές που παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες.

2. Τα προαιρετικά προγράμματα μελέτης των μαθημάτων της επόμενης ημέρας και δημιουργικής απασχόλησης παρακολουθούν κατά προτίμηση μαθητές των οποίων οι γονείς είναι εργαζόμενοι, είτε του ίδιου σχολείου είτε γειτονικών σχολείων, εφόσον είναι δυνατή η πρόσβασή τους σε αυτό.

4.11. Εργασία

4.11.1. Ίση μεταχείριση στην απασχόληση

Άρθρο 22 Συντάγματος

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού. Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

2. Με νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας, που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και, αν αυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η διαιτησία.

3. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας από τους δημόσιους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

4. Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται. Ειδικοί νόμοι ρυθμίζουν τα σχετικά με την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών σε περίπτωση πολέμου ή επιστράτευσης ή για την αντιμετώπιση αναγκών της άμυνας της Χώρας ή επείγουσας κοινωνικής ανάγκης από θεομηνία ή ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, καθώς και τα σχετικά με την προσφορά προσωπικής εργασίας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την ικανοποίηση τοπικών αναγκών.

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει. Ερμηνευτική δήλωση:Στους γενικούς όρους εργασίας περιλαμβάνεται και ο προσδιορισμός του τρόπου και του υποχρέου είσπραξης και απόδοσης στις συνδικαλιστικές οργανώσεις της συνδρομής των μελών τους που προβλέπεται από τα καταστατικά τους.

Ίση μεταχείριση

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207/2010-12-08) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 1 - Σκοπός (Άρθρο 1 της Οδηγίας)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2006/54/ΕΚ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, όσον αφορά: α) την πρόσβαση στην απασχόληση, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εξέλιξης, και στην επαγγελματική κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης με σκοπό την απασχόληση («vocational training»), β) τις συνθήκες και τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής και γ) τα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: α. «άμεση διάκριση»: όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση, β. «έμμεση διάκριση»: όταν μία εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να θέσει σε μειονεκτική θέση πρόσωπα του ενός φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός αν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία, γ. «παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την παραβίαση της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος, δ. «σεξουαλική παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται οποιαδήποτε μορφή ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος, ε. «αμοιβή»: οι πάσης φύσεως μισθοί και αποδοχές και όλα τα άλλα οφέλη που παρέχονται άμεσα ή έμμεσα από κάθε πηγή, σε χρήματα ή σε είδος, από τον εργοδότη στον εργαζόμενο, εξαιτίας ή και με αφορμή την απασχόληση του τελευταίου, στ. «επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης»: συστήματα που δεν διέπονται από την Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως (ΕΕL 6 της 10.1.1979), και που έχουν ως αντικείμενο τη χορήγηση στους εργαζόμενους, μισθωτούς ή αυτοαπασχολούμενους, στα πλαίσια επιχείρησης ή ομάδας επιχειρήσεων, οικονομικού κλάδου ή επαγγελματικού ή διεπαγγελματικού τομέα, παροχών που προορίζονται να συμπληρώσουν ή να υποκαταστήσουν τις παροχές των εκ του νόμου συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του αν η υπαγωγή στα συστήματα αυτά είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 3 - Αρχή ίσης μεταχείρισης - Απαγόρευση διακρίσεων (Άρθρο 2 παρ. 2 της Οδηγίας)

1. Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, σε συσχετισμό ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση, σε όλους τους τομείς που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, όπως εξειδικεύονται στις κατωτέρω διατάξεις.

2. α) Η παρενόχληση, η σεξουαλική παρενόχληση, καθώς και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που οφείλεται στην ανοχή ή στην απόρριψη αυτής της συμπεριφοράς, συνιστούν διάκριση λόγω φύλου και απαγορεύονται. β) Διάκριση λόγω φύλου συνιστά, επίσης, οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση προσώπου που συνδέεται με αλλαγή φύλου.

3. Η εντολή που ενέχει διάκριση εις βάρος ενός προσώπου λόγω φύλου συνιστά διάκριση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

4. Συνιστά επίσης διάκριση κατά την έννοια του παρόντος νόμου η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναικών λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας, στις περιπτώσεις των προεδρικών διαταγμάτων 176/1997 (ΦΕΚ 150 Α'), 41/2003 (ΦΕΚ 44 Α') και του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58 Α').

Άρθρο 4 - Απαγόρευση διακρίσεων ως προς τις αμοιβές (Άρθρο 4 της Οδηγίας)ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΙΣΟΤΗΤΑ ΑΜΟΙΒΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΩΝ

1. Άνδρες και γυναίκες δικαιούνται ίση αμοιβή για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας.

2. α) Όταν χρησιμοποιείται σύστημα επαγγελματικής κατάταξης για τον καθορισμό των αμοιβών, το σύστημα αυτό πρέπει να βασίζεται σε κοινά κριτήρια για εργαζόμενους άνδρες και γυναίκες και να επιβάλλεται κατά τρόπο που να αποκλείει τις διακρίσεις που βασίζονται στο φύλο. β) Κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης του προσωπικού που συνδέονται με τη μισθολογική εξέλιξή του, πρέπει να τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης και να μην επιτρέπεται διάκριση λόγω φύλου ή οικογενειακής κατάστασης.

Άρθρο 5 - Πεδίο εφαρμογής (Άρθρα 6, 7 και 8 της Οδηγίας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

1. Πρόσωπα

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων, των εργαζόμενων των οποίων η δραστηριότητα διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία, στους συνταξιούχους και στους αναπήρους εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο ή/και την πρακτική.

2. Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

α) Στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των κινδύνων ασθένειας, αναπηρίας, γήρατος, συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης πρόωρης συνταξιοδότησης, εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας, καθώς και ανεργίας. β) Στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές σε είδος ή σε χρήμα και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές προορίζονται για μισθωτούς και επομένως αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησης αυτού.

3. Εξαιρέσεις από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

3.1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εφαρμόζονται: α. στις ατομικές συμβάσεις των αυτοαπασχολούμενων, β. στα συστήματα των αυτοαπασχολούμενων που έχουν μόνο ένα μέλος, γ. στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης, στην περίπτωση των μισθωτών, δ. στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να εξασφαλίσουν: - είτε συμπληρωματικές παροχές - είτε την επιλογή ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοαπασχολούμενων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών, ε. στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση.

3.2. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εμποδίζουν τον εργοδότη να χορηγήσει συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης δυνάμει επαγγελματικού συστήματος, αλλά τα οποία δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας για τη χορήγηση σύνταξης από το εκ του νόμου σύστημα, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του ποσού των συνολικών παροχών που καταβάλλεται στα άτομα αυτά με το ποσό που καταβάλλεται σε ετερόφυλα άτομα τα οποία βρίσκονται στην ίδια κατάσταση και έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία για συνταξιοδότηση από το εκ του νόμου σύστημα, έως ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν το προβλεπόμενο από το εκ του νόμου σύστημα όριο ηλικίας.

Άρθρο 6 - Έκταση της απαγόρευσης (Άρθρο 5 της Οδηγίας)

Υπό τους όρους που καθορίζονται στις ακόλουθες διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, απαγορεύεται κάθε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, ιδίως σε συσχετισμό με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, όσον αφορά: - το πεδίο εφαρμογής των επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και τους όρους της υπαγωγής στα συστήματα αυτά, - την υποχρέωση καταβολής εισφορών και τον υπολογισμό των εισφορών, - τον υπολογισμό των παροχών, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων λόγω συζύγου και προστατευόμενων προσώπων, καθώς και τις προϋποθέσεις διάρκειας και διατήρησης του δικαιώματος παροχών

Άρθρο 7 - Περιπτώσεις διακρίσεων (Άρθρο 9 της Οδηγίας)

1. Αντιβαίνουν στην αρχή της ίσης μεταχείρισης διατάξεις που βασίζονται στο φύλο, είτε άμεσα είτε έμμεσα, ιδίως σε σχέση με την ύπαρξη γάμου ή την εν γένει οικογενειακή κατάσταση, προκειμένου: α) να προσδιορίσουν τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν σε επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, β) να καθορίσουν τον υποχρεωτικό ή προαιρετικό χαρακτήρα της συμμετοχής σε ένα επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, γ) να διαμορφώσουν διαφορετικούς κανόνες σχετικά με την ηλικία εισόδου στο επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης ή με την ελάχιστη διάρκεια της απασχόλησης ή της υπαγωγής στο επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, για τη λήψη παροχών από το σύστημα αυτό, δ) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα στοιχεία η) και θ)ββ, για την απόδοση των εισφορών όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης χωρίς να έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις που θα του εξασφάλιζαν μεταγενέστερο δικαίωμα για τις μακροπρόθεσμες παροχές, ε) να καθορίσουν διαφορετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση παροχών ή να τις περιορίσουν μόνο στους εργαζόμενους του ενός ή του άλλου φύλου, στ) να επιβάλουν διαφορετικά όρια ηλικίας για τη συνταξιοδότηση, ζ) να διακόψουν τη διατήρηση ή την απόκτηση δικαιωμάτων κατά τη διάρκεια των αδειών λόγω μητρότητας ή για οικογενειακούς λόγους, οι οποίες ορίζονται με νόμο ή με σύμβαση και κατά τις οποίες καταβάλλονται αποδοχές από τον εργοδότη, η) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα για τις παροχές, εκτός εάν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να ληφθούν υπόψη αναλογιστικά στοιχεία υπολογισμού, τα οποία είναι διαφορετικά για τα δύο φύλα, στην περίπτωση συστημάτων καθορισμένων εισφορών. Στην περίπτωση επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης καθορισμένων παροχών τα οποία χρηματοδοτούνται με κεφαλαιοποίηση, ορισμένα στοιχεία μπορεί να είναι άνισα, στο βαθμό που η ανισότητα των ποσών οφείλεται στις συνέπειες της χρησιμοποίησης διαφορετικών αναλογιστικών συντελεστών σύμφωνα με το φύλο κατά την εφαρμογή της χρηματοδότησης του επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, θ) να καθορίσουν διαφορετικά επίπεδα:

αα. για τις εισφορές των εργαζόμενων,

ββ. για τις εισφορές των εργοδοτών εκτός από:

- την περίπτωση επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης καθορισμένων εισφορών εάν στόχος είναι η εξίσωση ή η προσέγγιση των τελικών παροχών των δύο φύλων,

- την περίπτωση επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης καθορισμένων παροχών, χρηματοδοτούμενων με κεφαλαιοποίηση, εφόσον οι εργοδοτικές εισφορές προορίζονται να συμπληρώσουν το χρηματικό ποσό το οποίο είναι απαραίτητο για να καλυφθεί το κόστος των καθορισμένων αυτών παροχών,

ι) να προβλέψουν διαφορετικούς κανόνες ή κανόνες που εφαρμόζονται μόνο για τους εργαζόμενους συγκεκριμένου φύλου, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα

στοιχεία η) και θ) ββ όσον αφορά την εξασφάλιση ή τη διατήρηση του δικαιώματος για μεταγενέστερες παροχές, όταν ο εργαζόμενος αποχωρεί από το επαγγελματικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

2. Στις περιπτώσεις που η χορήγηση των παροχών που απορρέουν από το παρόν κεφάλαιο επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των οργάνων διαχείρισης του επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, τα όργανα αυτά πρέπει να τηρούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 8 - Εφαρμογή ως προς τους αυτοαπασχολούμενους (Άρθρα 10 και 11 της Οδηγίας)

1. Από 1.1.1993 παύουν να ισχύουν διατάξεις των επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων οι οποίες αντιβαίνουν προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις που συνδέονται με περίοδο υπαγωγής σε επαγγελματικό σύστημα αυτοαπασχολούμενων χρονικώς προγενέστερη της 1.1.1993, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του συστήματος που ίσχυε κατά την περίοδο εκείνη.

3. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων ως προς τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδότησης για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος ή αποχώρησης, καθώς και τις συνέπειες που είναι δυνατόν να προκύψουν για άλλες παροχές, αναβάλλεται μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία η ίση μεταχείριση θα επιτευχθεί στα εκ του νόμου συστήματα.

4. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων ως προς τη σύνταξη επιζώντων ισχύει από 5.1.1999.

5. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων στις περιπτώσεις εφαρμογής του στοιχείου θ) ββ του άρθρου 8 ισχύει από 1.1.1999.

Άρθρο 9 - Αναδρομική εφαρμογή ως προς τους μισθωτούς (Άρθρο 12 της Οδηγίας)

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου όσον αφορά τους μισθωτούς εφαρμόζονται σε όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της 17ης Μαΐου 1990 και ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία αυτή, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων των εργαζομένων ή των εξ αυτών ελκόντων δικαιώματα, οι οποίοι πριν από την ημερομηνία αυτή είχαν ασκήσει τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία ένδικα μέσα. Στην περίπτωση αυτή, οι διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν αναδρομικά από 1.1.1981 και καλύπτουν όλες τις παροχές που οφείλονται σε σχέση με περιόδους απασχόλησης μεταγενέστερες της ημερομηνίας αυτής.

Άρθρο 10 - Μεταβλητή ηλικία συνταξιοδότησης (Άρθρο 13 της Οδηγίας)

Οι περιπτώσεις όπου άνδρες και γυναίκες έχουν τη δυνατότητα μεταβλητής ηλικίας συνταξιοδότησης υπό τους ίδιους όρους, δεν θεωρούνται ασύμβατες με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 11 - Πρόσβαση στην απασχόληση - Όροι πρόσληψης (Άρθρο 14 παρ. 1 περ. α' της Οδηγίας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή λόγω οικογενειακής κατάστασης, όσον αφορά στους όρους πρόσβασης στη μισθωτή ή μη απασχόληση ή γενικά στην επαγγελματική ζωή, περιλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής

και των όρων πρόσληψης, ανεξαρτήτως του κλάδου δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας.

2. Απαγορεύεται κάθε αναφορά στο φύλο ή στην οικογενειακή κατάσταση ή η χρήση κριτηρίων και στοιχείων που καταλήγουν σε άμεση ή έμμεση διάκριση με βάση το φύλο, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2, όσον αφορά στις δημοσιεύσεις, αγγελίες, διαφημίσεις, προκηρύξεις, εγκυκλίους και κανονισμούς, που αφορούν σε επιλογή προσώπων για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας, την παροχή εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης ή τη χορήγηση επαγγελματικών αδειών.

Άρθρο 12 - Συνθήκες και όροι απασχόλησης -Επαγγελματική εξέλιξη (Άρθρο 14 παρ. 1 περ. γ' της Οδηγίας)

Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω του φύλου ή της οικογενειακής κατάστασης του εργαζομένου όσον αφορά στους όρους, στις συνθήκες απασχόλησης και εργασίας, στις προαγωγές, καθώς και στο σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης προσωπικού.

Άρθρο 13 - **Επαγγελματικός προσανατολισμός και επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση** (Άρθρο 14 παρ. 1 περ. β' της Οδηγίας)

Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή λόγω οικογενειακής κατάστασης, όσον αφορά: α) στην πρόσβαση στο περιεχόμενο και στην εφαρμογή προγραμμάτων ή συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και επαναπροσανατολισμού κάθε τύπου και βαθμίδας, επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης, μαθητείας, μετεκπαίδευσης, εκπαίδευσης για αλλαγή επαγγέλματος, λαϊκής επιμόρφωσης, ενημέρωσης και πληροφόρησης των εργαζομένων ή των οικογενειών τους και γενικά προγραμμάτων που συντελούν στην πνευματική, οικονομική και κοινωνική τους εξέλιξη και ανάπτυξη, περιλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής ή εργασιακής εμπειρίας και της δοκιμαστικής υπηρεσίας, β) στον καθορισμό των προϋποθέσεων και στη συμμετοχή σε εξετάσεις απόκτησης ή απονομής διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων ή αδειών ασκήσεως επαγγέλματος, καθώς και στη χορήγηση υποτροφιών και εκπαιδευτικών αδειών ή στην παροχή σπουδαστικών ή άλλων συναφών ευεργετημάτων.

Άρθρο 14 - Λύση της σχέσεως εργασίας και της υπαλληλικής σχέσεως - Προστασία έναντι αντιποίνων (Άρθρο 14 παρ. 1 περ. γ' και άρθρο 24 της Οδηγίας)

Απαγορεύεται η καταγγελία ή η με οποιονδήποτε τρόπο λύση της σχέσεως εργασίας και της υπαλληλικής σχέσεως, καθώς και κάθε άλλη δυσμενής μεταχείριση: α) για λόγους φύλου ή οικογενειακής κατάστασης, β) όταν συνιστά εκδικητική συμπεριφορά του εργοδότη, λόγω μη ενδοτικότητας του εργαζομένου σε σεξουαλική ή άλλη παρενόχληση σε βάρος του, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2, γ) όταν γίνεται ως αντίδραση του εργοδότη, ή υπεύθυνου για επαγγελματική κατάρτιση, σε διαμαρτυρία, καταγγελία, μαρτυρία ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια προσώπου εργαζομένου επαγγελματικά καταρτιζόμενου, ή εκπροσώπου του, στο χώρο της επιχείρησης ή επαγγελματικής κατάρτισης, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρχής, η οποία είναι σχετική με την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Άρθρο 15 - **Συμμετοχή σε σωματεία και ενώσεις** (Άρθρο 14 παρ. 1 περ. δ' της Οδηγίας)

Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή οικογενειακής κατάστασης όσον αφορά στην ιδιότητα του μέλους ή στη συμμετοχή σε σωματεία ή ενώσεις εργαζομένων ή εργοδοτών ή σε οποιοδήποτε επαγγελματικό σωματείο, περιλαμβανομένων των πλεονεκτημάτων που χορηγούνται από τέτοια σωματεία ή ενώσεις. Επιτρέπεται η διατήρηση ή ίδρυση οργανώσεων προσώπων του ενός μόνο φύλου, εφόσον κύριος σκοπός τους είναι η προώθηση της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 16 - Επιστροφή στην εργασία μετά από άδεια μητρότητας (Άρθρο 15 της Οδηγίας)

Η εργαζόμενη που έχει λάβει την εκάστοτε ισχύουσα άδεια μητρότητας ή την ειδική άδεια του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 (ΦΕΚ 58 Α') δικαιούται, μετά το πέρας των αδειών αυτών, να επιστρέψει στη θέση εργασίας της ή σε ισοδύναμη θέση, με όχι λιγότερο ευνοϊκούς επαγγελματικούς όρους και συνθήκες και να επωφεληθεί από οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών εργασίας, την οποία θα εδικαιούτο κατά την απουσία της.

Άρθρο 17 - Πεδίο εφαρμογής

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΣΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στα άτομα που απασχολούνται ή είναι υποψήφια για απασχόληση στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, καθώς και στον ιδιωτικό τομέα, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας ή μορφή απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης έργου και της έμμισθης εντολής, και ανεξάρτητα από τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών, στα άτομα που ασκούν ελευθέρια επαγγέλματα, καθώς και στα άτομα που λαμβάνουν επαγγελματική εκπαίδευση. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται επίσης στα άτομα που λαμβάνουν επαγγελματική εκπαίδευση ή είναι υποψήφια για επαγγελματική εκπαίδευση οποιουδήποτε είδους και μορφής.

Άρθρο 18 - Διάκριση λόγω γονικής άδειας ανατροφής και υιοθεσίας

Πέρα από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 2 έως 4 του παρόντος νόμου, συνιστά διάκριση και η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γονέων λόγω άδειας ανατροφής, φροντίδας, υιοθεσίας ή αναδοχής παιδιού.

Άρθρο 19 - Θετικά μέτρα (Άρθρο 3 της Οδηγίας)

Δεν συνιστά διάκριση η λήψη ή η διατήρηση ειδικών ή θετικών μέτρων με σκοπό την εξάλειψη τυχόν υφιστάμενων διακρίσεων εις βάρος του λιγότερο εκπροσωπούμενου φύλου και την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας στους τομείς που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, όπως εξειδικεύονται στις διατάξεις του πρώτου μέρους.

Άρθρο 20 - Προστασία μητρότητας, πατρότητας και οικογενειακής ζωής

1. Δεν θίγονται με τον παρόντα νόμο ειδικές διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών που ρυθμίζουν θέματα προστασίας της εγκυμοσύνης και της μητρότητας ή την προστασία της πατρότητας ή την προστασία της οικογενειακής ζωής.

2. Ο εργοδότης δεν μπορεί να αρνηθεί την πρόσληψη γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας. Σε εργασίες όπου για την πρόσληψη απαιτείται η προσκόμιση ιατρικής βεβαίωσης, η έγκυος προσλαμβάνεται χωρίς την ιατρική αυτή βεβαίωση, εφόσον οι ιατρικές εξετάσεις που απαιτούνται είναι επικίνδυνες για την υγεία της ίδιας ή του εμβρύου. Στην περίπτωση αυτή, η προσκόμιση της ιατρικής βεβαίωσης γίνεται μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του π.δ. 176/1997 (ΦΕΚ 150 Α') και του π.δ. 41/2003 (ΦΕΚ 44 Α').

3. Η προστασία του άρθρου 16 του παρόντος νόμου ισχύει και για τους εργαζόμενους που κάνουν χρήση οποιασδήποτε αδείας, η οποία προβλέπεται για τη γέννηση, ανατροφή ή υιοθεσία παιδιού.

5. Τα άρθρα 7 και 9 του ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α'), όπως ισχύουν, έχουν εφαρμογή και στους μερικώς απασχολούμενους.

Άρθρο 21 - Δικαιούχοι επιδόματος γάμου και παιδιών

1. α) Δικαιούχος του επιδόματος γάμου είναι κάθε εργαζόμενος σύζυγος, χήρος ή διαζευγμένος, καθώς και ο άγαμος γονέας, ανεξαρτήτως φύλου. β) Δικαιούχος του επιδόματος παιδιών είναι κάθε εργαζόμενος γονέας, φυσικός ή θετός, ή εκείνος στον οποίο έχει ανατεθεί η επιμέλεια του παιδιού με δικαστική απόφαση. γ) Οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου δεν θίγουν τις προϋποθέσεις χορήγησης των ανωτέρω επιδομάτων που δεν συνδέονται με το φύλο του εργαζόμενου, τα οποία κατά τα λοιπά χορηγούνται με βάση τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Επίσης, οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου δεν επεκτείνονται επί των προϋποθέσεων χορήγησης της οικογενειακής παροχής των υπαλλήλων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α., η οποία εξακολουθεί να χορηγείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως κάθε φορά ισχύουν.

2. Το εδάφιο δ' της παρ. 4 του άρθρου 3 του από 20/23.12.1959 β.δ. (ΦΕΚ 279 Α'), όπως ισχύει, αντικαθίσταται.

Άρθρο 22 - Έννομη προστασία (Άρθρο 17 της Οδηγίας)

1. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι ζημιώθηκε από τη μη τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου, ακόμη και αν έχει λήξει η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας φέρεται ότι σημειώθηκε η διάκριση, έχει δικαίωμα δικαστικής προστασίας, καθώς και δικαίωμα προσφυγής ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών διαμεσολάβησης από το φορέα του άρθρου 25 του παρόντος νόμου. Η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών δεν επηρεάζει τις προβλεπόμενες προθεσμίες δικαστικής και διοικητικής προσφυγής.

2. Νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων που δικαιολογούν σχετικό έννομο συμφέρον μπορούν, κατόπιν συναίνεσης του θιγόμενου από παραβάσεις του παρόντος νόμου, να ασκούν στο όνομά του προσφυγή ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών ή δικαστικών αρχών. Μπορούν επίσης να παρεμβαίνουν προς υπεράσπισή του ενώπιον των διοικητικών ή δικαστικών αρχών.

Άρθρο 23 - Αστικές, διοικητικές και ποινικές κυρώσεις (Άρθρα 18 και 25 της Οδηγίας)

1. Η παραβίαση της κατά τον παρόντα νόμο απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου γεννά, εκτός των άλλων, και αξίωση προς πλήρη αποζημίωση του θύματος, η οποία θα καλύπτει τη θετική και την αποθετική ζημία, καθώς και την ηθική βλάβη. Στο άρθρο 663 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται περίπτωση 6.

2. Η παραβίαση της κατά τον παρόντα νόμο απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου από πρόσωπο που ενεργεί ως εργοδότης ή από τον ασκούντα το διευθυντικό δικαίωμα ή εκπρόσωπο ή προστηθέντα υπ' αυτών, κατά τη σύναψη ή άρνηση σύναψης εργασιακής σχέσης ή κατά τη διάρκεια, λειτουργία, εξέλιξη ή λύση αυτής, συνιστά παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας και κατά την έννοια του άρθρου 16 του ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α'), για την οποία επιβάλλονται οι προβλεπόμενες στο άρθρο αυτό διοικητικές κυρώσεις σύμφωνα με τα κριτήρια της παραγράφου 3 αυτού, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 107 του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. που κυρώθηκε με το ν. 3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α') προστίθεται περίπτωση κδ'.

4. Στο άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 5.

Άρθρο 24 - Βάρος απόδειξης (Άρθρο 19 της Οδηγίας)

1. Όταν ένα πρόσωπο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ισχυρίζεται ότι υφίσταται μεταχείριση που ενέχει διάκριση λόγω φύλου, κατά τις ανωτέρω διατάξεις,

και επικαλείται, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, γεγονότα ή στοιχεία από τα οποία πιθανολογείται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, ή ότι εκδηλώθηκε σεξουαλική ή άλλη παρενόχληση κατά την έννοια του παρόντος νόμου, ο καθ' ου φέρει το βάρος να αποδείξει στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή, ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Η ανωτέρω ρύθμιση δεν ισχύει στην ποινική διαδικασία.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται επίσης στις περιπτώσεις που τίθεται ζήτημα άνισης μεταχείρισης λόγω φύλου, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ, όπως ενσωματώθηκε ιδίως με τα προεδρικά διατάγματα 176/1997 (ΦΕΚ 50 Α') και 41/2003 (ΦΕΚ 44 Α'), καθώς και της οδηγίας 96/34/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε ιδίως με τα άρθρα 5 και 6 του ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α'), 25 του ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α'), 53 παρ. 2 του ν. 3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α'), 6 του π.δ. 193/1988 (ΦΕΚ 84 Α') και 8 της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας έτους 2003.

Άρθρο 25 - Φορέας παρακολούθησης και προώθησης της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών (Άρθρο 20 της Οδηγίας)

1. Φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη.

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3094/2003 (ΦΕΚ 10 Α') προστίθεται τελευταίο εδάφιο .

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3094/2003 αντικαθίσταται.

4. Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003, προστίθεται προτελευταίο εδάφιο.

5. Όπου στα άρθρα 1 έως και 4 του ν. 3094/2003 αναφέρονται οι όροι «δημόσιες υπηρεσίες» ή «υπάλληλος», προστίθεται «και ιδιώτες/ιδιώτης, για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, βάσει της Οδηγίας 2006/54/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη».

6. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 αντικαθίσταται.

7. Στην παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 προστίθεται δεύτερο εδάφιο.

8. Στο άρθρο 3 του ν. 3094/2003 προστίθεται παράγραφος 6 .

9. Τα εδάφια 6 έως 9 της παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3094/2003 αντικαθίστανται .

10. Καταγγελίες ή πληροφορίες που περιέρχονται σε δημόσια αρχή σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος νόμου διαβιβάζονται από αυτήν στο Συνήγορο του Πολίτη. Όσον αφορά το πεδίο αρμοδιότητας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), οι κατά τόπο Επιθεωρήσεις Εργασίας επιλαμβάνονται των παραπάνω καταγγελιών και ενημερώνουν άμεσα το Συνήγορο του Πολίτη, έχουν δε την υποχρέωση να του υποβάλουν τα αποτελέσματα των ενεργειών αρμοδιότητάς τους, επιφυλασσομένης, σε κάθε περίπτωση, της αρμοδιότητας του Συνηγόρου του Πολίτη προς ιδίαν έρευνα και διαμόρφωση του τελικού πορίσματος επί της καταγγελίας.

Άρθρο 26 - Υποχρέωση πληροφόρησης και παροχής στοιχείων (Άρθρα 26 και 30 της Οδηγίας)

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις οφείλουν να ενημερώνουν τα μέλη τους για το περιεχόμενο του παρόντος νόμου και για τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή του και για την εξασφάλιση της αρχής της ισότητας αμοιβής και ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων.

2. Οι εργοδότες υποχρεούνται να διευκολύνουν τις συνδικαλιστικές οργανώσεις στην ενημέρωση αυτή, που γίνεται είτε εγγράφως, σε πίνακες ανακοινώσεων που βρίσκονται στην επιχείρηση, είτε προφορικά είτε με διανομή εντύπων στους χώρους εργασίας, εκτός του χρόνου απασχόλησης, ή με άλλο πρόσφορο τρόπο.

3. Οι εργοδότες, καθώς και οι υπεύθυνοι για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, οφείλουν να προάγουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στο χώρο εργασίας με τρόπο προγραμματισμένο και συστηματικό. Για το σκοπό αυτόν λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και ιδίως για την πρόληψη της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης, αλλά και ως προς την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική κατάρτιση και στην επαγγελματική, μισθολογική και βαθμολογική εξέλιξη. Οι εργοδότες οφείλουν να παρέχουν, σε τακτά χρονικά διαστήματα, τις κατάλληλες πληροφορίες στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους, καθώς και στους αρμόδιους φορείς των άρθρων 25 και 28 του παρόντος νόμου, όταν οι πληροφορίες αυτές τους ζητούνται. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν στοιχεία για την αναλογία ανδρών και γυναικών στα διάφορα επίπεδα οργάνωσης του φορέα απασχόλησης, καθώς και για τα μέτρα που ενδεχομένως προτίθενται να λάβουν για τη βελτίωση της κατάστασης, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

4. Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης υποχρεούνται να παρέχουν στις συνδικαλιστικές οργανώσεις και στους εργαζομένους, ατομικά, κάθε πληροφορία και στοιχείο που αναφέρεται στα θέματα που ρυθμίζονται με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 27 - Τμήμα Ισότητας των Φύλων του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας

1. Στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί από 2.2.1984 Ειδικό Τμήμα «Ισότητας των Φύλων». Η λειτουργία του Τμήματος «Ισότητας των Φύλων» στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας, η απαρτία και η θητεία των μελών διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 25 του π.δ. 368/1989 (ΦΕΚ 163 Α') όπως ισχύουν. Τα μέλη του Τμήματος, τακτικά και αναπληρωματικά, και ο γραμματέας του ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 28 - Θέματα Υπηρεσιών Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και αρμοδιότητες αυτών

1. Τμήμα Ισότητας των Φύλων

α. Στη Διεύθυνση Όρων Εργασίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί από 2.2.1984 Τμήμα «Ισότητας των Φύλων».

β. Η περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 368/1989 αντικαθίσταται .

2. Γραφεία Ισότητας των Φύλων

α. Σε όλες τις Επιθεωρήσεις Εργασίας (Διευθύνσεις, Τμήματα και Γραφεία) λειτουργούν από 2.2.1984 «Γραφεία Ισότητας των Φύλων». β. Στο άρθρο 9 του π.δ. 136/1999 (ΦΕΚ 134 Α') προστίθεται παράγραφος 3.

3. Μονάδα Ανάλυσης και Τεκμηρίωσης

Το εδάφιο β' της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 2874/ 2000 (ΦΕΚ 286 Α') αντικαθίσταται.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των υπηρεσιών του Υπουργείου που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 29 - Κοινωνικός διάλογος (Άρθρα 21, 22 και 29 της Οδηγίας)

1. Το Κράτος ενθαρρύνει το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, καθώς και το διάλογο με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι οποίες προωθούν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, με στόχο την προαγωγή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην απασχόληση και την εργασία ως και τη συμφιλίωση επαγγελματικού, οικογενειακού και ιδιωτικού βίου.

2. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στο πλαίσιο της αποστολής της για τη διεξαγωγή κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της χώρας και ειδικότερα για θέματα κοινωνικής πολιτικής, ενθαρρύνει το διάλογο με τις οργανώσεις - μέλη της, με σκοπό την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργό συμμετοχή τους στην προώθηση της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με τους σκοπούς και κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Κατά τη σύνταξη και εφαρμογή κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων ή πράξεων, καθώς και κάθε μορφής προγραμμάτων για την εργασία, την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, πρέπει να λαμβάνεται ιδιαιτέρως υπόψη η αρχή των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

Ίση μεταχείριση στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες

Νόμος 3769/2009 (ΦΕΚ Α 105/01/07/2009) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1 - Σκοπός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η καθιέρωση ενός πλαισίου για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις της Οδηγίας 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2004 (ΕΕL 373/37).

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) "άμεσες διακρίσεις": όταν σε ένα πρόσωπο επιφυλάσσεται, λόγω του φύλου του, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν της οποίας τυγχάνει, έτυχε ή θα τύχει ένα άλλο πρόσωπο, σε ανάλογη κατάσταση,

β) "έμμεσες διακρίσεις": όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να θέσει σε μειονεκτική θέση πρόσωπα του ενός φύλου σε σχέση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός εάν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία,

γ) "παρενόχληση": όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος,

δ) "σεξουαλική παρενόχληση": κάθε μορφή ανεπιθύμητης συμπεριφοράς είτε προφορική ή όχι είτε με πράξεις σεξουαλικού χαρακτήρα με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου, και, ιδίως, τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Άρθρο 3 - Πεδίο εφαρμογής

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στα πρόσωπα, τα οποία παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο κοινό, ανεξάρτητα από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, στο πλαίσιο του δημόσιου τομέα, του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός εκάστοτε οριοθετείται από τις κείμενες διατάξεις, καθώς και του ιδιωτικού τομέα, και οι οποίες προσφέρονται εκτός του πλαισίου του ιδιωτικού και του οικογενειακού βίου και των συναλλαγών που διεξάγονται σε αυτό.

2. Ο νόμος αυτός δεν θίγει την ελευθερία του ατόμου να επιλέγει αντισυμβαλλόμενο, εφόσον η επιλογή αυτή δεν γίνεται με βάση το φύλο.

3. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου ισχύουν υπό την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων σχετικά με την προστασία των γυναικών όσον αφορά την εγκυμοσύνη και τη μητρότητα.

4. Ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται:

(α) στην εκπαίδευση,

(β) στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τη διαφήμιση και

(γ) σε θέματα απασχόλησης, επαγγελματικής δραστηριότητας και μη μισθωτής δραστηριότητας, που ρυθμίζονται από το ν. 3488/2006 (ΦΕΚ 191 Α), όπως ισχύει.

Άρθρο 4 - **Αρχή της ίσης μεταχείρισης**

1. α) Απαγορεύεται οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, συμπεριλαμβανομένης της λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης των γυναικών λόγω εγκυμοσύνης και μητρότητας. β) Απαγορεύονται η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση, κατά την έννοια του νόμου αυτού, θεωρούμενες ως διάκριση λόγω φύλου. Το γεγονός ότι ένα άτομο απορρίπτει ή ανέχεται τέτοιου είδους συμπεριφορά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως βάση για τη λήψη απόφασης που επηρεάζει το εν λόγω άτομο.

2. Η ενθάρρυνση για την άσκηση άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων λόγω φύλου θεωρείται διάκριση, κατά την έννοια του νόμου αυτού.

3. Ο παρών νόμος δεν αποκλείει τη διαφορετική μεταχείριση, εάν η παροχή αγαθών ή υπηρεσιών αποκλειστικά ή πρωτίστως σε άτομα του ενός φύλου αιτιολογείται από θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία, έχει δε τηρηθεί εύλογη αναλογία μεταξύ της ιδιαίτερης μεταχείρισης και του επιδιωκόμενου σκοπού.

Άρθρο 5 - Θετική δράση

Με διάταγμα που εκδίδεται κατόπιν προτάσεως του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, δύναται να θεσπίζονται ή να διατηρούνται ειδικά μέτρα για την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων που συνδέονται με το φύλο, προκειμένου να διασφαλίζεται στην πράξη η πλήρης ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Άρθρο 6 - Αναλογιστικοί παράγοντες

1. Η χρήση του παράγοντα του φύλου, ως συντελεστή για τον υπολογισμό των ασφαλίστρων και παροχών, σε όλα τα συμβόλαια παροχής ασφαλιστικών και άλλων συναφών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που συνάπτονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, δεν επιτρέπεται να οδηγεί σε διαφορές μεταξύ ατομικών ασφαλίστρων και παροχών.

2. Αναλογιστικές διαφορές μεταξύ ατομικών ασφαλίστρων και παροχών των ασφαλιζομένων με χρήση του φύλου ως καθοριστικού παράγοντα στην αξιολόγηση του κινδύνου επιτρέπονται μόνον στις ασφαλίσεις του κλάδου ζωής, ατυχημάτων, ασθενείας

και αστικής ευθύνης από οχήματα, σύμφωνα με την πολιτική διαχείρισης κινδύνων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων επί τη βάσει σημαντικών και αξιόπιστων αναλογιστικών στατιστικών δεδομένων.

3. Η Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (εφεξής: ΕΠΕΙΑ) υποβάλλει το αργότερο έως την 30ή Οκτωβρίου 2012 έκθεση προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, σχετικά με τη διατήρηση της ισχύος ή την τροποποίηση της προηγούμενης παραγράφου, κατόπιν γνώμης της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (εφεξής: ΓΓΙΦ).

4. Η ΕΠΕΙΑ είναι αρμόδια για τη συλλογή, δημοσίευση και τακτική ενημέρωση αξιόπιστων δεδομένων σχετικών με τη χρήση του παράγοντα του φύλου ως καθοριστικού αναλογιστικού συντελεστή. Για το σκοπό αυτόν συνεργάζεται με όλους τους αρμόδιους φορείς. Η ΕΠΕΙΑ περιλαμβάνει και τα ως άνω δεδομένα στην ετήσια έκθεση της, την οποία διαβιβάζει, πέρα από τα οριζόμενα στο ν. 3229/2004 πρόσωπα, και στη ΓΓΙΦ.

5. Σε κάθε περίπτωση τα έξοδα εγκυμοσύνης και μητρότητας δεν επιτρέπεται να οδηγούν σε διαφορές μεταξύ των ατομικών ασφαλίστρων και παροχών μετά την 21.12.2009.

Άρθρο 7 - Έννομη προστασία

1. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι ζημιώθηκε από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και αν έχει λήξει η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας φέρεται ότι σημειώθηκε η διάκριση, έχει δικαίωμα δικαστικής προστασίας, καθώς και δικαίωμα προσφυγής ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών διαμεσολάβησης από τον αρμόδιο φορέα του άρθρου 11 του παρόντος νόμου, για την πραγμάτωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτόν.

2. Νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων που έχουν, βάσει του σκοπού τους, έννομο συμφέρον να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων του νόμου αυτού, μπορούν, με τη συναίνεση του θιγόμενου, να ασκούν στο όνομα του προσφυγή ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών ή δικαστικών αρχών, ως και να παρεμβαίνουν προς υπεράσπισή του.

3. Η άσκηση των δικαιωμάτων αυτών δεν επηρεάζει τις προβλεπόμενες προθεσμίες διοικητικής και δικαστικής προσφυγής.

Άρθρο 8 - Προστασία έναντι αντιποίνων

Απαγορεύεται η δυσμενής μεταχείριση ή η πρόκληση δυσμενών επιπτώσεων εναντίον προσώπου, το οποίο προβαίνει σε καταγγελία ή εμπλέκεται σε διαδικασία που αποσκοπεί στην επιβολή της συμμόρφωσης με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

Άρθρο 9 - Βάρος απόδειξης

1. Όταν ένα πρόσωπο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ισχυρίζεται ότι υφίσταται μεταχείριση που ενέχει διάκριση λόγω φύλου, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, και επικαλείται, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, γεγονότα ή στοιχεία από τα οποία πιθανολογείται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή, ότι εκδηλώθηκε εις βάρος του σεξουαλική ή άλλη παρενόχληση κατά την έννοια του παρόντος νόμου, ο καθ' ου φέρει το βάρος να αποδείξει στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή, ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών.

2. Η ανωτέρω ρύθμιση δεν ισχύει στην ποινική διαδικασία.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 ισχύουν και σε κάθε διαδικασία που κινείται βάσει των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 7 του παρόντος.

Άρθρο 10 - Αποζημιώσεις – κυρώσεις

1. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου γεννά, εκτός των άλλων, αξίωση προς πλήρη αποζημίωση του θιγόμενου και αποκατάσταση της ηθικής του βλάβης.

2. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση των διατάξεων του άρθρου 6, επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα ασφαλιστική νομοθεσία.

3. Η παράβαση της, κατά τον παρόντα νόμο, απαγόρευσης διακρίσεων λόγω φύλου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα υπαλλήλου κατά την έννοια της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 107 του Υπαλληλικού Κώδικα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α'), όπως ισχύει.

4. Όποιος τελεί την πράξη της σεξουαλικής παρενόχλησης, σύμφωνα με την περίπτωση δ' του άρθρου 2 και στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, διώκεται κατ' έγκληση βάσει της παραγράφου 1 του άρθρου 337 του Ποινικού Κώδικα και τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο αυτό.

Άρθρο 11 - Φορείς παρακολούθησης και προώθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών

1. α) Φορείς παρακολούθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, ορίζονται, για μεν τις δημόσιες υπηρεσίες και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ο Συνήγορος του Πολίτη (παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 - ΦΕΚ 10 Α'), για δε τον ιδιωτικό τομέα, ο Συνήγορος του Καταναλωτή (ν. 3297/2004 - ΦΕΚ 259 Α). β) Ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Συνήγορος του Καταναλωτή είναι επιφορτισμένοι με την προώθηση, την ανάλυση, τον έλεγχο και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης των προσώπων χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι ζημιώνεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, ακόμη και αν έχει λήξει η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας φέρεται ότι σημειώθηκε η διάκριση, δύναται να απευθύνεται στον αρμόδιο, κατά περίπτωση, Φορέα.

2. Κάθε δημόσια αρχή που δέχεται καταγγελίες ή κοινοποιούνται σε αυτήν πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος νόμου, τις διαβιβάζει στον αρμόδιο Φορέα, σύμφωνα με τα παραπάνω.

3. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου, ο αρμόδιος Φορέας διεξάγει έρευνα και διαμεσολαβεί με κάθε πρόσφορο τρόπο για την άρση της προσβολής της ίσης μεταχείρισης. Εφόσον η διαμεσολάβηση προς άρση της προσβολής δεν επιφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα, το τελικό πόρισμα του Φορέα διαβιβάζεται στην καθ' ύλην αρμόδια Αρχή, προκειμένου να επιβληθούν κυρώσεις ή και να κινηθεί η πειθαρχική διαδικασία και, ακολούθως, η αρμόδια Αρχή ενημερώνει το Φορέα σχετικά.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Συνήγορος του Καταναλωτή υποβάλλουν στη Βουλή των Ελλήνων, πέρα από τις ετήσιες εκθέσεις τους το Μάρτιο και τον Ιούνιο κάθε έτους αντίστοιχα, ειδικές εκθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος νόμου. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν και τις τυχόν υποθέσεις που ενέχουν διακρίσεις λόγω φύλου, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, και εισηγήσεις μέτρων για την εξάλειψη των εν λόγω διακρίσεων. Οι εκθέσεις κοινοποιούνται πέρα από τα πρόσωπα που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του ν. 3094/2003 και στην παράγραφο 11 του άρθρου 3 του ν. 3297/2004, και στη ΓΓΙΦ, η οποία, βάσει αυτών των στοιχείων, προβαίνει σε εισηγήσεις και παρεμβάσεις στο πλαίσιο της αρμοδιότητας της για την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την ισότητα των φύλων και την προώθηση νομοθετικών μέτρων για την ουσιαστική πραγματοποίηση της. Η ΓΓΙΦ συνεργάζεται με τον Συνήγορο του Πολίτη, τον Συνήγορο του Καταναλωτή, το Υπουργείο Ανάπτυξης και τα συναρμόδια Υπουργεία, προς ενημέρωση των ενδιαφερόμενων προσώπων για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, τη διάδοση των καλών πρακτικών ίσης

μεταχείρισης ανδρών και γυναικών και τη διοργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Άρθρο 12 - Διάλογος με φορείς και διάχυση πληροφοριών

1. Η ΓΓΙΦ ενθαρρύνει το διάλογο μεταξύ των κοινωνικών φορέων, καθώς και το διάλογο με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που προωθούν την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, σύμφωνα με το σκοπό και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στο πλαίσιο της αποστολής της για τη διεξαγωγή κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της χώρας και ειδικότερα για θέματα κοινωνικής πολιτικής, ενθαρρύνει το διάλογο με τις οργανώσεις - μέλη της, με σκοπό την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργό συμμετοχή τους στην προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με το σκοπό και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 13 - Περιοδική ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Ο Υπουργός Ανάπτυξης, σε συνεργασία με τη ΓΓΙΦ και τους ενδιαφερόμενους φορείς, κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 2004/113/ΕΚ, το αργότερο έως την 21.12.2009 και εν συνεχεία κάθε πέντε έτη.

Άρθρο 14 - Λοιπές διατάξεις

1. Συμβόλαια ασφαλίσεως ζωής, ατυχημάτων, ασθενειών και αστικής ευθύνης από οχήματα, που έχουν συναφθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και για τα οποία διατηρήθηκε η χρήση του παράγοντα του φύλου ως αναλογιστικού συντελεστή, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι τη λήξη τους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 2 του άρθρου 6 και με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου.

2. Προστίθεται εδάφιο τέταρτο στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3094/2003.

3. Προστίθεται εδάφιο δεύτερο στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3297/2004.

Άρθρο 15 - Καταργούμενες διατάξεις

Κάθε γενική ή ειδική διάταξη που έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου ή ρυθμίζει κατά τρόπο διαφορετικό θέματα που καταλαμβάνονται από αυτό, καταργείται.

Ίση μεταχείριση αυτοαπασχολούμενων

Ν. 4097/2012 (ΦΕΚ Α 235/03-12-2012) «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας – Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου»

Άρθρο 1 Σκοπός

1. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/41 /ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2010, (L.180/15.7.2010) προκειμένου να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική απασχόληση ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας απασχόλησης.

2. Η εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, αφορά τις πτυχές εκείνες που δεν εμπίπτουν:

α) στις διατάξεις του ν. 3896/2010 (Α` 207) με τον οποίο προσαρμόσθηκε η νομοθεσία στις Οδηγίες 2006/54/ ΕΚ και 79/7/ΕΟΚ,

β) στις διατάξεις του π.δ. 1362/1981 (Α` 339) με το οποίο εναρμονίσθηκε η νομοθεσία στην Οδηγία 79/7/ΕΟΚ.

3. Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και στην παροχή αυτών εξακολουθεί να διέπεται από το ν. 3769/2009, με τις διατάξεις του οποίου προσαρμόσθηκε η νομοθεσία στις απαιτήσεις της Οδηγίας 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής-αντικείμενο (άρθρο 2 της Οδηγίας)

Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται:

α) στους αυτοαπασχολούμενους εργαζόμενους, ήτοι σε όλα τα πρόσωπα που ασκούν επικερδή δραστηριότητα για λογαριασμό τους, υπό τους όρους που καθορίζουν οι ισχύουσες διατάξεις και το άρθρο 1 του παρόντος νόμου,

β) στους/στις συζύγους των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, στους/στις συντρόφους συμβίωσης των αυτοαπασχολούμενων εργαζομένων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3719/2008 (Α` 241) και τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 3801/2009 (Α` 163), οι οποίοι δεν είναι μισθωτοί ή συνέταιροι στην επιχείρηση, στην οποία συμμετέχουν συνήθως, στις δραστηριότητες του αυτοαπασχολούμενου εργαζομένου και εκτελούν τα ίδια ή δευτερεύοντα καθήκοντα.

Άρθρο 3 Ορισμοί (άρθρο 3 της Οδηγίας)

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «άμεση διάκριση»: όταν πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση,

β) «έμμεση διάκριση»: όταν εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση τους εκπροσώπους του ενός φύλου σε σύγκριση με τους εκπροσώπους του άλλου φύλου, εκτός αν η εν λόγω διάταξη, κριτήριο ή πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικώς από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία,

γ) «παρενόχληση»: όταν εκδηλώνεται ανεπιθύμητη συμπεριφορά συνδεόμενη με το φύλο ενός προσώπου, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας του προσώπου αυτού και τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος και

δ) «σεξουαλική παρενόχληση»: κάθε μορφή ανεπιθύμητης προφορικής, μη προφορικής ή φυσικής συμπεριφοράς με πράξεις γενετήσιου χαρακτήρα με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου και ιδίως τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, ταπεινωτικού, εξευτελιστικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Άρθρο 4 Αρχή της ίσης μεταχείρισης (άρθρο 4 της Οδηγίας)

1. Απαγορεύεται οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε σχέση ιδίως με την οικογενειακή κατάσταση, ιδίως όσον αφορά τη σύσταση, την εγκατάσταση ή την επέκταση μίας επιχείρησης ή την έναρξη ή επέκταση κάθε άλλης μορφής αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας.

2. Στους τομείς που καλύπτει η παράγραφος 1 η παρενόχληση και η σεξουαλική παρενόχληση θεωρούνται διάκριση λόγω φύλου και απαγορεύονται. Το γεγονός ότι ένα άτομο απορρίπτει ή ανέχεται τέτοιου είδους συμπεριφορά δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως βάση για τη λήψη απόφασης που επηρεάζει το εν λόγω άτομο.

3. Η εντολή και η ενθάρρυνση για την άσκηση άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων λόγω φύλου, θεωρείται διάκριση.

Άρθρο 5 Σύσταση εταιρείας (άρθρο 6 της Οδηγίας)

Με την επιφύλαξη των ειδικών όρων πρόσβασης σε ορισμένες δραστηριότητες που ισχύουν εξίσου και για τα δύο φύλα, απαγορεύονται οι όροι για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ συζύγων ή μεταξύ συντρόφων συμβίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3719/2008 (Α` 241), να είναι πιο περιοριστικοί από τους όρους για τη σύσταση εταιρείας μεταξύ άλλων προσώπων.

Άρθρο 6 Παροχές μητρότητας (άρθρα 7 και 8 της Οδηγίας)

1. Στις αυτοαπασχολούμενες εργαζόμενες γυναίκες μπορεί να χορηγείται επίδομα μητρότητας, το οποίο επιτρέπει την προσωρινή διακοπή του επαγγέλματος τους, λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 14 εβδομάδων.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας καθορίζονται ο φορέας, το ύψος, ο τρόπος και η διαδικασία χορήγησης του επιδόματος, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου 1.

Άρθρο 7 Προάσπιση των δικαιωμάτων και αποζημίωση ή αποκατάσταση (άρθρα 9 και 10 της Οδηγίας)

1. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι ζημιώθηκε ή υπέστη απώλεια από την παραβίαση των διατάξεων του παρόντος νόμου για την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ακόμη και αν η σχέση, στο πλαίσιο της οποίας εικάζεται ότι υπέστη μεταχείριση που ενέχει διάκριση, έχει λήξει, έχει δικαίωμα δικαστικής προστασίας, καθώς και δικαίωμα προσφυγής ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών αρχών μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και ο φορέας του άρθρου 8.

2. Νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων που δικαιολογούν σχετικό έννομο συμφέρον μπορούν, κατόπιν έγκρισης του θιγόμενου από παραβάσεις του παρόντος νόμου, να ασκούν στο όνομα του ή για την υπεράσπιση του προσφυγή ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών ή δικαστικών αρχών, ως και να παρεμβαίνουν προς υπεράσπισή του.

3. Όταν ένα πρόσωπο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ισχυρίζεται ότι υφίσταται μεταχείριση που ενέχει διάκριση λόγω φύλου σύμφωνα με τα άρθρα 2, 3, 4 και 5 του παρόντος, και επικαλείται, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, γεγονότα ή στοιχεία από τα οποία πιθανολογείται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή ότι εκδηλώθηκε εις βάρος του σεξουαλική ή άλλη παρενόχληση κατά την έννοια του παρόντος νόμου, ο καθ΄όν φέρει το βάρος να αποδείξει στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή, ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Η ανωτέρω ρύθμιση δεν ισχύει στην ποινική διαδικασία.

4. Η παράγραφος 3 ισχύει και σε κάθε διαδικασία που κινείται βάσει των παραγράφων 1 και 2. Η ρύθμιση αυτή δεν ισχύει στην ποινική διαδικασία.

5. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου γεννά, εκτός των άλλων, αξίωση προς πλήρη αποζημίωση του θιγόμενου και αποκατάσταση της ηθικής του βλάβης.

6. Όποιος τελεί την πράξη της σεξουαλικής παρενόχλησης σύμφωνα με την περίπτωση δ' του άρθρου 3 και στο πλαίσιο του παρόντος νόμου διώκεται κατ' έγκληση βάσει της παραγράφου 1 του άρθρου 337 του Ποινικού Κώδικα και τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο αυτό.

Άρθρο 8 Φορείς για την εφαρμογή του παρόντος (άρθρο 11 της Οδηγίας)

1 .α. Φορέας παρακολούθησης της τήρησης, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την εφαρμογή του παρόντος νόμου ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη. β. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι επιφορτισμένος με την προώθηση, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης των προσώπων χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου. Κάθε πρόσωπο που θεωρεί ότι ζημιώνεται από τη μη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, κατά τους ορισμούς του παρόντος νόμου, δύναται να απευθύνεται στον Συνήγορο του Πολίτη.

2. Η δημόσια αρχή που δέχεται καταγγελίες ή πληροφορίες οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, υποχρεούται να τις διαβιβάσει στον Συνήγορο του Πολίτη.

3. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου, ο Συνήγορος του Πολίτη διεξάγει έρευνα και διαμεσολαβεί με κάθε πρόσφορο τρόπο για την άρση της προσβολής της ίσης μεταχείρισης. Εφόσον η διαμεσολάβηση προς άρση της προσβολής δεν επιφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα, το τελικό πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη διαβιβάζεται στην καθ' ύλην αρμόδια αρχή, προκειμένου να επιβληθούν κυρώσεις ή και να κινηθεί η πειθαρχική διαδικασία. Η αρμόδια αρχή ενημερώνει τον φορέα σχετικά.

4. Όταν ο Συνήγορος του Πολίτη ενεργεί ως φορέας για την παρακολούθηση και προώθηση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων, δικαστικών ή εισαγγελικών αρχών, έως τη διεξαγωγή της πρώτης συζήτησης στο ακροατήριο ή την άσκηση ποινικής δίωξης ή έως ότου το αρμόδιο δικαστήριο ή η αρμόδια δικαστική αρχή αποφανθεί επί αιτήσεως παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας.

5. Στο πλαίσιο της κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου αποστολής του και πέραν των λοιπών αρμοδιοτήτων του, ο Συνήγορος του Πολίτη: α) παρέχει συνδρομή προς τα θύματα διακρίσεων λόγω φύλου με διαμεσολάβηση για την αποκατάσταση της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Αν η διαμεσολάβηση δεν επιφέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει το πόρισμά του στην καθ' ύλην αρμόδια αρχή για την άσκηση της πειθαρχικής ή και κυρωτικής αρμοδιότητας, ο οποίος οφείλει να ενημερώσει περί αυτού τον Συνήγορο του Πολίτη, β) διενεργεί έρευνα,

γ) δημοσιεύει ειδικές εκθέσεις για την εφαρμογή των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών αυτοαπασχολούμενων, οι οποίες περιλαμβάνουν και εισηγήσεις για τη λήψη μέτρων με σκοπό την εξάλειψη των διακρίσεων λόγω φύλου. Οι εκθέσεις αυτές κοινοποιούνται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και στη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, δ) διατυπώνει γνώμη, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν ερωτήματος άλλης δημόσιας αρχής, ως προς την ερμηνεία διατάξεων του παρόντος νόμου, ε) ανταλλάσσει πληροφορίες με ομόλογους φορείς των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με αρμόδιους ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπως το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων που έχει συσταθεί με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1922/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ L 403) και στ) συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, τους κοινωνικούς εταίρους, τις επιχειρήσεις και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις προς ενημέρωση και διάδοση των καλών πρακτικών ίσης μεταχείρισης και ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες αυτοαπασχολούμενους και για τη διοργάνωση σχετικών επιμορφωτικών εκδηλώσεων.

6. Για την παρακολούθηση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, κατά την παράγραφο 1, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί, με ειδικά αιτιολογημένο έγγραφό του, από ιδιώτη που κατονομάζεται στην αναφορά, έγγραφα ή

άλλα στοιχεία για την υπόθεση. Τα στοιχεία αυτά παρέχονται εφόσον δεν παραβιάζεται η νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεούται να διασφαλίζει το προσωπικό και επαγγελματικό απόρρητο των ιδιωτών και να μην δημοσιοποιεί στοιχεία που μπορεί να καταστήσουν δυνατό τον προσδιορισμό τους. Αν ο ιδιώτης αρνείται να παράσχει τα παραπάνω στοιχεία, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή δημόσιας υπηρεσίας ή επαγγελματικού συλλόγου κατά περίπτωση, καθώς και της εισαγγελικής αρχής.

Άρθρο 9 Διάδοση πληροφοριών και εκθέσεις (άρθρα 13 και 15 της Οδηγίας)

1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στο πλαίσιο της αποστολής της για τη διεξαγωγή κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της χώρας και ειδικότερα για θέματα κοινωνικής πολιτικής, σύμφωνα και με το άρθρο 18 του ν. 3304/2005 (Α' 16), ενθαρρύνει το διάλογο με τις οργανώσεις - μέλη της, με σκοπό την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ενεργό συμμετοχή τους στην προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, σύμφωνα με το σκοπό και τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς, κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας 2010/41/ ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2010.

Άρθρο 10 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

4.11.2. Ισότητα αμοιβής

Άρθρο 22 Συντάγματος

1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού. Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

Απαγόρευση διακρίσεων ως προς τις αμοιβές

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207.08-12-2007) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 4 - Απαγόρευση διακρίσεων ως προς τις αμοιβές (Άρθρο 4 της Οδηγίας)ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ - ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΙΣΟΤΗΤΑ ΑΜΟΙΒΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΔΡΩΝ

1. Άνδρες και γυναίκες δικαιούνται ίση αμοιβή για όμοια εργασία ή για εργασία ίσης αξίας.

2. α) Όταν χρησιμοποιείται σύστημα επαγγελματικής κατάταξης για τον καθορισμό των αμοιβών, το σύστημα αυτό πρέπει να βασίζεται σε κοινά κριτήρια για εργαζόμενους άνδρες

και γυναίκες και να επιβάλλεται κατά τρόπο που να αποκλείει τις διακρίσεις που βασίζονται στο φύλο. β) Κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή συστημάτων αξιολόγησης του προσωπικού που συνδέονται με τη μισθολογική εξέλιξή του, πρέπει να τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης και να μην επιτρέπεται διάκριση λόγω φύλου ή οικογενειακής κατάστασης.

Άρθρο 5 - Πεδίο εφαρμογής (Άρθρα 6, 7 και 8 της Οδηγίας)

Άρθρο 6 - Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται στον ενεργό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολουμένων, των εργαζομένων η δραστηριότητα των οποίων διακόπτεται λόγω ασθένειας, μητρότητας, ατυχήματος ή μη ηθελημένης ανεργίας και των προσώπων που αναζητούν εργασία και στους συνταξιούχους και στους ανάπηρους εργαζομένους, καθώς και στους εξ αυτών έλκοντες δικαιώματα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή/και την εθνική πρακτική.

Άρθρο 7 - Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται: α) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που εξασφαλίζουν προστασία κατά των ακόλουθων κινδύνων: i) ασθένεια, ii) αναπηρία, iii) γήρας, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης πρόωρης συνταξιοδότησης, iv) εργατικό ατύχημα και επαγγελματική ασθένεια, v) ανεργία·

β) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που προβλέπουν άλλες κοινωνικές παροχές, σε είδος ή σε χρήμα, και ιδίως παροχές επιζώντων και οικογενειακές παροχές, εφόσον οι παροχές αυτές αποτελούν οφέλη που παρέχονται από τον εργοδότη στον εργαζόμενο λόγω της απασχόλησής του.

2. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται επίσης στα συνταξιοδοτικά συστήματα για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, αν οι παροχές που προβλέπονται από το σύστημα καταβάλλονται λόγω της εργασιακής σχέσης με τον δημόσιο εργοδότη. Το γεγονός ότι το εν λόγω σύστημα αποτελεί τμήμα γενικού εκ του νόμου συστήματος δεν ασκεί επιρροή συναφώς.

Άρθρο 8 - Εξαιρέσεις από το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν κεφάλαιο δεν εφαρμόζεται: α) στις ατομικές συμβάσεις των αυτοαπασχολουμένων·β) στα συστήματα των αυτοαπασχολουμένων που έχουν ένα μόνο μέλος·γ) στην περίπτωση των μισθωτών, στις ασφαλιστήριες συμβάσεις στις οποίες δεν μετέχει ο εργοδότης·δ) στις προαιρετικές διατάξεις επαγγελματικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης που προσφέρονται ατομικά στους μετέχοντες για να τους εξασφαλίσουν:

i) είτε συμπληρωματικές παροχές, ii) είτε την επιλογή της ημερομηνίας έναρξης των κανονικών παροχών των αυτοαπασχολουμένων ή την επιλογή μεταξύ πολλών παροχών·

ε) στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στα οποία οι παροχές χρηματοδοτούνται από εισφορές που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι σε εθελοντική βάση.

2. Το παρόν κεφάλαιο δεν εμποδίζει τον εργοδότη να χορηγήσει συμπληρωματικό ποσό σύνταξης σε άτομα τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης δυνάμει επαγγελματικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης αλλά τα οποία δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει την ηλικία της συνταξιοδότησης για τη χορήγηση νόμιμης σύνταξης, με σκοπό την εξίσωση ή την προσέγγιση του ποσού των συνολικών παροχών που καταβάλλεται στα άτομα αυτά με το ποσό που καταβάλλεται σε ετερόφυλα άτομα που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση τα οποία έχουν ήδη συμπληρώσει

την ηλικία της νόμιμης σύνταξης, έως ότου οι δικαιούχοι του συμπληρωματικού ποσού συμπληρώσουν την ηλικία της νόμιμης σύνταξης.

4.11.3. Λύση της σχέσης εργασίας

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207.08-12-2007) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 14 Λύση της σχέσεως εργασίας και της υπαλληλικής σχέσεως – Προστασία έναντι αντιποίνων

(Άρθρο 14 παρ. 1 περ. γ΄ και άρθρο 24 της Οδηγίας)

Απαγορεύεται η καταγγελία ή η με οποιονδήποτε τρόπο λύση της σχέσεως εργασίας και της υπαλληλικής σχέσεως, καθώς και κάθε άλλη δυσμενής μεταχείριση: α) για λόγους φύλου ή οικογενειακής κατάστασης, β) όταν συνιστά εκδικητική συμπεριφορά του εργοδότη, λόγω μη ενδοτικότητας του εργαζομένου σε σεξουαλική ή άλλη παρενόχληση σε βάρος του, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2, γ) όταν γίνεται ως αντίδραση του εργοδότη, ή υπεύθυνου για επαγγελματική κατάρτιση, σε διαμαρτυρία, καταγγελία, μαρτυρία ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια προσώπου εργαζομένου επαγγελματικά καταρτιζόμενου, ή εκπροσώπου του, στο χώρο της επιχείρησης ή επαγγελματικής κατάρτισης, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρχής, η οποία είναι σχετική με την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Βάρος απόδειξης

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207.08-12-2007) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 24 - Βάρος απόδειξης (Άρθρο 19 της Οδηγίας)

1. Όταν ένα πρόσωπο που εμπίπτει στο Πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου ισχυρίζεται ότι υφίσταται μεταχείριση που ενέχει διάκριση λόγω φύλου, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, και επικαλείται, ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας αρχής, γεγονότα ή στοιχεία από τα οποία πιθανολογείται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου, ή ότι εκδηλώθηκε σεξουαλική ή άλλη παρενόχληση κατά την έννοια του παρόντος νόμου, ο καθ` ου φέρει το βάρος να αποδείξει στο δικαστήριο ή σε άλλη αρμόδια αρχή, ότι δεν υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. Η ανωτέρω ρύθμιση δεν ισχύει στην ποινική διαδικασία.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται επίσης στις περιπτώσεις που τίθεται ζήτημα άνισης μεταχείρισης λόγω φύλου, οι οποίες εμπίπτουν στο Πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ, όπως ενσωματώθηκε ιδίως με τα προεδρικά διατάγματα 176/1997 (ΦΕΚ 50 Α`) και 41/2003 (ΦΕΚ 44 Α`), καθώς και της οδηγίας 96/34/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε ιδίως με τα άρθρα 5 και 6 του ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α`), 25 του ν. 2639/1998 (ΦΕΚ 205 Α`), 53 παρ. 2 του ν. 3528/2007 (ΦΕΚ 26 Α`), 6 του π.δ. 193/1988 (ΦΕΚ 84 Α`) και 8 της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας έτους 2003.

4.11.4. Πρόσβαση στην απασχόληση και στην επαγγελματική εκπαίδευση

Πρόσβαση στην απασχόληση

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207.08-12-2007) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 11

1.Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή λόγω οικογενειακής κατάστασης, όσον αφορά στους όρους πρόσβασης στη μισθωτή ή μη απασχόληση ή γενικά στην επαγγελματική ζωή, περιλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξαρτήτως του κλάδου δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας.

2. Απαγορεύεται κάθε αναφορά στο φύλο ή στην οικογενειακή κατάσταση ή η χρήση κριτηρίων και στοιχείων που καταλήγουν σε άμεση ή έμμεση διάκριση με βάση το φύλο, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2, όσον αφορά στις δημοσιεύσεις, αγγελίες, διαφημίσεις, προκηρύξεις, εγκυκλίους και κανονισμούς, που αφορούν σε επιλογή προσώπων για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας, την παροχή εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης ή τη χορήγηση επαγγελματικών αδειών.

Πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207.08-12-2007) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 13 Επαγγελματικός προσανατολισμός και επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση (Άρθρο 14 παρ. 1 περ. β` της Οδηγίας)

Απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή λόγω οικογενειακής κατάστασης, όσον αφορά: α) στην πρόσβαση στο περιεχόμενο και στην εφαρμογή προγραμμάτων ή συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και επαναπροσανατολισμού κάθε τύπου και βαθμίδας, επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης, μαθητείας, μετεκπαίδευσης, εκπαίδευσης για αλλαγή επαγγέλματος, λαϊκής επιμόρφωσης, ενημέρωσης και πληροφόρησης των εργαζομένων ή των οικογενειών τους και γενικά προγραμμάτων που συντελούν στην πνευματική, οικονομική και κοινωνική τους εξέλιξη και ανάπτυξη, περιλαμβανομένης της απόκτησης πρακτικής ή εργασιακής εμπειρίας και της δοκιμαστικής υπηρεσίας,

β) στον καθορισμό των προϋποθέσεων και στη συμμετοχή σε εξετάσεις απόκτησης ή απονομής διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων ή αδειών ασκήσεως επαγγέλματος, καθώς και στη χορήγηση υποτροφιών και εκπαιδευτικών αδειών ή στην παροχή σπουδαστικών ή άλλων συναφών ευεργετημάτων.

4.11.5. Προώθηση της απασχόλησης των γυναικών

Νόμος 3227/2004 (ΦΕΚ Α/31/2004-02-09) «Μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 2 - Κίνητρα για την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών, των νέων και των ηλικιωμένων

1. Οι εργοδότες που προσλαμβάνουν με σύμβαση ορισμένου χρόνου εργαζόμενους ή εργαζόμενες για αναπλήρωση εργαζομένων που απουσιάζουν από την εργασία τους με άδεια κύησης ή λοχείας επιδοτούνται, για όσο χρόνο διαρκεί η άδεια, με το ισόποσο των ασφαλιστικών εισφορών που τους επιβαρύνουν για την ασφαλιστική κάλυψη των προσλαμβανομένων. Όσοι προσλαμβάνονται με σύμβαση ορισμένου χρόνου δεν συνυπολογίζονται στο συνολικό αριθμό εργαζομένων της επιχείρησης για την εφαρμογή των διατάξεων περί ομαδικών απολύσεων ή των διατάξεων του Ν. 2643/1998 (ΦΕΚ220 Α') και του Ν. 1568/1985 (ΦΕΚ 177 Α').

2. Καθορίζεται ως κίνητρο για την πρόσληψη ανέργων μητέρων με τουλάχιστον δύο τέκνα επιδότηση του εργοδότη ισόποση με το ύψος των εργοδοτικών εισφορών που τον βαρύνουν για την ασφαλιστική κάλυψη των προσλαμβανομένων. Η επιδότηση διαρκεί επί ένα έτος για κάθε τέκνο.

3. Καθορίζεται ως κίνητρο για την πρόσληψη ανέργων νέων ηλικίας μέχρι εικοσιπέντε ετών, επιδότηση του εργοδότη ισόποση με το πενήντα τοις εκατό των εργοδοτικών εισφορών που τον βαρύνουν για την ασφαλιστική κάλυψη των προσλαμβανομένων κατά τον πρώτο χρόνο από την πρόσληψη τους.

4. Καθορίζεται ως κίνητρο για την πρόσληψη μακροχρονίως ανέργων ηλικίας πενήντα πέντε ετών και άνω, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον έξι χιλιάδες ημέρες ασφάλισης, επιδότηση του εργοδότη ισόποση με το πενήντα τοις εκατό των εργοδοτικών εισφορών που τον βαρύνουν για την ασφαλιστική κάλυψη των προσλαμβανομένων.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 εφαρμόζονται εφόσον ο εργοδότης δεν έχει προβεί κατά τη διάρκεια του τελευταίου εξαμήνου πριν από την τοποθέτηση ή πρόσληψη σε απόλυση προσωπικού της επιχείρησης του χωρίς τη συνδρομή σπουδαίου λόγου. Ο εργοδότης υποχρεούται κατά τη διάρκεια ισχύος της σχέσης εργασίας με τον τοποθετηθέντα ή προσληφθέντα να μην προβαίνει σε απόλυση εργαζομένων από την επιχείρηση του χωρίς τη συνδρομή σπουδαίου λόγου, άλλως χάνει το δικαίωμα της επιδότησης.

6. Η καταβολή των επιδοτήσεων που προβλέπονται στο άρθρο αυτό μπορεί να γίνεται και με το συμψηφισμό του ισόποσου των εργοδοτικών εισφορών με το φόρο μισθωτών υπηρεσιών ή και τις άλλες φορολογικές υποχρεώσεις που βαρύνουν τους εργοδότες. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται η διαδικασία, τα δικαιολογητικά, ο τρόπος συμψηφισμού και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων.

7. Αγρότισσες ασφαλισμένες στον κλάδο κύριας ασφάλισης αγροτών του Ν. 2458/1997 (ΦΕΚ 15 Α'), όπως ισχύει, απαλλάσσονται για κάθε τέκνο που αποκτούν πλέον του ενός από την υποχρέωση καταβολής εισφορών υπέρ Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) για τους κλάδους σύνταξης ασθενείας και για το Λογαριασμό Αγροτικής Εστίας επί ένα έτος από τη γέννηση κάθε τέκνου από το δεύτερο τέκνο και μετά. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προσδιορίζεται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται για την απαλλαγή και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4.11.6. Ασφάλεια και υγεία στην εργασία

Προστασία εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων

Προεδρικό Διάταγμα 41/2003 (ΦΕΚ Α 44/2003-02-21) «Τροποποίηση του Π.Δ. 176/97 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ" (150/Α)»

Άρθρο 1 - Σκοπός

Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η συμπλήρωση των διατάξεων για τη προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ της 19ης Οκτωβρίου 1992 "Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων".

Άρθρο 2

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 1 αντικαθίσταται.

2. Οι περιπτώσεις (α), (β) και (γ) του άρθρου 2 αντικαθίστανται.

3. Το άρθρο 8 αντικαθίσταται.

4. Το άρθρο 11 αντικαθίσταται.

5. Στο άρθρο 12, Παράρτημα Ι (εδάφιο Α 3 α) η επισήμανση R62 αντικαθίσταται.

Άρθρο 3 - Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Προεδρικό Διάταγμα 176/1997 (ΦΕΚ Α 150/1997-07-15) «Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων σε συμμόρφωση με την οδηγία 92/85/ΕΟΚ»

Άρθρο 1 - Σκοπός - Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Γενικές διατάξεις

1. Σκοπός του παρόντος προεδρικού διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ της 19ης Οκτωβρίου 1992 Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων.

2. Το παρόν προεδρικό διάταγμα έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται πέραν των γενικών διατάξεων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας που ισχύουν κάθε φορά.

Με το παρόν προεδρικό διάταγμα δεν θίγονται οι διατάξεις που περιέχουν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για την προστασία και τη διευκόλυνση των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2 του παρόντος διατάγματος.

3. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής κ.λπ.).

4. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88 "Υγιεινή και ασφάλεια του προσωπικού του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ" (721/8) που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

"5. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται και στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό. "

Άρθρο 2 - Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος, νοείται ως:

"α. Έγκυος εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της εγκύου.

β. Λεχώνα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που διανύει το στάδιο μετά τον τοκετό, για χρονικό διάστημα μέχρι δύο μηνών και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της λεχώνας.

γ. Γαλουχούσα εργαζόμενη: Κάθε εργαζόμενη γυναίκα που γαλουχεί για χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος από τον τοκετό και έχει πληροφορήσει σχετικά τον εργοδότη της εφ' όσον τούτο απαιτείται για τη λήψη θετικού μέτρου υπέρ της γαλουχούσας."

Άρθρο 3 - Εκτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων

1. Για κάθε δραστηριότητα που ενδέχεται να εγκλείει συγκεκριμένο κίνδυνο έκθεσης των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2 στους παράγοντες, τις ειδικές παραγωγικές διαδικασίες και τις ειδικές συνθήκες εργασίας, που περιλαμβάνονται στο μη εξαντλητικό κατάλογο του παραρτήματος 1, ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του π.δ. 17/96 "Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ (11/Α).

2. Στην εκτίμηση αυτή προσδιορίζεται η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια της έκθεσης των εργαζομένων γυναικών κατά την έννοια του άρθρου 2, ώστε να είναι δυνατό να αξιολογηθούν όλοι οι κίνδυνοι για την ασφάλεια ή την υγεία τους, καθώς και κάθε επίπτωση στην εγκυμοσύνη ή γαλουχία των γυναικών αυτών στη συγκεκριμένη επιχείρηση ή/και εγκατάσταση, είτε άμεσα είτε έμμεσα, και να καθορισθούν τα ληπτέα μέτρα.

Άρθρο 4 - Ενημέρωση εργαζομένων

Στα πλαίσια της ενημέρωσης των εργαζομένων σύμφωνα με το άρθρο 11 του π.δ. 17/96, στην συγκεκριμένη επιχείρηση ή/και εγκατάσταση, οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2, οι εργαζόμενες γυναίκες που ενδέχεται να βρεθούν σε μία από τις καταστάσεις που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων στην επιχείρηση ενημερώνονται σχετικά με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 καθώς και σχετικά με κάθε μέτρο που αφορά την ασφάλεια και την υγεία κατά την εργασία.

Άρθρο 5 - Συνέπειες των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης

1. Στα πλαίσια των γενικών υποχρεώσεων του εργοδότη σύμφωνα με το άρθρο 7 του π.δ. 17/96, εάν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 3 δείξουν

κίνδυνο για την ασφάλεια ή την υγεία εργαζόμενης γυναίκας κατά την έννοια του άρθρου 2 ή αν δείξουν αντίκτυπο στην εγκυμοσύνη ή τη γαλουχία της, ο εργοδότης λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η έκθεση της εν λόγω εργαζομένης σ αυτόν τον κίνδυνο, με μόνιμη ή προσωρινή προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και με προσωρινή προσαρμογή του χρόνου εργασίας της.

2. Εάν η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, ο εργοδότης λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να εξασφαλίσει για την εν λόγω εργαζόμενη αλλαγή θέσης.

3. Εάν η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη, η εν λόγω εργαζόμενη απαλλάσσεται από την εργασία επί όλο το διάστημα που χρειάζεται για την προστασία της ασφάλειας ή της υγείας της.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στην περίπτωση κατά την οποία η εργαζομένη που ασκεί δραστηριότητα απαγορευμένη δυνάμει του άρθρου 6, μείνει έγκυος ή αρχίσει να γαλουχεί.

Άρθρο 6 - Απαγόρευση έκθεσης

Εκτός από την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την προστασία των εργαζομένων, και ιδίως τις διατάξεις σχετικά με τις οριακές τιμές της έκθεσης κατά την εργασία:

1. Οι έγκυες εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος α, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητα της οποίας η αξιολόγηση του άρθρου 3 έχει δείξει ότι συνεπάγεται ενδεχόμενη έκθεση επικίνδυνη για την ασφάλεια ή την υγεία, στους παράγοντες ή στις ειδικές συνθήκες εργασίας που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ τμήμα Α.

2. Οι γαλουχούσες εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος γ, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποχρεωθούν να εκτελέσουν δραστηριότητα της οποίας η αξιολόγηση του άρθρου 3 έχει δείξει ότι συνεπάγεται ενδεχόμενη έκθεση επικίνδυνη για την ασφάλεια ή την υγεία, στους παράγοντες ή στις ειδικές συνθήκες εργασίας που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ τμήμα Β.

Άρθρο 7 -Νυκτερινή εργασία

Οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 με πλήρη ή μερική απασχόληση κατά τη νύχτα μετακινούνται σε αντίστοιχη θέση ημέρας, εφόσον υποβάλλουν ιατρικό πιστοποιητικό που βεβαιώνει την ανάγκη λήψης αυτού του μέτρου για λόγους που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία τους.

Στην περίπτωση δε που η μετακίνηση αυτή είναι τεχνικά ή/και αντικειμενικά αδύνατη απαλλάσσονται από την εργασία.

Άρθρο 8 - Άδεια μητρότητας

1. Οι εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2 (παράγραφος α) δικαιούνται να λάβουν άδεια μητρότητας σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού που να βεβαιώνει την πιθανή ημερομηνία του τοκετού.

2. Η συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα έξι (16) εβδομάδων. Οκτώ (8) εβδομάδες θα χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού και οι υπόλοιπες μετά τον τοκετό.

3. Σε περίπτωση που ο τοκετός πραγματοποιηθεί σε χρόνο προγενέστερο από αυτόν που είχε αρχικά πιθανολογηθεί, το υπόλοιπο της άδειας θα χορηγείται υποχρεωτικά μετά τον τοκετό, ώστε να εξασφαλίζεται ο προβλεπόμενος χρόνος συνολικής άδειας των 16

εβδομάδων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Ο χρόνος αυτής της άδειας αμοίβεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες για το θέμα αυτό διατάξεις.

Άρθρο 9 - Απαλλαγή από την εργασία για προγεννητικές εξετάσεις

Οι έγκυοι εργαζόμενες, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος α, απαλλάσσονται από την εργασία χωρίς περικοπή αποδοχών, για να υποβάλλονται σε εξετάσεις προγεννητικού ελέγχου, εφόσον αυτές οι εξετάσεις πρέπει να γίνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας.

Άρθρο 10 - Απαγόρευση απόλυσης

Προκειμένου να εξασφαλισθεί στις εργαζόμενες γυναίκες κατά την έννοια του άρθρου 2, η άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας της ασφάλειας και της υγείας τους, τα οποία αναγνωρίζονται στο παρόν άρθρο, προβλέπεται ότι:

1. Απαγορεύεται η καταγγελία της σχέσης εργασίας των εργαζομένων γυναικών, κατά την έννοια του άρθρου 2, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν.1483/84.

2. Σε περίπτωση καταγγελίας της σχέσης εργασίας εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1483/84, ο εργοδότης οφείλει να αιτιολογήσει δεόντως την καταγγελία γραπτώς και να προβεί σε σχετική κοινοποίηση και προς τις αρμόδιες υπηρεσίες επιθεώρησης εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Άρθρο 11 - Δικαιώματα συναφή προς τη σύμβαση εργασίας

1. Η προσαρμογή των συνθηκών εργασίας ή/και του χρόνου εργασίας, η μετακίνηση από νυκτερινή εργασία σε θέση εργασίας ημέρας και η αλλαγή θέσης εργασίας, που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως αποδοχών ή άλλων δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.

2. Στις περιπτώσεις απαλλαγής από την εργασία, όπως αυτή προβλέπεται στα άρθρα 5, 6 και 7 του παρόντος διατάγματος, ο φορέας ασθένειας καταβάλλει στην ασφαλισμένη, εφόσον προβλέπεται από τη νομοθεσία του η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία, "ειδικό επίδομα μητρότητας" για όλο το διάστημα της απουσίας της.

Εάν από την νομοθεσία που διέπει τον φορέα ασθένειας δεν προβλέπεται η χορήγηση επιδομάτων λόγω αποχής από την εργασία "ειδικό επίδομα μητρότητας" καταβάλει στην εργαζόμενη ο ίδιος ο εργοδότης.

3. Η χορήγηση της άδειας μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 8 δεν συνεπάγεται απώλεια των πάσης φύσεως δικαιωμάτων που απορρέουν από τη σύμβαση ή από τη σχέση εργασίας.

Κατά το χρόνο της άδειας μητρότητας καταβάλλεται στην εργαζόμενη "επίδομα μητρότητας".

4. Το ειδικό επίδομα μητρότητας και το επίδομα μητρότητας των παραγράφων 2 και 3 εξασφαλίζει στην εργαζόμενη αποδοχές τουλάχιστον ίσες με αυτές που θα ελάμβανε η εργαζόμενη σε περίπτωση αποχής της από την εργασία λόγω αναρρωτικής αδείας.

Εφ' όσον σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, η χορήγηση του επιδόματος μητρότητας και του ειδικού επιδόματος μητρότητας εξαρτάται από προηγούμενη εργασία, η διάρκεια της εργασίας αυτής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών.

Ειδικά για τις περιπτώσεις εργαζομένων γυναικών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που το ειδικό επίδομα μητρότητας καταβάλλεται από τον φορέα ασθένειας, κατά τον

πρώτο μήνα απαλλαγής από την εργασία ο εργοδότης καταβάλει το ήμισυ του επιδόματος αυτού.

5. Για την καταβολή του ειδικού επιδόματος μητρότητας από τους φορείς ασθένειας προβλέπονται τα εξής:

α. Η ασφαλισμένη να έχει συμπληρώσει στην ασφάλιση του φορέα 200 ημέρες εργασίας κατά τα δύο έτη που προηγούνται της ημερομηνίας έναρξης απαλλαγής από την εργασία.

β. Το ποσό του ειδικού επιδόματος μητρότητας ισούται με το ποσό του επιδόματος ασθένειας του κάθε φορέα, χωρίς τους περιορισμούς των ανωτάτων ορίων που τυχόν προβλέπονται από τη νομοθεσία του.

γ. Προκειμένου οι ασφαλιστικοί οργανισμοί να καταβάλλουν το ειδικό επίδομα μητρότητας, πρέπει ο εργοδότης να υποβάλλει στον ασφαλιστικό οργανισμό την προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του παρόντος γραπτή εκτίμηση κινδύνου, από την οποία να προκύπτουν οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι καθώς και υπεύθυνη δήλωση ότι η αλλαγή θέσης είναι τεχνικά και αντικειμενικά αδύνατη.

δ. Για τη διαπίστωση όλων των παραπάνω οι ασφαλιστικοί οργανισμοί διατηρούν το δικαίωμα ελέγχου. Για το σκοπό αυτό στο Ιδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) με απόφαση της Διοίκησής του συνιστώνται 3μελείς επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν ο διευθυντής του περιφερειακού ή τοπικού υποκαταστήματος του νομού, ο προϊστάμενος εσόδων και ένας γιατρός της οικείας μονάδας υγείας. Στους λοιπούς φορείς συνιστώνται τριμελείς επιτροπές με ευθύνη των Διοικητικών Συμβουλίων τους, στις οποίες συμμετέχει απαραίτητα ένας γιατρός.

ε. Προκειμένου να καταβληθεί στην εργαζόμενη το ανωτέρω επίδομα κατά τη διάρκεια της γαλουχίας εκτός από τα προβλεπόμενα στην περίπτωση (γ) του παρόντος δικαιολογητικά απαιτείται βεβαίωση από αρμόδιο γιατρό του οικείου ασφαλιστικού φορέα από την οποία να προκύπτει ότι η εργαζόμενη γαλουχεί."

Άρθρο 12 - Προσάρτηση Παραρτημάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος τα παραρτήματα Ι και ΙΙ που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 6 του παρόντος διατάγματος και έχουν ως ακολούθως:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΆΡΘΡΟ 3. Α. Παράγοντες

1. Φυσικοί παράγοντες

Οι ακόλουθοι φυσικοί παράγοντες, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι παράγοντες αυτοί θεωρούνται οτι επιφέρουν οργανικές βλάβες στο έμβρυο ή/και υπάρχει φόβος να προκαλέσουν αποκόλληση του πλακούντα: α. Δονήσεις

β. Θόρυβος

γ. Ιοντίζουσες ακτινοβολίες

δ. Μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες

ε. Ακραίες συνθήκες θερμικής καταπόνησης ή καταπόνησης λόγω ψύχους

2. Βιολογικοί παράγοντες

Βιολογικοί παράγοντες των ομάδων κινδύνου 2 έως 4 κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 2 εδάφια β, γ και δ του π.δ. 186195 "Προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσης τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 90/679/ΕΟΚ και 93/88/ΕΟΚ (97/Α) στο βαθμό που είναι γνωστό ότι οι παράγοντες αυτοί ή τα θεραπευτικά μέτρα τα οποία επέβαλαν οι εν λόγω παράγοντες, θέτουν σε κίνδυνο την υγεία των εγκύων και του εμβρύου και εφόσον δεν περιλαμβάνονται ακόμα στο παράρτημα ΙΙ.

3. Χημικοί παράγοντες

Οι ακόλουθοι χημικοί παράγοντες, στο βαθμό που είναι γνωστό ότι θέτουν σε κίνδυνο την υγεία των εγκύων και του εμβρύου και εφόσον δεν περιλαμβάνονται ακόμα στο παράρτημα ΙΙ:

α. Οι ουσίες με την επισήμανση R40, R45, R46, R60, R61, "R64" και R63 σύμφωνα με την ΚΥΑ 378/94 "Επικίνδυνες ουσίες, ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση αυτών σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 67/548/ΕΟΚ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει" (705/8), εφόσον δεν περιλαμβάνονται ακόμα στο παράρτημα ΙΙ.

β. Οι χημικοί παράγοντες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του π.δ.

399/94 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 9Ο/394/ΕΟΚ".

γ. Ο υδράργυρος και τα παράγωγά του.

δ. Τα αντιμιτωτικά φάρμακα.

ε. Το μονοξείδιο του άνθρακα.

ζ. Χημικοί παράγοντες με αποδεδειγμένη και επικίνδυνη επιδερμική απορρόφηση.

4. Άλλοι παράγοντες

Παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάζουν δυσμενώς την υγεία των εργαζομένων κατά την έννοια του άρθρου 2 του παρόντος διατάγματος ή και του εμβρύου:

α. Προσκρούσεις σε δάπεδα, σε επίπεδα εργασίας, σε μηχανήματα ή και αντικείμενα.

β. Κινήσεις και στάσεις του σώματος (απότομες κινήσεις, στρέψεις, εκτάσεις και εκτινάξεις του σώματος).

γ. Μετακινήσεις εντός και εκτός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης. δ. Χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται επικίνδυνες επιπτώσεις για τους σπονδύλους της οσφυϊκής χώρας ή το κύημα. ε. Ψυχική, φυσική και πνευματική κόπωση και πάσης φύσεως καταπονήσεις που συναρτώνται με τις δραστηριότητες των ως άνω εργαζομένων. Β, Ειδικές παραγωγικές διαδικασίες

Βιομηχανικές παραγωγικές διαδικασίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του π.δ. 399/94 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες κατά την εργασία σε συμμόρφωση με την οδηγία του Συμβουλίου 90/394/ΕΟΚ".

Γ. Ειδικές συνθήκες εργασίας

Εργασίες σε ορυχεία και μεταλλεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΑΙ

ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΆΡΘΡΟ 6

Α. Εγκυοι εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος α του παρόντος διατάγματος.

1. Παράγοντες

α. Φυσικοί παράγοντες: Εργασία σε περιβάλλον υπέρ πίεσης, (π.χ. σε θαλάμους πίεσης, καταδύσεις).

β. Βιολογικοί παράγοντες: Το τοξόπλασμα και ο ιός της ερυθράς εκτός εάν υπάρχει απόδειξη ότι η εργαζόμενη έγκυος είναι επαρκώς

προστατευμένη έναντι αυτών των παραγόντων μέσω ανοσοποίησης. γ. Χημικοί παράγοντες

- Ο μόλυβδος και τα παράγωγά του, στο βαθμό που οι παράγοντες αυτοί υπάρχει κίνδυνος να απορροφώνται από τον ανθρώπινο οργανισμό. - Το βενζόλιο και τα προϊόντα που περιέχουν βενζόλιο.

2. Ειδικές συνθήκες εργασίας: Υπόγειες εργασίες σε ορυχεία και μεταλλεία.

Β. Γαλουχούσες εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος γ του παρόντος διατάγματος.

1. Παράγοντες

Χημικοί παράγοντες

- Ο μόλυβδος και τα παράγωγά του, στο βαθμό που οι παράγοντες αυτοί υπάρχει κίνδυνος να απορροφώνται από τον ανθρώπινο οργανισμό. - Το βενζόλιο και τα προϊόντα που περιέχουν βενζόλιο.

2. Ειδικές συνθήκες εργασίας

Υπόγειες εργασίες σε ορυχεία και μεταλλεία.

Άρθρο 13 - Κυρώσεις

1. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24 του ν. 2224/94 με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου β της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

2. Σε κάθε εργοδότη που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του ν. 2224/94.

Άρθρο 14 - Έλεγχος εφαρμογής

Ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 15 - Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναθέτουμε η δημοσίευση και την εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Νυκτερινή εργασία εγκύων

Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας έτους 1993

Άρθρο 10 - Νυκτερινή εργασία εγκύων γυναικών

Οι επιχειρήσεις που απασχολούν εργαζόμενες είτε με πλήρη είτε με μερική απασχόληση αναλαμβάνουν την υποχρέωση κατά την κατάρτιση προγραμμάτων εργασίας να αποφεύγουν την απασχόληση των εγκύων σε νυχτερινή βάρδια.

Σε οποιαδήποτε στιγμή της εγκυμοσύνης και εφόσον η έγκυος το ζητήσει για λόγους υγείας, θα πρέπει να μετακινείται σε θέση ημερήσιας απασχόλησης.

4.11.7. Σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας

Νόμος 3896/2010 (ΦΕΚ Α 207/2010-12-08) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης - Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις»

Άρθρο 26 - Υποχρέωση πληροφόρησης και παροχής στοιχείων (Άρθρα 26 και 30 της Οδηγίας)

…3. Οι εργοδότες, καθώς και οι υπεύθυνοι για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, οφείλουν να προάγουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών στο χώρο εργασίας με τρόπο προγραμματισμένο και συστηματικό. Για το σκοπό αυτόν λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και ιδίως για την πρόληψη της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης, αλλά και ως προς την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική κατάρτιση και στην επαγγελματική, μισθολογική και βαθμολογική εξέλιξη. Οι εργοδότες οφείλουν να παρέχουν, σε τακτά χρονικά διαστήματα, τις κατάλληλες πληροφορίες στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους, καθώς και στους αρμόδιους φορείς των άρθρων 25 και 28 του παρόντος νόμου, όταν οι πληροφορίες αυτές τους ζητούνται. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν στοιχεία για την αναλογία ανδρών και γυναικών στα διάφορα επίπεδα οργάνωσης του φορέα απασχόλησης, καθώς και για τα μέτρα που ενδεχομένως προτίθενται να λάβουν για τη βελτίωση της κατάστασης, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων.

5. Παράρτημα Νομοθετικές Πράξεις